

'Én Xit̄se-la Nainá
ra a'ta 'tse Jesucristo

'Én Xitse-la Nainá ra a'ta 'tse Jesucristo

El Nuevo Testamento
en el
mazateco de Eloxochitlán
de Flores Magón

LigaBíblica®
INTERNACIONAL

Las ilustraciones de las páginas 2, 4, 7, 10, 47, 66, 86, 95, 97, 99, 108, 111, 122, 137, 149, 154, 155, 160, 161, 162, 165, 166, 169, 175, 202, 219, 220, 230, 249, 251, 255, 256, 263, 285, 294, 300, 318, 323, 328, 330, 335, 353, 358, 365, 372, 377, 378, 381, 384, 396, 407, 415, 496, 513, 575 y 593 son propiedad de ©1978 David C. Cook Publishing Co., y son usadas con el permiso correspondiente.

Las ilustraciones de las páginas 271, 650, y 658, realizadas por Horace Knowles, son propiedad de ©The British & Foreign Bible Society, 1954, 1967, 1972.

Las ilustraciones de las páginas 25, 43, 57, 93, 133, 289, 305, 472, 478, 543, y 618, por Louise Bass, son propiedad de ©The British & Foreign Bible Society, 1994.

Primera edición
El Nuevo Testamento
en el mazateco de Eloxochitlán de Flores Magón
maa 12-006 1M

©Wycliffe Bible Translators Inc., 2013

Versión electrónica
©Liga Bíblica Internacional 2013
www.scriptureearth.org

Usted es libre de: Compartir - copiar, distribuir, ejecutar y comunicar públicamente la obra bajo las condiciones siguientes:

- ▶ Atribución. Debe reconocer los créditos de la obra de la manera especificada por el autor o el licenciante (pero no de una manera que sugiera que tiene su apoyo o que apoyan el uso que hace de su obra).
- ▶ No comercial. No puede utilizar esta obra para fines comerciales.
- ▶ Sin obras modificadas. No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada a partir de esta obra.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/2.5/mx/>

A'ta 'tse xajon rakì

Jè 'Én Xitse-la Nainá ra tíchja a'ta 'tse Jesucristo, yaá chja-ni jè xajon ra tjí'ta 'Én Tsje-la Nainá ra ko'sín 'yaxkon-la nga Biblia 'mì. Ta nga'tsi xajon rakì, kahítoó libro t́jín-ni ra kja kj'íi kja kj'íi tsò. Nga jngó jngó libro kù, taxkì tsee kjonda tsjá-ná tsa 'kia chjítá'yé.

'Kia nga tì'sa kjòn-ni, nìchjin kjo jò jmi nó, jé 'én griego kisinda-ni. Tanga skanda nìchjin 'ndì, tsatoó kjo jngo jmi masen 'én ra t́jín ta nga t́jngo isà'nde ijye t́jinda nga xajon t́j'ta jè 'Én Xitse-la Nainá. Nìchjin ra titsajneé 'ndì-nì, millón ma-ni xita ra t́jín ra 'ñó kjìn naxindá t́jín-ni, ma bíxkiyajin a'ta 'tse 'én-la.

Jè 'én-ná ra nakjé, ko kó'sín t́jín kjotéxoma-la nga nakjoá, batoó fahatjiya-la koni jè 'én griego ko koni jè 'én-la chikon. Tanga jè 'én-ná, 'ñó kjìn ndiyá t́jín-ni kó'sín ma nakjoá ko kó'sín ma machiyajin-ná mé-ni takó ko'sín ma nakjoá-ná koni 'sín tíchja kjòn-ni jè 'én griego ra kisinda 'kia nga tì'sa kjo'tsia kjòn-ni.

Prólogo

El Nuevo Testamento forma parte de las Sagradas Escrituras, mejor conocidas como la Biblia. Consta de veintisiete libros distintos, cada uno de los cuales es proveedor de ricas bendiciones al que lo lee. Fue escrito originalmente en el idioma griego, pero a través de casi dos mil años se ha traducido en más de mil quinientos idiomas. En la actualidad, millones de personas de miles de pueblos pueden leerlo en su propio idioma.

El vocabulario y la gramática del idioma mazateco son muy distintos a los del griego, y también a los del español; sin embargo, el mazateco posee abundantes formas gramaticales y retóricas que pueden expresar a fondo el significado del griego original.

Aclaraciones sobre el alfabeto

A continuación se presenta el alfabeto mazateco con algunos ejemplos:

a	aso - <i>tibio</i>	l	líka - <i>encuerado</i>
b	ba - <i>tristeza</i>	m	mase - <i>se espesa</i>
ch	chijo - <i>polvo</i>	n	nañá - <i>perro</i>
chr	chroba - <i>blanco</i>	ñ	ñánda - <i>donde</i>
nd	ndobá - <i>calor</i>	o	'oya - <i>muele</i>
nds	ndsako - <i>su pie</i>	p	payo - <i>rebozo</i>
e	te - <i>diez</i>	r	torólí - <i>renacuajo</i>
f	fe - <i>se acaba</i>	s	se - <i>espeso</i>
ng	ngoña - <i>ayer</i>	t	ti - <i>muchacho</i>
h	síhisen - <i>alumbra</i>	ts	tsatse - <i>compró</i>
i	ito - <i>siete</i>	x	xíta - <i>gente</i>
j	ji - <i>tú</i>	y	ye - <i>víbora</i>
k	kixo - <i>apolillados</i>	'	ni'í - <i>lumbre</i>

La **chr** representa un sonido semejante a la **ch**, pero con la punta de la lengua doblada hacia arriba.

chroba - *blanco*

machraña - *se acerca*

La **ts** representa un sonido que se pronuncia como una **t** seguida de **s**, como catsup.

tsatse - *compró*

kitsò - *dijo*

La **x** representa un sonido semejante al sonido que algunas personas producen para calmar o arrullar a un niño.

xíta - *gente*

síxá - *trabaja*

En mazateco la letra **'** representa al saltillo, que es un pequeño corte de voz.

'on - *adolorido*

ni'í - *lumbre*

La **h**, al igual que en español, no tiene sonido. Se usa para separar dos sílabas.

síhisen - *alumbra*

La **b** del mazateco siempre tiene el sonido suave como en la palabra *labio*.

bijchó - *llega*

chiba - *poco*

Cuando la letra **n** se presenta al final de la palabra, no representa una consonante; indica una modificación de la vocal anterior, es decir, que una parte del aire sale por la nariz. En las siguientes palabras se puede notar la diferencia entre palabras con la **n** al final y palabras sin la **n**.

chjoón - mujer

chjó - blanquillo

En algunas palabras del mazateco la **n** se presenta antes de otras consonantes. A diferencia del español, estas combinaciones pueden presentarse al principio de la palabra y no solamente en medio.

nchijá - atole
ndsakó - su pie

nchraja - res
ngojña - ayer

ndobá - calor

En mazateco la **j** se pronuncia de una manera parecida a la del español cuando se presenta antes de una vocal y al principio de la palabra o entre dos vocales.

jò - dos

ndajo - jabón

Pero a diferencia del español, la **j** en mazateco también se presenta antes o después de algunas consonantes y grupos de consonantes. En estos casos, la **j** representa solamente un pequeño soplo de aire antes o después de la consonante. En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las consonantes con la **j** después y las que no la tienen.

tj **tjo** - aire
tsj **tsjò** - tostado
chj **chjinii** - come tú
chrj **chrjòba** - piel
kj **kjaán** - se pelea

t **toò** - fruta
ts **tsò** - dice
ch **chini** - tú comes
chr **chròba** - plato
k **kaàn** - veinte

En los siguientes ejemplos se nota la diferencia entre palabras con la **j** antes de algunas consonantes y palabras que no la tienen.

jt **jti** - enojo
jts **jtsò** - harapiento
jch **jchinga** - viejo
jnd **ijndáa** - ahí
jnch **ijnchi** - Teotitlán
jnchr **ajnchró** - pozo de agua
jng **ijngoò** - otro
jm **jmà** - negro
jn **jnó** - tecolote
jñ **jñò** - oscuro
jy **ijye** - se acabó

t **ti** - muchacho
ts **tsò** - dice
ch **chinga** - marrano
nd **inda-inda** - espacio
nch **nchi** - mojado
ng **ingo** - uña
m **ma** - se puede
n **nó** - año
ñ **ñánda** - donde
y **ye** - culebra

En mazateco la **x** se puede presentar antes de la **t** o la **k**, como en los siguientes ejemplos:

xt **ixti** - niño

xk **xka** - hierba

En mazateco el saltillo (´) se presenta antes de las consonantes y grupos de consonantes **m, n, y, b, nd, nds, nch, nchr** y **ng**; y representa una pequeña pausa antes de la consonante dándole una pronunciación más fuerte a la misma.

'm	ná'miù - cura	'nds	'ndse - su hermano
'n	na'ní - mala mujer (planta)	'nch	'nchán - frío
'y	ni'ya - casa	'nchr	'nchré - oye
'b	ka'biù - tomó	'ng	'nga - alto
'nd	i'nde - lugar		

El saltillo (´) también se presenta antes de las consonantes o grupos de consonantes **t, ts, ch, k, jts, jch, sk, j, s, x, y** y **f**. El saltillo representa una glotalización de la sílaba.

't	'tè - siembren (imperativo)	'j	'ji - vino
'ts	fi'tso - se apaga	's	'se - va a haber
'ch	'choò kji - está feo	'x	'xin - hombre
'k	'ké-lá - le vamos a pegar	'f	'fiù - llega

El mazateco es una lengua tonal. Esto quiere decir que el tono que lleva una palabra es tan importante como las vocales y consonantes que la forman. Cambiar el tono de una palabra tiene el mismo efecto que cambiar una de sus vocales o consonantes; puede resultar una palabra con un significado completamente diferente.

xkón - peligro	xkon - tacaño	xkõn - su ojo
-----------------------	----------------------	----------------------

El mazateco de Eloxochitlán tiene cuatro niveles de tonos. El nivel más agudo se indica por medio de un acento encima de la vocal.

xá - trabajo	kátó - sapo	naxó - flor
yá - árbol	ímá - aguacate	nañá - perro
sá - luna	káló - guajolote	katé - treinta
nátí - mecaval	naxá - costal	baté - techar

En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las palabras que tienen tono agudo y las que tienen tono medio (que se escriben sin acento).

xá - trabajo	xa - león
jé - pecado	je - grande
kátó - sapo	kato - algodón
katé - treinta	kate - bailó
baté - techar	bate - corta

El tono más grave se indica por medio de una raya debajo de la vocal.

je - jilote	niño - tortilla	imá - pobre
tí - pescado	xití - jitomate	natse - mosquito
ja - águila	xita - gente	kicha - machete
ye - culebra	naxá - sal	
cho - animal	nacho - calabaza	

En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las palabras que tienen tono grave y las que tienen tono medio o tono agudo.

jè - jilote	je - gordo
tì - pescado	ti - muchacho
naxà - sal	naxá - costal
naxè - mosquito	naxé - conejo
imà - pobre	ímá - aguacate
ínaxò - carrizo	ínaxó - planta de una flor

El mazateco de Eloxochitlán también tiene un tono medio agudo que se indica por medio de un acento inclinado (´).

jè - él	tífi - está caminando
tè - baila	títì - está quemando
jò - dos	sínè - está pisando
tíxò - está hirviendo	

En los siguientes ejemplos se puede notar la diferencia entre las palabras que tienen tono medio agudo y las que tienen tono medio.

títì - se está quemando	títi - se está cortando
fanè - se acuesta encima	fane - suena
tè - baila	te - diez

Corchetes

Las palabras entre [corchetes] expresan ideas que los lectores originales entendían por el contexto cultural e histórico, pero no estaban escritas en el texto original.

Índice

San Mateo	1
San Marcos	98
San Lucas	159
San Juan.	254
Hechos	327
Romanos.	418
1 Corintios.	456
2 Corintios.	493
Gálatas	518
Efesios.	532
Filipenses	545
Colosenses.	555
1 Tesalonicenses	564
2 Tesalonicenses.	572
1 Timoteo	577
2 Timoteo	587
Tito	594
Filemón	599
Hebreos	602
Santiago	630
1 Pedro	640
2 Pedro	651
1 Juan.	658
2 Juan.	669
3 Juan.	671
Judas	673
Apocalipsis	676

'Én xit̄se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Mateo

Xit̄a jchínga kjin-l̄a Jesucristo

(Lucas 3:23-38)

1 ¹Jè xajon ra baxki 'í-l̄a jñà nàmihí'xtín jchá-l̄a Jesucristo, jè ra tje-l̄a David nchrabá'ta-ni k̄o tje-l̄a Abraham.

²Jè Abraham, jé kjomà n̄a'in-l̄a Isaac; k̄o Isaac, jé kjomà n̄a'in-l̄a Jacob; k̄o Jacob jé kjomà n̄a'in-l̄a Judá k̄o jñà 'ndse.

³K̄o jè Judá, jé kjomà n̄a'in-l̄a Fares k̄o Zara, k̄o jè n̄a-l̄a, Tamar tsi'kìn. Jè Fares, jé kjomà n̄a'in-l̄a Esrom; k̄o Esrom, jé kjomà n̄a'in-l̄a Aram. ⁴Jè Aram, jé kjomà n̄a'in-l̄a Aminadab; k̄o jè Aminadab, jé kjomà n̄a'in-l̄a Naasón; jè Naasón, jé kjomà n̄a'in-l̄a Salmón; ⁵jè Salmón, jé kjomà n̄a'in-l̄a Booz, k̄o jè n̄a-l̄a, Rahab tsi'kìn. Jè Booz, jé kjomà n̄a'in-l̄a Obed, k̄o jè n̄a-l̄a, Rut tsi'kìn; k̄o jè Obed jé kjomà n̄a'in-l̄a Isaí; ⁶jè Isaí, jé kjomà n̄a'in-l̄a David ra xit̄axá ítjòn tsikijna; k̄o jè David, jé kjomà n̄a'in-l̄a Salomón; k̄o jè n̄a-l̄a Salomón, jé ra kjomà chjoón-l̄a Urías nga t̄i'sa ítjòn.

⁷Jè Salomón, jé kjomà n̄a'in-l̄a Roboam; jè Roboam, jé kjomà n̄a'in-l̄a Abías; jè Abías, jé kjomà n̄a'in-l̄a Asa; ⁸k̄o jè Asa, jé kjomà n̄a'in-l̄a Josafat; k̄o jè Josafat, jé kjomà n̄a'in-l̄a Joram; k̄o jè Joram, jé kjomà n̄a'in-l̄a Uzías; ⁹k̄o jè Uzías, jé kjomà n̄a'in-l̄a Jotam; jè Jotam, jé kjomà n̄a'in-l̄a Acaz; k̄o jè Acaz, jé kjomà n̄a'in-l̄a Ezequías; ¹⁰jè Ezequías, jé kjomà n̄a'in-l̄a Manasés; k̄o jè Manasés, jé kjomà n̄a'in-l̄a Amón; k̄o jè Amón, jé kjomà n̄a'in-l̄a Josías; ¹¹jè Josías, jé kjomà n̄a'in-l̄a Jeconías k̄o jñà 'ndse, 'kia nga kijik̄o kjohi'in jñà xit̄a Israel ján nangi Babilonia.

¹²Ra kjomà askan, 'kia nga ijye kiji ya Babilonia, Jeconías, jé kjomà n̄a'in-l̄a Salatiel; k̄o jè Salatiel, jé kjomà n̄a'in-l̄a

Zorobabel; ¹³jè Zorobabel, jé kjomà nà'in-là Abiud; kò jè Abiud, jé kjomà nà'in-là Eliaquim; kò jè Eliaquim, jé kjomà nà'in-là Azor; ¹⁴jè Azor, jé kjomà nà'in-là Sadoc; kò jè Sadoc, jé kjomà nà'in-là Aquim; kò jè Aquim, jé kjomà nà'in-là Eliud; ¹⁵kò jè Eliud, jé kjomà nà'in-là Eleazar; jè Eleazar, jé kjomà nà'in-là Matán; jè Matán, jé kjomà nà'in-là Jacob; ¹⁶jè Jacob, jé kjomà nà'in-là José, jè ra 'xìn-là María kjomà. Jè María, jé ra kjomà nà-là Jesús, jè ra Cristo [xìtā ra xá isikasén-ni Nainá].

¹⁷Te ijòn skò kjomà jñà xìtā jchínga ra nchrabá-ni 'tse Abraham skanda 'tse David. Kò jñà xìtā jchínga-là Jesús ra nchrabá'ta-ni 'tse David skanda 'kia nga kjo'ño kjomà-là jñà xìtā Israel nga inikasén yā nangi Babilonia ti'koaá te ijòn skò kjomà xìtā jchínga. Kò ngi te ijòn skò kjomà xìtā jchínga skanda 'kia nga kitsin ra Cristo [xìtā ra xá isikasén-ni Nainá].

'Kia nga kitsin Jesucristo

(Lucas 2:1-7)

¹⁸'Kia nga kitsin Jesucristo kí 'sín kjomà: María ra nà-là Jesús, jé José, ijye tìjna'ño-là nga jè kixan-kò. Tanga 'kia nga tikje bitsajnakò xákjén, kijchaá-là María nga ijyeé i'ndí tíjhi'ma-là ra a'ta 'tse nga'ño-là Inìma Tsje-là Nainá. ¹⁹Jè José ra 'xìn-là kjomà María, xìtā kixi-ní; majìn-là nga kjosabà tsjá-là María; isíkítsjen-ní nga ta kjo'maá tsjín-ni, nga mì yá xìtā ra kji'nchré. ²⁰'Kia nga ijye kò'sín isíkítsjen, jngo ìkjali-là Nainá tsakáko angi nijñá. Kitsò-là:

'Kia nga jè José kiichja-là ìkjali ya angi nijñá

—José, ra ya nchrabá-ni tje-la David, kì tà chjàn skon-jìn nga kijnakii jè María ra chjoón-li koma. Jè i'ndí ra tjihi'ma-la, 'tseeé nga'nó-la Inima Tsje-la Nainá. ²¹Jngo ndí i'ndí 'xin jtsín-la ra Jesús sít'a í-la. Kíí kò'sín 'kín-ni, nga jé kochrjekàjin kjohi'in xita naxindá-la a'ta 'tse jé ra tjin-la.

²²Nga'tsi kjoa kii, 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín kitsò Nainá a'ta 'tse xita ra isichjeén nga kiichja ngajo-la kjo'tseeé nga kitsò:

²³Jngo ra chjoón xangó, i'ndí sihi'ma-la,
jtsín jngo-la i'ndí 'xin ra Emanuel sít'a í-la.

Jè í ra Emanuel tsò, Nainá tijnako-ná tsó-ni.

²⁴Kia nga itja'fá-la José, 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín kitsò-la ikjalí-la Nainá; iskábé María nga ixan-ko. ²⁵Tanga skanda 'kiaá tsikitsajnakò xákjién 'kia nga ijye kitsin ndí i'ndí-tjòn-la María; ko 'koaá 'sín tsikí'ta í-la nga Jesús tsi'kín.

Kíí 'sín kjomà nga ijchò Jerusalén xita ra 'nó tjin-la kjoachjine

2 ¹Jesús, yaá kitsin naxindá ra 'mì Belén, nangi ra chja-ni Judea. Jè Herodes xitaxá ítjòn tjna jè nichjin 'kia. Ijchó ya Jerusalén ra naxindá sko-la Judea, xita ra 'nó tjin-la kjoachjine, ra ya inchrabà-ni nándà bitjokátji-ni tsá'bí, ²nga kjonangi, kitsò:

—¿Nándà tjna jè xitaxá ítjòn-la 'tse xita Judío ra ijye kitsin? Kijchaá jngo-jin nitse ya nándà bitjokátji-ni tsá'bí ra tsakón nga ijyeé kitsin. Ngajin, kíí xá kà'fii-najin nga jchaxkón-jin.

³Kia nga kí'nchré Herodes ra xitaxá ítjòn tjna, ko nga'tsi xita naxindá Jerusalén, ta itsakjón-ní. ⁴Jè Herodes kiichja-la nga'tsi xita ítjòn-la na'mì ko xita ra bakón-ya kjo'texoma ra tsikínda Moisés. Iskonangi-la, nándà-ni nga jtsín ra Cristo [xita ra xá sijkasén-ni Nainá]. ⁵Jnà xita kii kitsó-la:

—Yaá naxindá ra 'mì Belén nangi ra chja-ni Judea. 'Koaá 'sín tíchja xajon ra tsikínda xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjo'tseeé nga kitsò:

⁶Jìon ra xita naxindá Belén tsajìon, nangi ra chja-ni Judá,
mì tsa 'nó nangi titsahijyo ya ajin-la naxindá ra tjihijyo
ítjòn ya nangi Judá;

tí'koaá 'nó chjí-no ra jìon.

Nga yaá kitjojin jngo-ni xitaxá ítjòn
ra sijkinda naxindá-na Israel.

⁷Jè Herodes, kiichja'ma-la jñà xità ra 'nó tjin-la kjoachjine nga iskonangi-la mé nichjin-ni nga kijtse jè nitse. ⁸'Kiaá isikasén ján Belén, kitsò-la:

—Tangió, nda chjinangio a'ta 'tse i'ndí rakìi. 'Kia nga sakò-no tikjí'nchré-ná, mé-ni nga ti'koa íkatsíjen-la nga skexkón, kò nga ti'koaá jeya sikíjnaa.

⁹'Kia nga ijye kí'nchré jñà xità chjine kii koni 'sín kitsò jè Herodes, kijì-ní; kò jè nitse ra kijtse nándà bitjokátji-ni tsá'bí, 'koaá 'sín kijì ítjòn-la skanda ijchò nándà tìjna i'ndí rakìi, kò yaá tsasijna jè nitse. ¹⁰Jñà xità chjine kii, 'kia nga kijtse nitse rakìi, tsja jchán ki'se-la. ¹¹'Kia nga 'jaha'sen ni'ya jñà xità kii, kijtsee jè i'ndí rakìi kò María jè ra na-la. 'Kiaá tsinchaxkó'nchi'ta-la jè i'ndí rakìi nga kijtsexkón. Kò akjòn iskí'xa jñà kàxa-la, kitsjá-la jñà tòn sinè, kò chrjongó Nainá kò nandá jtà ixi ra 'nó nda jne ra 'mì mirra. ¹²Ra kjomà askan ki'tsí-la nijná jñà xità kii nga mì tì kò'sín kjinchrabà-ni jè ndiyá nándà tìjna Herodes. Xìn ndiyá kijì-ni nga kijì-ni nangi-la.

**Kíí 'sín ki'sìn xit̃a jchíng̃a-l̃a Jesús
nga tsanga nga kijì ján nangi Egipto**

¹³'Kia nga ijye kijì-ni jñà xit̃a ra t̃jín-l̃a kjoachjine, jngo ìkjalì-l̃a Nainá isinijñá-l̃a José, kitsò-l̃a:

—Tisítj̃in, chjíbí jè i'ndí k̃o ña-l̃a; 'tin ján nangi Egipto; yaá t̃jini skanda 'kia nga koxín-l̃a. Nga jè Herodes koaàtsjií jè i'ndí rakìi nga mejèn-l̃a siì'ken.

¹⁴'Kia nga ijye itja'fá-l̃a José, iskábé i'ndí k̃o ña-l̃a, kijì nit̃jen ján nangi Egipto. ¹⁵Yaá tsikitsajna skanda 'kia nga 'ken Herodes. 'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín kitsò Nainá a'ta 'tse xit̃a ra isìchjeén nga kiichj̃a ngajo-l̃a k̃jotseé nga kitsò: “Yaá kíchj̃a-l̃a i'ndí-ña nangi Egipto.”

'Kia nga ini'ken ndí ixti 'xin

¹⁶'Kia nga kijtse jè Herodes nga jñà xit̃a ra 'ñó t̃jín-l̃a kjoachjine iskondachaá-l̃a, jti jchán kjomà-l̃a. Akjòn 'ñó kitsj̃a kjohixi nga kiyá ijye ndí ixti 'xin ra jò nó t̃jín-l̃a k̃o nga'tsi ra isa i'ndí-isa kóho'ki ya naxindá Belén, k̃o jñà naxindá ra t̃jíhijyo ya andi-l̃a koni 'sín tsi'kénajmí-l̃a jñà xit̃a chjine, nga mé nichjin-ni nga kijtse jè nitse. ¹⁷'Koaá 'sín itjasòn 'én ra kiichj̃a Jeremías xit̃a ra isìchjeén Nainá nga kiichj̃a ngajo-l̃a k̃jotseé, nga kitsò:

¹⁸Ya i'nde ra 'mì Ramá kina'yá-l̃a
nga 'ñó tíkjindáya k̃o tífahátse-l̃a
jè chjoón Raquel nga tíkjindáyake ndí ixti-l̃a,
k̃o mì k̃i t̃jì 'nchré-l̃a yá ra síje ikon
nga ijyeé 'ken ndí ixti-l̃a.

Mé-ni xit̃a Nazaret tsi'kìn-ni Jesús

¹⁹'Kia nga ijye 'ken Herodes, jngo ìkjalì-l̃a Nainá isinijñá-l̃a José ján Egipto. Kitsò-l̃a:

²⁰—Tisítj̃in, chjíbí jè i'ndí k̃o ña-l̃a. 'Tin india-ni ya nangi Israel. Ijyeé 'ken jñà xit̃a ra mejèn-l̃a siì'ken i'ndí rakìi.

²¹'Kiaá tsasítjen José, kijì k̃o jè i'ndí k̃o ña-l̃a ya nangi Israel.

²²Tanga 'kia nga kí'nchré José nga jè t̃ibatéxoma Arquelao ya nangi Judea, nga jè t̃ijna ngajo-il̃a na'in-l̃a Herodes, José itsakjón-ní; mì k̃i ya k̃o'sín kijì. Yaá kijì ya nangi Galilea. Nainá, 'koaá 'sín tsi'kénajmíya-l̃a angi nijñá. ²³'Kia nga ijchò

ya i'nde rakii, yaá tsikitsajna ya naxindá Nazaret. 'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín kitsò xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjetseé, nga jè Jesús, xita nazareno 'kín.

Mé 'én ra kiichja Juan, jè ra batíndá xita

(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)

3 ¹Nichjin kii, ijchó jè Juan ra batíndá xita, ya i'nde a'ta xìn 'tse Judea nándá nga nangi kixi nga tsi'kénajmíya jè 'én-la Nainá, ²nga kitsò:

—Tikájno-no jè jé ra tjín-no kò kì tì tsja jé fatsji-no, nga ijyeeé kjochraña'tà-no nichjin nga jchaa kó'sín batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi.

³Jè xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjetseé ra tsi'kín Isaías, 'koaá 'sín tsikínda xajon-la ra a'ta 'tse Juan nga kitsò:

Jngo xita ra 'nó tichja ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixi nga tsò:

“Titsajnanda nga 'kia nga kj'íi Na'ín-ná,

kixi tikíjna iníma-no

koni jngo ndiyá kixi nándá nga kojmeyá Na'ín-ná.”

⁴Jñà nikje ra tsakjaya Juan, tsja-la cho camelloó tjínda-ni. Kò jngo xìncho ra chrjaba cho tsikíkjá. Kò jñà tsajmì ra iskine Juan, tsjén-la cho sera ijñá-ní kò likò. ⁵Jñà xita ra inchrabà-ni ya Jerusalén kò kóho'ki nga tíjngo ya nangi nándá 'mì Judea kò jñà i'nde ra ya machraña-la ya ndáje ra 'mì Jordán nga 'jii'nchré-la jè Juan. ⁶Jñà xita kii, 'kia nga isíkájno-ni jé-la, akjòn jè Juan tsatíndá-ní ya ndáje Jordán.

⁷Kia nga kijtse jè Juan nga 'nó kjìn xita fariseo kò xita saduceo 'ji nga mejèn-la kotíndá ijo-la, kitsó-la:

—Jìòn, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa tje-la ye. ¿Yá ra kokitsò-no nga kotojin-no jè kjohi'in ra 'sa nchrabá? ⁸Kò'sín 'tiaàn kjoa ra nda tjín. Kata'ya-la nga ijyeeé iníkájno jé-no kò mì tì jé inchifatsji-no. ⁹Kì kò'sín níki'tsjen ya ajin iníma-no nga bixó: “Ngajin, mì kì 'se-najin kjohi'in nga yaá nchrabá'ta-najin ya 'tse Abraham.” 'Koaá xín kixi-no, skanda jñà najo kii, maá-la Nainá nga ixti 'tse Abraham 'sjin. ¹⁰Jè nichjin nga tsjá kjohi'in Nainá, ijyeeé kjochraña, 'koaá jngoya-la koni jngo kichayá ra kjijnanda nga kjijna'ta ya kjama-la yá nga kotesòn.

Nga'tsi yá ra mì kì nda to bajà-la, jtísòn-ní; yaá sìnchájìn ní'í mé-ni nga jti-nì. ¹¹Kixíí kjoa, 'an, ta koó nandá nga batíndá-na mé-ni nga sikhájno-no jè jé ra tjín-no, ko mì tì kì jé kjótsji-no. Tanga jè ra 'sa nchrabátjìngi-na, koó Inìma Tsje-là Nainá nga kotíndá-no ko ní'í. Isaá tse nga'nó tjín-la mì 'koa-ni koni ra 'an. Skanda mì kì tjí'nde-na nga 'an 'koà-la jñà xajté-la. ¹²Ijyèé tijnanda nga kjoahájìn xita ra nda 'sín ko jñà ra mì kì nda 'sín

Kó'sín matsje jñà trigo

koni 'sín ma 'kia nga matsje jñà tjachó ra 'mì trigo, kincháxkó ijyèé jñà ra trigo ya aya ní'nga, tanga jè tjé-la, yaá kokà ya ajin ní'í ra mì kì kjí'tso skanda tà kjíá-nioo.

Kí' 'sín kjomà 'kia nga isatíndá jè Jesús

(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

¹³Jesús yaá 'ji-ni ya Galilea nga ijchò ya ndájè ra 'mì Jordán nga ijchòjkon Juan nga mejèn-la nga satíndá-te. ¹⁴Jè Juan, 'kia nga tì'sa ítjòn, mì kì kjokjín-la, kitsó-la:

—'Aán jnchro ra machjeén-na nga jì kotíndá-ná. ¿A ta isaá jì fíjchòn-ná?

¹⁵'Kiaá kitsò Jesús:

—Tíhitjasòn-li ra jì 'ndi 'ndi, nga machjeén-ní nga ko'sín síhitjasén nga'tsi kjoa ra kixí tjín ya ngixkon Nainá.

'Kiaá isíhitjasòn jè Juan. ¹⁶'Kia nga ijyè isatíndá jè Jesús nga itjokájìn-ni ya nandá, akjòn itjá'xajin ya ján ngajmi, ko jè Jesús kijtseé jè Inìma Tsje-là Nainá ra inchrabàjen-nè nga

iskàtjensòn-là, ra koni 'ki tjonìña 'ki. ¹⁷'Kiaá ina'yá jngo-là 'én ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsò:

—Jé rakìj I'ndí-nà ra 'nó tsjake; 'nó tsja tjin-là takoàan ra a'ta 'tse.

'Kia nga iskó'ta xita-níí jè Jesús nga mejèn-là kátátsji-jé

(*Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13*)

4 ¹Jè Inìma Tsje-là Nainá kiiko Jesús jngo i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixì nga iskó'ta jè xita-níí nga mejèn-là nga kátátsji-jé.

²Ichán nìchjin kò ichán nìtjen tsikijnachjan jè Jesús. 'Kia nga kjomà askan-nioo kjòhojó-là. ³Jè xita-níí ra ma-là kondacha ijchò kasi'ta chrañaá-là ñánda tìjna Jesús, kitsò-là:

—Tsa ngi kixíí kjoa nga jíí-ní ra I'ndí-là Nainá 'mì-li, kò'tín-la jña najo kù nga niño katama.

⁴Tanga jè Jesús kitsó-là:

—'Koaá 'sín tíchja ya Xajon-là Nainá, nga tsò: “Mì tsa tà ki tsajmì ra ma chine kítsajnakon-ni jña xita, tì'koaá kíí kítsajnakon-ni nga'tsì 'én ra chja Nainá.”

⁵Jè xita-níí 'kiaá kiiko Jesús ya Naxindá Tsje-là Nainá [ra 'mì Jerusalén]; isíkijnasòn ya ñánda 'nó 'nga ya asòn-là ingo, ⁶kitsò-là:

—Tsa ngi kjohixi-ní nga I'ndí-là Nainá 'mì-li, tìkàtjen-ngi ijo-li, nga 'koaá 'sín tíchja Xajon ra tji'ta 'Én-là Nainá nga tsò:

Jè Nainá kííxá-là jña ikjalì-là mé-ni nga sùkinda-li,

nga koó tsja jtsaba'nó-li,

mé-ni nga nijngo najo saténgi-ni.

⁷Jesús kitsó-là:

—Tì'koaá tji'ta Xajon-là Nainá nga tsò: “Kì tà chjàn jè chji'ti jè ra Nainá-li ma, jè ra tìjna ítjòn-li.”

⁸Jè xita-níí, india iko-isa jè Jesús ya asòn nindo ra 'nó 'nga 'ki, nga tsakón ijye-là nga'tsì naxindá ra tjin ya isà'nde kò jña kjoajeya-là, ⁹kitsò-là:

—Jíí tsja ijye-la nga'tsì kù tsa kisen-xkó'nchi'tá-ná kò jchaxkón-ná.

¹⁰'Kiaá kitsò-là Jesús:

—Tisì'taxín-ná xita-níí. 'Koaá 'sín tji'ta Xajon-là Nainá nga tsò: “Jchaxkín jè ra tìjna ítjòn-li jè ra Nainá-li ma, kò ta jè tajngoó tisin-là.”

¹¹'Kiaá kiji jè x̄ita-n̄íí, nga tsasi'taxìn-là jè Jesús. Akjòn ijchó ikjali-là Nainá ra isisin-là Jesús.

'Kia nga tsikí'tsia Jesús nga ki'sin xá-là ra a'ta 'tse Nainá

(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

¹²'Kia nga kií'nchré Jesús nga ndayá t̄jna'ya jè Juan ra tsatindá x̄ita, yaá kiji india-ni ya i'nde-là n̄ándá 'mì Galilea.

¹³Tanga mì tsa ya tsikijna ya n̄ándá 'mì Nazaret; yaá kiì kijna n̄ándá 'mì Capernaum, jngo naxindá ra k̄ijna ya andi-là ndáchikon ya i'nde ra chja-ni Zabulón k̄o Neftalí.

¹⁴'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga itjasòn-ni 'én ra tsikinda jè x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là kjotseé ra tsi'kìn Isaías nga kitsò:

¹⁵Ján nangi Zabulón k̄o nangi Neftalí,
ya n̄ándá fi ndiyá ra 'fahandi ya ndáchikon ya ra ijngo
ndáje Jordán,
ya n̄ándá t̄jna nangi Galilea,
ya n̄ándá t̄jihijyo x̄ita ra mì tsa x̄ita judío.

¹⁶Jñà x̄ita naxindá rakì ra jñò t̄jín k̄jobítsjen-là,
kijtseé jngo ni'í ra 'n̄ó tse 'ki,
k̄o jñà x̄ita ra ya t̄jimaya ndiyá k̄jobiya,
kisihiseén jngo-là ni'í ra kisihisen-là k̄jobítsjen-là.

¹⁷Skanda yaá t̄jen-nì nga tsikí'tsia Jesús nga isika'bí 'én-là Nainá nga kitsò:

—Tikájno jé-no, k̄i t̄i tsja jé fatsji-no. Ijyeé kjochraña nichjin nga jchaa kó'sín batéxoma jè ra t̄jna ngajmi.

'Kia nga jè Jesús kiichja-là ijòn x̄ita ra sí'ken t̄i

(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

¹⁸'Kia nga tífi Jesús ya andi ndáchikon 'tse Galilea, jò x̄ita kijtse; jngo ra 'mì Simón ra t̄i'koa Pedro 'mì-te, k̄o 'ndse ra 'mì Andrés nga inchisikàtjen-ngindá na'ya-là. Jñà x̄ita k̄i, tíí bíxkó. ¹⁹Jesús kitsó-là:

—Nchrabátj̄ingi-ná, 'aán tsja-no xá nga x̄ita kíxkóya ra 'an kiji'ta-na koni 'sín nga bíxkó t̄i.

²⁰Nditoón isikáhijyo jè na'ya-là nga kiit̄j̄ingi-là Jesús.

²¹'Kia nga inchifi-isa, Jesús kijtseé-te ra 'mì Jacobo k̄o 'ndse ra 'mì Juan; yaá títsajnaya chitso-là k̄o na'in-là ra 'mì Zebedeo nga inchibíndayá-ni jè na'ya-là. Kiichja-là Jesús

'Kia jè Jesús kùichja-là jè Pedro kò Andrés

nga kitjingi-là. ²²Ndítóón kitsjin chitso-là kò na'in-là nga kiitjingi-là Jesús.

'Kia nga jè Jesús 'ñó kjin xita tsakón-ya-là

(Lucas 6:17-19)

²³Jesús tsajme tíjngóo ya nangi Galilea; tsakón-ya ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya xita Judío nga jngó jngó naxindá. Tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Nainá koni 'sín batéxoma, kò isinda-ni ta mé 'chin ra tjín-là xita nga ajò ma ijo-là. ²⁴Ina'yá-là a'ta 'tse Jesús nga tíjngóo ya i'nde ñándà 'mì Siria, kò jñà xita inchrabàkoó-là jñà xita ra kiya ra kjin skoya 'chin tjín-là, jñà ra ajò ijo-là kò xita ra inìma 'cho-la níí tjíjin inìma-là, kò tjín ra 'chin biyaxín tjín-là, kò xita ra mì kì ma síkí'bì ijo-là. Jè Jesús isindaá-ni nga'tsi xita kii. ²⁵Kjín xita kijitjingi-là Jesús ra ya i'nde-là Galilea, kò ra 'tse naxindá ra te ma-ni ra 'mì Decápolis, kò ra 'tse naxindá Jerusalén, kò ra ya 'tse nangi Judea, kò ra ya 'tse ra ijngoa ndáje Jordán.

'Kia nga jè Jesús tsi'kénajmíya ya asòn nindo

5 ¹Jesús, 'kia nga kijtse nga kjin ma-ni xita, tsihijiín ya asòn nindo kò yaá tsikijna-ni. Kò jñà xita ra kotáyá'ta-là ijchò kincha'ta chraña-là. ²Jesús, 'kiaá kiichja nga tsakón-ya-là, kitsò-là:

Kjoa ra ngi chjí kiti-la ya ngixkon Nainá

(Lucas 6:20-23)

³—Mé ta nda-la jñà xita ra machiya-la nga machjeén-la jè kjonda ra ngajmi nchrabá-ni; nga jñà xita kii, ijyee 'tsee nga'tsi kjonda ra tjin a'ta 'tse xita ra batéxoma-la jè ra tjna ngajmi.

⁴Mé ta nda-la jñà xita ra kjindáya nga bíxten ndáxkon; nga jé Nainá siijetakòn.

⁵Mé ta nda-la jñà xita ra indakjoa tjin inima-la; nga jñà tjábé-la nangi ra Nainá ijye ko'sín kitsò nga tsjá kjotjò-la.

⁶Mé ta nda-la jñà xita ra ko'sín 'ñó bátsji kjoakixi ra mejèn-la Nainá koni 'sín 'sín jè xita ra 'ñó xándá-la ko ra 'ñó ajò-la; nga sakó-la jñà kjoa ra bátsji.

⁷Mé ta nda-la jñà xita ra tjin-la kjohimatakòn; nga jè Nainá ti'koaá kohimake ngajoó-ni.

⁸Mé ta nda-la jñà xita ra tsje tjin inima-la; jñà xita kii, skeé Nainá.

⁹Mé ta nda-la jñà xita ra sí'nchán-jin kjoa, nga jè Nainá ixti 'tsee kitso-la.

¹⁰Mé ta nda-la jñà xita ra tímihitjingi-la nga ta ngatji-la nga nda síhitjasòn ra kjoakixi; nga jñà xita kii, ijyee 'tsee nga'tsi kjonda ra tjin a'ta 'tse xita ra batéxoma-la jè ra tjna ngajmi.

¹¹Mé ta nda-najìon 'kia nga jñà xita, 'cho kichjajno-no ko nga sketon-no, ko nga koàànè-no ta mé 'én ndiso-ni nga ta ngatji tsa'an. ¹²Ko'sín tsja 'tè-la takòn, ko tsja 'tè-la inima-no. Nga ya ján ngajmi, tsee tjin-ni kjotjò ra tjábé-no. Mì tsa ta jìon ra ko'sín tíniko-no. 'Koaá ti'sín kiniko jñà xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, jñà ra isa kjotsee tsikima koni ra jìon.

Yá-ni ra ma jè naxa ko ni'í 'tse isà'nde

(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

¹³Jìon, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa naxa ra machjeén-la xita isà'nde. Tanga tsa 'kia jè naxa mì kì ti jnchra kama-ni, ¿kó'sín siko-lá nga ma kojnchra india-ni? Mì ti mé chjí-la, ta xaájten-ní ko yaá kinchanè jñà xita.

¹⁴Jìon, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa ni'í ra machjeén-la xita isà'nde. Tsa jngo naxindá ra asòn'nga nindo tjna, mì kì koma kijna'ma. ¹⁵'Kia jngo ni'í sité'í, mì tsa ya sijnangi ya kàxa. Yaá

sijna ñánda nga 'nga chon, mé-ni ma kohisen ijye-la jñà ra tjítsajna ya ni'ya. ¹⁶'Koaá tì'sín 'tiaàn jìòn. Nda katahisen jè ni'í-no ya ngixkon xità, mé-ni, 'kia nga ske jè kjonnda ra 'nià jìòn, 'ngaá katasíkijna jè Na'in-no ra Nainá ra tíjna ya ngajmi.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjotéxoma-la
Nainá ra tsikínda Moisés**

¹⁷Kì tà chjàn ko'sín níki'tsjen nga 'aán 'ji sikí'tsón-ña jè kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko jñà kjoa ra tsakón-ya jñà xità ra kiichja ngajo-la Nainá; majìn-jìn; ta isaá kií xá 'jji-na nga ngi ndaá katitjasòn. ¹⁸Ngi kjohixíí ra xin-no, 'kia nga takó tjíhijyo-isa jè isà'nde ko jè ngajmi, jè kjotéxoma, nímé ra ma tjáhixìn-la, nijngo punto ko nijngo letra, skanda 'kia nga kijchò chiba-la nga kitjasòn ijye nga'tsiò. ¹⁹Jè xità ra mì kì sihitjasòn jngo kjotéxoma, ni'sín nangi tíjna, ko tsa ko'sín kokòn-ya-la xità ra i'ka nga mì kì ko'sín sihitjasòn, 'koaá 'sín 'ñó nangi kíjna ya naxindá ñánda batéxoma jè ra tíjna ngajmi. Ko jè xità ra nda sihitjasòn kjotéxoma-la Nainá ko ra nda kokòn-ya-la xità ra i'ka, jè xità rakii, 'ñó 'nga kíjna ya naxindá ñánda nga batéxoma jè ra tíjna ngajmi. ²⁰'Koaá 'sín xin kixi-no, jè kjoakixi ra mejèn-la Nainá, tsa mì kì isa nda sihitjasòn koni jñà xità fariseo ko xità ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, mì kì kitjáha'seen ñánda tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmi.

Kó'sín tsakón-ya Jesús ra a'ta 'tse kjoajtitakòn

(Lucas 12:57-59)

²¹Ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín tsi'kìn-la jñà xità jchínga kjotseé nga tsi'kìn-la: “Kì xità nì'ken; nga'tsi ra xità sí'ken, kjohi'íin 'ki-la.” ²²Tanga 'an, 'koaá xin-no, tsa jngo xità ra siijchán-ko 'ndse, 'seé-la kjohi'in. Jè ra 'cho kitsò-la 'ndse, jñà xitaxá tsjá-la kjohi'in. Ko jè ra kitsò-la 'ndse: “Mì kì mé chjí-li ra jí”, bakén-la nga ya kiji ya ajin ni'í ñánda nga tjín kjohi'in.

²³Tsa 'kia tjimikii kjotjò-li ya ngixkon Nainá, tsa kií'tsjen-li nga kjoaá tjín-la 'ndsì ra a'ta tsaji, ²⁴kì tà chjàn kjotjò-li 'bi-la Nainá; tikindajín kjòn-la tí'tjìn kjoa ra tjín-la 'ndsì ko ngaji, akjòn 'kiaá koma koaáfa-ni nga 'ki-la kjotjò-li Nainá.

²⁵Tsa tjín xità ra koàngi-li nga iko-li ya ni'ya masen, 'kia nga inchimangió ya aya ndiyáa, ti'kiaá jchibànda-no, mé-ni

nga mì ya sìngatsja-li xitaxá, kò mé-ni nga jñà xitaxá mì ya sìngatsja-li jñà polsiya nga mì ndayá sífakjna'ya-li. ²⁶'Koaá xin kixi-la, nga skanda 'kiaá ma kíjoo-nì ndayá 'kia nga kichjítjì ijye ijo-li koni 'ki nga sinè-li.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoachijngi
ra 'sín xitá ra ijye ixan**

²⁷Ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín ijye kitsò 'én kjotseé, nga tsò: “Kì kjoachijngi 'nià.” ²⁸Tanga 'an, 'koaá xin-no, nga'tsi ra skoòtsíjen-jnó jngo chjoón nga kjoahajin-la, ijyeé kjoachijngi tí'sín ya ajin inìma-la kò jè chjoón ra skoòtsíjen-jnó.

²⁹Tsa jè xkìn kixi bátsji-jé-li, tináchrji, kìn tikàtjijn. Isaá nda-ni tsa tsìn jngo xkìn kò nda mí 'koa-ni tsa ya kiji ijye ijo-li ya ajin ní'í ñánda tjin kjohi'in. ³⁰Ti'koa tsa jè ndsii nga kixi bátsji-jé-li, tichá'ti. Isaá nda-ni tsa tsìn jngo ndsii, kò nda mí 'koa-ni tsa ya kiji ijye ijo-li ya ajin ní'í ñánda nga tjin kjohi'in.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse xitá ra ijye
ixan ra tsjin-ni xákjén**

(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

³¹'Koaá tí'sín kí'senajmí kjotseé, 'én ra tsò: “Nga'tsi xitá ra tsjin-ni chjoón-la, tjinè-la nga tsjá-la xajon ra ya kitjo-ni 'tse xitaxá ñánda nga tíchja nga tsjin-ni xákjén.” ³²Tanga 'an, 'koaá xin-no: Jngo xitá 'xin, ta 'kiaá koma tsjín-ni chjoón-la tsa kjí'í xitá báko jè chjoón. Tanga ra a'ta 'tse kjí'í kjoa, mì kì koma tsjín-ni chjoón-la. Kò tsa tsjín-ni, jé xitá 'xin kò'sín tí'sín nga jè chjoón-la skajin jé 'kia nga kichja-la xitá ra kjí'í. Kò jè xitá 'xin ra kíjnako jè chjoón rakì, tí'koaá tíbátsji-jé-la ijo-la nga tíbjnako jngo chjoón ra ijye kitsjin-ni 'xin-la.

Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse xitá ra tsjá kixi 'én-la

³³Ti'koa ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín tsi'kìn-la jñà xitá jchínga-ná, 'én ra tsò: “Tihitjasòn-la Nainá jè 'én-no ra 'bì kixi-la 'kia nga yá ra nikàxkiòo.” ³⁴Tanga 'an, 'koaá xin-no: 'Kia nga 'kiòò 'én-no, kì tà chjàn yá ra nikàxkiòo nga bixó: “Tíbe-ní.” Kì tà chjàn bixó: “Skanda tíbeé ngajmi.” Nga jè ngajmi, jé ma íxile-la Nainá ñánda tjna ra jè. ³⁵Ti'koa kì tà chjàn bixó: “Skanda tíbeé jè isà'nde”, nga jè isà'nde yaá inchasòn ndsako Nainá. Ti'koaá kì bixó-jiòn: “Jè naxindá

Jerusalén tíbe-ní” nga jè naxindá rakii, 'tseé jè Nainá ra ngi xitaxá ítjòn tíjna. ³⁶Ko kì 'én-no 'biò ra a'ta 'tse skò, nga mì kì koma-najìon nga sijmà jngo ko tsa sichraba jngo tsja skò. ³⁷Tà 'koaá 'sín tixó tsa “jon-ní” o ra “majin-ní”. Nga jñà 'én ra ta kjisòn-isa, yaá 'fiì-ni a'ta 'tse xita-níí.

Kó'sín tíjìnè-là nga kotsjacheé jñà ra jtike 'sín-ná

(Lucas 6:29-30)

³⁸'Ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín kitsò 'én kjtoseé: “Tsa yá ra skajàn-ko xákjién nga kochrje xkon, katachrje ngajo-ni xkon jè ra kosìko. Ko tsa yá ra kojèn jngo ni'ño xákjién 'kia nga skajàn-ko, ti'koaá katajèn ngájo-ni ni'ño jè ra kosìko.” ³⁹Tanga 'an, 'koaá xin-no: Katachíkjoa-no ra a'ta 'tse xita 'tsen. Tsa yá ra siijtsin'tá jtsa nga kixi-li, ti'koa 'ti-là jè jtsa ngaskoán-li nga katasíjtsin'tá-te. ⁴⁰Tsa jngo xita koàngi-li ya ni'ya masen nga mejèn-là skaábé nikje tsja-li, ti'koaá 'ti-là jè nachro-sòn'nga-li. ⁴¹Ko tsa jngo xita kjo'ño 'sijn-no nga siikamijìn-no 'chá-là, koni 'ki kiiñè-no nga jcha-la, ngi ko'ki tahíko-isa-la ra ta kinda tsajiòn. ⁴²Tsa yá ra siijé-no tsajmì ra tíjn-no, 'ti-la; tsa jngo xita tíjn ra mejèn-là skiña-li, kì tà chjàn 'mì-là, tsìn-na.

Kó'sín nga kotsjacheé jñà xita ra jtike-ná

(Lucas 6:27-28, 32-36)

⁴³'Ti'koaá ijyeé asa kina'yá-nájiòn koni 'sín kitsò 'én kjtoseé, nga kitsò: “Tsjacha 'tiaàn jè xita ra nda báko-no, ko tíjticha jè ra kondra fi-no.” ⁴⁴Tanga 'an, 'koaá xin-no: Tsjacha 'tiaàn jñà kondra-no; [tíjé'tà-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà ra chjajno-no; ndaá tikoo jñà ra jtike-no]; ko titsa'batjiò jñà ra 'cho tsò-no ko jñà ra 'cho síko-no. ⁴⁵Tsa ko'sín 'siaan jiòn, 'koaá 'sín koma-ni nga i'ndí-là koma jiòn jè Nainá ra tíjna ngajmi; jè Nainá ra sítsjè-là ndabá xita ra nda 'sín ko ra mì kì nda 'sín; ti'koa sí'ka-la jtsí jñà ra xita kixi ko jñà ra xita 'cho kjòn. ⁴⁶Nga tsa ta jñá kotsjacha jiòn jñà xita ra nda matsjake-no, ¿mé chjí ra tsjá-no jè Nainá? Ti'koaá skanda jñà xita ra síkíhjtjì tsajmì a'ta 'tse xitaxá Roma, 'koaá ti'sín 'sín-te. ⁴⁷Ti'koaá tsa tà jñà xita xàngioo nda síkjáya-la, ¿mé ra isa nda inchi'nià jiòn? Nga jñà xita ra mì kì bekkón Nainá, 'koaá ti'sín 'sín ra jñà. ⁴⁸Ko'sín ngi xita kixi 'tiaàn koni 'sín nga ngi kixi 'sín jè Na'ín-ná ra tíjna ya ján ngajmi.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjojtò
ra machjeén nga 'kieé a'ta 'tse Nainá**

6 ¹Tikondaa ijo-no 'kia nga tà mé kjonda ra 'nià jìòn, nga tsa ta jè ra mejèn-najìòn nga ske-no xita nga kitso-no: “Nda jchán xita.” Kò tsa kò'sín 'siaan, mì kì sìichikon'tin-no Na'ín-ná ra tìjna ngajmi. ²Tsa 'kia jngo kjojtò 'ki-la jñà ndí xita ima, kì kò'sín 'nià koni 'sín 'sín jñà xita ra jò isén tjin-la nga jndí ra ján síkji'nchré xita ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya jñà xita Judío kò ya aya ndiyá 'kia nga tsjá kjojtò tsajmì-la, mé-ni nga jñà xita nda kichja-nì a'ta 'tse; tanga 'koaá xin kixi-no, jñà xita ra kò'sín 'sín, ijyeé tíjtábé ngájo-la kjonda-la [ra a'ta 'tse xita; kò mì tì mé sìichikon'tin-ni Nainá]. ³Tsa 'kia mé tsajmì ra 'ki-la xita ima, skanda kì tà chjàn 'bènjmì-la jè xita ra 'ño nda báko-no. ⁴Ta jìòn tijin-tákon jè kjoa ra 'siaan, kò jè Na'ín-ná ra tsijen-la kjoa ra 'ma tjin, jé sìikáfa ngajo-no.

Kó'sín tjinè-la jchikonajmié Nainá 'kia nga kinákjoa'ta-lá

(Lucas 11:2-4)

⁵'Kia nga kitsa'ba-la Nainá, kì 'koaá 'sín 'nià koni 'sín 'sín jñà xita ra jò isén tjin-la. Jñà xita kì, jé tsjake nga ya mincha kixi ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío kò ya nga chrjangi-la ni'ya nditsin, nga kjin xita be 'kia nga bitsa'ba-la Nainá. Ra ngi kjohixi, 'koaá xín-no, jñà xita ra kò'sín 'sín, ijyeé tíjtábé ngájo-la kjonda-la [ra a'ta 'tse xita; kò mì tì mé sìichikon'tin-ni Nainá]. ⁶'Kia nga kitsa'ba-la Na'ín-ná ra jìòn, tìjáha'seen ya ni'ya-no, kò tichjàto xotjoba-la, akjòn tita'ba tajngo-la jè Na'ín-ná jè ra ta jìòn tíjin-no; kò jè Na'ín-ná ra tíbe ijye kjoa ra 'ma tjin, jé sìichikon'tin-no.

⁷'Kia nga kinákjoa'ta-la jè Na'ín-ná, kì tà chjàn tíjè tíjè 'én ra nímé chjí-la nichjeén jìòn, koni 'sín 'sín jñà xita ra mì kì bexkon Nainá nga 'koaá 'sín síkítsjen nga 'kiaá kji'nchré-la jè Nainá tsa 'kia isa kjin 'én kichja. ⁸Kì kò'sín 'nià jìòn koni 'sín jñà xita kì, nga jè Na'ín-ná ijyeé be-ní mé ra tímachjeén-najìòn, ni'sín tikjè níjé'ta-la jìòn. ⁹'Kia nga kitsa'ba-la jìòn Na'ín-ná, kì'sín tixó jìòn:

Na'in-najin ra tijni ya ngajmi,
kata'yaxkón-li nga Nainá-ní ra ji,

nga tsje tijnì.

¹⁰ Katanchrabá kjotéxoma-li,

ko'sín katama ì a'ta nangi koni 'sín mejèn-li nga koma,
koni 'sín ma ján ngajmi.

¹¹ 'Tì-nájìn 'ndì 'ndì jè niño ra machjeén-najìn nga nichjin
nchijòn.

¹² Tijchaà'tá-nájìn jè kjoa'cho ra 'nià-jìn

koni 'sín nga niijchaà'ta-lajìn jñà xità ra 'cho síko-najìn.

¹³ Kì tà chjàn bi'ndì nga yá ra skoó'ta-najìn nga mejèn-la
kjótsji-jé-jìn.

Ta isaá tìkinda-nájìn ra a'ta 'tse xità-ní.

Nga jì-ní ra tjabatexomi,

ko tsaji-ní nga'ño ko jè kjoajeya skanda ta mé nichjin ko ta
mé nó-ni.

¹⁴ 'Tsa sijcha'tà-la jìòn jè jé-la xità ra 'cho síko-najìòn, tì'koaá
sihijcha'tá-no jè Na'ín-ná ra tíjna ya ján ngajmi. ¹⁵ Tanga tsa
mì kì sijcha'tà-la jìòn jñà xità jè jé-la, jè Na'ín-ná ra tíjna ján
ngajmi, tì'koaá mì kì sihijcha'ta-no jè jé ra tíjn-no.

Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoa 'kia nga bitsajnachjeén nga ngi ta jè Nainá chikonajmié

¹⁶ 'Kia nga kitsajnachjan jìòn, kì tà chjàn ko'sín 'nià jìòn
koni 'sín 'sín jñà xità ra jò isén tíjn-la nga tà baá 'bé isén-la
mé-ni nga kata'ya-la nga tjítsajnachjan-ní. Ra kjohixi, 'koaá
xín-no, jñà xità ra ko'sín 'sín, ijyee tíjtábé ngajo-la kjonda-la
[ra a'ta 'tse xità; mì tì mé ra siichikon'tin-ni Nainá]. ¹⁷ Ra jìòn,
'kia nga kitsajnachjan, kì ko'sín 'nià. Ta isaá tìndókjoaan
ko tasijion jñà tsjaskò, ¹⁸ mé-ni nga mì kì ske-ni jñà xità tsa
titsajnachjan-najìòn, ko jè Na'ín-ná ra tsijen-la kjoa ra 'ma tíjn,
jè siichikon'tin-no.

Kjoa nchiná ra tíjn ya ján ngajmi

(Lucas 12:33-34)

¹⁹ Kì ì minchaxkó kjoanchiná-no ì isà'nde; nga ijdíj,
fitson-ní, cho kixoo síkjehe ko xitàá síhijé 'kia nga 'faha'sen
ni'ya. ²⁰ Ta isaá ya tìnchaxkó ya ján ngajmi. Ya ján ngajmi, mì
kì tsa fitson ko mì kì tsa cho kixo síkjehe; ko ya ñánda mì kì
bijchó chijé. ²¹ Ya ñánda nga tjíhijyo tsajmì-no ra 'ño chjì-la,
yaá síkítsjen inìma-no.

Jè ni'í ra síhisen-là ijo-ná

(Lucas 11:34-36)

²²Jñà xkén, jé ma ni'í ra síhisen-là ijo-ná. 'Koaá ma-ni tsa 'kia jñà xkòn jiòn nda tsijen-là, kohiseén-là nga tíjngo ijo-no; ²³tanga tsa mì kì nda tsijen-là jñà xkòn, kojñó-là nga tíjngo ijo-no. Tsa ta jñò chon jè ni'í ra tjín-no, ngi ta kjoajñó kitsajin ki'ta.

Nainá ko kjoanchiná

(Lucas 16:13)

²⁴'Nijngo xitá ra ma jò 'siin ni-là ra síxá'ta-là. Tsa jò ma-ni ni-là, jngo-la ra kojti ke ko jngo-la ra kotsjake; ko ñá tsa jngo ra nda síxá-là ko jè ra ijngo mì kì nda síxá-là. Mì kì ma tsa ko kjoanchiná sixákeé ko ti'koa sixákeé ra kjoa 'tse Nainá.

Kó'sín nga síkinda Nainá jñà ra ixti-là ma

(Lucas 12:22-31)

²⁵'Kíí ko'sín tíxin-no, kì níkájno mé ra chjinee nga sijchá ijo-no, ko mé ra 'siòò, ko ti'koaá kì jè ijo-no níkájno mé nikje ra tsjáya. Isaá 'ñó chjí-là jè kjobinachon-ná koni jñà tsajmì ra chineé. Ti'koaá ijo-ná, isaá 'ñó chjí-là koni jè nikje ra tsjayeé. ²⁶Nda chítsijen-la jñà nise ra tjíma ya ajin isén, mì tsa jno 'bé, mì tsa tsajmì majchá-là ko mì tsa ni'nga tjín-là ñánda nga mincháxkó jñà tsajmì-là; tanga jè Na'ín-ná ra tjína ján ngajmì tsjá-là ra kjine; ko ra jiòn-jiòn, isaá 'ñó chjí-no nda mí 'koa-ni koni jñà nise. ²⁷Ni'sín takó 'ñó síkájno jiòn, mì kì koma sikatonè itse-la nichjin koni 'ki ijye iskosòn-là Nainá.

²⁸'¿Mé-ni jñà níkájno-no jñà nikje ra tsjaya? Chítsijen-la jñà naxó ra tjín ya ajin ijñá ra 'mì lirio, mì tsa síxá-jin, mì kì tsa ma-là bínda nikje-là. ²⁹Tanga 'koaá xin-no, skanda jè xitaxá ítjòn ra tsi'kìn Salomón, ni'sín 'ñó nda tsikijna ra jè, nda mí tsa ko'sín 'ñó nda kjòn jñà nikje ra tsakjaya koni kjòn jñà naxó. ³⁰Nainá, tsa 'koaá 'sín 'ñó nda síkatsijen jñà xká ijñá ra nda tsijen 'ndi 'ndi, ko nchijòn, yaá skatsajin ya ajin ni'í, jiòn, xitá ra mì kì nda makjiín-no, ¿a mí tsa isa tsjá-no Nainá jñà nikje ra tsjáya? 'Koaá tixó jiòn-ni. ³¹Kì níkájno jiòn, kì tà chjàn bixó: “¿Mé ra chjineé? ¿Mé ra 'sieé? Ko, ¿mé ra tsjáyeé?” ³²Nga jñà xitá ra mì kì makjiín-là a'ta 'tse Nainá, jñà tsajmì kii ra isa

'nó bátsji; tanga ra jiòn, jè Na'in-no ra tìjna ján ngajmi, ijyee be nga machjeén-no nga'tsi tsajmì kii. ³³Koaá ma-ni, jè tjatsji ítòn jiòn kó'sín batéxoma Nainá kò kó'sín tìjn jè kjohixi-la, kò nga'tsi tsajmì kii, kjabéé jè Nainá tsjásòn-no. ³⁴Kì jè níkájno mé kjoa ra koma nchijòn; nga nchijòn kj'íi kjoaá tjiko ra síkájno. Nga jngó jngó nichjin, kja tjiko kja tjikoó kjoa-la.

Kó'sín nga mì kì ma jién kíndajín-la mé kjoa ra 'sín xita xàngieé
(Lucas 6:37-38, 41-42)

7 ¹Kì jé-la xàngioo níkindaa [kò kì jé fanè-la xàngioo] mé-ni nga jè Nainá mì tsa jé-no síkinda [kò mì tsa jé koàà-nè-no]. ²Koni 'sín nga kjónè jé-la jñà xita ra kj'íi, jè Nainá, 'koaá tì'sín koàà-nè jé-no. Nga jè chiba ra sichiba-la xàngioo, tije kochiba ngajo-no. ³[¿Mé-ni jé-la xàngii níkinda-ni kò mì tsa jè níkindi jè jé-li?] ¿Mé-ni jè chitsíjen-ila jè tje ra kjingi xkon xàngii, kò mì tsa jè níkindi jè yá chiso ra kjingi jè xkín? ⁴Tsa jngo yá chiso kjingi xkín, ¿mé-ni kó'sín 'mì-la jè 'ndsii: “Tì'nde-ná nga kochrjéngia jè tje ra kjingi ya xkín?” ⁵Ji, xita ra jò isén tìjn-li; tináchrjengi ítìn chiso ra kjingi tsaji mé-ni nga nda kotsíjen-li nga ma kínáchrjengi jè tje ra kjingi xkon xàngii.

⁶Kì tà chjàn nañá 'bì-la jñà tsajmì ra tsje a'ta 'tse Nainá mé-ni nga mì ya koáafa'ta-no kò yaá skine-no. Kò kì chinga bitsajo-la jñà tsajmì-no ra 'nó chjì-la mé-ni nga mì ya kìnchanè-ni.

Kó'sín nga tìjnè-la nga sijé, kjótsjieé, kò síkjaneé jè xotjoba ni'ya

(Lucas 11:9-13; 6:31)

⁷Tijé'ta-la Nainá, tsjá-no mé ra sijé; tjatsjio Nainá, sakó-no; tikjane xotjoba ni'ya ñánda tìjna Nainá, tjá'xaá-no. ⁸Nga'tsi xita ra síjé, 'kíi-la; jè ra bátsji, sakó-la; jè ra síkjane xotjoba ni'ya, tjá'xaá-la.

⁹¿A tjítsajnajíin i'ka-no xita ra najo tsjá-la i'ndí-la tsa 'kia níño nchrajín síjé-la? ¿A mí tsa níño nchrajín tsjá-la? ¹⁰Kò, ¿a yeé tsjá-la tsa 'kia tì síjé-la? ¿A mí tsa tì tsjá-la? ¹¹Jiòn, ní'sín xita 'cho kjòn jiòn, maá-no 'bì-la íxti-no tsajmì ra nda. Jè Na'in-no ra tìjna ngajmi, isaá ta nditon sísin-no nga tsjá-no tsajmì ra nda, tsa jiòn ra sijé'ta-la.

¹²'Koni 'sín mejèn-no nga nda s̄ik̄o-no x̄it̄a, 'koaá t̄i'sín nda t̄ik̄o-te ra j̄iòn. Nga 'koaá 'sín tíchja k̄jotéxoma-l̄a Nainá ra tsíkínda Moisés k̄o x̄ajon-l̄a x̄it̄a ra isichjeén Nainá nga k̄iichja ngajo-l̄a k̄jotseé.

Ñáa-ni jè x̄otjōb̄a ra its̄j̄iya t̄i'xá

(Lucas 13:24)

¹³Jé t̄it̄jáha'seen jè x̄otjōb̄a ra 'nchr̄eya 'ki. Nga jè x̄otjōb̄a k̄o jè ndiyá ra teyá, yaá fik̄o-ná ñánda nga jchijeeé. K̄o 'ñó k̄j̄in ma-ni x̄it̄a ra ya 'faha'sen. ¹⁴Jè x̄otjōb̄a k̄o jè ndiyá ra 'nchr̄eya k̄j̄on, jè-ní ra fik̄o-ná ya ñánda t̄j̄in k̄jōbinachon, k̄o ta chibaá ma-ni x̄it̄a ra sakó-l̄a.

Jngo yá, ta j̄ná to-l̄a bakón mé yá-ni

(Lucas 6:43-44)

¹⁵'Nda t̄ik̄indaa ijo-no a'ta 'tse x̄it̄a ndiso ra tsò nga 'én-l̄a Nainá-ní ra síka'bí. 'Kiá nga bijchójkon-no j̄ná x̄it̄a k̄i, ta im̄akjoaá 'sín koni j̄ná forrè, tanga 'koaá 'sín k̄j̄on-ni in̄ima-l̄a koni j̄ná tsijén ra 'tsen. ¹⁶Ta ma ta yaá jcha-najìon kó'sín nga 'sín, koni 'sín t̄j̄in ra a'ta 'tse yá ra bajà-l̄a to; nga j̄ná to-l̄a bakón mé yá-ni nga jngó jngó; koni j̄ná to uva mì tsa ya bajà-l̄a j̄ná yá na'yá; t̄i'koa j̄ná to iḡo mì tsa ya bajà-l̄a j̄ná x̄ka ra na'yá t̄j̄in-l̄a. ¹⁷'Koaá 'sín t̄j̄in nga'tsì yá ra nda, nda to bajà-l̄a, tanga j̄ná yá ra mì k̄i nda, mì k̄i nda to bajà-l̄a. ¹⁸Jngo yá ra nda, mì k̄i k̄oma 'cho k̄j̄on to ra koja-l̄a; k̄o jè yá ra mì k̄i nda, mì k̄i k̄oma nda to ra koja-l̄a. ¹⁹Nga'tsì yá ra mì k̄i nda to bajà-l̄a, jt̄isòn-ní, ak̄j̄on yaá s̄inchájin ya ni'í nga jti. ²⁰Ta ma ta jè jchaxkon-najìon j̄ná x̄it̄a k̄i, kó'sín nga 'sín.

Yá k̄j̄on-ni ra ma k̄joaha'sen ya ñánda nga t̄ibatéxoma Nainá

(Lucas 13:25-27)

²¹'Mì tsa tà nga'tsì-ni x̄it̄a ra tsò-na nga 'aán t̄j̄ina ít̄j̄on-l̄a, k̄oma k̄joaha'sen ya ñánda t̄ibatéxoma jè ra t̄j̄ina ngajmi. Ta j̄ná k̄joaha'sen j̄ná ra k̄o'sín síhitjasòn koni 'sín mejèn-l̄a jè Na'ìn-na ra t̄j̄ina ján ngajmi. ²²'Kiá nga kijchò jè nichjin rak̄i, k̄j̄in x̄it̄a k̄itso-na: “Na'ìn, j̄i ra t̄j̄ina ít̄j̄on-nájin, tsì'kènajmíya-nájin 'én-li ra a'ta tsaji, k̄o a'ta tsajií inachrjekàjin-najin ya in̄ima-l̄a x̄it̄a, in̄ima 'cho-l̄a nií; t̄i'koaá

kjín kjojkón ki'nià-jìn ra a'ta tsaji.”²³ Tanga kií'sín xín-là ra 'an: “Nikjiá kítsexkon-no ra jiòn. Tincha'tàxìn-ná ján, jiòn xita ra 'cho 'nià.”

Xkósòn a'ta 'tse chrjó tjà'tsin ni'ya ra jò ndiyá tjín-ni

(Lucas 6:47-49; Marcos 1:22)

²⁴Jè xita ra 'nchré kò ra síhitjasòn koni 'sín xiaan, 'koaá 'sín jngoya-là koni jngo xita ra tjín-là kjobítsjen ra ya tsikíndasòn ni'ya-là ya asòn naxi.²⁵ Kia nga 'tsa jtsí, kò 'tsa tjojkón, kò kjohi'i nandá xangá nga 'ji kánè jè ni'ya rakii, nimé ra kjomà-là ta ngatji-là nga yaá tjíndasòn ya asòn naxi.²⁶ Tanga jè xita ra 'nchré-na koni 'sín xiaan kò mì kì síhitjasòn, 'koaá 'sín jngoya-là koni jngo xita ra mì kì machiya-là mé ra 'sín nga yaá tsikíndasòn ni'ya-là ya ñándà nga ijncha chrjó.²⁷ Kia nga 'tsa jtsí, kò 'tsa tjojkón; kò kjohi'i nandá xangá kò jè ni'ya rakii sasaá ixojen; 'ño tse kjoa ra kjomà 'kia nga ixojen jè ni'ya rakii.

²⁸Kia nga ijye kiìchja Jesús, nga'tsì xita ra ya títsajna, tà 'koaá kjomà-là koni 'sín tsò 'én ra tsakón-ya-là.²⁹ Nga 'koaá 'sín tsakón-ya-là koni jngo xita ra 'ño tjín-là kjotéxoma, mì tsa kò'sín tsakón-ya koni jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo xita ra tífi'ndojno chrjaba ijo-là

(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

8 ¹Kia nga ijye itjojen-ni Jesús ya asòn nindo, 'ño kjìn xita kiitjìngi-là. ²Jngo xita ra tjín-là 'chin ra tífi'ndojno chrjaba ijo-là ijchòjkon, tsasèn-xkó'nchi'tá-là, kitsò-là:

—Na'ìn, tsa mejèn-li, chjáaxìn-ná jè 'chin ra tjín-na.

³Jè Jesús tsaká'ta-là tsja kò akjòn kitsò-là:

—Mején-na. Kò'sín katatjahíxìn-li jè 'chin ra tjín-li.

'Kia nga kòkitsò-là, nditoón itjahíxìn-là 'chin ra tjín-là xita rakii. ⁴Kiaá kitsò-là Jesús:

—Nda tiná'yi, kì yá xita ra 'bènajmí-là. 'Tin ya ñándà tjína na'mì kò jch'iì kjotjò-li, jñà tsajmì ra síjé kjotéxoma-là Moisés, mé-ni nga nda kjón kata'ya-là nga kixíí kjoa nga ijyee kjonda-ni jè 'chin ra tjín-li.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè chíhànda-là chíhàn ra ya Roma i'nde-là

(Lucas 7:1-10; Juan 4:43-54)

⁵'Kia nga 'jaha'sen-jin Jesús ya naxindá ra 'mì Capernaum, jngo xita ra Roma i'nde-là ra chíhàn ítjòn tíjna, ijchò síjé jngo-là kjonda. ⁶Kitsò-la:

—Na'in, jè xita chíhànda-na yaá kjijna ya ján ni'ya-na. Batoó 'ño kiya, tseé kjohi'in tísíkjíin, kò mì kì tì ma síkí'bi-ni.

⁷Jesús kitsó-la:

—Nda tjín, komaá kjíán nga sindá-na.

⁸Jè chíhàn ítjòn rakìi 'kiaá kitsò:

—Na'in, mì kì bakèn-na nga ya kitjáha'siin ni'ya-na, isaá nda, ta jé-ní nga 'tìi kjohixi nga katanda-ni chíhànda-na, kò kjabeé konda-ni. ⁹Nga be-náa nga tjín-li kjotéxoma ra ji; nga tì'koaá 'an, tjín-na xita ra batéxoma-na; kò tì'koaá tjín-na chíhàn ra 'an síhitjasòn-na. 'Kia nga xin jngo-là: “'Tin”, fi-ní; kò 'kia nga xin-là ra ijngo: “Nchrabí”, nchrabá-ní; kò 'kia nga xin-là ra jè chíhànda-na: “Kì 'sín 'tìin”, síhitjasón-ní.

¹⁰'Kia nga kí'nchré-la Jesús jè xita rakìi, tà 'koaá kjomà-la. Kitsó-la jñà xita ra tjingi-là:

—Ngi kjohixí ra xin-no, skanda ya naxindá Israel kjè kì sakó jngo-na xita ra kò'sín ta nda makjiín-là koni 'sín nga makjiín-là xita rakìi. ¹¹'Koaá xín-no, kjín xita kj'íi-ni nga tíjngo isà'nde ra kjinchrabà-ni ya nãnda nga bitjokátji-ni tsá'bí skanda nãnda nga kátji-ni nga kòkjen-kò Abraham kò Isaac kò Jacob ya nãnda nga tibatéxoma jè ra 'tse ngajmi. ¹²Tanga jñà xita ra ya kjòn bako-ila nga ya kítsajna, kináchrjejín-ní; yaá síkasén ya nditsiaán ya nãnda nga 'ño jñò chon, kò yaá ngi skine-nè ni'ño nga skindaya.

¹³'Kiaá kitsò-la Jesús jè chíhàn ítjòn rakìi:

—'Tin-ni ya ni'ya-li; kò koni 'sín nga nda makjiín-li, kò'sín katama.

Tijé kjón-ni hora kjonda-ni jè chíhànda-là xita rakìi.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè nachíya-là Pedro

(Marcos 1:29-31; Lucas 4:38-39)

¹⁴Jesús kijí ya ni'ya-là Pedro; 'kia nga ijchò, kijtse-ní nga kiyáa jè nachíya-là jè Pedro, nga 'chin tijnga tjín-là. ¹⁵Jesús

tsaká'ta-là tsja jè ndí chjoón rakìi, kò ndítóón kjonda-ni jè 'chin tijnga ra tjín-la; kjomá tsasítjen-ni kò akjòn isìsin-la jè Jesús.

Kó'sín 'nó kjin xita ra kiya isinda-ni Jesús

(Marcos 1:32-34; Lucas 4:40-41)

¹⁶'Kia nga ijye kjòjñò, jñà xita 'jiikó-la Jesús nga'tsi xita ra kiya, ra inìma 'cho-la níí tjíin ya inìma-la. Jesús ta jngoó 'én kiichja-la nga ma itjokàjin-ni ya inìma-la xita jñà inìma 'cho-la níí; kò tì'koaá kjondaá-ni nga'tsi xita ra kjíí 'chin tjín-la. ¹⁷Kíí kò'sín kjomà-ni mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín kitsò jè xita ra tsi'kin Isaías, jè ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotsee nga kitsò: “Jè tsjahíxìn jè 'chin ra tjín-ná kò jè kisikjiín kjohi'in nga kjonda-ni ñánda-nioo nga ajò ijo-ná.”

Jñà xita ra mejèn-la nga ya kijitjingi-la Jesús

(Lucas 9:57-62)

¹⁸'Kia nga kijtse Jesús nga 'nó kjin ma-ni jñà xita ra kitsendí-la, kitsjá-la kjohixi jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga ya katafi ya ra ijngoa ndáchikon ján. ¹⁹Jngo xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ijchò kasi'ta-la Jesús, nga kitsò-la:

—Maestro, mején-na nga kojmetjingi-la ni'sín ta ñánda 'kín.

²⁰Jesús kitsó-la:

—Jñà ninda tjín-la ngajo-la, kò jñà nise tì'koaá tjín-te-la tjé-la, tanga 'an, ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, tsìn-na i'nde ñánda nga ma síkjáya.

²¹Ijngo xita ra ya kotá'yá'ta-la kitsò-la:

—Na'in, tì'nde ítjòn-ná nga kjín kihíjian jè na'in-na.

²²Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabátjingi-ná ra ji, tijmí nga kátíhijin-la jñà mi'ken-la ra tì'koa mi'ken.

Kó'sín isíkijnajyò jngo tjojkón kò jtsí xkón jè Jesús

(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

²³'Jaha'sen Jesús ya chitso kò akjòn tsakáhijtako-te jñà xita ra kotá'yá'ta-la. ²⁴Ta ndítóón 'ji jngo tjojkón kò jtsí ra inchrabà-ni ya ajin ndáchikon. 'Nó tsáfangi nandá, kò jè chitso

kjameé iskajin-ndá. Tanga jè Jesús tsakjajnafé-ní. ²⁵ 'Kiaá kiì sí'ká-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la ya ñánda nga kjijnafè Jesús nga kitsò-la:

—Na'ìn, tikinda-nájin. Ijyeé-la skajin-ndé nga'tsi-ná.

²⁶ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Jìòn, ¿mé-ni skon-no? ¿A mí kji'ta takòn Nainá?

'Kiaá tsasítjen Jesús; kitsjá-la kjohixi jè tjojkón kò jè ndáchikon, kò nditoón isijyò-ni kò akjòn kjondayá-ni. ²⁷ Jñà xita ra ya kotá'yá'ta-la tà kjójkón-la, 'kiaá kitsò-la xákjín:

—¿Yá-ni xita rakì? ¿Mé-ni skanda síhitjasòn-la jè tjo kò jè ndáchikon?

Xita Gadareno ra inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-la

(*Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39*)

²⁸ 'Kia nga ijchò Jesús ya ra ijgoa ndáchikon ján, ya nangi Gadara, jò xita ijchò kincha'ta-la ra ya itjo-ni ya ngajo ñánda nga kjihijyo mi'ken. Jñà xita kii, inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-la kò batoó kjàn; skanda mí yá ra ma 'fahaya ya ndiyá rakì. ²⁹ Kò 'ño kiichja nga kitsò:

—¿Mé kjoa ra tjín-nájin ra kondra tsaji, Jesús ra I'ndí-la Nainá 'mì-li? ¿A kíí xá kà'fii-ni nga tjen 'ki-nájin kjohi'in 'kia nga tikje bijchò nichjin?

³⁰ Tiyaá-ni chraña'ta-la, kjín jchán ma-ni chinga ra ya tjíma nga inchibakjèn. ³¹ Jñà inìma 'cho-la níí ra títsajin ya inìma-la xita kii tsikítsa'baá-la Jesús, kitsò-la:

—Tsa kináchrjekàjin-nájin ya ijdíí, tí'nde-nájin nga ya kitjáha'sen-jin-jin ya ijo-la chinga kiòo.

³² 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Nda tjín, ya tangió.

Jñà inìma 'cho-la níí itjokàjín ya ijo-la xita kii, akjòn 'jaha'sen-jin ya ijo-la chinga. Nga'tsi chinga, ta indá tsahachikon-jen-jno kixi skanda ya ajin ndáchikon, kò yaá 'ken nga'tsiòo.

³³ Jñà xita ra inchiko'ndá jñà chinga, jahachinga-ní. 'Kia nga ijchò ya ñánda naxindá, tsi'kénajmí ijye-ní koni 'sín kjomà'tin jñà xita ra inìma 'cho-la níí tjíjin inìma-la. ³⁴ 'Kiaá kiji nga'tsi xita naxindá nga kiì katsíjen-la jè kjoa ra kjomà. 'Kia nga kijtse Jesús, tsikítsa'baá-la nga xìn i'nde katafì.

**Kó'sín jè Jesús isinda-ni kò kisìhijchaà'ta-là
jè-là jngo xitá kiya ra mì kì ma síkí'bi ijo-là**

(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

9 ¹Kia nga 'jaha'sen Jesús ya chitso, yaá tsato'ta ya ra ijngoa ndáchikon ján. 'Koaá 'sín ijchò-ni naxindá ya ñánda tsikijna. ²Jñà xitá, yaá ijchòko jngo-là xitá kiya, jè ra kjijnajyò nga t'jngo ijo-là nga kjijnasòn nachan. 'Kia nga kijtse Jesús nga makjiín-là jñà xitá kii ra a'ta 'tse, kitsó-là jè ndí xitá ra kiya:

—Ji ndí na'in, 'ñó 'tè-là takin; jñà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li.

³Tjín 'i'ka jñà xitá ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés ra kitsò ya ajin inima-là: “Jè xitá rakii, jé Nainá chjajno-là nga kò'sín tsò.” ⁴Jè Jesús kjòchiya-là koni 'sín nga inchisíkítsjen, kitsó-là:

—Mé-ni kotsò kjobítsjen 'cho ra nchrabájin-ni inima-no?

⁵¿Ñáa ra isa chiba chjá tjín, a jè-ní nga kixé: “Jñà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li”, o ra jè-ní nga kixé: “Tísítjiin kò títjájme-ni”?

⁶Nda kjón kokon-no nga 'an ra l'ndí-là Xitá xin-là ijo-na tji'ndeé-na i a'ta nangi nga ma sijchá'ta-là jñà jé-là xitá.

'Kiaá kitsò-là jè ndí xitá ra kiya:

—Tísítjiin, chjibé nachan-yá-li, kò 'tin-ni ya ni'ya-li.

⁷'Kiaá tsasítjen jè xitá ra kiya, kò akjòn kijì-ni ya ni'ya-là.

⁸'Kia nga kijtse jñà xitá nga tsasítjen-ni jè xitá ra kiya, tà 'koaá kjomà-là; 'kiaá jeya isíkijna Nainá jñà xitá kii ta ngatji-là nga kò'sín tse nga'ñó kitsjà Nainá a'ta 'tse xitá isà'nde.

Kó'sín jè Jesús kiichja-là jè Mateo

(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

⁹'Kia nga kiji-ni Jesús, kijtseé jngo xitá ra 'mì Mateo ra ya tijná'ta ya ímixa ñánda machjítji tsajmì a'ta 'tse xitaxá Roma, kitsò-là:

—Nchrabátjingi-ná.

'Kiaá tsasítjen jè xitá ra 'mì Mateo nga kiitjingi-là.

¹⁰'Kia nga t'bakjèn Jesús ya ni'ya-là Mateo, kjín xitá 'ji ra t'koáá tsajmì síkíchjítji kò jñà xitá ra tse jé bátsji. Kò yaá tsikitsajna'ta-te ya ímixa nga tsakjèn ya ñánda tijná Jesús kò xitá ra ijyee ya kotá'yá'ta-là. ¹¹Jñà xitá fariseo, 'kia nga kijtse jñà xitá ra inchibakjèn-kò Jesús, iskonangií-là jñà xitá ra kotá'yá'ta-là Jesús nga kitsò-là:

—¿Mé-ni kò'sín ya bakjèn-kò-ni maestro-najìon jñà xità ra síkíchjítjì tsajmì kò xità ra tse jé tjín-la?

¹² 'Kìā nga kí'nrhé Jesús, kitsó-la:

—Mì tsa chjìnexki machjeén-la jñà xità ra mì mé 'chin tjín-la; jñá-ní xità ra kiya ra machjeén-la chjìnexki. ¹³ Tangió kò chjítá'yá-isa kótsò-ni jè xajon-la Nainá ra tsò: “Jé mejèn-na nga kata'se-najìon kjohimatakòn, kò mì tsa jè-jìn nga takó cho sì'ken kjotjò-nájìon.” Mì tsa ki xá 'jìí-na ra 'an nga jñà kichjà-la jñà ra xità kixì tsò-la ijo-la, ta jñá-ní kichjà-la jñà ra machiya-la nga xità jé-ní, mé-ni nga katasíkájno-ni jé-la kò mì tì kì jé koàtsji-ni.

Kó'sín itjanangi-la Jesús a'ta 'tse kjoa ra bitsachjeén

(Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

¹⁴ Jñà xità ra kotá'yá'ta-la Juan 'jìí ya ñánda tíjna Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Ngajìn kò jñà xità fariseo tà bitsajnachjan ki'ta-nájin.

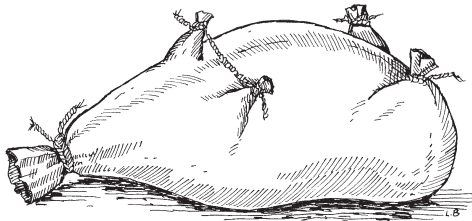
¿Mé-ni nga jñà xità ra kotá'yá'ta-li mì kì tsa bitsajnachjan-ni?

¹⁵ Jesús kitsó-la:

—¿A maá baá 'se-la xità 'kiā nga jngo xità kàbixan, 'kiā nga takó ya tíjnako-isa jè xità 'xìn ra kàbixan? Tanga kijchó nìchjin 'kiā nga tjá'an-la jè xità 'xìn ra kàbixan; 'kiā-ní nga kítsajnachjan.

¹⁶ 'Jngo nikje ra ijye jchínga mì kì ma tsa nikje xitse sijto'a-la; nga jè nikje xitse skií'ñóya-ní, kò yaá skiíchrjaya-nda jè nikje jchínga. Kò isaá tse tjá'xa-isa ya ñánda nga ichrjajndá.

¹⁷ Tì'koaá mì kì ma sìnchá xán ixi jñà chrjaba ra ijye jchínga; nga tsa kò'sín 'sieén, chrjáyá jñà chrjaba, kò xaájteén jè xán kò kjítsón jñà chrjaba. Jè xán ixi, chrjaba xitsee sìnchá mé-ni nga nímé ra jchija-ni.

Chrjaba cho ra sìnchá xán

**Kó'sín kjonda-nì jè tsati-la Jairo ko jè chjoón
ra itsabà ya atjòn nikje-la Jesús**

(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

¹⁸Tì'kiaá-ni nga tíchja Jesús, jngo xita ítjòn-la xita judío ijchò ya ñánda tíjna, tsasèn-xkó'nchi'ta-la, kitsò-la:

—Jè ndí tsati-na, 'sa kjón 'ken; tanga tsa 'kíin ra ji, ko kjó'ta-la ndsji, kíjnakoón india-ni.

¹⁹Tsasítjeén Jesús ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga kiiko xita rakii. ²⁰'Kia nga inchifi, jngo chjoón ijchòkasi'ta chraña-la Jesús, ko ajton í'tsín Jesús tsasijna-nì nga ma itsabà ya atjòn nikje-la Jesús; jè chjoón rakii ijye-ró kjo tejò nó tjín-ni nga kiya nga jní xaájten-la. ²¹Nga 'koaá 'sín isíkítsjen nga kitsò: “Ní'sín ta itsé-la ska'ta-la ndsa nikje-la, kondàa-na.” ²²Jè Jesús isíkáfa-ní, kijtsee jè ndí chjoón rakii, kitsò-la:

—Ji ndí chjoón, 'ño 'tè-la takìn, kí-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni.

Ko tijé-ni hora nga kjonda-ni jè ndí chjoón rakii.

²³'Kia nga ijchò Jesús ya ni'ya-la jè xita ítjòn-la xita judío, kijtsee jñà xita ra síkjane ko jñà xita ra 'ño ba inchikjindáya.

²⁴Kitsò-la:

—Títjoo ya ni'ya; nga jè ndí tsati rakii mì tsa kàbiya-jìn, tà kjiinafé-ní.

Jñà xita, ta tsijnòke-ní koni 'sín kitsò jè Jesús. ²⁵Tanga jè Jesús tsachrjeé ni'ya nga'tsi xita ra ya tjítsajna; ko akjòn 'jaha'sen ni'ya; iskábé jè tsja ndí tsati. Ko jè tsati ndítóón tsasítjen-ni. ²⁶Ta nga tíjngoó tsabísòn 'én a'ta 'tse kjoa ra kjomà.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jò ndí xita ra xka kjòn

²⁷'Kia nga ijye itjo-ni Jesús ya ijndáa, jò xita xka kiitjingi-la, 'ño kiichja nga kitsò-la:

—¡Jchahimatakón-nájin, ji ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la xitaxá ítjòn ra tsí'kin David!

²⁸'Kia nga 'jaha'sen ya ni'ya jè Jesús, jñà xita xka ijchò kincha'tá-la, ko jè Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A makjiín-no nga 'an ma sindá-no?

Kitsó jñà xità ra xka:

—Jon Na'in, 'koaá 'sín makjiín-najin.

²⁹Jesús 'kiaá iskaájno xkon ko kitsò-la:

—Ko'sín katanda-no koni 'sín nga kàmakjiín-no.

³⁰Itjá'xaá-ni xkon jñà xità kii. Jè Jesús 'nó tsikí'tin nga kitsò-la:

—Kì yá xità ra 'bènajmí-la a'ta 'tse kjoa kii.

³¹Tanga jñà xità kii, 'kia nga ijye itjo-ni ni'ya, tì'kiaá tsikí'tsia nga tsì'kénajmí nga tǐjngo ya i'nde rakii koni 'sín nga ki'sin jè Jesús.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jngo xità ra mì kì ma chja

³²'Kia nga ijye inchifi-nì jñà xità kii, jngo xità ra mì kì ma-la chja ra inìma 'cho-la ní tǐjin ya inìma-la 'jiikó jñà xità ya ñánda nga tǐjna Jesús. ³³'Kia nga ijye tsachrjejin Jesús jè inìma 'cho-la ní ra tǐjin ya inìma-la xità rakii, tì'kiaá kjomà kiichja-ni. Nga'tsi xità ra ya tǐtsajna ta kjóxkón-la. Kitsò:

—Nì kjè sa india mé kjoa ra kotjín 'ya-la i i'nde Israel.

³⁴Tanga jñà xità fariseo kitsó-ní:

—Jé xità-ní ra tǐjna ítjòn-la nga'tsi inìma 'cho-la ní ra tsjá-la nga'ño jè xità rakii nga ma-la bachrjekàjin inìma 'cho-la ní ra tǐjin ya inìma-la xità.

Kó'sín nga 'nó tse tǐjn-ni xá-la Nainá ra chija'ta-isa

³⁵Jesús tsajmejín-ní nga'tsi naxindá i'li ko naxindá jtobá nga tsakón-ya 'én-la Nainá ya ni'ya sinagoga ya ñánda maxkóya xità Judío ra tǐjn-la nga jngó jngó naxindá. Tsi'kénajmí 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. Ko isinda-ni nga'tsi 'chin ra tǐjn-la xità ko ya ñánda nga ajò-la. ³⁶'Kia nga kijtse Jesús nga 'nó kjìn ma-ni xità, kjòhimake-ní; nga jñà xità batoó 'nó itsi'on-la ko mì tì mé nga'ño tǐjn-la; 'koaá 'sín kjòn koni jñà forrè ra tsin-la chjingo ra ko'ndá. ³⁷'Kiaá kitsò-la jñà xità ra kotá'yá'ta-la:

—Kjohixi-ní, 'nó tse xá tǐjn a'ta 'tse 'Én-la Nainá, koni 'sín ma 'kia nga kjìn tsajmì majchá, tanga jñà chi'nda ra síxá, chibaá ma-ni. ³⁸Kíí machjeén-ní nga tǐjé-la jè Ni-la xá, mé-ni nga katasíkasén-isa-ni chi'nda.

Kó'sín jè Jesús tsjahíjin jñà xità ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la

(*Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16*)

10 ¹Ra kjomà askan, Jesús kiichjaá-la xità ra kotá'yá'ta-la ra tejò ma-ni, kitsjá-la kjohixi nga ma-la kochrjekàjin jñà inìma 'cho-la níí ra tjíjin inìma-la xità kò nga koma-la sjiinda-ni ta mé 'chin-nioo ta ñánda nga ajò ijo-la xità.

²Jñà xità ra tejò ma-ni ra tsjahíjin jè Jesús nga tsikíxáya-la, kíí'sín 'mì: jè ra tíjna ítjòn, Simón 'mì, ra tí'koa Pedro kitsò-la, kò jè 'ndse, jè ra 'mì Andrés; jè Jacobo, kò jè 'ndse ra 'mì Juan ra ixti-la Zebedeo; ³jè Felipe, jè Bartolomé, jè Tomás, jè Mateo, ra isíkíchjítjì tsajmì a'ta 'tse xitàxá Roma; kò jè Jacobo ra ti-la Alfeo; kò jè Lebeo ra tí'koa Tadeo 'mì; ⁴jè Simón ra xità cananista, kò jè Judas Iscariote jè ra isìngatsja xità kondra-la Jesús ra kjomà askan-nioo.

Kó'sín nga tsikíxáya-la Jesús xità-la ra tejò ma-ni nga kii síka'bísòn 'én-la Nainá

(*Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6*)

⁵Jesús isikasén jñà xità ra tejò ma-ni nga kii síka'bísòn 'én-la Nainá kò kitsjá-la kjohixi, kitsò-la:

—Kì yà mangió yà i'nde 'tse xità ra mì tsa xità judío, kò kì yà naxindá-la xità samaritano bitjàha'sen-jion. ⁶Ta isaá jnchro yà tangió yà ñánda nga títsajna jñà xità Israel ra ichijà koni 'sín chija jñà forrè. ⁷Tangió kò kó'sín tinákjoaya nga kixó: “Ijyeé tímachraña nichjin nga kotèxoma jè ra tíjna ngajmi.” ⁸Tinda-no jñà xità ra kiya; tikjaáya-ila jñà ra mi'ken; títsje jñà xità ra chrjaba ijo-la inchifi'ndojno; tináchrjekàjion jñà inìma 'cho-la níí ra tjíjin yà inìma-la xità. Tà itjábé kjotjò-no jè nga'ño rakìi, tí'koaá tí'sín ta kjotjò 'tiaàn kjonda kii.

⁹Kì tòn sinè kò kì tòn chroba kò kì tòn cobre jchaa. ¹⁰Kì mé na'ya jchaa ra a'ta 'tse ndiyá. Kì jò nachro jchaa. Tí'koa kì xajté tsjaya. Kì yá koròti jchaa. Nga jè xità ra síxá, 'koaá 'sín bakèn-la nga yà 'kì-la ra skine yà ñánda nga síxá.

¹¹'Kia nga jngo naxindá-je kijcho kò tsa jngo naxindá jtabá, tjatsjio jngo xità ra nda xità, kò yà títsajnakoo skanda 'kia nga ijye kítjojion naxindá kii. ¹²'Kia nga kitjáha'seen yà ni'ya, tikjáya-la jñà ni-la ni'ya. ¹³Tsa jñà ni-la ni'ya nda skaábétjò-no, tichikon'tion nga nda katitsajna, tanga tsa mì kì skaábétjò-no,

tà jiòn s̄ichikon'tin-no Nainá. ¹⁴Tsa mì k̄i skaábétjò-no, k̄o tsa majìn-la nga k̄jì'nchré 'én-no, tíjt̄o-no ya ni'ya rak̄i k̄o nax̄indá rak̄i k̄o t̄itsajnè chijo-la ndsakò. ¹⁵Kjohix̄í ra xin-no 'kiá nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in j̄nà x̄ita, isaá tse kjohi'in 'ki-la j̄nà x̄ita k̄i koni j̄nà x̄ita 'tse nax̄indá Sodoma k̄o nax̄indá Gomorra.

**Kó'sín nga sīi sīiko-ná x̄ita nichjin ra 'sa
nchrabá ra ta ngat̄jì 'tse Cristo**

¹⁶'Katasijin-no, 'an, 'koaá 'sín sikásén-no koni tsa forrè ya ajin-la tsijén. Maña t̄ima nga t̄ikonda k̄o-no ijo-no koni 'sín 'sín jè yè, tanga indakjoa 'tiaàn koni j̄nà nise paloma. ¹⁷Nda t̄ikonda ijo-no, nga j̄nà x̄ita yaá sīngatsja-no ya ngixkon x̄itaxá, k̄o yaá skajàn-k̄o-no ya aya ni'ya sinagoga ñándá nga maxkóya x̄ita Judío. ¹⁸Skanda yaá iko-no ya ngixkon x̄itaxá ra in̄chibatéxoma k̄o ya ngixkon j̄nà ra x̄itaxá ítjòn t̄itsajna ra ta ngat̄jì tsa'an. 'Koaá 'sín kama-ni nga ma kinákjoa-la jiòn 'én ra tsa'an j̄nà ra x̄itaxá k̄o j̄nà ra mì tsa x̄ita judío. ¹⁹'Kiá nga kongatsja jiòn ya ngixkon x̄itaxá k̄i, k̄i tà chjàn makájno-no mé 'én ra kinákjoaa k̄o kó'sín nga kixó; nga jé Nainá tsjá-no 'én 'kiá nga kijchò ch̄iba-la. ²⁰Nga mì tsa jiòn-jiòn ra kinákjoaa, jè Inìma Tsje-la Nainá ra sīikichja-no.

²¹'J̄nà nichjin k̄i, jè ra t̄jín 'ndse, t̄ijé 'ndse sīngatsja-ni ya ñándá nga katani'ken; jè ra na'in ma, t̄ijé sīngatsja-ni ti-la nga katabiya; j̄nà ra ixti ma, j̄nà sīngatsja na'in-la ya ñándá nga katani'ken-te. ²²Nga'tsi x̄ita koj̄tikeé-no ra ta ngat̄jì tsa'an. Tanga jè ra ch̄ikjoa-la nga kix̄i kosen skanda 'kiá nga kjehe'ta j̄nà kjoa k̄i, jè-ní ra k̄otojin kjohi'in. ²³'Kiá nga jngo nax̄indá k̄ochrjejin-no x̄ita nga koaàt̄j̄ngi-no, t̄it̄jáhachinga, k̄o kj'íí nax̄indá tangió. 'Koaá xin kix̄i-no, t̄ikjeé mangí-najiòn kóho'ki nax̄indá ra chja-ni Jerusalén nga kj'íí india-na, 'an ra l'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na.

²⁴'Nijngo x̄ita ra 'sa t̄íkotá'yá ra isa 'nga t̄ijna koni tsa jè maestro-la; t̄i'koa nijngo ch̄i'nda ra isa 'nga t̄ijna koni tsa jè ni-la xá. ²⁵Jè ra 'sa t̄íkotá'yá, katasijngo ikon tsa ta k̄o'sín 'ki katama-la koni tsa jè maestro-la; k̄o jè ch̄i'nda katasijngo ikon tsa ta k̄o'sín k̄ijna koni jè ni-la xá. Tsa jè na'in-la ixti, x̄ita-níí tsi'kin-la, ¿a tà j̄nà mì k̄o'sín 'kín-la j̄nà ra ixti-la?

Yá-ni ra ma kiskón-lá

(Lucas 12:2-9)

²⁶'Kì tà chjàn skon-la jñà xita. Nga nga'tsi kjoa ra tjí'ma, takó kotsijen-yá-ní; kò nì'sín bato 'ma tjíhijyo, takó jchaá-lá. ²⁷Jñà 'én ra ítsi'kenajmí'ma-no, 'tènajmíya tsijen-la xita; kò jñà 'én ra ya kichjàya chijée chíká-no, tika'bísòn nga tíjngo naxindá. ²⁸Kì jñà skon-la jñà ra ta ijo-ná ma-lá sí'ken, tanga mì kì ma-lá siì'ken jè inìma-ná. Jè jnchro tiskón-la jè ra ma-lá siì'ken inìma-ná kò ijo-ná ya ñánda nga tjín kjohi'in ra mì kì fehe'ta. ²⁹'Ya-nájiòn nga ta jngo ixo chí-lá nga jò nise. Tanga nijngo nise kii kiyá tsa mì jè Na'ín-ná kòkítsò. ³⁰Kò ra a'ta tsajiòn, skanda jñà tsjaskò tjíxkiya ijye-lá jè Nainá. ³¹'Koaá ma-ni kì tà chjàn skon jiòn. Nga isaá 'ñó chí-no koni jñá ndí nise, nì'sín takó kjàn ma-ni.

Kó'sín nga machjeén nga 'kieé 'én ra a'ta 'tse Cristo ya ngxkòn xita isà'nde

(Lucas 12:8-9)

³²'Nga'tsi xita ra kòkítsò ya ngxkòn xita nga 'aán fi'ta-na, 'kóaá tí'sín xiáan ya ngxkòn Na'in-na ra tíjna ya ján ngajmi nga tsa'an-ná nga'tsi jñà xita kii. ³³Tanga ta yá xita-ni ra kòkítsò ya ngxkòn xita nga mì tsa 'an fi'ta-na, 'kóaá tí'sín xiáan ra 'an ya ngxkòn Na'in-na ra tíjna ya ján ngajmi nga mì tsa xita tsa'an jiàan.

Kó'sín nga ta ngatjì 'tse Cristo-ní nga jñà xita kondra kiji-lá xákjén

(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

³⁴'Kì tà chjàn bixó jiòn nga kjoa'nchán 'jíi-kò ya isà'nde. Mì tsa kjoa'nchán-jìn ra 'jíi-kò; kjojchán-ní ra 'jíi-kò ra 'an. ³⁵Kíí xá 'jíi-na nga jñà xita, kondra kiji-lá xákjién; jè ti, tíjé-ni na'in-lá ra kondra kiji-lá; kò jè tsati, tíjé kondra kiji-lá jè na-lá; kò jè ra kja'nda ma, tíjé kondra kiji-lá jè nachíya-lá. ³⁶Nga jngo ni'ya xita, tíjñà xákjén kiji-lá kondra. ³⁷Jè xita ra isa 'ñó tsjake na'in-lá kò isa 'ñó tsjake na-lá kò mì tsa kò'sín 'ñó matsjake-na ra 'an, mì kì bakèn-lá nga xita-na koma; kò jè xita ra tí'koaá isa 'ñó tsjake ti-lá kò tsa jè tsati-lá kò mì tsa kò'sín 'ñó matsjake-na ra 'an, tí'koaá

mì kì bakèn-te-la nga xit̃a tsa'an koma. ³⁸Ko t̃i'koaá mì kì bakèn-la nga xit̃a tsa'an xián-la jè xit̃a ra mì kì tsò ikon nga nchrabá'ta-na nga chíkjoa-la kjohi'in ra kotojin ra ta ngat̃jì tsa'an koni 'sín nga bato kjohi'in xit̃a ra 'bamijìn krò ra t̃ijè ya biya'tá-ni. ³⁹Jè ra mejèn-la nga mì kì jchija jè kjobinachon-la, ta isaá s̃ijchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-la nga katachija ra ta ngat̃jì tsa'an, ta isaá jnchro sakò-la jngo kjobinachon xitse.

Chjí ra 'ki-la xit̃a

(Marcos 9:41)

⁴⁰Jè xit̃a ra nda skaábétjò-no, 'aán-ní ra skaábétjò-na; ko jè ra skaábétjò-na, jé skaábétjò jè ra isikasén-na. ⁴¹Jè xit̃a ra nda skaábétjò jngo xit̃a ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, ta ngat̃jì-la nga 'én-la Nainá chjaya, ta ngásòn t̃jín kjotjò ra 'ki-la ngajò; ko jè xit̃a ra nda skaábétjò jè xit̃a ra kixi t̃jna ya ngixkon Nainá, ta ngat̃jì-la nga kixi t̃jna, t̃i'koaá ta ngásòn t̃jín kjotjò ra 'ki-la ngajò. ⁴²Ta yá-ni ra ma-la tsjá jngo chitsín-la nandá 'nchán jngo ndí xit̃a ima, ta ngat̃jì-la nga 'an kotá'yá'ta-na, 'koaá xin kixi-no nga isaá tse kjonda-la Nainá sakò-isa-la.

'Kia nga ijchòjkon Jesús jñà xit̃a-la Juan ra tsatíndá xit̃a

(Lucas 7:18-35)

11 ¹Jesús, 'kia nga ijye kitsjà-la kjohixi jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la ra tejò ma-ni kó'sín nga síxá, Jesús kijì-ní nga kii kakón-ya kò nga isika'bí 'én-la Nainá ya nga'tsì naxíndá ra ya chraña t̃jín.

²Juan, nga ndayá t̃jna'ya ra jè, tanga kí'nchré-ní jñà kjoa ra t̃i'sín jè Cristo [xit̃a ra xá isikasén-ni Nainá]. Kí ko'sín isikasén i'ka-ni xit̃a ra ya kotá'yá'ta-la ³mé-ni nga iskonangi-la. Kitsò-la:

—¿A j̃i-ní ra Cristo ra xá ko'sín t̃jínè-la nga kj'íí, o ra kj'íí jchíña-isa-lajin?

⁴Jesús kitsó-la:

—Tangió, ko 'tènajmí-la jè Juan jñà kjoa ra inchi'ya ko ra inchina'yá. ⁵Ko'tìn-la nga jñà xit̃a ra xka, ijyeé tsijeén-ila; ko jñà ra tsá'yá, ijyeé maá fi-ni; ko jñà xit̃a ra t̃jín-la 'chin ra fi'ndojno chrjaba ijo-la, ijyeé kjondaá-ni; jñà xit̃a ra jtaya,

ijyeé 'nchré-ni; kò jñà ra biya, faháya-ilà; kò jñà ndí xitá ima, tí'senajmíyaá-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Nainá. ⁶ ¡Mé ta nda-la jè xitá ra nimé kotechjà-la nga kòkjiín-la ra a'ta tsa'an!

⁷ 'Kia nga ijye kijì-ni jñà xitá-la Juan, tsikí'tsiaá Jesús nga tsakákonajmí jñà xitá ra a'ta 'tse Juan. Kitsò-la:

—¿Mé ra tsangì chitsíjen-la jiòn ya i'nde a'ta xìn nãnda nga nangi kixì? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jiòn jngo xitá ra inda tíjna koni tsa jngo ínaxò ra síjtiya-la tjo? ⁸ Kò tsa majìn, ¿yá ra tsangì chitsíjen-la? ¿A jngo xitá ra 'ñó nda kjòn nikje ra kjiya? Majìn, nga jñà xitá ra 'ñó nda kjòn nikje-la, yaá títsajna ya ni'ya-la xitaxá ítjòn. ⁹ ¿Tanga mé xá ra tsangì-najìon? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jngo xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la? Jon, kixí kjoa, jé tsangì chitsíjen-la, kò skanda isaá 'nga tíjna-isa koni jngo xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹⁰ A'ta 'tseé Juan nga kò'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tísikásén-la jè xitá-na ra ikò ítjòn-li 'én,
nga koànda-li ndiyá.

¹¹ 'An, 'koaá xin kixì-no, ta nga'tsì jñà xitá ra tíjn i isà'nde, kjè sa yá ra kò'sín 'nga bijna koni jè Juan ra tsatínda xitá; tanga ya ajin naxínda nãnda nga tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmi, jè xitá ra isa 'ñó nangi tíjna, isaá 'nga tíjna india-ni koni jè Juan.

¹² 'Skanda 'kia-ni nga 'ji jè Juan ra tsatínda xitá kò skanda 'ndi 'ndi, ya nãnda nga tíbatéxoma jè ra tíjna ján ngajmi, tseé kjosi tísakó; kò jñà xitá ra 'tsen tsò-la ijo-la, mején-la nga jñà sìikijne. ¹³ Jñà xitá ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kò jñà kjotéxoma ra kitsjà Moisés, jñà kiichja skanda tikjè 'fiì jè Juan. ¹⁴ Tsa makjiín-no koni 'sín tsò jè kjotéxoma kò jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, ti'koaá kòkjiín-no nga jè Juan, 'koaá 'sín 'ji koni jè Elías ra tíjnè-la nga kjíí. ¹⁵ Nda kjón-ní tìná'ya koni 'sín tíxin-no.

¹⁶ '¿Yá ra ma sngásòn-keé jñà xitá ra tíjn nichjin 'ndi 'ndi? 'Koaá 'sín kjòn koni jñà íxti ra títsajna ya ajin nditsin. Chjaá-la xákjén nga tsò-la: ¹⁷ "Jin inikjane-nájin ínaxò, tanga mì kì ki'chà jiòn; kò kijndaá-lajin 'én ra ba tsò, kò mì kì ichindáya jiòn." Jñà íxti kii, 'koaá 'sín jngoya-la koni 'sín 'nià jiòn. ¹⁸ 'Kia nga 'ji jè Juan, mì kì tsa tsakjèn kò mì kì tsa mé ra ki'tsi; 'koaá 'sín tsixó jiòn nga inìma 'cho-la níí tíjjin ijo-la. ¹⁹ 'Akjòn 'jía ra 'an ra I'ndí-la Xitá xin-la ijo-na nga bákjen, ti'koa 'biaa; kò

bixó-nájiòn: “Xità chrjá'a-ní, kò xità 'chì-ní, kò jñá nda báko jñà ra xità-jé kò jñà xità ra síkíchítjì tsajmì 'tse xitàxá Roma.” Tanga jñà kjoachjine-la Nainá, yaá 'ya-la 'kia nga ijye bitjasòn.

Kó'sín kichitiko naxindá ra mì kì ma-la 'nchréhijon

(Lucas 10:13-15)

²⁰ Jesús tsikí'tsia nga tsakátiko nga'tsi xità naxindá ya ñánda nga kjìn kjoxxón ki'sìn, ta ngatjì-la jñà xità ra ya i'nde-la mì kì isíkájno kò mì kì kitsjin jé-la. Kitsò-la:

²¹—iIma-ró-no ra xità naxindá Corazín! iIma-ró-no ra xità naxindá Betsaida! Tsa yaá-la naxindá Tiro kò naxindá Sidón nga kotjín kjoxxón ra kjomà, koni 'sín tjín ra t'ya-la ya ajin tsajiòn, ijyeé-la kjoxxón kitsjin jé-la kò ijyeé-la nikje naxá-skee tsakjaya kò chijo ni'í tsikíxten-jnó ijo-la, nga bakón nga ijyeé isíkájno-ni jé-la kò mì tì jé inçhibátsji-ni. ²²Tanga 'koaá xin-no, 'kia nga kijchò jè nichjin nga 'ki-la kjohi'in jñà xità, isaá tse kjohi'in 'ki-no ra jiòn, nda mí 'koa-ni koni jñà xità naxindá 'tse Tiro kò Sidón. ²³Kò jiòn, ra ya i'nde-no ya naxindá Capernaum, ¿a 'koaá 'sín níkijsen jiòn nga yaá tjámitjeen skanda ya a'ta ngajmi ján? Majín, tà isaá ya 'ñó nanga kjohjén-jin-isa skanda ya ñánda tjína i'nde-la kjohi'in. Tsa yaá-la ya naxindá Sodoma nga kotjín kjoxxón ra kjomà koni ya tsajiòn, jè naxindá Sodoma takó tjínaa-la skanda nichjin 'ndi-ni. ²⁴Tanga 'koaá 'sín xin-no 'kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in xità, jiòn ra titsahijyo ya naxindá Capernaum, isaá tse kjohi'in tjábé-no nda mí 'koa-ni koni jñà xità 'tse naxindá Sodoma.

Kó'sín kitsò Jesús a'ta 'tse kjoa níkjáya-la inìma-ná

(Lucas 10:21-22)

²⁵ Jè nichjin 'kia, jè Jesús kitsó-ní:

—Na'in, jì ra tjína ítjòn-la nga'tsì ra tjín ya ján ngajmi kò ra tjín i a'ta nangi, jeya tjini, nga tsikí'maá-la jì nga'tsì kjoa kii jñà xità chjine kò ra nda ma-la xajon kò jñà tsakon-la jì jñà ra taxki ndí xità. ²⁶Ta kií-ní nga 'koaá 'sín nda isasèn-li Na'in.

²⁷'Nga'tsì kjotéxoma, 'aán isingatsja-na Na'in-na. Mì kì yá ra bexkon jè I'ndí-la, tà jé Na'in-la ra bexkon; ti'koaá mì kì yá ra bexkon jè Na'in-la, tà jé I'ndí-la ra bexkon; kò skexkoón-te nga'tsì xità ra jè I'ndí-la kò'sín mejèn-la nga kokòn-la.

²⁸Nchrabátjingi-ná nga'tsi-no ra ijye itsi'on-no nga ki'chà 'chá-no, kò 'aán kósikò-no nga ma sikjáya. ²⁹Jchamijìn-kò-ná jè yá-la nchraja ra kjingi ísian, mé-ni koma kò'sín 'sian-no koni 'sín 'siaan ra 'an. Chjínjí-ná koni 'sín 'kiaa ra 'an nga xita 'ndé-ná kò indakjoaá tjín inìma-na. Kò a'ta tsa'an-ní nga ma sikkjáya inìma-no. ³⁰Jè yá-la nchraja ra ya kjingi ísiaan, ndaá 'cha, mì tsa iyí-jìn. Kò jè 'chá ra 'an tsja-no, jna-ní.

**'Kia nga tsate natín jñà xita ra kotá'yá'ta-la
Jesús 'kia nga nichjin níkjáya**

(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

12 ¹Jngo nichjin, 'kia nga nichjin níkjáya, Jesús, kò jñà xita ra kotá'yá'ta-la, yaá tsatojin ya ñánda tjítje trigo. Kò jñà xita kii kjòhòjò-la. 'Kiaá tsate i'ka trigo, akjòn iskine.

²Jñà xita fariseo, 'kia nga kijtse, kitsó-la Jesús:

—Chítsijen-la jñà xita ra kotá'yá'ta-li; jñà kjoa ra inchi'sín mì kì tjí'nde nga kò'sín 'siin 'kia nga nichjin níkjáya.

³Tanga Jesús kitsó-la:

—¿A kjè chitá'yá jìon ya xajon ñánda nga tíchja koni 'sín ki'sín india jè xita jhíngá-ná ra tsi'kìn David kò jñà xita ra taña tjiko 'kia nga kjòhòjò-la? ⁴'Jaha'seén ya ni'ya-la Nainá nga iskine jñà niño nchrajín ra ijye Nainá kjongatsja, niño nchrajín ra mì tsa jñà tjí'nde-la nga skine David kò jñà xita ra kjihjta; nga ta jñà na'mì tjí'nde-la nga ma skine. ⁵¿A tí'koaá kjeé chitá'yá ya ñánda nga tíchja kjotéxoma-la Moisés nga jñà na'mì, ni'sín síxá ya aya ingo 'kia nga nichjin níkjáya, mì tsa mé jé bátsji-jìn? ⁶'An, 'koaá xin-no, jè ra tíjna ijndí, isaá 'ño xkón tíjna nda mí 'koa-ni koni jè ingo ítjòn. ⁷Tsa ndaá-la machiya-najìon kó'sín chja-ni jñà 'én ra tjí'ta xajon-la Nainá ñánda nga tsò: “Jè-ní ra mejèn-na nga kata'se-najìon kjohimatakòn, mì tsa jè-jìn nga ta tsja cho si'ken-ná jìon koni jngo kjotjè.” Tsa ijyeé-la machiya-no, mí-la tsa kò'sín jé kjónè-la jñà xita ra mì tsa jé tjín-la. ⁸Kò 'koaá 'sín tjín, 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, 'aán batexóma-la jè nichjin níkjáya.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jè xita ra kixi'ta jngo tsja

(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

⁹'Kia nga itjòjin Jesús ya i'nde rakii, yaá kiji ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, kò yaá 'jaha'sen.

¹⁰Yáá tǐjna jngo x̄it̄a ra kixì'ta jngo tsja. Tì'koaá títsajna j̄nà x̄it̄a ra mejèn-là nga koàànè jé-là Jesús. 'Koaá ma-ni nga iskonangi-là, kitsò-là:

—¿A tǐj'nde-ní nga ma konda jngo-ni x̄it̄a 'kia nga nichjin níkjáya?

¹¹Jesús kitsó-là:

—Jìòn, tsa yá ra tǐjna jngo-là forrè, tsa ngajo skaya 'kia nga nichjin níkjáya, ¿a mí tsa kongí kináchrje-no ni'sín nichjin níkjáya? ¹²Nda mí 'koa-ni koni jngo forrè, isaá 'ñó chjì-là jngo x̄it̄a. 'Koaá ma-ni, 'kia nga nichjin níkjáya tǐj'nde-ní nga ma ko'sieén j̄nà kjoa ra nda tǐjn.

¹³Jesús 'kiaá kitsò-là jè x̄it̄a ra kixì'ta jngo tsja:

—Tjèn ndajì jè ndsii.

Akjòn 'kiaá tsjímé ndajò tsja; kjondaá-ni koni 'sín 'ki ra ìjngo-isa. ¹⁴J̄nà x̄it̄a fariseo, 'kia nga itjo-ni ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄it̄a Judío, tsajoóya-ni nga s̄i'ken Jesús.

Kó'sín itjasòn 'én ra kiichja Isaías ra a'ta 'tse Jesús

¹⁵Jesús 'kia nga kií'nchré kjoa rakìi, itjoiín ya i'nde rakìi, ko kjín x̄it̄a kijitjìngi-là. Nga'tsì x̄it̄a ra kiya isindaá-ni; ¹⁶'koaá 'sín kitsò-là nga mì kì yá x̄it̄a ra kata'bénajmí-là yá-ni ra jè.

¹⁷'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga itjasòn-ni 'én ra kiichja jè x̄it̄a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là jè ra tsi'kin Isaías, 'kia nga kiichja a'ta 'tse Cristo nga kitsò:

¹⁸Jé rakìi chì'nda-na ra xá tsjahíjin-na,

jè ra 'ñó tsjake, ko ra 'ñó tsja 'se-là inìma-na.

'Aán tsja-là jè Inìma Tsje-na.

Ko jè kichjajin-là nga'tsì x̄it̄a isà'nde kó'sín sindajín-là ra ngi kjohixi.

¹⁹Mì tsa yá ra koaatikjo-ko, ko mì tsa sí 'ñó kichja,

ko mì kì kiná'ya-là jta-là ya aya ndiyá j̄nà 'én ra kichja.

²⁰Mì tsa ta skií'tonda jnchro jngo ínaxo ra ijye tí'tò,

tì'koaá mì tsa ta s̄i'kitsón-nda jnchro jè níkje-là kandì, jè ra ijye tífi'tso,

jè ra ta ni'ndi-là tíbitjo-isa.

'Koaá 'sín koma skanda 'kia nga ngi ko kjohixi k̄i'ndajín-là nga'tsì x̄it̄a.

²¹Nga'tsì x̄it̄a naxínda ra tǐjn isà'nde, tà jé koà'ta ikon nga skoóna-là.

Jñà x̄ita ra chjajno-là Inìma Tsje-là Nainá

(Marcos 3:19-30; Lucas 11:14-23; 12:10)

²² Jñà x̄ita, 'kiaá 'ljiikó jngo x̄ita ra x̄ka k̄o ra mì ma chja, ya ñánda t̄jna Jesús; jè x̄ita rak̄i inìma 'cho-la níí t̄j̄jin ya inìma-là; Jesús, isindaá-ni, maá kiichja-ni k̄o maá tsats̄jen-ila.

²³ Nga'tsi x̄ita, ta kjóxxkón-là. 'Kiaá kitsò:

—¿A jè rak̄i tsa'koa, ra ya nchrabá-ni tje-là x̄itaxá ítjòn ra tsi'kìn David [nga jè kíjna ngajo-là]?

²⁴ 'Kia nga kií'nchré jñà x̄ita fariseo 'én ra kotsò, kitsó-ní:

—Jè x̄ita-níí ítjòn ra 'mì Beelzebú, jè ra t̄jna ítjòn-là nga'tsi inìma 'cho-la níí, jé tsjá-là nga'ñó nga ko'sín ma-la bachrjekàjin inìma 'cho-la níí ra t̄j̄jin ya inìma-là x̄ita.

²⁵ Jesús kjóchiyaá-là koni 'sín inchisíkítsjen, kitsò-là:

—Nga'tsi i'nde ñánda batéxoma jngo x̄itaxá tsa jòya t̄jn nga t̄j̄ñà kjaán-kjo-ni x̄ita-là, siikjehesón xákjién; k̄o tsa jngo naxindá k̄o ñá tsa jngo ni'ya ñánda títsajna x̄ita, tsa jòya t̄j̄n nga t̄j̄ñà kjaán-kjo-ni, mì k̄i t̄i mé nga'ñó 'se-là nga kotèxoma-isa. ²⁶ K̄o tsa t̄j̄è-ni x̄ita-níí t̄ibachrjekàjin-ni níí, t̄j̄é t̄ikjaán-ko-ni ijo-là. Tsa t̄j̄é t̄ikjaán-ko-ni ijo-là, ¿kó'sín koma-ni nga ma kotèxoma-isa? ²⁷ Jiòn, 'koaá 'sín bixó nga jé nga'ñó-là x̄ita-níí ra t̄jna ítjòn sichjéen ra 'an 'kia nga bachrjekàjiaaen jñà inìma 'cho-la níí ra t̄j̄jin ya ijo-là x̄ita. Tanga, tsa ko'sín t̄j̄n, jñà x̄ita tsajìòn, ¿yá 'tse nga'ñó ra síchjéen 'kia nga ko'sín 'sín-te? 'Koaá ma-ni, t̄j̄ñá-ni x̄ita k̄i k̄ok̄itso kixi-no nga mì tsa ko'sín t̄j̄n koni 'sín bixó jiòn. ²⁸ Tanga ra 'an, tsa jé Inìma Tsje-là Nainá títsjá-na nga'ñó nga bachrjekàjiaaen jñà inìma 'cho-la níí, ki-ní nga ijyee inchi'ya jiòn kó'sín batéxoma Nainá.

²⁹ 'Ya ni'ya-là jngo x̄ita ra 'ñó 'tsen, tsa jngo x̄ita mejèn-là kjoah'sen chijé nga siichijé mé tsajmì ra t̄j̄n-là, ¿a mí tsa ítjòn kiíté'ñó jè x̄ita 'tsen? K̄o ak̄jòn 'kiaá koma siichijé-là.

³⁰ 'Jè x̄ita ra mì tsa 'an fi'ta-na, kondraá fi-na; k̄o jè ra mì k̄i bíxkóyako-na x̄ita, ta t̄síkjahachinga-ní ra jè.

³¹ 'Kíí ko'sín xin-no, maá sijcha'ta-là ta mé jé ra bátsji x̄ita k̄o ta mé 'én ra 'cho tsò ra chja; tanga jè ra chjajno-là jè Inìma Tsje-là Nainá, mì k̄i sijcha'ta-là. ³² Nga'tsi ra chjajno-na 'an ra l'ndí-là X̄ita xian-là ijo-na, maá sijcha'ta-là; tanga jè ra chjajno-là jè Inìma Tsje-là Nainá, mì k̄i sijcha'ta-là jè nichjin ra titsajnéé 'ndi 'ndi k̄o jè nichjin ra 'sa nchrabá.

Jngo yá, jè to-là bakón mé yá-ni

(Lucas 6:43-45)

³³Tsa jngo yá ra nda, nda to ra bajà-là. Kò tsa jngo yá ra mì kì nda, mì kì nda to ra bajà-là. 'Kia nga jngo yá, jñà to-là bakón mé yá-ni. ³⁴Jìòn, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa tje-là ye! ;Kó'sín ma-ni nga nda tsò 'én ra kinákjoaa, nga xita 'choó-no ra jìòn? Nga 'koaá 'sín chja jñà xita koni 'sín tsò kjobítsjen ra tjíjin ya inìma-là. ³⁵Jè xita ra nda xita, 'én ndaa chja, nga kjoanda tjíjin ya inìma-là, kò jè ra xita 'cho, 'én 'choó chja, nga kjoa'choó tjíjin ya inìma-là. ³⁶'Koaá xín-no, 'kia nga kijchò nichjin nga jè Nainá kìndajín-là nga'tsi xita, sába yaá tsjá tsje kindá a'ta 'tse nga'tsi 'én ra nímé chjí-là ra kiichja. ³⁷Nga tijná-ni 'én ra kinákjoaa ra ma kixi kochrjengi-no, kò tijná-te-ni ra ma koaàné jé-no.

Kó'sín jngo kjoaxkón síjé jñà xita ra 'cho tjihijo kjobítsjen-la

(Marcos 8:12; Lucas 11:29-32)

³⁸Tjín i'ka jñà xita fariseo kò xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ra kitsò-là Jesús:

—Maestro, mején-najin nga takón jngo-nájin kjoaxkón.

³⁹Jesús kitsó-là:

—Jñà xita ra 'cho 'sín kò ra mì kì ma-là nga síhitjasòn-là Nainá, kjoaxkón inchisjé jngo; tanga nijngo kjoaxkón ske ra kjíí; ta jé ske kjoaxkón ra mangásòn-kò koni jè kjoaxkón ra kjomà'tin Jonás xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là kjotsee. ⁴⁰Koni 'sín kjomà jè Jonás nga jàn nichjin kò jàn nitjen tsikijnaya ya aya indsi'ba ti ra 'nó je 'ki, 'koaá ti'sín komaa 'an ra 'ndí-là Xita xin-là ijo-na; jàn nichjin kò jàn nitjen kjójna i'ndee ya ajin nangi. ⁴¹'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-là kjohi'in jñà xita, skiímítjeén ijo-là jñà xita ra ya i'nde-là ya naxindá Nínive, nga tsjá'tin 'én jñà xita ra tjín nichjin 'ndi 'ndi. Nga jñà xita Nínive iskájno-ni jé-là kò mì tsa ti jé tsakátsji-ni 'kia nga tsi'kénajmíya-là 'én-là Nainá jè Jonás, tanga jè ra tijná ijdíi 'ndi 'ndi, isaá ta 'nó xkón tijná nda mí 'koa-ni koni jè Jonás [tanga mì kì makjiín-najìòn]. ⁴²'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-là kjohi'in jñà xita, ti'koaá kosítjeén-te jè chjoón ra tijná ítjòn nga tíbatéxoma ya i'nde ra kjijna ya kixi-là nánanda nga bitjokátji-ni tsá'bí. Jè chjoón rakii tsjá'tin-te 'én jñà xita ra tjín nichjin 'ndi 'ndi, tà ngatì-là nga 'nó

kjin 'ji-ni ra jè, nga 'jii'nchré kjoachjine-là Salomón, tanga jè ra tijná ijndí 'ndi 'ndi, isaá 'ñó xkón tijná nda mí 'koa-ni koni jè Salomón, [tanga jìòn mì kì na'yá-la].

Kó'sín ma 'kia nga jè inìma 'cho-là níí máfa india-nì

(Lucas 11:24-26)

⁴³Jngo inìma 'cho-là níí, 'kia ijye bitjijin ya inìma-là xita, yaá bajme ya i'nde ñánda kixì chon, nga bátsji'nde ñánda nga ma siikjáya; 'kia mì kì sakó'nde-là, tsò-ní: ⁴⁴“Kjín-la india-na ya ñánda ítjo-na.” ‘Kia nga bijchó india-ni, be-ní nga mì yá tijn, kò nga ndaá chon koni jngo ni'ya ra isatícha. ⁴⁵Akjòn, jè inìma 'cho-là níí, ngi ito xákjién fí'ká-isa ra isa 'cho 'sín. Yaá bitsajnajin india-ni ya inìma-là xita; kò jè xita rakìi, isaá ta 'cho ma'tin india-ni nda mí 'koa-ni koni 'kia nga tì'sa ítjòn. 'Koaá 'sín koma'tin jñà xita ra 'cho 'sín ra tijn nichjin 'ndi-ni.

Jñà 'ndse Jesús kò jè na-la

(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

⁴⁶Takó tóbakoó-isa jñà xita Jesús 'kia nga ijchò jè na-la kò jñà 'ndse. Yaá tsikitsajna ya nditsiaán nga mejèn-là nga kichja-là.

⁴⁷Jngo xita kitsò-là Jesús:

—Jè na-li kò jñà 'ndsì, yaá tjítsajna nditsiaán. Mejèn-là nga jì koaako-li.

⁴⁸Jesús kitsó-là jè xita ra isikjí'nchré:

—¿Yá-ní ra na-na ma kò yá-ni ra 'ndsèe ma?

⁴⁹'Kiaá tsakón tsja ya ñánda títsajna jñà xita ra kotá'yá'ta-là. Kitsò:

—Jñá xita kii ra na-na ma kò ra 'ndsèe ma. ⁵⁰Nga nga'tsi xita ra sihitjasòn koni 'sín mejèn-là jè Na'in-na ra tijná ján ngajmi, jñá-ní ra 'ndsèe ma kò tichjaá ma kò na-na ma.

Kjoa mangásòn 'tse xita ra kjíndi xojmá ya ajin nangi

(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

13 ¹Tijé-ni nichjin, Jesús itjóó ya ni'ya yaá kijì ya andi ndáchikon kò yaá tsikijna. ²Tanga 'ñó kjìn xita ijchò ñánda nga tijná. 'Kiaá 'jaha'sen jngo chitso jè Jesús; yaá tsikijnaya, kò nga'tsi jñà xita ra 'ka, yaá tsikitsajna ya andi nandá. ³'Kiaá tsikí'tsia Jesús nga tsakón-ya-là; kjín kjoa tsi'kénajmí-là a'ta 'tse kjoa ra mangásòn-kjo, kitsò-là:

—Jngo x̄ita kijì nga kii k̄j̄jndì xojmá. ⁴'Kia nga t̄ik̄j̄jndì, t̄j̄n i'ka xojmá ra ya iskatsajo ya aya ndiyá; ko 'kiaá 'ji j̄nà nise nga iskiene. ⁵Ngi kot̄j̄ín iskatsajo ya asòn najo ñánda nga chiba ni'nde t̄j̄n; j̄nà xojmá, nditoón isò, nga ki, mì tsa nanga t̄j̄n ni'nde. ⁶Tanga 'kia nga itjo tsá'bí nga kjotsjè jè ndabá, kixi-ní j̄nà xojmá ra isò ta ngat̄j̄i-la nga mì nanga kijì kjama-la. ⁷Ko ingì kot̄j̄ín iskatsajo-isa ya ajin na'yá. 'Kia nga ijye kjò'nga j̄nà na'yá, yaá kisi'ken-ngi. ⁸Tanga ngi kot̄j̄ín iskatsajo ya ñánda nga nda jè nangi, 'ño nda tsajà-la to. T̄j̄n ra tsajà-la jngo sindo nga jngo tja'tsin, ko t̄j̄n ra jàn-kan tsajà-la, ko t̄j̄n ra katé tsajà-la.

⁹Akjòn kitsò Jesús:

—Nda kjón tiná'ya koni 'sín tíxin-no.

Mé-ni ko kjoa mangásòn tsi'kénajmíya-ni jè Jesús

(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

¹⁰'Kiaá ijchò kincha'ta chraña-la j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-la Jesús ya ñánda t̄j̄na ra jè, iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni ko'sín kjoa ra mangásòn nakjoá-la j̄i j̄nà x̄ita 'kia nga bakon-yi?

¹¹Jesús kitsó-la:

—Jión tsako-no nga inchi'ya j̄nà kjoa ra t̄j̄'ma-la jè ra t̄j̄na ján ngajmi kó'sín nga batéxoma ra jè. Tanga j̄nà x̄ita ra kj'íí, mì k̄i koma ske. ¹²Nga jè ra ijye machiya-la, 'ki-isa-la mé-ni nga isa tse kochiya-isa-la. Tanga jè ra mì k̄i mé machiya-la, skanda t̄j̄hixìn-la jè ra ijye machiya chiba-la. ¹³Kií ko'sín ta kjoa ra mangásòn bakon-yá-ilá; nga j̄nà x̄ita k̄i tsijeén-la, tanga 'koaá 'sín 'sín koni tsa mì k̄i tsijen-la; ko 'nchré-ní tanga mì k̄i machiya-la; 'koaá 'sín 'sín koni tsa mì k̄i ma-la 'nchré. ¹⁴Yaá bitjasòn ya a'ta 'tse x̄ita k̄i koni 'sín kitsò jè x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotsee ra tsi'kìn Isaías nga kitsò:

Jìon, ni'sín kiná'ya kiná'ya, tanga n̄ik̄jiá kiya-no,

ko ni'sín jchítsijen jchítsijen, tanga n̄ik̄jiá jchaa.

¹⁵Nga jè inìma ra t̄j̄n-la j̄nà x̄ita k̄i, ijyeé 'ño kjótájajín;

kií mì k̄i machiya-ilá;

ko j̄nà chíká-la, tsikíchjajto-ní mé-ni mì k̄i kjì'nchré-ni;

ko j̄nà xkon, tsikíchjajto-te mé-ni mì k̄i kotsijen-ilá;

tsa tsáfa'tá-la-na ra 'an, ijyeé-la k̄isindáa-na,

kitsó Isaías.

¹⁶'Tanga, mé ta nda-no ra jìòn, nga jè xkòn jìòn tsijeén-la ko jè chíká-no 'nchré-ní. ¹⁷'Koaá xin kixi-no, kjin xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotseé, ko kjin xita ra xita kixi kjomejèn-la nga ske jè kjoa ra inchi'ya jìòn, tanga mì kì kijtse; tì'koaá kjomejèn-la nga kií'nchré jè kjoa ra inchina'yá jìòn, tanga mì kì kií'nchré.

**Kó'sín jè Jesús tsi'kénajmíyanda india-ni
a'ta 'tse xita ra kjíndi xojmá**

(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

¹⁸'Tiná'ya kó'sín tsò-ni jè kjoa ra mangásòn ko jè xita ra kjíndi xojmá. ¹⁹Jñà xojmá ra ya iskatsajo ya aya ndiyá, jé ngoya-la koni jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá kó'sín nga jè batéxoma, tanga mì kì tsa nda 'faha'sen-jin-la 'én ra 'nchré; akjòn 'fiì jè xita-ní, faháxìn jè 'én ra tjíjin ya iníma-la. ²⁰Ko jñà xojmá ra iskatsajo ya nándà nga asòn naxi chon, jñà ngoya-la jñà xita ra 'ñó tsja 'se-la 'kia nga 'nchré jè 'én-la Nainá. ²¹Tanga mì tsa 'ñó sinchá; tsìn-la nga'ñó nga kixi mincha, 'koaá ngoya-la koni jngo xka ra mì nanga fi kjama-la. 'Kia mé kjoa ra sakó-la, ko tsa xita fi-la kondra ra ta ngatji 'tse 'én-la Nainá, nditoón tsjin-ni jè ndiyá-la Nainá. ²²Jñà xojmá ra ya iskatsajo ya ajin na'yá, jé ngoya-la jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá tanga ta jñà 'ñó síkájno kjoa 'tse tsajmì ra tjín ya isà'nde ko jé kjoanchiná ra tjín ya isà'nde kondacha-la. Jñà kjoa kiì batéchja-la jè 'én-la Nainá nga mì kì tsjá'nde nga katasíkaatjìya-la kjobinachon-la. ²³Tanga jñà xojmá ra ya iskatsajo ya nándà nga nda nangi, jé ngoya-la koni jè xita ra nda 'nchré 'én-la Nainá ko machiyaá-la ko síhitjasón-ní. Jñà xita kiì ra síkaatjìya-la kjobinachon-la ko jñá-ní ra 'sín kjoanda ra nda tjín. Jñà xita kiì ra mangásòn-ko yá-la xojmá ra kjìn to tsajà-la. Tjín ra jngo sindo, tjín ra jàn-kan, ko tjín ra katé tsajà-la nga jngó jngó.

**Kjoa mangásòn a'ta 'tse xka ijñá ra tjojin
ya nándà xá tjítje-ni trigo**

²⁴Jngo kjoa ra mangásòn-kjo tsakón-ya jè Jesús, kitsò-la xita:

—Koni 'sín batéxoma jè ra tjína ján ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo xita ra nda xojmá tsikítje ya ajin nangi-la.

²⁵Tanga 'kia nga kjifè ijye nga'tsi xita, 'jií jè ra xita kondra-la ma, tsikítjējin xojmá-la xka ra mi kì nda ya ajin-la trigo, akjòn kijì. ²⁶'Kia nga ijye kjò'nga jñà trigo nga itjo natín-la, yaá kjò'nga-te jñà xka ra mi kì nda. ²⁷'Kiaá kijì jñà xita chí'nda nga tsi'kénajmí-la jè ni-la nangi. Kitsò-la: “¿A mí tsa xojmá nda ra tsikítjē ya ajin nangi-li nàmi? ¿Ñánda 'ji-la jñà xka ijñá ra mi kì nda?” ²⁸Jè ni-la nangi kitsó-ní: “Jngoó-la xita ra kondra fi-na ra koki'sin.” 'Kiaá kitsò jñà xita chí'nda: “¿A mején-li nga kongí chjinè-jin jñà xka ijñá ra mi kì nda?” ²⁹Tanga jè ni-la nangi kitsó-ní: “Majìn, tsa mejèn ya tjanè-te jñà trigo 'kia nga chjínè jion jñà xka ijñá ra mi kì nda. ³⁰Isaá nda-ni nga taña katamihijin skanda 'kia nga kojchá. 'Kia nga kijchò nichjin nga sincháxkó jñà trigo, 'aán koxín-la jñà chí'nda-na nga jñà kátáxkó ítjòn nga'tsi xka ijñá ra mi kì nda, nga jngó jngó jté kátá'ño mé-ni nga koma jti-ni; ra ijye koma, akjòn 'kiaá katincháxkó jñà trigo ya aya ni'nga-na.”

Kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí-ya Jesús

a'ta 'tse xojmá itsé ra mi mostaza

(*Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19*)

³¹Jè Jesús ìjngo kjoa ra mangásòn-kjo tsakón-ya-la xita. Kitsò-la:

—Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi, 'koáá 'sín ngoya-la koni jngo xojmá mostaza, 'kia nga jngo xita bítjē ya ajin nangi-la. ³²Kixíí kjoa, jé xojmá rakli ra isa 'ño itsé-ni ta nga'tsi xojmá ra tjín; tanga 'kia nga ijye ma'nga, isaá 'ño 'nga ma koni jñà xka ra ti'koa xá sitjē-ni; 'koáá 'sín 'se-la nga'ño koni jngo yá, nga skanda maá bínda'á tjé-la nise ya chrja-la.

Kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí-ya Jesús a'ta 'tse na'yo

ra sísan ni'ño nchrajín

(*Lucas 13:20-21*)

³³Jè Jesús ìjngo kjoa ra mangásòn-kjo tsakón-ya-la xita, kitsò-la:

—Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi, 'koáá 'sín ngoya-la koni jè na'yo san 'kia nga jngo chjoón síkójin na'yo san kō chijo ra sinda-ni niño nchrajín, akjòn masan ijyee nga'tsi jè na'yo.

**Mé-ni kọ'sín kjoa ra mangásòn síchjeén-ni
Jesús 'kia nga tsakón-ya**

(Marcos 4:33-34)

³⁴ Jesús 'kia nga tsakón-ya-la xita nga'tsi kjoa ra nda tsò, 'koaá 'sín tsi'kénajmíya-la koni 'sín tjin kjoa ra nda mangásòn-kjo; nímé 'én tsakón-ya-ila ra mì kọ kjoa mangásòn-kjo. ³⁵ 'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tsikínda xajon jè xita ra isìchjeén Nainá nga kiìchja ngajo-la kjoatsee 'kia nga kitsò:

'Koaá 'sín kokon-yá-la xita nga jñà kjoa ra mangásòn sikjéén;

'kenájmí-la kjoa ra tji'ma skanda 'kia nga ti'sa Nainá tsikínda isà'nde.

Jesús tsi'kénajmíya-nda india-ni a'ta 'tse xka ijñá ra mì kì nda

³⁶ 'Kia nga ijye isíkjáya-la xita Jesús nga kiji-ni jñà xita; 'jaha'sen ni'ya jè Jesús; jñà xita ra kotá'yá'ta-la ijchò kincha'ta chraña-la, kitsò-la:

—'Tènajmíya-nda-nájin kótsò-ni kjoa ra mangásòn-kọ jñà xka ijñá ra mì kì nda ra tjin ya ajin trigo.

³⁷ Jesús kitsó-la:

—Jè ra bitje xojmá ra nda, 'an-ná ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na; ³⁸ jè nangi, jé ngoya-la jè isà'nde; kọ jñà xojmá ra nda, jñà ngoya-la jñà xita ra ya chja-ni ñánda nga tíbatéxoma Nainá; jñà xka ijñá ra mì kì nda, jñà ngoya-la jñà xita ra xita-níí tíbatéxoma-la; ³⁹ kọ jè xita kondra ra tsikítje xka ijñá ra mì kì nda, jè sabá jè xita-níí; 'kia nga ijye sincháxkó jñà tsajmì, jé ngoya-la 'kia nga kjehe'tà isà'nde; kọ jñà ra kííxkó tsajmì, jñà ngoya-la jñà ìkjalí. ⁴⁰ Koni 'sín nga sincháxkó jñà xka ijñá ra mì kì nda kọ yaá xaájen-jín ya ajin ni'í mé-ni nga katali-ni, 'koaá ti'sín kama 'kia nga kjehe'tà jè isà'nde. ⁴¹ 'An ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na sikásén-ná jñà ìkjalí-na ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá nga kííxkó nga'tsi xita ra bí'tin xita xákjién nga bátsji-jé, kọ nga'tsi xita ra kjoa'cho 'sín; ⁴² yaá síkatsajojín ya ngajo ñánda nga títi jnga jnga ni'í, yaá skíndaya kọ skinenè ni'ño. ⁴³ Jñà ra xita kixi, 'koaá 'sín fate kótsíjen koni jè tsá'bí ya ñánda nga tíbatéxoma jè Na'in-la. Nda kjon tiná'ya koni 'sín xin-no.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse jngo tsajmì chjí ra tǐjna'ma

⁴⁴'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-kò koni jngo nangi ñánda nga tǐjna'ma jngo tsajmì ra 'nó chjí-là kò jngo xítà sakó-là jè tsajmì rakìi, 'nó matsja-là; tǐyaá bíjna'ma india-ni; akjòn fikatína ijye nga'tsì tsajmì ra tǐjn-là, kò batse jè nangi rakìi.

Mé ra mangásòn-kò jè najo ra 'nó chjí-là ra 'mì perla

⁴⁵'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ján ngajmi, 'koaá tǐ'sín mangásòn-kò koni jngo xítà ra batína tsajmì nga bátsji najo perla ra 'nó nda 'kioo. ⁴⁶'Kia nga ijye isakò jngo-là najo ra 'nó nda 'ki, tsatína ijyeé tsajmì ra tǐjn-là; akjòn tsatse jè najo ra 'nó chjí-là.

Mé ra mangásòn-kò jè na'ya ra ma ndabà-nì tǐ

⁴⁷'Koni 'sín batéxoma jè ra tǐjna ján ngajmi, 'koaá tǐ'sín mangásòn-kò koni jngo na'ya ra ndabà-nì tǐ. 'Kia nga nikàtjen ya ajin ndáchikon, bíxkò ijyeé nǐ'sín ta kó kjòn tǐ. ⁴⁸'Kia nga ijye tsabà tǐ jè na'ya, jñà xítà ra bátsji tǐ, yaá fíko na'ya-là ya andi ndáchikon; kò yaá bitsajna nga fahájin nga'tsì tǐ ra nda kjòn nga minchá ndisiyá, kò jñà ra 'cho kjòn síkatsajo-ní. ⁴⁹'Koaá 'sín koma 'kia nga kjehe'tà isà'nde; kitjojeén jñà ìkjali nga kjoahájin jñà xítà ra 'cho 'sín ya ñánda tǐhijyo jñà ra xítà kixi; ⁵⁰kò yaá síkatsajojín ya ngajo ñánda nga títi jnga níí. Yaá skindaya kò skinenè nǐ'ño.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse tsajmì xit̄se kō ra jchínga

⁵¹ Jesús iskonangií-lā, kitsò-lā:

—¿A kamachiyaá-no nga'tsi kjoa k̄i?

Jñà x̄ita kitsó-ní:

—Kamachiyaá-najin Na'in.

⁵² 'Kiaá kitsò Jesús:

—Jngo x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-lā Nainá ra tsikínda Moisés, 'kia nga kō'sín koté'yá koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-kō koni jngo ni-lā ni'ya ra ma-lā bachrjejin tsajmì xit̄se kō tsajmì jchínga ya ñánda nga in̄chaxkó tsajmì-lā.

'Kia nga tsikijna Jesús ya ján Nazaret

(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

⁵³ 'Kia nga ijye tsi'kénajmíya ijye Jesús jñà kjoa k̄i ra mangásòn-kjo, kiji-ní. ⁵⁴ 'Kia nga ijchò-ni nangi-lā ya Nazaret, tsi'kénajmíya-lā x̄ita 'én-lā Nainá ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío. Jñà x̄ita ta kjóxkón-lā, 'kiaá kitsò:

—Jè x̄ita rak̄i, ¿ñánda í'ká-ni kjoachjine kō kó'sín ma-ni nga ma-lā kotjín kjoxkón ra 'sín? ⁵⁵ ¿A mí tsa jè rak̄i jè ti-lā x̄ita chjineyá? ¿A mí tsa jè na-lā ra 'mì María, kō jñà 'ndse ra 'mì Jacobo, José, Simón, kō Judas? ⁵⁶ Ti'koa, ¿a mí tsa i títajnajin-ná jñà ndichja? ¿Ñánda kjomà-lā nga'tsi kjoa k̄i?

⁵⁷ 'Koaá ma-ni nga mì k̄i nda kjokjín-lā ra a'ta 'tse. Tanga jè Jesús kitsó-lā:

—Nga'tsi x̄ita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-lā 'yaxkón-ní ya ñánda nga xìn, tanga ya nangi-lā kō ya ni'ya-lā mì k̄i 'yaxkón.

⁵⁸ Mì tsa k̄jìn kjoxkón ki'sín ya nangi-lā ta ngatjì-lā nga jñà x̄ita mì k̄i kjokjín-lā ra a'ta 'tse.

'Kia nga 'ken jè Juan ra tsatínda x̄ita

(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

14 ¹ Jè nichjin rak̄iò, jè x̄itaxá ítòn ra 'mì Herodes, kíi'nchré-ní koni 'sín nga kjoxk̄i ra a'ta 'tse Jesús.

² Kitsó-lā jñà x̄ita-lā:

—Jè x̄ita rak̄i, jè-ní, jè Juan ra tsatínda x̄ita; ijyee jaáya india-ila. 'Koaá ma-ni nga kotjín nga'ñó ra bakón.

³Nga tì'sa-ni kjotseeé jé Herodes kitsjà kjohixi nga indabá'ñoó jè Juan, akjòn isi'ta na'ñoó kichà cadena nga kiji ndayá, ta jé ngatji-là jè chjoón ra 'mì Herodías ra chjoón-la Felipe kjomà. Jè Felipe, 'ndseeé jè Herodes. ⁴Ta kií jé kjomà-la Juan nga kitsò-la jè Herodes: “Mì kì tji'nde-jìn nga tiji kijnako-ni jè chjoón-la 'ndsi.” ⁵'Koaá ma-ni nga jè Herodes mejèn-la nga sji'ken Juan tanga jñá itsakjòn-la jñà xitá naxindá, nga jñà xitá kií, 'koaá 'sín kijtsexkón Juan koni jngo xitá ra síkjeeén Nainá nga chja ngajo-la. ⁶Tanga 'kia nga ijchò nichjin nga ijye nó-la jè Herodes, 'sí tsikíjna ya ni'ya-la ko jè tsati-la chjoón ra 'mì Herodías yaá kitè ya ngixkon nga'tsi xitá ra ya títsajna. Jè Herodes, ndaá isasèn-la koni 'sín kitè. ⁷Kitsjà kixí-la 'én-la nga tsjá ijyee-la ta mé ra sijié-la jè tsati. ⁸Jè tsati jè na-la tsinchá'a ítjòn mé-ni nga jè sko Juan katasíjé. Akjòn 'kiaá kitsò-la jè Herodes:

—Jé mejèn-na nga jè sko Juan, ra batínda xitá, 'tiì-ná nga tikijnaya-ná jngo chrobate.

⁹Jè xitaxá ítjòn ra 'mì Herodes, 'kia nga kií'nchré-la tsati, baá kjomà-la. Tanga ijyeeé ko'sín kitsjà-la tsa'ba ya ngixkon xitá ra ya títsajna'tako ímixa; ko kií ko'sín kitsjà-ni kjohixi nga kata'bì-la jè sko Juan. ¹⁰Jè Herodes kitsjá-la kjohixi jñà xitá-la nga katatesin Juan ya aya ndayá. ¹¹Akjòn jñà xitá 'jiikó sko Juan, tíjnaya jngo-la chrobate; kjongatsja jè tsati, ko jè tsati akjòn isingatsja jè na-la.

¹²'Kiaá ijchò jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Juan nga iskábé ijo-la, akjòn kií kihijin; ra kjomà askan-nioo isíkí'nchré Jesús kjoa ra kjomà.

'Kia nga 'on jmi xitá isikjèn Jesús

(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

¹³'Kia nga ijye kií'nchré Jesús jè kjoa rakìi, kiji tajngo-ní; tsikijnaya jngo chitso; ijchò jngo i'nde a'ta xìn nándá nga mì yá xitá tjin. Tanga jñà xitá 'kia nga kií'nchré nga kiji Jesús, itjojiín ya naxindá-la nga ndsakò kiji-ni nga kiitjngi-la Jesús. ¹⁴'Kia nga itjojen Jesús jè chitso, kijtse-ní jñà xitá ra ya títsajna nga jín jchán ma-ni; kjòhimake-ní. Ko isindaá-ni nga'tsi xitá ra kiya. ¹⁵'Kia nga ijye kjòhixòn, jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'ta chrañaá-la, kitsò-la:

—Ijyeé kjòhixòn, kò ijndí i'nde'taxìn-ní, nímé ra t́jín. Kò'tìn-la xítà katafì-ni mé-ni katatse tsajmì ra skínè ya naxindá itsíná ra t́jín chraña ijndí.

¹⁶ Jesús kitsó-la:

—Mì kì tsa machjeén nga kiji-ni. Jìòn 'tì-la mé ra kòkjen.

¹⁷ Jñà xítà-la Jesús kitsó-ní:

—Tsin-najin, ki ta 'òn ma-ni niño nchrajín kò ta jò ma-ni tì ra t́jihijyo-najin.

¹⁸ Jesús kitsó-la:

—Nchrabáko-ná ijndí.

¹⁹ 'Kiaá kòkitsò-la jñà xítà nga katìtsajnajin ya ajin ndijyi; akjòn iskábé jñà niño nchrajín ra 'òn ma-ni kò jñà tì ra jò ma-ni. Akjòn iskòtsíjen ya ján ngajmi, kitsjá-la kjonda Nainá, isìjòya jñà niño nchrajín kii, kitsjà-la jñà xítà ra kotá'yá'ta-la, kò jñà xítà-la isìka'bí-la jñà xítà ra ḱjìn ma-ni. ²⁰ Tsakjén nga'tsì xítà kó nga kjoski. 'Kia nga tsikíxkó-ni jñà ra tsijnengi-ni, ngi tejò ndisiyá kjomà-isa. ²¹ Jñà xítà ra tsakjèn maá-la tsa 'òn jmi jñà ra ta ngi ta xítà 'xin. Kò mì tsa kindà kjomà jñà íchjín kò jñà ra ìxti.

'Kia nga jè Jesús kiji-ni ndsako ya asòn nandá

(Marcos 6:45-52; Juan 6:16-21)

²² Jesús, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xítà ra kotá'yá'ta-la nga katafaha'sen jè chitso nga t́jen katafì ítjòn mé-ni nga isa ítjòn kijchò-ni ya ra ijngo nandá ján; 'koaà-la chiba-la jè, tísíkjáya-la xítà ra ijye inchifì-ni. ²³ 'Kia ijye kjomà isíkjáya-la jñà xítà, Jesús yaá kijimijno jngo nindo kò yaá kiichja'ta tajngo-la Nainá. 'Kia nga ijye kjòjñò, tà jè tajngoó t́jna Jesús. ²⁴ Kò jè chitso ra títseyá xítà-la, ijyeé ya ijchò ya nga masen-la ndáchikon; jè nga'ñó-la nandá ra máfangi, ijyeé ngaxìn ngajen tífiko jè chitso ta ngatjì-la jè t́jò batéchjà ikon-la koni 'sín nga inchifì. ²⁵ 'Kia nga ijye t́'se isén, Jesús yaá tsá'basòn nandá nga ijchòtjìngi-la xítà-la ra t́jítseyá chitso. ²⁶ Jñà xítà ra kotá'yá'ta-la, 'kia nga kijtse nga tsá'basòn ya asòn nandá, itsakjón-la; iskindaya xkón-ní, kitsò:

—Jngo t́'ee t́jna ján.

²⁷ Tanga Jesús ndìtoón kiichja-la nga kitsò-la:

—'Ñó 'tè-la takòn, kì tà chjàn skon, 'an-náa.

²⁸ Jè Pedro, 'kiaá kiichja-la nga kitsò-la:

—Na'in, tsa jíí-ní, tí'nde-ná nga k'jín-sòn nandá skanda ñánda tisijni.

²⁹ Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabí.

Jè Pedro itjojeén ya chitso kō maá tsajmesón jè nandá nga kijì-ni ndsako ya ñánda síjna Jesús nga kiitjìngi-la. ³⁰ Tanga 'kia nga kijtse nga 'ñó tí'ba tjo itsakjón-ní, akjòn tsikí'tsia nga iskajin-ndá; 'kiaá 'ñó kiichja nga kitsò:

—¡Na'in, náchrjejin-ndá-ná!

³¹ Jesús nditōón itsabá'ñó tsja, kitsò-la:

—¡Jí xita ra chiba makjiín-li ra a'ta tsa'an! ¿Mé-ni nga jò ka'bè-la takin?

³² 'Kia nga ijye 'jaha'sen-ni chitso Jesús kō Pedro, nditōón isijyò-ni tjo. ³³ Jñà xita ra i'ka ra títsaya chitso tsincha-xkó'nchi'ta-la Jesús nga kijtsexkón, kitsò-la:

—¡Ngi kixi kitií kjoa, jí-ní ra I'ndí-la Nainá!

Kó'sín isinda-ni Jesús xita ra kiya ya Genesaret

(Marcos 6:53-56)

³⁴ Jesús kō xita-la, 'kia nga ijye tsatojin ya ndáchikon, ijchó ján nangi ra 'mì Genesaret. ³⁵ Jñà xita ra ya i'nde-la, 'kia nga kijtsexkon nga jè Jesús ra ya ijchò, isikasén 'én-ní nga tíjngo ya i'nde rakii; jñà xita 'jiikó jñà xita ra kiya ya ñánda tíjna Jesús. ³⁶ Jñà xita tsikítsa'ba-la nga katatsjá'nde-la jñà xita ra kiya nga katabá'ta-la tsja ni'sín tà ya atjòn nikje-la. Kō nga'tsi xita ra tsaká'ta-la tsja ya nikje-la Jesús, kjondaá-ni.

Ñáa-nì kjoa ra síkítsón ko sítjé xita

(Marcos 7:1-23)

15 ¹Ijchò kincha'ta chrañaá i'ka-la Jesús jñà xita fariseo ko jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ra ya inchrabà-ni ya naxindá Jerusalén nga iskonangi-la, kitsò-la:

²—¿Mé-ni 'kia nga bakjèn-ni xita ra kotá'yá'ta-li, mì kì biníjno tsja koni 'sín tíchja kjotéxoma-la xita jchínga-ná?

³Jesús 'kiaá kiichja nga kitsò-la:

—¿Mé-ni tí'koa nachrjengi-najìon jè kjotéxoma-la Nainá nga jè mangítjìngi-la koni 'sín tjín kjotéxoma-la xita jchínga-no?

⁴Nga jè Nainá, 'koaá 'sín kitsjà kjotéxoma nga kitsò: “Jchaxkín jè na'in-li ko jè na-li”, tí'koaá kitsò: “Jè ra kichjajno-la jè na'in-la ko jè na-la, tjínè-la nga kiyá.” ⁵Tanga ra jìon kí'f'sín bixó: “Jngo xita, maá kitsò-la jè na'in-la ko tsa jè na-la: mì kì ma kósìko-la, nga nga'tsi tsajmì ra tjín-na, jè Nainá ijyee kítsja-la.” ⁶Ko 'koaá 'sín bixó jìon nga nga'tsi ra ijye ko'sín kokitso, mì kì tí'nde-la nga kosìko jè na'in-la ko tsa jè na-la. 'Koaá 'sín 'nià jìon nga nachrjengio jè kjotéxoma-la Nainá ko jè mangítjìngi-la kjotéxoma 'tse xita jchínga-no. ⁷Jìon xita ra jò isén tjín-no, ndaa kiichja ra a'ta tsajìon jè ra tsi'kìn Isaías, jè xita ra isichjeén Nainá kjotsee nga kiichja ngajo-la, 'kia nga kitsò:

⁸Jñà xita kii, 'kia nga kotsò nga 'aán bexkón-na, tà 'én ra kotsò-la,

tanga jñà inìma-la kjiín síkítsajna-ni.

⁹Nimé chjí-la koni 'sín bexkón-na,

nga 'koaá 'sín bakón-ya kjotéxoma-la xita koni tsa 'tse Nainá.

¹⁰'Kiaá kiichja-la jñà xita ra kjin ma-nioo, kitsò-la:

—Tiná'ya ko nda katachiya-no. ¹¹Mì tsa jñà ra 'faha'sen ya tsa'ba xita ra síkítsón; jñá-ní ra bitjo-ni ya tsa'ba xita ra síkítsón ya ngixkon Nainá.

¹²Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'tá-la nga kitsò-la:

—¿A 'ya-ní nga jñà xita fariseo, 'choó kàma-la 'kia nga ká'nchré koni 'sín nga kasií?

¹³Tanga jè Jesús kitsó-ní:

—Nga'tsi jñà yá ra xá sitje-ni ra mì tsa jè tsikítje Na'in-na ra tíjna ngajmi, ngi koó kjama-la nga tjánè. ¹⁴Kì tà chjàn kó 'mì-la xitá kii; xitá xka-ní ko jñá kjen-la ndiyá jñà xitá ra i'ka ra tí'koa xka-te. Tsa jngo xitá ra xka, skén-la ndiyá jè xitá ra tí'koa xka-te, ta jngoó ngajo skatsaya ngajo.

¹⁵Jè Pedro kitsó-la Jesús:

—'Tènajmíya-nájin kótsò-ni a'ta 'tse kjoa ra ka'benajmí.

¹⁶Jesús kitsó-la:

—¿A tí'koaá takó kjeé nda machiya-no? ¹⁷¿A mí fiya-najìon nga nga'tsi ra 'faha'sen ya ndsa'bé, yaá bijchókaya ya aya indsi'bé, akjòn mahí kitsajna-né? ¹⁸Tanga nga'tsi 'én ra ndsa'bé bitjo-ni yaá nchrabájin-ni ya ajin inìma-ná, ko jñá 'én kido ra síkítsón xitá ya ngixkon Nainá. ¹⁹Nga yaá nchrabájin-ni ya inìma-la xitá nga'tsi kjobítsjen ra 'cho tsò ko 'kia nga sí'ken xitá xákjén, ko 'kia nga kjoachijngi 'sín, ko ra kjoachijé, ko ra kjoandiso ko nga chjajno-la xákjén. ²⁰Jñá nga'tsi kjoa kii ra ya nchrabájin-ni ya inìma-la xitá, ra síkítsón; tanga ni'sín mì kì binjineé ndseé 'kia nga bichieé mì kì tsa síkítsón-ná.

**Kó'sín tjín kjoa makjiín-la ra a'ta 'tse Jesús
jè chjoón ra xìn nangi-la**

(Marcos 7:24-30)

²¹Jesús itjokàjiín ya i'nde rakii, yaá kijì ya nangi ra chja-ni Tiro ko Sidón. ²²Jngo chjoón ra ya Caná i'nde-la yaá tíjna ya i'nde rakii; ijchò kasi'tá-la Jesús, 'ñó kiichja nga kitsò-la:

—Na'in, ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jchahimatakón-ná. Jè ndí tsati-na inìma 'cho-la ní tjínajin ya inìma-la, ko tseé kjohi'in tísikjiín.

²³Tanga jè Jesús mì kì isisin-la. Ko jñà xitá ra kotá'yá'ta-la tsincha'ta chraña-la Jesús, kitsò-la:

—Ko'tin-la jè chjoón rakii katafi-nì, sí síí kjindáya tjíngi-ná.

²⁴'Kiaá kitsò Jesús:

—Ta kíí xá 'jíi-na ra 'an nga jñà 'jíitjíngi-la jñà xitá Israel ra ichijà koni 'sín chija jñà forrè.

²⁵Tanga jè chjoón kii kasi'ta chrañaá-la, tsasèn-xkó'nchi'tá-la, kitsò-la:

—Na'in, tísiko-ná.

²⁶Jesús kitsó-la:

—Mì kì nda tjin nga chjí'an-la jñà niño-la ixti kò akjòn jñà nañá 'ki-la.

²⁷Tanga jè chjoón kitsó-ní:

—Kixíí kjoa Na'in, tanga jñà ndí nañá kjine-ní xi-la tsajmì ra xaájten-ngí ya ímixa-la ni-la.

²⁸Jesús 'kiaá kitsò-la:

—Jì chjoón, 'nó nda makjín-li ra a'ta tsa'an. Kó'sín katama koni 'sín mejèn-li.

Tijé-ni hora nga kjonda-ni jè tsati-la chjoón.

Kó'sín 'nó kjìn xita ra kiya isinda-ni Jesús

²⁹Jesús itjokàjín ya i'nde rakì; akjòn yaá kijì ya andi ndáchikon ra 'mì Galilea. Kijìmjino jngo nindo, kò yaá tsikijna. ³⁰'Nó kjìn xita ijchòtjìngi-la ya ñánda nga ya tìjna, nga ijchòko-la xita ra ima kjòn, ra tsá'yá, ra xita xka, ra chjiló tsja kjòn, ra mì kì ma chja, kò xita ra kj'íí 'chin tjin-isa-la. Yaá isíkítsajna ya angi ndsako Jesús. Nga'tsi xita kii, jè Jesús, isinda ijyee-ni. ³¹Ta kjóxkón-la xita 'kia nga kijtse nga maá kiichja-ni jñà xita ra mì kì ma chja tsiki-ni, kò nga kjonda-ni jñà ra chjiló tsja kjòn, kò nga ma tsinchima-ni jñà xita ra tsá'yá, kò jñà xita xka maá tsatsíjen-ila. Jeyaá isíkíjna jè Nainá ra bexkón naxindá Israel.

Kó'sín kjomà 'kia nga ijòn jmi xita isikjèn Jesús

(Marcos 8:1-10)

³²Jesús kiichjaá-la xita ra koté'yá'ta-la, kitsò-la:

—Mahímaá-na jñà xita kii. Ijyee kjo jàn nichjin tjin-ni nga i títsajnakò-na, kò nimé tjin-la ra kjine. Majìn-na nga tà kó'sín skanichjan-na ya ni'ya-la, tsa mejèn ya kohindà'yá ya aya ndiyáa.

³³Jñà xita ra koté'yá'ta-la Jesús kitsó-ní:

—¿Ñánda sakó-ná tsajmì ra ma sikjén xita ra 'nó kjìn ma-ni ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixi?

³⁴Jesús iskonangií-la:

—¿Kótjín ma-ni niño nchrajín ra tjihijyo-no?

Jñà xita-la kitsó-ní:

—Ta itoó ma-ni, kò jngo-jò ma 'sa-ni ndí tì itsíñá.

³⁵'Kiaá kitsjà kjohixi nga katítsajna jñà xita. ³⁶Iskábé jñà niño nchrajín ra ito ma-ni kò jñà ndí tì itsíñá ra jngo-jò ma-ni, kitsjá-la kjonda Nainá, akjòn isijòya jñà niño nchrajín kò akjòn

kitsjà-la jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la mé-ni nga isika'bí-la jñà xit̃a ra kjìn ma-nioo. ³⁷Ndaá tsakjèn ijye nga'tsi jñà xit̃a skanda nga kjoski; 'kia nga tsikíxkó-ni jñà ra tsijnengi-ni, ngi ito ndisiyá kjomà. ³⁸Jñà xit̃a ra tsakjèn, ijòn jmi ma-ni jñà ra ta xit̃a 'xin, kò m̃i tsa kindà kjomà jñà íchjín kò jñà ixti. ³⁹Jesús 'kia nga ijye isíkjáya-la jñà xit̃a nga kijì-ni, 'jaha'seén ya chitso kò yaá kijì ya i'nde ra 'mì Magdala.

Kó'sín nga jngo kjojkón isíjé jñà xit̃a fariseo kò xit̃a saduceo

(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

16 ¹Jñà xit̃a fariseo kò jñà xit̃a saduceo ijchòtjìngi-la Jesús ya nándà t̃jna nga mejèn-la skoó'ta. Isíjé jngo-la kjojkón ra ngajmi nchrabá-ni, [a kixi kjoa nga jè Jesús a'ta 'tse Nainá nchrabá-nì]. ²Tanga Jesús kitsó-la:

—'Kià nga ijye mahixon, jìòn, 'koaá 'sín bixó: “Nda jchán-la kochon-isa, nga sí ndaá kjohinìngi ya nándà kàtjì-ni tsá'bí.” ³Kò 'kia nga 'se isén, 'koaá 'sín bixó jìòn: “Mì-la kì nda kochon 'ndì; jtsí-la 'koa, nga 'nchán isén chon kò sí 'nño ijncha ifi ya i'ngaá.” Jìòn xit̃a ra jò isén t̃jín-no, maá-no kobixó kó'sín tsò-ni nga kò'sín chon ya i'ngaá, tanga mì kì ma-no kobixó kótsò-ni kjojkón ra tíma jñà nichjin ra titsahijyeé 'ndì 'ndì. ⁴Jñà xit̃a ra 'cho 'sín kò ra mì kì ma-la síhitjasòn-la Nainá, kjojkón inchisíjé jngo; tanga nijngo kjojkón ske ra kjíí; ta jé ske kjojkón ra mangàsòn-kò koni 'sín kjomà'tin Jonás xit̃a ra isichjeén Nainá nga kùichjā ngajo-la kjojtseé.

'Kià nga ijye kòkitsò Jesús, kitsjin-ní, akjòn kijì.

Mé ra mangàsòn-kò kjoa ra bakón-ya xit̃a fariseo

(Marcos 8:14-21)

⁵Jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Jesús, 'kia nga kijì ya ra ijngo ndáchikon ján, ki'chaàjín-la, mì kì niño nchrajín ki'tsa. ⁶Jesús kitsó-la:

—Chítsijen-la kò tikindāa ijo-no a'ta 'tse na'yò san 'tse xit̃a fariseo kò 'tse xit̃a saduceo.

⁷Jñà xit̃a-la Jesús kitsó-la xákjén nga tsajoóya-ni:

—Kíí-la kòtsò-ná nga mì kì niño nchrajín ki'ché.

⁸Jesús kjòchiya-la nga kò'sín inchisíkítsjen; 'kiaá kitsò-la:

—¿Mé t̃a chiba makjín-no ra a'ta tsá'an? ¿Mé-ni kò'sín bixó-no nga mì kì ki'chà niño nchrajín? ⁹¿A takó kjeé nda

machiya-no, kō a mí bítsjen-no 'kia nga ísiká'bia niño nchrajín ra 'òn ma-ni, kō sí 'òn jmi ma-ni xita 'xin ra tsakjèn? ¿Kótjín ndisiyá kjóxkó-isa ra tsijnengi-nì? ¹⁰ ¿Kō a mí tjíjin-te-no 'kia nga ísiká'bia niño nchrajín ra ito ma-ni, ñánda nga ijòn jmi ma-ni xita ra tsakjèn? ¿Kótjín ndisiyá kjóxkó-isa ra tsijnengi-nì? ¹¹ ¿Mé-ni mì kì kamachiya-no nga mì tsa a'ta 'tse niño nchrajín-ni ra kòkàxin-no, 'kia nga kàxin-no: “Tikindaa ijo-no a'ta 'tse na'yo san-la xita fariseo kō xita saduceo”?

¹² 'Kiaá kjòchiya-la koni 'sín kitsò-la Jesús nga mì tsa na'yo san 'tse ni'ño nchrajín ra kòkítsò-la, jñá-ní nga koni 'sín nga bakón-ya jñá xita fariseo kō xita saduceo.

Kó kitsò Pedro yá-ni jè Jesús

(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

¹³ 'Kia nga ijchò Jesús ya 'i'nde ñánda 'mì Cesarea 'tse Filipino iskonangií-la jñá xita ra kotáyá'ta-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò jñá xita? ¿Yá-na ra 'an, ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na?

¹⁴ Kitsò jñá xita-la:

—Tjín i'ka ra tsò: “Jé Juan ra tsatínda xita.” Kō tjín ra tsò-te: “Jé Elías.” Tí'koaá tjín ra tsò: “Jé Jeremías.” Kō tjín-te ra tsò-isa: “Jé-la jngo jñá xita ra kisìchjeén Nainá nga kiìchja ngajo-la kjotseé.”

¹⁵ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿Tanga ra jìòn, kó'sín bixó? ¿Yá-na ra 'an?

¹⁶ 'Kiaá kiìchja Simón Pedro kitsò:

—Jíí-ní ra Cristo ra xá inikasén-ni, I'ndí-la Nainá ra ngi tijnakon.

¹⁷ Akjòn kiìchja Jesús; kitsò-la:

—Mé ta nda-li jí, ti-la Jonás, ra Simón 'mì-li. Nga mì tsa xita isà'nde tsakón-li nga'tsi kjoa kì. Jè sabà tsakón-li jè Nainá ra tíjna ya ján ngajmi. ¹⁸ 'An, 'koaá tí'sín xin-la nga jíí-ní ra 'mì-li Pedro [ra najo tsò-ni], kō yaá asòn najo rakìi síkíjna tja'tsiaa jè naxínda-na; kō mì kì sìkijne-la naxínda-na, ní'sín jè nga'ñó-la kjobiya. ¹⁹ Kō jíí tsja-la jñá yabi 'tse naxínda ñánda nga batéxoma jè ra tíjna ján ngajmi; nga'tsi kjoa ra mì kì kí'ndi i a'ta nangi, tí'koaá mì kì tsjá'nde Nainá ya ján ngajmi kō nga'tsi kjoa ra kí'ndi i a'ta nangi, tí'koaá tsjá'nde-te Nainá ya ján ngajmi.

²⁰ 'Kiaá kitsjà-la kjokixi jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga kitsò-la:
—Kì yá ra ko'mì-la nga 'an-ná ra Cristo ra xá isikasén-ni Nainá.

'Kia nga tsi'kénajmí Jesús ra a'ta 'tse kjobiya-la

(Marcos 8:31–9:1; Lucas 9:22-27)

²¹ Tijná-ni nichjin kii, Jesús tsikí'tsia-ni nga tsi'kénajmíya-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la nga jè, tjínè-la nga ya kiji ya ján Jerusalén. Ko jñà xita jchínga ko xita ítjòn-la na'mì ko jñà xita ra bakón-ya kjetéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, tsee kjohi'in tsjá-la ko sù'ken-ní, tanga 'kia kijchò jàn nichjin, kjoaáya-ila. ²² Jè Pedro kiichja'ta xín-la nga kitsò-la:

—Mì kì nda tjín koni 'sín nga kasi. ¿A sí 'koaá tsò kjòn isà'nde nga ko'sín kókama'tin? Nìkjíá ko'sín koma.

²³ Tanga Jesús iskáfa'tá-la nga kitsò-la:

—Tisi'taxín-ná ji xita-níí. Ta mejèn-li ji batechjà-ná. Nga mì tsa jè kjobítsjen-la Nainá níkítsjin; ta kjobítsjen 'tse xitaá tjíníkítsjìn.

²⁴ Jesús, 'kiaá kitsò-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tsa yá ra mejèn-la ya kiji'ta-na, kì tì tsja jè kjobinachon-la 'sín-ni kindá. Katachíkjoa-la kjohi'in ra kotojin koni tsa 'bamijìn kjòn jngo krò ra tjè kiyá'ta-ni, ko katanchrabá'ta-na.

²⁵ Jè ra mejèn-la nga mì mé kama-la i a'ta nangi, ta isaá kjohi'in 'se-la askan-nioo; tanga jè ra skajin kjoa i a'ta nangi ra ta ngatji tsa'an, ndaá kíjna-ni askan-nioo. ²⁶ ¿Mé ra kijne-la jngo xita, ni'sín 'se ijye-la nga'tsì tsajmì ra tjín i isà'nde, tsa siijchijaá-ni inìma-la? Nì ta mé ra ma kiìchjítjì-ni xita nga ma kíjnakon inìma-la. ²⁷ 'An ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, 'kia nga kí'í india-na nga ko kjoajeya-la Na'in-na kí'ia, ko tjiko jñà ìkjalì, 'kiaá tsja-la chjí-la koni 'sín nga kí'sín nga jngó jngó xita. ²⁸ Ngi kjohixíí ra xin-no, títsajnajíín i'ka ijndíí ra mì kì kiyá skanda 'kia nga ske-na 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na nga kí'í katexóma.

Kó'sín kjomà 'kia nga jahatjìya jngohíjta-la Jesús koni 'sín nga 'ki

(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

17 ¹ Ra ma jon nichjin Jesús kiìkoò jè Pedro, ko Jacobo ko jè 'ndse Jacobo ra 'mì Juan. A'ta xín kiji nga kijimijno jngo nindo ra 'ño 'nga 'ki. ² Ko 'kia nga ijchò ya ijndáa, Jesús

jahatjìya-là koni 'sín nga 'ki ya ngixkon jñà xità-là. Jè isén-là, 'koaá 'sín 'nó fate tsatsijen koni 'ki jè tsá'bí, kò jè nikje-là, ngi 'koaá 'sín kjochraba koni tsa ni'í. ³Jñà xità-là Jesús ra tjīkò, tà nditòón tsatsijen-là jè Moisés kò jè Elías nga in̄chibáko Jesús. ⁴'Kiaá kīchja Pedro nga kitsò-là Jesús:

—Na'in, ndaá-ni i titsajna-jin; tsa mejèn-li, maá jàn ni'ya tjīkien kında-jin, jngo ra tsaji, jngo ra 'tse Moisés kò jngo ra 'tse Elías.

⁵'Kia nga tíchja-isa jè Pedro, jngo ifi tsikíjtsa'ma ra 'nó fate koni tsa ni'í, kò ya ajin ifi ina'yá jngo-là 'én ra kitsò:

—Jé rakii I'ndí-na ra 'nó tsjake kò 'nó tsja tjin-na ra a'ta 'tse. Jé tiná'ya-la.

⁶Jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús 'kia nga kí'nchré 'én rakii, ngi tsincha-xkó'nchi-ní nga tsincha-niñanè isén-là skanda a'ta nangi, nga 'nó itsakjòn. ⁷Jesús, 'kiaá inchrabà kasi'ta chraña-là nga kiskaájno, kitsò-là:

—Tisítjeen, kì tà chjàn skon.

⁸'Kia nga iskotsijen jñà xità-là, mì kì tì yá tjin-ni; ta jè tajngóó Jesús síjna.

⁹'Kia nga in̄chinchrabájen-ni ya nindo, Jesús kitsjá-là kjohixi, kitsò-là:

—Kì yá ra 'bènajmí-la jè kjoa ra ka'ya skanda 'kia nga kjoaáya-na a'ta 'tse kjobiya 'an ra I'ndí-là Xità xin-là ijo-na.

¹⁰Jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús iskonangi-ní, kitsò:

—¿Mé-ni kotsò-ni jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés nga jè Elías, tjinè-là nga kj'íí ítjòn?

¹¹Jè Jesús kitsó-là:

—Kixii kjoa, jé Elías ra kj'íí ítjòn, kò jè sikhijyondá ijye-ni nga'tsi xità. ¹²Tanga 'koaá xín-no, jè Elías ijyeé 'ji kò mì kì yá ra kijtsexkon; jñà xità 'koaá 'sín isikò koni 'sín kjomejèn-là ra jñà. 'Koaá tì'sín kama'tiaan 'an ra I'ndí-là Xità xin-là ijo-na nga tseé kjohi'in sikjiáan a'ta 'tse xità kii.

¹³Jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús, 'kiaá kjòchiya-là nga jè ra kotítsò-là, jé a'ta 'tse Juan ra batínda xità.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo ti ra 'chin níí tjin-là

(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43)

¹⁴'Kia nga ijchò ya nánanda 'nó kjìn ma-ni xità títsajna, jngo xità ijchòkasi'ta-là ra tsasèn-xkó'nchi'ta-là, kitsò-là:

¹⁵—Na'ìn, jchahimatakìn jè i'ndí-na. 'Chin biya-xín tjin-la. Batoó 'nó tse kjohi'in tísíkjín. Kajokjín 'ka ya kàtjen-jin ya ajin ni'í kò kjokjín 'ka ya kàtjen-jin nandá. ¹⁶Jñà xita ra kotáyá'ta-li káf'íko-la, tanga mì kì ma-la kásinda-ni.

¹⁷Jesús kitsó-ní:

—Jìon xita ra 'cho 'nià kò ra mì kì nda makjiín-no ra a'ta tsa'an. ¿A ta 'aán kótijnako ki'ta-no skanda ta mé nichjin-nioo? ¿Kó'sín koma-ni nga chíkjoa-na kjoa ra 'nià jìon? Nchrabáko-ná ijndíi jè ti.

¹⁸Jesús tsakátikoó jè inìma 'cho-la nií kò nditoón itjokàjin-ni ya inìma-la ti. Ti'kiaá kjonda nditon-ni jè ti.

¹⁹Jñà xita ra kotáyá'ta-la Jesús 'kiaá iskonangi 'taxin-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni ngajin mì kì kàma kanachrejin-najin jè inìma 'cho-la nií?

²⁰Jesús kitsó-la:

—Kíí koma-ni, batoó chiba makjiín-no ra a'ta tsa'an. 'Koaá xin kixi-no, tsa ta 'koaà-la 'ki kòkjín itsé-najìon koni 'sín itsé 'ki jè xojmá mostaza, komaá-la 'kín-la jè nindo rakii: “Taxixín ijndíi, xin i'nde 'tin”, jè nindo, kosen'táxín-ní. Nímé ra mì kì kitjasòn-no. ²¹Jè inìma 'cho-la nií ra kò'sín 'sion, 'kiaá bitjokàjin 'kia nga bitsa'beé kò nga bitsachjeén a'ta 'tse Nainá.

Kó'sín jè Jesús 'bénajmí india-ni ra a'ta 'tse kjobiya-la

(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

²²'Kia nga tíjna Jesús ya i'nde nándá 'mì Galilea, kitsó-la xita-la:

—'An ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na, yaá kongatsja jñà xita, ²³akjòn s'i'keén-na. Tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoaáya-ina.

Jñà xita-la 'kia nga kií'nchré, taxki baá ki'se-la.

Kó'sín machjítjì tsajmì ra a'ta 'tse ni'ya ingo

²⁴'Kia nga ijchò Jesús kò xita-la ya naxindá Capernaum, jñà xita ra síkíchjítjì tsajmì ra a'ta 'tse ingo iskonangií-la Pedro kitsò-la:

—Jè Maestro-li, ¿a bíchjítjì tsajmì ra a'ta 'tse ingo?

²⁵Jè Pedro kitsó-la:

—Bíchjítjì-ní.

'Kia nga 'laha'sen ni'ya jè Pedro, jè Jesús kiichja ítjòn-la, kitsò-la:

—¿Kósii ra jì Simón? Jñà xitaxá ítjòn ra títsajna i isà'nde, ¿yá xitá-nì ra síkíchjítjì tsajmì? ¿A jñà xitá ra i naxindá-la o ra jñà xitá ra xìn i'nde-la?

²⁶ Jè Pedro kitsó-ní:

—Jñá-la xitá ra xìn i'nde-la.

'Kiaá kitsò Jesús:

—Jñà ra i naxindá-la, mí-la tsa tjinè-la nga tsajmì kiichjítjì.

²⁷ Tanga mé-ni nga mì 'cho kitsò-ná, 'tin ya ján andi ndáchikon ján; kò tikátjen-jin-ndí jè kichá-li ra tsabà tì; kò jè tì ra kináchrje ítjìn, chjì'xii tsa'ba; yaá tjí'a jngo ton ra kichóya-la nga kichjítjé tsajmì ra a'ta 'tse ingo ta ngajò-ná; akjòn tiko-la kò tíchjì-la jñà xitá kii.

Yá ra isa 'ñó chjì-la

(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

18 ¹ Jñà nichjin kii, jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'ta-la nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Nga'tsì xitá ra batéxoma-la jè ra tíjna ján ngajmì, ¿ta nga'tsiò, yá-ní ra isa 'ñó chjì-la?

² Jesús 'kiaá kiichja jngo-la ndí ti itsé, isikasén masen. ³ Kitsò:

—'Koaá xin kixi-no, tsa mì kì sikaatjìya-la kjobítsjen-no, kò tsa mì kì kò'sín sikíjna inìma-no koni jñà 'tse ndí ixti, mì kì koma kitjáha'seen ya nánnda nga tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmì. ⁴ 'Koaá 'sín tjin, jè ra nangi siikíjna ijo-la kò ra kò'sín kjòn inìma-la koni 'ki 'tse ndí ti rakii, jè-ní ra isa 'ñó chjì-la ta nga'tsì xitá ra tíbatéxoma-la ra tíjna ngajmì. ⁵ Jè ra a'ta tsa'an skaábétjò jngo ndí ti koni jè ndí ti rakii, koni 'aán-nì ra kjábétjò-na.

Kó'sín tí'mi-la jñà ra kaníjin-ná jé

(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

⁶ 'Tsa yá ra skanjìn jé, xitá ra makjín-la a'ta tsa'an, jñà ra kò'sín kjòn inìma-la koni jñà 'tse ndí ixti, isaá-la ta nda-la tsa jè xitá ra kò'sín 'siin, jngo najo natsí katasiténgi ya ísìn, akjòn sikátjen-ngi ya ajin ndáchikon. ⁷ Ima-ró-ni jè isà'nde nga ya tjin kjoa ra kàjin-ni jé jñà xitá; 'se ki'tá kjoa kii; tanga ima-ró-ni jè xitá ra skanjìn jé jñà xitá.

⁸'Tsa jè ndsji kò tsa jè ndsakì bátsji-jé-li, tichátjìn kò xìn tikàtjiin. Isaá nda-ni ni'sín ta takjo 'ki nga kitjáha'siin ya ñánda nga kíjnakon jè inìma-li kò mì 'koa-ni tsa jò ma-ni ndsji kò tsa jò ma-ni ndsakì kò ya skatjen-jin ya ñánda nga títi ni'í ra mì kì fi'tso skanda ta mé nichjin-nioo. ⁹Kò tsa jè xkìn bátsji-jé-li, tináchrji, xìn tikàtjiin. Isaá nda-ni ni'sín ta jngo-ni xkìn nga kitjáha'siin ya ñánda nga kíjnakon jè inìma-li kò mì 'koa-ni tsa jò ma-ni xkìn nga skatjen-jin ya ñánda nga títi ni'í ra mì kì fi'tso skanda ta mé nichjin-nioo.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse ndí forrè ra ichijà.

(Lucas 15:3-7)

¹⁰'Kì nijngo nachrjengio jñà ndí xita kii ra kò'sín kjòn inìma-la koni jñà 'tse ndí ixti; 'koaá xin-no, ya ján ngajmi jñà ikjali-la yaá títsajna ki'ta ya ngixkon Na'in-na ra tíjna ján ngajmi. ¹¹Ra 'an, ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na, kíí xá 'jii-na nga 'an kochrjékàjian kjohi'in jñà xita ra ijye ichijà.

¹²'¿Kó'sín bixó jiòn? Tsa jngo xita ra jngo sindo ma-ni forrè-la, kò tsa ya jchijaxkon jngo ya ajin ijñaa, za mí tsa sùkítsajna jñà ra ijòn-kan kò chrjo'on ijòn ma-nioo nga ikátsji jè forrè ra ichijà jngo-la? ¹³Tsa sakò-ila, ngi kixí kjoa, isaá ta tsja 'se-la ta ngatji-la nga sakò-la jè ndí forrè ra kichija, nda mí kò'sín tsja 'se-la a'ta 'tse jñà forrè ra mì ichijà. ¹⁴'Koaá 'sín mejèn-la jè Nainá ra tíjna ján ngajmi nga nijngo katachija jñà xita kii ra kò'sín kjòn inìma-la koni 'tse ndí ixti.

Kó'sín ma sijcha'tá-la jñà ra 'ndsé chibé ra a'ta 'tse Cristo

(Lucas 17:3-4)

¹⁵'Tsa jè 'ndsì bàtsji-jé ra kondra tsaji; tinákjoa'tàxin-la ñánda nga ma jchibakjo ngajò-no; tindajín-kij jè kjoa ra tjín-no; tsa kji'nchré-li, ijyeé ma nda jchiba-no. ¹⁶Tanga tsa mì kì kji'nchré-li, tinákjoa ijngo-isa-la xita, kò ñá tsa jò tinákjoa-isa-la, mé-ni nga kji'nchré-ni kó'sín nga kíndajìon jè kjoa-no; nga machjeén-ní nga jò jàn xita kata'nchré 'kia nga ta mé kjoa ra sindajín. ¹⁷Tsa ti'koa mì kì kji'nchréhijon-la jñà xita kii, kò'tín-la nga'tsi xita naxindá-la Nainá; kò tsa ti'koaá mì kji'nchréhijon-te-la jñà xita naxindá-la Nainá, tà kò'sín jchatakìn koni tsa jngo xita ra mì kì bexkón Nainá kò tsa koni jngo xita ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xitaxá Roma.

¹⁸'Koaá xin kixi-no, nga'tsi kjoa ra mì kì k'inde i a'ta nángi, ti'koaá mì kì tjó'nde-te-la ján ngajmì, kò nga'tsi kjoa ra k'inde i a'ta nángi ti'koaá tjó'nde-te-la ján ngajmì.

¹⁹'Koaá xin kixi india-no, tsa jò ma-no i isà'nde, jngo kjobítsjen kongió nga sijé mé ra mejèn-no, jè Na'n-na ra tíjna ya ján ngajmì tsjá-no mé ra sijé. ²⁰Nga ya ñánda nga títsajna jò jàn xita ra a'ta tsa'an títsajnajtín-nì, 'an, yaá tíjnajin masen-la.

²¹Jè Pedro 'kiaá ikasi'ta chraña-la Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Na'in, ¿kótjín 'ka ma sijchá'ta-la tsa 'kia jngo 'ndsèe tíbátsji-jé ra a'ta tsá'an? ¿A skanda itoó 'ka?

²²Jè Jesús kitsó-la:

—Majìn, mì tsa ta itoó 'ka-jìn; skanda jàn-kan kò te nga ito 'ka.

**Kó'sín kjomà a'ta 'tse jngo xita chi'nda
ra mì ma-la kisihijchaà'ta-la xákjén**

²³'Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmì, 'koaá 'sín mangásòn-kò koni 'sín k'i'sìn jngo xitaxá ítjòn 'kia nga isjé-la kindá jñà xita chi'nda-la. ²⁴'Kia nga tsikí'tsia nga k'i'sín kindá 'ji jngo xita chi'nda-la ra 'ñó kjìn millón ton tjen-la. ²⁵Jè xita chi'nda rakii, tsìn-la ton ra siìjndà-la jè xitaxá ítjòn ra ni-la xá ma. 'Koaá ma-ni nga jè ni-la xá, 'koaá 'sín kitsjà kjohixi nga katasatína jè xita rakii, kò jè chjoón-la, kò jñà ixti-la, kò nga'tsi tsajmì ra tjín-la, mé-ni nga katajndà-ni jè ton ra

tjen-la. ²⁶Jè chi'nda rakii tsasèn-xkó'nchi'tá-la jè ni-la xá, tsikítsa'ba-la; kitsò-la: “Na'in, jchíñakjoa-ná; komaá kichjí ijye-la nga'tsi ton ra tjen'tin-la.” ²⁷Jè ni-la xá kjòhimake-ní, isihijcha'ta ijyeé-la jè ton ra tjen'tin, ko isíkijnandí-ni.

²⁸Jè chi'nda rakii, 'kia nga ijye itjo-ni ya ñánda tíjna jè ni-la xá, 'kiaá iskajin jngo chi'nda xákjén ra ta chibaá ton tjen'tin-la. Itsabá'ño, ko tsikíjtín-sin; kitsò-la: “Tíchjí-ná ton ra tjen'tin-ná.” ²⁹Jè chi'nda xákjén tsasèn-xkó'nchi'tá-la, tsikítsa'ba-la. Kitsò-la: “Jchíñakjoa-ná, ko komaá sijndá ijye-la jè ton ra tjen'tin-la.” ³⁰Tanga jè xita rakii, mi kì kjokjiín-la. Ta isaá ndayá iskaní'sen ko yaá isíkijna skanda 'kia tsikíchjí ijye-la kó'ki ton tjen-la. ³¹'Kia nga kijtse jñá xita chi'nda xákjén ra i'ka, 'ño ba ki'se-la. 'Kiaá kii 'kénajmí-la jè ni-la xá nga'tsi kjoa ra kjomà. ³²Jè ni-la xá, 'kiaá kitsjà kjohixi nga kiijch'à jè chi'nda rakii, 'kia nga 'ji, kitsò-la: “Ji chi'nda ra 'ño 'cho 'ni. 'An ísijcháha'ta ijyeé-la ra tjen'tin-ná 'kia nga tsikítsa'ba-ná. ³³Ti'koaá ngaji, ¿a mí ma-li tsa ko'sín kjòhimacha-ti jè chi'nda xàngii koni 'sín nga kjòhimake-la ra ji?” ³⁴Jè ni-la xá kjojtí-la, 'kiaá kitsjà kjohixi nga kata'bì-la kjohi'in skanda 'kia nga ijye kiichjí ijye jè ton ra tjen-la.

³⁵Jesús kitsò:

—'Koaá ti'sín sùko-najiòn nga jngó jngó-no jè Na'in-na ra tíjna ya ján ngajmi tsa mi kì ngi ko inìma-no sijcha'ta-la jé-la xàngioo.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse xita ra ijye
ixan ra tsjin-nì xákjién**

(Marcos 10:1-12; Lucas 16:18)

19 ¹'Kia nga ijye kiichja jñá 'én kii Jesús, itjojiín ya nangi Galilea nga kiji ya nangi Judea ra tíjna ya ajton ndáje Jordán. ²'Nó kjin xita kijjtjngi-la ko yaá isinda-ni xita ra kiya.

³Ijchó i'ka xita fariseo ya ñánda tíjna Jesús nga mejèn-la skoóndacha-la nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A tjí'ndeé-la jè ra xita 'xin nga ma jngó kjá tsjín-ni chjoón-la ni'sín ta mé kjoa 'sa-ni?

⁴Jesús kitsó-la:

—¿A kjeé chitáyá jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá 'kia nga ti'sa tsikínda xita, “ko chjoón ko 'xín tsikínda”? ⁵Ko kitsò-isa: “'Koaá ma-ni nga jè xita 'xin, 'kia nga kixan, tsjín jè na'in-la

ko tsjín jè nà-là; ta jé chjoón-là kijnako; ko jngoó ijo koma-ni ta ngajòo.” 6 Mì tsa ti jò ma-ni 'kia nga iyye kàbixan; ta jngoó ijo kàma-ni. 'Koaá ma-ni nga mì kì ma nga jñà xitá sùtsjin-ni xákjén jñà ra jè Nainá isjingo.

7 Jñà xitá fariseo 'kiaá iskonangi-là Jesús, nga kitsò-là:
—¿Mé-ni ko'sín kitsò-ni jè Moisés nga maá jngo xajon katasijna masen, ko ijyeé koma tsjín-ni xákjén?

8 Jesús kitsó-là:
—Tà kii ngatji-la nga 'ñó tájajín tjín jè inìma-no, kii kitsjá'nde-ni jè Moisés nga ma kijmí-no íchjín-no, tanga 'kia nga ti'sa tjà'tsin-la kjoa, mì tsa ko'sín kjomà. 9 Tanga 'an, 'koaá xín-no, jè xitá ra tsjín-ni chjoón-là ko kj'í chjoón kixan-ko india-ni, kjoachijngíí tí'sín. Ko jè xitá 'xín ra kixan-ko jè chjoón ra kitsjin-ni 'xín-là ti'koaá kjoachijngíí tí'sín-te. Ta 'kia-ní ma tsjín-ni chjoón-là, tsa 'kia jè chjoón, kj'íí xitá 'xín kichja-la.

10 Jñà xitá ra kotá'yá'ta-là Jesús kitsó-ní:
—¿Tsa 'koaá 'sín tjín kjoa a'ta 'tse xitá ra bixan, isaá-la nda-ni tsa mì kì kixan xitá?

11 Jesús kitsó-là:
—Tjín xitá ra mì kì makjiín-là jè kjobítsjen kii, tanga tà jñà kobjiín-là jñà xitá ra iyye Nainá kitsjà-là nga kobjiín-là. 12 Tjín xitá 'xín ra xá ko'sín tsin-ni nga mì íchjín sùsin, ko tjín xitá 'xín ra xá xitá faháxìn-là nga mì íchjín koà'ta ikon, ko tjín ra xá ko'sín kitsjá-là ijo-là nga mì íchjín sùsin ta ngatji-la nga ya mejèn-la isa nda sihitjasòn koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse ngajmi. Jè ra chíkjoa-là nga skaábé jè kjobítsjen rakii, katakjábé.

Kó'sín jè Jesús isichikon'tin jñà ndí ixti itsíñá

(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Jñà xitá 'jiikó i'ka ndí ixti ya ñánda nga tíjna Jesús, nga mejèn-là kátásòn-là tsja ko nga katabítsa'ba'tin, tanga jñà xitá ra kotá'yá'ta-là Jesús tsakátikoó jñà xitá ra 'jiikó jñà ndí ixti kii. 14 'Kiaá kitsò-là Jesús:

—Ti'nde-la jñà ndí ixti nga katanchrabá'ta-na. Kì jiòn batechjà-la. Nga jñà xitá ra ko'sín tjín inìma-là koni kjòn 'tse jñà ndí ixti, ijyeé 'tseé nga'tsi kjonda ra tjín ya ñánda nga tíbatéxoma jè ra tíjna ngajmi.

¹⁵ Jesús tsakásòn-là tsja jñà ndí ixti; ko akjòn kijì-ni ya i'nde rakìi.

'Kia nga tsakáko Jesús jngo xita-ti ra 'ñó nchiná

(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

¹⁶ Jngo xita ra 'sa ixti-isa ijchòjkon Jesús, iskonangi-là, kitsò-là:

—Ji maestro, ¿mé kjonda ra 'siaan nga ma 'se-ná kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo?

¹⁷ Jesús kitsó-là:

—¿Mé-ni nga 'an chjinangi-ná mé kjoa ra nda tjín? Tà jngoó-ni jè Nainá ra xita nda. Tanga tsa mejèn-li nga 'se-li kjobinachon ra mì kì fehe'ta, tìhitjasìn jñà kjotéxoma-là Nainá.

¹⁸ Xita rakìi iskonangi-ní, kitsò:

—¿Náa kjotéxoma?

Jesús kitsó-là:

—“Kì xita nì'kin; kì kjoachijngi 'nì; kì kjoachijé 'nì; kì 'én ndiso fanè-là xita ra kjíi; ¹⁹nda jchaxkín jè na'in-li ko jè na-li; ko ko'sín tsjacha 'tìn jñà xita xàngi koni 'sín nga tsjachi jè ijo-li.”

²⁰ Jè xita ti rakìi kitsó-ní:

—Tísìhitjásòn ijye-náa nga'tsì kjoa kì; ¿mé ra jchija-isa-na?

²¹ Jesús kitsó-là:

—Tsa mejèn-li nga xita kixi kami, tatina ijyi nga'tsì tsajmì ra tjín-li. Ko jè ton, tika'bí-là jñà xita ra ima títsahijyo mé-ni nga tse kjonda 'se-li ya ján ngajmi. Ko akjòn nchrabátjìngi-ná.

²² 'Kia nga ki'nrhé jñà 'én kì jè ti rakìi, 'ñó ba ki'se-là nga kijì-nì, ta ngatjì-là nga 'ñó nchiná.

²³ Jesús, 'kiaá kitsò-là jñà xita ra kotá'yá'ta-là:

—'Koaá xin kixi-no. 'Nó chjá kama-là jñà xita ra nchiná nga kjoaà'sen-jin ya nándà nga tíbatéxoma jè ra tjina ngajmi.

²⁴ 'Koaá xín india-no, 'ñó chjá kama-là nga kjoaà'sen-jin ya nándà nga tíbatéxoma Nainá; skanda isaá-la chiba chjá kama-là jngo cho camello nga kjoaà'sen-kjá ya nándà nga tì'xá nindo ra tjahiña-ni nikje.

²⁵ 'Kia nga ki'nrhé 'én kì jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús, batoó ta kjóxkón-là. 'Kiaá kitsò-là xákjién:

—¿Yá xita ra koma kitjokajin kjohi'in tsa'koa?

²⁶ Jesús iskotsíjeén-là, kitsò-là:

—Ra ta jñà xità, mì kì koma-la. Tanga ra a'ta 'tse Nainá ma ijye-ní ta mé kjoa-nioo.

²⁷'Kiaá kitsò jè Pedro:

—Ra jin, kijmitákon ijyeé-nájin nga'tsi tsajmì ra tjín-nájin, ko jíí timatjìngi-lajin. ¿Mé ra 'se-najin askan-nioo?

²⁸Jesús kitsó-la:

—'Koaá xín kixi-no, 'kia nga kijchò nichjin nga koxitseyá ijye, ko 'kia nga 'an ra l'ndí-la Xità xin-la ijo-na kótijnasòn íxile ya ñánda nga 'ño jeya kótijna; jiòn ra ijye 'an timatjìngi-ná, ti'koaá yaá kitsajnasòn jngó jngó íxile ñánda nga tísatéxoma, mé-ni nga jiòn kíndajín-la jñà xità naxindá-la xità Israel ra tejò tje ma-ni. ²⁹Nga'tsi xità ra ta kjoa tsa'an isíkítsajna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, na'in-la, na-la, chjoón-la, ixti-la, nangi-la, jngo sindo 'ka ko'ki tjábé ngajo-ila. Ko ti'koaá 'seé-la kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta mé nichjin-nioo. ³⁰Tanga kjín xità ra jñà títsajna ítjòn 'ndi 'ndi-ni, jñá kítsajna tjìngi-ni askan-nioo; ko jñà ra títsajna tjìngi-ni 'ndi 'ndi-ni, jñá kítsajna ítjòn-ni askan-nioo.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse chi'nda ra xá ki'síxá-la

20 ¹'Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn-ko koni jè xità ra tjín-la nangi. Tajño kijì nga kù kátsji chi'nda ra síxá ya ñánda nga jtítje-la na'ño to uva. ²'Kia nga ijye isakò-la chi'nda ko kisinda-la nga kíichjí-la koni tjín nga machjí-la xità nga jngo níchjin, 'kiaá kisikasén ya ñánda nga jtítje-la uva. ³'Kia nga ijye kjò'nga tsá'bí kijí india-nì jè ni-la xá nga íkátsji-isa chi'nda. Kijtseé-isa xità chi'nda ra ya títsajna ya ajin nditsin ra mì mé xá inchi'sín. ⁴Kitsó-la: “Tangió tixá-te ya nangi-na. Ko 'koaá 'ki kichjí-no koni 'ki tíjna chjí-la chi'nda.” Jñà chi'nda kù, kijí-ní nga kù síxá. ⁵Jè ni-la xá india kijì-isa 'kia nga ijye ijchò nchisen. Ti'koaá kijí india-isa 'kia nga ijye tímahixòn. Ko 'koaá ti'sín ki'sín. ⁶Ijyeé-la ijchò tsa las cinco nga ngixòn; itjo india-nì jè ni-la xá, ko isakò-isa-la xità chi'nda ra ta jyò títsajna. Kitsò-la: “¿Mé-ni tà jyò títsajna-no jngo níchjin?” ⁷Jñà chi'nda kù kitsó-la: “Kíí koma-ni niyá ra kátsjá xá-najin.” 'Kiaá kitsò-la: “Tangió, ko tangí tixá-te ya ñánda nga jtítje-na uva.” ⁸'Kia nga ijye kjòjñò, jè ni-la xá kitsó-la jè xità ra síkinda xità chi'nda: “Tinákjoa-la nga'tsi chi'nda. Tíchjí-la. Ti'tsiako kjòn-ni jñà

ra askan ka'fioo; ko jñà ra ka'fi ítjòn, tìkjehe'ta-ni.” ⁹'Kiaá inakjoá-là jñà chì'nda ra 'jaha'sen las cinco nga ngixòn; ki'tsi-là chjí-là ra jngo níchjin nga jngó jngó. ¹⁰'Kia nga kjóchjí-là jñà chì'nda ra tajñò 'jaha'sen, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa isáá tse kochjí-là. Tanga tì'koaá ta jé ki'tsi-là chjí-là ra jngo níchjin. ¹¹'Kia nga ijye kjóchjí-là jñà chì'nda kii, tsaté'ta ni-là xá; ¹²kitsò-là: “Jñà chì'nda ra askan ka'fioo, tà jngoó hora kàsíxá, ko ra jin, jngo níchjin jndà jndà kanikjiín-lajin ndabá nga kàníxá-jin. Ko takó ta ngásòn kabíchjí-nájin.” ¹³Tanga jè ni-là xá kitsó jngo-là jñà chì'nda kii: “Ji ndse, mì tsa mé ra 'cho tísikò-la, 'koaá 'ki tíbíchjí-la koni 'sín 'ki kasinda-ná nga kíchjí-là jngo níchjin. ¹⁴Chjíbí chjí-li, ko 'tin-ni; tanga 'an, 'koaá tjín mejèn-na kíchjí-te-là jñà ra askan ka'fioo koni 'ki tíbíchjí-la ra ji. ¹⁵¿A mí tji'nde-na nga ko'sín sikóo ton-na koni 'sín mejèn-na, o ra maxitakón-ni nga nda xita 'siaan?”

¹⁶Jesús kitsó-isa:

—'Koaá 'sín kama jñà xita ra títsajna ítjòn, nga kjehe'tá-ni; ko jñà ra títsajna tjingi-nioo, jñà kítsajna ítjòn-ni askan-nioo. [Nga kjín ma-ni ra inchinakjoá-là tanga chibaá ma-ni ra tíjahjín.]

Jesús tsi'kénajmí india-ni a'ta 'tse kjobiya-là

(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

¹⁷'Kia nga tífì Jesús ya ján naxindá Jerusalén, kiichja'taxìn-la jñà xita ra kotá'yá'ta-là ra tejò ma-nioo, kitsò-là:

¹⁸—'Ndi 'ndi-ni, yaá inchimangié ya naxindá Jerusalén; 'an ra l'ndí-là Xita xian-là ijo-na, yaá kongatsja jñà xita ítjòn-la na'mì, ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés; ko jñà kokitso nga bakén-na nga kiyáa; ¹⁹ko yaá sìngatsja-na ya ajin-là xita ra mì tsa xita Judío; ko jñà xita kii, sìisabà'tiín-na, ko kojá-na, ko yaá koaà'ta-na krò nga ya kiyáa. Tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoáya india-na.

Kjonda ra isíjé na-là Jacobo ko Juan

(Marcos 10:35-45)

²⁰Jè na-là Jacobo ko Juan ra ixti-là ma xita ra 'mì Zebedeo ijchò kincha'tá-là Jesús, tjiko ixti-là, tsasèn-xkó'nchi'tá-là nga isíjé jngo-là kjonda. ²¹Jesús iskonangií-là nga kitsò-là:

—¿Mé ra mejèn-li?

Jè chjoón kitsó-ní:

—Kò'sín 'tìi kjo'hixi nga ya katitsahijyo'tá-li jñà ngajò ìxti-na ya ñánda kotexomi, jngo katijna ya nga kixi-li kò jngo katijna'ta-li ya ngaskoán-li.

²² Jesús kitsò-la:

—Mì kì 'ya jìòn mé ra nǎjé. ¿A maá kotojìòn jè kjo'hi'in ra 'an kotojian?

Kitsó jñà xitá kii:

—Jon, maá kotojin-jin.

²³ 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Kixií kjoa maá-la kotojìòn kjo'hi'in; tanga mì tsa 'an bako-na nga tsja'ndé-no nga ya kitsa'ta-ná ya nga kixi-na kò ya ngaskoán-na; jè Na'in-na ijyee tjítsajnanda-la xitá ra tsjá-la i'nde kii.

²⁴ 'Kia nga kií'nchré jñà xitá-la Jesús ra ngi te ma-nioo, kjojtíi-la a'ta 'tse xitá ra jò ma-ni.

²⁵ Jesús kiichjaá-la, kò kitsò-la:

—Ijyee 'ya-nájiòn nga jñà xitaxá ra batéxoma-la jñà naxindá ra tjín isà'nde, 'koaá 'sín batéxoma koni tsa jñà ma ni-la naxindá. Kò jñà xitá ra isa 'nga títsajna, 'koaá 'sín batéxoma-la xitá koni 'sín jñà mejèn-la. ²⁶ Tanga ra a'ta tsajiòn mì kì tjínè-la nga kò'sín koma. Jè ra mejèn-la nga 'nga kíjna, ta isaá jnchro jè katabasikò'ta-no; ²⁷ kò jè ra mejèn-la kíjna ítjòn-no, ta isaá jnchro jé katama chi'nda-no. ²⁸ Koni 'an ra I'ndí-la Xitá xian-la ijo-na, mì tsa ki xá 'jíi-na nga 'an nda kitjasòn ítjòn-na. Kíí xá 'jíi-na nga 'an jnchro nda sihitjásòn ítjòn-la xitá, kò nga tsja ijo-na nga kjin xitá kitjòjin kjo'hi'in nga 'an kíchjítjì ngajo-la jé-la.

Kó'sín isinda-ni Jesús jò ndí xitá ra xká kjàn

(*Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43*)

²⁹ 'Kia nga ijyee inçhibitjòjin-nì ya naxindá Jericó, kíjn jchán xitá kijítjìngi-la. ³⁰ Ya andi ndiyá ñánda tífi Jesús jò ndí xitá xká títsajna. 'Kia nga kií'nchré nga jè Jesús ra tífi ya aya ndiyá, 'ño kiichja ngajòo nga kitsò:

—iNa'in, jì ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jchahimatakón-nájin!

³¹ Jñà xitá ra tjìkò Jesús tsakátiko-ní mé-ni nga jyò katitsajna-ni; tanga jñà ndí xitá xká kii, ta isaá 'ño kiichja-isa, nga kitsò:

—Na'in, ra tje-la David, jchahimatakón-nájin.

³² 'Kiaá tsasijna Jesús. Kiichja-la nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Mé ra mejèn-no nga sikó-no?

³³ Jñà ndí xitá xka kitsó-ní:

—Na'in, mején-najin nga katatjá'xangi-ni xkòn-jin.

³⁴ Jesús kjòhimakeé jñà ndí xitá kì. Iskaájnoó jñà xkon ko nditoón tsatsijen-ila jñà xitá kì; ko yaá kiitjingi-la Jesús.

'Kia nga jè Jesús 'jaha'sen ya naxindá Jerusalén

(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

21 ¹ 'Kia nga ijye ijchò chraña ya naxindá Jerusalén, ijchó jngo naxindá ra 'mì Betfagé ya chraña'tá-la ya nindo Yá Olivo. Jesús isikasén jò xitá ra ya kotá'yá'ta-la. ² Kitsò-la:

—Tangió ya naxindá itsé ra kijjna'ta ya ján; yaá sakò jngo-no burra ra tjté'ñó'ta jngo-la ndí búrró i'ndí.

Chjijnda'ñó ko nchrabáko-ná. ³ Tsa yá ra kó kitso-no, ko'tin-la: “Jè-ró Jesús ra tijná ítjòn kochjeén-la; tanga siikasén nditoón-nì.”

⁴ 'Kia nga ko'sín kjomà, jè itjasòn koni 'sín ijye kiichja jè xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjotseé nga kitsò:

⁵ Ko'tin-la jè naxindá ra 'mì Sión:

“Chítsijen-la jè Xitaxá ítjòn-li,

mì tsa 'nga tísikíjna ijo-la nga tínchrabá katsijen-li;

ta jngoó ndí búrró itsé tijnasòn-la,

jngo i'ndí-la ra cho 'chá.”

⁶ Kijí jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús ko 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín nga isatéxá-la. ⁷ 'Kiaá 'jilkó jè burra ko jè ndí búrró itsé; yaá tsakásòn-la nikje-la. Akjòn tsikijnasòn-la Jesús. ⁸ Jñà xitá ra 'ñó kjìn ma-nioo yaá tsakánda nikje-la ya aya ndiyá. Ko tjin i'ka ra tsate chrja-la yá, akjòn tsakánda ya aya ndiyáa.

⁹ Jñà xitá ra tjen ítjòn-la ko ra tjen-ngi-la tsikí'tsia-ní nga 'ñó kiichja, kitsò:

—¿Jeya katijna jè ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David [nga jè kijná ngajo-la]! ¿Mé ta nda-la jè xitá ra nchrabá ngajo-la Nainá! ¿Jeya katijna Nainá ya ján ngajmi!

¹⁰ 'Kia nga 'jaha'sen Jesús ya Jerusalén, ta yá ra maá itjo nga iskotsijen-la; kjín xitá iskonangi nga kitsò:

—¿Yá x̄ita-ni rak̄i?

¹¹ Ko j̄n̄a x̄ita ra i'ka kitsó-la:

—Jé x̄ita rak̄i ra 'mì Jesús, ra síchjeén Nainá nga ch̄ja ngajo-la ra ya Nazaret i'nde-la, nangi ra ch̄ja-ni Galilea.

'Kia nga jè Jesús isitsje ya nditsin-la ingo ítjòn nga tsahatjìngi-la xita ra batína cho

(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹² 'Jaha'seén Jesús ya nditsin-la ingo ítjòn-la Nainá; tsachrje ijye nga'tsì xita ra ya inchibatína ko inchibatse ya nditsin-la ingo. Isíkáfa tsakjàn jñà ímixa-la xita ra síkaatjìya ton ko jñà íxile-la jñà ra batína nise paloma. ¹³ Kitsò-la:

—Jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá tsò-ní: “Jè ni'ya-na, 'koáá 'sín kochjeén nga ya kichja'ta-na xita.” Tanga jìòn, i'nde-la xita chijé inchi'nià.

¹⁴ Ijchó ya nditsin-la ingo ítjòn jñà xita ra mì kì tsijen-la ko ra tsjá'yá kjòn, ko jè Jesús isindaá-ni. ¹⁵ Jñà na'mì ítjòn ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kjokjaán-la 'kia nga kijtse jñà kjoxkón ra ki'sín Jesús ko 'kia nga kí'nchré-la jñà ndí ixti ra 'ñó kùichja ya nditsin ingo nga tsò: “Jeya katijna jè ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kín David [nga jè kíjna ngajo-la]!” ¹⁶ 'Kiaá ki'mì-la Jesús:

—¿A na'yá-ní koni 'sín nga inchitsò jñà ixti kii?

Kitsó jè Jesús:

—Jon, tí'nchré-ná. Tanga, ¿a kjeé chitá'yá jìòn jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nándá nga tíchja nga tsò?

'Koáá 'sín ki'nì nga jñà ndí ixti ra itsíñá kjòn
ko jñà ra 'sa inchibaki,
jñá-ní ra kise nga 'nga isíkijna-li.

¹⁷ Jesús, yaá kitsjin jñà xita kii, itjotin ya naxindá rakii. Kiji naxindá Betania. Yaá isíkjáya.

'Kia nga jè Jesús kitsjà 'én-la nga 'cho katama'tin jè yá-la to igo

(Marcos 11:12-14, 20-26)

¹⁸ 'Kia nga ma tajñò nga tífi india-ni ya Jerusalén jè Jesús, kjòhójò-la. ¹⁹ Kijtseé jngo yá-la to igo ra ya síjnandi chraña ya andi ndiyáa. Kii katsíjeén-la, tanga nimé to ijà-la. Tà xka-ní. 'Kiaá kitsò Jesús:

—Kì nì-ti-jngo nìchjin to bajà-li.

Jè yá-la to igo ta nditoón kixì. ²⁰ 'Kia nga kijtse jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús, tà kjóxkón-la. 'Kiaá iskonangi, kitsò:

—¿Mé tà nditon kaxì-ni jè yá-la to igo?

²¹ Jesús kitsó-la:

—'Koaá xin kixi-no, tsa nda makjiín-no ra a'ta tsa'an, ko tsa mi jò tjin takòn, mi tsa ta jè koma-no ko'sín 'siaan koni 'sín ka'sian ra 'an, skanda komaá-no nga 'kín-la jè nindo rakii: "Tixin ijndii; ko ya tikátjen-jin ijo-li ya ajin ndáchikon", ko 'kóaá 'sín koma. ²²Ko tsa makjiín-no ra a'ta tsa'an, ni'sín ta mé ra sijé 'kia nga kinákjoa'ta-la Nainá, 'kií-no.

Kjotéxoma ra tjin-la jè Jesús

(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

²³'Kia nga 'jaha'sen nditsin-la ingo ítjòn jè Jesús nga ijye t'bakón-ya, jñà xita ítjòn-la na'mi ko jñà xita jchínga 'tse xita Judío ijchò kincha'tá-la Jesús nga iskonangi-la:

—¿Mé kjotéxoma ra tsjá'nde-li nga ko'sín 'ni? ¿Yá ra kitsjà-li kjotéxoma kii?

²⁴Jesús kitsó-la:

—Ti'koaá 'an, jngo 'én skonangi-no. Tsa ko'kín-ná jìòn, ti'koaá 'koaá xín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan. ²⁵¿Yá ra kitsjà-la kjotéxoma jè Juan nga tsatínda xita? ¿A jé Nainá ra tjna ngajmi, o ra xita-ní?

Jñà xita kii 'kiaá tsajoóya-ni. Kitsò-la xákjién:

—Tsa kixé: “Jè Nainá ra tjna ngajmi”, kií-la 'sín kitsó-ná: “¿Mé-ni nga mi kii kjokjiín-najìòn?” ²⁶Ko tsa kixé: “Xitaá kitsjà-la kjotéxoma.” Tanga jñà skon-lá jñà xita; nga nga'tsi jñà xita naxínda 'koaá 'sín tsò nga jè Juan, jngo xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

²⁷Jñà xita kii kitsó-ní:

—Mì kii 'ya-jin.

Ko jè Jesús kitsó-la:

—Ti'koaá 'an, mi kii koxín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan.

Kjoa ra ma mangásòn a'ta 'tse ixti ra jò ma-ni

²⁸Jesús kitsó-la:

—¿Kó'sín bixò jìòn a'ta 'tse kjoa rakii? Jngo xita ra jò ma-ni ixti 'xin-la, india kitsò jngo-la jè ti-la: “Ji ndí 'xin, tinixí ya ñánda nga tjítje-na to uva.” ²⁹Jè ti rakii kitsó-ní: “Majìn-na.” Tanga askan-nioo, isíkájnoó-ni ko kiji síxá-ni. ³⁰Jè xita rakii, 'kiaá kiijkon jè ti-la ra ijngo. 'Koaá ti'sín kitsò-la. Jè ti ra ijngo kitsó-ní: “Nda tjin na'in, kamaá-la kjián.” Tanga mi kii kiji-ni.

³¹ ¿Ñáa-ni ti ra isìhitjasòn, ta ngajòò, koni 'sín nga mejèn-la jè na'in-la?

Jñà x̄ita k̄i kitsó-ní:

—Jè ra isì'tin ítjòn.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Koaá 'sín xin kixi-no, jñà x̄ita ra síkíchjítjì tsajmì a'ta 'tse x̄itaxá Roma kò jñà íchjín ská, jñá jnchro ra isa nditon kijchò koni ra jìòn ya ñánda nga tíbatéxoma jè Nainá. ³² Nga jè Juan ra tsatínda x̄ita, kíí xá 'ji-ni nga tsakón-ya-la x̄ita kó'sín kixi s̄ijchá ijo-la, tanga jìòn mì k̄i kjokjiín-no a'ta 'tse. Tanga jñà x̄ita ra síkíchjítjì tsajmì kò jñà ra íchjín ská kjokjiín-la ra a'ta 'tse Juan. Kò jìòn ni'sín nda kijcha nga'tsì kjoa k̄i, mì k̄i iníkájno jé-no kò mì k̄i kjokjiín-no.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse ch̄i'nda ra 'tsen 'sín

(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

³³ 'Tiná'ya jngo-isa kjoa ra ma mangásòn. Jngo x̄ita ra tsikítjèjin to uva ya nangi-la, kò akjòn tsikíchjàndi-la, kò tsikínda jngo i'nde ñánda nga kitjo jè nandá to-la uva. Ti'koaá tsikínda jngo ni'ya ra tsikísòn'nga mé-ni nga ma kòkínda-ni nga'tsiòò. Akjòn isikiña-la jè nangi-la jñà x̄ita mé-ni nga síxáko-ni. Akjòn kjiín kiji ni-la nangi. ³⁴ 'Kia nga ijchò nichjin-la nga kjójchá to uva, jè ni-la nangi isikasén i'ka ch̄i'nda-la mé-ni nga isíjé jè ra bako-la a'ta 'tse to uva ra kjójchá. ³⁵ Tanga jñà x̄ita ra inchisíxájin nangi itsabá'ño jñà x̄ita ra isikasén jè ni-la nangi. Tjín ra iskajàn-kò; kò tjín ra isì'ken; kò tjín ra najo tsikínè. ³⁶ Ra kjomà askan-nioo, jè ni-la nangi isaá k̄jìn ch̄i'nda-la isikasén india-nì, tanga jñà x̄ita ra síxájin nangi, takó 'koaá 'sín isìko-te.

³⁷ 'Kia nga ijyehe'tà-ni, jé ti-la isikasén. 'Koaá 'sín isíkítsjen nga kitsò: “Skexkón-la ra jè ti-na.” ³⁸ Jñà x̄ita ra síxáko nangi, 'kia nga kijtse ra jè ti-la ni-la nangi, tsajoóya-ni, nga kitsò-la xákjién: “Jé-la jè, ra 'tse kitso-la nangi, si'keén kò tsajién 'kín-lá jè nangi.” ³⁹ Akjòn itsabá'ño, tsachrjekàjin ya ñánda tjín to uva; akjòn isì'ken.

⁴⁰ ¿Kó bixó jìòn? 'Kia nga kj'íí india-ni jè ni-la nangi, ¿mé ra s̄iiko jñà x̄ita ra síxáko nangi-la?

⁴¹ Jñà x̄ita ra inchi'nchré-la kitsó-ní:

—Sii'ken-la jñà xit̃a ra 'tsen, k̃o kj'íi xit̃a tsjá-la nangi-la nga katasíxájin jñà ra ma-la ti'kia tsjá kó'ki ra bako-la jè ni-la nangi a'ta 'tse tsajmì ra majchá.

⁴²Jesús kitsó-la:

—¿A kjeé chitá'yá jè Xajon-la Nainá ra tsò?:

Jè najo ra tsachrjengi jñà xit̃a ra bínda chrjò,

jé tíma-ni najo nga'ñó ra síjna ítjòn ya nga chrjangi-la ni'ya.

Jé Nainá ra ko'sín tí'sín.

Ko ta maxkón-ná 'kia nga 'yeé jñà kjoa kii.

⁴³Kíi ko'sín xin-no, ra jìòn, tjáhixìn-no ya i'nde ñánda nga tíbatéxoma Nainá. Jñá 'ki-la jñà xit̃a ra ma-la tsjá mé ra bakèn-la ya i'nde ñánda nga tíbatéxoma Nainá. ⁴⁴Tsa yá ra ya skajndosón jè najo rakii, ngi kojòya-ní; ko tsa yá ra ya skatjen-nè jè najo rakii, ngi kojijo-ní.

⁴⁵'Kia nga kii'nchré jñà xit̃a ítjòn-la na'mì ko jñà xit̃a fariseo koni 'sín nga kiichja Jesús nga tsí'kénajmí 'én ra nda mangásòn, kjòchiya-la nga a'ta 'tse-ní nga ko'sín kitsò jè Jesús.

⁴⁶Ti'kiaá mejèn-la nga jtsaba'ñó kjòn, tanga jñà itsakjòn-la jñà xit̃a naxindá ra ya títsajna, nga jñà xit̃a, 'koaá 'sín tsò nga Nainá chja ngajo-la jè Jesús.

Kjoa ra mangásòn-ko 'kia nga bixan xit̃a

(Lucas 14:15-24)

22 ¹Tsikí'tsiaá india-ni Jesús nga tsakón-ya-la xit̃a a'ta 'tse kjoa ra nda mangásòn-kjo. Kitsò:

²—Koni 'sín batéxoma jè ra tíjna ngajmi, 'koaá 'sín mangásòn koni jngo xitaxá ítjòn ra tsikíjna jngo 'sí 'kia nga tsixan jè ti-la. ³Isikasén jñà chi'nda-la mé-ni nga kiì kiichja-la jñà xit̃a ra xá isíkíj'nchré-ni nga jè ti-la kixan. Tanga jñà xit̃a kii majìn-la inchrabà. ⁴India isikasén-isa jñà chi'nda-la ra kj'íi. Kitsò-la: “Ko'tìn-la jñà xit̃a ra ijye kí'nchré, jñà tsajmì ra chjineé, ijyeé tjínda, ijyeé ísi'kéen jñà nchraja-na ko jñà cho-na ra 'ñó xiné. Ijyeé tjínda tsje nga'tsiòo. Ko'tìn-la, katanchrabá 'sí ra tíjna-na.” ⁵Tanga jñà xit̃a kii, mì kì kisìsin. Tjín ra nangi-la kii katsíjen-la; ko tjín ra tsajmì-la kiikatína. ⁶Ko tjín i'ka ra itsabá'ñó jñà chi'nda-la xitaxá ítjòn nga iskajàn-ko, ko nga isí'ken. ⁷Jè xitaxá ítjòn 'ñó kjojtì-la. 'Kiaá isikasén chíchàn-la nga kiì sí'ken ijye nga'tsi jñà xit̃a 'tsen

kì ra ma-la sí'ken x̄ita, k̄o j̄nà chíchàn tsaká-te jè nax̄indá-la x̄ita k̄i. ⁸Jè x̄itaxá ítjòn ak̄jòn 'kiaá kitsò-la j̄nà chí'nda-la: “Ijyeé k̄o'sín nda tj̄nda nga k̄ixan jè ti-na, tanga j̄nà x̄ita ra ijye kí'nchré mì k̄i bakèn-la nga j̄nà k̄j'íí. ⁹Tangió ȳa nga tíjngo ȳa aya ndiyá, nga'tsì x̄ita ra skajìòn, k̄o'tìn-la nga katanchrabá ȳa ñánda nga tíbixan jè ti-na.” ¹⁰J̄nà chí'nda-la x̄itaxá ítjòn k̄ijì-ní nga k̄i k̄íxkó x̄ita ȳa aya ndiyá, 'koaá kitsò-la n̄i'sín ta yá ra iskajin, a x̄ita nda-ní o ra j̄nà x̄ita ra 'cho 'sín, k̄o ȳa ñánda nga ixan x̄ita 'ñó k̄jín k̄jamà j̄nà x̄ita ra ijchò.

¹¹'Jè x̄itaxá ítjòn 'jaha'seén ȳa ni'ya nga iskotsíjen-la j̄nà x̄ita ra ijchò. 'Kiaá k̄ijtse jngo x̄ita ra ȳa tíjnajin ra mì k̄i k̄jiya níjke ra machjeén ȳa ñánda nga bixan x̄ita. ¹²Kitsò-la: “J̄i ndse, ¿k̄o'sín ma-nì nga ma kabitjáha'sín ijndíí? Nga mì tsa titsajnayi níjke ra bakèn-la ñánda nga bixan x̄ita.” Tanga jè x̄ita rak̄i, mì k̄i k̄iichja. ¹³Jè x̄itaxá ítjòn kitsò-la j̄nà x̄ita-la ra inchisísín-la ȳa ímixa: “Tí'tá'ñó ndsako k̄o tsja. Ak̄jòn ya tikàtjen-jion ȳa ajin j̄nò ján, ȳa ñánda nga katakjindáya k̄o katakjinenè n̄i'ño.”

¹⁴Kitsó-isa Jesús:

—Nga 'ñó k̄jín ma-ni ra nakjoá-la, tanga chibaá ma-ni ra tjahíjin.

Kjoá 'tse ra machítjì tsajmì

(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

¹⁵J̄nà x̄ita fariseo k̄ijì-ní mé-ni nga tsajoóya-ni k̄o'sín kitso-la jè Jesús mé-ni nga ma sakò jngo-la 'én ra 'cho tsò ra a'ta 'tse, k̄o ak̄jòn ma koàngi. ¹⁶'Koaá 'sín ma-ni nga isikasén j̄nà x̄ita-la k̄o j̄nà x̄ita 'tse Herodes ȳa ñánda nga tíjna Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga 'én kixíí 'bènajmì k̄o jè ndiyá kixi-la Nainá ra bakon-yi. K̄o mì tsa ki níkìndíí tsa kòtsò-li j̄nà x̄ita. Mì k̄i tsa chjaájin k̄o mì k̄i tsa ȳa chitsíjen-jní j̄nà x̄ita. ¹⁷K̄o'tín-nájin. ¿A ndaá tjín nga k̄íchjítjé tsajmì a'ta 'tse César, x̄itaxá ítjòn-la x̄ita Roma, o ra majìn-ní?

¹⁸Jesús kjòchiyaá-la nga 'choó tjíhijyo inìma-la 'kia nga k̄o'sín inchitsò. 'Kiaá kitsò-la:

—Jìòn x̄ita ra jò isén tjín-no, mé-ni nga 'an mejèn-no chindochá-ná. ¹⁹Takón jngo-ná ton ra machítjì-ni tsajmì.

'Kiaá jngo ton denario ki'tsi-la. ²⁰'Kia nga kijtse jè ton jè Jesús, iskonangií-la nga kitsò-la:

—¿Yá 'tse isén kò jè 'í ra tí'ta?

²¹Jñà xità kitsó-ní:

—'Tseé jè César jè ra xitàxá ítjòn-la xità Roma.

'Kiaá kitsò Jesús:

—'Tì-la César tsa'koa, jè ra 'tse César, kò 'tì-la Nainá jè ra 'tse Nainá.

²²'Kia nga kií'nchré jñà 'én kii jñà xità fariseo kò xità-la Herodes, tà kjóxkón-la. Kitsjiín Jesús; akjòn kiji-ni.

Kjoa ra kjonangi xità 'kia nga kjoaáya-ila jñà xità ra ijye 'ken

(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

²³Tijé-ni nìchjin jñà xità saduceo ijchòtjingií-la ñándà tíjna Jesús. Jñà xità kii mì kì makjiín-la nga ma faháya-ila jñà xità ra ijye 'ken. Iskonangií-la Jesús, ²⁴kitsò-la:

—Maestro, jè Moisés kií'sín kitsò: “Tsa jngo xità 'xin, tí'kia kiyá ra mì kì 'se-la ixti kò chjoón-la, jé 'ndse ndí mi'ken kixan-kò india-ni jè chjoón mé-nì nga kata'se-la ixti jè ra ya kichja-nì a'ta 'tse ndí mi'ken.” ²⁵Ya naxindá-najin isihijyoó ito xità 'xin ra tajngo na kò tajngo na'ìn. Jè ra tíjna ítjòn ki'seé-la chjoón, tanga mì kì ki'se-la ixti. 'Kia nga 'ken, jé 'ndse ra ma-nì jò tsikijnako-ni jè chjoón-la. ²⁶'Koaá tí'sín kjomà'tin jè 'ndse ra ma-nì jò, kò jè ra ma-nì jàn, skanda ra kjomà-nì ito, sabà ta 'koaá 'sín 'ken. Nijngo ra ki'se-la ixti.

²⁷Ra kjomà-nì askan-nioo, tí'koaá 'keén-te jè chjoón. ²⁸'Kia nga kjoaáya india-ila jñà xità ra ijye 'ken, [koni 'sín sii], ¿ñáa kjòn-nì ra koma-ni 'xin-la chjoón nga ta tsikitsajnakò ijye-ní nga ito?

²⁹'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Jìòn, kií maskáya-no ta ngatjì-la nga mì kì 'ya jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá kò mì kì 'ya jè nga'ño ra tíjn-la Nainá. ³⁰'Kia nga kjoaáya india-la jñà mi'ken, mì tsa tí kjoabixan 'se-ni. Nga 'koaá 'sín kjòn kama jñà xità koni 'sín kjòn jñà ikjalì-la Nainá ra tíjn ya ján ngajmi. ³¹Jè kjoa 'tse mi'ken nga kjoaáya india-ila, ¿a kjeé chitá'ya jìòn jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga jè sabá Nainá ra kitsò-no: ³²“'An-ná ra Nainá-la tsò-na Abraham, kò Isaac kò Jacob”? Jè Nainá mì tsa 'tse mi'ken-jìn. 'Tseé xità ra títsajnakon.

³³ Jñà xit̄a nax̄indá 'kiā nga kií'nchré-l̄a jñà 'én k̄i t̄a kjóxkón-l̄a koni 'sín tsakón-ya.

Ñáa-nì kjotéxoma-l̄a Nainá ra isa 'ñó t̄jna ít̄jòn

(Marcos 12:28-34)

³⁴ Jñà xit̄a fariseo 'kiā nga kijtse nga jè Jesús isíkítsajnajyó jñà xit̄a saduceo, tsikíxkóyaá xákjén. ³⁵ Kò jngo xit̄a-l̄a ra ch̄jine xajon 'tse kjotéxoma-l̄a Nainá ra tsikínda Moisés iskonangi-l̄a Jesús nga ta mejèn-l̄a skoóndacha-l̄a, kitsò-l̄a:

³⁶—Jì Maestro, ¿ñáa-nì kjotéxoma-l̄a Nainá ra isa 'ñó t̄jna ít̄jòn ta nga'tsi kjotéxoma ra kitsjà Moisés?

³⁷ Jesús kitsó-l̄a:

—“Ngi koó inìma-li, kò ngi koó kjobinachon-li, kò ngi koó kjobítsjen-li nga tsjacha 't̄in jè ra Nainá-li ma ra t̄jna ít̄jòn-li.” ³⁸ Jè kjotéxoma rak̄i ra isa 'ñó t̄jna ít̄jòn kò ra isa 'ñó ch̄jì-l̄a. ³⁹ Kò jè ra bijchó jò-nì, 'koaá t̄i'sín 'ñó ch̄jì-l̄a, tsò-ní: “Kò'sín tsjacha 't̄in xit̄a xàngii koni 'sín nga jì tsjachi ijo-li.” ⁴⁰ Jñá kjotéxoma k̄i ra t̄itsajna ít̄jòn. Kò yaá majngokò jñà nga'tsi kjotéxoma 'tse Moisés kò jñà 'tse xit̄a ra kùichj̄a ngajo-l̄a Nainá kjotseé.

Ñánd̄a nchrabá-nì jè t̄je-l̄a jè Cristo

(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

⁴¹ 'Kiā nga takó ya t̄itsajna-isa jñà xit̄a fariseo, Jesús iskonangi-l̄a, kitsò-l̄a:

⁴²—¿Kó bixó jìòn ra a'ta 'tse Cristo [ra xá s̄ikasén-nì Nainá]? ¿Ñánd̄a kj̄inchrabà-nì jè t̄je-l̄a?

Jñà xit̄a fariseo kitsò-ní:

—Yaá kj̄inchrabà-nì t̄je-l̄a a'ta 'tse xit̄axá ít̄jòn jè ra tsi'kìn David.

⁴³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Tanga jè David, mé-nì nga kitsò-nì: “Jè t̄jna ít̄jòn-na”, 'kiā nga kùichj̄a a'ta 'tse Inìma Tsje-l̄a Nainá nga kitsò:

⁴⁴ Jè Nainá kitsó-l̄a jè ra t̄jna ít̄jòn-na:

“Ì t̄jna'tá-ná ya nga kixi-na, skanda 'kiā nga ijye sikítsajnangia ya ndsakì jñà ra xit̄a kondra-li ma.”

⁴⁵ Jè David, tsa 'koaá 'sín kitsò-l̄a jè Cristo [ra xá s̄ikasén-nì Nainá] nga jè t̄jna ít̄jòn-la, ¿kó'sín ma-nì nga t̄je-l̄a ma?

⁴⁶Niyá ra ma isíkáfa-ila 'én, a'ta 'tse 'én ra kiichja. Kò tì'koáá nì-ti-yá ra kjó'ńó-ni ikon nga iskonangi-isa-la skanda jè nichjin rakìò.

Kíí 'sín kiichja Jesús a'ta 'tse xitá fariseo kò xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés

(Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

23 ¹Kiaá kitsò-la Jesús jñà xitá ra i'ka kò jñà xitá ra kotá'yá'ta-la:

²—Jñà xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò jñà xitá fariseo, jñá tjí'nde-la nga kòkòn-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ³Tìhitjasòn ijye-la koni 'sín nga kòkòn-ya-no. Tanga kì tà chjàn kò'sín 'nià koni 'sín 'sín ra jñà. Nga ta chjaá ra jñà, kò mì tsa síhitjasòn koni 'sín nga bakón-ya. ⁴Bínè-la kjotéxoma ra i'in tjin jñà ra kjí'í xitá, koni tsa sí'kamijin 'chá ra 'ńó iyí, tanga ra jñà, skanda mí ma-la síkako itsé-la najmá-tsja. ⁵Kia nga kò'sín 'sín, ta jé ra mejèn-la nga katabe jñà xitá. Jé ra sasén-la ra jñà, nga katabe xitá jñà na'ńó-te ra bíjtì skò kò ra bíkjá ya chrja-la ra tjí'ta 'én ra nchrabá'ta jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Kò jñà nikje ra faya, isaá ndajò kjòn jñà lixtò ra ijajno. ⁶Jé ra mejèn-la nga jñà kítsajna'ta ítjòn ímixa ya nándà nga bakjèn xitá nándà nga tjin 'sí, kò nga jñà kítsanè íxile ra ijncha ítjòn ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xitá Judío, ⁷kò nga nda kjón jchaxkón 'kia nga síkjáya-la xitá ya ajin ndítsin; nga “maestro”, katatsò-la.

⁸’Tanga ra jiòn, kì tà chjàn jè ma mejèn-no nga “Maestro” katatsò-no jñà xitá; ta jé-ní Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] ra Maestro-najìon; 'ndsè kò tichjaá chiba jiòn kò nga'tsi jñà xàngioo. ⁹Kò, kì niyá ra “Na'in” 'mì-la i a'ta nangi; nga tà jngoó-nì jè ra Na'in-no ma, jè ra tìjna ya ján ngajmi. ¹⁰Kò, kì xitá ítjòn 'mì-la ijo-no; nga ta jé-nì jè Cristo ra xitá ítjòn-no ma. ¹¹Jè ra isa xkón tìjna ya ajin tsajìon, jé jnchro katatsjá-la tsja jñà xitá ra i'ka. ¹²Tanga jè ra isa 'nga síkìjna ijo-la, ta isaá nangi kìjna jnchro; kò jè ra nangi síkìjna ijo-la, isaá 'nga kìjna jnchro ra jè.

¹³’Tanga, ima-ró-no jiòn xitá ra bakon-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjin-no. Nga jiòn bichjàjto-la jñà xitá ra mejèn-la 'faha'sen ya nándà nga tíbatéxoma jè ra tìjna ngajmi. Kò, nì

mì bitjáha'seen ra jiòn kò nì mì bi'nde-la jñà xitá ra mejèn-la kjoaha'sen.

¹⁴Ima-ró-no xitá ra bakon-ya kjotéxoma-la Nainá kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjín-no. Nga chji'án-la ni'ya-la jñà ndí íchjín ra ijye 'ken 'xin-la; akjòn sí taxkì tseé mahíkoo 'kia nga 'nià kjochikon, mé-ni nga nda xitá kítjongi-no. Isaá tse kjohi'in tjábé-no, jiòn ra kò'sín 'nià.

¹⁵Ima-ró-no jiòn ra bakon-ya kjotéxoma-la Nainá kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjín-no. Nga minchimasòn ya nga tjíngo isà'nde nga nakjoá-la xitá ni'sín tà jngo ra ya katafi'ta-no. Kò 'kia nga ijye ya fi'ta-no jè xitá, ta jión ngatjì-no nga jè xitá rakì isaá tse kjohi'in kanè-la nda mí 'koa-ni ra jiòn.

¹⁶Ima-ró-no jiòn xitá xka ra jiòn chjòn ndiyá, nga bixó: “Tsa jngo xitá ra tsjá 'én-la nga kítso: tíbeé jè Ingo Ítjòn, mì tsa mé-jín. Tanga tsa jngo xitá tsjá 'én-la nga kítso: tíbeé jè ton sinè ra tjín ya aya Ingo Ítjòn, kjo'nó sihitjasòn 'én-la ra ijye kátsjá.” ¹⁷Jiòn xitá ra mì kì machiya-no kò ra xitá xka 'mì-no! ¿Ñáa ra isa chjì-la? ¿A jè ton oro, o ra jè isa 'nó chjì-la jè Ingo Ítjòn-la Nainá nándá nga matsje ton oro, ta ngatjì-la nga ijye ya tjínaya jè i'nde tsje-la Nainá? ¹⁸Jiòn, 'koaá ti'sín bixó-te: “Tsa jngo xitá tsjá 'én-la nga kítso: tíbeé jè i'nde nándá nga jñà xitá bísòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá, mì kì tsa kjo'nó tjín-nì nga sihitjasòn jè 'én ra kàchja; tanga tsa kítso: tíbeé jñà tsajmì ra ya tjíhijyo, machjeén-ní nga kjo'nó katasíhitjasòn 'én ra ijye kò'sín kátsjá.” ¹⁹Jiòn ra xitá táhijín kò xitá xka 'mì-no! ¿Ñáa ra isa chjì-la? ¿A jñà tsajmì ra ya tjísòn o ra jè i'nde nándá nga jñà xitá bísòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá, nga yaá matsje tsajmì ra ya sihijyo? ²⁰Nga jè ra tsjá kixì 'én-la a'ta 'tse i'nde nándá nga jñà xitá bísòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá, ti'koaá tsjá-te 'én-la a'ta 'tse nga'tsì tsajmì ra ya tjíhijyo. ²¹Kò jè ra tsjá kixì 'én-la a'ta 'tse Ingo Ítjòn, mì tsa tà a'ta 'tse Ingo Ítjòn nga tsjá 'én-la, ti'koaá tsjá-te 'én-la a'ta 'tse jè Nainá ra ya tjína. ²²Kò jè ra tsjá kixì 'én-la a'ta 'tse ngajmì, tsjá-te 'én-la ra a'ta 'tse íxile-la Nainá; kò tsjá-te 'én-la a'ta 'tse Nainá ra ya tjínasòn.

²³Ima-ró-no jiòn ra bakon-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò jiòn ra xitá fariseo 'mì-no, xitá ra jò isén tjín-no. Nga 'bì-la Nainá jè ra jngoya 'kia nga teya ra a'ta 'tse xka

mendā kō xk̄ā anís kō jñà xk̄ā komìnō, tanga mì kì nihitjasòn jè k̄jotéxoma ra isā 'nó machjeén koni jè k̄joakixi, kō a'ta 'tsē k̄johimatakòn kō nga nda katakjiín-no ra a'ta 'tsē Nainá. Jñá k̄joā k̄ī ra isā 'nó machjeén; kō t̄i'koā machjeén-te nga k̄it̄jasòn jñà k̄joā ra i'ka. ²⁴ Jìòn ra x̄itā xk̄ā 'mì-no ra jìòn chjòn ndiyá! ¡Nìkjaangi-no jè ra natsē, tanga chjikijen-no jè ra chō camello!

²⁵ 'Ima-ró-no jìòn ra bakon-ya k̄jotéxoma-lā Nainá ra tsikínda Moisés kō jìòn ra x̄itā fariseo 'mì-no, x̄itā ra jò isén t̄jín-no. Nga ta yaá asòn'nga-lā nga biníjno jìòn jñà ch̄itsín-no kō jñà chroba-no, tanga yaá kitse yā ajin inìma-no jñà k̄jóbítsjen 'cho kō k̄joachijé ra 'nià nga isā tse tsajmì mejèn-no. ²⁶ Jìòn x̄itā fariseo ra x̄itā xk̄ā 'mì-no, t̄ítjòn t̄iníya yā aya-lā ch̄itsín-no kō chroba-no, mé-ni nga t̄i'koā k̄otsje-ni yā asòn'nga-lā.

²⁷ 'Ima-ró-no jìòn ra bakon-ya k̄jotéxoma-lā Nainá ra tsikínda Moisés kō jìòn ra x̄itā fariseo 'mì-no, x̄itā ra jò isén t̄jín-no. 'Koaá 'sín k̄jòn jìòn koni k̄jòn jñà chr̄jó-lā mi'ken ra ta yaá asòn'nga-lā nga ki'tsiyá kō ndaá tsijen; tanga yā aya-lā, yaá kitse nga'tsi ninda-lā mi'ken, kō nga'tsi tsajmì ra 'nó t̄jé k̄jòn. ²⁸ 'Koaá 'sín k̄jòn jìòn, nga yā ngixkōn x̄itā ndaá 'nià jìòn; tanga yaá kitsejín inìma-no k̄joā ra jò isén t̄jín-no kō yaá kitsejín-te nga'tsi k̄joā'cho ra 'nià.

²⁹ 'Ima-ró-no jìòn ra bakon-ya k̄jotéxoma-lā Nainá ra tsikínda Moisés kō jìòn ra x̄itā fariseo 'mì-no, x̄itā ra jò isén t̄jín-no. Nga binda jìòn chr̄jó mi'ken-lā jñà x̄itā ra isichjeén Nainá nga kiichj̄a ngajo-lā k̄jotseé kō minchajno mincha'ta-lā naxó yā chr̄jó mi'ken-lā jñà ra x̄itā kixī kjomà. ³⁰ Ak̄jòn bixó jìòn: “Tsa jién-la tsako-ná nga tsikìtsajnakeén jè nichjin-lā x̄itā jchínga-ná, mí-la kì yā tsisikeé nga isi'ken jñà x̄itā ra isichjeén Nainá nga kiichj̄a ngajo-lā.” ³¹ Tjiòn k̄obixó-no nga na'in-no ma jñà ra isi'ken jñà x̄itā ra isichjeén Nainá nga kiichj̄a ngajo-lā k̄jotseé. ³² ¡T̄ikjehe'ta k̄jòn-ni, tsa'koā, koni 'sín ki'sín jñà x̄itā jchínga-no!

³³ ¡Jìòn x̄itā ra t̄je-lā yē 'mì-no! Kó'sín koto-najìòn nga mì yā kijcho yā n̄andā nga t̄jina i'nde 'tsē k̄johi'in. ³⁴ 'Koaá ma-ni, yaá sikásén-no x̄itā ra kichj̄a ngajo-na kō x̄itā ra t̄jín-lā k̄jóbítsjen kō ra nda ma-lā bakón-ya. Tanga jñà x̄itā-nā ra sikásén-najìòn, t̄jín i'ka ra si'ken jìòn, kō t̄jín ra krò k̄jót'a jìòn, kō t̄jín ra kixkàn-koo yā aya ni'ya sinagoga n̄andā nga maxkóya x̄itā

Judío, kò k̄it̄j̄ingí-la nga jngó jngó nax̄indá. ³⁵ Jión skanè-jé tsje-no nga'tsi x̄it̄a kix̄i ra ijye ini'ken skanda k̄jotseé, ra ma'tsia-ni 'kia nga ini'keèn jè Abel ra x̄it̄a kix̄i, skanda 'kia nga ini'keèn jè Zacarías ti-là Berequías, jè ra ini'ken jiòn ya a'nchò masen-là nditsin Ingo Ít̄jòn kò ya i'nde ñándā nga jñà x̄it̄a bíhijyosòn k̄jot̄jò-là nga síngatsja Nainá. ³⁶ Ngi 'én kix̄í ra xin-no, nga'tsi k̄joa k̄i sabà jñà skanè-jé-là jñà x̄it̄a ra t̄jín n̄ichjin 'ndi.

'Kia nga jè Jesús iskindayake jè nax̄indá Jerusalén

(Lucas 13:34-35)

³⁷ Jiòn ra x̄it̄a nax̄indá Jerusalén, ra ni'ken jiòn jñà x̄it̄a ra síchjeén Nainá nga ch̄ja ngajo-là, kò nga najo binè jiòn jñà x̄it̄a ra Nainá síkasén-no! ¡K̄jín 'ka k̄jomejèn-na nga tsikíxkóya-najìòn, koni 'sín 'sín jè xa'nda 'kia nga bíxkó ndí ixti-là nga ya minchángi ya angi najngá-là, tanga jiòn, mì k̄i k̄jokjìin-no! ³⁸ Chítsijen-la ya i'nde ñándā nga titsajna, tsjín takón Nainá. ³⁹ Nga 'koáá xian kixi-no, skanda 'kiaá jch̄a india-ná jiòn 'kia nga k̄ijchò n̄ichjin nga kixò jiòn: “¡Mé ta nda-là jè ra Nainá isikasén nga nchrabá ngajo-là!”

'Kia nga jè Jesús t̄jen k̄okitsò kó'sín nga k̄ixojen jè ingo

(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

24 ¹ 'Kia nga ijye itjo-ni ingo ít̄jòn Jesús, jñà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-là tsincha'ta chraña-là nga tsakón-là chrjò-là ingo. ² Kò jè Jesús kitsó-là:

—¿A tsijeén-no nga'tsi najo-là ni'ya rak̄i? 'Koáá xin kixi-no, ni-ti-jngo najo-là síhijyosón-ila xákjién. Kixojen ijyee kóho'kioo.

Kjoa ra kotsj̄en 'kia nga t̄ikjè fehe'ta isà'nde

(Marcos 13:3-23; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

³ 'Kia nga t̄jna Jesús ya asòn'nga nindo Yá Olivo, jñà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-là yaá ijchò kincha'ta chraña-là nga iskonangi 'taxìn-là kitsò-là:

—Kò'tín-náj̄in, ¿k̄jiá-nioo nga kò'sín k̄okama jñà k̄joa k̄i? ¿Mé k̄joxkón ra tsijen jch̄a-là 'kia nga k̄jì india-ni kò 'kia nga k̄jehe'tà jè isà'nde?

⁴ Jè Jesús kitsó-là:

—Nda t̄ikindāa ijo-no mé-ni nga mì yá ra skoóndacha-no. ⁵Nga k̄jín x̄ita k̄j'íi ra jè 'í-na s̄ichjeén nga kitso: “'Aán-ná ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá]”; ko k̄jín x̄ita skoóndacha-la. ⁶Kináyá-nájìon nga jndíi ra ján 'se k̄jochán, tanga k̄i tà chjàn skon jìon; xá 'koaá 'sín kama-ni tanga k̄jè tsa k̄jehe'tà-jìn jè isà'nde. ⁷Nga k̄i'tsiaá-la k̄jochán xákjién j̄nà ra x̄itaxá ítjòn títsajna nga in̄chibatéxoma ya nax̄indá i'i ra t̄jín isà'nde nga skajàn-kjo. Ko 'seé k̄jinchrá; ko jndíi ra ján 'koa chón ta nga t̄jngo isà'nde. ⁸J̄nà kjoa k̄i, ta jé ra ma'tsia-ni ta nga'tsi k̄johi'in ra 'se.

⁹Ko jìon, tseé k̄johi'in tsjá-no j̄nà x̄ita, ko s̄i'keén-no; ko nga'tsi x̄ita ra t̄jín nga t̄jngo isà'nde s̄ījtikeé-nájìon, ra ta ngat̄jì tsa'an. ¹⁰J̄nà n̄ichjin k̄i, k̄jín x̄ita skajin kjoa nga mì k̄i t̄i k̄okj̄iín-la ra a'ta tsa'an; ko t̄j̄nà s̄ījtike-ni xákjién; ko iko ni'ya masen xákjién nga koaàngi. ¹¹K̄jín x̄ita kots̄ijen ra ta x̄ita ndiso ra kitso nga jè Nainá ch̄ja ngajo-la. Ko k̄jín x̄ita skoóndacha-la. ¹²Ta ngat̄jì-la nga bato 'se ra kjoa'cho, k̄jín x̄ita mì k̄i t̄i tsjake 's̄iin-ni x̄ita xákjién. ¹³Tanga jè ra chíkjoa-la nga kixi kosen skanda 'kia nga k̄jehe'tà j̄nà kjoa k̄i, jè-ní ra kotojin k̄johi'in. ¹⁴Ko jè 'én nda-la Cristo ra 'bénajmí kó'sín batéxoma Nainá, 'senajmíya-ní nga t̄jngo isà'nde, mé-ni nga nga'tsi nax̄indá ra t̄jín kata'nchré-ni, ko ak̄jòn, 'kiaá k̄jehe'tà jè isà'nde.

¹⁵'Koaá ma-ni, 'kia nga jchāa ya i'nde tsje-la Nainá, kjoat̄jé ra k̄okama ra 'nó 'cho t̄jín, koni 'sín kitsò Daniel x̄ita ra isichjeén Nainá nga k̄iich̄ja ngajo-la. (Ndaá katas̄ijin-la j̄nà x̄ita ra ma-la kotá'yá xajon.) ¹⁶'Kia nga jchāa kjoa k̄i, j̄nà x̄ita ra ya títsajna ya Judea, kata'fahachinga; ya katafi ya asòn nindo ján. ¹⁷Ko jè ra ya t̄jna asòn'nga ni'ya-la, k̄i tà chjàn bitjojen-jìn nga k̄jábé mé tsajmì ra t̄jín-la. ¹⁸Ko jè ra ya tsá'bajin nangi-la, k̄i tà chjàn nchrabá-ni ya ni'ya-la nga k̄ix̄kó j̄nà nikje-la. ¹⁹Tanga, j̄ma-ró-ni j̄nà ndí íchjín ra i'ndí t̄j̄ihi'ma-la ko ra in̄chis̄íjchá ixti-xó j̄nà n̄ichjin k̄i! ²⁰Titsa'ba-la Nainá mé-ni nga mì tsa 'kia ch̄iba-la kit̄jáhachinga 'kia nga n̄ichjin-la 'nchán, ko tsa 'kia nga n̄ichjin níkjáya. ²¹Nga batoó tse k̄johi'in 'se j̄nà n̄ichjin k̄i ra k̄jè sa india koma skanda 'kia-ni isinda isà'nde skanda 'ndi-ni, ko n̄i-ti-kjiá k̄okama-ni askan-nioo. ²²Tsa mí-la jè Nainá k̄johíxìn chiba j̄nà n̄ichjin k̄i, niyá-la x̄ita ra kotojin k̄johi'in. Tanga jè Nainá k̄johíxìn chiba j̄nà n̄ichjin k̄i, ta ngat̄jì-la j̄nà x̄ita-la ra ijye jè tsjahjín.

²³'Tsa 'kia yá ra k̄itso-no: “¡Chítsijen-la íí t̄jna jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá]!” K̄o ñá tsa k̄itso-no: “¡Chítsijen-la, yaá t̄jna ján!” k̄i tà chjàn makjiín-no. ²⁴Nga k̄j'íí i'ka x̄ita, ra ta x̄ita ndiso ra Cristo k̄itso-la ijo-la k̄o ra k̄itso nga j̄nà síchjeén Nainá nga ch̄ja ngajo-la. K̄jín k̄joxkón ra tse nga'ño t̄jiko k̄okòn k̄o s̄ikats̄ijen, ra skanda skoóndacha-la j̄nà x̄ita ra ijye tsjahíjin Nainá tsa ma ra s̄iko. ²⁵Ijyeé t̄'ndíí kot̄ixin-no. ²⁶Tsa yá ra k̄itso-no: “¡Chítsijen-la, yaá t̄jna Cristo ya i'nde a'ta x̄in ñánda nga nangi kixì!” k̄i ya mangítj̄ngi-la. K̄o tsa k̄itso-no: “¡Yaá t̄jna ya aya ni'ya!” t̄'koa k̄i tà chjàn makjiín-no. ²⁷'Kia nga k̄j'íí india-na, 'an ra I'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na, 'koaá 'sín kama koni 'sín ma 'kia nga fate jè ni'í 'chon ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí skanda ya ñánda k̄at̄ji-ni. ²⁸Ta ñánda k̄jijna jè cho 'ken, yaá koj̄tín-nè j̄nà níké.

Kó'sín koma 'kia nga k̄j'íí india-ni jè ra I'ndí-la X̄ita

(*Marcos 13:24-37; Lucas 21:25-33; 17:26-30, 34-36*)

²⁹'Kia, kó ra ijye koto j̄nà nichjin 'tse kjohi'in, koj̄ño jè tsá'bí. K̄o jè sá mì k̄i t̄i kohisen-ni. J̄nà nitse skatsangi-ní. K̄o j̄nà nga'ño ra t̄jín ján ngajmi, koj̄tiyaá-la. ³⁰Akjòn jcha jngo-la k̄joxkón ya ján ngajmi ra a'ta tsa'an ra I'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na. Nga'tsi x̄ita nax̄indá ra t̄jín ya isà'nde, sk̄indaya-ní 'kia nga ske-na 'an ra I'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na nga k̄jinchrabàj̄ian ya ajin ifi nga tse nga'ño k̄o tse kjoajeya-na ya k̄j'hiko 'kia nga 'an k̄j'ia. ³¹Sikasén-na j̄nà ikjalí-na nga 'ño s̄ikjindáya chr̄joo nga k̄ix̄kóya x̄ita-na ra ijye 'an tsjahíj̄ian ya kóo jngo tjandi-la isà'nde.

³²'Chítsijen-la jè yá-la to iḡo mé ra bakón-ya-ná; 'kia nga j̄nà chr̄ja chí'ndé-la bí'tsia nga bí'jtsén-jno, ijyeé 'ya nga tímachrañaá cho ndabá. ³³'Koaá t̄i'sín t̄jín, 'kia nga jcha j̄nà kjoa k̄i, katamachiyaá-no nga ijyeé tímachraña jè nichjin; ijyeé ya s̄jna'ta chraña-no 'an ra I'ndí-la X̄ita xian-la ijo-na koni jngo x̄ita ra ya s̄jna'jto ya x̄otj̄oba ni'ya. ³⁴'Koaá xin kixi-no, t̄ikjeé biya-ni x̄ita ra t̄jín nichjin 'ndi 'ndi-ni nga k̄itjasòn ijye nga'tsi kjoa k̄i. ³⁵Jè ngajmi k̄o jè isà'nde jchijaá-la; tanga j̄nà 'én-na, mì tsa ta ya jchaàjin, k̄itjasòn ijye-ní.

³⁶'Tanga jè nichjin k̄o jè hora 'kia nga k̄okama, niyá ra t̄j̄j̄in-la; niñà ikjalí 'tse Nainá ra t̄jín ya ngajmi; skanda nda mí bee, 'an ra I'ndí-la ma; ta jngoó Nainá ra Na'ín-ná t̄j̄j̄in-la.

³⁷'Koni 'sín kjomà nichjin 'tse Noé, 'koaá tì'sín koma 'kia nga kji'í india-na 'an ra l'ndí-là Xita xin-la ijo-na. ³⁸Jè nichjin 'kia nga tikje 'ba jtsí xkón, jñà xita ra tjin 'kia, inchi'bi-ní, inchi'bi-ní, inchi'bixan-ní skanda jè nichjin 'kia nga 'jaha'sen ni'ya chitso-là Noé. ³⁹Xita ra tjin 'kia, skanda 'kiaá kjòchiya-là 'kia nga ijye 'ji jè jtsí xkón, kò yaá kiiko chrjoba nga'tsi xita kii. 'Koaá tì'sín koma 'kia nga kji'í india-na 'an ra l'ndí-là Xita xin-la ijo-na. ⁴⁰Jè nichjin 'kia nga kókama, jò xita ra inchi'síxá ya ajin iñáá, jngo ra kijiko Nainá kò jngo ra sijna. ⁴¹Jò íchjín ra inchi'síki'xi na'yo, jngo ra kijiko Nainá kò jngo ra sijna.

⁴²'Nda tìtsajnakon, nga mì kì tjíjin-no mé nichjin kò mé hora kji'í jè ra tjna ítòn-no. ⁴³Tjjiín-no, tsa 'kia jngo ni-là ni'ya ijye tjíjin-là mé hora kji'í jè xita ra si'ichijé-là, kíjnakoón-la nga si'ikinda ni'ya-là, mì kì tsjá'nde nga kochijé-là. ⁴⁴'Koaá ma-ni kò'sín nda tìtsajnanda jìòn, nga 'kiaá kji'í india-na 'an ra l'ndí-là Xita xin-la ijo-na jè hora 'kia nga mì kì inchi'chíná jìòn.

Jè chi'nda ra nda xita kò jè ra 'tsen

(Lucas 12:41-48)

⁴⁵'Koaá xín kixi-no jè chi'nda ra kixi kò ra 'nó xikjoa, jè ni-là jé tsjá-là xá 'nga nga si'ikinda ni'ya-là, mé-ni nga 'kia kijchò chiba-là si'ikjèn chi'nda xákjén. ⁴⁶Mé tã nda-là jè chi'nda ra nda tís'hitjasòn xá-là 'kia nga kji'í-ni jè ni-là ni'ya. ⁴⁷'Koaá xin kixi-no, jè ni-là, jé-la si'ikjina'nda ijye nga'tsi tsajmì ra tjin-là. ⁴⁸Tanga jè chi'nda rakii, tsa 'cho 'ki, tsa kitsò ajin inìma-là: Kichjiaán-là jè ni-na, ⁴⁹kò tsa ki'itsia nga skajàn-kò jñà chi'nda xákjén nga kòkjen kò nga sk'íko jñà xita 'chi. ⁵⁰Jé nichjin kji'í-ni ni-là xá, 'kia nga mì kì tíkoñá-là kò mì kì tjíjin-là. ⁵¹'Nó tse kjohi'in tsjá-là; ngásòn tse kjohi'in tsjá-là koni jñà xita ra jò isén tjin-là. Kò yaá 'nó skindaya kò ngi skinené ni'ño.

Kjoa mangásòn 'tse íchjín xangó ra te ma-ni

25 ¹Jè nichjin 'kia nga kotèxoma jè ra tjna ngajmi, 'koaá 'sín kongásòn-kò koni jñà ixti íchjín xangó ra te ma-ni, nga iskábé ni'í kandì-là, nga kiikoñá-là jè xita 'xin ra bixan. ²'Òn ma-ni ra tsìn-là kjobítsjen kò 'òn ma-ni ra machiya-là. ³Jñà ixti íchjín ra tsìn-là kjobítsjen iskábé ni'í kandì-là, tanga mì kì 'tsa ndátí-là. ⁴Kò jñà ixti íchjín ra machiya-là 'tsaa ni'í kandì-là kò namità ndátí-là. ⁵Jè xita

'x̄in ra ixan mì kì xátì 'ji; kjonijñá-la nga'tsì ìxti íchjín k̄i; isifé-ní. ⁶'Kia ijchò masen nitjen, 'ñó k̄iichjā x̄ita, kitsò: "Ijye nchrabá x̄ita ra bixan. Títjo chiñá-la." ⁷'Nga'tsì ìxti íchjín k̄i, tsasítjen-ní k̄o tsikítsajnándaá india-ni ní'í kandì-la. ⁸Jñà ra tsìn-la kjobítsjen kitsó-la jñà ra i'ka ra machiya-la: "'Tì itsé-nájìn ndátì-no. Jè kandì-nájìn ijyee mejèn inchifì'tso." ⁹Tanga jñà ìxti íchjín ra machiya-la, kitsó-la jñà ra i'ka: "Mì k̄i kama-jìn, mì k̄i kichóya-la tsajìn k̄o n̄i mì k̄i kichóya-la tsajìon; isaá nda nga tangí kindá tsajìon yā n̄ánda satína." ¹⁰Jñà ìxti íchjín ra tsìn-la kjobítsjen 'kia nga inchifì katse ndátì-la, 'kiaá chiba-la 'ji jè x̄ita 'x̄in ra bixan. Jñà ìxti íchjín ra 'òn ma-ni ra títsajnánda nga s̄itì kandì-la, 'jaha'sen-koó yā ni'ya jè ra bixan. Akjòn isichjājto jè xotjōba-la ni'ya. ¹¹Ra kjomà askan-nioo, 'jii-ni jñà ìxti íchjín ra ngi 'òn ma-ni. Kitsò: "Námí, námí, 't̄iìn kjōnda, chí'xa-nájìn ni'ya." ¹²Tanga jè ra ixan kitsó-la: "'Èn kixí' ra xin-no, mì k̄i bexkon-no."

¹³Kitsó-isa-la Jesús:

—Nda t̄itsajnánda, nga mì k̄i 'ya mé nichjin k̄o mé hora nga kjí'i india-na 'an ra I'ndí-la X̄ita xian-la ijo-na.

Kjoa mangásòn 'tse ton ra ki'tsì-la chi'nda

(Lucas 19:11-27)

¹⁴'Koni 'sín batéxoma jè ra t̄ijna ngajmi, 'koáá 'sín mangásòn-ko koni jngo x̄ita ra kjin i'nde t̄ifì; k̄iichjāá-la chi'nda-la k̄o kisingatsja ton-la nga jngó jngó.

¹⁵'Jngo chi'nda ra 'òn jmi ton oro kitsjà-la; k̄o jngo ra jò jmi kitsjà-la; jè ra ma-ni jàn, jngo jmi kitsjà-la. 'Koaá 'sín 'ki kitsjà-la koni 'ki ma-la síxako ton nga jngó jngóo. Akjòn kjíin kiji. ¹⁶Jè chi'nda ra 'òn jmi itjábé-la nditoón isíxako ton ra ki'tsì-la, ngi ko'ki isikijnesòn-isa i'ndí-la ton. ¹⁷Ko jè chi'nda ra jò jmi ki'tsì-la, 'koáá t̄i'sín ki'sìn; jò jmi isikijnesòn-isa i'ndí-la ton-la. ¹⁸Tanga jè chi'nda ra jngo jmi ton ki'tsì-la, ta tsikíjna'maá jè ton ra isingatsja jè ni-la xá. Ngajoó tsjàngi jngo-la nga tsikíhi'nde.

¹⁹'Kia nga ijye kjìn nó tsato, 'jii-ni jè ni-la xá nga 'jii kindajín kindá a'ta 'tse ton ra kisingatsja jñà chi'nda-la. ²⁰'Ji ítjòn jè ra 'òn jmi ton oro kjongatsja, ngi 'òn jmi ijchòkosòn-isa jè ra i'ndí-la ton. Kitsò-la jè ni-la xá: "Námí, 'òn jmi t̄jín-ni ton ra ki'tsì-ná, ngi 'òn jmi iskasòn-isa i'ndí-la." ²¹Jè ni-la xá kitsó-la:

“Nda-ní xitá kō xitá kixi-ní ra jì. Ndaá inìhitjasìn ni'sín ta chiba kítsja-la. Isaá tse tsja-isa-la nga sixákii. Títjì ni'ya, tìngàsòn-kò-ná kjotsja ra tjín-na.” ²² Akjòn 'jì jè chì'nda ra jò jmi kjongatsja, kitsò: “Nàmi, jò jmi tjín-ni tòn-li ra ki'tsí-ná, ngi jò jmi iskasòn-isa i'ndí-la.” ²³ Jè ni-la xá kitsó-la: “Nda-ní xitá kō xitá kixi-ní ra jì. Ndaá inìhitjasìn ni'sín ta chiba tjín-ni tòn ra kítsja-la. Isaá tse tsja-isa-la nga sixákii. Títjì ni'ya, tìngàsòn-kò-ná kjotsja ra tjín-na.” ²⁴ 'Kiaá 'jì jè chì'nda ra jngo jmi kjongatsja; kitsò-la ni-la: “Nàmi, ndaá be-la nga jì 'ñó níjì, nga skanda mején-li nga jì kíxkí jñà tsajmì ra mì jì isingi-li kjohìma nga tsikitjii. ²⁵ 'Koaá ma-ni nga itsakjon-la, kō ítsikí'nde-ná tòn ra ki'tsí-ná. Tíjna ijndí jè tòn-li ra jngo jmi ma-ni.” ²⁶ Jè ni-la xá kitsó-la: “Chì'nda 'choó-ní kō chì'nda 'tsé-ní ra jì! Tsa 'ya-ní nga 'ñó síjée ra 'an kō skanda mején-na nga bíxkó tsajmì ra mì 'an tjíngi-na kjohìma nga tsikitjé; ²⁷ tsa nda kjòn-ni, yaá tsikijni tòn-na ya banco, mé-ni 'kia nga 'jì-na ra 'an, 'ki-ná tòn-na, kō i'ndí-la.” ²⁸ Akjòn kitsò-la jñà xitá ra ya títsajna: “Chj'an-la jè tòn ra jngo jmi tsá'ya; jè 'ti-la jè chì'nda ra te jmi ma-ni 'tse. ²⁹ Nga jè ra tjín-la, 'kí-isa-la kō isaá tse 'se-isa-la; tanga jè ra tsìn-la, skanda tjá'an-la jè ra tjín chiba-la. ³⁰ Kō jè chì'nda rakii, ra nímé chjì-la, yaá tikàtjen-jion ya ajin jñò ndìtsiaán; yaá katakjindáya kō katakjinènè ni'ño.”

'Kia nga sindajín-la nga'tsi naxindá ra tjín nga tjingo isà'nde

³¹ 'Kia nga kjí'ì india-na 'an ra I'ndí-la Xitá xian-la ijo-na, 'ñó jeya kjí'ia koni jngo xitaxá ítjòn, nga tjiko-naa nga'tsi jñà ìkjali, nga kótijnasòn íxile nãnda nga 'an bako-na, nga jeya kótijna nga kotexóma. ³² Nga'tsi xitá naxindá ra tjín ya isà'nde, yaá koxkóya ya ngixkoaan; akjòn kjoahjiaan koni 'sín 'sín jè chjìngō chō nga bachrjekàjin jñà forrè kō jñà tíndsó. ³³ Jñà forrè, yaá kítsajna'ta-na ya nga kixi-na, kō jñà tíndsó, yaá kítsajna ya ngaskoán-na. ³⁴ Akjòn 'an ra Xitaxá ítjòn 'mì-na, xín-la jñà ra ya títsajna ya nga kixi-na: “Nchrabá, jìòn ra isichikon'tin-no jè Na'in-na; chjìbé kjonda nga tatexoma koni 'sín ijye tjínda skanda 'kia nga tì'sa isinda isà'nde. ³⁵ Nga maá-najìòn nga ki'tsí-ná ra tsákjen, 'kia nga kjòhojò-na; kō 'kia nga kjóxándá-na, ki'tsí-najìòn nandá ra kí'tsia; 'kia nga ijchòò ya ni'ya-najìòn koni xitá ra mì tsa ya i'nde-la, maá-najìòn nga ki'tsi'nde-ná nga ísíkjáya ya ni'ya-no. ³⁶ 'Kia nga kjotsìn-na

nikje ra tsakjánaya, maá-najìon nga ki'tsí-ná; kò 'kia nga kjokiya, inikìnda-nájiòn; 'kia nga ndayá tsakátijnaa, maá-no jiòn nga tsahijchón-nájiòn.”³⁷ 'Kiaá skonangi jñà ra xitá kixi nga kitso: “Na'in, ¿kjiá-nioo nga kijcha-lajin nga kjòhojò-li kò nga kjóxándá-li nga jin ki'tsi-lajin tsajmì ra tsichi kò nandá ra ki'yì? ”³⁸ ¿Kò kjiá-nioo nga ijchì ni'ya-najin koni jngo xitá ra mì tsa ya i'nde-la kò nga tsin-li nikje ra tsjayi nga jin ki'tsi'nde-lajin ya ni'ya-najin nga iníkjáyì kò ki'tsi-lajin nikje ra itsjayi? ”³⁹ ¿Kjiá-nioo kijcha-lajin nga kjokiya kò nga ndayá tsikijni nga inikìnda-lajin kò nga tsahítsijen-lajin? ”⁴⁰ 'Kiaá xín-la 'an ra Xitaxá Ítjòn 'mì-na: “Koaá xin kixi-no, 'kia nga kò'sín kinìkò jiòn jngo xàngia, ni'sín 'nó ndí xitá ima 'ki, 'aán-ná ra kò'sín kinìkò-nájiòn.”

⁴¹ 'An ra Xitaxá Ítjòn 'mì-na, 'kiaá xín-la jñà ra títsajna ya ngaskoán-na: “Tìncha'tàxin-ná, jiòn ra ijye kò'sín tjínè-no nga kjohi'in 'ki-no. Ya tangió ya nándá títi ni'í ra mì kì fi'tso ta mé nichjin-nioo, ra tjínda nga 'tse xitá-níí kò jñà ìkjali-la. ”⁴² Nga mì kì ki'tsí-nájiòn ra tsákjen 'kia nga kjòhojò-na; kò 'kia nga kjóxándá-na mì kì ki'tsí-nájiòn nandá ra kí'tsia; ”⁴³ kò 'kia nga ijchòo ya ni'ya-najìon koni tsa xitá ra mì tsa ya i'nde-la mì kì ki'tsi'nde-nájiòn nga ísíkjáyà ya ni'ya-no; kò 'kia nga kjotsìn-na nikje ra tsakjánaya, jiòn mì kì ki'tsí-nájiòn; kò 'kia nga kjokiya kò nga tsakátijnaa ndayá mì kì ichitsijen-nájiòn.”⁴⁴ 'Koaá tí kitso jñà xitá ra títsajna ya ngaskoán-na nga skonangi: “Na'in, ¿kjiá-nioo nga kijcha-lajin nga kjòhojò-li kò nga kjóxándá-li; kò kjiá-nioo nga kjotsìn-li i'nde nándá nga iníkjáyì, kò nga kjotsìn-li nikje ra itsjayi; kjiá-nioo nga kjokiya, kò kjiá-nioo nga ndayá tsikijni nga mì kì tsisìkò'ta-lajin? ”⁴⁵ 'An ra Xitaxá Ítjòn, 'koaá xín-la: “Kjohixíí ra xin-no, 'kia nga mì kì kò'sín inìkòo jiòn jngo ndí xitá kii, ni'sín ta kó ima 'ki, 'aán-ná ra kò'sín mì kì tsisìkò'tá-nájiòn.”⁴⁶ Jñà xitá kii ra 'cho 'sín, yaá kiji nándá nga 'se kjohi'in skanda ta kjiá-nioo; kò jñà ra xitá kixi, yaá kiji nándá nga 'se kjobinachon ra mì kì kjehe'tà skanda ta mé nichjin-nioo.

Kó'sín nga tsajoóya-ni jñà xitá nga ma itsabá'nó Jesús

(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

26 ¹ 'Kia nga ijye kiichja nga'tsi 'én kii Jesús, kitsó-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la:

²—Ijyeé 'ya jiòn nga ta jò nìchjin chija-isa nga kitjo jè 'sí paxko; 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, yaá kongatsja jñà xita naxindá nga koaà'ta-na krò.

³Tijná-ni nìchjin kii, jñà xita ítjòn-la na'mì, ko jñà xita jchínga-la xita Judío, yaá kjóxkóya ya nditsin ni'ya-la na'mì ítjòn ra 'mì Caifás. ⁴Yaá tsajoóya-ni kó'sín skoóndacha-la Jesús nga ma jtsaba'nó, akjòn sii'ken. ⁵Kitsò-la xákjién:

—Mì tsa 'kia kindaba'né 'kia nga tjin 'sí, mé-ni nga mì kì kjosi 'se-ni ya ajin naxindá.

**Kó'sín jngo chjoón tsikíxten-jnó sihitì ixi
ra nda jne ya sko Jesús**

(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

⁶'Kia nga tjna Jesús ya naxindá Betania, ya ni'ya-la ra 'mì Simón jè xita ra ko'sín 'yaxkon-la nga i'ndojno chrjaba ijo-la, ⁷yaá ijchò kasi'ta jngo-la chjoón ra 'ya jngo namita najo ra tjiya sihitì ixi ra 'nó nda jne ko ra 'nó chjí chjí-la. 'Kia nga tjna'ta ya ímixa Jesús, jè chjoón rakii, tsikíxten-jnó ya sko Jesús jè sihitì ra 'ya. ⁸'Kia nga kijtse jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús, jtií kjomà-la, kitsò:

—¿Mé ta nda kàsíkítsón-ni? ⁹Isaá-la nda tsa kasatína, tsa chjí kasatína-ni nga 'nó chjí chjí-la, mé-ni nga ma kisisiko'ta-ni jñà xita ima.

¹⁰'Kia kí'nchré Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ni nga jè chjoón rakii nìjti-la? Koni 'sín nga kásíko-na, 'nó nda ká'sín-ni. ¹¹Nga jñà ra xita ima, yaá kítsajnakò ki'ta-no; tanga 'an, mì tsa i kótijnakò ki'ta-no. ¹²'Kia nga ko'sín kábíxten-jnó jè sihitì ya ijo-na jè chjoón rakii, kí ko'sín ká'sín-ni mé-ni nga ijye tijnanda-ni ijo-na 'kia nga siji'ndee. ¹³'Koaá xin kixi-no, nì'sín ta nándà nga 'senajmíya jè 'én xitse ra nda tsò nga tji'tsa isà'nde, ti'koaá 'senajmíyaá-te koni 'sín ká'sín jè chjoón rakii mé-ni nga síkítsjen-yá-ni xita ra a'ta 'tse.

Jè Judas tsatína'tin Jesús

(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

¹⁴Jè ra 'mì Judas Iscariote, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni, kiijkoón jñà xita ítjòn-la na'mì, ¹⁵kitsò-la:

—¿Mé ra 'ki-nájiòn tsa singátsja-no Jesús?

Katé ton chroba isinda-la nga tsjá-la jñà xita ítjòn-la na'mì.

¹⁶ Jè Judas tsikí'tsia-ní nga tsakátsji'nde-la kó'sín 'sijn nga ma sùngatsja Jesús xita kondra-la.

'Kia nga jè Jesús xá tsijen tsakjèn-ko-nì xita-la

(Marcos 14:12-25; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹⁷ Jè nichjin 'kia nga tì'sa ma'tsia jè 'sí paxko 'kia nga jñà xita judío bakjèn niño nchrajín ra tsin-la na'yo san, jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ijchò kincha'tá-la ya ñánda tíjna Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Ñánda mejèn-li nga kongí kinda-jin tsajmì ra chineé ra a'ta 'tse 'sí paxko?

¹⁸ Jesús kitsó-la:

—Tangió ya ajin naxindá ján, ko ya tangí jngo ni'ya-la xita. Ko'tin-la: “Kíí tsò jè Maestro: Jè nichjin-na ijyeé kjochraña, ko yaá ni'ya-li kochrjé 'sí paxko nga kókjen-ko jñà xita ra kotá'yá'ta-na.”

¹⁹ Jñà xita ra kotá'yá'ta-la, 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín kitsò-la Jesús. Yaá tsikínda tsajmì ra tsakjèn ra kjoa 'tse 'sí paxko.

²⁰ 'Kia ijye kjòjñò Jesús ko xita ra kotá'yá'ta-la ra tejò ma-ni, yaá tsikitsajna'ta ya ímixa. ²¹ 'Kia nga inchibakjèn, Jesús kitsó-la:

—'Koaá xin kixi-no, tì jiòn jngo-najiòn ra sùngatsja-na xita kondra-na.

²² Jñà xita-la Jesús 'ñó ba ki'se-la 'kia nga kíí'nchré. 'Kiaá jngó jngó iskonangi. Kitsò:

—¿Yá-nioo Na'in? ¿A 'an-ná?

²³ Jesús kitsó-la:

—Jè ra sùngatsja-na xita kondra-na jè-ní ra taña mahíjin tsja ko jè ndsa ya ajin chroba. ²⁴ 'An ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ra kixi kjoa, 'koaá 'sín kiyáa koni 'sín ijye tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. ¡Tanga ima-ró-ni jè xita ra ko'sín sùngatsja-na! Isaá-la nda-la tsa ta mì kitsin jè xita rakii.

²⁵ 'Kiaá kiichja jè Judas, kitsò-la:

—¿A 'an-ná ji Maestro?

Jesús kitsó-la:

—Jon, ji-ní, koni 'sín tjisi.

²⁶'Kia nga in-chibakjèn, Jesús iskábé jè niño nchrajín, kitsjá-la kjon-da Nainá, isijòya jè niño nchrajín akjòn kitsjá-la xita ra kotá'yá'ta-la. Kitsò-la:

—Chjíbé ko chjinee; jña kii, jé ijo-na.

²⁷Akjòn iskábé jngo chitsín, [jè ra tjíya nandá xán 'tse uva], kitsjá-la kjon-da Nainá, akjòn kitsjá-la xita-la jè chitsín. Kitsò-la:

—'Tioo nga'tsi-no jè nandá xán ra tjíya chitsín rakii. ²⁸Nga jè rakii, jé jní-na ra síkixiya jè kjoa xitse ra t'bindajín-ko-no, nga xaájtén-tjí-la xita nga ma sakò-la kjoanìhijcha'ta ra a'ta 'tse jé-la. ²⁹Koaá xin-no, mì tì kì nandá xán 'tse uva sk'i-na skanda 'kia nga kijchò nichjin nga ma sk'iko-no nandá xán xitse ya ñánda nga tibatéxoma Na'ín-ná.

Kó'sín tìngíí kòkitsò-nì jè Jesús nga jè Pedro jàn 'ka kjójna'ma ra a'ta 'tse

(Marcos 14:26-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

³⁰Jè Jesús ko jña xita-la, 'kia nga ijye kise jngo-la so Nainá, akjòn yaá kiji ya a'ta nindo Yá Olivo. ³¹Jesús kitsó-la xita-la:

—Jè nitjen rakii, sikíjna tajngo-nájiòn nga'tsi-no, nga 'koaá 'sín tichja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Si'kén-ná jè chjingò cho ko jña forrè-la kochijndí-ní.” ³²Tanga 'kia nga ijye kjoaáya india-na, yaá kjín ítjòn-no ya ján nangi Galilea.

³³Kitsó jè Pedro:

—Ni'sín tsjín-takòn-li nga'tsì jñà xità-li ra i'ka, tanga 'an, ni itsé tsjin-tákon-la.

³⁴'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Koaá xin kixi-la, jè nitjen rakìi, 'kia nga tikje kjindáya káxti, jàn 'ka kosíi nga mì kì 'yaxkon-ná.

³⁵Kitsó jè Pedro:

—Ni'sín ya katiyakoo-la mì kì kjójna'ma jiàan.

Kò ngàsòn kitsò nga'tsì jñà xità ra kotá'yá'ta-la Jesús.

'Kia nga jè Jesús tsikítsa'ba ya i'nde nándá 'mì Getsemaní

(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

³⁶'Kia ijchò Jesús kò jñà xità ra kotá'yá'ta-la ya nándá 'mì Getsemaní. Kitsó-la:

—Ya títajna ijndíi; 'koa-la chiba-la nga kjián ján nga kichj'à'ta-la Nainá.

³⁷Jesús kiiikoó jè Pedro kò ngajò ixti-la Zebedeo. Akjòn kjo'tsia nga 'ño kjoba-la kò 'ño isíkájno inìma-la. ³⁸'Kiaá kitsò-la xità-la:

—Taxki 'ño ba tjín-la jè inìma-na; sí 'koaá ma-na koni tsa kiyáa. Ya títajna ijndíi nga títajnakon kò-ná.

³⁹Kijíkjá chiba-isa Jesús. Akjòn tsasèn-xkó'nchi-niñanè isén-la skanda ya a'ta nangi nga kiichj'a'ta-la Nainá, kitsò:

—Ji, Na'in, tsa mejèn-li, chjixìn-ná kjohi'in rakìi, tanga mì tsa kò'sín katama koni 'sín mejèn-na. 'Koaá 'sín katama koni 'sín mejèn-li ra ji.

⁴⁰Akjòn 'jií india-ni ya nándá títajna jñà xità ra kotá'yá'ta-la, tanga ijyee kjifè. Kitsò-la Pedro:

—¿A skanda mí káchíkjoa jngo hora-najìon nga kabitsajnakon kò-ná? ⁴¹Títajnakon kò tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì jé skajin-no. Kixíi kjoa, jè inìma-no tjnanda-ní nga mejèn-la síhitjasòn, tanga ra jè ijo-no, tsìn-la nga'ño nga ma-la síhitjasòn.

⁴²Kijí india-ni ra ma-ni jò 'ka, nga kiichj'a'ta-la Nainá. Kitsò:

—Ji, Na'in, tsa majìn-li nga chjixìn-ná jè kjohi'in rakìi, kò'sín katabitjasòn koni 'sín ji mejèn-li.

⁴³'Kia nga 'ji india-ni, jñà xità-la takó kjifè india-ni ta ngatjì-la nga 'ño nijñá-la. ⁴⁴Kijí india-ni ra ma-ni jàn 'ka nga kiichj'a'ta-la Nainá. Yaá isíkítsajna jñà xità-la. Takó ta 'koaá 'sín kitsò nga kiichj'a'ta-la Nainá koni 'sín kitsò nga 'sa ítjòn.

⁴⁵ 'Kiaá 'ji india-ni ya ñánda títsajna jñà xitá ra kotá'yá'ta-la. Kitsò-la:

—Tsjafè-isa kò nda tikjáya. Tanga ijyee ijchó chiba-la nga 'an ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na yaá kongatsja jñà ra xita-jé.

⁴⁶ Tísítjeen kò tjiaán, ijyee nchrabá chraña jè ra siingatsja-na xita kondra-na.

'Kia nga xá itsabá'ñó-ni jñà xitá jè Jesús

(*Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11*)

⁴⁷ Takó tì'kiaá tíchja-isa-ni Jesús nga 'ji jè ra 'mì Judas, jngo xitá-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. Kjín jchán xitá tjikò ra 'ya kichá ndajò tì'koa 'ya yá. Jñà xitá kii, jñá isikasén jñà xitá ítjòn-la na'mì kò jñà xitá jchínga ra 'tse xitá judío.

⁴⁸ Judas, jè ra tsi'kénajmí'tin Jesús, tjen kitsò ítjòn-la jñà xitá ra tjikò.

—Jè ra skíne'ta isén-la, jè-ní ra kindaba'ñó jìòn.

⁴⁹ Akjòn kii kasi'ta chraña-la Jesús. Kitsò-la:

—Nda-li Maestro.

Akjòn iskine'ta isén-la.

⁵⁰ Jesús kitsó-la:

—Ji ndse, ¿mé xá ra kà'fii-ni?

Jñà xitá ra tjikò Judas, nditoón kii kincha'ta-la Jesús, akjòn itsabá'ñó.

⁵¹ Tanga jngo xitá ra tjikò Jesús, tsachrje kichá ndajò-la. Tsajá-la jè xitá chi'nda-la na'mì ítjòn; tsate'ta chíká-la. ⁵² Jesús kitsó-la:

—Tjajnatjo-nì jè kichá ndajò-li, nga nga'tsì ra kichá kjaán-ni, kicháá kiyá-ni. ⁵³ ¿A mí 'yi tsa mejèn-na, maá síjé-la jè Na'in-na, kò nditoón siikasén-na tsa tejò kò tsa tejàn tji ikjalì [nga kosìkotjì-na]? ⁵⁴ Tanga tsa kò'sín 'siaan, ¿kò'sín kitjasòn-ni koni 'sín ijye tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò nga 'koaá 'sín kitjasòn?

⁵⁵ Tì'kiaá-ni Jesús kitsò-la jñà xitá ra kjin ma-nioo:

—¿Mé-ni kò'sín kà'fii ndabá'ñó-ná jìòn koni tsa jngo xitá chijé nga kò kichá kò yá ki'chà-no? Nichjin nichjón ya tsakátijnako-no ya aya ingo ítjòn nga tsakon-yá-no kò mì kii indabá'ñó-nájìòn. ⁵⁶ Tanga kii kò'sín ma-ni mé-ni nga kitjasòn-ni koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá ra tsikínda jñà xitá ra kiichja ngajo-la kjotseé.

'Kiaá jahachinga nga'tsi jñà xità ra kotá'yá'ta-la, isíkijna tajngo jè Jesús.

'Kia nga ijchò Jesús ya ngixkon xitaxá ítjòn naxindá

(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

⁵⁷Jñà xità ra itsabá'ñó Jesús yaá kiiko ya ñánda tíjna jè na'mì ítjòn ra 'mì Caifás. Yaá títsajna-te jñà xità ra bakón-ya kjetéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko xità jchínga 'tse xità judío. ⁵⁸Tanga jè Pedro tà kjin tà kjiín basèn-tjìngi skanda 'kia nga ijchò ya ndítsin ni'ya-la na'mì ítjòn. 'Jaha'sen ya ni'ya. Yaá tsikijnajin-la ya ñánda títsajna jñà xità ra síkinda ni'ya ingo; mején-la ske kósín kjehe'tà kjoa kii.

⁵⁹Jñà xità ítjòn-la na'mì, [ko xità jchínga], ko nga'tsi xità ra tjín-la xá a'ta 'tse xità judío tsakátsjií xità ra kitsjà'tin 'én ndiso Jesús mé-ni nga koma kiinè-ila kjohi'in nga si'ken.

⁶⁰Tanga nimé kjoa ra isakò-la ra a'ta 'tse Jesús, ni'sín kjin xità ndiso ijchò ra kondra 'tse. Tanga ra kjomà askan, ijchó jò xità ra ijchòko 'én ndiso, ⁶¹nga kitsò:

—Jè xità rakii, kitsó-ní: “Maá-na nga sikíxojen ijye jè ingo-la Nainá ko ta ján nichjin kindá india-na.”

⁶²'Kiaá tsasijna kixi jè na'mì ítjòn. Kitsò-la Jesús:

—¿A mí kósii? ¿Mé 'én ra kotsò bánè-li xità kii?

⁶³Tanga jè Jesús mì kì kiichja. Jè na'mì ítjòn kitsó-la:

—'Tènajmí kixi-nájin ya ngixkon Nainá ra tíjnakon.

Ko'tín-nájin, ¿a ji-ní ra Cristo, ra I'ndí-la Nainá?

⁶⁴Kitsó Jesús:

—Jii ra ko'sín tjisi. 'Koaá xín-te-no, 'ndii ma'tsia-ni nga jcha-nájiòn 'an ra I'ndí-la Xità xian-la ijo-na, nga ya kótijna ya ngakixi-la Nainá ra tse nga'ño tjín-la, ko ti'koaá jchaa 'kia nga kjinchrabàjlan ifi ya ján ngajmi.

⁶⁵Jè na'mì ítjòn iskíchrjayajnoó ijo-la nga 'ño jti kjomà-la, kitsò:

—Jè xità rakii, jè Nainá kachjajno-la koni 'sín kàtsò nga kàchja. ¿Mé 'sian-isa-ná xità ra tsjá 'én? Jiòn sabá kàna'yá-la koni 'sín kachjajno-la Nainá. ⁶⁶¿Kó'sín ma-no? ¿Mé ra sikeé?

Kitsó nga'tsi xità:

—Tjín-la jé, bakén-la nga kiyá-róoi.

⁶⁷Akjòn tsikíchrá'a ko tsi'ké-la chrjongo. Tjín ra isijtsin'á ya isén-la, ⁶⁸kitsò-la:

—Ji Cristo [ra xá isikasén-li Nainá], ko'tín-nájìn, ¿yá ra tí'bé-li?

'Kia nga jè Pedro jàn 'ka kòkitsò nga mì kì bexkon Jesús

(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

⁶⁹Jè Pedro yaá tìjna ya nditsin ni'ya 'kia nga ijchòjkon jngo chjoón chi'nda ra kitsò-la:

—Yaá tjájmekó-ti Jesús ra ya Galilea i'nde-la.

⁷⁰Tanga jè Pedro tsakja'ma-ní ya ngixkon nga'tsi xita. Kitsò:

—Mì kì be mé ra ko'mi-la ji.

⁷¹'Kia nga tíbitjo ya xotjoba ni'ya jè Pedro, ijngo chjoón kijtse ra 'koa tì kitsò-la jñà xita ra ya títsajna. Kitsò:

—Jè xita rakii, yaá tsá'bako-te Jesús ra ya Nazaret 'tse.

⁷²Jè Pedro india tsikí'ma-ni nga kitsjà 'én-la, kitsò:

—Ngi 'én kixi-ní, mì kì bexkon jiàan jè xita ra ko'mi-la jion!

⁷³Ra kjomà askan, jñà xita ra ya títsajna ijchò kincha'tá-la Pedro. Kitsò-la:

—Kixi kitií kjoa, nga xita-la Jesús-ní ji; nga tsijeén tsò 'én-li.

⁷⁴Jè Pedro 'kiaá 'ñó kiichja-isa, kitsò:

—Katakajian kjohi'in tsa mì tsa 'én kixi ra kotíxian-no nga mì kì bexkon xita rakii!

Ko tì'kiaá-ni nga iskindaya jè káxtí. ⁷⁵'Kiaá itjokítsjen-la Pedro koni 'sín kitsò-la Jesús: “'Kia nga tìkje kjindáya káxti, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.” 'Kiaá itjo nditsiaán, ko taxki 'ñó iskindaya.

'Kia nga jè Jesús ijchò ya ngixkon Pilato nga ya kjongatsja

(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

27 ¹'Kia nga ijye ki'se isén, nga'tsi xita ítjòn-la na'mì ko jñà xita jchínga 'tse xita judío, tsajoóya-ni kó'sín siko Jesús mé-ni nga koma siken-ni. ²Tsikité'ñó Jesús, kiiko nga isingatsja jè Pilato ra xitaxá ítjòn tìjna ya nangi Judea.

Kó'sín 'ken jè Judas

³Judas, jè ra isingatsja jñà xita kondra-la Jesús, 'kia nga kijtse nga ijye isinè-la Jesús nga kiyá, isíkájnoó-ni ko isíkáfaá-ni ton chroba ra katé ma-ni ra kitsjà-la jñà xita ítjòn-la na'mì ko xita jchínga 'tse xita judío. Kitsò-la:

⁴—Tseeé jé tsakatsjí-la ijo-na, mì tsa mé jé tjin-la xita ra kisingátsja-no.

Tanga jñà xita kii, kitsó-la:

—Nì mé kindá-najin ra jin, yaá-la nikii ijo-li.

⁵Jè Judas tsikítsajoó ton ya aya ingo. Akjòn kijì, nga kii kíngi na'nó isìn.

⁶Jñà xita ítjòn-la na'mì, iskábé ton, kitsò:

—Jñà ton kii, mì kì koma ya sijngokeé ton ra nìngátsjeé Nainá; nga jní ixaánten-tjí-la.

⁷Kia ijye tsajoóya-ni, nangií tsatse jngo 'ndé-ni, ya ñánda bitjo ni'nde ra sinda-ni tiji, mé-ni nga ya ma sii'nde-ni xita ra xìn nangi. ⁸Kíí kó'sín 'mì-nì skanda 'ndi-ni ya i'nde rakii nga i'nde 'tse Jní 'mì. ⁹Koaá 'sín itjasòn koni 'sín kitsò xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la kjetsee ra tsi'kìn Jeremías nga kitsò: “Iskábé ton chroba ra katé ma-ni, koni 'sín iskosòn-la jñà xita Israel nga kotjín chí-la, ¹⁰ko 'koaá 'sín kisichjeén jñà ton kii nga ya tsatse-ni i'nde ñánda bitjo ni'nde ra sinda-ni tiji koni 'sín kitsò-na Na'in-ná.”

'Kia nga jè Jesús ijchò ya ngixkòn Pilato nga jè tsako-la kisijsò

(*Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38*)

¹¹'Kia nga tjina Jesús ya ngixkòn xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea, jè xitaxá rakii iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A jí-ní xitaxá tíjòn-la xita Judío?

Jesús kitsó-la:

—Jíí ra kó'sín tjisi.

¹²Nimé 'én kiichja Jesús 'kia nga inchibángi jñà xita ítjòn-la na'mì kò xita jchínga ra 'tse xita Judío. ¹³'Kiaá kitsò-la jè Pilato:

—¿A mí tjina'yí nga'tsi 'én ra inchibánè-li xita?

¹⁴Tanga Jesús nijngo 'én kiichja; jè xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea, ta 'koaá kjomà-la.

'Kia nga jè Jesús isinè-la nga kiyá

(*Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16*)

¹⁵'Kia nga xki nó xki nó, nga bitjo 'sí paxko, jè xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea síkijnandií jngo-ni xita ra títsa'ya ndayá; jñà xita naxindá síjé yá ra mejèn-la nga sijnandií-ni. ¹⁶Nichjin 'kia

ndayá tǐjna'ya jngo xitá ra 'nó 'tsen ra 'mì Barrabás. ¹⁷Kia nga kjóxkóya jǎa xitá naxindá, jè Pilato iskonangi-lá, kitsò-lá:

—¿Yá ra mejèn-no nga síkǐjñandií-na? ¿A jè Barrabás, o ra jè Jesús jè ra 'mì Cristo?

¹⁸Jè Pilato, ijyee be-ní, nga tà ki-ní nga maxitakòn-ke Jesús xitá kii, kii ko'sín ya isìngatsja-ni.

¹⁹'Kia nga tǐjna jè Pilato ya ni'ya masen, jè chjoón-lá isikasén 'én-lá nga kitsò-lá: “Kì ya chaájin kjoa-lá xitá kixi rakii. Nati nitjen, 'nó 'cho tsò nijná ra ka'bì-na ra a'ta 'tse.”

²⁰Tanga jǎa xitá ítjòn-lá na'mì ko jǎa xitá jchínga 'tse xitá judío, jǎa tsinchá'a jǎa xitá naxindá nga jè Barrabás katasíjè ra katasijnandií-ni ko jè Jesús katabiya. ²¹Jè xitaxá india iskonangi-isa-lá jǎa xitá naxindá; kitsò-lá:

—Ta ngajò xitá kii, ¿náá ra mejèn-no nga síkǐjñandií-na? Jǎa xitá naxindá kitsó-ní:

—¡Jé Barrabás-róoi!

²²Jè Pilato kitsò-lá naxindá:

—¿Mé ra sikóo jè Jesús ra 'mì Cristo?

Nga'tsi xitá naxindá kitsó-ní:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

²³'Kiaá kitsò jè Pilato:

—¿Mé kjoa ra ta 'cho ki'sin kjòn?

Jǎa xitá naxindá, ta isaá 'nó kiichja, kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

²⁴'Kia nga kijtse Pilato nga nimé nda tísindajín, nga ta isaá tímatse kjoa, iskaní'ká nandá chǐ'nda-lá jè ra tsinǐjno-ni tsja ya ngixkon nga'tsi xitá naxindá. Kitsò-lá:

—Nimé jé tǐjn-na ra 'an nga kiyá jè xitá kixi rakii. Kinda tsajión-nó koni 'sín 'nià.

²⁵Nga'tsi xitá naxindá kitsó-ní:

—Jǐn kjine-najin ko ixti-najin jè kjobiya-lá xitá rakii.

²⁶Jè Pilato, 'kiaá isíkǐjñandií-ni jè Barrabás; ko kitsjá kjokixi nga kiniki'on jè Jesús, akjòn isìngatsja jǎa xitá kii nga kátá'ta krò.

²⁷Jǎa chíchàn-lá xitaxá ítjòn 'tse nangi Judea, yaá kiiko Jesús ya ni'ya masen-lá xitaxá ítjòn. Akjòn tsikíxkóya nga'tsi chíchàn xákjién nga kitsendí-lá Jesús. ²⁸Isíkájna líka jè Jesús, akjòn isíkáya jngo nikje ra inì 'ki. ²⁹Kisì'ya jngo yá na'yá nga tsikí'a skó koni 'sín si'a jngo-lá corona xitaxá ítjòn, ko jngo

ínaxo tsakáya ya tsja nga kixi; tsincha-xkó'nchi'ta-la nga isítsja'tin. Kitsò-la:

—jNda katijna jè Xitaxá ítjòn-la xita Judío!

³⁰Ti'koa tsikíchrájno-te, iskábé jè ínaxo ra kjiya tsja, tsatjiko-ni sko. ³¹'Kia ijye ko'sín isisobà-la, tsjahíxìn-la jè nikje inì ra kjiya. Akjòn isíkáya india-ni jè nikje-la ra 'tse. Akjòn kiiko nga kiì ká'ta krò.

'Kia nga jè Jesús isi'ta krò

(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

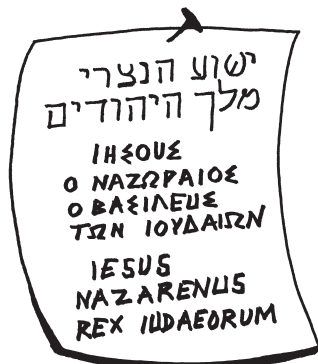
³²'Kia nga ijye inchifiko Jesús, isatékjoó jngo xita ra ya Cirene i'nde-la ra 'mì Simón. Jñà chíchàn kjo'ño ki'sin-la nga isi'ka jè krò-la Jesús.

³³'Kia nga ijchò ya i'nde ñándà 'mì Gólgota ra i'nde sko mi'ken tsò-ni, ³⁴kitsjá-la nandá binagre ra tjíkojin jngo-la nandá ra 'ño tsja. Tanga 'kia nga iskó'ta Jesús, mì ki ki'tsi.

³⁵'Kia nga ijye tsaká'ta ya krò, jñà chíchàn isískáko kañá jñà nikje-la Jesús nga ya 'tse kitsò-la nga jngó jngó nikje. ['Koaá 'sín itjasòn 'én-la xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò: “Kisika'bí-la xákjién jè nikje-na nga isíská kañá-ni.”]

³⁶Akjòn yaá tsikitsajna nga isikinda Jesús. ³⁷Ya sko krò tsaká'ta jngo íte ra tjí'ta 'én ra tsò-ni: “Jé rakì Jesús, ra Xitaxá ítjòn-la xita Judío”, nga ta kií kjoa-ni nga ko'sín kinì'ken.

³⁸Ti'koa jò xita chijé taña isi'tako krò. Jngo isasijna ya ngakixi-la ko jngo isasijna ya ngaskoán-la. ³⁹Jñà xita ra ya chiba-la 'ja, kiichjajnoó-te-la, síkjahatji-la sko. ⁴⁰Kitsò-la:

Íte ra jàn ndiyá tjín-ni 'én ra isi'ta ya sko krò ra 'ken'ta Jesús

—Jì ra kò'sín kisi nga s̄ikixojin ìngò ítjòn-là Nainá kò nga jàn nìchjin kínda india-ni, t̄iji t̄ináchrjejin-ni kjohi'in ijo-li. Tsa kixì kjoa nga I'ndí-là Nainá 'mì-li, títjoiin ya a'ta krò.

⁴¹'Koaá t̄i'sín isitsja'tin j̄nà x̄ita ítjòn-là na'mì, x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá, kò x̄ita jchínga 'tse x̄ita Judío. Kitsò:

⁴²—Maá-là tsachrjejin kjohi'in x̄ita ra k'j'íí, tanga mì kì ma-là t̄ijè síko-ni ijo-là. Tsa kixì kjoa tsa jè ra X̄itaxá ítjòn-là naxindá Israel, katitjojen'ta ya krò mé-ni nga kokjiín-ná ra a'ta 'tse. ⁴³'Nó tsaká'ta ikon jè Nainá. Tsa kixì kjoa nga tsjake Nainá, jè katasiko 'ndi 'ndi-ni. Nga 'koaá 'sín kitsó-ná nga I'ndí-là Nainá 'mì.

⁴⁴'Koaá t̄i'sín kitsò j̄nà x̄ita chijé ra t̄i'koaá ya kji'ta krò; kiichjainoó-te-là.

Kó'sín 'ken jè Jesús

(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

⁴⁵'Kia ijchò nchisen, skanda nga ijchò las tres nga ngixòn, kjojnó-ní kóho'ki nga t̄jngo isà'nde. ⁴⁶'Kia nga mejèn bijchò las tres, 'nó kiichja Jesús nga kitsò: “Elí, Elí, ¿lama sabactani?” 'Èn ra kiichja, tsó-ni: Jì ra Nainá xin-la, ¿mé-ni kajmitakón-ná?

⁴⁷'Kia nga kí'nchré-là j̄nà ra ya t̄itsajna, t̄jín i'ka ra kitsò: —Jé-la Elías t̄ichja-là.

⁴⁸J̄nà x̄ita k̄i, jngo ra ta nditoón í'ká jngo tsanga; isikà'nchi kò nandá binagre; akjòn tsikísko jngo ínaxo; kitsjá-là Jesús nga kata'bi. ⁴⁹Tanga kitsó j̄nà ra i'ka:

—Tijmió, chítsijen-lá a k'j'íí-ró-tse jè Elías nga s̄ikíjnandií-ni.

⁵⁰Jesús 'nó kiichja india-isa. Akjòn 'ken. ⁵¹Jè nikje ra tja'báya ya nga masen-là ìngò ítjòn ichrjajndá-ní. Jòya kjomà skanda a'ta nangi; kò 'nó 'tsa chón kò tsakjaán j̄nà naxi. ⁵²Itjá'xa j̄nà ngajo-là mi'ken. Kò kjín jaáya-ilà j̄nà ra x̄ita tsje ya ngixkon Nainá, j̄nà ra 'ken kjotseé. ⁵³'Kia nga ijye jaáya-ilà Jesús, j̄nà x̄ita k̄i, itjóo ngajo-là nga kijì ya naxindá tsje ra 'mì Jerusalén, kò kjín x̄ita ra ya kijtse.

⁵⁴J̄nà chíchàn kò jè x̄ita ítjòn-là ra ya ijncha nga inchisíkinda Jesús, 'kia kijtse nga 'nó 'tsa chón, kò nga'tsi kjoa ra kjomà, ta itsakjón-ní. 'Kiaá kitsò:

—Ngi kixì kitií-la kjoa nga jè x̄ita rak̄i, I'ndí-là Nainá-ní.

⁵⁵Kjín ma-ni íchjín ra ya t̄itsajna ra ta kjin inchikotsijen-ni; j̄nà íchjín ra tsikima'ta-là Jesús nga inchrabà-ni skanda ya

Galilea. ⁵⁶Yaá tǐjna ra 'mì Maríá Magdalena, kō Maríá ra na-la Jacobo kō José, kō na-la ra ixti-la Zebedeo.

'Kia nga kisihi'nde jè Jesús

(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁵⁷'Kia nga ijye mejèn kàtjì tsá'bí, 'jìí jngo xítà nchiná ra 'mì José ra ya 'i'nde-la jè naxindá ra 'mì Arimatea. Jè xítà rakìi, tì'koaá yaá iskotá'yá'ta-la Jesús. ⁵⁸Kiijkoón jè Pilato nga isíjé-la ijo-la Jesús. Jè Pilato kitsjá'nde-ní nga katamangatsja. ⁵⁹Jè José iskábé jè ijo-la Jesús; isíkájté jngo nikje chraba ra tsje. ⁶⁰Kiikō nga iskanì'sen-ngi jngo ra ngajo xítse ra jè tsjà'ì ya angi naxì. Akjòn tsjahítsjá jngo najo te ra 'ñó je ra tsasén-jto ya xotjoba-la ngajo; akjòn kijì-ni. ⁶¹Jè Maríá Magdalena kō jè Maríá ra ijngo, yaá títsajna ya chraña ñánda isihi'nde jè Jesús.

Chíchàn ra isikìnda ya ñánda isihi'nde jè ijo-la Jesús

⁶²'Kia nga ma nchijòn nga nichjin níkjáya, jñà xítà ítjòn-la na'mì kō jñà xítà fariseo, kiijkoón jè Pilato. ⁶³Kitsò-la:

—Nàmi, bítsjeén-najin nga jè xítà ndiso rakìi, 'kia nga tì'sa tǐjnakon-isa, kitsó-ní: “'Kia nga kijchò jàn nichjin kjoáya india-na.” ⁶⁴'Koaá ma-ni, isaá nda tsa katamakìnda jè ngajo-la ñánda nga isihi'nde skanda nga koma jàn nichjin, mé-ni nga mì ya kijchò-ni jñà xítà ra kotá'yá'ta-la 'kia nga nitjen nga kijchò síchijé jè ijo-la, akjòn kitsò-la xítà naxindá: “Ijyeé jaáyaá-ila ra a'ta 'tse kjobiya.” Kō isaá ta 'cho koma-ni 'én ndiso rakìi, nda mí 'koa-ni koni jñà ra ki'se nga 'sa ítjòn.

⁶⁵Kitsó jè Pilato:

—Yaá kitse chíchàn ya ijndáa. Tangió, kō nda tikindaa. 'Ñó tichjájto jè ngajo, mé-ni nga 'ñó kata'se-ni.

Jñà chíchàn ra isikònda ya ñánda isihi'nde Jesús

⁶⁶ 'Kiaá kiji, nga 'nó nda tsikíchjajto jè ngajo ko tsikí'ta jngo-là chiba mé-ni nga jcha-là tsa yá ra ski'xajto. Akjòn isíkítsajna jñà chíchàn ra isikìnda.

Kó'sín nga jaáya-ilà Jesús ra a'ta 'tse kjobiya

(Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

28 ¹ 'Kia nga ijye tsato jè nichjin níkjáya, 'kia nga ki'se isén jè nichjin 'kia nga ma'tsia-ni jè xomàna, kiji jè María Magdalena ko ijngoó chjoón ra ti'koaá María 'mì-te nga ikatsijen-là ya ngajo-là chrjó mi'ken nándà isìhi'nde jè Jesús. ² Ta nditoón 'ji jngo chón ra 'nó 'tse; kií kokjamà-ni, nga jngo ìkjali-là Nainá itjojen-ni ya ngajmi. Akjòn tsjahíxìn jè najo ra t'jíchjajto-ni jè ngajo-là chrjó mi'ken, akjòn yaá tsikijnasòn. ³ Jè ìkjali, 'koaá 'sín fate tsijen koni tsa ní'í 'chon; ko jè nikje-là, 'nó chroba 'ki. ⁴ Jñà chíchàn, 'kia nga kijtse jè ìkjali, taxki 'nó itsakjòn; ngi jatsé-ní ko ngi 'ken-ya-ní. ⁵ Jè ìkjali kitsó-là jñà íchjín:

—Kì tà chjàn skon ra jìòn. Be-ná nga jè inchifatsjio jè Jesús ra isi'ta krò. ⁶ Mì tì yá tjín-ni ijndí. Ijyeé kàfaháya-ilà koni 'sín kitsò ra jè. Nchrabá chítsijen-là ya i'nde-là nándà isijna. ⁷ Nditon tangió, ko'tìn-la jñà xita ra kotá'yá'ta-là nga ijyeé kàfaháya-là. Ko ra jé, ijyeé tjen ítjòn nga tífi ya Galilea. Yaá skajìòn. Ta 'koaá tjín 'én ra tjínè-na nga tsja-no.

⁸ Jñà íchjín kii, nditoón kii; tsahachikon. Ko'ki tsakjón ko ko'ki 'nó tsja 'se-là nga kii 'kénajmí-la jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús. ⁹ 'Kia nga inchimahachikon nga inchifi, yaá iskajin jè Jesús, ko isíkjáya-là. Jñà íchjín kii tsincha-xkó'nchi'tá-là ko kitsabangíí ndsako nga kijtsexkón. ¹⁰ Jesús kitsó-là:

—Kì tà chjàn skon jìòn. Tangió ko tikjín'chré jñà xita xàngia mé-ni nga katafi-ni ya ján Galilea. Ko yaá ske india-na.

**'Én ra kitsjà jñà chíchàn ra isikìnda ya
nándà nga kisihi'nde ijo-là Jesús**

¹¹ 'Kia nga ijye kiji jñà íchjín kii, jñà chíchàn ra isikìnda ya nándà nga isìhi'nde Jesús, kiji i'ka ya naxindá Jerusalén nga kii 'kénajmí-la jñà xita ítjòn-là na'mì nga'tsi kjoa ra kjomà. ¹² Jñà xita ítjòn-là na'mì kiíkakoó jñà xita jchínga 'tse

xit̃a judío nga tsajoóya-ni nga tse t̃on kitsjà-l̃a j̃nà chíchàn,
 13 kitsò-l̃a:

—Ko'sín tixó: J̃nà xit̃a ra kotá'yá'ta-l̃a 'jií'ká chijé ijo-l̃a Jesús 'kia nga ñit̃j̃n, 'kia nga tjitsjafè-j̃in ra j̃in. 14 Tsa kji'nchré jè xit̃axá ít̃jòn 'tse nangi Judea, j̃ín kohíjchon-j̃in, mé-ni nga mì k̃i kjohi'in tsjá-no ra j̃iòn.

15 J̃nà chíchàn iskábé t̃on ra ki'tsi-l̃a, ko 'koaá 'sín kitsò koni 'sín tsi'kìn-l̃a. Ko j̃nà xit̃a judío, takó 'koaá 'sín 'bénajmí 'én k̃i skanda 'ndi-ni.

Xá ra tsikí'tin Jesús j̃nà xit̃a-l̃a ra tsikíxáya-l̃a

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23)

16 J̃nà xit̃a ra kotá'yá'ta-l̃a Jesús ra tejngo ma-isa-ni, yaá k̃ijì ya ján Galilea ya nindo ñánd̃a nga k̃okitsò-l̃a Jesús. 17 'Kia nga k̃ijtse, tsincha-xkó'nchi'tá-l̃a Jesús nga k̃ijtsexkón. Tanga t̃jín i'ka ra mì k̃i nd̃it̃on kjokj̃ín-l̃a tsa jé Jesús. 18 'Kiaá k̃ijì Jesús nga tsasèn'ta chraña-isa-l̃a, kitsò-l̃a:

—Ijyeé 'aán ki'tsi ijye-na nga'ñó nga 'an kotexóma ya ngajmi ko ya a'ta nangi. 19 Tangió ya nga t̃jngo ñánd̃a t̃jín xit̃a ya isà'nde, 'tènajmíya-la mé-ni nga 'an katakotá'yá'ta-na, ko a'ta 'tse 'í-l̃a Na'ín-ná tat̃indá-no, ko a'ta 'tse 'í-l̃a I'ndí-l̃a Nainá ko a'ta 'tse 'í-l̃a Inim̃a Tsje-l̃a Nainá; 20 takón-ya-la nga katasíhitjasòn ijye kjotéxoma ra 'an ítsi'kenajmíya-no. Ko'sín katasijin-no nga 'an, yaá kótijnako ki'ta-no nga nichjin nchijòn skanda 'kia nga kjehe'tà isà'nde. Ko'sín katama.

'Én xit̄se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Marcos

Kó'sín nga tsi'kénajmíya jè Juan ra tsatínda xit̄a

(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)

1 ¹Ií ma'tsia-ni 'én nda-l̄a Jesucristo ra I'ndí-l̄a Nainá.
²Kíí 'sín kjomà, koni 'sín tichja xajon-l̄a Isaiás xit̄a ra
kiichja ngajo-l̄a Nainá nga tsò:

Tísikásén-la jè xit̄a-na ra iko títjòn-li 'én,
nga koaànda-li ndiyá.

³Jngo xit̄a ra 'ñó tichja ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi
kixì nga tsò:

“Titsajnanda 'kia nga kjíí Na'ín-ná,
kixì tikíjna inìma-no koni jngo ndiyá kixì ñánda nga
kojmeyá Na'ín-ná.”

⁴Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Juan, tsatínda xit̄a ya i'nde a'ta xìn
ñánda nga nangi kixì, kò kiichjayaá-l̄a nga kitsò-la:

—Tikájno-no jé-no; kì tì tsja jé fatsji-no kò tatínda ijo-no,
mé-ni nga ma sakò-no kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse jé ra tjín-no.

⁵Kjín xit̄a ijchò 'nchré-l̄a Juan ra ya inchrabà-ni nangi Judea
kò ya naxínda Jerusalén ra isíkájno-ni jé-la; akjòn jè Juan
tsatínda ya ndáje Jordán.

⁶Jñà nikje ra tsakjaya Juan, tsja-l̄a cho camelloó isinda-ni;
kò jngo xìncho ra chrjabà cho tsikíkjá ndáyá-la; kò jñà tsajmì
ra iskine Juan, tsjén-l̄a cho sera ijñá-ní kò likò. ⁷Koaá 'sín
kiichjaya nga kitsò:

—Jngo nchrabátjìngi-na ra isa tse nga'ñó tjín-la mì 'koa-ni koni
ra 'an, skanda mí kì tjí'nde-na nga ya kótijnangia ndsakò nga
skíjnda'ñó-la jè xoxín-la xajté-la. ⁸Nga ta nandá batínda-na xit̄a ra
'an, tanga jè ra 'sa nchrabá, koó Inìma Tsje-l̄a Nainá kotínda-no.

Kó'sín kjomà 'kia nga isatíndá Jesús

(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

⁹Jè nichjin 'kia, Jesús 'ji-nì yà Nazaret nangi ra chja-ni Galilea nga satíndá; akjòn jè Juan tsatíndá yà ndáje Jordán. ¹⁰Jesús, 'kia nga itjokàjin-ni nandá, kijtse-ní nga itjá'xajin yà ján ngajmi kò jè Inìma Tsje-la Nainá inchrabàjen-nè koni jngo tjonìña. ¹¹Akjòn ina'yá jngo-la 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò:

—Jíí-ní ra i'ndí-nà xin-la, ra 'ñó tsjake, kò 'ñó tsja tjín-la takoàan ra a'ta tsaji.

Kó'sín kjomà'tin Jesús 'kia nga itjá'ta

(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

¹²Ra kjomà askan-nioo jè Inìma Tsje-la Nainá kikoó Jesús ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixì. ¹³Ichán nichjin yà tsikijna; kò yaá tsikijnajin-la jñà cho 'tsen ra yà tjín, kò jè xita-níí kjin 'kà iskó'ta nga mejèn-la nga kátátsji-jé, tanga jñà ikjalì ndaá isisin-la.

Kó'sín tsi'kénajmíya Jesús 'kia nga ijchò yà Galilea

(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

¹⁴'Kia nga kò'sín ijye iskaà'ya ndayá jè Juan ra tsatíndá xita, Jesús kijí yà ján Galilea nga tsi'kénajmíya jè 'én xitse ra nda tsò koni 'sín batéxoma Nainá. ¹⁵Kitsò:

—Ijyeé ijchó nichjin; kò ijyeé 'ñó kjochraña nga jcha-la kó'sín tjín jè kjotéxoma-la Nainá. Tíkájno-no jé-no; kì tì tsja jé fatsji-no; katakjiín-no 'én xitse-la Nainá ra nda tsò.

Kó'sín nga kiichja-là Jesús jñà xità-là ra ijòn ma-ni

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

¹⁶ 'Kia nga 'ja Jesús ya andi ndáchikon 'tse Galilea, kijtsee xità ra 'mì Simón ko 'ndse ra 'mì Andrés nga inchisíkatjen-jin-ndá na'ya-là; jñà xità kii, tíí bíxkó. ¹⁷ Jesús kitsó-la:

—Nchrabátjingi-ná, 'aán tsja-no xá; xitàá kíxkóya koni 'sín nga bíxkó jòn tí.

¹⁸ Jñà xità kii, nditòón isíkáhiyjo jñà na'ya-là nga kiitjingi-là Jesús.

¹⁹ 'Kia nga inchifi-isa ya andi ndáchikon, Jesús kijtsee-te ra 'mì Jacobo ko 'ndse ra 'mì Juan, ixti-là ra 'mì Zebedeo, nga títsaya chitso-là, ko inchibíndayá-ni na'ya-là. ²⁰ Akjòn kiichja-là. Ko jñà xità kii, kiitjingi-te-là Jesús; yaá kitsjin-yá chitso-là, jè na'in-là ko jñà xità chi'nda ra ya síxáko.

Mé kjotéxoma ra tjín-là Jesús ko kó'sín kitsò-là jè inima

'cho-là níí ra tjíjin ya inima-là xità

(Lucas 4:31-37)

²¹ Ijchó Jesús ya naxindá ra 'mì Capernaum 'kia nga nichjin níkjáya, 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xità Judío, nga tsakón-ya 'én nda-là Nainá. ²² Jñà xità ra ya títsajna, tà 'koaá kjomà-là koni 'sín tsò 'én ra tsakón-ya-là. Nga 'koaá 'sín tsakón-ya-là koni jngo xità ra 'ñó tjín-là kjotéxoma; mì tsa ko'sín tsakón-ya koni jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés. ²³ Yaá tjína jngo xità ra inima 'cho-là níí tjínajin ya inima-là ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xità Judío. 'Nó kiichja nga kitsò:

²⁴ —Ngaji Jesús ra ya Nazaret tsaji, ¿mé kjoa ra tjín-najin ra ko ngaji? ¿A kíí xá kà'fií-ni nga síkjesòn-nájin? 'An bexkoón-la; jíí-ní ra xità tsje-là Nainá 'mì-li.

²⁵ Tanga Jesús tsakátikoó jè inima 'cho-là níí, kitsò-la:

—Jyò tjíni, tíjtjokàjin ya inima-là xità rakii.

²⁶ Jè inima 'cho-là níí 'ñó tsikítsajne jè ndí xità rakii ko 'ñó iskindaya, akjòn itjokàjin-ni ya inima-là jè xità ra kii. ²⁷ Jñà xità ra ya títsajna tà 'koaá kjomà-là 'kia nga kijtse kjoa kii; jndíí ra ján tsakáko xákjén; kitsò:

—¿Mé kjoa-ni kii? ¿Mé kjoa xitse-ni ra ko'sín bakón-ya? 'Koaá 'sín 'sín koni xità ra 'ñó tjín-là kjotéxoma; 'kia nga bí'tin jñà inima 'cho-là níí, sasaá síhitjasòn-là.

²⁸ Kjoa ra ki'sìn Jesús, ndìtoón ina'yá-la nga tíjngo nangi ra chja-ni ya Galilea.

Kó'sín nga isinda-ni Jesús jè nachíya-la Simón

(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

²⁹ 'Kia nga ijye itjo-ni Jesús ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, yaá kiji ya ni'ya-la Simón ko Andrés; kjihitako jè Jacobo ko Juan. ³⁰ Jè nachíya-la Simón, kjijna kiya-ní, 'chin tijngaá tjin-la. 'Kiaá ki'senajmí-la Jesús. ³¹ Jè Jesús ikasi'ta chrañaá-la; itsabá'ño tsja, isíkijna kixi-nì. Sasa itjahìxin-la jè 'chin tijnga ra tjin-la. Akjòn 'kiaá jè chjoón rakì, kisisin-la Jesús tsa mé ra mejèn-la, ko jña xita ra kjihitako.

Kó'sín nga kjonda-nì jña xita ra kiya ko ra inìma 'cho-la ní tjin ya inìma-la

(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

³² 'Kia nga ijye iskatjì tsá'bí, nga ijye kjò'ña, jña xita 'jiikó ya ñánda tíjna Jesús nga'tsi xita ra kiya ko ra inìma 'cho-la ní tjin ya inìma-la. ³³ Nga'tsi jña xita naxindá, yaá kitse ya ajto xotjoba-la ni'ya. ³⁴ Kjin jchán xita kjonda-ni ra kjìn skoya 'chin tjin-la, ti'koaá kjín jchán inìma 'cho-la ní tsachrjekàjin ya inìma-la xita. Jesús mì kì kitsjá'nde nga jña inìma 'cho-la ní kiichja; nga jña inìma 'cho-la ní ijyeé be yá-ni ra jè Jesús.

Kó'sín nga tsajmesón Jesús nga tsi'kénajmíya

(Lucas 4:42-44)

³⁵ 'Nó tajñòya tsasítjen Jesús; takó jñò-isa 'kia nga itjokàjin ya naxindá; kiji jngo i'nde ra a'ta xìn kjijna ya ñánda nga tsin xita, yaá kiji nga kiichja'ta-la Nainá. ³⁶ Jè Simón ko jña xita xákjién ra i'ka, kiji-ní nga kiì kátsji Jesús. ³⁷ 'Kia nga ijye isakò-la, kitsó-la:

—Nga'tsi jña xita, jí t'íbátsji-li.

³⁸ Tanga jè Jesús, kitsó-ní:

—Ya tjaán ya ján naxindá ra i'ka ra chraña kjihijyo; machjeén-ní nga ti'koa ya 'kenajmíya 'én nda-la Nainá, nga kí xá 'jii-na.

³⁹ 'Koaá 'sín tsajme Jesús nga tíjngo ya i'nde Galilea, jndíj ra ján naxindá tsajme nga tsi'kénajmíya 'én nda-la Nainá ya

ni'ya sinagoga ñándā nga maxkóya xīta Judío, kō tsachrjekàjin inìma 'cho-lā nī́ ra tjjin ya inìma-lā xīta.

**Kó'sín nga kisinda-nì Jesús jè xīta ra tjjn-lā 'chin
ra tífi'ndojno chrjābā ijo-lā**

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰Jngo xīta ra tjjn-lā 'chin ra tífi'ndojno chrjābā ijo-lā 'ji kasi'ta chraña-lā Jesús. Tsasèn-xkó'nchi'ta-lā, kitsò-lā:

—Tsa mejèn-li, chjāaxìn-ná jè 'chin ra tjjn-na.

⁴¹Jè Jesús kjòhìmake-ní jè ndí xīta rakìi, tsaká'tá-lā tsja, kitsò-lā:

—Mején-na. Kō'sín katatjahíxìn-li jè 'chin ra tjjn-li.

⁴²'Kiā nga ijye kùichjā Jesús, ndìtoón kjonda-ni jè ndí xīta rakìi; itjahíxìn-lā jè 'chin ra tjjn-lā, kjotsjeé-ni ijo-lā. ⁴³'Kiā nga kijì-ni jè ndí xīta rakìi, Jesús kitsó-lā:

—'Tin-la nda nda-ni.

Kō 'ñó tsikí'tin nga kitsò-lā:

⁴⁴—Kì yá xīta ra 'bènajmí-lā. 'Tin ya ñándā tjjna jè na'mì; jch'iì jñà kjotjò-li, jñà tsajmì ra sījé jè kjotéxoma-lā Moisés, mé-ni nga tsje kijna-ni ya ngixkon Nainá kō nga nda kjón kata'ya-lā nga kixí kjoā nga ijyeé kjonda-ni jè 'chin ra tjjn-li.

⁴⁵Tanga jè xīta rakìi, 'kiā nga ijye kijì-ni: tsikí'tsia-ní nga tsi'kénajmí ijye kó'sín kjomà'tin. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Jesús mì kì tì taxkì kjomà 'jaha'sen-jin-ni ta ñáa naxindá; yaá tsikijna ya ñándā tsìn xīta; tanga takó inchrabà-ni xīta ra ta ñándā i'nde inchrabà-ni nga kùitjìngi-lā ya ñándā nga tjjna.

Kó'sín kjonda-nì jngo ndí xīta ra mì tì ma sījtiya-ni ijo-lā

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

2 ¹'Kiā nga ijye tsato jò jàn nichjin, ijchó india-ni Jesús ya ján naxindá Capernaum. Kijchaá-lā nga yaá tjjnaya jngo ni'ya. ²Kjín jchán xīta kjóxkó'ta-lā skanda mí kì tì kjots'ndé-ni ya ajto xotjōbā-lā ni'ya. Jè Jesús tsi'kénajmíyaá-lā jè 'én nda-lā Nainá. ³Ijòn ma-ni xīta 'ji ra 'yaya jngo ndí xīta ra kjjnajyò nga tjjngo ijo-lā. ⁴Mì kì kjomà itjò'nde-lā nga 'jaha'sen-kō ya ni'ya, ta ngatjì-lā nga batoó kjìn ma-ni xīta ra ya títajna. Yaá iskanìmjìn ya asòn'nga-lā ni'ya; akjòn iskí'xa ya atsjá-lā ya kixi-lā ñándā tjjna Jesús. Yaá iskanijen jè ndí xīta ra kiya ra kjisón yá-lā. ⁵'Kiā nga kijtse Jesús nga jñà xīta

ra 'jiikó x̄ita ra kiya, nga makjiín-la ra a'ta 'tse, kitsó-la jè ndí x̄ita ra kiya:

—Ji ndí na'in, j̄nà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li.

⁶Yaá títsajna i'ka j̄nà x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. 'Kia nga kijtse koni 'sín nga kitsò Jesús, isíkítsjen-ní ya ajin inìma-la, nga kitsò: ⁷“¿Mé-ni ko'sín chja-ni jè x̄ita rakii? Jé Nainá chjajno-la nga ko'sín tsò. Nga ta jè tajngoó Nainá ra ma-la síjchaà'tá-ná jé-ná.” ⁸Tanga jè Jesús ndítóón kijtse koni 'sín nga inchisíkítsjen ya ajin inìma-la. Kitsó-la:

—¿Mé-ni kotsò-ni kjobítsjen ra nchrabájin ya inìma-no? ⁹¿Ñáa ra isa chiba chjá t̄jín? ¿A jè-ní nga kixé: “J̄nà jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li”, o ra jè-ní nga kixé: “Chjíbí jè nachan-yá-li, t̄isítj̄in, ko t̄itj̄ame-ni”? ¹⁰Nda kjón kokon-no nga 'an ra I'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na t̄jí'ndeé-na i a'ta nangi nga ma síjchá'ta-la j̄nà jé-la x̄ita.

'Kiaá kitsò-la jè ndí x̄ita ra kiya:

¹¹—Ji, 'koaá 'sín tíxin-la: T̄isítj̄in, chjíbí nachan-yá-li, ko 'tin-ni ya ni'ya-li.

¹²'Kiaá tsasítjen jè ndí x̄ita ra kiya. Iskábé nachan-yá-la. Itjōjin masen-la nga'tsì x̄ita ra ya títsajna. 'Kia nga kijtse j̄nà kjoa k̄i nga'tsì x̄ita, tà kjóxkón-la. 'Kiaá jeya isíkijna Nainá. Kitsò:

—Kjè sa india 'yee kjoa ra ko'sín ma.

'Kia nga jè Jesús kiichja-la jè Leví

(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

¹³Ra kjomà askan-ni, jè Jesús kijí india-ni ya ján andi ndáchikon. Nga'tsì x̄ita, yaá ijchòtj̄ingi-la, akjòn tsakón-ya-la jè 'én nda-la Nainá. ¹⁴'Kia nga inchifi, Jesús kijtsee jè x̄ita ra 'mì Leví, jè ra ti-la Alfeo ra t̄jna'ta ya ímixa n̄anda machj̄t̄j̄i tsajmì a'ta 'tse x̄itaxá Roma. Kitsò-la:

—Nchrabátj̄ingi-ná.

Jè x̄ita ra 'mì Leví, ndítóón tsasítjen nga kij̄itj̄ingi-la Jesús.

¹⁵'Kia nga jè Jesús t̄jna'ta ímixa ya ni'ya-la Leví ko j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-la; ko t̄i'koaá kjín ma-ni x̄ita ra síkíchj̄t̄j̄i tsajmì ko j̄nà x̄ita ra tse jé t̄jín-la yaá t̄j̄tsajna'ta-te ímixa ya n̄anda t̄jna Jesús; nga kjín jchán ma-ni x̄ita ra kiitj̄ingi-la. ¹⁶J̄nà x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko j̄nà x̄ita

fariseo, kijtse-ní nga jè Jesús yaá t́bakjèn-ko x̄it̄a ra tse jé t̄jín-l̄a ko j̄nà x̄it̄a ra síkíchjít̄jì tsajmì. 'Kiaá kitsò-l̄a j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Jesús:

—¿Mé-ni ko'sín 'sín-ni jè Maestro-najìon nga j̄nà x̄it̄a ra tse jé t̄jín-l̄a ko nga j̄nà x̄it̄a ra síkíchjít̄jì tsajmì bakjèn-ko-ni?

¹⁷'Kia nga kí'nchré Jesús; kitsó-l̄a:

—Mì tsa chjìnexki machjeén-l̄a j̄nà x̄it̄a ra mì mé 'chin t̄jín-l̄a; j̄ná-ní x̄it̄a ra kiya ra machjeén-l̄a chjìnexki. Mì tsa kí xá 'j̄í-na ra 'an nga j̄nà kichjà-l̄a j̄nà ra x̄it̄a kixi tsò-l̄a ijo-l̄a, ta j̄ná-ní kichjà-l̄a j̄nà ra machiya-l̄a nga x̄it̄a jé-ní.

Kjiá-nioo nga ma kítsajnachjan x̄it̄a

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸India-ni 'kia nga t̄jít̄sajnachjan j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Juan ko j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a j̄nà x̄it̄a Fariseo, t̄jín i'ka x̄it̄a ra kiji ya ñánda t̄jna Jesús nga ikjonangi-l̄a, kitsò-l̄a:

—J̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Juan ko j̄nà ra kotá'yá'ta-l̄a x̄it̄a Fariseo bitsajnachjan-ní. ¿Ko mé-ni mì tsa bitsajnachjan-ni j̄nà ra x̄it̄a tsaji?

¹⁹Kitsó-l̄a Jesús:

—¿A bitsajnachjaán j̄nà x̄it̄a ya ñánda nga 'se jngo kjoabixan, 'kia nga takó ya t̄jnakò-isa jè x̄it̄a 'x̄in ra kàbixan? 'Kia nga takó t̄jna-isa, mì kì kítsajnachjan-jìn j̄nà x̄it̄a. ²⁰Tanga kijchó jè nichjìn 'kia nga t̄já'an-l̄a jè x̄it̄a 'x̄in ra kàbixan; 'kiaá-ni nga kítsajnachjan.

²¹Jngo nikje ra ijye jchínga, mì kì ma tsa nikje x̄it̄se sijto'a-l̄a; nga jè nikje x̄it̄se ski'í'ñoaya-ní, ko yaá ski'ichrjaya-nda jè nikje jchínga. Ko isaá tse t̄já'xa-isa ya ñánda nga ichrjajndá.

²²Ti'koaá mì kì koma s̄inchá xán ixi j̄nà chrjaba ra ijye kjóchínga; nga tsa ko'sín 'sieén, 'kia nga ijye kojchá xán, ski'ichrjaya j̄nà chrjaba ko yaá jchija ijye jè xán, ko ti'koaá kjitsón-te j̄nà chrjaba. Tanga jè xán ixi, chrjaba x̄it̄seé t̄jínè-l̄a nga s̄inchá.

Kó'sín t̄jín ra a'ta 'tse nichjìn níkjáya

(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³India, 'kia nga nichjìn níkjáya yaá 'ja Jesús ya ñánda t̄jít̄je trigo. Ko j̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-l̄a, tsateé natín-l̄a trigo. ²⁴J̄nà x̄it̄a Fariseo kitsó-l̄a:

—¿Mé-ni kò'sín 'sín-ni jñà xità-li, jngo kjoa ra mì kì tjí'nde nga 'sieén 'kia nga nìchjin níkjáya?

²⁵Tanga Jesús kitsò-la:

—¿A kjeé chitáyá jìòn yà xajòn ñánda nga tíchjā koni 'sín ki'sín india jè xità jchínga-ná ra tsi'kìn David kò jñà xità ra taña tjikò 'kia nga kjòhojò-la kò kjotsìn-la mé ra iskine?

²⁶'Kia nga jè xità ra 'mì Abiatar tíjna na'mì ítjòn, jè David 'jaha'seén yà ni'ya-la Nainá nga iskine niño nchrajín ra Nainá ijye kjongatsja; kò tì'koaá skanda kitsjá-la jñà xità ra tjikò. Jñà niño nchrajín kii, tà jñá na'mì tjí'nde-la nga kjine.

²⁷Kitsò-isa Jesús:

—Kíí xá isinda-ni jè nìchjin níkjáya, nga jñà xità ma sakò-la kjonda; mì tsa ki xá isinda-ni jñà xità nga jè nìchjin níkjáya sakò-la kjonda ra a'ta 'tse xità. ²⁸'Koaá ma-ni, 'an ra I'ndí-la Xità xin-la ijo-na, 'aán batexóma-la jè nìchjin níkjáya.

Kó'sín kjomà nga kjonda-ni jè xità ra kixì'ta jngo tsja

(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

3 ¹Jesús 'jaha'seén india-ni yà ñánda tíjna jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xità Judío. Kò yaá tíjna jngo xità ra kixì'ta jngo tsja. ²Jñà xità ra kondra fì-la Jesús inchisíkinda-ní nga mejèn-la nga ske a siúndaá-ni jè xità ra kixì'ta tsja 'kia nga nìchjin níkjáya, mé-ni nga koma sakò-la mé ra ma koàngi-ni. ³Jesús 'kiaá kitsò-la jè xità ra kixì'ta jngo tsja:

—Tisítjiin, abí, tisen masin ijndíi.

⁴Jesús, 'kiaá kitsò-la jñà xità ra i'ka:

—¿Mé ra tjí'nde nga 'sieén 'kia nga nìchjin níkjáya? ¿A ndaá 'sieén o ra 'choó 'sieén? ¿A síndaá jngo-ná xità o ra si'ken-ná?

Tanga jñà xità kii, ta jyó tsikitsajna. ⁵Jesús ngi koó kjoiti-la isko'án xità ra kitsendí-la. Kò 'ñó ba ki'se-la ta ngatjì-la nga 'ñó tájajín yà inìma-la jñà xità. 'Kiaá kitsò-la jè xità ra kixì'ta tsja:

—Tjèn ndajì ndsji.

Kò tsikjén ndajó tsja jè xità rakii, kò ta nditoón kjonda-ni.

⁶'Kia nga itjo-ni jñà xità Fariseo tsajoóyaá-ni kò jñà xità Herodiano nga mejèn-la si'ken Jesús.

**Kó'sín kjomà 'kia nga 'nó kjìn x̣iṭa kijìtjìngi-la Jesús
ya andi ndáchikon 'tse Galilea**

⁷Jesús ko j̄nà x̣iṭa ra kotá'yá'ta-la yaá kiji ya andi ndáchikon. Ko kjín jchán x̣iṭa kijìtjìngi-la ra ya nangi-la Galilea ko Judea, ⁸ko j̄nà x̣iṭa ra 'tse naxindá Jerusalén, ko ra Idumea nangi-la, x̣iṭa ra t̄jìhijyo ya ra ijngo ndáje Jordán, ko j̄nà ra t̄jìhijyo ya jngo t̄jandi-la naxindá Tiro ko Sidón; 'nó ina'yá-la kjojkón ra ki'sin Jesús. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga ta kjìn x̣iṭa 'ji t̄jìngi-la. ⁹Jesús, 'koaá 'sín kitsò-la j̄nà x̣iṭa ra kotá'yá'ta-la nga kátájnanda ki'ta jngo-la chitso ra kijnaya, mé-ni nga mi ya 'nó kojtin-nè-ni x̣iṭa. ¹⁰Ta ngat̄jì-la nga kjín jchán x̣iṭa ra kiya ijye isinda-ni, ko j̄nà x̣iṭa ra i'ka ra takó kiya-isa, yaá fikjané'nó ya n̄ándá t̄jna Jesús nga mejèn-la ska'ta-la tsja. ¹¹J̄nà x̣iṭa ra inìma 'cho-la ní t̄jìjin inìma-la, 'kia nga be jè Jesús, mincha-xkó'nchi'tá-la, akjòn 'nó jchán chja nga tsò:

—Ji-ní ra I'ndí-la Nainá.

¹²Tanga jè Jesús 'nó tsakátiko nga k̄i tà chjàn yá x̣iṭa ra 'bénajmí-la yá-ni ra jè.

Jesús ko j̄nà x̣iṭa-la ra tsjahjìn

(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

¹³Ra kjomà askan-nioo, Jesús yaá kiimijìn jngo nindo. Kiichja-la j̄nà x̣iṭa ra jè nda isasèn-la. Ko j̄nà x̣iṭa k̄i yaá tsakáhijtakó. ¹⁴Akjòn yaá tsjahjìn tejò x̣iṭa ra ya kohijtakó, ko nga ti'koa isikasén nga 'keènajmíya jè 'én nda-la Nainá, ¹⁵ko kitsjá-te-la kjotéxoma nga ma siinda-ni x̣iṭa ra kiya ko nga ma kochrjekàjìn inìma 'cho-la ní ra t̄jìjin ya inìma-la x̣iṭa. ¹⁶J̄ná x̣iṭa k̄i ra tejò ma-ni ra tsjahjìn: jè ra 'mì Simón, jè ra ti'koa Pedro tsikí'ta 'í-la; ¹⁷ko jè ra 'mì Jacobo ko jè 'ndse ra 'mì Juan ra ixti-la Zebedeo ma, ra ti'koa Boanerges tsikí'ta 'í-la. (Jè 'í rak̄i, ixti-la 'Choón, tsò-ni.) ¹⁸Ko jè ra 'mì Andrés; ko jè ra 'mì Felipe; ko jè ra 'mì Bartolomé; ko jè ra 'mì Mateo; ko jè ra 'mì Tomás; ko jè ra 'mì Jacobo, ti-la Alfeo; ko jè ra 'mì Tadeo; ko jè ra 'mì Simón ra ya fi'ta-la j̄nà x̣iṭa cananista, ¹⁹ko jè ra 'mì Judas Iscariote, jè ra isingatsja Jesús x̣iṭa kondra-la.

Kó'sín t̄jìn a'ta 'tse j̄nà x̣iṭa ra chjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá

(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

'Kia nga 'ji-ni Jesús ya ni'ya n̄ándá nga síkjáya, ²⁰taxk̄i x̣iṭa-ní ra k̄jókó india-ni, skanda mí t̄i it̄j'nde-la nga ma tsakjèn jè Jesús ko

jñà xit̄a-là. ²¹Jñà xit̄a ra xákjién ma Jesús, 'kia nga kií'nchré kjoa ra tíma, kií'ká-ni Jesús, nga 'koaá 'sín kitsò tsa ijyee kjóská-là.

²²Tanga jñà xit̄a ra bakón-ya jè kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés ra 'ji-ni ya Jerusalén, 'koaá 'sín kitsò-te nga jè-ró nga'ño ra síchjeén Jesús 'kia nga ko'sín ma-là bachrjekàjin jñà inìma 'cho-là níí ra tjíjin ya inìma-là xit̄a, jé-ró tsjá-là jè Beelzebú jè ra tíjna ítjòn-là jñà inìma 'cho-là níí.

²³Jesús kiìchjaá-là jñà xit̄a kiì nga katanchrabá. Akjòn tsi'kénajmí-là jñà kjoa ra mangásòn-kjo. Kitsò-là:

—¿A komaá tijè-ni xit̄a-níí kochrjekàjin-ni ijo-là ya inìma-là xit̄a? ²⁴Jngo i'nde ñánda batéxoma jngo xit̄axá tsa jòya tjín nga tijñà kjaán-kjo-ni xit̄a-là, mì kì tì mé nga'ño 'se-là nga kotéxoma-isa. ²⁵Ko tsa jngo ni'ya ñánda nga títsajna xit̄a, tsa jòya tjín nga tijñà kjaán-kjo-ni, tì'koaá mì kì tì mé nga'ño 'se-là nga kotéxoma-isa. ²⁶Ko tsa jè xit̄a-níí tijé tikjaán-ko-ni ijo-là, mì kì tì mé nga'ño 'se-là nga ma kotéxoma-isa. Ta yaá jchija.

²⁷Ya ni'ya-là jngo xit̄a ra 'ño 'tsen, niyá xit̄a-ni ra koma kjoah'sen chijé nga siìchijé mé tsajmì ra tjín-là tsa mì ítjòn kiíté'ño jè xit̄a 'tsen, ko akjòn 'kiaá koma siìchijé-là.

²⁸'Koaá xín kixi-no, jè Nainá sihijcha'tá-là nga'tsi jñà jé ra tjín-là xit̄a ko a'ta 'tse nga'tsi 'én 'cho ra kichja. ²⁹Tanga jñà xit̄a ra kichjajno-là jè Inìma Tsje-là Nainá, ni'kiá sijcha'ta-là jñà jé-là, ko kjohi'iín sinè-là skanda ta mé nichjin-nioo.

³⁰Kií ko'sín kitsò-ni jè Jesús, nga jñà xit̄a ra bakón-ya jè kjotéxoma-là Nainá kitsó-ní: “Jé inìma 'cho-là níí tjíjin ya inìma-là.”

Jè na-là Jesús ko jñà 'ndse

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹Ra kjomà askan-nioo, ijchó jñà 'ndse Jesús ko na-là. Yaá tsikitsajna ya ndítsiaán, 'kiaá inakjoá-là jè Jesús. ³²Jñà xit̄a ra ya tjítsajnandi-là, kitsò-là:

—Jè na-li ko jñà 'ndsì yaá tjítsajna ndítsiaán. Jíí-ró bátsji-li.

³³'Kiaá kiìchja Jesús, kitsò-là:

—¿Yá-ni ra na-na ma ko ra 'ndsèe ma?

³⁴Iskotsíjen-là jñà xit̄a ra ya títsajnandi-là. Kitsò-là:

—Jñá-ní xit̄a kiì ra na-na ma ko ra 'ndsèe ma. ³⁵Nga jñà xit̄a ra síhitjasòn koni 'sín nga mejèn-là Nainá, jñá-ní ra 'ndsèe ma, ko ra tichja ma, ko ra na-na ma.

Kjoa ra mangásòn 'tse xita ra kjíndi xojmá ya ajin nangi

(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

4 ¹Tsikí'tsiaá india-ni Jesús nga tsakón-ya ya andi ndáchikon. Ko taxki kjín kjomà xita ra kjóxkó'ta-la. 'Kiaá tsikijnaya jngo chitso ya ajin ndáchikon. Ko nga'tsi jñà xita, yaá tsikitsahijyo ya andi ndáchikon. ²Kjín ndiyá-la kjoa ra mangásòn tsakón-ya-la. 'Kia nga tsi'kénajmí-la, kitsò-la:

³—Nda tiná'ya. Jngo xita kijì nga kiì kjíndi xojmá. ⁴'Kia nga tíkjíndi, tjín i'ka xojmá ra ya iskatsajo ya aya ndiyá. Ko 'kiaá 'ji jñà nise nga iskine. ⁵Ngi kotjín iskatsajo ya asòn najo ya ñánda nga chiba ni'nde tjín; jñà xojmá nditoón isò, ta ngatjì-la mì tsa nanga tjín ni'nde; ⁶ko 'kia nga itjo tsá'bí nga kjotsjè jè ndabá, kixì-ní jñà xojmá ra isò, ta ngatjì-la nga mì kì tsa nanga kijì kjama-la. ⁷Ko ingi kotjín iskatsajo-isa ya ajin na'yá. 'Kia nga kjò'nga jñà na'yá, yaá kisi'ken-ngi, ko jñà xojmá kiì, mì kì tsajà-la to. ⁸Tanga ti'koaá iskatsajo-te xojmá ya ñánda nga nda nangi; isò-ní; ti'koaá kjò'nga-ní; tsajà-la to; ndaá itjo; tjín ra katé to tsajà-la, ko tjín ra jàn-kan tsajà-la, ko tjín ra skanda jngo sindo to tsajà-la nga jngó jngó tja'tsin.

⁹Akjòn kitsò-la Jesús:

—Nda kjón tiná'ya koni 'sín tíxin-no.

Mé-ni nga kjoa ra mangásòn isìchjeén-ni Jesús

(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

¹⁰Kia nga ijye isijna tajngo-ni Jesús, jñà xita ra ya tjítsajna'ta chraña-la kò jñà xita-la ra tejò ma-ni, iskonangí-la kó'sín tsò-ni jè 'én ra kò'sín tsi'kénajmí-la. ¹¹Kitsó Jesús:

—Jíón tsako-no nga inchi'ya jè kjoa ra tjí'ma koni 'sín nga batéxoma Nainá; tanga jñà ra kj'íi xita, tà jñá 'senajmíya-la a'ta 'tse kjoa ra mangásòn, ¹²mé-ni nga mì kì ske-ni ni'sín 'ñó nda skoòtsijen, ti'koaá ni'sín 'ñó nda kji'nchré, takó mì kì kochiya-la. 'Koaá ma-ni nga mì kì siikaatjya-ila jè kjóbítsjen-la kò mì kì ma sihijcha'ta-la Nainá jñà jé ra tjín-la.

Jesús tsi'kénajmí kó'sín tsò-ni kjoa mangásòn

'tse xita ra kjíjndi xojmá

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

¹³Kitsó Jesús:

—¿A mí fiya-no kó'sín tsò-ni jè kjoa mangásòn rakíi? ¿Kó'sín koma-ni nga kochiya-no nga'tsi kjoa ra i'ka? ¹⁴Jè ra kjíjndi xojmá jé jngoya-la jè xita ra síka'bísòn jè 'én-la Nainá. ¹⁵Jñà xojmá ra ixaájten ya aya ndiyá, jñá jngoya-la jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá. Ra ma askan-ni, 'kia nga ijye 'nchré, 'fi jè xita-níi nga faháxìn ya ajin inìma-la jñà 'én ra ijye kíi'nchré. ¹⁶Jñà xojmá ra ixaájten ya ajin najo, jñá jngoya-la jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá. 'Nó tsja 'se-la 'kia nga ti'sa 'nchré. ¹⁷Tanga 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa tsìn-la kjama nga mì tsa ngi kò inìma-la kjokjín-la, mì kì 'ñó mincha, ta chibaá nichjin chíkjoa-la. 'Kia mé kjoa ra sakó-la kò tsa xita fi-la kondra ra ta ngatjì 'tse 'én-la Nainá, ndítóón tsjin-ni jè ndiyá-la Nainá. ¹⁸Jñà xojmá ra ya ixaájten ya nándá nga tjín na'yá, jñá ngoya-la xita ra 'nchré 'én-la Nainá, ¹⁹tanga jñá kjoanchiná ra tjín i isà'nde, 'ñó síkájno, kò toón 'ñó matsjake. Jñá mejèn-la nga 'se ijye-la tsajmì ra tjín i isà'nde. 'Koaá ma-ni nga síjchaàjin jè 'én-la Nainá ra 'nchré, kò nímé kjoa ra nda tjín batsíjen ra a'ta 'tse. ²⁰Jñà xojmá ra ixaájten ya nándá nga nda nangi, jñá jngoya-la xita ra 'nchré 'én-la Nainá kò makjín-la. Batsíjeén kjoa ra nda tjín ra a'ta 'tse. 'Koaá 'sín ma koni jñà xojmá ra nda bajà-la to, nga tjín ra katé bajà-la, kò tjín ra jàn-kan bajà-la, kò skanda tjín ra jngo sindo to bajà-la nga jngó jngó tja'tsin yá.

Kjoa ra mangásòn 'tse ni'í ra síhsen

(Lucas 8:16-18)

²¹ Jesús kitsó-isa-la:

—¿A kii xá sité'í jngo-ni ni'í ra síhsen nga ya síkíjnangieé kàxa kò tsa ya síkíjnangieé nàchan? Jngo ni'í ra síhsen, kii xá sité'í-ni nga ya sijna ya ñánda 'nga chon, mé-ni nga nda síhsen-ni ya ñánda nga jñò chon. ²² Nga nga'tsì kjoa ra 'ma tji'hijyo 'ndi 'ndi, takó kotsíjen-yá-ní; kò ni'sín bato 'ñó tji'ma, takó jchà tsijeén-la. ²³ ¡Ndaá tichiya-la takòn koni 'sín tíxin-no!

²⁴ Jesús kitsó-isa-la:

—Jìòn ra inchina'yá, nda kjon tina'ya. Jè chiba ra sichiba-la xàngioo, tije kochiba ngajo-no, skanda isaá tsjásòn-isa-no. ²⁵ Nga jè ra machiya-la, isaá tse kochiya-isa-la; kò jè ra chiba kjobítsjen tjin-la, skanda tjáhixín-la jè kjobítsjen ra tsò nga tjin-la.

Kjoa ra mangásòn kó'sín nga mijìn jngo nijmé

²⁶ Kitsó-te Jesús:

—Jè kjoa koni 'sín nga batéxoma Nainá, 'koaá jngoya-la koni 'sín ma 'kia nga jngo xita bitje nijmé. ²⁷ Jè nijmé bisó-ní kò mihijin-ní ni'sín jè xita fajnafè 'kia nga nitjen kò basítjen 'kia nga nichjin, kò nda mí be-ni ra jè kó'sín ma-la nga ma'nga. ²⁸ Nga jé nangi ra kó'sín ma-la síkisò; kò ítjòn bitjo xka-la, kò askan-ni nga maje jè yá-la, kò akjòn tjo jè natín-la, kò akjòn 'kiaá tjo 'je-la. ²⁹ 'Kia nga ijye xì jè nijin, 'kiaá sixkó; nga ijyeé ijchò chiba-la nga koxxó.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse xojmá mostaza

(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)

³⁰ Jesús ngi india kò kitsò-isa:

—¿Mé ra ma mangásòn-kò koni 'sín nga batéxoma jè Nainá? ¿Mé ra ma sngásòn-keé? ³¹ Jé-la ma mangásòn-kò jè ra 'mì xojmá mostaza, nga 'kia nga sitje ya ajin nangi jè xojmá mostaza, jè-ní ra isa 'ñó itsé-ni ta nga'tsì xojmá ra tjin i a'ta nangi. ³² 'Kia nga ijye sitje, bisó-ní, akjòn ma'nga-ní kò skanda isaá 'ñó 'nga ma koni jñà xka ra ti'koa xá sitje-te-ni. Kò 'ñó i'i ma jñà chrja-la, skanda jñà nise maá bínda'á tjé-la nga bitsajnangi 'ngién-la.

Kó'sín isichjeén Jesús kjoa ra mangásòn

(Mateo 13:34-35)

³³ Kjin skoya kjoa ra mangásòn isichjeén Jesús 'kia nga tsakón-ya jè 'én nda-là Nainá, koni 'ki nga ma kjòchiya-là xita. ³⁴ Nime 'én ra mi ko kjoa mangásòn tsakón-ya-ilà. Tanga jña xita-là ra kotá'yá'ta-là, nda kjón tsi'kénajmí kixi-là 'kia nga ijye xìn tjítsahijyo.

Kó'sín kjomà 'kia nga jè Jesús isíkijnajyò-ni jè tjoxkón ko jtsi xkón

(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

³⁵ 'Kia nga ijye kjòjnò nga tijè-ni nichjin, Jesús kitsó-là xita-là ra ya kotá'yá'ta-là:

—Tjiaán, ya ra ijngoa ndáchikon ján.

³⁶ Jña xita ra kjin ma-ni, ta yaá tsikitsajna ra jña; koni 'sín nga tjítsajnaya chitso jè Jesús ko jña xita-là ra ya kotá'yá'ta-là, 'koáá 'sín kiji. Ko ti'koáá yaá taña tsakáhijtakò i'ka-isa chitso ra kj'í. ³⁷ 'Kia nga ijye inchifi ya asòn nandá, 'jií jngo tjoxkón ra taxki kjomà-ní; ngi iskimí'ngaá nandá, ko jè chitso, ijyeé

'Kia nga 'ji tjoxkón ya ajin ndáchikon nga kjame iskajin-ndá jè chitso

kjame kitse nandá. ³⁸ Jesús yaá kjiñafè ya tjà'tsin chitso. Kijna-ngisko jngo nikje-ngisko. 'Kiaá iní'ká-la, ki'mì-la:

—Maestro, ¿a sí ta mí makájno-li nga ijyeé mejèn kiyé?

³⁹ 'Kiaá tsasítjen Jesús, tsakátiko jè tjo; ko akjòn kitsò-la jè ndáchikon:

—Jyò tijni.

Ndítóon isijyò-ni tjo, ko ngi ndaá kjondayá-ni. ⁴⁰ Jesús kitsó-la xita-la:

—¿Mé-ni nga skon-no? ¿A takó kjeé tsa makjín-no ra a'ta tsa'an?

⁴¹ Jñà xita-la taxki 'ñó itsakjòn. Ko iskonangijno iskonangi'ta-la xákjién nga jngó jngóo, kitsò-la:

—¿Yá xita-ní rakìi tsa'koa nga skanda síhitjasòn-la jè tjo ko jè ndáchikon?

**Kó'sín kjomà 'kia nga itjojin-ni jè inìma
'cho-la níí ya ijo-la xita Gerasa**

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

5 ¹ Ijchó Jesús ko jñà xita-la ya ajton ra ijngoa ndáchikon ján, ya nangi-la xita gadarenos. ² 'Kia nga itjojen Jesús ya chitso, ijchò kasi'tá jngo-la xita ra inìma 'cho-la níí tjíin ya inìma-la. Jè xita rakìi, yaá itjo-ni ya ngajo ñanda nga kjihijyo mi'ken. ³ Xita rakìi, ya-ró bijnaya ya ngajo ñanda nga kjihijyo mi'ken. Mì kì yá ra ma bí'tá'ño nì'sín na'ño kichá cadena sí'ta. ⁴ Nì'sín kjokjín-ró 'ka tjín-ni nga ko na'ño kichá cadena sité'ño-ni ndsakò ko tsja, ta jò ján-ró ya 'sín na'ño kichá nga kjijtsó. Mì kì yá ra chíkjoa-la nga sí'ndé xita rakìi. ⁵ Ko nichjin ko nitjen-ró ya bajmejín ya chrjó mi'ken ko ya asòn nindo. Kjindáya-tsò kjindáya-ská-ró nga kjaán-ko ijo-la, nga 'bé-la najo. ⁶ 'Kia nga tikjín kijtse-ni nga tínchrabá Jesús, tsahachikon-ní nga kii kasi'ta chraña-la ko tsasèn-xkó'nchi'ta-la. ⁷ Ñó kiichja, kitsò:

—¿Mé kjoa ra tjín-li ko ra 'an Jesús, ji ra I'ndí-la Nainá ra 'ño 'nga tíjna? A'ta 'tse Nainá bitsá'ba-la, ¿kì kjohi'in 'bí-ná!

⁸ Kíí ko'sín kiichja-ni, nga jè Jesús kitsó-la:

—Ngaji inìma 'cho-la níí, títjojin ya inìma-la xita rakìi.

⁹ Jesús iskonangií-la. Kitsò-la:

—¿Kó 'mì-li?

Kitsó-ní:

—Jngo jtín chíchàn 'mì-na, nga kjín jchán ma-najin.

¹⁰Jñà inìma 'cho-la níí, 'ñó tsikítsa'ba-la Jesús nga mì xìn ì'nde sīkásén. ¹¹Yá chraña'ta nindo ñánda nga títsahijyo, kjín jchán ma-ni chinga ra ya in-chibakjèn-jno. ¹²Jñà inìma 'cho-la níí tsikítsa'ba-la Jesús. Kitsò-la:

—Yá tīkásén-nájin ya ñánda tǐhijyo jñà chinga kído; mé-ni nga ya kitjáha'sen-jin-nìjin ijo-la.

¹³Jesús kitsjá'ndeé-la jñà inìma 'cho-la níí; itjodin-ní ya inìma-la ndí xita rakii; akjòn yaá 'jaha'sen-jin ijo-la chinga. Nga'tsì jñà chinga kii, ta indaá tsahachikon-jen-jno kixi skanda ya ajin ndáchikon, yaá 'ken nga'tsiòo ya ajin nandá. Maá-ró tsa jò jmi chinga ta nga'tsiòo.

¹⁴Jñà xita ra in-chiko'ndá jñà chinga jahachinga-ní nga kii síkjí'nchré xita naxindá kò jñà xita ra in-chisíxá ya ajin ijñáa; kò jñà xita, ijchò katsíjen-la jè kjoa ra kjomà. ¹⁵Kjín xita ijchò ya ñánda tǐjna Jesús, kijtsee jè ndí xita ra inìma 'cho-la níí isijin inìma-la nga tǐ'sa ítjòn. Jyó tǐjna. Kjiya-ni nikje-la. Ndaá tǐjn-ni kjóbítsjen-la. Tà itsakjòn-la jñà xita 'kia nga kijtse.

¹⁶Kò jñà xita kii tsi'kénajmí-la jñà xita ra ijchò ra mì kì kijtse kjoa kii koni 'sín kjomà'tin jè xita ra inìma 'cho-la níí isijin inìma-la nga kjondaá-ni, kò nga itíkájen jñà chinga. ¹⁷Jñà xita ra ijchò, tsikítsa'baá-la Jesús nga xìn ì'nde katafi.

¹⁸'Kia nga 'jaha'sen chitso Jesús, jè xita ra ijye kjonda-ni tsikítsa'ba-la nga ya kojmekó. ¹⁹Tanga Jesús mì kì kitsjá'nde-la. Kitsó-la:

—'Tin-ni ya ni'ya-li, 'tènajmí ijye-la jñà xita xàngii nga 'ñó tse kjonda ra kásíko-li Nainá nga kósín kamahimake-li.

²⁰Jè xita rakii, kijí-ni; akjòn tsikí'tsia nga tsi'kénajmí-la jñà xita naxindá Decápolis nga 'ñó tse kjonda kǐ'sin Jesús ra a'ta 'tse. Nga'tsì xita ra kǐ'senajmí-la, tà kjóxkón-la.

Kí'sín kjomà jngo kjóxkón 'kia nga jè Jesús isinda-ni chjoón ra kiya kò 'kia nga isikjaáya-ila jè tsati-la Jairo

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹'Kia nga tsáfa india-ni Jesús nga tǐjnaya chitso nga 'ji ya ajton ra ijngo ndáchikon, kjín jchán xita kjóxkó'ta india-la, kò yaá tsikijna ya andi ndáchikon. ²²Yaá ijchòjkon jngo xita ra 'mì Jairo ra xita ítjòn tǐjna 'tse ni'ya sinagoga ñánda nga

maxkóya x̄it̄a Judío. 'Kīa nga kijtse Jesús tsasèn-xkó'nchi'tá-la.
²³Ñó tsikítsa'ba-la, kitsò-la:

—Jè ndí tsati-na ijyee tíbiya; nchrabí, tjahijtakò-ná, mé-ni nga kjonè-la ndsij nga katanda-ni mé-ni ma kíjnakon-ni.

²⁴Kiikoó Jesús, kò k̄jín jchán x̄it̄a kijìt̄jngi-la; ch̄iba bá'nchó'ño Jesús j̄nà x̄it̄a. ²⁵Yaá tsá'bajin jngo ndí chjoón ra kjo tejo nó kiya, nga jní tíxaájten-la. ²⁶Ñó kjooseé tísíkjín kjohi'in ra a'ta 'tse ch̄jine xki; ijye-ró isíkjeheya ijye ton-la; tanga mì k̄i manda-ni, ta isaá 'ño tíma'ño-isa 'chin-la.

²⁷Jè ndí chjoón rakii, 'kīa nga kií'nchré ra a'ta 'tse Jesús, 'jaha'sen-jin-la nga'tsi x̄it̄a ra k̄jìn ma-nioo; kò ajton 't̄sín Jesús ikasèn-ni mé-ni nga ma iska'ta-la tsja jè nikje-la Jesús.

²⁸Nga 'koáá 'sín isíkítsjen, nga tsó: “Ni'sín tsa ta itsé-la ska'ta-la ndsa jè nikje-la, kondàa-na.” ²⁹Kīa nga iska'ta-la tsja jè nikje-la Jesús, ndit̄oón isijyò-ni jní-la, kò tsijeén kjomà-la ijo-la nga ijye kjonda-ni jè 'chin ra t̄jín-la. ³⁰Ndit̄oón kijtse-la ijo-la Jesús, nga tsijeén kjomà-la nga itjotin nga'ño ya ijo-la; isíkáfa-ní, iskotsíjen-jín-la x̄it̄a ra k̄jìn ma-nioo, kitsò:

—¿Yá ra k̄atsabá'ño nikje-na?

³¹J̄nà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús kitsó-la:

—¿A mí 'yi nga j̄nà x̄it̄a bá'nchó'ño-li? Mé-ni si-ni: “¿Yá ra k̄atsabá'ño nikje-na?”

³²Tanga Jesús iskotsíjen-jín-isa-la j̄nà x̄it̄a nga mejèn-la ske yá ra k̄atsabà nikje-la. ³³Jè ndí chjoón rakii, sí jatsé-ní nga itsakjòn; nga kijtsee-la ikon kó'sín nga kjomà'tin; inchrabà, akjòn tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús; tsí'kénajmí kixi ijye-la kó'sín nga kjomà'tin. ³⁴Jesús kitsó-la:

—J̄i ndí chjoón, kií-ní nga k̄amakjín-li nga kamanda-ni. 'Tin-la nda-ni. Ijyee kamanda-ni jè 'chin ra t̄jín-li.

³⁵Takó t̄i'kiaá tíchja-isa-ni Jesús nga 'ji i'ka x̄it̄a ra ya inchrabà-ni ya ni'ya-la x̄it̄a ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya x̄it̄a Judío, kitsò-la:

—Jè ndí tsati-li ijyee 'ndíí 'ken; k̄i t̄a tsja jè Maestro ñijti-isa-la.

³⁶Tanga 'kīa nga kií'nchré Jesús, koni 'sín kitsò 'én ra 'jiikó j̄nà x̄it̄a k̄i, kitsó-la jè na'in-la ndí tsati:

—K̄i tà ch̄jàn skon-jìn; tà jé-ní, nda katakjiín-li.

³⁷Mì k̄i kitsjá'nde Jesús nga k̄jìn x̄it̄a kiiko. Tà jé Pedro, Jacobo kò Juan ra 'ndse Jacobo, kiiko. ³⁸Kīa nga ijchò ya ni'ya-la x̄it̄a ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya x̄it̄a

Judío, kijtseeé Jesús nga fijen fikjá x̄ita, 'ñó in-chikjindáya k̄o 'ñó in-chisíkájno. ³⁹Jaha'seén ni'ya Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ni k̄o'n̄ia-no nga k̄o'sín t̄a nda chindáya-no? Jè ndí tsati mì tsa kàbiya-jìn; ta k̄jijnafé-ní.

⁴⁰Jñà x̄ita ra ya t̄jítsajna tà tsijnòke-ní. Jesús 'kiaá tsachrje ijye nga'tsì x̄ita ra ya t̄ítsajna; tà jñà tsikitsajna ra na'ln ma, k̄o ra na ma, k̄o jñà x̄ita-là ra t̄jiko. Ak̄jòn 'jaha'sen ya ñánda k̄jijna jè ndí tsati. ⁴¹Iskábé tsja ndí tsati, kitsò-là:

—Talita kumi. (Jè 'én ra tsò-ni: Jì ndí tsati, 'koaá xin-la, t̄is̄t̄jiin.)

⁴²Jè ndí tsati, nd̄itoón tsasítjen-ni; maá tsajme-ni. Tejò-ró nó t̄jín-là. Jñà x̄ita ra ya t̄jítsajna, taxkì 'ñó itsakjòn. ⁴³Tanga Jesús 'ñó tsikí'tin nga mì k̄i yá ra k̄okatatsò-là. Ak̄jòn kitsò-là:

—T̄ikjèn jè ndí tsati rak̄i.

Kó'sín kjomà'tin Jesús 'kia nga ijchò-ni ya nangi-là ya Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

6 ¹Jesús itjojiín ya i'nde rak̄i, nga k̄jì-ni ya nangi-là ñánda 'mì Nazaret; k̄jihjtako jñà x̄ita ra kotá'yá'ta-là. ²'Kia nga ijye ijchò jè n̄ichjin níkjáya, Jesús tsikí'tsia-ní nga tsakón-ya-là x̄ita jè 'én nda-là Nainá ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío. K̄jín jchán ma-ni x̄ita ra ki'ncchré-là koni 'sín nga tsakón-ya. Jñà x̄ita k̄i, tà 'koaá kjomà-là; iskonangií-là xákjién, kitsò:

—Jè x̄ita rak̄i, ¿ñánda í'ká-ni nga'tsì 'én ra bakón-ya? ¿K̄o yá ra kitsjà-là k̄jochjine k̄i k̄o jñà k̄joxkón ra 'sín? ³¿A mí tsa jè x̄ita rak̄i ra ch̄jineyá, ra ti-là María ma, ra 'ndse ma Jacobo, José, Judas k̄o Simón? ¿A mí tsa t̄i'koa i t̄jítsajnajin-ná jñà íchjín ndichja?

K̄o jñà x̄ita k̄i, mì k̄i k̄jokjiín-là ra a'ta 'tse Jesús. ⁴Tanga jè Jesús kitsó-là:

—Nga'tsì x̄ita ra síchjeén Nainá nga ch̄ja ngajo-là, 'yaxkón-ní ya ñánda nga xìn nangi, tanga mì k̄i 'yaxkón ya nangi-là k̄o ya ni'ya-là k̄o ya ajin-là x̄ita xákjién.

⁵N̄jngo k̄joxkón ki'sìn Jesús ya nangi-là; tà chibaá t̄jín-ni x̄ita ra kiya tsakásòn-là tsja nga isinda-ni. ⁶Tà k̄joxkón-là Jesús nga jñà x̄ita k̄i mì k̄i mak̄jiín-là ra a'ta 'tse.

Jesús yaá tsajme jngo tjandi ya nax̄indá jtobá ra ya k̄jihjyo chraña nga tsakón-ya.

**Kíí 'sín tsikíya chiya-la Jesús xita ra kotá'yá'ta-la
'kia nga jò jò kisikasén**

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

⁷Ra kjomà askan, Jesús kiichjaá-la xita-la ra tejò ma-ni, nga jò jò isikasén, kitsjá-la kjohixi nga ma-la kochrjekàjin inìma 'cho-la níí ra tjíjin inìma-la xita. ⁸'Koaá 'sín kitsjà-te-la kjohixi nga nímé tsajmì 'koa ra kochjeén-la ya aya ndiyáa. Kitsò-la:

—Tà 'koaá 'sín tangió. Tà jngoó yá koròti jchaa. Kì nà'ya jchaa, kì nìño jchaa, ti'koa kì ton jchaa. ⁹Komaá tsjáya ra xajté. Tanga kì tà chjàn jò nachro jchaa.

¹⁰Kitsó-isa-la:

—'Kia nga jngo naxindá kijcho, jngo ni'ya titsajna skanda 'kia nga kítjojin-no jè naxindá rakìi. ¹¹Tsa jngo naxindá mì kì skaábétjò-no, tsa majìn-la nga kji'nchré-no, títjojin, titsajné chijo-la ndsakò mé-ni nga katasijin-la nga ijye tjín jngo kjoa ra kondra 'tse. [Ra kjohixi, 'koaá xin-no, 'kia nga kijchò nìchjin-la jñà naxindá kii nga sindajín-la, isaá tse kjohi'in 'se-la koni jè kjohi'in ra ki'tsi-la naxindá Sodoma ko Gomorra.]

¹²Jñà xita-la Jesús ra tejò ma-ni kijì-ní nga kii 'kénajmíya; 'koaá kitsò-la xita nga katasíkájno-ni jé-la ko kì ti tsja jé bátsji-ni. ¹³Ti'koaá kjín inìma 'cho-la níí tsachrjejin ya inìma-la xita ko ti'koaá kjín xita ra kiya isinda-ni nga tsjahíjno-la sihitì.

Kó'sín 'ken jè Juan ra tsatíndá xita

(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

¹⁴Jè Herodes ra xita xá ítjòn tíjna, kií'nchré-ní ra a'ta 'tse Jesús nga ijye jndíí ra ján naxindá ina'yá-la kjoa ra 'sín. Tjín xita ra kitsò:

—Jé Juan ra tsatíndá xita ra jaáya-ilá. 'Koaá ma-ni nga kotjín nga'nó ra bakón nga tí'sín kjoxkón kii.

¹⁵Tanga tjín i'ka xita ra kitsò:

—Majìn, jè-ní ra 'mì Elías.

Ko ti'koa tjín i'ka ra kitsò-te:

—Jè jaáya jngo-la xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

¹⁶Jè Herodes 'kia nga kií'nchré, kitsó-ní:

—Jè kitií-la Juan ra tsatíndá xita jaáya-la, jè ra 'an ísí'kéen nga tsatesiaan.

¹⁷Kíí kò'sín kitsò-ni jè Herodes, nga jé kjón tsikí'tin xítà nga tí'sà kjoťseé nga itsabá'ńó jè Juan kò nga iskaní'sen ndayá, tà ngatjì-là chjoón ra 'mì Herodías. Herodías chjoón-laá kjomà Felipe, kò jè Felipe 'ndseé joó kò jè Herodes. Tanga jé Herodes tsikijnako chjoón-la 'ndse. ¹⁸Ta kíí jé kjomà-ilà Juan nga kitsò-la jè Herodes:

—Mì kì tí'nde-jìn nga tiji kijnako-ni jè chjoón-la 'ndsi.

¹⁹Jè chjoón ra 'mì Herodías, kjoťtikeé jè Juan; mején-la nga sù'ken, tanga mì kì ma kó'sín isikò. ²⁰Tanga jè Herodes, bexkón kò síkinda-ni jè Juan, nga ijyeé tíjjin-la nga xítà kixi-ní kò xítà tsje-ní. Herodes 'kia nga báko Juan, ta síkítsjen-ní a kitjasòn-la o ra majìn-ní jñà 'én ra tí'senajmí-la; tanga 'ńó matsja-la nga 'nchré-la. ²¹Ijchó jngo nìchjin nga itjasòn koni 'sín nga mejèn-la jè chjoón ra 'mì Herodías, jè nìchjin 'kia nga jngo 'sí tsikíjna jè Herodes nga ijye-la nó, tsakjèn-koó jñà xítaxá xákjién ra tíhijyo ítjòn-la naxindá kò jñà xítà ítjòn-la chíchàn kò nga'tsì xítà nchíná 'tse naxindá Galilea. ²²Tí'koáá ijchó tsati-la chjoón ra 'mì Herodías; 'jaha'sen ni'ya ñánda nga tíhijyo jñà xítà nga kitè. Jè Herodes, kò xítà ra ya títsajna, ndaá isasèn-la koni 'sín kitè jè tsati. Herodes kitsó-la jè tsati:

—Tijé-ná ta mé ra mejèn-li, tsjaá-la.

²³'Koáá 'sín kitsjà-la tsa'ba nga kitsò-la:

—Tsjaá-la ta mé ra mejèn-li ní'sín masen nangi jè ra 'an batexóma-la.

²⁴Jè tsati, ítjoó ni'ya, iskonangi-la na-la. Kitsò-la:

—¿Mé ra síjé-la?

Jè na-la. Kitsó-la:

—Tijé-la sko Juan, jè ra batínda xítà.

²⁵Jè tsati, nditoón 'jaha'sen india-ni ya ni'ya ñánda nga tíjna xítaxá ítjòn. Kitsò-la:

—Jé mejèn-na nga jè sko Juan ra batínda xítà, 'ndi kjón 'ndi, 'tìi-ná nga tikíjnaya-ná jngo chrobate.

²⁶Jè xítaxá ítjòn Herodes 'ńó kjoba-la 'kia nga kíi'nchré. Tanga ijyeé kò'sín kitsjà-la tsa'ba ya ngixkon xítà ra ya títsajna'tako ímixa; kò kíi kò'sín kisihitjasòn-la koni 'sín nga kisíjé jè tsati.

²⁷Jè Herodes, 'kiaá isikasén jngo chíchàn-la ya ñánda nga tíjna ndayá jè Juan nga ikatesin, mé-ni nga katanchrabáko jè sko.

²⁸ Jè chíchàn tsatesiín Juan, akjòn l'jiikó sko; tijnaya jngo-la chrobate; kitsjà-la jè tsati; ko jè tsati isìngatsja na-la.

²⁹ 'Kia nga kí'nchré xita ra kotá'yá'ta-la Juan nga ijye 'ken, jji'ká ijo-la; akjòn kiikó nga kiì kájnyaya jngo ngajo chrjò mi'ken.

Jè kjojkón ra ki'sìn Jesús 'kia nga 'òn jmi xita kisikjèn

(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

³⁰ 'Kia nga 'ji-ni jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús, tsi'kénajmí-la nga'tsi kjoa ra ki'sìn ko ra tsakón-ya ñándà nga kijì. ³¹ Jesús kitsó-la:

—Nchrabá, tjiaán, mé-ni nga ma sikjáya itsé ya i'nde ra a'ta xìn ñándà nga mì yá xita tjin.

Kíi ko kitsò-ilà ta ngatjì-la nga kjín jchán ma-ni xita ra ko'ki nchrabá ko ra ko'ki fi, skanda mí kì ma'a-la nga bakjèn.

³² 'Kiaá kijì ra ta jñà, nga tsikitsajnaya jngo chitso, kijì jngo i'nde ra a'ta xìn ñándà nga mì kì yá xita tjin. ³³ Tanga kjín xita kijtse 'kia nga kijì. 'Kia nga kijtsexkon nga jé Jesús, kjín xita kijìtjingi-la ra ya itjojin-ni jñà naxindá ra ya kjihijyo chraña nga ndsako kijì-ni; skanda jñà ijchò ítjòn. ³⁴ 'Kia nga itjojen Jesús jè chitso, kijtse-ní xita ra ya títsajna nga kjín jchán ma-ni; kjòhimake-ní; nga 'koáá 'sín kjòn ndí xita kiì koni jñà ndí forrè ra tsìn-la chjingo ra ko'ndá. Akjòn tsikí'tsiako nga kjìn 'én tsi'kénajmíya-la. ³⁵ 'Kia nga ijye 'ñó kjòhixòn, jñà xita-la Jesús ra kotá'yá'ta-la ijchò kincha'ta chrañaá-la, nga kitsò-la:

—Ijyeé kjòhixòn; ko ijndí, i'nde'taxìn-ní, nímé ra tjin.

³⁶ Ko'tìn-la jñà xita katafi-nì, nga katatse tsajmì ra skine ya ni'ya ra i kjihijyo chraña, ko tsa ya naxindá ra chraña'ta.

³⁷ Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Jiòn 'tì-la ra kokjen.

Tanga kitsó jñà xita-la:

—¿A mején-li nga kohíjcha-jìn niño nchrajín? Tanga koni 'ki singi nga ma kokjen xita kiì, jò-la sindo nichjin chí-la xita tjin-ni.

³⁸ Kitsó Jesús:

—Tangió, chítsijen-la kótjín ma-ni niño nchrajín-no.

'Kia nga kijtse kótjín ma-ni, kitsó-la:

—'Òn ma-ni niño nchrajín ko jò ma-ni tì.

³⁹'Kiaá kitsò Jesús katítsajnajtín jñà xitá ya ajin ndijyi sase. ⁴⁰'Kiaá tsikítsajna jñà xitá; jngó jngó sindo tsikítsajnajtín-ni, ko tjin ñanda icháte icháte tsikítsajnajtín-ni. ⁴¹Jesús iskábé jñà niño nchrajín ra 'òn ma-ni ko jñà tì ra jò ma-nioo. Akjòn iskotsijen ya ján ngajmi; kitsjá-la kjonda Nainá; isijòya jñà niño nchrajín kii ko kitsjá-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la nga isika'bí-la nga'tsi xitá ra títsajna. Ti'koaá isijòya tì ra jò ma-nioo nga kitsjá-la nga'tsi xitá. ⁴²Ndaá tsakjèn ijye xitá kóhotjìon skanda kjoski. ⁴³'Kia nga tsikíxkó-ni xi-la niño nchrajín ko tì ra kjoxxoa ra tsijnengi-ni, ngi tejò ndisiyá kjomà. ⁴⁴Ko jñà xitá ra tsakjèn, 'òn jmi ma-ni ra ta xitá 'xin.

'Kia nga jè Jesús tsajme ya asòn ndáchikon

(Mateo 14:22-27; Juan 6:16-21)

⁴⁵'Kia nga ijye kjomà kjoa kii, Jesús, 'koaá kitsò-la xitá ra kotá'yá'ta-la nga kata'faha'sen jè chitso nga tjen katafi ítjòn mé-ni nga isa ítjòn kijchò-ni ján naxindá Betsaida, ya ra ijngoà ndá ján; 'koaà-la chiba-la jè, tísíkjáya-la xitá ra ijye inchifi-ni.

⁴⁶'Kia nga ijye kiji-ni nga'tsi xitá, kiimijín jngo nindo nga kiji chja'ta-la Nainá. ⁴⁷'Kia nga ijye kjòjñò, jè chitso, ijyeé ya tsá'bajin nga masen-la ndáchikon. Ko jè Jesús, ta jè tajngoó isijna ya andi nandá ñanda nga nangi. ⁴⁸Kijtsee jè chitso nga mì kì ma fì, ta ngatji-la, jè tjo batéchjà ikon-la koni 'sín nga inchifi. 'Kia nga ijye tí'se isén, Jesús, yaá tsá'basòn nandá nga ijchòtjìngi-la xitá-la ra tjítsaya chitso. Tanga, 'koaá 'sín ki'sin koni tsa mejèn-la nga 'koa ítjòn-la. ⁴⁹Jñà xitá-la, 'kia nga kijtse nga ya tsá'basòn nandá, iskindaya xkón-ní; 'koaá 'sín isikítsjen tsa xitá tj'ee-ní; ⁵⁰nga nga'tsí-ni nga kijtse, ko 'ñó itsakjòn-la; tanga Jesús nditoón kiichja-la, kitsò-la:

—'Ñó 'tè-la takòn, kì tà chjàn skon, 'an-náa.

⁵¹'Kia nga 'jaha'sen chitso Jesús, nditoón isijyò-ni tjo. Ngi tà kjóxkón-la jñà xitá-la, ⁵²ta ngatji-la nga takó kjè kì nda machiya-la jè kjoxxón ra kisìko jñà niño nchrajín, nga ki, takó 'ñó tájajín tjin-isa ya ajin inima-la.

Kó'sín jè Jesús isinda-ni jñà xitá ra kiya ján Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³'Kia nga ijye tsatojin ya ndáchikon, ijchó ján nangi Genesaret; yaá tsikíté'ñó chitso-la ya andi ndáchikon. ⁵⁴'Kia

nga ijye itjojen ijye chitso, jñà x̄it̄a ra ya t̄j̄tsajna, nd̄it̄oón k̄ijtsexkon nga jé Jesús. ⁵⁵Ti'koaá nd̄it̄oón k̄iji ya nga t̄j̄ngo andi-la i'nde rak̄i. Ak̄jòn tsikí'tsia x̄it̄a nga 'jiikó-la nga'tsi x̄it̄a ra kiya; k̄jisòn-la n̄achan-yá, ya i'nde ñánda nga kií'nchré x̄it̄a nga bijchó Jesús yaá ijchòko-la. ⁵⁶Ni ta ñánda nax̄indá nga 'jaha'sen Jesús, a nax̄indá jtobá-ní, o ra nax̄indá i'i-ní, ko a ya-ní ñánda maxáko jè nangi, jñà x̄it̄a, yaá síkáhiyo jñà x̄it̄a ra kiya ya nga masen-la ndiyá; ak̄jòn bítsa'ba-la Jesús nga katatsjá'nde-la jñà x̄it̄a ra kiya nga katabá'ta-la tsja ni'sín tà ya at̄jòn nikje-la, mé-ni nga konda-ni. Ko nga'tsi x̄it̄a ra tsaká'ta-la tsja ya nikje-la Jesús, kjondaá-ni.

N̄aa-ni kjoa ra síkítsón x̄it̄a

(Mateo 15:1-20)

7 ¹Jñà x̄it̄a fariseo ra 'ji-ni ya nax̄indá Jerusalén ko x̄it̄a ra bakón-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, yaá ijchòkjon Jesús. ²Jñà x̄it̄a k̄i, 'kia nga k̄ijtse i'ka x̄it̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús nga ta bakjèn tjé-ní nga mí k̄i biníjno tsja 'kia nga bakjèn, tsajoóya-ni nga kitsò, nga mì k̄i in̄chisíhitjasòn koni 'sín t̄j̄n k̄jotéxoma 'tse x̄it̄a Judío ra xkón t̄j̄n. ³Nga jñà x̄it̄a fariseo ko nga'tsi x̄it̄a Judío, 'koaá 'sín síhitjasòn koni 'sín t̄j̄n k̄jotéxoma 'tse x̄it̄a jchínga-la; tsa mì k̄i nda k̄iníjno tsja, mì k̄i k̄okjen. ⁴Ti'koaá 'kia nga 'fi-ni nditsín, ít̄jòn biníjno tsja, 'kiaá bakjèn; ko t̄j̄n-isa-la k̄jotéxoma ra kj'íi koni 'kia nga biníya ch̄itsín-la, biníya t̄j̄j-la, ko ch̄itsín k̄ich̄a-la ko nga biníjno n̄achan-la. ⁵Kíi iskonangi-ila Jesús jñà x̄it̄a fariseo ko x̄it̄a ra bakón-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kitsò-la:

—Mé-ni mì k̄i síhitjasòn-ni jñà x̄it̄a ra kotá'yá'ta-li, koni 'sín t̄j̄n k̄jotéxoma-la x̄it̄a jchínga? ¿Mé-ni ta bakjèn tjé-ni, nga mì k̄i biníjno tsja?

⁶Jesús kitsó-la:

—Jè x̄it̄a ra tsi'k̄in Isaías, jè ra isichjeén Nainá k̄jotseé nga kiich̄ja ngajo-la, ndaá kiich̄ja ra a'ta tsajiòn ra jò isén t̄j̄n-no 'kia nga tsikínda xajon nga kitsò:

Jñà x̄it̄a k̄i, 'kia nga kotsò nga 'aán bexkón-na, tà 'én ra kotsò-la,
tanga jñà in̄ma-la k̄jiín síkítsajna-ni.

⁷ Nímé chjí-là koni 'sín bexkón-na,
nga 'koaá 'sín bakón-ya kjotéxoma-la xítà koni tsa 'tse
Nainá.

⁸ Jiòn, níkijna'taxìn-nájiòn ra ngi jè kjotéxoma-là Nainá, kò jé mangítjingi-la jè kjotéxoma-là xítà jchínga koni 'kia nga biníya tijí-no, kò chítín-no; kò kjín skoya-isa kjotéxoma tjín-no koni 'sín 'nià.

⁹ Kitsó-isa Jesús:

—Jiòn, nachrjengi-nó ra ngi jè kjotéxoma-là Nainá, kò jé nihitjasòn jè kjotéxoma-là xítà jchínga-no. ¹⁰ Jè Moisés, 'koaá 'sín kitsò: “Jchaxkín jè na'in-li kò na-li.” Kò tì'koaá kitsò-te: “Jè ra kichajajno-là na'in-là kò na-là, tjínè-là nga kiyá.” ¹¹ Tanga jiòn, 'koaá 'sín bixó: “Jngo xítà, maá kitsò-là na'in-là kò tsa na-là: Mì kì koma kósiko-la; nga nga'tsi tsajmì ra tjín-na, Korbán-ní.” (Jè 'én ra tsò Korbán, jè Nainá, ijyee kítsja ijye-là, tsò-ni.) ¹² Kò bixó-nó: “Mì tì kì tjí'nde-là nga ma kósiko jè na'in-là kò tsa na-là.” ¹³ Jiòn nachrjengi-nó jè 'én-là Nainá 'kia nga kò'sín nìkatoya-la xàngioo jè kjotéxoma ra 'tse xítà jchínga-no; kò kjín skoya kjotéxoma tjín-isa-no ra kò'sín 'nià.

¹⁴ Jesús 'kiaá kiichja-là nga'tsi xítà, kitsò-là:

—Nga'tsi-no, nda tiná'yá-ná, kò tì'koaá nda tichiya-la ijo-no. ¹⁵ Jñà xítà, mì tsa jñà ra 'faha'sen-jin ijo-là ra síkitsón. Jñá-ní ra síkitsón, ra inìma-là nchrabájin-ni. ¹⁶ Nda tichiya-la takòn koni 'sín tíxin-no!

¹⁷ Jesús, 'kia nga ijye itjokàjin-ni ya ñánda nga tjítsajna jñà xítà kii, kijì-ní, 'jaha'sen jngo ni'ya; kò 'kiaá jñà xítà ra kotá'yá'ta-là iskonangi-là kitsò-là: “Kó'sín tsò-ni jè kjoa mangàsòn jè ra kà'benajmíyi.” ¹⁸ Kitsó Jesús:

—¿Jiòn, a tì'koaá mì kì fiya-no kótsò-ni? ¿A mí 'ya jiòn nga nga'tsi tsajmì ra 'faha'sen-jin ya ijo-là xítà mì tsa síkitsón-jin? ¹⁹ Nga mì tsa ya inìma-là 'faha'sen-jin. Yaá 'faha'sen ya indsi'ba, akjòn fi kitsajna-ni.

Jesús, 'kia nga kò'sín kitsò, 'koaá 'sín tsikíya chiya-ná nga nga'tsi tsajmì ra ma chine, tsje-ní; mì tsa síkitsón-jin inìma-là xítà. ²⁰ Kitsó-isa Jesús:

—Jé-ni jè kjóbítsjen ra ya bitjojin-ni ya inìma-là xítà ra síkitsón. ²¹ Nga kì-ni, yaá inìma-là xítà nchrabá-jin-ni, jñà kjóbítsjen ra 'cho tsò, koni jè kjoachijngi 'tse xítà ra ijye tsixan kò ra kjè kì bixan, kò ra ma-là sí'ken xítà, ²² kò kjoa hijé, kò

kjoa nga tse mejèn-là nga 'se-là tsajmì, ko kjoa'cho, ko kjoa chindocha, ko kjoa chrjá'a, ko kjoaxitakòn, ko kjoa ndiso, ko kjoa 'nga ikon, ko kjoa chikoán ra mì tsa ítòn síkítsjen kó'sín nga 'sín. ²³Jñá-ní nga'tsi kjoa'cho kií ra nchrabájin-ni inìma-la xita ra síkítsón.

**Kó'sín kjomà 'kia nga jngo chjoón ra xìn
nangi-là kjokjiín-là a'ta 'tse Jesús**

(Mateo 15:21-28)

²⁴Kijí Jesús ya nangi ra chja-ni Tiro ko Sidón. 'Kia nga ijchò ya, 'jaha'seén jngo ni'ya; mejèn-là nga mì kì yá xita ra ske tsiki, tanga mì kì kjomà tsikijna'ma. ²⁵Ndítóón kí'nchré jngo chjoón ra inìma 'cho-là ní tíjnajin ya inìma-là tsati-là. Kijì ya ñándà nga tíjna Jesús; tsasèn-xkó'nchi'ta-là; ²⁶tsikítsa'ba-là nga katachrjekàjin ya inìma-là tsati jè inìma 'cho-là ní ra tíjnajin. Jè chjoón rakìi, yaá i'nde-là ñándà 'mì Sirofenicia, ko 'én griegoó chja. ²⁷Tanga Jesús kitsó-là:

—Tí'ndi nga jñà kjòn-la ixti katakjèn ítòn. Mì kì nda tjín nga chjí'an-la jñà niño-la ixti ko akjòn jñà nañá 'ki-la.

'Kia jè Jesús isinda-ni xita kiya ra kjìn ma-ni ra kjìn skoya 'chin tjín-la

²⁸ Jè chjoón rakìi kitsó-ní:

—Kixíi kjoa Na'in; tanga jñà ndí nañá kjine-ní xi-la tsajmì ra xaájten-ngí ya ímixa, jñà ra xaájten-la jñà ìxti.

²⁹ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Tà ngatjì-la jè 'én ra kanakjí, ndaá tjin. 'Tin-ni ya ni'ya-li. Jè inìma 'cho-la níi, ijyeé 'ndíi itjokàjin-ni ya inìma-la tsati-li.

³⁰ 'Kia nga ijye ijchò-ni ya ni'ya-la jè chjoón, jè tsati-la, yaá kjiinasòn ya nachan; kò ijyeé itjokàjin-ni ya inìma-la jè inìma 'cho-la níi.

**Kó'sín kjomà 'kia nga Jesús isinda jngo-ni
xìta jtaya kò ra tì'koa lajma**

³¹ Jesús 'kia nga kijì-ni ya i'nde ra chja-ni Tiro, 'koaá 'sín 'jahato ya nangi Sidón, kò tsatojin-te ya nangi ra chja-ni Decápolis nga ijchò-ni ya ndáchikon 'tse Galilea.

³² Jngo xìta ra jtaya kò tì'koa lajma-te, ijchòko-la xìta; akjòn tsikítsa'ba-la Jesús nga kátá'ta-la tsja jè xìta ra kii.

³³ Jè Jesús, a'ta xìn kiiko ya ñándá nga tsìn xìta; jahí'sen najmá-tsja ya chíká-la xìta rakìi, kò tì'koaá isikajàjno nandá nachrá-la ya ndijen-la. ³⁴ Kò akjòn iskotsíjen ya ján ngajmi; 'ñó jaátse-la, kitsò:

—jEfata!

(Jè 'én ra tsò Efata, katatjá'xa tsó-ni.)

³⁵ Kò ndítóón itjá'xa-ni chíká-la xìta rakìi kò kjomà kíi'nchré-ni, kò tì'koaá kjomà tsikí'bi-ni ndijen-la kò ndaá kiichja-ni. ³⁶ Jesús, 'koaá 'sín kitsò-la nga kì tà chjàn yá ra 'bénajmí-la. Tanga 'kia nga 'ñó tsikí'tin nga kì tà chjàn yá ra 'bénajmí-la, ta isaá jnchro, sa 'ñó sa 'ñó tsi'kénajmí nga tíjngo. ³⁷ Jñà xìta ra kíi'nchré, ta kjóxkón-la, kitsó-ní:

—Batoó nda ma-la 'sín, ta mé-isa-ni. Skanda maá-la sínda-ni ní'sín jñà xìta ra jtaya kò ra mì kì ma chja.

Jè kjóxkón ra ki'sín Jesús 'kia nga ijòn jmi xìta isikjèn

(Mateo 15:32-39)

8 ¹ Jñà nìchjin kiòo, kjin jchán xìta kjóxkóya kò tsìn tsajmì ra kjine; Jesús kiichjaá-la jñà xìta ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

²—Mahímaá-na jñà xìta kii. Ijyeé kjo jàn nìchjin tjin-ni nga títsajnakó-ná, kò nì mé tjin-la tsajmì ra ma kjine. ³Tsa tà kò'sín

sikasén chjan-ná ya ni'ya-la, yaá kohindàya ndiyá, nga tjin i'ka ra kjin inchrabà-ni.

⁴'Kiaá kitsò xitá ra kotáyá'ta-la Jesús:

—¿Kó'sín koma sikjén xitá kii ya jngo i'nde nándá nimé tjin?

⁵Jesús iskonangií-la, nga kitsò-la:

—¿Kótjín ma-nì niño nchrajín ra tjihijyo-no?

Kitsó jñà xitá-la:

—Itoó ma-ni.

⁶'Kiaá kitsjà kjohixi nga katitsajna jñà xitá. Iskábé niño nchrajín ra ito ma-nioo; kitsjà-la kjonda Nainá. Akjòn isijòya; kitsjà-la jñà xitá ra kotáyá'ta-la mé-ni nga isika'bí-la xitá ra kjin ma-nioo. ⁷Ti'koaá tjihijyoó chiba-la ndí tì itsíñá. Jesús isichikon'tin-ní; akjòn kitsò-la xitá-la:

—Tika'bí te-la jñà xitá.

⁸Kóhotjín xitá, ndaá tsakjèn ijye skanda kjoski; akjòn tsikíxkó-ni xi-la ra tsijnengi-ni; ngi ito ndisíyá kjomà. ⁹Jñà xitá ra tsakjèn, maá-la tsa ijòn jmi. Akjòn jè Jesús kitsò-la jñà xitá kii:

—Ijyeé ma kongí-no.

¹⁰Ra ijye kjomà, 'jaha'sen chitso Jesús ko xitá ra kotáyá'ta-la. Akjòn kiji ya i'nde nándá 'mì Dalmanuta.

'Kia nga jñà xitá fariseo isíjé jngo chibá ra 'nó jeya tjin

(Mateo 16:1-4; Lucas 12:54-56)

¹¹Yaá ijchòtjingi-la jñà xitá fariseo; tsikí'tsia nga tsakátikjo-ko Jesús. Isíjé jngo-la kjojkón ra ngajmi nchrabá-ni nga mejèn-la skoó'ta, [a kixíí kjoa nga jè Jesús a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni]. ¹²Jesús 'nó jaátse-la, kitsò:

—Jñà xitá kii, ¿mé-ni kjojkón síjé-ni? Ra ngi kjohixi, 'koaá xin-no, nijngo kjojkón ske.

¹³Yaá kitsjin xitá kii; 'jaha'sen india-nì chitso; yaá kiji ya ra ijngoa ndáchikon ján.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse na'yo san ko kjoa ra bakón-ya xitá fariseo

(Mateo 16:5-12)

¹⁴Jñà xitá-la Jesús, ki'chaajín-la, mì kì niño ki'tsa 'kia nga kiji. Ko tà jngoó ma-nì niño nchrajín ra 'ya ya aya chitso.

¹⁵Jesús kitsó-la:

—Chítsijen-la kò tìkindaa ijo-no a'ta 'tse na'yò san 'tse xita fariseo kò 'tse Herodes.

¹⁶ Jñà xita-la Jesús tsakákoò xákjén nga tsajoóya-nì kitsò-la:

—Kíí-la kotsò-ná nga mì kì niño nchrajín ki'ché.

¹⁷ Jesús kjòchiyaá-la koni 'sín inchijóó, 'kiaá kitsò-la:

—¿Mé-ni kòbixó-no nga tsìn-no niño nchrajín? ¿A kjeé fiya-no kò a mí machiya-no? ¿A takó 'ñó tájajín tjín inìma-no?

¹⁸ Sisiín tjín-ni xkòn jìòn, ¿mé-ni mì kì tsijen-no? Tì'koa tjín chíká-no, ¿mé-ni mì kì na'yá-no kò mì kì bítsjen-no? ¹⁹ 'Kia nga ísiká'bia niño nchrajín ra 'òn ma-nioo nga ísikjéén xita ra 'òn jmi ma-ni, ¿kótjín ndisiyá tsikíxkó-isa-najìòn ra tsijnengi-ni?

Kitsó jñà xita:

—Tejò ndisiyá kjóxkó-najin ra tsijnengi-ni.

²⁰ —Kò 'kia nga ísiká'bia jñà niño nchrajín ra ito ma-nioo, kò ijòn jmi xita tsakjèn, ¿kótjín ndisiyá tsijnengi-ni ra tsikíxkó-najìòn?

Kitsó jñà xita:

—Ito ndisiyá kjomà-isa.

²¹ 'Kiaá kitsò-la:

—¿A takó kjeé machiya-no?

'Kia nga jè Jesús isinda-ni jngo xita ra xka ya naxindá Betsaida

²² 'Kiaá kijì Jesús, ijchó ján naxindá Betsaida. Jñà xita, yaá ijchòkò jngo-la xita ra xka. Tsikítsa'ba-la nga kátá'ta-la tsja.

²³ 'Kiaá jè Jesús itsabá'ñó tsja xita ra xka. Akjòn kjin'tá iko; tsikíchrangi xkon, akjòn tsakásòn-la tsja. 'Kiaá iskonangi-la a tsijeén chiba-la. ²⁴ Jè xita xka, iskotsijen-ní, kitsò:

—Ijyeé tsijen chiba-na, tanga ta koni kjòn yá kjòn ma-na jñà xita nga tjíma.

²⁵ Jesús, ijngo 'ká tsaká'ta-isa-la tsja jñà xkon. 'Kia nga iskí'xangi xkon, kjondaá-ni, ndaá tsatsijen ijye-la. ²⁶ Jesús, akjòn isikasén-ni ni'ya-la, kitsò-la:

—Kì ya bitjàhà'sen-jin ya ajin naxindá.

Kó'sín jè Pedro kitsjà 'én-la nga Jesús jé-ní ra Cristo

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Jesús kò xita ra kotá'yá'ta-la, 'kia nga kijì-ni, 'koaá 'sín tsato ya naxindá jtobá ra chja-ni Cesarea 'tse Filipino. 'Kia nga tjímaya ndiyá, Jesús iskonangií-la xita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò x̄ita? ¿Yá-na ra 'an?

²⁸ Kitsó j̄nà x̄ita-la:

—Tjín ra tsò: “Jé-la Juan ra tsatíndá x̄ita.” Kò tjín i'ka ra tsò: “Jé-la Elías.” Tì'koáá tjín ra tsò: “Jé-la jngo x̄ita ra kiichja ngajo-la Nainá k̄jotseé.”

²⁹ Jesús 'kiaá iskonangi-la j̄nà x̄ita-la; kitsò-la:

—¿Tanga ra jìòn, kó'sín bixó? ¿Yá-na ra 'an?

Kiichja Pedro, kitsò:

—Ji-ní ra Cristo ra Nainá isìkasén.

³⁰ Tanga jè Jesús kitsjá-la k̄jokixi nga kitsò-la:

—Kì yá ra 'bènjmí-la ra a'ta tsá'an.

Jesús 'bènjmí kó'sín koma 'kia nga kiyá

(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Tsikí'tsia Jesús nga tsi'kénajmíya-la x̄ita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—'An ra l'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na, tseé k̄johi'in sikjiáan, k̄ochrjengií-na j̄nà x̄ita jchínga, kò j̄nà x̄ita ítjòn-la na'mì, kò x̄ita ra bakón-ya k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. Siì'keén-na tanga 'kia nga ijye k̄jchò jàn n̄ichjin k̄joáya india-na.

³² Jesús, 'koáá kitsò kixi-la k̄joa ra k̄okama'tin. 'Kiaá jé Pedro kiichja'taxìn-la Jesús nga kitsò-la:

—Mì kì nda tjín koni 'sín nga kasi.

³³ Akjòn Jesús, isíkáfa'tá-la, iskotsíjen-la x̄ita ra kotá'yá'ta-la, tsakátikò Pedro. Kitsò-la:

—Tisi'taxín-ná ji x̄ita-ní. Nga mì tsa jè k̄jóbítsjen-la Nainá níkitsjin; ta k̄jóbítsjen 'tse x̄itaá tjiníkítsjin.

³⁴ Jesús kiichja-la x̄ita ra kotá'yá'ta-la kò x̄ita ra tjingi-la. Kitsò-la:

—Tsa yá ra mejèn-la ya k̄jji'ta-na, kì tì tsja jè k̄jòbinachon-la 'sín-ni kindá. Katak̄h̄k̄joa-la k̄johi'in ra k̄tojìn koni tsa 'bamijìn jngo krò ra tije kiyá'ta-ni, kò katanchrabá'ta-na. ³⁵ Nga ta yá x̄ita-ni ra mejèn-la nga mì mé k̄johi'in kotojin jè k̄jòbinachon-la, ta isaá siìjchija jnchro; tanga jè ra tsjá k̄jòbinachon-la nga katachija ra ta ngatjì tsá'an, kò ra ta ngatjì 'tse 'én xitse-la Nainá ra nda tsò, ta isaá jnchro k̄itjokajìn k̄johi'in nga nda k̄jna-ni askan-nioo. ³⁶ ¿Mé ra kijne-la jngo x̄ita, nì'sín 'se ijye-la nga'tsì tsajmì ra tjín i isà'nde, tsa siìjchijaá-ni inìma-la? ³⁷ Nì

ta mé ra ma k_iichjítjì-ni x_ità nga ma k_ij_nakon in_imà-là. ³⁸Jè ra k_osabà-là a'ta tsa'an k_o a'ta 'tse 'én-na ya ngixk_on j_nà x_ità jé ra m_i tsa k_oakixi 'sín, t_i'koaá k_osabá-na ra a'ta 'tse, 'an ra l'ndí-là X_ità xin-là ijo-na, 'kia nga k_j'í india-na nga k_jíh_ik_o k_oajeya-là Na'in-na k_o j_nà ikjalì tsje-là Nainá.

9 ¹Jesús kitsó-isa:
—Ngi k_johixií ra xin-no, t_itsaj_najiín i'ka ijndí x_ità ra m_i k_i kiyá skanda 'kia nga ske jè Nainá nga ngi k_oó nga'nó-là k_j'í katéxoma.

Kó'sín nga jahatj_iya jngohj_ita-là Jesús koni 'sín 'ki

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

²Ra ma jon n_ichjin Jesús k_ilkoó jè Pedro, k_o Jacobo k_o Juan. Ta j_nà k_ilko'tàxìn nga k_ilko_mijno jngo nindo ra 'nó 'nga 'ki. K_o 'kia nga ijchò ya ijndáa, Jesús jahatj_iya-là koni 'sín nga 'ki ya ngixk_on j_nà x_ità-là. ³Jè nikje-là ra k_jiya, 'nó fate tsatsijen k_o 'nó chraba k_jomà. Tsin x_ità i isà'nde ra ma-là k_o'sín ta nda k_itsin nikje koni 'sín nga chroba k_jomà. ⁴J_nà x_ità-là Jesús ra t_jko, t_i'koaá tsatsijen-là jè Elías k_o Moisés nga in_ichibáko Jesús. ⁵'Kiaá k_iichja Pedro, kitsò-là Jesús:

—Maestro, ndaá-ni nga i t_itsaj_na-j_in. Maá k_inda j_n-j_in ni'ya t_jikien, jngo ra tsaji, jngo ra 'tse Moisés, k_o jngo ra 'tse Elías.

⁶Jè Pedro tà 'koaá 'sín kitsò-ni, m_i k_i t_i be-ni kó'sín k_iichja, ta ngatj_i-là 'nó itsakjòn nga j_n. ⁷'Kiaá 'ji jngo 'ngièn-là ifi ra tsikj_itsa'ma, k_o ya ajin ifi ina'yá jngo-là 'én ra kitsò:

—Jé rak_i l'ndí-na, k_o 'nó tsjake; jé t_iná'ya-la.

⁸'Kia nga iskotsijen india-ni x_ità-là, m_i t_i yá k_itse-ni. Tà jè tajngoó Jesús s_ijna.

⁹'Kia nga ijye in_ichabàjen-ni ya nindo, Jesús kitsjá-là k_johixi nga kitsò-là:

—K_i yá ra 'bènajmí-là jè k_oja ra ka'ya skanda 'kia nga k_ojaáya-na a'ta 'tse k_jobiya 'an ra l'ndí-là X_ità xin-là ijo-na.

¹⁰J_nà x_ità-là tsikí'maá j_nà k_oja k_i, k_o tsajoóya-ni nga kótsò-ni ra tsò nga k_ojaáya-là. ¹¹Iskonangií-là Jesús. Kitsò-là:

—¿Mé-ni k_o'sín tsò-ni j_nà x_ità ra bakón-ya k_jotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, nga jè Elías t_jínè-là nga k_j'í itjòn?

¹²Jesús kitsó-là:

—Kixí k_oja, jé Elías k_j'í itjòn, k_o jé s_ilkhijyondá ijye-ni nga'tsi x_ità. K_o t_i'koaá t_ik_itsjen-te koni 'sín tsò xajon-là Nainá

nga 'an ra l'ndí-là Xità xin-là ijo-na tsee kjohi'in sikjiín-te, skanda kochrjengí-na xita. ¹³Tanga 'an, 'koaá xin-no, jè Elías ijyee 'ji-ní. Ko jñà xita 'koaá 'sín isikò koni 'sín kjomejèn-là ra jñà. Nga 'koaá 'sín tíchja xajon-là Nainá nga tjínè-là nga kò'sín kokama'tin.

**'Kià nga jè Jesús isinda-ni jngo ti ra inìma
'cho-là níí tjíjin inìma-là**

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

¹⁴Jesús 'kià nga ijchò-ni ñánda títsajna xita ra i'ka ra kotá'yá'ta-là, kijtse-ní nga kjín jchán ma-ni xita ra títsajnandi-là. Yaá títsajnajin i'ka xita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, nga 'ñó inçhibátikjòkò. ¹⁵Jñà xita, kó ra kijtse Jesús, tà 'koaá kjomà-là. Ta nditòón jngo jtín kiji nga kù síkjáya-là. ¹⁶Jesús iskonangií-là, kitsò-là: —¿Mé ra ta nda chitiya-no?

¹⁷'Kiaá kiichja jngo xita ra ya sijnajin. Kitsò:

—Maestro, jé i'ndí-na kà'fíikò-la. Inìma 'cho-là níí tjínajin ya inìma-là ra mì kì ma síkìchja. ¹⁸Ni'sín ta ñánda tíjna 'kià nga tsabá'ñó, yaá majndo'tá nangi kò ngi bachrjeé nachrá-xó tsa'ba, kò kjinene ní'ño, akjòn sijna tátája. Kíí kòkàxin-ila xita ra kotá'yá'ta-li nga katachrjekàjin ya inìma-là jè inìma 'cho-là níí, tanga mì kì koma-là kabachrjekajin.

¹⁹Kiichjaá Jesús, kitsò:

—Jìòn, xita ra mì kì nda makjiín-no ra a'ta tsa'an. ¿A ta 'aán kótijnako ki'ta-no skanda ta mé nichjin-nioo? ¿Kó'sín koma-ni nga chíkjoa-na kjoa ra 'nià jìòn? Nchrabáko-ná ijndí jè ndí ti.

²⁰'Kiaá kùikò jè ndí ti ya ngixkon Jesús; jè inìma 'cho-là níí, 'kià nga kijtse Jesús, 'ñó tsajndo'tá ya nangi nga 'ken-xìn jè ndí ti. 'Kià nga iskàtjen'ta nangi, ngi tsindoya'nde-ní kò itjo nachrá-xó tsa'ba. ²¹Jesús iskonangií-là na'in-là, kitsò-là:

—¿A kjotseé-ni nga kò'sín ma-là ti-lí?

Jè na'in-là kitsó-ní:

—Tì'saá-nì nga ndí ti itsé nga koma-là. ²²Jè inìma 'cho-là níí, kjokjín jchán 'ka síkàtjen-jin ya ajin ní'í kò kjokjín 'ka síkàtjen-jin-te ya nandá nga mejèn-là sù'ken. Tanga tsa ma-li mé ra ma síkij, jchahimatakón-nájin kò 'tjìn kjonda tìsìko-nájin.

²³ Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni si-ni, tsa ma-li? Nga nga'tsi ra kò inìma-la makjín-la, kitjasòn-la ta mé-nioo.

²⁴ Nditóón 'nó kiichja jè na'in-la ti. Kitsò:

—'Nó makjín-na, tìsiko-isa-ná nga isa nda katakjin-na.

²⁵ 'Kia nga kijtse Jesús nga isaá kjìn in-chima xita, tsakátikoó jè inìma 'cho-la níí; kitsò-la:

—Ngaji, inìma 'cho-la níí ra mì kì ma nakjì kò ra mì kì na'yí, 'aán kotíxin-la, títojin ya ijo-la ndí ti rakì; kì tì tsja ya bitjàha'sen-jin-la.

²⁶ Jè inìma 'cho-la níí 'nó iskindaya kò tsikítsajne ijo-la ndí ti 'kia nga itojin ya inìma-la. Yaá isijna'ta nangi jè ndí ti koni tsa ijye 'ken; skanda kjìn xita ra in-chikotsíjen-la, kitsò:

—Ijyeé 'ken.

²⁷ Tanga jè Jesús itsabá'nó tsja jè ti; iskimí'nga; akjòn tsasíjna kixi-ni.

²⁸ 'Kia nga 'jaha'sen ni'ya Jesús, jñà xita ra kotá'yá'ta-la iskonangií-la 'kia ta jñà tjíhijyo. Kitsò:

—¿Mé-ni ngajin mì kì kàma kànachrjekàjin-najin jè inìma 'cho-la níí?

²⁹ Jesús kitsó-la:

—Jè inìma 'cho-la níí ra kò'sín 'són, 'kiaá bitjokàjin 'kia nga bitsa'beé kò nga bitsachjeén a'ta 'tse Nainá.

'Kia nga jè Jesús 'bénajmíya india-nì kó'sín koma 'kia nga kiyá

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

³⁰ 'Kia nga kijì-ni ya i'nde rakì, yaá tsatojin ya nangi Galilea, tà ngatjì-la, majìn-la nga xita ske; ³¹ nga jñà in-chibakón-ya-la xita ra kotá'yá'ta-la, nga kitsò-la:

—'An ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, yaá kongatsja jñà xita, akjòn sù'ken-na. Tanga 'kia nga kijchò jàn nìchjin nga ijye kiyáa, kjoaáya-ina.

³² Tanga jñà xita-la, mì kì kjòchya-la 'én ra kokitsò-la. Kò mì kì kitsò ikon nga iskonangi-la.

Yá nì ra ma kíjna ítjòn

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

³³ 'Kia nga ijchò ya naxindá Capernaum, 'kia nga ijye tsikítsajna aya ni'ya, Jesús iskonangií-la xita-la, kitsò-la:

—¿Mé ra ta nda chitiya-najìon 'kia nga inchinchrabé ya aya ndiyá?

³⁴ Xita-la tà jyò tsikitsajna, ta ngatji-la 'kia nga inchinchrabá ya ndiyá, yaá tsakátiya-ni yá xita xákjién ra tíjna ítjòn. ³⁵ 'Kiaá tsikijna Jesús; akjòn kiichja-la jñà ra tejò, kitsò-la:

—Tsa yá ra mejèn-la nga kíjna ítjòn, ta isaá jnchro jè nangi katasíkijna ijo-la, kò katasísin-la nga'tsì xita ra i'ka.

³⁶ Jesús iskábé jngo ndí ti, tsasíjna masen. Akjòn tsa'nga. Kitsò-la xita-la:

³⁷—Jè ra a'ta tsa'an skaábétjò jngo ndí ti koni jè ndí ti rakìi, koni 'aán-nì ra kjábétjò-na; kò jè ra skaábétjò-na mì tsa 'an ra kjábétjò-na, jé kjábétjò jè ra isikasén-na.

Kó'sín 'ya-la jè ra mì tsa kondra tíjna-ná, nga xita tsajién-ná

(Mateo 10:42; Lucas 9:49-50)

³⁸ Kiichjaá Juan, kitsò:

—Maestro, kà'yaá jngo-jin xita ra kò 'í-li bachrjekàjin inìma 'cho-la nií ra tíjin ijo-la xita; kabatechjá-lajin, nga jè xita rakìi, mì tsa ya tsá'bako-ná.

³⁹ Jesús kitsò:

—Kì kò'sín batechjà-la. Nga mì kì koma askan kichjajno-na jè ra a'ta tsa'an tí'sín jngo kjoxxón. ⁴⁰ Jè ra mì tsa kondra tíjna-ná, xita tsajién-né. ⁴¹ Ta yá-ni ra a'ta tsa'an tsjá jngo chitsín-no nandá, ta ngatji-la nga xita-la Cristo 'mì-no, 'koaá xin kixi-no nga isaá tse kjonda-la Nainá sakò-isa-la.

Xita ra bí'tin-ná nga fatsji-jé

(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

⁴² Tsa yá ra skanìjin jé, xita ra makjiín-la a'ta tsa'an, jñà ra kò'sín kjòn inìma-la koni jñà 'tse ndí ixti, isaá-la nda-la tsa jè xita ra kò'sín 'siin, jngo najò natsí katasité'ñóngi ya ísìn, akjòn sikàtjen-ngi ya ajin ndáchikon. ⁴³ Tsa jè ndsií bátsji-jé-li, tichátjin. Isaá nda-ni nga kato-tsja 'ki nga kitjáha'siin ya ñánda nga kíjnakon jè inìma-li, kò mì 'koa-nì tsa tíjn nga jò ndsií nga 'kín ya ñánda nga tíjn kjohi'in ra mì kì fehe'ta, ya ajin ni'í ñánda mì kì ma fi'tso, ⁴⁴ ya ñánda nga níkjíá biya jñà chindo kò ñánda títi ni'í ra níkjíá fi'tso. ⁴⁵ Tsa jè ndsaki bátsji-jé-li, tichátjòn-ti. Isaá nda-te-ni tsa kato ndsakò 'ki nga kitjáha'siin ya ñánda nga kíjnakon jè inìma-li, kò mì

'koa-ni tsa tjin ngajò ndsakì nga 'kín ya ajin ni'í ñánda nga tjin kjohi'in, ⁴⁶ya ñánda nga níkjia biya jña chindo kò ñánda títi ni'í ra níkjia fi'tso. ⁴⁷Kò tsa jè xkìn bátsji-jé-li, tináchrji. Isáa nda-ni ní'sín ta jngo-ni xkìn nga kitjáha'siin ñánda nga tibatéxoma Nainá kò mì 'koa-ni tsa tjin ngajò xkìin nga 'kín ya ñánda tjin kjohi'in ra mì fehe'ta ⁴⁸ya ñánda nga níkjia biya jña chindo kò ñánda títi ni'í ra níkjia fi'tso.

⁴⁹'Nga'tsí-ni, yaá kojnchrajin ya ajin ni'í. ⁵⁰Jè naxa, nda-ní; tanga tsa 'kia mì kì tì jnchra kama-ni, ¿kó'sín siko-la nga ma kojnchra india-ni? Tjatsjio nga katafichjin-la kjotsjacha ra tjin-no kò xàngioo koni 'sín nga fichjin-la tsajmì ra ma chine 'kia nga tjin-la naxa mé-ni nga 'nchán kitsajnakoo xàngioo nga jngó jngó-no.

**Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse xita ra ijye
ixan ra tsjin-ni xákjién**

(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

10 ¹Jesús itjodin-ní ya naxindá Capernaum, nga kijì ya ján nangi Judea, kò kijì ya nangi ra kijina ya ajton ndáje Jordán. India kjokjin'ta-ila xita kò tsikí'tsia nga tsakón-ya-la koni 'sín 'sín kí'ta. ²Ijchò kincha'ta chrañaá i'ka-la xita fariseo nga mejèn-la skoóndacha-la; iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A tji'nde-la ra xita 'xin nga ma jngó kjá tsjin-ni jè chjoón-la?

³Jè Jesús kitsó-la:

—¿Kó'sín tsakón-ya-no Moisés?

⁴Kitsó xita kii:

—Moisés kitsjá'nde-ní nga ma jngo xajon koaajna masen xita nga tsjin-ni xákjién.

⁵Jesús kitsó-la:

—Moisés, kii kò'sín tsikínda-ni kjotéxoma rakii ta ngatji-la nga 'ño tájajín tjin inìma-najìòn. ⁶Tanga 'kia nga tì'sa isinda isà'nde, “kò chjoón kò 'xiín tsikínda Nainá. ⁷'Koaá ma-ni nga jè xita 'xin, 'kia nga kixan, tsjin jè na'in-la kò tsjin jè na-la; ta jè chjoón-la kíjnako. ⁸Kò, jngoó ijo kama-ni ta ngajò.” Mì tsa tì jò ma-ni 'kia nga ijye kabixan; tà jngoó ijo kama-ni. ⁹'Koaá ma-ni nga mì kì ma nga jña xita sìtsjin-ni xákjén jña ra jè Nainá síjngo.

¹⁰ 'Kia nga ijchò-ni ni'ya-la jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Jesús, iskonangií india-ilà ra tijè-ni kjoa k̃i. ¹¹ Jesús kitsó-la:
—Jè xit̃a ra tsjín-ni chjoón-la k̃o kj'íi chjoón k̃ixan-ko india-ni, kjoa chijngí t'ísín. ¹² K̃o tsa jè chjoón tsjín-ni 'x̃in-la k̃o kj'íi 'x̃in k̃ixan-ko india-ni, t̃i'koaá kjoachijngí t'ísín-te.

'Kia nga jè Jesús isìchikon'tin ndí ixti

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Jñà xit̃a 'jiikó-la ndí ixti jè Jesús mé-ni nga kátá'ta-la tsja. Tanga jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Jesús mì k̃i kitsjá'nde-la. Tsakátiko-ní jñà ra 'jiikó ndí ixti. ¹⁴ 'Kia nga kijtse Jesús, kjojtí-la, kitsò-la:

—T̃i'nde-la jñà ndí ixti nga katanchrabá'ta-na. K̃i jìon batechjà-la. Nga jñà xit̃a ra k̃o'sín t̃jín inìma-la koni 'tse jñà ndí ixti, ijyeé 'tseé nga'tsì kjonda ra t̃jín ya ñánda nga t̃ibatéxoma Nainá. ¹⁵ Ngi kjohixí ra xian-no, jè ra mì k̃i k̃o'sín t̃jín inìma-la koni 'tse jñà ndí ixti nga skaábé kjonda-la Nainá nga jè katatéxoma-la, mì k̃i koma kjoaha'sen ya ñánda nga t̃ibatéxoma Nainá.

¹⁶ Akjòn Jesús tsa'nga ndí ixti; tsakásòn-la tsja nga isjé-la Nainá nga katasìchikon'tin jñà ndí ixti k̃i.

'Kia nga jngo xit̃a ti ra 'ñó nchíná tsakáko Jesús

(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

¹⁷ 'Kia nga ijye tífi india-ni Jesús, jngo xit̃a ijchòtjngi-la ra 'ñó t̃jen. Tsa'sèn-xkó'nchi'tá-la; akjòn iskonangi-la; kitsò-la:

—Maestro, ra xit̃a nda 'mì-li, ¿mé ra 'siaan nga ma 'se-na kjoabinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nio?

¹⁸ Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni nga xit̃a nda 'mì-ná? Nga tsìn jngo xit̃a ra nda; ta jngoó jè Nainá ra nda xit̃a. ¹⁹ Ijyeé t̃jjin-li kótsò kjotéxoma: “K̃i kjoachijngi 'nì; k̃i xit̃a nì'kin; k̃i chijé 'nì; k̃i 'én ndiso fanè-la xit̃a ra kj'íi; k̃i chòndača-jìn; nda jchaxkín na'in-li k̃o na-li.”

²⁰ Jè xit̃a kitsó-ní:

—Maestro, t̃isih̃tjasòn ijye-ná nga'tsì kjoa k̃i kó nga t̃isjchá jjo-na.

²¹ Jesús tsjakeé kjomà, isko'án-ní, akjòn kitsò-la:

—Jngo kjoa chija-li ra 's̃iin. T̃ikat̃ina ijyi nga'tsì tsajmì ra t̃jín-li. K̃o jè t̃on, t̃ika'bí-la jñà xit̃a ra ima t̃itsahijyo,

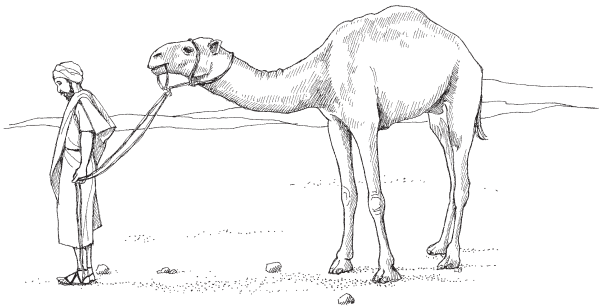
mé-ni nga tse kjonda 'se-li ya ján ngajmi. Kò akjòn nchrabátjìngi-ná.

²² Jè xitá rakii, 'nó 'cho kjomà-la 'kia nga kií'nchré 'én kii. 'Nó ba ki'se-la nga kijì-ni, ta ngatjì-la nga 'nó nchiná.

²³ Jesús jngo tjandi iskotsíjen, kitsò-la xitá ra kotá'yá'ta-la: —'Nó chjá kama-la ra xitá nchiná nga kjoaha'sen ñánda nga tíbatéxoma Nainá.

²⁴ Jñà xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús, 'kia nga kií'nchré 'én kii, tà 'koaá kjomà-la. Tanga jè Jesús india kitsò-ila:

—Jìon ra i'ndí-na xin-no, taxki i'in koma-la xitá ra kjoanchiná-la bá'ta ikon nga kjoaha'sen ñánda nga tíbatéxoma Nainá. ²⁵ 'Nó chjá kama-la nga kjoaà'sen-jin ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá; skanda isaá-la chiba chjá kama-la jngo cho camello nga kjoaà'sen-kjá ya ñánda nga tì'xá nindo ra tjahiña-ni nikje.

Cho camello

²⁶ Jñà xitá-la Jesús, isaá ta 'nó kjóxkón-isa-la. 'Kiaá kitsò-la xákjién:

—¿Yá xitá ra koma kitjokajin kjohi'in tsa'koa?

²⁷ Jesús iskotsíjeén-la, akjòn kitsò-la:

—Ra ta jñà xitá mì kì koma-la; tanga Nainá, komaá-la ra jè; nga ra a'ta 'tse Nainá ma ijye-ní ta mé kjoa-nioo.

²⁸ 'Kiaá kiichja Pedro nga kitsò:

—Ra jin, kijmitákon ijyeé-nájin nga'tsi tsajmì ra tjín-nájin, kò jíí timatjìngi-lajin.

²⁹ Jesús kitsò:

—'Koaá xin kixi-no, nga'tsi xitá ra isíkítsajna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, na-la, na'in-la, chjoón-la, ixti-la kò nangi-la ra ta

'an ngatjì-na kò jè ngatjì-là 'én xit̄se-là Nainá ra nda tsò ³⁰ i a'ta nangi, jngo sindo 'ka kò'ki t̄jábé ngajo-ila, ra ni'ya 'mì, ra 'ndse, ra ndichja, na-là, ixti-là kò nangi-là, ni'sín koj̄tike xit̄a nga koāt̄j̄ingi-là. Tanga jè isà'nde ra sa nchrabá, 'seé-là kjobinachon ra mì fehe'ta ni t̄a kjiá-nioo. ³¹ Tanga k̄jín xit̄a ra j̄nà t̄ítsajna ít̄jòn 'ndi 'ndi-ni, j̄nà k̄ítsajna t̄j̄ingi askan-nioo; kò j̄nà ra t̄ítsajna t̄j̄ingi 'ndi 'ndi-ni, j̄nà k̄ítsajna ít̄jòn-ni askan-nioo.

Jesús 'bénajmí ra ma-ni jàn 'ka kó'sín koma'tin 'kia nga kiyá

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Jesús, tsá'ba ít̄jòn-là xit̄a-là nga in̄chifi ya ján naxindá Jerusalén. J̄nà xit̄a ra t̄j̄ingi-là, tà in̄chimaxkón-là 'kia nga in̄chifi. J̄nà xit̄a-là ra tejò ma-ni india kīichja'taxìn-là, ak̄jòn tsi'kénajmí india-là mé kjoa ra 'sa kòkama'tin. Kitsò-là:

³³ —'Ndi 'ndi-ni, yaá in̄chimangié ya naxindá Jerusalén; 'an ra l'ndí-là Xit̄a xin-là ijo-na, yaá kongatsja j̄nà xit̄a ít̄jòn-là na'mì kò j̄nà xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kò j̄nà kòkítsò nga bakén-na nga kiyáa, kò yaá s̄iingatsja-na ya ajin-là xit̄a ra mì tsa xit̄a Judío, ³⁴ kò j̄nà xit̄a k̄i, s̄iisabà'tiín-na, kííchrájno-na, kojá-na, ak̄jòn s̄i'ken-na. Tanga ra koma jàn nichjin kjoaáya india-na.

Kjoa ra jè Jacobo kò Juan isijé-là Jesús

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Jacobo kò Juan, ixti-là Zebedeo, ijchò kincha'tá-là Jesús, kitsò-là:

—Maestro, mején-najin nga kò'sín 't̄iín jè kjonda ra sijé-lajin.

³⁶ Jesús iskonangí-là, kitsò-là:

—¿Mé ra mejèn-no nga tsja-no?

³⁷ Jacobo kò Juan kitsó-ní:

—'Kia nga ijye t̄j̄ibatexomi ya ján ngajmi, ki'nde-náj̄in nga ya k̄ítsajna'ta-lajin, jngo t̄ik̄j̄ina'ta-náj̄in ya nga kixi-li kò jngo t̄ik̄j̄ina'ta-náj̄in ya ngaskoán-li.

³⁸ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Mì k̄i 'ya j̄iòn mé ra níjé. ¿A maá kotoj̄iòn jè kjohi'in ra 'an kotojian? Kò, ¿a maá kò'sín k̄it̄jáha'sen-jion kjohi'in ra 'an kjoáha'sen-jiaan?

³⁹ Kitsó j̄nà xit̄a k̄i:

—Jon, maá kotojin-jin.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Kixíí kjoa, maá-la kotojìon kjohi'in; kò skanda

kitjáha'sen-jion jè kjohi'in ra 'an kotojian; ⁴⁰tanga mì tsa 'an bakò-na nga tsja'ndé-no nga ya kitsajna'ta-ná ya nga kixi-na kò ya ngaskoán-na. Jñà i'nde kii, ta jñá títsajna-la jñà ra kò'sín ijye itjahájin.

⁴¹'Kia nga kíi'nchré jñà xita-la Jesús ra i'ka ra ngi te ma-nioo, kjojtíí-la koni 'sín kitsò Jacobo kò Juan. ⁴²Tanga jè Jesús kiichjaá-la, kitsò-la:

—Ijyeé 'ya-nájìon nga jñà xita ra si'ta xá ya naxindá ra tjin ya isà'nde, 'koaá 'sín batéxoma koni tsa jñà ma ni-la xita naxindá. Kò jñà xita ra isa 'nga títsajna, koó kjotéxoma-la beton-ni jñà xita. ⁴³Tanga ra a'ta tsajìon mì kì tjinè-la nga kò'sín kokama. Jè ra mejèn-la nga 'nga kájna, ta isaá jnchro jé katabasikò'ta-no; ⁴⁴kò jè ra mejèn-la kájna ítjòn-no, ta isaá jnchro jè katama chi'nda-no. ⁴⁵Nga 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ti'koaá mì tsa ki xá 'jii-na nga 'an nda kitjasòn ítjòn-na. Kíí xá 'jii-na nga 'an jnchro nda sihitjásòn ítjòn-la xita, kò nga tsja ijo-na nga kjin xita kitjojin kjohi'in nga 'an kichjiti ngajo-la jé-la.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè xita xka ra 'mì Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶'Kia nga ijchò ya naxindá Jericó, 'kia nga ijye inçhibitjojin ya najnchra, tjiko xita-la ra kotá'yá'ta-la kò kjin xita tjingi-isa-la. Ya andi ndiyá, jngo xita ima tjna ra xka ra 'mì Bartimeo, ti-la xita ra 'mì Timeo, nga tísjé kjotjò ton. ⁴⁷Jè xita xka rakii, 'kia nga kíi'nchré nga jé Jesús ra Nazaret i'nde-la tífi, nditoón kiichja-la, kitsò-la:

—jJesús, ji ra ya nakjoá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kin David, jchahimatakón-ná!

⁴⁸Kjin xita tsakátiko Bartimeo nga jyó katijna. Tanga jè Bartimeo isaá ta 'ñó kiichja-isa. Kitsò:

—Ji ra ya nakjoá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kin David, jchahimatakón-ná.

⁴⁹'Kiaá tsasijna Jesús, kitsò:

—Tinákjoa-la.

Akjòn inakjoá-la jè xita xka. Jñà xita kitsó-la:

—'Nó 'tè-la takìn, tísítjìn, chja-ró-li Jesús.

⁵⁰ Jè xita xka, nditoón tsasítjen, tsachrje nachro sòn'nga-la, kii kasi'ta-la ñánda síjna Jesús. ⁵¹ Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Mé ra mejèn-li nga sikó-la?

Jè xita xka kitsò:

—Ji Maestro, jé mejèn-na nga katatsíjen-na.

⁵² Jesús kitsò-la:

—'Tin-ni. Ki-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni.

Jè xita xka, nditoón tsatsíjen-ila, ko yaá kiitjingi-la koni 'sín ndiyá tífi Jesús.

'Kia nga jè Jesús 'jaha'sen-jin ya naxindá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

11 ¹ 'Kia nga ijyè ijchò chraña ya naxindá Jerusalén, ya chraña'tá-la jña naxindá ra 'mì Betfagé ko Betania, ya a'ta nindo Yá Olivo, Jesús isikasén jò xita ra kotáyá'ta-la; ² kitsò-la:

—Tangiò ya naxindá itsé ra kijjna'ta ya ján. 'Kia kijcho, yaá síjna'ta'ño jngo ndí búrró i'ndí ra kjè sa yá bijnasòn-la. Chjijnda'ño, ko nchrabáko. ³ Tsa yá ra kjonangi-no, tsa kitsò-no: “¿Mé-ni koniko-no jè búrró?” ‘tin-la: “Jé-ró Jesús ra tíjna ítjòn kojheén-la. Askán-ró síikasén-ni.”

⁴ Kijí jña xita-la. 'Kia nga ijchò jngo ni'ya, yaá tjíté'ño jngo búrró ya xatjo ni'ya ya aya ndiyá. Akjòn iskijnda'ño.

⁵ Tjín 'ka xita ra ya títsajna kitsò-la:

—¿Mé 'siaan-no, mé-ni ko'sín chjijnda'ño-no jè ndí búrró?

⁶ 'Koaá 'sín kitsò-la koni 'sín kitsò Jesús, ko kitsjá'ndeé-la nga kiiko. ⁷ 'Kia nga ijchòko ñánda tíjna Jesús, jña nikje-la xita kii tsakásòn-la ndí búrró. Akjòn tsikijnasòn-la Jesús.

⁸ Kjin xita tsakánda nikje-la ya aya ndiyá, ti'koa tjín xita ra chrja-la yá tsate ya ajin ijña ra tsakánda-te nga kijtsexkón Jesús.

⁹ Jña xita ra tíjtjòn ko ra tjingi, 'ño chja, nga inchtsò:

—Mé ta nda-la jè xita ra nchrabá ngajo-la jè Nainá. ¹⁰ Mé ta nda-ni nga jè kotèxoma ngajo-la xita jhínga-ná David. ¡Jeya katijna Nainá ya ján ngajmi!

¹¹ Jesús 'jaha'sen-jíin ya naxindá Jerusalén. Akjòn 'jaha'sen ya nditsin ingo ítjòn. Iskotsíjen kóho'ki nditsin ingo. Ko akjòn itjo-ni; kiiko xita-la ra tejò ma-ni ján naxindá Betania, tà ngatji-la nga ijyèé kjòhixòn 'kia nga ijchò.

'Kia nga jè Jesús kitsjà 'én-la nga 'cho katama'tin jè yá-la to igo
(Mateo 21:18-19)

¹²'Kia ma nchijòn nga itjo india-ni ján naxindá Betania, kjòhojó-la jè Jesús. ¹³'Kiaá kijtse jngo yá-la to igo ra kjin síjna nga tjín-la xka. Kii katsíjen-la a ijá-la to, tanga nimé to isakò-la; tà xkaá ra tjín-la. Nga mì tsa nichjin-la to 'kia. ¹⁴'Kiaá kitsò-la jè yá-la to igo:

—Kì tã tsja yá ra kjine-ni to-li ni ta kjía-nioo.
Jña xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kí'nchré 'én kii.

Kjoa ra ki'sin Jesús ya nditsin-la ingo ítjòn

(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵'Kia nga ijchò ya naxindá Jerusalén, Jesús 'jaha'seén ya nditsin ingo ítjòn; akjòn tsikí'tsia nga tsachrje jña xita ra ya inchiabatína ko inchiabatse ya nditsin-la ingo. Isíkafa tsakjàn jña ímixa-la xita ra síkaatjya ton ko jña íxile-la jña ra batína nise paloma. ¹⁶Ko mì kì kitsjá'nde-la xita ra tsajmì batína nga 'jahako 'chá-la ya nditsin ingo. ¹⁷Akjòn tsakón-ya-la xita. Kitsò-la:

—Jè xajon-la Nainá, ¿a mí tsa ko'sín tí'ta nga tsò: “Ni'ya-na, 'koaá 'sín kochjeén nga ya kichja'ta-na nga'tsi xita ra tjín nga tíjtsa isà'nde”? Tanga jìòn i'nde-la xita chijé inchi'nià.

¹⁸Kíi'nchré jña kjoa kii jña xita ítjòn-la na'mì ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. Tsakátsjií-la

kó'sín s̄iiko nga koma s̄i'ken Jesús, tanga itsakjón-la, tà ngatjì-la nga k̄jín ma-ni x̄it̄a ra kií'nchré 'én ra tsakón-ya Jesús, ko tà maxkón-la jè kjotéxoma ra bakón-ya. ¹⁹'Kia nga ijye kjòjñò, Jesús ko x̄it̄a-la itjòjin-ní ya nax̄indá Jerusalén nga kijì-nì.

Kó'sín nga ta sasaá kixì jè yá-la to igo ra tsin-la to

(Mateo 21:20-22)

²⁰Ra ma nchijòn, 'kia nga tajñòya, yaá 'ja india-nì ya ñánda nga s̄jna yá-la to igo; kijtse-ní nga ijye kixì yá-la ko kóho'ki skanda kjama-la. ²¹Jè Pedro ítsjeén-la koni 'sín kitsò Jesús. 'Kiaá kitsò-la:

—Maestro, chítsijen-la jè yá-la to igo ra inakjoájno-la jì ngojñá. Ijyeé kixì.

²²Jesús 'kiaá kiichja; kitsò:

—Katakjiín-no a'ta 'tse Nainá. ²³'Koaá xin kixì-no, tsa yá ra kitso-la jè nindo rakii: “Tixín ijndí; ya tikàtjen-jin ijo-li ya ajin ndáchikon.” Tsa mì tsa tà jò tjín-la inima-la 'kia nga kokitso, tsa ngi kixì kjoa nga tjíngo ikon, 'koaá 'sín koma koni 'sín kitsò. ²⁴Kií ko'sín xin-no nga'tsì-no, 'kia nga mé ra sijé nga kinákjoa'ta-la Nainá, 'koaá 'sín katakjiín-no koni tsa ijye itjábé-no jè ra inchinjé, mé-ni nga 'ki-no. ²⁵Ko 'kia nga kinákjoa'ta-la Nainá tijchaà'ta-la jé-la xàngioo mé-ni jè Na'ín-no ra tjína ján ngajmi, ti'koaá sihijcha'ta-no jé ra tjín-no. ²⁶[Tanga tsa mì kì sijcha'tà-la jé-la x̄it̄a xàngioo, ti'koaá mì kì sihijcha'ta-no Na'ín-ná ra tjína ngajmi jñà jé ra tjín-no.]

Kjotéxoma ra jè Jesús tjín-la

(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

²⁷Jesús ijchó india-ni ya ján Jerusalén. 'Kia nga tsá'ba ya nditsin ingo ítjòn, 'jií kíncha'tá-la jñà x̄it̄a ítjòn-la na'mì, ko x̄it̄a ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, ko x̄it̄a jchínga 'tse x̄it̄a Judío; ²⁸iskonangi-la, kitsò-la:

—Ko'tín-nájin, ¿mé kjotéxoma ra tsjá'nde-li nga ko'sín 'nì? ¿Yá ra kitsjà-li kjotéxoma kii?

²⁹⁻³⁰Jesús kitsó-la:

—Ti'koaá 'an, jngo 'én skonangi-no: ¿Yá ra kitsjà-la kjotéxoma jè Juan nga tsatínda x̄it̄a? ¿A jé Nainá ra tjína ngajmi, o ra ta x̄it̄a-ní? Ko'tín-ná jiòn, akjòn 'kia koxín-no ra 'an, yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín 'siaan.

³¹ 'Kiaá tsajoóya-ni, kitsò-la xákjién:

—Tsa kixé: “Jé Nainá ra tǐjna ngajmi”, kií-la 'sín kitsò-ná: “¿Mé-ni nga mì kjokjiín-najìon?” ³² Kò tsa kixé: “Xitàá kitsjà-la kjotéxoma...”

Tanga jǎa xità naxindá itsakjòn-la, tà ngatjì-la nga jǎa xità, 'kooá 'sín makjiín-la nga jè Juan, ngi jé Nainá kiichja ngajo-la.

³³ Jǎa xità kiì kitsò-ní:

—Mì kì 'ya-jin.

Kò jè Jesús kitsò-la:

—Tǐ'kooá 'an, mì kì koxín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan.

Kjoa mangàsòn 'tse xità ra tsikítje to uva ra 'cho síxá

(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

12 ¹ Tsikí'tsia Jesús nga tsi'kénajmíya kjoa ra ma mangàsòn-kjo. Kitsò:

—Jngo xità tsikítjejin to uva ya nangi-la, kò akjòn tsikíchjàndi-la, kò tsikínda jngo i'nde ñánda nga kitjo jè nandá-la to uva. Tǐ'kooá tsikíndaá jngo ni'ya ra tsikísòn'nga mé-ni nga ma kòkinda-ni nga'tsiò. Akjòn isikiña-la jè nangi-la jǎa xità, mé-ni nga síxáko-ni. Kò akjòn kjiín kiji ni-la nangi rakì. ² 'Kia nga ijchò nichjin-la nga kjójchá to uva, jè ni-la nangi isikasén jngo xità chi'nda-la nga 'ji síje ra jè bako-la nga tjábé chiba-la 'tse tsajmì ra kjójchá. ³ Tanga jǎa xità ra isíxájin nangi, tà iskajàn-kò-ní; tà isikasén tiyaá-ni. ⁴ Jé ni-la nangi isikasén ijngo xità chi'nda-la. Tǐ'kooá tà najoó tsikínè-te, ngi kitíí skò, 'ñó kijtseton. ⁵ Jè ni-la nangi ijngo-isa isikasén xità chi'nda-la. Jè rakì, isì'ken-ní. Kjin isikasén-isa xità chi'nda-la, tanga tjín ra iskajàn-kò, kò tjín ra isì'ken.

⁶ Jè ni-la nangi ta jngoó xità tǐjna-isa-la; tà jé-ní ra ti-la ma, jè ra 'ñó tsjake; tǐ'kooá isikasén-te, kitsò: “Skexkón-la ra jè ti-na.” ⁷ Tanga jǎa xità ra inchisíxá-jin nangi, tsajoóya-ni, kitsò-la xákjién: “Jé-la rakì ra 'tse kitsò-la nangi, si'keén mé-ni nga tsajién 'kín ijye-lá nangi.” ⁸ Akjòn itsabá'ñó nga isì'ken. Tsachrjejin ijo-la ya ñánda tjín to uva.

⁹ ¿Kó bixó jìon? ¿Jè ni-la nangi, mé ra siìko jǎa xità kii? Kj'íi-la nga kj'íi sí'ken jǎa xità kii, akjòn kj'íi xità siìngatsja nangi-la ñánda tjín-la to uva.

¹⁰ ¿A skanda kjeé chitá'yá jìon jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá ñánda tsò?:

Jè najo ra tsachrjengi jñà xità ra bínda chrjó,
jé tíma-ni najo nga'nó ra síjna ítjòn ya nga chrjàngi-la
ni'ya.

¹¹ Jé Nainá ra ko'sín tí'sín.

Ko ta maxkón-ná 'kia nga 'yeé jñà kjoa kii.

¹² Jñà xità kii, mején-la jtsaba'nó jè Jesús, nga kiyyaá-la jè
kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí Jesús, nga kondra 'tse-ní koni
'sín nga kitsò. Tanga jñá itsakjòn-la xità naxindá; ta kitsjiín
jnchro, akjòn kijì-ni.

Kjoa 'tse ra machjítjì tsajmì

(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Jñà xità kii, iskanìtjingíí i'ka-la Jesús xità Fariseo ko xità
'tse Herodes nga mejèn-la sakò-la kó'sín sìiko nga koàngi.

¹⁴ Xità kii, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga 'én kixíí 'bènajmí. Ko, mì tsa ki
nikindí tsa kótsò-li jñà xità. Mì kì tsa chjaájin ko mì kì tsa
ya chitsíjen-jnii xità. 'Koaá 'sín kixi 'bènajmíyi koni 'sín tjín
ndiyá-la Nainá. ¿A ndaá tjín nga kíchjítjé tsajmì a'ta 'tse
César, xítaxá ítjòn-la xità Roma, o ra majìn-ní? ¿A kíchjì-ná o
ra mì kì kíchjé?

¹⁵ Tanga Jesús kjòchiyaá-la nga jò tjín inìma-la xità kii;
kitsò-la:

—¿Mé-ni nga 'an mejèn-no chìnòchà-ná? Nchrabáko
jngo-ná ton, mé-ni nga ske-na kó'ki.

¹⁶ 'Kiaá kiiko jngo-la ton. Jesús kitsò-la:

—¿Yá 'tse isén ko 'í ra tjí'ta?

Kitsò-la:

—'Tseé jè César, jè ra xítaxá ítjòn-la xità Roma.

¹⁷ 'Kiaá kitsò Jesús:

—'Tì-la César jè ra 'tse César ko 'tì-la Nainá jè ra 'tse Nainá.
Tà kjóxkón-la 'kia nga kí'nchré koni 'sín kitsò Jesús.

Kó'sín nga kiskonangi jñà xità Saduceo kjoa

'tse ra faháya india-ila mi'ken

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ Jñà xità saduceo ijchòtjingíí-la ñánda tíjna Jesús. Jñà xità
kii mì kì makjiín-la nga ma faháya-ila jñà xità ra ijye 'ken.
Iskonangií-la Jesús, kitsò-la:

¹⁹—Maestro, Moisés, 'koaá 'sín tsakájna xajon: Tsa 'kia jngo xita 'xin kiyá ra mi kì 'se-la ixti ko chjoón-la, jè ra ma 'ndse mi'ken, jé kixan-ko india-ni chjoón-la 'ndse, mé-nì nga kata'se-la ixti, jè ra ya kichja-nì a'ta 'tse ndí mi'ken. ²⁰'Koaá 'sín kjomà jngo 'ká, ñánda ito ma-ni xita ra 'ndse joó. Jè ra tíjna ítjòn, ixan-ní, tanga mi kì ki'se-la ixti; ta 'koaá 'sín 'ken. ²¹Jè ra ma-ni jò, jé ixan-ko chjoón-la 'ndse. Tì'koaá 'keén-te. Mì kì ki'se-te-la ixti. 'Koaá tì'sín kjomà ra ma-ni jàn. ²²Ko ta ngásòn kjomà kó nga ito xita kii. Nijngo ra ki'se-la ixti. Nga ijyeh'e'tà-ni kjoa, 'keén-te jè chjoón. ²³'Kia nga tsa kjoaáya-ila jñà xita ra ijye 'ken, [koni 'sín sii], ñáa-nì xita kii ra koma kjòn-ni chjoón-la, nga ixan-ko ijyee kó ito.

²⁴'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-la:

—Jìòn, kíí koma-ni nga maskáya-no nga mi kì 'ya jìòn kótsò jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá ko mi kì 'ya jè nga'ño ra tíjn-la Nainá. ²⁵'Kia nga kjoaáya-ila mi'ken, mi tsa tì kjoabixan 'se-nì. Nga 'koaá 'sín kjòn koma jñà xita koni jñà ikjali-la Nainá ra tíjn ya ján ngajmi. ²⁶Jè kjoa 'tse mi'ken nga kjoaáya-ila, ¿a kjeé fatsjijin jìòn xajon-la Moisés ya ñánda tíchja 'tse yá na'yá ra títi? Nainá kitsó-la Moisés: “'An-ná ra Nainá-la tsò-na Abraham, Isaac, ko Jacob.” ²⁷Jè Nainá mi tsa 'tse mi'ken-jìn. 'Tsee xita ra títsajnakon. Jìòn jìòn, taxki 'ño maskáya-no.

Jè kjotéxoma-la Nainá ra 'ño tíjna ítjòn

(Mateo 22:34-40)

²⁸Jngo xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kí'nchré-la Jesús nga nda kiichja 'kia nga inchijoókjo. Ijchòkasi'ta chrañaá-la, akjòn iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Ñáa-nì kjotéxoma-la Nainá ra tíjna ítjòn?

²⁹Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Jè kjotéxoma ra tíjna ítjòn tsò-ní: “Tíná'ya xita Israel, jè Nainá-ná ra tíjna ítjòn-ná, ta jè ta jngoó-ni ra tíjna ítjòn-ná. ³⁰Ngi koó iníma-li, ko ngi koó kjobinachon-li, ko ngi koó kjobítsjen-li, ko ngi koó nga'ño ra tíjn-li nga tsjacha 'tìin jè Nainá ra tíjna ítjòn-li.” Jé rakii kjotéxoma ra 'ño tíjna ítjòn. ³¹Jè ra ma-ni jò tsò-ní: “Ko'sín tsjacha 'tìin xita xàngii koni 'sín nga tsjacha ijo-li.” Mì tì mé tíjn-isa-ni kjotéxoma ra isa xkón tíjn koni jñà kii.

³²Jè xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá kitsó-ní:

—Nda t́jín, Maestro. K̄johixi-ní koni 'sín kanakj́. Nga jngoó ma-ni Nainá, k̄o m̀i t̄i yá t́jín-ni ra k̄j'íí. ³³Ko nga isaá chj́-lá nga jè Nainá, nga ngi k̄oó inìma-ná, k̄o ngi k̄oó k̄jòbítsjen-ná k̄o nga ngi k̄oó nga'ñó-ná nga tsjacha 'sieén, k̄o nga t̄i'koaá tsjacha 'sieén xàngieé koni tsa t̄ijè-nì ijo-ná. Isaá chj́-lá koni j̄nà nga'tsì cho ra mangatsja Nainá nga t̄i ya asòn ímixa tsje-lá.

³⁴Jesús, 'kia nga kijtse nga ndaá kiichja jè x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá, kitsó-lá:

—M̀i t̄i tse chija-li koni 'sín nga Nainá k̄otéxoma-li.

Ko, n̄i-t̄i-yá ra k̄jó'ñó-ni ikon nga iskonangi-isa-lá.

Nánda 'ji-nì t̄je-lá jè Cristo

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵Jesús, 'kia nga t́bakón-ya ya nd̄itsin ingo ít̄jòn, iskonangi-ní, nga kitsò:

—¿Mé-ni kotsò-ni j̄nà x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá nga jè Cristo [ra xá s̄ikasén-ni Nainá] nga yaá nchrabá-nì t̄je-lá a'ta 'tse x̄itaxá ít̄jòn ra tsí'kìn David? ³⁶Nga jè David, k̄íí 'sín kitsò nga isìchiya-lá jè Inìma Tsje-lá Nainá:

Jè Nainá kitsó-lá jè ra t̄jna ít̄jòn-na:

“Í t̄jna'tá-ná ya nga kixi-na

skanda 'kia nga ijye sikítsajnangia ya ndsaki

j̄nà ra x̄itá kondra-li ma.”

³⁷Jè David, tsa 'koaá 'sín kitsò-lá jè Cristo [ra xá s̄ikasén-ni Nainá] nga jé t̄jna ít̄jòn-lá, ¿kó'sín ma-ni nga t̄je-lá ma?

Nga'tsì x̄itá ra k̄jìn ma-nioo, ngi t̄jín ikon nga 'nchré-lá Jesús koni 'sín nga bakón-ya.

Jesús tsakjajé'tin j̄nà x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá ra tsikínda Moisés

(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

³⁸Jesús, 'koaá 'sín tsakón-ya-lá x̄itá. Kitsò-lá:

—T̄ikindaa ijo-no a'ta 'tse x̄itá ra bakón-ya k̄jotéxoma-lá Nainá ra tsikínda Moisés. Ra j̄nà, 'ñó tsjake nga j̄nà bimako nikje ra ndajò k̄jòn. T̄i'koaá 'ñó sasén-lá nga nda k̄jòn jchaxkón 'kia nga síkjáya-lá x̄itá ya ajin nd̄itsin. ³⁹Ko j̄ná bátsji íxile ra j̄jncha ít̄jòn ya ni'ya sinagoga nánda nga maxkóya x̄itá Judío, k̄o nga j̄ná k̄ítsajna'ta ít̄jòn ímixa ya nánda nga bakjèn x̄itá nánda nga t̄jín 'sí. ⁴⁰Ko fa'án-lá ni'ya-lá j̄nà ndí íchjín ra ijye

'ken 'xin-la. Akjòn sí taxki tsee fiko 'kia nga 'sín kjochikon, mé-ni nga nda xita kitjongi-ni. Jñà xita kii, isaá tse kjohi'in 'ki-la.

Ton ra kitsjà kjotjò chjoón jch'an ra 'ñó ima

(Lucas 21:1-4)

⁴¹ Jesús yaá tsikijna ya kixi-la ñánda tijná kàxa ra sinchá ton 'tse ingo. Tíkotšjen-la xita naxindá kó'sín nga síkíhijyo jè ton. Kjín xita nchiná ra tse ton tsjá. ⁴² Ijchó jngo chjoón jch'an ra 'ñó ima. Jò ndí ton itsíñá tsikíhijyo ra chiba chjí-la. ⁴³ Jesús kiichjaá-la xita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—'Koaá xin kixi-no, jè chjoón jch'an rakii ra 'ñó ima, jé-ní ra isa tse ton kábijna, nda mí 'koa-ni koni jñà xita ra i'ka. ⁴⁴ Nga nga'tsi jñà xita ra tjin-la ton, tà jé tsjá jè ra jnengi-la, tanga jè ndí chjoón ima rakii, jngó kjá kátsjá ijyee nga'tsi ndí ton ra tijná-la ra tísjchá-ni ijo-la.

'Én ra tingíi kókitsò-ni Jesús kó'sín nga kixojen jè ingo ítjòn

(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

13 ¹ 'Kia nga itjo-ni nditsin ingo ítjòn Jesús, jngo xita ra kotá'yá'ta-la kitsò-la:

—Maestro, chítsijeén-la, mé ta kjòn jñà najo ko mé ta nda kjòn jñà ni'ya.

² Kitsó Jesús:

—Nda chítsijen-la nga'tsi ni'ya i'i kii. Ni-ti-jngo najo-la sihijosón-ila xákjién. Kixojen ijyee nga'tsiò.

Mé kjojkón ra tjen kókama 'kia nga machraña nga kje isà'nde

(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

³ 'Kia nga tijná Jesús ya asòn'nga nindo Yá Olivo ya kixi-la Ingo ítjòn, jè Pedro, Jacobo, Juan ko Andrés a'ta xín kiichja-la Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

⁴—Ko'tín-nájin, ¿kjiá-nioo nga ko'sín kókama jñà kjoa kii? ¿Mé kjojkón ra tsijen jcha-la 'kia nga ijye mejèn kitjasòn ijye jñà kjoa kii?

⁵ Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Nda tikindaa ijo-no mé-ni nga mì yá ra skoóndacha-no.

⁶ Kjín xita kj'íi ra jè 'í-na siichjeén nga kitsò: “'An-ná ra Cristo [ra xá isikasén-na Nainá].” Ko kjín xita skoóndacha-la.

⁷Jìon, 'kia nga kiná'ya-la nga jndí ra ján tjín kjojchán, kì tà chjàn skon; xá 'koa 'sín kama-ni, tanga kjè tsa ngi kjè kjòn jè isà'nde. ⁸Nga ki' 'tsiaá-la kjojchán xákjién jñà ra xitaxá ítòn títsajna ra inchibatéxoma ya naxindá i'li ra tjín i isà'nde nga skajàn-kjo. Kò jndí ra ján 'koa chón ta nga tíjngo isà'nde; kò 'seé kjinchrá. Jñà kjoa kii, ta jé-ní ra ma'tsia-ni ta nga'tsi kjohi'in ra 'se.

⁹Nda tikindaá ijo-no, nga yaá skan'ta-no xita ñánda nga tíjihyo xitaxá. Skajàn-koó-no xita ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. Kò ikoó-no ya ngixkon xitaxá ra batéxoma kò ñánda nga tíjihyo xitaxá ítòn, tà ngatji-la ra a'ta tsa'an. Jíon 'kiò 'én a'ta tsa'an. ¹⁰Machjeén-nì nga ítòn kobísòn 'én xitse-la Cristo ra nda tsò nga tíjtsa isà'nde. ¹¹'Kia nga iko-no nga sìngatsja-no ya ngixkon xitaxá, kì makájno-no kó'sín kinákjoaa. Kì jìon níki'sjen, nga 'koa 'sín kinákjoaa koni 'sín nga kitsò-no Nainá, mì tsa jìon kí'tin-la ijo-no mé 'én ra kinákjoaa, jé Inìma Tsje-la Nainá ra kichja ngajo-no. ¹²Jñà nichjin kii, jè ra tjín 'ndse, tíjé 'ndse sìngatsja-ni ya ñánda nga katani'ken; jè ra na'in ma, tíjé sìngatsja-ni ti-la nga katabiya; jñà ra ixti ma, jñá sìngatsja na'in-la ya ñánda nga katani'ken-te. ¹³Nga'tsi xita kojtikeyé-no ra ta ngatji tsa'an. Tanga jè ra chíkjoa-la nga kixi kosen skanda 'kia nga kjehe'ta jñà kjoa kii, jè-ní ra kotojin kjohi'in.

¹⁴Tanga 'kia nga jchaa ya i'nde tsje-la Nainá, kjoa tjé ra kókama ra 'ño 'cho tjín ñánda mì kì bakèn-la nga kò'sín koma, [koni 'sín kitsò Daniel xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la]. (Ndaá katasijin-la jñà xita ra ma-la kotá'yá xajon.) 'Kia nga kókama jñà kjoa kii, jñà ra títsajna ya Judea, kata'fahachinga; ya katafi ya asòn nindo ján. ¹⁵Jè ra ya tjina ya asòn'nga ni'ya-la, kì tà chjàn bitjojen-ni; kì tà chjàn 'faha'sen ni'ya-la nga mejèn-la mé ra skaábé; ¹⁶kò jè ra ya tsá'bajin nangi-la, kì tà chjàn nchrabá-ni ya ni'ya-la nga kííxkó jñà nikje-la. ¹⁷IIma-ró-ni jñà ndí íchjín ra i'ndí tjíhi'ma-la kò ra inchisíjchá ixti-xó jñà nichjin kii! ¹⁸Titsa'ba-la Nainá nga mì 'kia kókama 'kia nga nichjin-la cho 'nchán. ¹⁹'Kia nga kò'sín kókama jñà nichjin kii, 'ño tse kjohi'in 'se, ra kjè sa india koma skanda 'kia-ni nga tsikínda isà'nde Nainá skanda 'ndi-ni, kò ni-ti-kjiá kókama-ni askan-nioo. ²⁰Tsa mí-la jè Nainá kjohíxìn chiba jñà nichjin

kìi, niyá-la xítà ra kotojin kjohi'in. Tanga jè Nainá kjohíxìn chiba jñà nichjin kìi, ta ngatjì-la jñà xítà-la ra ijye kò'sín tjínda-la nga jè tsjahíjin.

²¹'Kia nga tsa yá ra kító-no: “¡Chítsijen-la, íí tíjna Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá]!” kò tsa kító-no: “¡Chítsijen-la, yaá tíjna ján!” kì tà chjàn makjiín-no. ²²Nga xá kj'íí i'ka-ni ra ta xítà ndiso, ra Cristo kító-la ijo-la kò ra kító nga jñá síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. Kjín kjoxxón ra tse nga'nó tjiko kokòn kò sìikatsíjen, ra skanda skoóndachaá-la jñà xítà ra ijye tsjahíjin Nainá tsa ma ra sìiko. ²³Tikindaa ijo-no. Nga ijyeé tjen tí'bènájmí ijye-no nga'tsi kjoa kìi.

Kó'sín koma 'kia nga kj'íí india-ni I'ndí-la Xítà

(Mateo 24:29-35, 42-44; Lucas 21:25-36)

²⁴'Kia nga ijye koma askan-nioo, nga ijye koto nichjin 'tse kjohi'in, jè tsá'bí kojñó-ní, kò jè sá mì tí kì kohisen-ni. ²⁵Jñà nitse skatsangi-ní. Kò jñà nga'nó ra tjín ján ngajmi, kojtiyaá-la. ²⁶Akjòn jcha-na ra 'an ra I'ndí-la Xítà xin-la ijo-na, nga kjínchrabàjian ya ajin ifi, tseé nga'nó kò tseé kjoajeya ra tsa'an kjíhiko 'kia nga kj'íí. ²⁷Sikásén-na jñà ikjali-na nga kííxkóya xítà-na ra ijye 'an tsjahíjian, ya kóo jngo tjandi-la isà'nde kò nangi.

²⁸'Chítsijen-la jè yá-la to igo mé ra bakón-ya-ná; 'kia nga jñà chrja chí'ndé-la bí'tsia nga bí'jsén-jno, ijyeé 'ya nga tímachrañaá cho ndabá. ²⁹'Koaá tí'sín tjín, 'kia nga jchaa nga kokama jñà kjoa kìi, katamachiyaá-no nga ijyeé tímachraña nichjin; ijyeé ya síjna'ta chraña-no 'an ra I'ndí-la Xítà xian-la ijo-na koni jngo xítà ra ya síjnajto ya xotjoba ni'ya. ³⁰'Koaá xin kixi-no, tikjeé biya-ni xítà ra tjín nichjin 'ndi 'ndi nga kitjasòn ijye nga'tsi kjoa kìi. ³¹Jè ngajmi kò jè isà'nde jchijaá-la; tanga jñà 'én-na, mì kì tsa ta ya jchaàjin, kitjasòn ijye-ní.

³²'Tanga jè nichjin kò jè hora 'kia nga kò'sín kokama, niyá ra tjíjin-la; nijñà ikjali 'tse Nainá ra tjín ya ngajmi; skanda mí bee 'an ra I'ndí-la ma; tajngoó Nainá ra Na'ín-ná tjíjin-la.

³³'Tikindaa ijo-no, titsajnakon, tita'ba-la Nainá, nga mì tsa jìdòn tjíjin-no kjíá-ni nga kò'sín kokama. ³⁴'Koaá 'sín tjín koni tsa jngo xítà ra kjin kijì, isìngatsja ni'ya-la xítà chí'nda-la. Kitsjá-la xá nga jngó jngó; kitsò-la jè ra síkinda xotjoba-la ni'ya: “Tijni, kì tsjajnafè-jìn.” ³⁵'Koaá

'sín t̄itsajnakon nga'tsi-no, nga mì k̄ì t̄j̄jin-no jè n̄ichjin 'kia nga kj̄í'ni ni-là ni'ya. ¿A t̄imaj̄nó 'k̄í'ni ò ra 'kiaá 'k̄í'ni 'kia nga kj̄ichò masen n̄it̄j̄en ò ra 'kia-ní nga sk̄indaya káxti ò ra 'kiaá-ní nga ijye t̄í'se isén? ³⁶Kì tsjahijyofè j̄ìd̄n, t̄itsajnanda tsa k̄í' n̄ichjin-ni tà nd̄it̄oón 'ji-ni ni-là ni'ya. ³⁷Koni 'sín xin-no ra j̄ìd̄n, 'koaá t̄i'sín xin-là nga'tsi x̄ita: “Nda t̄itsajnakon.”

Kó'sín tsajoóya-ni j̄nà kondra-là Jesús 'kia nga kitsabá'ñó

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

14 ¹Tà jó n̄ichjin chija-là nga kit̄jo 'sí paxkò 'tse x̄ita judío 'kia nga bakjèn n̄iño nchrajín ra tsin-là na'yo san. J̄nà x̄ita ít̄jòn-là na'mì kò x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, tsakátsji'ndeé-là kó'sín s̄iikò nga skoóndacha-là nga jtsabá'ñó Jesús, akjòn s̄i'ken. ²Tj̄in i'ka ra kitsò:

—Mì tsa 'kia k̄indaba'ñé 'kia nga t̄j̄in 'sí, mé-ni nga mì k̄ì kjosi 'se-ni ya ajin naxindá.

Kó'sín jngo chjoón tsikíxten-jnó xki ra nda jne ya skò Jesús

(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

³Jesús 'kia nga t̄jna ni'ya-là Simón ya naxindá Betania, jè ra kò'sín 'yaxkon-là nga i'ndojno chrjaba ijo-la. 'Kia nga t̄jna'ta ímixa jngo chjoón ijchòjkon, ra 'ya jngo namit̄a najo ra t̄j̄ya-là sih̄it̄i x̄i ra 'ñó nda jne ra 'mì nardo ra 'ñó tse chj̄í-là. Tsakján'a namit̄a, akjòn tsikíxten-jnó skò Jesús jè sih̄it̄i x̄i ra 'ya. ⁴Tj̄in i'ka x̄ita ra ya t̄itsajna, kjojt̄i-là, kitsò-la xákjién:

—¿Mé-ni ta kásík̄són-ni jè sih̄it̄i x̄i? ⁵Isaá-la nda tsa kasat̄ina, nga tsatoó-là jàn sindo n̄ichjin chj̄í-là x̄ita ch̄i'nda t̄j̄in-ni; kò jè t̄on rak̄i tsa j̄nà ka'bi-là j̄nà ndí x̄ita im̄a.

Kò kiichjajno-là jè chjoón rak̄i.

⁶Tanga kitsó Jesús:

—Kì kò'sín 'mì-la. ¿Mé-ni kò'sín n̄it̄i-la? Koni 'sín nga kásíkò-na, 'ñó nda kásín-ni. ⁷J̄nà x̄ita im̄a yaá t̄itsajnako ki'ta-no kò maá kis̄ikò'ta j̄ìd̄n tsa 'kia nga mejèn-no. Tanga 'an, mì tsa ta kj̄i'tà n̄ichjin i kótijnako-no. ⁸Jè chjoón rak̄i, 'koaá 'sín kásín koni 'ki ma ra kásín. Ijyeé kábixten-jnó kjón-ni sih̄it̄i x̄i ra 'ñó nda jne ya ijo-na ra a'ta 'tse 'kia nga siijaan.

⁹ 'Koaá xin kixi-no, ni'sín ta ñánda-ni nga 'senajmíya jè 'én xitse ra nda tsò nga tjijsa isà'nde, ti'koaá 'senajmíyaá-te koni 'sín ká'sín jè chjoón rakli, mé-ni nga siíkítsjen-yá-ni xita ra a'ta 'tse.

Kó'sín jè Judas kitsjà-là í'tsin jè Jesús

(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

¹⁰ Jè Judas Iscariote, jngo xita-là Jesús jñà ra tejò ma-ni, kiijkoón jñà xita ítjòn-là na'mì nga mejèn-là jè siìngatsja Jesús. ¹¹ Jñà xita ítjòn-là na'mì, 'kia nga kií'nchré, 'ñò kjotsja-là, 'koaá 'sín kitsjà-là tsa'ba nga toón tsjá-là. Jè Judas tsakátsji'ndeé-là kó'sín 'sijn nga ma siìngatsja Jesús.

Kó'sín nga tsakjèn-ko xita-là Jesús a'ta 'tse 'sí paxko

(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹² Jè nichjin 'kia nga ti'sa ma'tsia jè 'sí paxko, 'kia nga jñà xita judío bakjèn niño nchrajín ra tsin-là na'yo san, nga sí'ken forrè ra bíxten jní-là a'ta 'tse 'sí paxko, jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús iskonangií-là; kitsò-là:

—¿Ñánda mejèn-li nga kongí kinda-jin tsajmì ra chjineé 'tse 'sí paxko?

¹³ Jesús isikasén jò xita ra kotá'yá'ta-là ján Jerusalén, kitsò-là:

—Tangió ya ajin naxindá ján, yaá skajin jngo xita ra 'ya jngo nisa nandá; 'kia nga jchaa, tangítjingi-la. ¹⁴ Ya ñánda kjoah'sen, ko'tìn-la jè ni-la ni'ya: “Kíí tsò jè Maestro: ¿Ñánda kjiina jè ni'ya ya ñánda kókjen-ko xita-na ra kotá'yá'ta-na ra a'ta 'tse 'sí paxko?” ¹⁵ Yaá kòkòn jngo-no ni'ya ra je 'ki ra ijye nda chon ra ya tíjnasòn'nga i'ngaá ya ñánda ijye títsanda tsajmì ra kochjeén. Yaá tinda jiòn tsajmì ra chjineé.

¹⁶ Kijí-ní jñà xita ra kotá'yá'ta-là Jesús ya ajin naxindá. 'Koaá 'sín isakò-là koni 'sín kitsò-là Jesús, yaá tsikínda tsajmì ra tsakjèn ra kjoa 'tse 'sí paxko.

¹⁷ 'Kia nga ijye kjòjñò, Jesús ijchòkoó xita-là ra tejò ma-ni.

¹⁸ 'Kia nga títsajna'ta ímixa nga inchibakjèn, Jesús kitsò-là:

—'Koaá 'sín xin kixi-no, tjiión jngo-najión ra i inchibichio ra siìngatsja-na xita kondra-na.

¹⁹ Jñà xita-là Jesús ta kjobaá-là 'kia nga kòkítsò Jesús. 'Kiaá jngó jngó iskonangi, kitsò-là:

—¿A 'an-ná?

²⁰ Jesús kitsò:

—Ra tejò ma-najìon, jngo kitjojin, jè-ní, jè ra taña mahíjin niño-la kò tsa'an ya ajin chroba. ²¹ 'An ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ra kixi kjoa, 'koaá 'sín kiyáa koni 'sín ijye tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Tanga, jima-ró-ni jè xita ra kò'sín sìngatsja-na! Isaá-la nda-la tsa mì kì kitsin xita rakìi.

²² 'Kia nga inçhibakjèn, Jesús iskábé niño nchrajín, kitsjá-la kjonda Nainá, isijòya jè niño nchrajín, akjòn kitsjá-la xita-la, kitsò-la:

—Chjíbé niño nchrajín kii. Jña kii, jé ijo-na.

²³ Akjòn iskábé jngo chitsín, [jè ra tjíya nandá xán 'tse uva], kitsjá-la kjonda Nainá; akjòn kitsjá-la xita-la, nga'tsì xita-la ki'tsií nandá xán 'tse uva ra tjíya chitsín. ²⁴ Kitsò-la:

—Jè rakii, jé jní-na ra síkixiya jè kjoa xitse ra tíbindájín-kò-no nga xaájten ra ta ngatjì 'tse xita. ²⁵ 'Koaá xin-no, mì tì kì sk'i-na nandá xán 'tse uva skanda 'kia nga kijchò nichjin nga ma sk'iaa nandá xán xitse ya ñánda nga tíbatéxoma Nainá.

Kó'sín nga tjingíi kòkitsò-nì Jesús nga jè Pedro jàn 'ka kjójna'ma ra a'ta 'tse

(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁶ Jè Jesús kò jña xita-la, 'kia nga ijye kise jngo-la so Nainá, akjòn yaá kiji ya a'ta nindo Yá Olivo. ²⁷ Jesús kitsó-la xita-la:

—Nga'tsì-najìon kijmítakón-nájiòn; nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Si'kén-ná jè chjingo cho kò jña forrè kochijndí-ní.” ²⁸ Tanga 'kia nga ijye kjoaáya india-na, yaá kjín ítjòn-no ya ján nangi Galilea.

²⁹ Kitsó Pedro:

—Ni'sín tsjín-takòn-li nga'tsì jña xita-li ra i'ka, 'an mì kì tsjin-tákon-la.

³⁰ Jesús kitsó-la:

—'Koaá 'sín xin kixi-la; tijé-ni nitjen rakii, 'kia nga tikje kjindáya jò 'ka káxtí, jàn 'ka kosíi nga mì kì 'yaxkon-ná.

³¹ Jè Pedro isaá 'ñó kiichja-isa; kitsò:

—Ni'sín ya katiyakoo-la, mì kì kjójna'ma jiàan. Ngàsòn kitsò ijye xita-la ra i'ka.

Kó'sín nga tsikítsa'ba Jesús ya i'nde ñánda 'mì Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Kijí jngo i'nde ñánda 'mì Getsemaní; jè Jesús kitsó-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Ya títsajna ijndíi; 'koaà-la chiba-la kichjà'ta-la Nainá.

³³ Jesús kiikóo Pedro, Jacobo, ko Juan. Akjòn tsikí'tsia nga ba ki'se-la ko isíkájno. ³⁴ Kitsò-la xita-la:

—Taxki 'ñó ba tjín-la jè inìma-na; sí 'koaá ma-na koni tsa kiyáa. Títsajna ijndíi, títsajnakon.

³⁵ Jesús kiikjá chiba-isa. Akjòn tsasèn-xkó'nchi'ta nangi nga kiichja'ta-la Nainá, nga tsa maá-la katatjahíxìn-la kjohi'in.

³⁶ 'Kia nga tíchja'ta-la Nainá, kitsó-la:

—Na'in, Na'in, ra a'ta tsaji ma ijye-ní nita mé kjoa-ni. Chjíixìn-ná jì kjohi'in rakìi; tanga mì tsa jè 'én tsa'an katabitjasòn; jé katitjasòn koni 'sín mejèn-li.

³⁷ Akjòn 'ji india-ni ya ñánda títsajna xita-la, tanga ijyeé kjifè. Kitsó-la jè Pedro:

—Simón, ¿a títsajnafé-níi? ¿A sí mí káchíkjoa-li tsa tà jngo hora kabijnakin? ³⁸ Títsajnakon ko tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì jé skajin-no. Kixíi kjoa, jé inìma-ná tijnanda-ní nga mejèn-la síhitjasòn, tanga ra jè ijo-ná, tsìn-la nga'ñó nga ma-la síhitjasòn.

³⁹ Jesús kiichja'ta india-la Nainá. 'Koaá tì'sín kitsò india-ni koni kitsò nga tì'sa ítjòn. ⁴⁰ 'Kia nga 'ji india-ni, jña xita-la takó kjifé india-ni, tà ngatjì-la nga 'ñó nijñá-la. Mì kì tì be-ni kó kitsò-la Jesús. ⁴¹ Ra kjomà jàn 'ka nga 'ji-ni Jesús, kitsó-la:

—Tsjafè-isa ko tikjáya. Katafehe'ta kjoa. Chítsijen; ijyeé ijchò chiba-la nga 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na yaá kongatsja jña ra xita-jé. ⁴² Tisítjeen ko tjiaán; ijyeé nchrabá chraña jè ra sìngatsja-na xita kondra-na.

Kó'sín kjomà'tin Jesús 'kia nga ijye indabá'ño

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

⁴³Takó tì'kiaá tíchja-isa-ni Jesús nga 'ji jè ra 'mì Judas, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. Kjín xita tjiko ra 'ya kicha ndajò, tì'koa 'ya yá. Jñà xita kii, jñà isikasén jñà xita ítjòn-la na'mì, kò jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò jñà xita jchínga ra 'tse xita judío. ⁴⁴Judas, jè ra tsi'kénajmí'tin Jesús, tjen kitsò ítjòn-la jñà xita ra tjiko:

—Jè ra skíne'ta isén-la, jè-ní ra kindaba'ño jìòn, kò nda kjón tahíko.

⁴⁵'Kia nga ijchò Judas, kiì kasi'ta chrañaá-la Jesús, kitsò-la: —Maestro.

Akjòn iskine'ta isén-la. ⁴⁶Jñà xita ra tjiko, nditòón itsabá'ño Jesús.

⁴⁷Tanga jngo xita ra ya síjnajin, tsachrje kicha ndajò-la. Tsajá-la jè xita chí'nda-la na'mì ítjòn; tsate'ta chíká-la. ⁴⁸Jesús kiichja, kitsò:

—¿Mé-ni kò'sín kà'fii ndabá'ño-nájiòn koni tsa jngo xita chijé, nga kò kicha kò yá ki'chà-no? ⁴⁹Nichjin nchijón tsakátijnako-no ya ingo ítjòn nga tsakón-yá-no, kò mì kì indabá'ño-nájiòn. Tanga kií kò'sín tíma-ni mé-ni nga kitjasòn-ni jè 'én ra tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá.

⁵⁰'Kiaá jahachinga nga'tsi jñà xita-la, isíkijna tajngo jè Jesús. ⁵¹Jngo ti tjíngi-la ra tíjnajté jngo nikje chraba. Jñà xita itsabá'ño-te, ⁵²tanga jè ti rakii kitsjiín nikje chraba-la; akjòn ta 'koaá 'sín tsanga líká.

'Kia nga kiiko Jesús jñà xita ya ñánda títsajna na'mì ítjòn

(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)

⁵³Jñà xita kii, yaá kiiko Jesús ya ñánda tíjna na'mì ítjòn. Yaá kjóxkóya kóhotjín xita ítjòn 'tse na'mì, jñà xita jchínga 'tse xita judío, kò ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ⁵⁴Jè Pedro, tà kjin, ta kjíín basèn-tjíngi skanda nga ijchò ya nditsin ni'ya-la na'mì ítjòn. Yaá tsikijnajin-la ya ñánda títsajna jñà xita ra síkinda ni'ya ingo nga títsajna'ngi.

⁵⁵Jñà xita ítjòn-la na'mì kò nga'tsi xita ra tjín-la xá a'ta 'tse xita Judío tsakátsjií xita ra tsjá'tin 'én Jesús mé-ni nga koma

kìinè-ila kjohi'in nga siì'ken, tanga nímé kjoa ra isakò-là ra a'ta 'tse. ⁵⁶ Kjin ma-ni xita ra tsakánè 'én ndiso ra kondra 'tse Jesús; tanga kja kj'íí kja kj'íí tsò 'én ra tsakánè kò mi kì kjóngàsòn jñà 'én-là. ⁵⁷ Tsincha kixíí i'ka xita ra kitsjà 'én ndiso. Kitsò:

⁵⁸ —Jín ina'yá-lajin nga kitsò: “'An, sikíxojen-ná jè ingo ítjòn ra ta tsja xita kisinda-ni, kò ta ján nichjin kindá ijngo-isa-na ra mi tsa tsja xita sinda-ni.”

⁵⁹ Takó mi kì kjóngàsòn 'én-là nì'sín kò'sín kitsò.

⁶⁰ 'Kiaá tsasítjen jè na'mì ítjòn; tsasijna kixi ya masen-la nga'tsi xita, iskonangi-là Jesús, kitsò-là:

—¿A mí kósií? ¿Mé 'én ra kòtsò bánè-li xita kii?

⁶¹ Jè Jesús jyó tsikijna, nímé 'én kiichja. Jè na'mì ítjòn, ijngo 'ká iskonangi-là, kitsò-là:

—¿A jì-ní Cristo, ra I'ndí-là Nainá ra 'ñó nda 'yaxkón?

⁶² Jesús kitsò:

—'An-náa, kò 'saá jcha-nájiòn 'an ra I'ndí-là Xita xian-là ijo-na, nga ya kótijna ya ngakixi-là Nainá ra tse nga'ñó tjín-la, kò ti'koaá jcha-na 'kia nga kjinchrabàjian ifi ján ngajmi.

⁶³ Jè na'mì ítjòn iskíchrjayajnoó ijo-là nga 'ñó jti kjomà-là, kitsò:

—¿Mé 'sian-isa-ná xita ra tsjá 'én? ⁶⁴ Jiòn sabá kàna'yá-la koni 'sín kachjajno-là Nainá. ¿Kó'sín ma-no? ¿Mé ra sikeé? Nga'tsi xita, 'koaá 'sín kitsò nga bakèn-là nga kiyá.

⁶⁵ Jñà xita tsikí'tsia-ní nga tsikíchrájno kò tsikíchjà xkon, tsi'ké-là chrjongo, kitsò-là:

—¿'Koaá tjási-ni, yá ra tí'bé-li?

Kò jñà xita ra síkinda ingo, isijtsin'á isén-là.

Kó'sín nga tsakja'ma Pedro ra a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Jè Pedro yaá tíjna ya nditsin ya inàjngi ni'ya-là [na'mì ítjòn]. Ijchó jngo chjoón chi'nda-là na'mì ítjòn. ⁶⁷ 'Kia nga kijtse Pedro, nga tíjna'ngi, iskotsíjen-jnó-ní, kitsò-là:

—Ti'koaá ngaji, yaá tjájmekí Jesús ra Nazaret i'nde-là.

⁶⁸ Tanga jè Pedro tsakja'ma-ní. Kitsò:

—Mì kì bexkon. Mì kì be, mé ra kò'mì-la jì.

Jè Pedro akjòn itjo, yaá ikasijto xotjoba-la ni'ya. 'Kiaá iskindaya jngo káxtí. ⁶⁹Jè chjoón chi'nda-la na'mì, kijtsee india-ni jè Pedro. Kitsò-la jñà xità ra ya títsajna:

—Jè xità rakìi, xità 'tse-ní.

⁷⁰Tanga jè Pedro tsakja'maá india-ni. Ra kjomà askan-nioo, jñà xità ra ya títsajna, india kòkitsò-isa-la Pedro:

—'Èn kixi-nì, ngaji, xità-la Jesús-ní nga Galilea i'nde-li, 'koaá 'sín tsò 'én-li.

⁷¹Jè Pedro 'kiaá 'ñó kiichja-isa, kitsò:

—iKatakajian kjohi'in tsa mì 'én kixi ra kotíxian-no, nga mì kì bexkon xità ra ko'mì-la jìon!

⁷²Tì'kiaá-ni nga kotítsò Pedro, jè ra ma-ni jò 'ka iskindaya jè káxtí. 'Kiaá itjokítsjen-la Pedro koni 'sín kitsò-la Jesús nga kitsò-la: “'Kia nga tìkje kjindáya jò 'ka káxtí, ngaji, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.” 'Kia nga ítsjen-la kjoa kìi, taxkì 'ñó iskindaya.

'Kia nga kiiko Jesús jñà xità ñánda tíjna Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

15 ¹Kó ra ki'se isén kjóxkóyaá xità ítjòn-la na'mì kò xità jchínga kò xità ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò nga'tsì xítaxá 'tse xità Judío. Tsikíté'ño Jesús, kiiko nga isìngatsja jè Pilato. ²Jè Pilato iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A jì-ní ra xítaxá tíjòn-la xità Judío?

Jesús kitsò-ní:

—Jíi ra kò'sín tjisi.

³Tanga jñà xità ítjòn-la na'mì, kjín skoya tjín-ni 'én ra bánè-la nga bángi. ⁴Pilato ijngo 'ká iskonangi-la, kitsò-la:

—¿A ñimé 'én nakjí? Tíná'yi, 'ñó kjìn skoya kjoa bánè-li xità ra bángi-li.

⁵Jesús mì kì kiichja ni'sín kò tí'mi-la. Jè Pilato, tà 'koaá kjomà-la.

Kó'sín nga itjahínè-la Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

⁶Xkì nó xkì nó 'kia nga bitjo 'sí paxkò jè Pilato síkíjnandíi jngo-ni xità ra tjítsa'ya ndayá; jé bíjnandíi-ni jè ra xità naxindá síjé nga kíjnandíi. ⁷Tjín i'ka xità ra tjítsa'ya ndayá ra kjosi

tsakátsji a'ta 'tse naxindá ko xitáá isí'ken; xita kii, jngo-ni ra 'mì Barrabás. ⁸Jñà xita naxindá kii kákoó Pilato nga mejèn-la ko'sín sihitjasòn koni 'sín ma ki'ta nga xki nó. ⁹Kiichjaá Pilato, kitsò:

—¿A mején-no nga jè síkijnandíí-na jè xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹⁰Pilato, ijyeé tjíjin-la nga jñà xita ítjòn-la na'mì, nga tà ki-ní nga maxitakòn-ke jè Jesús, kíí ko'sín ya isìngatsja-ni.

¹¹Tanga jñà xita ítjòn-la na'mì, jñà tsinchá'a xita naxindá, nga isaá nda-ni nga jè katíjnandíí-ni Barrabás. ¹²Pilato india iskonangi-la xita naxindá, kitsò-la:

—¿Mé ra mejèn-no nga sikóo jè ra 'mì-la xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹³Jñà xita, 'nó kiichja, nga kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

¹⁴Pilato, 'kiaá kitsò-la:

—¿Mé kjoa ra ta 'cho ki'sìn?

Jñà xita naxindá, ta isaá 'nó kiichja-isa, kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi!

¹⁵Pilato mején-la nga nda kíjna ko xita naxindá. 'Koaá ma-ni nga isíkijnandíí-ni jè Barrabás; ko kitsjá kjokixi nga kiniki'on jè Jesús, akjòn isìngatsja nga kátá'ta krò.

¹⁶Jñà chíchàn kiìkoó Jesús ya nga masen-la nditsin ni'ya-la xitaxá ítjòn. Akjòn tsikíxkóya ijye kóhotjín chíchàn ra i'kaa.

¹⁷Isíkáya jngo níkje ra chji'ndi inì 'kioo; akjòn kisi'ya jngo yá na'yá nga tsikí'a sko koni 'sín si'a jngo-la koròna xitaxá ítjòn.

¹⁸Ko tsikí'tsia nga iskindaya'tin. Kitsò-la:

—¡Nda katijna jè Xitaxá ítjòn-la xita Judío!

¹⁹Jngo ínaxo matjiko-ni sko; ko tsikíchrájno ko-saa-ni ko tsinchaxkó'nchi'ta-la koni tsa bexkón. ²⁰'Kia nga ijye ko'sín isisobà-la, tsjahíxìn-la jè níkje chji'ndi inì ra kjiya. Akjòn isíkáya india-ni jè níkje-la ra 'tse. Akjòn kiìko nga kii ká'ta krò.

Kó'sín nga isi'ta krò jè Jesús

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹Jngo xita ra ya chiba-la tí'fa ra 'mì Simón, ra ya Cirene i'nde-la ra tí'faha'sen-jin naxindá, ra na'in-la ma Alejandro ko Rufo, jñà chíchàn kjo'nó ki'sìn-la nga kisi'ka krò-la Jesús.

²² Kiikoó Jesús ya i'nde ñánda 'mì Gólgota, jè 'én ra tsò-ni: I'nde Sko Mi'ken. ²³ Kitsjá-la nandá xán 'tse uva ra tjíkójin-la mirra, tanga jè Jesús mì kì ki'tsi. ²⁴ 'Kia nga ijye tsaká'ta krò, jñà chíchàn akjòn isíská kañá-ni nikje-la Jesús nga yá 'tse kitso-la nga jngó jngó nikje.

²⁵ Ijchó-la tsa las nueve nga tajñò 'kia nga isi'ta krò Jesús. ²⁶ Kíí'sín tsò-ni 'én ra ya tjí'ta krò: “Xitaxá Ítjòn-la Xita Judío”, nga ta kíí kjoa-ni nga ko'sín ini'ken. ²⁷ Tí'koaá isi'ta-te krò jò xita chijé. Jngo isasíjna a'ta ngakixi-la Jesús ko jngo isasíjna ya ngaskoán-la. ²⁸ 'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Yaá kjóngásòn-ko koni jngo xita ra tse jé tjín-la.”

²⁹ Jñà xita ra ya chiba-la 'ja, kiichjajnoó-te-la, síkjahatji-la sko, kitsò-la:

—¡Jaa! Ji ra kokisi nga síkixojen-ní ingo ítjòn-la Nainá, ko nga ta jàn nichjin kında india-ni, ³⁰ tiji tináchrjekajin-ni kjohi'in ijo-li 'ndi-ni ko títjoiin ya a'ta krò.

³¹ 'Koaá tí'sín isítsja'tin jñà xita ítjòn-la na'mì ko xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá. Kitsò:

—Maá-la tsachrjejin kjohi'in xita ra kj'íí, tanga mì kì ma-la tije síko-ni ijo-la. ³² Katitjohen'ta-ni krò 'ndi-ni jè ra Cristo, ra xitaxá ítjòn-la naxindá Israel, mé-ni nga jcha-ná ko kokjín-ná ra a'ta 'tse.

Skanda jñà xita ra jò ma-ni ra kji'tà-te krò, tí'koaá kiichjajno-te-la.

Kó'sín kjomà nga 'ken Jesús

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³'Kia ijchò nchisen, skanda nga ijchò las tres nga ngixòn, kjojnó-ní kóho'ki nga tǎjngo isà'nde. ³⁴'Kia nga ijchò las tres Jesús, 'nó kiichja, kitsò: “Elí, Elí, ¿lama sabactani?” 'Én ra kiichja, tsó-ni: Jǐ ra Nainá xin-la, ¿mé-ni kajmitakón-ná?

³⁵'Kia nga kií'nchré-la jǎà xita ra ya tjítsajna, tjín i'ka ra kitsò:

—Tiná'ya-la, jé Elías tíchja-la.

³⁶Jngo xita, ndítóon kií'ká jngo tsanga nga kisika'nchi ko nandá binagre; akjòn tsikísko jngo ínaxo; kitsjá-la Jesús nga kata'bi, kitsò:

—Chítsijen-lá, a kj'íí-ró-tse jè Elías nga kojenta-ni krò.

³⁷Tanga jè Jesús, isaá 'nó iskindaya-isa, akjòn 'ken. ³⁸Jè nikje ra tja'báya ya nga masen-la ingo ítjòn ichrajandá-ní, jòya kjomà skanda a'ta nangi. ³⁹Jè xita ítjòn-la chíchàn, 'kia nga kijtse nga ijye 'ken Jesús, kitsó-ní:

—Ngi kixi kitíí-la kjoa nga jè xita rakìi, I'ndí-la Nainá-ní.

⁴⁰Ti'koaá yaá títsajna i'ka íchjín ra kjin inchikotsíjen-ni, jè María Magdalena, ko Salomé, ko María ra na-la ma José ko Jacobo, jè ra isa mahi'ndí. ⁴¹Kia nga tsikijna Jesús ya Galilea, jñà íchjín kii yaá tsinchimatjingi-la ko yaá tsinchako. Kjin ma-isa-ni íchjín ra ya tjítsajna ra ya ijchò-ni ján Jerusalén.

Kó'sín isihijin jè Jesús

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴²Tà ngatjì-la nga ijye mejèn kàtjì tsá'bí jè nichjin nga bitsajnanda xita 'tse nichjin níkjáya, ⁴³jngo xita ra 'mì José ra ya i'nde-la Arimatea, kitsjá nga'ño-la ijo-la, 'jaha'sen ya ni'ya ñánda tjna Pilato ko isíjé-la ijo-la Jesús. Nga jè José, jngoó xita ra ti'koaá xá 'nga tjin-la 'tse xitaxá-la xita judío ra ti'koa tíkoñá-la kjetéxoma-la Nainá. ⁴⁴Pilato, tà 'koaá kjomà-la 'kia nga ko'sín ijye 'ken Jesús; kiichjaá-la jè xita ítjòn-la chíchàn; iskonangi-la a ngi kixi kitií kjoa nga ijye 'ken Jesús. ⁴⁵'Kia nga ijye tsi'kénajmí-la jè xita ítjòn-la chíchàn nga ijyeé 'ken Jesús, Pilato isingatsjaá ijo-la Jesús jè José. ⁴⁶José tsatseeé jngo nikje chraba; tsajen'ta krò ijo-la Jesús; akjòn isikájté-jno jè nikje. 'Kiaá kii kíhijin ñánda ijye ti'xánda jngo ngajo ya angi naxi; iskaní'sen-ngi ko akjòn iskaníkjá jngo najo ra tsasén-jto ya xotjoba ngajo. ⁴⁷Jè María Magdalena ko jè María ra na-la José, ndaá inchikotsíjen ya ñánda nga isihijin ijo-la Jesús.

Kó'sín kjomà nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

16 ¹'Kia nga ijyehe'tà jè xòhoto nga nichjin níkjáya, María Magdalena, ko Salomé, ko María na-la Jacobo, tsatseeé sihitjì ra nda jne nga mejèn-la ikíxten-jnó ijo-la Jesús. ²Jè nichjin 'kia nga bí'tsia xomàna, 'ño tajñóya kiji; ko ijyeé tíbitjo kátjì tsá'bí nga ijchò katsíjen-la ngajo-la chrjó mi'ken ñánda isihijin Jesús. ³Tsó-la xákjién nga inchifi:

—¿Yá ra kjoaáxìn-ná najo ra tjíchjajto ya xotjoba ngajo-la chrjó mi'ken?

⁴Tanga 'kia nga ijchò, iskotsíjeén-la, kijtse-ní nga jè najo ra 'ño je 'kioo ra tjíchjajto-ila ngajo-la mi'ken ñánda isijna ijo-la Jesús, ijyeé itjahíxìn. ⁵'Kia nga 'jaha'sen-ngi ya ngajo chrjó mi'ken, kijtseeé jngo xita ixti ra tijnajté jngo nikje chraba

ra ndajò 'ki. Tíjna ya nga kixi-là ngajo. Jñà íchjín kii, tà itsakjón-ní. ⁶Tanga jè xita ixti rakii kitsó-la:

—Kì tà chjàn skon jìòn. Be-ná nga jé in-chifatsjio jè Jesús ra Nazaret i'nde-là ra ya isi'ta krò. Ijyeé kàfaháyaá-ila. Mì tì i tíjna-ni. Chítsijen-la i'nde-là ñánda kisijna. ⁷Tangió ko'tin-la jè Pedro ko jñà xita ra i'ka ra kotá'yá'ta-là Jesús, nga jè Jesús, jé tíjna ítjòn-no nga tífi ya Galilea. Yaá jchaxkon india-no koni 'sín kitsò-no.

⁸Jñà íchjín kii, ndítóón itjo-ni ya angi ngajo. Tsahachikon, nga kijì-ni. Chiba-là in-chifatsé-ní nga in-chitsakjón. Niyá ra tsi'kénajmí-là tà ngatjì-là 'ñó tsikíxkón-là ijo-là.

'Kia nga jè María Magdalena kijtse Jesús

(Juan 20:11-18)

[⁹'Kia nga ijye jaáya-ila Jesús 'kia nga tajñòya jè nichjin nga ma'tsia-ni xomàna, jé kijtse ítjòn María Magdalena, jè ra ito inìma 'cho-là níí tsachrjekàjin inìma-là. ¹⁰María Magdalena kijì-ní, nga kii síkjí'nchré nga'tsi xita-là Jesús jñà ra ba tjín-là ko in-chikjindáya. ¹¹Jñà xita-là, 'kia nga kií'nchré nga tíjnakon Jesús ko nga jè chjoón rakii kijtse, mì kì kjokjiín-là.

Jò xita ra kotá'yá'ta-là Jesús kiskàjin india-ni

'kia nga ijye jaáya-là

(Lucas 24:13-35)

¹²Ra kjomà askan, Jesús tsakón-là ijo-là jò xita-là ra in-chifi ajin ijñáa, tanga kjíí 'sín 'ki. ¹³Jñà xita ra jò ma, 'kia nga kijtse, tsáfaá-ni nga kii síkjí'nchré jñà xita-là ra i'ka. Tanga tì'koaá mì kì kjokjiín-là jñà xita kii.

Kó'sín jè Jesús tsatéxá-là xita-là nga kichjaya 'én-là Nainá

(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23)

¹⁴Ra ijyehet'à-ni kjoa, Jesús tsakón-là ijo-là jñà xita-là ra tejngo ma-ni 'kia nga títsajna'ta ímixa nga in-chibakjèn. Tsakátiko-ní tà ngatjì-là nga tája tjín inìma-là nga mì nditon kjokjiín-là 'kia nga tsi'kénajmí-là jñà xita ra tsakón ítjòn-là ijo-là 'kia nga ijye jaáya-ila. ¹⁵Ko akjòn kitsò-là:

—Tangió nga tjíjtsa isà'nde. 'Ténajmí ijye-la nga'tsi xita jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta tsá'an. ¹⁶Jñà xita ra kòkjiín-là ra a'ta tsá'an tì'koa ra satínda, kitjokajiín kjohi'in. Tanga jñà ra mì

kì kòkjiín-là, k̄johi'iín skanè-là. ¹⁷Jñà ra kòkjiín-là a'ta tsa'an, 'koaá 'sín jcha-là nga komaá-là kochrjekàjin inìma 'cho-là níí ra t̄j̄jin inìma-là x̄ita; t̄i'koaá komaá-là k̄ichja 'én x̄itse ra k̄j'íí 'sín tsò, ra mì tsa xá iskotá'yá-ni; ¹⁸n̄i'sín yē jtsaba, kō n̄i'sín xki k̄jàn ra sí'ken-ná sk̄ine, n̄imé ra kama-là; koaàsòn-là tsja x̄ita ra kiya, kō jñà x̄ita kondaá-ni.

Kó'sín kjomà 'kià nga kiji-nì Jesús yà ján ngajmi

(Lucas 24:50-53)

¹⁹'Kià nga ijye kòkitsò-là x̄ita-là, jè Nà'ín-ná Jesús, itjamí'nga-ní nga kiji ján ngajmi; tsikijna'ta yà ngakixi-là Nainá. ²⁰Jñà x̄ita-là kiji-ní nga isika'bí 'én nda-là Nainá nga t̄j̄ngo nax̄indá; kō jè Nà'ín-ná Jesús ndaá tsasikō t̄i'koaá ndaá tsakón tsijen nga jè 'én-là 'én kixi-ní 'kià nga kijcha-là k̄joxkón ra tsakón x̄ita-là. Kō'sín katama.]

'Én xit̄se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Lucas

Kó'sín tsikínda xajon jè Lucas ra kisikasén-la jè Teófilo

1 ¹Ijyeé kjìn ma-ni xit̄a ra tsikínda-te xajon jñà kjoakixi ra kjomà ajin naxindá ra a'ta 'tse Cristo, ²koni 'sín tsakón-ya-najin jñà xit̄a ra xkon kijtse-ni skanda 'kia nga kjo'tsia kjòn-ni kjoa, tijñá-ni ra ki'tsi xá-la nga isìka'bí 'én nda-la Cristo. ³Jì Nàmi Teófilo, ra xkón tijni, 'an tì'koaá ndaá sasén-na nga tìbindá-la xajon rakìi, koni 'sín tjin nga jngó jngó skoya kjoa; ndaá tsakatsjía ijye skanda 'kia nga tì'sa kjo'tsia kjòn-ni kjoa, ⁴mé-ni nga isa nda jcha-ni kjoakixi ra ngi ko'sín tjin, jñà 'én ra ijye tsakón-ya-li xit̄a.

'Én ra kitsjá jè ikjalì nga jtsín jè Juan ra tsatínda xit̄a

⁵Jè nichjin 'kia nga xitaxá ítjòn tjna jè Herodes ya nangi Judea, jngo na'mì tjna ra 'mì Zacarías ra tje-la Abías ma. Jè chjoón-la Zacarías, Elisabet 'mì ra tje-la Aarón. ⁶Xit̄a kixi-ní ngajòo ya ngixkon Nainá. Síhitjasòn ijyeé nga'tsi kjotéxoma-la Nainá. ⁷Tsin-la ixti; jè Elisabet, chjoón 'ndi-ní; ko ijyeé 'ño xit̄a jchínga ngajòo.

⁸Jngo nichjin, jñà na'mì ra síxákjo-ko Zacarías, jñá tsako-la nga isíxá ya ngixkon Nainá. ⁹Koni 'sín tjin kjotéxoma 'tse na'mì Israel, jé Zacarías tsako-la suerte nga 'jaha'sen ya ni'ya tsje-la Nainá, ya aya ingo ítjòn, nga jè kokà chrjongó Nainá. ¹⁰'Kia nga títi chrjongó Nainá, nga'tsi xit̄a naxindá, yaá inchibítsa'ba ya ndítsiaán. ¹¹Jngo ikjalì 'tse Nainá tsatsjien-la jè Zacarías ra síjna ya nga kixi-la nãnda nga tì chrjongó Nainá. ¹²'Kia kijtse, sí ta kjóxkón-la, ko ta itsakjón-ní. ¹³Tanga jè ikjalì kitsó-la:

—Zacarías, kì tà chjàn skon-jìn; jè kjoa bítsa'ba-li ijyee ina'yá-la; jè chjoón-li Elisabet, jngo ndí i'ndí 'xìn jtsín-la; 'koaá 'sín kí'ta 'í-la nga Juan 'kín. ¹⁴'Ñó 'se-li kjotsja. Tà ngatjì-la jè i'ndí ra jtsín, kjín xita kotsja-la. ¹⁵Xita ítjòn kína ya ngixkon Nainá; mì tsa xán sk'í nga xá 'koaá 'sín ijye itjahájin-ni; Inìma Tsje-la Nainá sijn inìma-la skanda 'kia nga tikje tsìn. ¹⁶Ra a'ta 'tse, kjín xita naxindá Israel koáfa'ta-la Nainá. ¹⁷Jè kojme ítjòn-la Na'ín-ná. Jé sijn inìma-la jè nga'ño ra isichjeén jè Elías 'kia nga kiichja ngajo-la Nainá. 'Nchán siikítsajna jña xita jchínga ko íxti-la nga siijoón-da-ni. Jña xita ra tájajín inìma-la nga mì kì síhitjasòn, siikaatjiaá-la kjobitsjen-la mé-ni nga 'se-la kjochjine ra tjín-la xita kixi. 'Koaá 'sín siikíhijyonda xita naxindá mé-ni nga kítsajnanda-ni 'kia nga kj'íí Na'ín-ná.

¹⁸Zacarías kitsó-la jè ikjalì:

—Kó'sín ske-na tsa kixi kjoa. 'An, ijyee 'ño xita jchínga; ti'koaá jè chjoón-na ijyee tsato nichjin-la nga ma 'se-la íxti.

¹⁹Jè ikjalì kitsó-la:

—'An-ná ra 'mì-na Gabriel, ra ya tíjna ya ngixkon Nainá; jé kàsikasén-na mé-ni nga kokó-la nga tsja-la jè 'én ra nda tsò. ²⁰'Ndi 'ndi, mì kì tì ma kinákjoa-nì skanda 'kia nga kijchò nichjin nga kitjasòn jña 'én kì, tà ngatjì-la nga mì kì kàmakjiín-li 'én ra kòkàxin-la.

²¹Jña xita naxindá, inchikoñá-la Zacarías. Kjonangi-la xákjén, mé-ni nga ta nda tífichjin-la nga mì kì ndìton bitjo-ni ya ni'ya tsje-la Nainá. ²²'Kia nga itjo-ni mì kì tì ma chja-ni; jña xita ti'kiaá kjòchiya-la nga tjín kjoa ra kijtse ya aya ni'ya

'Kia jè Zacarías itjo-ni ya ni'ya ingo

tsje-la Nainá; Zacarías, tà tsja bakón-isa. 'Koaá 'sín tsikijna nga mì tì kì kjomà kiichja-nì.

²³'Kià nga ijye ijye nichjin-la Zacarías nga isihitjasòn xá-la, kijí-ni ni'ya-la. ²⁴'Kià nga kjomà askan-nioo, jè Elisabet ndí i'ndí isíhi'ma-la. 'Òn sá tsikijna'ya ya ni'ya-la. Kitsò: ²⁵“'Koaá 'sín isiko-na Nainá ra a'ta tsa'an nga kijtse imaá-na, kitsjá-na kjonda mé-ni mì tì kì kochrjengi-na jñà xita.”

'Én ra kitsjá jè ikjalì nga jtsín jè Jesús

²⁶'Kià nga ijchò jon sá, Nainá, isikasén jè ikjalì Gabriel ya jngo naxindá ra 'mì Nazaret ra chja-ni Galilea. ²⁷Kiìjkon jngo chjoón xangó ra ijye tijná'ño nga jè kixan-ko jngo xita ra 'mì José ra tje-la David ma. Jè chjoón xangó rakì, María 'mì. ²⁸Jè ikjalì, 'kià nga 'jaha'sen ya ni'ya-la María, kitsó-la:

—iNda-li Naa, ngaji ra itjábé-li jè kjonda rakì! Jé Nainá tijnako-li. Ngaji ra isa nda kjòchikon'tin mì 'koa-ni koni jñà íchjín ra kj'íí.

²⁹Jè María, 'kià nga kijtsexkon, tà kjóxkón-la koni 'sín kitsò-la jè ikjalì; isíkítsjen-ní kótsò-ni nga ko'sín 'jiìjkón.

³⁰Jè ikjalì kitsó-la:

—Jì María, kì tà chjàn skon-jìn, ijyee itjábé-li kjonda ya ngixkon Nainá. ³¹'Ndi 'ndí ko'xkén-ní, i'ndí siya'ma-li. 'Koaá 'sín kí'ta 'í-la nga Jesús 'kín. ³²Xita ítjòn koma; i'ndí-la Nainá 'kín ra isa 'ño nga tijná; Nainá, jé siìngatsja kjotéxoma. Xitaxá ítjòn kíjna koni 'sín tsikijna David ra xita jhínga-la kjomà.

³³Jé kotéxoma-la naxindá Israel. Kjotéxoma-la mì kì kjehe'tà skanda tà mé nichjin-nioo.

'Kià jè María 'jiíkáko jè ikjalì Gabriel.

³⁴ Jè Maríá 'kiaá kitsò-là ìkjalì:

—¿Kó'sín koma-là jè kjoa ra ko'mì-ná? Nga mì tsa 'xín tjín-na.

³⁵ —Jé Inìma Tsje-là Nainá kj'íí kanè-li —kitsó jè ìkjalì—; jè nga'nó-là Nainá ra 'nó 'nga tìjna kijijsa'tin-li koni jngo 'ngièn-là ifi mé-ni nga jè i'ndí tsje ra jtsín, I'ndí-là Nainá 'kín.

³⁶ Jè chjoón xàngii ra 'mì Elisabet ra chjoón 'ndi, kjo joón sá tjiya'ma-là ndí i'ndí ni'sín ijye 'nó jchínga. ³⁷ Nijngo kjoa ra mì kì ma, ra a'ta 'tse Nainá.

³⁸ 'Kiaá kitsò Maríá:

—Chjoón chi'nda-là Nainá-ná ra 'an; ko'sín katama koni 'sín kà'mí-ná.

Jè ìkjalì tì angi xkoón-ni ichijà.

'Kia nga jè Maríá ikatsíjen-là jè Elisabet

³⁹ Jnà nìchjin kii, jè Maríá nditoón kijì jngo naxindá ra kijjna'nchò nindo ya ján nangi Judea. ⁴⁰ 'Jaha'sen ya ni'ya-là Zacarías; isíkjáya-là jè Elisabet. ⁴¹ 'Kia kí'ncchré Elisabet nga isíkjáya-là Maríá, jè i'ndí ra tjihi'ma-là, ngi iskì'ngaya indsi'ba. Jè Inìma Tsje-là Nainá 'jaha'sen-jin ya inìma-là Elisabet.

⁴² 'Kiaá 'nó kiichja, kitsò:

—jNainá, isaá 'nó nda tísichikon'tin-li mì 'koa-ni koni jnà íchjín ra kj'íí; tì'koaá i'ndí-li ra tjihi'ma-li 'nó nda tímahachikon'tin! ⁴³ 'Yá-na ra 'an nga tã nda kà'fijchon-ná jì ra na-là Na'ín-ná 'mì-li! ⁴⁴ Tì'kiaá-ni nga ka'nchre nga kàníkjáya-ná, jè i'ndí-na kàkjì'ngayaá ya indsi'bà nga kàmatsja-là. ⁴⁵ Mé tã nda-ni nga makjín-li 'én ra ki'senajmí-li. Jè 'én ra kiichja Nainá, kitjasón-ní.

⁴⁶ 'Kiaá kitsò Maríá:

Inìma-na 'nó 'nga síkijna Nainá.

⁴⁷ Matsjaá-na a'ta 'tse Nainá ra bachrjetjì-na kjohi'in.

⁴⁸ Nga kijtse imaá-na, 'an ra chjoón chi'nda-là ma.

'Ndi 'ndi-ni ko skanda tã kjiá-nioo, 'koaá 'sín kitso-na jnà xita: “Mé tã nda-là.”

- 49 Nga 'nó tse kjoa isikō-na jè Nainá ra ta jè tajngo-ni ra 'nó tse nga'nó tjín-la.
Nainá, xīta tsje-ní.
- 50 Kō tjín ki'tá-la kjohimatakòn skanda ta mé nichjin-ni a'ta 'tse xīta ra bexkón.
- 51 'Koaá 'sín 'sín: nga bakón kó'ki tse nga'nó tjín-la;
jñà xīta ra 'nó 'nga ikon, bachrjengíi kjobítsjen-la.
- 52 Jñà xītaxá ítjòn ra 'nga tjítsajna, faháxìn kjotéxoma-la,
kō jñà ra nangi tjítsajna isaá 'nga síkítsajna-ni.
- 53 Jñà xīta ra tsìn-la tsajmì ra kjine, 'nó kjìn tsjá-la,
kō jñà xīta nchiná síkasén tiya-ni.
- 54 Nainá basikōè naxindá Israel nga ch'inda-la ma;
mì kì síjchaàjin kjohimatakòn ra tjín-la skanda ta mé
nichjin-nì,
- 55 'koaá 'sín kitsjá-la tsa'ba jñà xīta jchínga-ná
ra a'ta 'tse Abraham kō nga'tsì jñà tje-la.
- 56 Jè María, jàn sá tsikijnako Elisabet; ra kjomà askan-nioo,
kijí-ni ni'ya-la.

Kó'sín kjomà 'kia nga kitsin Juan ra tsatínda xīta

- 57 'Kia nga ijye ijchò nichjin-la, Elisabet jngo ndí 'ndí 'xìn kitsin-la. 58 Jè Nainá, 'nó nda isikō. 'Kia nga ki'nchré jñà xīta xákjén, kō jñà xīta andi ni'ya-la ti'koaá kjotsjaá-la. 59 Ra kjomà jin nichjin, kiikōó jè 'ndí-la ya ngixkon na'mì mé-ni nga si'ta chība-ni ijo-la kjoa 'tse circuncisión. Jñà xīta, 'koaá 'sín mejèn-la kii'tà 'í-la koni 'sín 'mì na'in-la nga Zacarías 'mì.
- 60 Tanga jè na-la kitsó-ní:
—Majìn, Juan 'kín.
- 61 Kitsó jñà xīta ra tjítsajna:
—¿Mé-ni kō'sín 'kín-ni? Nijngo xīta xàngii ra kō'sín 'mì.
- 62 'Kiaá itjanangi-la jè na'in-la, isíkjahatji-la tsja jñà xīta nga katakón kó'sín 'kín. 63 Jngo íte isíjé jè Zacarías, akjòn tsikínda'tá: “Jè 'í-la, Juan 'mì.” Nga'tsì jñà xīta, tà 'koaá kjomà-la. 64 Tijé-ni hora, Zacarías, kjomá kiichja-ni. 'Kiaá kitsjá-la kjonda Nainá. 65 Nga'tsì xīta ra tjítsajna chraña andi ni'ya-la tà kjóxkón-la 'kia nga ki'nchré nga ijye kjomà kiichja-ni Zacarías. Jndí ra ján tsabísòn kjoa kii kóho'ki a'nchò nindo nangi Judea. 66 Nga'tsì xīta ra ki'nchré kjoa kii, isíkítsjen ajin inìma-la; kitsò:

—Jè i'ndí rakìi, 'kia nga kojchínga, yá xitá ra koma.
Kò jè nga'nó-la Nainá tijnako i'ndí rakìi.

'Én ra kiichja Zacarías ra a'ta 'tse Nainá

⁶⁷Zacarías, nga nda tjinin ya iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá,
kiichja ngajo-la Nainá, nga kitsò:

⁶⁸ ¡Mé ta nda 'ki-la jè Na'ín-ná
jè ra Nainá tsò-la naxindá Israel
nga 'jii kichjítjì naxindá-la
tì'koá 'ji síkítsajnandí-ni!

⁶⁹ Kitsjá jngo-ná xitá ra tse nga'nó tjin-la
nga 'jii kachrejín-ná kjohi'in ra kjoa 'tse jé-ná,
jè ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David
ra chi'nda-la Nainá kjomà.

⁷⁰ Nainá, jná isìchjeén jná xitá tsje-la ra kiichja ngajo-la.
'Koáá 'sín kitsò nga tì'sa tjà'tsin-la kjoa

⁷¹ nga kochrjetjì-ná a'ta 'tse xitá kondra-ná,
kò xitá ra jtike-ná.

⁷² 'Koáá tì kitsò Nainá nga ske imáá jná xitá jchínga-ná.
Mì kì sìjchàhajin jná 'én ra ijye kitsjà-la xitá jchínga-ná
Abraham

'kia nga tsikíndajín jngo kjoa ra tsje tjin.

⁷³ Nainá, 'koáá 'sín kitsjà kixi tsa'ba

⁷⁴ nga sìkítsajnandí-ná a'ta 'tse xitá kondra-ná,
mé-ni nga mì kì kiskén nga sixá'ta-lá.

⁷⁵ Kji'tá nichjin, nga tsje, kò kixi kitsajneé ya ngixkon
Nainá.

⁷⁶ 'Kiaá kitsò-la i'ndí-la:

Jì ndí 'xin, jii sìichjeén-li Nainá ra 'nó 'nga tjna
nga kinákjoa ngajo-la.

Jii 'kín ítjòn-la Na'ín-ná
nga kíndi ndiyá-la.

⁷⁷ 'Kénajmí-la naxindá-la kó'sín 'siin Nainá
nga kochrjetjì, kò nga sìhijcha'ta-la jná jé ra tjin-la

⁷⁸ ta ngatjì-la nga 'nó tse kjohimatakòn ra tjin-la.
Sìikasén jngo-ná ra ngajmi nchrabá-ni.

'Kia nga kj'íí, 'koáá 'sín sìhisen
koni 'sín mahisen 'kia nga tajñòya.

⁷⁹ Kohiseén-la jná xitá ra i'nde jñò tjítsajnain

ko jñà ra ijye ndiyá kjobiya tjímaya.

Yaá iko-ná jè ndiyá ñánda tjin kjo'nchán.

⁸⁰Jè i'ndí rakìi, tímajchinga-ní ti'koa tí'se-la nga'ño iníma-la. Ko yaá tsikijna ya nangi kixì ñánda nimé tjin skanda 'kia nga tsikí'tsia nga tsikijna masen-la naxindá Israel.

Kó'sín kjomà 'kia nga kitsin Jesús

(Mateo 1:18-25)

2 ¹Nichjin 'kia nga tjin-la xá ítjòn jè ra 'mì César Augusto tsjachrjeé jngo kjohixi nga nga'tsi xita ra tjin isà'nde, xajoón si'ta 'í-la. ²Jè xajon ra ko'sín isinda ítjòn nga kjoxxiya nga'tsi xita 'kia nga tíbatéxoma jè xita ra 'mì Cirenio ya i'nde ra 'mì Siria. ³Nga'tsi xita kijí ya naxindá-la nga kù kí'ta xajon ijo-la.

⁴Jè José yaá itjo-ni Nazaret, naxindá ra chja-ni Galilea. Kijí ya nangi ñánda 'mì Judea ya naxindá ra 'mì Belén ñánda kitsin xita ítjòn ra tsikín David, nga jè José tje-la David-ní. ⁵Yaá kù kí'ta xajon ijo-la; ti'koa kijí-te jè María, chjoón-la ra tíjna'ño-la nga jè kixan-ko, tanga ijyee i'ndí tjihi'ma-la. ⁶'Kia nga ijye títsajna ya Belén, jè María ijchó nichjin-la nga kitsin jè ndí i'ndí-la. ⁷Kitsín jè ndí i'ndí-tjòn-la ra ndí i'ndí 'xin; isíkójin nikje; yaá isikájnaya ya aya kàxa ñánda nga bakjèn-ya

cho, tà ngatjì-là nga mì tì kì isako'ndé-là ya ni'ya ñánda ma níkjáya.

Kó'sín jñà ìkjali-là Nainá 'jiìjkón jñà chjingo forrè

⁸Ya chraña'tá-là Belén títsajnaá chjingo cho ra síkinda nitjen forrè-là. ⁹Ta nditoón ijchòjkon jngo ìkjali 'tse Nainá. Jè kjoajeya-là Nainá ngi kjohisen jngo tjindi-là ñánda tjítsajna. Sí taxkì nda itsakjòn. ¹⁰Jè ìkjali kitsó-là:

—Kì tà chjàn skon-jìòn; 'àn, kíí xá 'jíi-na nga jngo 'én xitse ra nda tsò síkjí'nchré-no. 'Èn rakìi, 'ñó tsja 'ke-là nga'tsì xitá naxindá. ¹¹Jngo ndí i'ndí katsin ya naxindá-là David jè ra ma-là kochrjetjì-ná kjoa 'tse kjohi'in, jè ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga jè kíjna ítjòn-ná. ¹²Tjín jngo kó'sín nga ma jchaa nga kixíi kjoa 'én ra kotíxin-no: jè i'ndí rakìi, yaá kjinaya ya kàxa ñánda nga bakjèn-ya cho. Kjijnajtéjin nikje-là.

¹³Tì'kia-ni kjín jchán ìkjali tsatsíjen-kjo ra inchrabà-ni ngajmi nga 'ngaá isíkíjna Nainá. Kitsò:

¹⁴Kata'se-là kjoajeya Nainá ya ján ngajmi.

Ko ya a'ta nangi, kata'se-là kjo'nchán xitá ra tjín-là kjonda-là Nainá.

¹⁵Kia nga ijye kiji-ni jñà ìkjali ján ngajmi, jñà chjingo cho, kitsó-là xákjén:

—Tjiaán skanda ya ján Belén mé-ni nga jcheé kjoa ra kòkàma koni 'sín kasíkí'nchré-ná Na'in-ná.

¹⁶ Nditoón kijì jñà chjìngò cho ya ján Belén; 'kia nga ijchò, isakò-la ya ñánda tìjna María kò jè José, kò jè i'ndí kjinaya kàxa ya ñánda bakjèn-ya cho. ¹⁷ 'Kia nga kijtse jè i'ndí rakìi, tsi'kénajmí ijye-ní kó'sín kitsò jè ìkjalì ra a'ta 'tse i'ndí.

¹⁸ Nga'tsi xita ra kií'nchré koni 'sín kitsò jñà chjìngò cho, tà 'koaá kjomà-la. ¹⁹ Tanga jè María, yaá tsikíjin ijye inima-la jñà 'én ra ki'senajmí-la. 'Nó isíkítsjen kjoa kii. ²⁰ Jñà chjìngò, kijí-ni; jeyaá isíkíjna Nainá kò 'ngaá isíkíjna ta ngatjì-la nga'tsi kjoa ra kií'nchré kò ra kijtse koni 'sín nga ijye ki'senajmí-la.

**'Kia nga jñà xita jchínga-la Jesús kiikoó
ya ingo ítjòn nga isìngatsja Nainá**

²¹ 'Kia nga ijchò jin nichjin nga kitsin jè ndí i'ndí rakìi, isi'ta chibaá ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión; Jesús isi'ta 'í-la koni 'sín ijye kitsò ìkjalì 'tse Nainá 'kia nga tikjè sihi'ma aya indsi'ba na-la.

²² 'Kia nga ijchò nichjin nga kò'sín 'siin jñà xita kii, koni 'sín tíchja kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, mé-ni nga jè María tsje kíjna-ni ya ngixkon Nainá. Kiikoó jè ndí i'ndí-la ya aya ingo ítjòn ra kijjna ya Jerusalén nga kii síngatsja Nainá.

²³ 'Koaá 'sín tíj'ta kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés nga tsò: “Nga'tsi i'ndí 'xin ra jtsín ítjòn, 'tseé Nainá, jé kongatsja.”

²⁴ Xita jchínga-la Jesús kiikoó kjotjò-la ya ngixkon Nainá, jò tjoníña, ná tsa jò pichón, koni 'sín tjín kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés.

²⁵ Nichjin kii, tìjnaá jngo xita kixi ya Jerusalén ra nda bexon Nainá ra 'mì Simeón. Tì'koaá tíkoñá-la jè ra kochrjetjì naxindá Israel. Jè Simeón yaá tìjnako jè Inìma Tsje-la Nainá, ²⁶ kò 'koaá 'sín ijye isichiya-la nga mì kii kíyá Simeón skanda 'kia nga skexkon Cristo ra Nainá siikasén. ²⁷ Jé Inìma Tsje-la Nainá isikasén Simeón ya ingo ítjòn Jerusalén. 'Kia nga ijchòko Jesús jñà xita jchínga-la nga sihitjasòn koni 'sín tjín kjotéxoma, ²⁸ jè Simeón, iskábé jè ndí i'ndí rakìi, tsakáya tsja; 'ngaá isíkíjna Nainá. Kitsò:

²⁹ Na'in, ijyeé kabitjasòn 'én-li koni 'sín tsi'kín-ná.

'Ndi 'ndi-ni, 'nchán katìyaa 'an ra chi'nda-li ma.

³⁰ Ijyeé kàbe-na xkoàan jè ra kochrjetjì-najin kjohi'in,

³¹ jè ra masen kànikíjni ya ngixkon nga'tsi xita naxindá,

³² Jè ra s̄ihisen-là k̄jòbítsjen-là j̄nà x̄ita ra mì tsa x̄ita nax̄indá-li ma.

A'ta 'tse i'ndí rak̄i, jè nax̄indá-li Israel, jeyaá k̄ijna.

³³ X̄ita jchínga-là Jesús tà k̄jóxkón-là koni 'sín kitsò Simeón a'ta 'tse i'ndí-là. ³⁴ Jè Simeón kis̄ijé-là Nainá nga katasíchikon'tin jè i'ndí; ak̄jòn kitsò-là María:

—A'ta 'tse i'ndí rak̄i, 'koaá 'sín t̄jínè-là nga k̄jín x̄ita Israel k̄it̄jokajin k̄johi'in kò k̄jín jchija. A'ta 'tseé jcha-là kó'sín 'sín Nainá ³⁵ mé-ni nga jcha-là kó'sín t̄jín k̄jòbítsjen-là nga'tsi x̄ita, tanga k̄jín x̄ita mì k̄i kòk̄jiín-là; kò ngaji 'n̄ó 'se-li k̄jòba; 'koaá 'sín koma-li koni tsa jngo k̄icha ka'se-li.

³⁶ Yaá t̄jna jngo-te ch̄jòón ra 'mì Ana, ra ch̄ja ngajo-là Nainá, tsati-là Fanuel ra tje-là Aser. Ijyeé 'n̄ó x̄ita jchínga. Ito nó tsikijnakò 'x̄in-là. ³⁷ K̄jo ijòn-kan kò ijòn nó t̄jín-ni nga 'ken 'x̄in-là. Kò yaá bijnaya ki'ta ya nd̄itsin ingo ítjòn; n̄ichjin kò nit̄jen bítsa'ba-là Nainá kò bijnachjan nga bexkón Nainá. ³⁸ T̄ijé-ni hora, ch̄jòón rak̄i, ijchò kasi'ta chraña-là x̄ita jchínga-là Jesús. T̄ichja'ta-là Nainá nga t̄ítsò-là: “Tse k̄jonda kata'se-li Na'in”; t̄i'koa t̄ichja-là a'ta 'tse i'ndí rak̄i nga'tsi j̄nà x̄ita ra in̄chikoñá-te-là nga k̄ijnand̄ií-ni jè nax̄indá Jerusalén.

'Kia nga tsáfa india-nì ya Nazaret jè José kò María

³⁹ Jè José kò María, 'kia nga ijye is̄ihitjasòn ijye koni 'sín t̄ichja k̄jotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kijí india-ni ján Galilea ya nax̄indá-là Nazaret. ⁴⁰ I'ndí rak̄i t̄imajchínga-ní; t̄i'se-là nga'n̄ó ajin in̄ima-là; t̄i'koaá isa nda t̄imachiya-là; yaá t̄jnakò k̄jonda-là Nainá.

⁴¹ J̄nà x̄ita jchínga-là Jesús, x̄ki nó fi ya nax̄indá Jerusalén 'kia nga bitjo 'sí paxkò. ⁴² Jesús, 'kia nga ijye t̄jín-là tejò nó, t̄i'koa kijí-te ya ján Jerusalén koni 'sín t̄jín k̄jotéxoma 'tse 'sí paxkò. ⁴³ 'Kia nga inchrabà-ni x̄ita nga ijye ijyehet'a 'sí, jè Jesús, yaá tsikijna Jerusalén; tanga j̄nà x̄ita jchínga-là mì k̄i k̄ijtse tsa ya tsikijna. ⁴⁴ Jngo n̄ichjin tsinchimaya ndiyá. 'Koaá 'sín is̄íkítsjen tsa yaá tsá'bajin-là x̄ita ra in̄chifi-ni. 'Kia nga tsakátsji ya ajin-là x̄ita xákjén kò j̄nà x̄ita ra bexkon, ⁴⁵ mì k̄i isakò-là. 'Kiaá kijí india-ni ya ján Jerusalén nga k̄i kátsji.

⁴⁶ 'Kia nga kjomà jàn n̄ichjin nga in̄chibátsji, yaá isakò-là ya nd̄itsin ingo ítjòn; t̄ijnajin-là x̄ita ra bakón-ya k̄jotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés; in̄chi'nchré-là kò in̄chikjonangi-là.

⁴⁷Nga'tsi xit̃a ra inchi'nchré-la tà kjóxkón-la jè kjobítsjen ra tjín-la koni 'sín chja. ⁴⁸Jñà xit̃a jchínga-la, 'kia nga kijtse nga ya tíjna, t̃i'koaá tà kjóxkón-te-la; jè na-la, kitsó-la:

—Ji ndí 'xin, ¿mé-ni koniko-nájin? Jè na'in-li ko ra 'an, inchimakájno-najin nga ko'sín ichijì, ko inchifatsji-lajin.

⁴⁹Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni nga 'an fatsji-nájiòn? ¿A mí tjíjin-no nga tjínè-na nga ya kótijna ni'ya-la Na'in-na?

⁵⁰Tanga jñà xit̃a jchínga-la mì kì kjòchiya-la jè 'én ra kiichja Jesús.

⁵¹Jesús, kiikoó jñà xit̃a jchínga-la nga kijì india-ni ya ján Nazaret. Jesús, nda isihitjasòn-la xit̃a jchínga-la. Jè na-la, yaá tsikíjin ikon ya ajin inima-la nga'tsi kjoa k̃i. ⁵²Jesús, tímajchínga-ní ko nichjin nchijòn isa nda tímachiya-la; t̃i'koa tí'se-la kjonda 'tse Nainá ko 'tse xit̃a.

**Kó'sín jè Juan ra tsatínda xit̃a tsikí'tsia
nga tsi'kénajmíya 'én-la Nainá**

(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

3 ¹Kia fi chrjo'òn nó nga tíbatéxoma jè Tiberio César nga'tsi i'nde ra chja-ni Roma, jé Poncio Pilato tíbatéxoma ya nangi Judea; ko jé Herodes tíbatéxoma ya Galilea; ko jé 'ndse Herodes ra

'mì Felipe, tíbatéxoma ya nangi Iturea kō Traconite; kō jé Lisantias batéxoma ya nangi Abilinia. ²Jé Anás kō Caifás títsajna na'mì ítjòn. Jñà nichjin kii, Juan, ti-la Zacarías, ki'tsí-la 'én-la Nainá ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixì. ³Kijì jngo tjandi-la ya ndáje Jordán nga kitsò-la nga'tsi xita: “Tíkájno-no jé-no; kì tì tsja jé fatsji-no kō tatíndá ijo-no mé-ni nga ma sihijcha'ta-no jé-no.”

⁴Kia nga kō'sín kitsò Juan, jñà itjasòn 'én ra kiichja Isaías, xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò:

Jngo xita ra 'ñó tíchja ya i'nde a'ta xìn nándá nga nangi kixì nga tsò:

“Títsajnanda nga 'kia nga kj'íi Na'ín-ná,
kixì tìkíjna inìma-no koni jngo ndiyá kixì nándá nga
kojmeyá Na'ín-ná.

⁵Nga'tsi i'nde nándá kongaya chon, ngi asón chon kama-ni;
nga'tsi nindo kō chrjangi skajen-ngi ijye-ní;
jñà ndiyá ra mì kì kixì tjín, tì'koaá kōkixíi-ni;
kō jñà ndiyá ra tjen-jen-jno, tjen-jen'ta chon, kojchon-la.

⁶Nga'tsi xita isà'nde, ske-ní kó'sín 'sjin Nainá nga kochretjì
jé-la xita”,

kitsò Isaías.

⁷Juan kitsò-la jñà xita ra ijchò nga mejèn-la satíndá:

—¿Jìòn, 'koaá 'sín ngoya-no koni tsa tje-la ye! ¿Yá ra kōkitsò-no nga kotojin-no jè kjo'hi'in ra 'sa nchrabá? ⁸Kō'sín 'tiaàn kjoa ra nda tjín. Kata'ya-la nga ijyeé infkájno jé-no kō mì tì jé inchifatsji-no. Kì bixó ya ajin inìma-no: “Ngajin, mì kì 'se-najin kjo'hi'in nga yaá nchrabá'ta-najin ya 'tse Abraham.” 'Koaá xín kixì-no, skanda jñà najo kii, maá-la Nainá nga ixti 'tse Abraham 'sjin.

⁹Jè nichjin nga tsjá kjo'hi'in Nainá, ijyeé kjochraña, 'koaá jngoya-la koni jngo kichayá ra kjijnanda nga kjijna'ta ya kjama-la yá nga kotesòn. Nga'tsi yá ra mì kì nda to bajà-la, jtísòn-ní; yaá sinchájìn ni'í mé-ni nga jtì-nì.

¹⁰Jñà xita iskonangií-la kitsò-la:

—¿Mé ra 'sian-jin?

¹¹Kiichjaá Juan kitsò-la:

—Jè xita ra jò ma-ni nachro-la, katatsjá jngo-la jè ra tsìn-la nikje; jè ra tjín-la tsajmì ra kjine, katatsjá-la jè xita ra tsìn-la.

¹²Tì'koaá 'jíi i'ka xita ra síkíhjtì tsajmì, jñà ra síxá-la xitaxá 'tse Roma nga mejèn-la satíndá. Kitsò-la Juan:

—Maestro, ¿mé ra 'sian-jin?

¹³ Juan kitsó-là:

—Kì tsato níkichjió koni 'ki tjinè-là nga sikhíchió.

¹⁴ Ti'koaá iskonangií i'ka jñà chíchàn, kitsò:

—Ngajin-jin, ¿mé ra 'sian-jin?

Juan kitsó-là:

—Kì xita minchaxkón-la, kì 'én ndiso niya-la xita 'kia nga nímé kjoa tjin-là nga ton mejèn-no kináchrrejno-la; katamajngoó takòn koni tjin machjí-no.

¹⁵ Jñà xita naxindá inchikoñá-ní nga inchisíkítsjen ya ajin inima-là ra a'ta 'tse Juan: tsa jé Cristo [ra xá kisikasén-ni Nainá]. ¹⁶ Juan kitsó-là nga'tsi xita naxindá:

—Kjohixi-ní, tà nandá batíndá-na ra 'an; tanga nchrabá jngo-isa ra isa tse nga'ño tjin-là koni ra 'an; skanda mí kì bakèn-na nga 'an skijnda'ño xajté-là. Jè ra 'sa nchrabá, koó Inima Tsje-là Nainá ko koó ni'í kotíndá-no. ¹⁷ Ijyeé tijnanda nga kjoahájin xita ra nda 'sín ko jñà ra mì kì nda 'sín koni 'sín ma 'kia nga matsje jñà tjachó ra 'mì trigo, kincháxkó ijye jñà ra trigo ya aya ni'nga, tanga jñà tjé-là, yaá kókà ya ajin ni'í ra mì kì kji'tso skanda tà kjiá-nioo.

¹⁸ Juan, 'koaá 'sín kiichjajin-là xita 'én xitse ra nda tsò; kjin skoya kjotéxoma tsikí'tin ra nda tsò. ¹⁹ Juan, tsakátikoó jé Herodes ra xita ítjòn tjina tà ngatji-là nga jé tijnako Herodías chjoón-là Felipe ra 'ndse Herodes. Ti'koaá tsakátikoó-te tà ngatji-là nga'tsi kjoa'cho ra tí'sín. ²⁰ Tanga jé Herodes, ta isaá 'ño 'cho ki'sin-isa: ndayá isikjaha'sen jé Juan.

Kó'sín isatíndá Jesús

(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11; Juan 1:31-34)

²¹ 'Kia nga tikje ndayá 'faha'sen Juan nga tibatíndá nga'tsi xita naxindá, ti'koaá 'kiaá isatíndá-te Jesús; 'kia nga tíchja'ta-là Nainá Jesús, jé ngajmi, itjá'xa-ní. ²² Akjòn itjojen-nè Jè Inima Tsje-là Nainá ra ko'sín 'ki koni jngo tjoníña; ko ina'ya jngo-là 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò:

—Ji-ní ra i'ndí-na xin-la ra 'ño tsjake-la; 'ño tsja tjin-là takoàn ra a'ta tsaji —kitsó Nainá.

Nánda nchrabá-ni tje-là xita jchínga-là Jesús

(Mateo 1:1-17)

²³ Jesús 'kia nga tsikí'tsia nga isíxá, tjin-là tsa katé nó. 'Koaá 'sín tíjjin-là xita, nga i'ndí-a-ró José; ko jé José,

i'ndí-laá Elí; ²⁴Elí, i'ndí-laá Matat; Matat, i'ndí-laá Leví; Leví, i'ndí-laá Melqui; Melqui, i'ndí-laá Jana; Jana, i'ndí-laá José; ²⁵José, i'ndí-laá Matatías; Matatías, i'ndí-laá Amós; Amós, i'ndí-laá Nahúm; Nahúm, i'ndí-laá Esli; Esli, i'ndí-laá Nagai; ²⁶Nagai, i'ndí-laá Maat; Maat, i'ndí-laá Matatías; Matatías, i'ndí-laá Semei; Semei, i'ndí-laá Josec; Josec, i'ndí-laá Judá; ²⁷Judá, i'ndí-laá Johanán; Johanán, i'ndí-laá Resa; Resa, i'ndí-laá Zorobabel; Zorobabel, i'ndí-laá Salatiel; Salatiel, i'ndí-laá Neri; ²⁸Neri, i'ndí-laá Melqui; Melqui, i'ndí-laá Adi; Adi, i'ndí-laá Cosam; Cosam, i'ndí-laá Elmodam; Elmodam, i'ndí-laá Er; ²⁹Er, i'ndí-laá Josué; Josué, i'ndí-laá Eliezer; Eliezer, i'ndí-laá Jorim; Jorim, i'ndí-laá Matat; ³⁰Matat, i'ndí-laá Leví; Leví, i'ndí-laá Simeón; Simeón, i'ndí-laá Judá; Judá, i'ndí-laá José; José, i'ndí-laá Jonam; Jonam, i'ndí-laá Eliaquim; ³¹Eliaquim, i'ndí-laá Melea; Melea, i'ndí-laá Mainán; Mainán, i'ndí-laá Matata; Matata, i'ndí-laá Natán; ³²Natán, i'ndí-laá David; David, i'ndí-laá Isaí; Isaí, i'ndí-laá Obed; Obed, i'ndí-laá Booz; Booz, i'ndí-laá Salmón; Salmón, i'ndí-laá Naasón; ³³Naasón, i'ndí-laá Aminadab; Aminadab, i'ndí-laá Aram; Aram, i'ndí-laá Esrom; Esrom, i'ndí-laá Fares; Fares, i'ndí-laá Judá; ³⁴Judá, i'ndí-laá Jacob; Jacob, i'ndí-laá Isaac; Isaac, i'ndí-laá Abraham; Abraham, i'ndí-laá Taré; Taré, i'ndí-laá Nacor; ³⁵Nacor, i'ndí-laá Serug; Serug, i'ndí-laá Ragau; Ragau, i'ndí-laá Peleg; Peleg, i'ndí-laá Heber; Heber, i'ndí-laá Sala; ³⁶Sala, i'ndí-laá Cainán; Cainán, i'ndí-laá Arfaxad; Arfaxad, i'ndí-laá Sem; Sem, i'ndí-laá Noé; Noé, i'ndí-laá Lamec; ³⁷Lamec, i'ndí-laá Matusalén; Matusalén, i'ndí-laá Enoc; Enoc, i'ndí-laá Jared; Jared, i'ndí-laá Mahalaleel; Mahalaleel, i'ndí-laá Cainán; ³⁸Cainán, i'ndí-laá Enós; Enós, i'ndí-laá Set; Set, i'ndí-laá Adán; Adán, jè ra Nainá saba tsikínda.

'Kia nga jè x̄ita-níí iskó'ta Jesús

(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

4 ¹Jesús, ndaá t̄j̄jin ya in̄ima-la jè In̄ima Tsje-la Nainá; 'j̄j̄í india-ni ya ndáje Jordán; jè In̄ima Tsje-la Nainá yaá kiiko ya i'nde a'ta x̄in n̄ánda nga nangi kixì. ²Ichán n̄ichjin ya tsikijna ko jè x̄ita-níí iskó'ta-ní nga mejèn-la kátátsji-jé jè

Jesús. Nga'tsi jñà nichjin kii, mì kì tsakjèn, tsikijnachjan-ní. 'Kia nga ijyehe'tà jñà nichjin kii, 'nó kjòhòjò-là jè Jesús. ³Jè xita-níí kitsò-là:

—Tsa ngi kixíí kjoa nga jíí-nì ra l'ndí-là Nainá 'mì-li, ko'tín-là najo rakii nga niño katama.

⁴Jesús kiichja-ní kitsò:

—'Koaá 'sín tíchja ya Xajon-là Nainá, nga tsò: “Mì tsa tà jñà tsajmì ra ma chine kítsajnakon-ni jñà xita, tí'koaá koó-te 'én-là Nainá kítsajnakon-tse-ni.”

⁵Jè xita-níí kiikoó Jesús ya jngo nindo ra 'nó 'nga; ta jngohíta tsakón ijye-ilà nga'tsi naxindá ra tjín nga tjíjtsa isà'nde. ⁶Jè xita-níí kitsò-là Jesús:

—Jíí tsja ijye-la nga'tsi naxindá kii, jíí kotexoma-là nga jeya kijni. 'Aán kjongatsja ijye. Maá tsja-là ta yá ra mejèn-na. ⁷Tsa kisen-xkó'nchi'tá-ná ko jchaxkón-ná, tsajíí koma ijye.

⁸'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-là:

—Tisi'taxín-ná xita-níí. 'Koaá 'sín tíchja xajon-là Nainá nga tsò: “Jchaxkín jè ra tjína ítjòn-li jè ra Nainá-li ma, ko ta jè tajngoó tisin-là.”

⁹Jè xita-níí kiikoó Jesús ya ján Jerusalén; isíkíjnasòn ya ñánda 'nó 'nga ya asòn-là ingo, kitsò-là:

—Tsa ngi kjohixi-ní nga l'ndí-là Nainá 'mì-li, tikátjen-ngi ijo-li ijndíí; ¹⁰nga 'koaá 'sín tíchja Xajon ra tjí'ta 'Én-là Nainá nga tsò:

Jè Nainá kííxá-là jñà ikjalí-là

mé-ni nga sikkinda-li,

¹¹nga koó tsja jtsaba'nó-li,

mé-ni nga nijngo najo saténgi-ni.

¹²Kiichjaá Jesús, kitsò-là:

—'Koaá tí'sín tíchja Xajon ra tjí'ta 'Én-là Nainá nga títsò: “Kì tà chjàn ko'sín chjí'ti jè ra Nainá-li ma, jè ra tjína ítjòn-li.”

¹³Jè xita-níí, 'kia nga mì tí kì isakò-ilà kó'sín skoóndacha-là Jesús, tsasi'taxìn chiba nichjin-là.

Kó'sín tsikí'tsia Jesús nga isíxá a'ta 'tse Nainá ya nangi Galilea

(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

¹⁴Jesús 'ji india-ni ya Galilea; ko jé nga'nó 'tse Iníma Tsje-là Nainá 'nó nda tjíjin ya iníma-là. Ra a'ta 'tse ina'yá-là, kóho'ki nga tjíngo ya i'nde Galilea. ¹⁵Ya naxindá ñánda nga tsajme, tsakón-ya-ní ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga

maxkóya x̄ita Judío; nga'tsì x̄ita ra kíí'nchré-la, 'ngaá isíkijna.

'Kia nga tsikijna ya Nazaret jè Jesús

(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

¹⁶ Jesús ijchó ya Nazaret ya nangi-la ñánda nga kjójchá. Jè nichjin níkjáya, 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío koni 'sín ijye nga-la. Tsasijna kixi nga tsikíxkiyajin Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá. ¹⁷ Jé ki'tsi-la xajon-la Isaías, x̄ita ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la; 'kia nga iskíjndaya jè xajon, yaá kjòtsji-la ñánda nga tjí'ta 'én ra tsò:

¹⁸ Jé Inìma Tsje-la Nainá tijnako-na,

'aán kitsjà xá-na

nga 'kenájmiya-la x̄ita ima 'én xitse ra nda tsò;

isìkasén-na nga sindá-na x̄ita ra kjo'on tjíjin inìma-la;

kò nga koxín-la nga ma kítsajnandíí-ni x̄ita ra ndayá

tjítsajna;

sindá-na x̄ita ra mì kì tsijen-la;

kítsajnandíí-ni x̄ita ra tí'yaton;

¹⁹ nga 'kenájmiya jè nó 'kia nga tsjá kjonda Nainá.

²⁰ Tsikíxkóya-ni xajon, kitsjá-la jè x̄ita ra síxá ya aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío, akjòn tsikijna. Jñá x̄ita ra ya títsajna, ngi tà yaá inchikotsijen-la Jesús. ²¹ 'Kiaá tsikí'tsia Jesús nga kiichja kitsò:

—'Ndi 'ndi, ngixkoón-nájiòn nga kabitjasòn koni 'sín tíchja jè Xajon-la Nainá ra 'an kabixkíya.

²² Nga'tsì x̄ita nda kiichja a'ta 'tse Jesús. Ta 'koaá kjomà-la nga 'ñó nda tsò 'én ra chja. Kitsó-la xákjén:

—¿A mí tsa jè x̄ita rakli ra ti-la José?

²³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Ra kjohixi, 'koaà-la 'sín 'kín-nájiòn koni 'sín tsò jngo 'én ra tsò: “Chjine xki, tiji tixki-ila ijo-li. Koni 'sín tjín kjoa ra ki'nì ya Capernaum, 'koa ti'sín 'tìn i nangi-li.”

²⁴ Jesús kitsó-isa:

—Kixíí kjoa, nijngo x̄ita ra síchjeén Nainá nda 'yaxkón ya nangi-la. ²⁵ 'Koaá xin kixi-no, kjín íchjín jch'an tjín ya nangi Israel nichjin 'tse Elías 'kia nga jàn nó masen mì kì tì 'tsa-ni jtsí; kò 'ñó ki'se kjinchrá. ²⁶ Mì tsa ya naxindá Israel kiji Elías ñánda tjítsajna íchjín jch'an; yaá inikasén'ta-la chjoón jch'an

'tse naxindá Sarepta ra chja-ni Sidón. ²⁷Ti'koaá kjín xita tjín ra inchifi'ndojno chrjaba ijo-la ya Israel nichjin 'tse Eliseo; tanga nijngo kjonda-ni, tà jé kjonda-ni jè Naamán ra ya Siria i'nde-la.

²⁸Nga'tsi xita ra tjítsajna ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, 'ño kjojtí-la 'kia nga kí'nchré 'én ra kiichja Jesús, nga 'koaá 'sín kihiya-la nga a'ta 'tse-ní nga ko'sín kitsò. ²⁹Nga'tsi xita, tsasítjen-ní, tsachrjejin Jesús ya

*'Kia nga jñà xita mejèn-la
siikàtjen-ngi jngo nindo jè Jesús*

naxindá, kiiko ya asòn'nga nindo ñánda nga kjijna naxindá nga mejèn-la ya siikàtjen-ngi. ³⁰Tanga kijí jè Jesús, 'jahajin masen-la nga'tsiò.

Kó'sín kjonda-ni jngo xita ra 'chin ní tjín-la

(Marcos 1:21-28)

³¹Jesús kijí ya ñánda 'mì Capernaum, naxindá ra chja-ni Galilea; tsakón-ya-la xita 'kia nga nichjin níkjáya. ³²Jñà xita, tà 'koaá kjomà-la koni 'sín tsò 'én ra tsakón-ya-la, nga jè 'én ra kiichja, 'ño tjín-la kjotéxoma.

³³Yá aya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, tijnáa jngo xita ra inima 'cho-la ní síxájin ijo-la; 'nó kiichja nga kitsò:

³⁴—Ngaji Jesús ra ya Nazaret tsaji, ¿mé kjoa ra tjin-najin ra ko ngaji? ¿A kíí xá kà'fii-ni nga síkjesòn-nájin? 'An bexkoón-la; jíí-ní ra xita tsje-la Nainá 'mì-li —kitsò.

³⁵Jesús tsakátikoó jè inima 'cho-la níí, kitsó-la:

—¡Jyò tijni, títjolin ya ijo-la xita rakii! —kitsó-la.

Yá ngixkon xita, jè inima 'cho-la níí, tsajndo'tá nangi jè ndí xita; akjòn itjolin-ni ya ijo-la, tanga nimé ra isiki'on. ³⁶Nga'tsi xita ra ya títsajna, tà itsakjón-ní, kitsó-la xákjén nga jngó jngó:

—¿Mé 'én-ni kii? 'Kia nga chja xita rakii, tjin-la nga'nó ti'koa tjin-la kjotéxoma nga síhitjasòn-la jè inima 'cho-la níí.

³⁷Ina'yá-la ra a'ta 'tse Jesús nga tijnjo nangi ra chja-ni Galilea.

Kó'sín isinda-ni Jesús jè nachíya-la Simón

(Mateo 8:14-15; Marcos 1:29-31)

³⁸Tsasítjeén Jesús; itjo-ni ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío; kiji; 'jaha'sen ya ni'ya-la Simón. Jè nachíya-la Simón 'nó kiya. 'Chin tijnгаа tjin-la. Jñà xita kiichjatjì-ní nga katakotsjén-la. ³⁹Jesús tsasèn-niña'ta-la, tsakátiko 'chin tijnгаа; jè ndí chjoón nditoón kjonda-ni. Akjòn tsasítjen-ni, nga isisin-la xita.

Kó'sín kjin xita ra kiya isinda-ni Jesús

(Mateo 8:16-17; Marcos 1:32-34)

⁴⁰'Kia nga ijye tíkatjì tsá'bí, nga'tsi xita ra tjin-la chíjtín ra kjin skoya 'chin tjin-la, yaá 'jiikó-la Jesús. Jè Jesús tsaká'ta-la tsja nga jngó jngó chíjtín; nga'tsi xita kii, kjonda-ni. ⁴¹Ti'koa kjin ma-ni xita ra inima 'cho-la níí itjolin-ni ijo-la nga kjonda-ni. 'Nó kiichja inima 'cho-la níí nga kitsò:

—¡Ji-ní ra I'ndí-la Nainá 'mì-li!

Tanga jè Jesús tsakátiko-ní. Mì kì kitsjá'nde-la nga kiichja, nga beé jñà inima 'cho-la níí nga jè-ní ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Kó'sín tsi'kénajmíya Jesús jè 'én-la Nainá

(Marcos 1:35-39)

⁴²'Kia nga ijye ki'se isén, itjokajín ya naxínda Jesús; yaá kiji jngo i'nde ñánda tsin xita ñánda a'ta xin chon. Tanga jñà xita

tsakátsji-ní. 'Kia nga ijchò ya ñándá nga tǐjna, mején-lá nga ya kǐjnako ki'ta nga mì tǐ xìn kǐji-nì. ⁴³Tanga jè Jesús kitsó-lá jǎa xita:

—Machjeén-te nga xìn naxindá íko 'én xitse ra nda tsò koni 'sín batéxoma Nainá. Nga kíí xá inikasén-ina.

⁴⁴'Koaá 'sín tsi'kénajmíya 'én nda-lá Nainá ya ni'ya sinagoga ñándá nga maxkóya xita Judío ra tǐjn ya nangi Galilea.

Kjoxkón ra kjomà 'kia nga 'ño kǐjn tǐ tsikíxkó jè Pedro

(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

5 ¹'Kia nga sǐjna Jesús ya andi ndáchikon 'tse Genesaret, kjójtín-né jǎa xita ra ijchò nga mejèn-lá kǐj'nchré 'én-lá Nainá. ²Jesús, kǐjtsee jò chitso ra ya kjihijyondí ya andi ndáchikon. Jǎa xita ra bíxkó tǐ, ijyee itjojen-ni chitso-lá, inchibiníjno-ni na'ya-lá. ³Jesús 'jaha'sen jngo chitso ra 'tse Simón, tsikítsa'ba-lá nga skaníkja-isa chitso-lá ya ajin ndáchikon. Akjòn, yaá tsikijnaya nga tsakón-ya-lá xita. ⁴'Kia nga ijye tsakón-ya-lá xita, kitsó-lá Simón:

—Tiko chitso-li ya ñándá nga nanga nandá; ko tikatsajo-ngindá na'ya-no mé-ni nga sakò-no tǐ.

⁵'Kiaá kiichja Simón kitsò:

—Maestro, jngo nitjen inchiníxa-jin, ko nimé tǐ kábíxkó-jin; tanga tsa jǐ ra kosi, sikàtjen-ngindá-ná jè na'ya-na.

⁶'Kia nga isikàtjen-ngindá jè na'ya-lá kǐjn jchán tǐ kjóxkó-lá, sí mejèn chrjandá na'ya-lá. ⁷'Kiaá isikjahatji-lá tsja jǎa xákjén ra tǐjtsaya jè chitso ra ijngo mé-ni nga kosikò-ni. Ngi kitsee tǐ ngajò chitso. 'Nó kjòhiyí, sí mejèn iskajin-ndá. ⁸Jè Simón, ra tǐ'koa Pedro 'mì, 'kia nga kǐjtse kjoa kǐ, tsasèn-xkó'nchi'ta-lá Jesús, kitsò-lá:

—Tǐsǐ'taxín-ná Na'in, nga xita jé-ná ra 'an!

⁹Jè Simón ko xita ra i'ka 'ño itsakjòn 'kia nga kǐjtse tǐ ra kjóxkó-lá. ¹⁰Tǐ'koaá tà kjóxkón-lá jè Jacobo ko Juan, ixti-lá Zebedeo, jǎa xita ra taña síxákjo-ko Simón. Jesús kitsò-lá Simón:

—Kì tà chjàn skon-jin, 'ndi 'ndi-ni mì tsa tǐ ko'sín tǐ kǐxkó-ni, xitaá kǐxkóyi ra a'ta tsá'an.

¹¹'Kia nga ijye kiikò jǎa chitso-lá ya andi ndáchikon, kitsjin ijye jǎa tsajmì-lá, akjòn kǐjtjǐngi-lá Jesús.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo-ni xit̃a ra tífi'ndojno chrjaba ijo-la

(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

¹²Jngo nichjin 'kia nga ya t̃jna Jesús jngo naxindá, ijchó jngo xit̃a 'xin ra tífi'ndojno chrjaba ijo-la; 'kia nga kijtse Jesús, tsasèn-xkó'nchi'tá-la, tsikítsa'ba-la, kitsò:

—Na'in, tsa mejèn-li, chjáaxìn-ná jè 'chin ra t̃jín-na.

¹³Jesús tsaká'ta-la tsja kò akjòn kitsò-la:

—Mején-na. Kò'sín katatjahíxìn-li jè 'chin ra t̃jín-li.

Xit̃a rak̃i, ndit̃oón kjonda-ni. ¹⁴Jè Jesús kitsó-la:

—Kì yá xit̃a ra kò'mì-la; 'tin ya náñda nga t̃jna na'mì; takón-la ijo-li nga ijye kjonda-ni; 't̃i-la k̃jotjò ra s̃jé k̃jotéxoma-la Moisés mé-ni nga tsje kijna-ni ya ngixkòn Nainá kò nga nda k̃jón kata'ya-la nga kixií kjoa nga ijyeé kjonda-ni jè 'chin ra t̃jín-li.

¹⁵Tanga ra a'ta 'tse Jesús, isaá 'nó ina'yá-isa-la; kò isaá k̃jìn xit̃a k̃jókóya-isa ra mejèn-la nga k̃jì'nchré-la; t̃i'koaá mején-la k̃jonda-ni 'chin ra t̃jín-la. ¹⁶Tanga Jesús fì ki'tá ya i'nde náñda nga tsìn xit̃a nga fì chja'ta-la Nainá.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo-ni xit̃a ra mì k̃i ma

fì nga 'chin xkóya t̃jín-la

(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

¹⁷Jngo nichjin 'kia nga t̃bakón-ya-la xit̃a Jesús, yaá t̃tsajnajin ra xit̃a fariseo kò xit̃a ra bakón-ya k̃jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. J̃nà xit̃a k̃i, yaá 'ji-ni ya naxindá ra chja-ni Galilea, Judea kò Jerusalén. Jè nga'nó-la Nainá nda t̃jnakò Jesús nga ma sínda-ni nga'tsi xit̃a ra kiya. ¹⁸J̃nà xit̃a 'jìkó jngo xit̃a kiya ra k̃jijnajyò nga t̃jngo ijo-la; nga k̃jisón-yá-la. Tsakátsji'nde-la kó'sín ma s̃ikjaha'sen ya ni'ya náñda t̃jna Jesús. ¹⁹Tanga mì k̃i k̃jomà 'jaha'sen, nga 'nó k̃jìn ma-ni xit̃a ra kitse; 'kiaá tsihijin ya asòn'nga ni'ya; jahíxìn nitja; iskanijen ya ajin-la xit̃a; k̃jijnasòn ñachan-yá-la jè xit̃a ra kiya. Tsakájna ya ngixkòn Jesús. ²⁰Kia nga kijtse Jesús nga makjìin-la ra a'ta 'tse, kitsó-la jè xit̃a ra kiya:

—Ngaji, j̃nà jé-li ijyeé k̃ànihijchaà'ta-li.

²¹J̃nà xit̃a fariseo kò j̃nà xit̃a ra bakón-ya k̃jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kitsó ya ajin inima-la: “Yá xit̃a-ni rak̃i

nga Nainá chjajno-ila? Tajngoó Nainá ra ma-la síjchaà'tá-ná jé-ná.”

²² Jesús kijtseé-la inìma-la koni 'sín inchisíkítsjen xitá kii; kiichja-ní, kitsò-la:

—¿Mé-ni kotsò-ni kjobítsjen ra nchrabájin ya inìma-no?

²³ ¿Náa ra isa chiba chjá tjin, a jè-ní nga kixé: “Jná jé-li ijyee kànìhijchaà'ta-li”, o ra jè-ní nga kixé: “Tísítjin ko títájme-ni”?

²⁴ Nda kjón kokon-no nga 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na tji'ndeé-na i a'ta nangi nga ma síjchá'ta-la jná jé-la xitá.

'Kiaá kitsò-la jè ndí xitá ra kiya:

—Ji, 'koaá 'sín tíxin-la: “Tísítjin, chjíbí nàchan-yá-li, ko 'tin-ni ya ni'ya-li.”

²⁵ Jè xitá ra kiya, sasa tsasítjen-ni ya ngixkon nga'tsi xitá; iskábé-ní nàchan-yá-la, 'kia nga tífi-ni ni'ya-la, 'nó jeya isíkijna Nainá. ²⁶ Nga'tsi xitá ra ya tjítsajna tà kjóxkón-la, ti'koaá 'nó jeya isíkijna Nainá. 'Nó itsakjòn, kitsò:

—'Ndi 'ndi kà'yaá jngeé kjóxkón.

Kó'sín kiichja-la Jesús jè xitá ra 'mì Leví

(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

²⁷ 'Kia nga ijye kjomà, kijí Jesús. Kijtse jngo xitá ra 'mì Leví, ra síkíchjtji tsajmì 'tse xitaxá Roma. Yaá tíjna'ta ímixa ya ñánda síkíchjtji tsajmì. Jesús kiichjaá-la. Kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná.

²⁸ Jè Leví, tsasítjen-ní; isíkítsajna ijye tsajmì ra tjin-la; kijítjingi-la Jesús.

²⁹ Ya ni'ya-la Leví, 'nó je 'sí tsíkijna-la Jesús. Kjín xitá xákjén ra tsajmì síkíchjtji-te ko kjín xitá ra kj'íi títsajna'ta ya ímixa.

³⁰ Jná xitá fariseo ko jná xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsíkinda Moisés tsaté'ta xitá ra kotá'yá'ta-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ni jná xitá ra síkíchjtji tsajmì ko jná ra tse jé tjin-la, 'yò ko-no ko bichi ko-no?

³¹ 'Kiaá kiichja Jesús kitsò:

—Mì tsa chjinexki machjeén-la jná xitá ra mì mé 'chin tjin-la; jná-ní xitá ra kiya ra machjeén-la chjinexki. ³² Mì tsa ki xá 'jii-na ra 'an nga jná kichjà-la jná ra xitá kixi tsò-la ijo-la, ta jná-ní kichjà-la jná ra machiya-la nga xitá jé-ní, mé-ni nga katasíkajno-ni jé-la, ko mì ti kì jé koàtsji-ni.

Kó'sín iskonangi jñà xit̃a a'ta 'tse ra bitsachjeén a'ta 'tse Nainá

(Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

³³ Jñà xit̃a kitsó-la Jesús:

—¿Mé-ni jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Juan, 'ñó bitsachjan-ni, ko t̃i'koa 'ñó bítsa'ba; ko 'koaá t̃i'sín 'sín jñà ra xit̃a fariseo; tanga jñà xit̃a ra tsaji, bakjén-ní ko 'bi-ní?

³⁴ Jesús kitsó-la:

—'Kiá nga jngo xit̃a bixan, ¿a níkitsajnachjan-né xit̃a ra 'fi'it'sé-ná 'kiá nga takó t̃jna jè xit̃a 'xín ra kàbixan? ³⁵ Tanga kijchó nichjin 'kiá nga tjá'an-la jè xit̃a 'xín ra kàbixan; 'kiaá-ni nga kitsajnachjan.

³⁶ T̃i'koaá tsi'kénajmí ijngo-la 'én ra mangásòn [nga tsakón-ya-la nga jñà kjotéxoma jchínga mì tsa mangásòn-kjo ko kjotéxoma xit̃se]. Kitsò-la:

—Mì tsa yá ra ko'sín 'sín nga bateya jngo nikje xit̃se nga ya bíjto nikje ra jchínga. Tsa ko'sín 'sieén, kjitsón jè nikje xit̃se; t̃i'koaá mì kì nda kongásòn jè nikje xit̃se ko jè nikje jchínga.

³⁷ T̃i'koaá mì kì koma sínchá xán ixi jñà chrjaba ra ijye jchínga; nga tsa ko'sín 'sieén, 'kiá nga ijye kojchá xán, skiíchrjaya jñà chrjaba, akjòn xaájten jè xán ko kjitsón jñà chrjaba. ³⁸ Jè xán ixi, chrjaba xit̃seé sínchá, mé-ni nga nda sínchátjò-ni. ³⁹ Tsa yá ra sk'í xán ra jchá, mì tsa t̃jè s̃ijé-ni jè xán ra ixi. Nga kitso-ní: “Jè xán ra jchá, isaá nda.”

'Kiá nga tsate natín xit̃a-la Jesús nga 'kiá nichjin níkjáya

(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

6 ¹ Jngo nichjin 'kiá nga nichjin níkjáya, yaá 'ja Jesús ya ñánda t̃jt̃je trigo. Jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la tsateé i'ka trigo, tsaféya ya aya tsja, akjòn iskine. ² T̃jín i'ka xit̃a fariseo ra kitsò:

—¿Mé-ni nga ko'sín 'nià-no kjoa ra mì kì t̃j'nde nga ko'sín koma 'kiá nga nichjin níkjáya?

³ Kiíchja Jesús, kitsò-la:

—¿A kjeé chitá'yá jìòn xajon ñánda nga tíchja koni 'sín ki'sín india jè xit̃a jchínga-ná ra tsi'kín David ko jñà xit̃a ra taña t̃jiko 'kiá nga kjòhòjò-la? ⁴ 'Jaha'sen ni'ya-la Nainá; iskábé niño nchrajín ra ijye Nainá kjongatsja nga iskine, t̃i'koaá kitsjà-la xit̃a-la ra t̃jiko nga iskine, jñà ra mì kì

tjì'nde-là nga skìne. Nga ta jñá na'mì tjì'nde-là nga ma kjine.

⁵Jesús kitsò-isa-là:

—'An ra l'ndí-là Xità xian-là ijo-na, 'aán batexóma-là jè nichjin níkjáya.

Kó'sín kjonda-ni jè xità ra kixì'ta jngo tsja

(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

⁶Jngo 'ká-isa 'kia nga nichjin níkjáya, Jesús 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya xità Judío; tsakón-ya-là xità. Yaá tjna jngo xità ra kixì'ta tsja nga kixì. ⁷Jñà xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kò xità fariseo, inchisíkindaá Jesús a sùndaá-ni jè xità ra kiya 'kia nga nichjin níkjáya, mé-ni nga koma mé ra koàànè jé-là. ⁸Tanga Jesús ijyeé be kó'sín inchisíkítsjen xità kìi. Kitsó-là jè xità ra kixì'ta jngo tsja:

—Tísítjiiin, tísijni ya ajin masen-là xità.

Xità rakìi tsasítjen-ní, tsasijna kixì. ⁹Jesús, 'kiaá kitsò-là nga'tsì xità ra tjíhijyo:

—Jngo kjoa skonangi-no: ¿Mé ra tjì'nde nga 'sieén 'kia nga nichjin níkjáya, a ndaá 'sieén o ra 'choó 'sieén? ¿A sinda-né jngo xità o ra si'ken-né? 'Koáá tixó jìòn-ni.

¹⁰Jesús iskotsíjen ijye-là kóhotjín xità ra tjíhijyondi-là. 'Kiaá kitsò-là jè xità ra kixì'ta tsja:

—Tjèn-ndajì ndsji.

Xità rakìi, tsijmé tsja; kò kjonda-ni jè tsja ra kixì'ta. ¹¹Jñà xità fariseo, 'ñó jti kjomà-là; 'kiaá tsikí'tsia nga tsajoóya-ni mé ra ma siko Jesús.

Kó'sín jahájin Jesús xità-là ra tejò ma-ni

(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

¹²Tijñá-ni nichjin kìi, Jesús yaá kijimijìn ya jngo nindo. Jngo nitjen kùichja'ta-là Nainá. ¹³'Kia nga ki'se isén kùichja-là jñà xità ra kotá'yá'ta-là; akjòn tejò ma-ni ra jahájin ra ma tsikíxáya-là. ¹⁴Jè Simón, ra ti'koa Pedro tsikí'ta 'í-là; Andrés, ra 'ndse ma Simón; Jacobo; Juan; Felipe; Bartolomé; ¹⁵Mateo; Tomás; Jacobo, ti-là Alfeo; Simón, ra ya fì'ta-là kjotéxoma 'tse xità Celote; ¹⁶Judas, ti-là Jacobo; kò Judas Iscariote, jè ra isingatsja Jesús xità kondrà-là askan-nioo.

Kó'sín kjín x̄ita isinda-ni Jesús

(Mateo 4:23-25)

¹⁷Jesús itjojen-ni ya nindo, t̄jiko j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là. J̄ií jngo i'nde ñánda āsòn chon; yaá tsikitsajna. Kjín ma-ni x̄ita-là ra ya in̄chikoñá-là; x̄ita ra ya in̄chrabà-ni nga t̄jngo i'nde Judea k̄o nax̄indá Jerusalén k̄o ra in̄chrabà-ni Tiro k̄o Sidón, nax̄indá ra kjihijyondí ndáchikon. Kíí xá 'ji-ni nga kjí'nchré-là Jesús, t̄i'koa mejèn-là nga k̄onda-ni 'chin ra t̄jín-là. ¹⁸J̄nà x̄ita ra in̄imā 'cho-là níí s̄j̄ti-là, t̄i'koaá kjonda-ni. ¹⁹Ta nga'tsi x̄ita, mején-là koaà'ta-là tsja ya ijo-là Jesús, tà ngat̄jì-là 'ñó tse nga'ñó t̄íbt̄j̄ojin ijo-là ra manda-ni x̄ita.

Kó'sín kitsò Jesús ra a'ta 'tse x̄ita im̄a k̄o a'ta 'tse ra x̄ita nchiná

(Mateo 5:1-12)

²⁰Jesús iskots̄j̄en'á j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là kitsò-là:
—j̄Mé t̄a nda-najìòn ra x̄ita im̄a 'mì-no, nga tsajìòn-nó nga'tsi k̄j̄onda ra t̄jín a'ta 'tse x̄ita ra batéxoma-là Nainá!

²¹'Mé t̄a nda-najìòn ra ajò-no 'ndi 'ndi, koskií-no askan-nioo.

'Mé t̄a nda-najìòn ra chindáya 'ndi 'ndi, kijnochaá-no askan-nioo.

²²'Mé t̄a nda-najìòn 'kia nga s̄ij̄tike-no x̄ita ra tà ngat̄jì tsa'an ra I'ndí-là X̄ita xian-là ijo-na, nga minchá'taxìn-no, nga 'cho chjajno-no, nga bachrjengi-no koni tsa jngo ra x̄ita 'tsen. ²³Tsja 'tè-la takòn k̄o tsja 'tè-la in̄imā-no n̄ichjin k̄i; nga ya ján ngajmi, tseé t̄jín-ni k̄jot̄jò ra t̄jábé-no. J̄nà x̄ita jchínga-là x̄ita ra beton-no, 'koaá t̄i'sín is̄iko j̄nà x̄ita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là.

²⁴'Tanga, im̄a-ró-no jìòn ra x̄ita nchiná 'mì-no, nga ijyeeé nda in̄chinìsin-la ijo-no i isà'nde.

²⁵'Im̄a-ró-no ra ski titsajna 'ndi 'ndi; kohajó-no ra koma askan-nioo.

'Im̄a-ró-no ra mijnocha 'ndi 'ndi; ra askan-nioo, kobaá-no t̄i'koaá chjindáya-no.

²⁶'Im̄a-ró-no ra jìòn 'kia nga nda síkítsajna ijye-no x̄ita. J̄nà x̄ita jchínga-no, 'koaá t̄i'sín nda isíkítsajna j̄nà x̄ita ra 'én ndiso kiichjaya.

Kó'sín nga tsjacha 'sieén x̣iṭa ra mì ḳi nda f̣iḳo-ná

(Mateo 5:38-48; 7:12)

²⁷Tanga j̣iòn ra ìnchina'yá, 'koáá xin-no: Tsjacha 'tiaàn kondra-no, nda ṭiḳoo j̣è ra jtike-no. ²⁸Tijé'tà-la Nainá nga katasíchikon'tin j̣nà ra chjajno-no, ḳo ṭitsa'batjiò j̣nà ra 'cho síko-no. ²⁹Jè ra ṣịj̣tsin'tá j̣tsa-no, ṭi'koáá 'ṭi-la j̣è j̣tsa-no ra ìjngo nga kataṣịj̣tsin'tá-te. Jè ra fa'án nikje tsja-no, ṭi'koáá 'ṭi-la j̣è nachro-no. ³⁰Tsa yá ra síjé tsajmì ra ṭjín-no, 'ṭi-la; tsa yá ra ta ḳo'sín skaábé tsajmì-no, ḳi ṭi tsja níjé-ila. ³¹Koni 'sín mejèn-no nga ṣịḳo-no x̣iṭa, 'koáá ṭi'sín ṭiḳo-te ra j̣iòn.

³²Nga tsa ta j̣nà kotsjacha j̣iòn j̣nà x̣iṭa ra nda matsjake-no, çmé kjonda ra 'se-no? Nga 'koáá ṭi'sín matsjake-te xákjén j̣nà x̣iṭa ra mì ḳi bexkón Nainá. ³³Tsa tà j̣nà nda ṣịḳoo x̣iṭa ra nda síko-no, çmé kjonda ra 'se-no? J̣nà x̣iṭa ra mì bexkón Nainá, 'koáá ṭi'sín síko xákjén. ³⁴Tsa ta j̣nà ṣikiña-la j̣nà ra 'yaxkon nga tsjá ngajo-no, ṭi'koáá nimé kjonda ra sakò-no. Nga 'koáá ṭi'sín síkiña-la xákjín j̣nà x̣iṭa ra mì ḳi bexkón Nainá, nga ijyee ṭj̣j̣in-la nga tsjá ngajo-ila xákjín. ³⁵Tsjacha 'tiaàn kondra-no; nda ṭiḳoò; ṭikiña-la mé ra síjé-no; ḳi tà chjàn mé ra chiñá-la ra a'ta 'tse. Tsa ḳo'sín 'siaan, tseé ṭjín-ni ḳjotjò ra ṭjábé-no. Ixti-la Nainá ra 'nó 'nga ṭjna koma j̣iòn, nga j̣è Nainá ṭjín-te-la ḳjohimatakòn a'ta 'tse x̣iṭa ra 'nga ikon ḳo ra 'cho 'sín. ³⁶Jchahimatakòn xàngioo koni 'sín behimatakòn-no Nainá ra Na'ìn 'mì-la.

Kó'sín mì ḳi machjeén nga jé-la x̣iṭa xàngieé ṣikindeé

(Mateo 7:1-5)

³⁷Kì jé-la xàngioo níkindaa ḳo ḳi jé fanè-la xàngioo mé-ni nga jè Nainá mì tsa jé-no ṣịkinda ḳo mì tsa jé koàànè-no. Tijchaà'ta-la jé-la xàngioo mé-ni nga ṭi'koáá Nainá ṣihijcha'ta-no jè jé-no. ³⁸'Ṭi-la xàngioo; jè Nainá tsjá ngajo-no; nda ḳjón ṣichiba-no jngo chiba ra nda ḳjón kitse, ra 'nó ìjncha, ra ngi tíxaájten-ṭj̣-ní nga ḳincha xijtsa-no. Nga jè chiba ra ṣichiba-la xàngioo, ṭijé kochiba ngajo-no.

³⁹Jesús tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra ísingàsòn-kjo a'ta 'tse jngo x̣iṭa ra xka ḳo jè ra bakón-ya; kitsò-la:

—Jngo x̣iṭa xka, mì ḳi koma kòkòn-la ndiyá jngo x̣iṭa ra ṭi'koáá xka-te. Yaá skaya ngajo, ngajòo. ⁴⁰'Koaá 'sín ṭjín 'tse

xit̄a ra kotá'yá; mì tsa is̄a tsato ma-l̄a koni jè maestro ra bakón-ya-l̄a. 'Kia nga ijye kjehe'tin-l̄a nga skoóté'yá t̄i'koaá kama-te-l̄a koni jè maestro-l̄a.

⁴¹ '[¿Mé-ni jé-l̄a xàngii nikìnda-ni k̄o mì tsa jè nikìndi jé-li?]
¿Mé-ni jè chits̄ijen-il̄a jè tjé ra kjingi xkon xàngii, k̄o mì tsa jè nikìndi jè yá chis̄o ra kjingi jè xkìn? ⁴² Tsa nda mí 'ya-nì jè yá chis̄o ra kjingi xkìn, ¿mé-ni k̄o'sín 'mì-l̄a jè 'ndsìi: “'Ndsè, t̄i'nde-ná nga kochrjéngia jè tjé ra kjingi ya xkìn”? Ji, xit̄a ra jò isén t̄jìn-li; t̄ináchrjengi ít̄jìn chis̄o ra kjingi tsaji, mé-ni nga nda kots̄ijen-li, nga ma kináchrjengi tjé ra kjingi ya xkon xàngii.

Nga jngó jngó yá jè to-l̄a bakón mé yá-ni

(Mateo 7:17-20; 12:33-35)

⁴³ 'Nijngo yá ra nda, 'cho kjòn to ra bajà-l̄a; t̄i'koaá mì tsa to nda bajà-l̄a jè ra mì tsa yá nda. ⁴⁴ Nga jngó jngó skoya yá, 'koaá 'sín 'yaxkon-l̄a koni kjòn to ra bajà-l̄a. Jè to ra 'mì igo, mì tsa ya bajà-l̄a yá na'yá. T̄i'koaá j̄nà to uva mì tsa ya bajà-l̄a j̄nà na'yá xi'nchro. ⁴⁵ (Koni 'sín kjòn yá, 'koaá t̄i'sín kjòn xit̄a.) Jè xit̄a ra nda xit̄a, 'én ndaá chja, nga kjoanda t̄j̄jin ya inìma-l̄a, k̄o jè ra xit̄a 'cho, 'én 'choó chja, nga kjoa'choó t̄j̄jin ya inìma-l̄a; koni 'sín tsò kjobítsjen ra t̄j̄jin ya inìma-l̄a, 'koaá 'sín tsò 'én ra chja.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse chrjò ni'ya ra jò ma-ni

(Mateo 7:24-27)

⁴⁶ ¿Mé-ni k̄o'sín 'mì-nájiòn nga bixó nga 'an t̄j̄na ít̄jòn-no, k̄o mì k̄i nihitjasòn-no koni 'sín xin-no? ⁴⁷ 'Koaá xín-no yá ra mangásòn-k̄o jè xit̄a ra 'an fi'ta-na, ra 'nchré k̄o ra síhitjasòn koni 'sín xiaan. ⁴⁸ Jé mangásòn-k̄o jngo xit̄a ra tsikínda ni'ya-l̄a; 'nó nanga tsjà'ngi; nga tsikíjna t̄jà'tsin chrjò ni'ya-l̄a ya asòn naxi. 'Kia nga kjohi'i xangá nandá nga 'ji kánè jè ni'ya rakìi; nímé ra isik̄o, nga yaá t̄j̄inda-l̄a ya asòn naxi. ⁴⁹ Tanga jè xit̄a ra 'nchré-na koni 'sín xiaan k̄o mì k̄i síhitjasòn, 'koaá 'sín jngoya-l̄a koni jngo xit̄a ra ya tsikínda'tá ni'ya-l̄a ya a'ta nangi; mì k̄i nda tsikínda t̄jà'tsin chrjò ni'ya; 'kia nga 'ji nandá nga ijchòka'tá'nó-l̄a ni'ya; itsón-ña-ní k̄o ngi ixojen-ní.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo chí'nda-la chíchàn ra tíjna ítjòn

(Mateo 8:5-13; Juan 4:43-54)

7 ¹Kiá nga ijye tsakón-ya-la Jesús jñà xítà ra inchi'nchré-la, yaá kijì yà naxindá Capernaum. ²Jngo chíchàn ítjòn tíjna ya, ra 'nó kiya jngo chí'nda-la ra 'nó tsjake. Ijyeé mejèn tíbiya. ³Kiá nga kíi'nchré a'ta 'tse Jesús, isikasén xítà jchínga ra xítà judío nga kiì kítsa'ba-la Jesús mé-ni nga katanchrabá sínda-ni jè chí'nda-la ra kiya. ⁴Jñà xítà jchínga, 'kiá nga ijchòjkon Jesús 'nó tsikítsa'ba-la, kitsò-la:

—'Nó machjeén-la nga kisikii xítà ítjòn rakii. ⁵Nga 'nó tsjake naxindá ra chja-ni Judea; jè tsikínda jngo-ná ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xítà Judío i naxindá-ná.

⁶Kiikoó Jesús jñà xítà jchínga kii, tanga 'kiá nga ijye mejèn bijchó chraña ni'ya-la, jè xítà ítjòn rakii, isikasén i'ka xítà ra nda báko, nga kitsò-la Jesús:

—Na'in, kii ijo-li nìjti-la. Mii kii bakèn-na ra 'an nga ya kitjáha'siin ni'ya-na. ⁷Ti'koaá mii kii bakèn-na nga 'an íjkon saba-la. Tanga, 'tii kjohixi nga katanda-ni chí'nda-na, kò kjabeé konda-ni. ⁸Nga be-náa nga tjín-li kjotéxoma ra ji; nga ti'koaá 'an, tjín-na xítà ra batéxoma-na; kò ti'koaá tjín-na chíchàn ra 'an síhitjasòn-na. 'Kiá nga xin jngo-la: “'Tin”, fi-ní; kò 'kiá xin-la ra ijngo: “Nchrabí”, nchrabá-ní; kò 'kiá nga xin-la ra jè chí'nda-na: “Kí 'sín 'tìin”, síhitjasón-ní.

⁹Jesús 'kiá nga kii'nchré 'én kii, tà 'koaá kjomà-la. 'Kiáá iskotsijen'á jñà xítà ra tjingi-la; kitsò-la:

—'Koaá xin-no, skanda ya naxindá Israel kjè kii sakó jngo-na xítà ra kó'sín ta nda makjín-la koni 'sín nga makjín-la xítà rakii.

¹⁰Jñà xítà ra kiijkon Jesús, 'kiá nga 'ji-ni ya ni'ya, ta 'koa ijyeé kjonda-ni jè chí'nda ra kiya.

Kó'sín Jesús isikjaáya-la jè i'ndí-la jngo chjoón jch'an

¹¹Ra kjomà askan-nioo, Jesús kijí ijngo naxindá ra 'mì Naín. Tjen-kò xítà ra kotá'yá'ta-la; ti'koaá kjín ma-ni ra xítà naxindá tjèn-ngi-la. ¹²'Kiá nga ijye ijchò chraña ya ñánda nga bitjáha'sen-jin-ná ya naxindá, kjín jchán ma-ni xítà naxindá ra kjihjta kò jngo ndí chjoón ra ijye kjotseé 'ken 'xin-la, nga inchifi kíhijin ndí mi'ken ti-la ra ti ta jngo-la ma chjoón rakii.

¹³ 'Kia nga kijtse jè Na'ín-ná Jesucristo, kjòh_im_ake-ní; kitsò-la jè ndí chjoón rakìi:

—Kì tà chjàn chindáya-jìn.

¹⁴ Kìi kasi'ta chraña-la jè kàxa-la mi'ken, tsakásòn-la tsja; jñà xita ra 'yangi ndí mi'ken, tsinchakoó jè kàxa. Kitsò Jesús:

—Jì ti, 'aán ra tíxin-la: ¡Tisítjiin!

¹⁵ Jè mi'ken rakìi, sasa tsikijna kixi-ni; akjòn kiichja-ni. Jesús, 'kiaá isìngatsja-ni na-la. ¹⁶ Nga'tsi xita ra tjen-ko, tà itsakjón-ní; 'kiaá jeya isíkijna Nainá, kitsò:

—Jngo xita tijnako-ná ra síchjeén Nainá nga 'nó nda chja ngajo-la.

Ti'koaá tjin ra kitsò:

—Jé Nainá 'ji nga basiko naxindá-la.

¹⁷ Jñà 'én kii, ina'yá-la nga tijngo ya nangi Judea, ko nga'tsi i'nde ra tjin ya andi-la.

Xita ra isikasén Juan ra tsatínda xita nga kii-kjonangi-la Jesús

(Mateo 11:2-19)

¹⁸ Jè Juan ra tsatínda xita kii'nchré ijye-ní kjoa ra tí'sín Jesús; jñà xita ra kotá'yá'ta-la tsi'kénajmí-la. 'Kiaá kiichja jò-la xita-la. ¹⁹ Isikasén ya nándá tijn Jesús nga kii kjonangi-la, ¿a jé-ní Cristo ra tjinè-la nga kj'íi o ra kj'íi skoóna-isa-la? ²⁰ Jñà xita-la Juan ra tsatínda xita 'kia nga ijchòjkon Jesús, kitsó-la:

—Jè Juan kàsikasén-najin ra a'ta tsaji nga chjinangi-lajin, ¿a ji-ní ra Cristo ra xá ko'sín tjinè-li nga kj'íi o ra kj'íi jchíña-isa-lajin?

²¹ Tijé-ni hora, kjín jchán xita ra kiya isinda-ni Jesús, ra kjohi'in inchisíkjíin, ra inima 'cho-la ní tjin ijo-la; ti'koaá kjín xita ra xka kjonda-ni. ²² Jesús kitsó-la jñà xita ra ijchòjkon:

—Tangió 'tènajmí-la Juan kjoa ra ka'ya ko ra kàna'yá.

Kò'tin-la nga jñà xita ra xka, ijyeé tsijeén-ila; ko jñà ra tsáyá, ijyeé maá fi-ni; ko jñà xita ra tjin-la 'chin ra fi'ndojno chrjaba ijo-la, ijyeé kjondaá-ni; jñà xita ra jtaya, ijyeé 'nchré-ni; ko jñà ra biya, faháya-ila; ko jñà ndí xita ima, tí'senajmíyaá-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Nainá. ²³ ¡Mé ta nda-la jè xita ra mí-mé kotechjà-la nga kokjín-la a'ta tsa'an!

²⁴ 'Kia nga ijye kiji-ni xita ra isikasén Juan, 'kiaá tsikí'tsia Jesús nga tsakákonajmí jñà xita ra a'ta 'tse Juan. Kitsò-la:

—¿Mé ra tsangì chitsíjen-la jiòn ya ì'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixì? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jngo xita ra inda títjna koni tsa jngo ínaxo ra síjtiya-la tjo? ²⁵ Ko tsa majìn, ¿yá ra tsangì chitsíjen-la? ¿A jngo xita ra 'ño nda kjòn nikje ra kjiya? Majìn, nga jña xita ra nda kjòn nikje-la, ko ra nda kjòn tsajmì ra síchjeén, yaá tjítsajna ya ni'ya-la xitaxá ítjòn. ²⁶ ¿Tanga mé xá ra tsangì-najìon? ¿A jé tsangì chitsíjen-la jngo xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la? Jon, kixíí kjoa, jé tsangì chitsíjen-la ko skanda isaá 'nga títjna-isa koni jngo xita ra chja ngajo-la Nainá. ²⁷ A'ta 'tseé Juan nga ko'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tísikásén-la jè xita-na ra iko títjòn-li 'én,
nga koaànda-li ndiyá.

²⁸ 'Koaá xin-no, ta nga'tsi jña xita ra títjn ì isà'nde, kjè sa yá ra ko'sín 'nga bijna koni jè Juan; tanga ya ajin naxindá ñánda nga tíbatéxoma Nainá, jè xita ra isa 'ño nangi títjna, isaá 'nga títjna india-ni koni jè Juan.

²⁹ 'Kia kí'ínchré xita naxindá ko xita ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xitaxá Roma, kjòchiyaá-la nga kixíí títjn jè ndiyá-la Nainá; nga tsatínda ijo-la ra a'ta 'tse Juan. ³⁰ Tanga ra xita fariseo ko xita chjine xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, majìn-la nga jè Juan tsatínda. Tsachrjengi-ní kjoa ra Nainá mejèn-la 'siin ra a'ta 'tse, nga majìn-la nga jè Juan tsatínda.

³¹ Jesús kitsó-la:

—¿Yá ra ma singásòn-keé jña xita ra títjn nichjin 'ndi 'ndi? ¿Kó kjòn ra singásòn-keé? ³² 'Koaá 'sín kjòn koni jña ìxti ra títsajna ya ajin nditsin. Chjaá-la xákjén nga tsò-la: “Jín, inikjane-nájin ínaxo, tanga mì kì ki'chà jiòn; ko kijndaá-lajin 'én ra ba tsò, ko mì ichindáya jiòn.” Jña ìxti kii, 'koaá 'sín jngoya-la koni 'sín 'nià jiòn. ³³ 'Jíí Juan ra tsatínda xita ra mì tsa tsakjèn ko mì tsa xán ki'tsi; jiòn bixó-nó: “Inìma 'cho-la níí títjín ijo-la.” ³⁴ Akjòn 'jíá ra 'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na nga bákjen, tí'koaá 'biaa; ko bixó-nájiòn: “Xita chrjá'a-ní, ko xita 'chi-ní, ko jña nda báko jña ra xita-jé ko jña xita ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xitaxá Roma.” ³⁵ Tanga jña kjoachjine-la Nainá, yaá 'ya-la 'kia nga ijye bitjasòn.

'Kia nga jè Jesús 'jaha'sen ya ni'ya-la xita fariseo ra 'mì Simón

³⁶ Jngo xita fariseo xá kíichja-ilá Jesús nga mejèn-la kokjen-ko. 'Kia nga ijye 'jaha'sen ya ni'ya-la xita fariseo,

tsikijna'tá ímixa. ³⁷Ya naxindá rakìi, tíjnaá jngo chjoón ra 'ñó tse jé tjín-la. 'Kia nga kií'nchré nga yaá tábakjèn Jesús, ijchòkoó jngo namità najo ra tjíya-la sihitì ixi ra 'ñó nda jne. ³⁸Yaá iskindaya'ta ya ajton ndsako Jesús. Akjòn koó ndáxkon tsiníjno-ni ndsako Jesús. Akjòn isixìjno-ni ko tsja-sko, ko iskine'a ndsako. Akjòn tsjahíjno jè sihitì ixi ra 'ñó nda jne. ³⁹Jè xita fariseo ra xá kiichja-la Jesús, 'kia kijtse kjoa kii, kitsó ajin inima-la: “Xita rakìi, tsa kixif-la kjoa nga jè Nainá síchjeén nga chja ngajo-la, kiyaá-la nga chjoón jé-ní jè ra ko'sín tísiko.”

⁴⁰'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-la:
—Simón, jngo kjoa koxín-la.

Jè Simón kitsò:

—Ko'tín-ná ji Maestro.

⁴¹Jesús kitsó-la:

—Jò ma-ni xita tjen'tin-la jè xita ra síkiña ton; jngo ra 'òn sindo ko jngo ra icháte tjen-la. ⁴²Tsin-la ton ra sfjndà-ni xita kii. Jè ni-la ton, isihijcha'ta-la ngajò. ¿Kósi? ¿Ñáa-ni ra isa 'ñó kotsjake jè ni-la ton?

⁴³Kiichjaá Simón kitsò:

—'Koaá 'sín síkítsjeen ra 'an, jé-la jè ra isa tse ton kitsjen'tin.

'Kiaá kitsò Jesús:

—Ndaá kachosòn-la.

⁴⁴Jesús iskotsjen-jno jè chjoón ra kii, kitsò-la Simón:

—Chítsjen-la jè chjoón rakii. 'Kia nga káfaha'sen ya ni'ya-li; mi kì kà'bí-ná nandá ra ma siníjno-ni ndsakoàa; tanga chjoón rakii, ndáxkon kabiníjno-ni ndsakoàa ko tsja skoó kásixìjno-ni. ⁴⁵'Kia nga kànikjáya-ná mi kì kachine'a-ná ra ji, tanga chjoón rakii, nda 'kia káfaha'sen ni'ya-li tíkjine'aá ndsakoàa.

⁴⁶'Mì kì kànahíjni sihitì jè skoàa, tanga ra jè, kàmahíjno ndsakoàa sihitì ixi ra 'ñó nda jne. ⁴⁷Kií ko xin-la: Jè chjoón rakii, ijyeé kànihijchaà'ta ijye-la nga'tsi jé-la tà ngatjì-la nga 'ñó matsjake-na. Jè xita ra chiba jé niijchaà'ta-la, isaá chiba kjotsjacha tsjá.

⁴⁸'Kiaá kitsò-la Jesús jè chjoón rakii:

—Ijyeé kànihijchaà'ta ijye-li jé-li.

⁴⁹Jñà xita ra taña tjítsajna'ta ímixa kitsó-la xákjén:

—¿Yá xita-ni rakii nga tì'koa ma-la síjchaà'tá-ná jé-ná?

⁵⁰Jesús kitsò india-la jè chjoón:

—Ki-ní nga makjín-li ra a'ta tsa'an nga bítjòjin-ni jé-li;
'tin-la nda-ni.

Jñà íchjín ra tsasikò'ta Jesús

8 ¹Ra kjomà askan, kjín naxindá i'i kò kjín naxindá itsíñá tsajme Jesús, nga tsi'kénajmíya kò isika'bí 'én xit̃se ra nda tsò, kó'sín batéxoma Nainá. Tjen-kò xita-la ra tejò ma-ni. ²Kò tjen-kò i'ka íchjín ra kjonda-ni 'chin 'tse níí kò ra k'íí 'chin-isa: jè María ra Magdalena 'mì, ra ito inìma 'cho-la níí itjòjin-ni ijo-la; ³kò Juana, chjoón-la Chuza ra síkindá tsajmì ra tjín-la Herodes; kò jè ra 'mì Susana. Kjín íchjín tjen-kò-isa ra basikò'ta mé tsajmì ra tjín-la.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse xita ra kjíjndí xojmá

(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

⁴'Kiá nga ijye kjokjìn xita ra jndí ra ján naxindá 'ji-ni, Jesús, tsi'kénajmí-la jngo-la kjoa ra mangásòn. Kitsò-la:

⁵—Jngo xita kijì nga kù kjíjndí xojmá. 'Kiá nga tíkjíjndí, tjín i'ka xojmá ra iskatsajo ya aya ndiyá; akjòn tsinchanè xita; kò jñà nise iskine. ⁶Ngi kotjín iskatsajo nándá asòn najo, 'kiá nga isò xojmá, sasaá kixì, ta ngatjì-la nga mì kì 'nchì'nde nangi. ⁷Ngi kotjín iskatsajo ya ajín na'yá; kò yaá taña isòkò. 'Kiá nga kjò'nga jñà na'yá, yaá kisì'ken-ngi. ⁸Ngi kotjín iskatsajo nándá nga nda jè nangi; ndaá isò, kjò'nga-ní, kò tsajá-la to; jngo sindò to tsajà-la nga jngó jngó.

'Kiá nga ijye tsi'kénajmí Jesús kjoa kii, 'ñó kùichja, kitsò:
—Nda kjón tìná'ya koni 'sín tíxin-no.

Kó tsò-ni nga kò'sín kjoa mangásòn tsi'kénajmí jè Jesús

(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

⁹Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús iskonangií-la kótsò-ni jè kjoa mangásòn ra tsi'kénajmí-la. ¹⁰Jesús kitsó-la:

—Jión tsako-no nga inchi'ya jñà kjoa ra tjí'ma koni 'sín batéxoma Nainá; tanga jñà xita ra k'íí, tà kò kjoa ra mangásòn 'senajmí-la, mé-ni nga nì'sín skòòtsíjen, mì kì skè; kò nì'sín kji'nchré, mì kì kochiya-la.

Jesús tsi'kénajmíya nda-ni kótsò-ni jè kjoa mangásòn 'tse xità ra kijjndi xojmá

(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

¹¹ Kíí 'sín tsò-ni jè kjoa mangásòn rakii: Jñà xojmá, jé 'Én-la Nainá. ¹² Jñà xojmá ra ixaájten ya aya ndiyáa, jñá xità ra 'nchré 'én-la Nainá, akjòn 'fii jè níí, nga faháxìn jè 'én-la Nainá ya ajin inìma-la, mé-ni nga mì kì kòkjiín-la, kò mì kì ma kitjòjin kjohi'in. ¹³ Jñà ra ixaájten ya asòn najò, jñá xità ra 'nchré 'én-la Nainá, nga 'ñó matsja-la nga makjiín-la nga ti'sa-nì. Tanga mì tsa ngi tjíjngo-ni ikon; tà chiba nichjin nda makjiín-la; 'kia nga mé kjoa ra sakó-la, sasaá fi-ni í'tsìn. ¹⁴ Jñà ra ixaájten ya ajin na'yá, jñá jngoya-la xità ra 'nchré 'én-la Nainá; 'kia nga ijye tjimaya ndiyá-la Nainá, jñá ijo-la síkájno, kò kjoanchiná, kò kjotsja ra tjín ya ajin isà'nde. Jñá kjoa kii mincha ikon-la nga nimé kjonda sakó ya ajin inìma-la ra ma síkabíya. ¹⁵ Jñà ra ixaájten ñánda nga nda nangi, jñá jngoya-la xità ra nda kò kixi tjín inìma-la nga 'nchré 'én-la Nainá ti'koáá ndaá bíjin ikon; 'ñó mincha skanda 'kia nga ijye sakó kjonda ya ajin inìma-la ra ma síkabíya.

Kó'sín nga nimé kjoa tjín ra ma si'ma

(Marcos 4:21-25)

¹⁶ Tsìn xità ra baká jngo ni'í, akjòn bíjna'ma nga síkíjnangi ya nàchan; jè ni'í, 'ngaá sijna mé-ni nga katahisen-la jñà xità ra 'faha'sen ni'ya. ¹⁷ Nga nga'tsi kjoa ra 'ma tjihijyo 'ndi 'ndi, takó kòtsijen-yá-ní; kò ni'sín bato 'ñó tjí'ma, takó jcha tsijeén-la.

¹⁸ Nda tiná'ya koni 'sín xin-no; nga jè ra ijye tjín-la kjobítsjen, isaá tse kochiya-isa-la; tanga jè ra tsìn-la kjobítsjen, skanda tjáhixìn-la jè kjobítsjen ra tsò-la ijo-la nga tjín-la.

Na-la Jesús kò 'ndse

(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

¹⁹ Jñà 'ndse Jesús kò na-la, kiji-ní ñánda tíjna Jesús nga kiiikon. Tanga mì kì kjomà ijchò skanda ñánda tíjna nga 'ñó kjin ma-ni xità ra tjítsajna. ²⁰ Jesús ki'senajmí-la, tsi'kin-la:

—Jè na-li kò jñà 'ndsì, yaá tjítsajna nditsiaán nga mejèn-la ske-li.

²¹ Kiichja Jesús, kitsò:

—Jè ra na-na ma kò ra 'ndsè xin-la, jñá-ní jñà ra 'nchré 'én-la Nainá, tì'koá síhitjasòn.

Kó'sín isíkijnajyò jngo tjojkón jè Jesús

(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

²² Jngo nichjin, Jesús kò xita ra kotá'yá'ta-la 'jaha'sen jngo chitso, kitsò Jesús:

—Tjiaán ya ra ijngo ndáchikon ján.

Akjòn kijì. ²³ 'Kia tífison ya nandá jè chitso, tsakjainafé jè Jesús. Kjo'tsiaá nga 'ji jngo tjojkón ya ajin ndáchikon. Ijyeé 'jaha'sen nandá chitso; ijyeé mejèn iskajin-ndá. ²⁴ Jñà xita-la 'kiaá isí'ká-la; kitsò-la:

—¡Maestro! ¡Maestro! ¡Chitso, ijyeé tíkajin-ndá! ¡Ijyeé-la kiyé!

Itja'fá-la Jesús; akjòn tsakátiko jè tjojkón kò jè ndáchikon, nditòón isijyò-ni tjo, kò kjondayá-ni. ²⁵ Jesús kitsò:

—¿Mé-ni nga mì kì makjiín-no ra a'ta 'tse Nainá?

Jñà xita-la, tà itsakjón-ní. Tà kjójkón-la. Kitsò-la xákjén:

—¿Yá xita-ni rakìi nga síhitjasòn-la jè tjo kò nandá?

Kó'sín kjonda-ni jè xita Gadara ra inìma 'cho-la níí tjíjin ijo-la

(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

²⁶ Akjòn ijchó ya nangi ra 'mì Gadara ra kijjna ya ra ijngo ndáchikon 'tse Galilea. ²⁷ 'Kia nga itjojen chitso Jesús, jngo xita 'xin ijchò kasi'ta-la ra ya i'nde-la. 'Nó kjotseé tjíjin ijo-la inìma 'cho-la níí; mì tsa nikje faya, kò tsìn-la ni'ya; ya-ró bijnaya ngajo-la mi'ken. ²⁸ Xita rakìi, 'kia nga kijtse Jesús, 'nó iskindaya'ta-la; tsasèn-xkó'nchi'ta-la; 'nó kiichja kitsò:

—¿Mé kjoá ra tjín-li kò ra 'an, Jesús, jí ra 'ndí-la Nainá ra 'nó 'nga tjína? ¡'Koaá 'sín tíbitsá'ba-la, kì kjohi'in 'bí-ná!

²⁹ Kíí kòkitsò-ni, nga jè Jesús, ijye kò'sín kitsò-la jè inìma 'cho-la níí nga katitjokàjin ya ijo-la xita rakìi. Ijyeé kjotseé kò'sín tjíjin ijo-la. Ní'sín na'nó kichá cadena sité'nó-ni ndsako kò tsja, chíkjoaá-la nga batejtso, akjòn jè inìma 'cho-la níí fiko ya nangi nãnda tsìn xita. ³⁰ Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Kó 'mì-li?

Xita rakìi kitsò:

—Jngo jtín chíchàn 'mì-na.

Kií kò'mì-ni nga 'nǒ kjin ma-ni inìma 'cho-la níí ra tǐjin ijo-la. ³¹Jǎn inìma 'cho-la níí tsíkítsa'ba-la Jesús nga mì ya sìikatsajoyá ya ñánda tǐxá natjan 'tse kjohi'in. ³²Kjín ma-ni chinga ra inchibakjèn-jno ijǎn ya a'ta nindo. Jǎn inìma 'cho-la níí isíjé-la Jesús nga katatsjá'nde-la nga kjoaha'sen-jin ijo-la chinga. Kitsjá'nde-la Jesús. ³³Itjojin-ní ya ijo-la xita rakìi, akjòn 'jaha'sen-jin ya ijo-la chinga. Ta indaá tsahachikon-jen-jno kixi skanda ya ajin nandá; yaá 'ken nga'tsiòo.

³⁴Jǎn xita ra inchiko'ndá jǎn chinga, 'kia kijtse kjoa ra kjomà, jahachinga-ní nga kiì síkǐ'ncchré xita naxindá kò jǎn xita ra inchisíxá ya ajin ijǎn. ³⁵'Kia kí'ncchré xita naxindá, ikatsǐjen-la jǎn kjoa ra kjomà. Kijí ya ñánda tǐjna Jesús; kijtse-ní nga ya tǐjnangi ndsako Jesús jè xita ra ijye itjojin-ni ijo-la jǎn inìma 'cho-la níí; kjinaya-ni nikje-la; ndaá tǐjn-ni kjóbítsjen-la. Tà itsakjòn-la jǎn xita 'kia nga kijtse. ³⁶Tsi'kénajmí-la xákjén kó'sín kjomà nga kjonda-ni jè xita ra inìma 'cho-la níí isíjin ijo-la. ³⁷Nga'tsi xita naxindá ra tǐjn andi nangi Gadara, tsíkítsa'ba-la Jesús nga katafǐ-ni, tà ngatjì-la nga 'nǒ itsakjòn. 'Jaha'sen-ni chitso Jesús, akjòn kijì. ³⁸Jè xita ra ijye kjonda-ni, tsíkítsa'ba-la Jesús nga mejèn-la ya kojmekó; tanga Jesús kitsjá-la kjohixi nga katijna; kitsò-la:

³⁹—'Tin-ni ya ni'ya-li; 'ténajmí ijye-la xita nga 'nǒ tse kjonda ra kásíko-li Nainá.

Xita rakìi, kijí-ni; akjòn tsíkǐ'tsia nga tsi'kénajmí-la xita, ya nga tǐjngo naxindá, nga 'nǒ tse kjonda ki'sín Jesús ra a'ta 'tse.

Kó'sín kjonda-ni jè tsati-la Jairo kò chjoón ra itsabà atjòn nikje-la Jesús

(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

⁴⁰'Kia nga ijye 'ji india-ni Jesús ya ra ijngoa ndáchikon, 'nǒ tsja kí'se-la jǎn xita ra kjin ma-ni, nga xá 'koaá 'sín inchikoñá-ni nga'tsiòo. ⁴¹'Jiijkón jngo xita ra 'mì Jairo ra xita ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío; tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús, tsíkítsa'ba-la nga katafǐ ya ni'ya-la. ⁴²Nga jè ndí tsati-la ra ta jè-nì, ra tǐjn-la tsa tejò nó, ijyeé tíbiya.

'Nǒ kjin ma-ni xita; chiba-la bá'nchó'nǒ Jesús 'kia nga tífi. ⁴³Yaá tsá'bjain jngo ndí chjoón ra ijye kjo tejò nó tíxaájen-la jní. Kjotsee tòn kò tsajmì ra tǐjn-la ijye isikjeheya a'ta 'tse

chjine xki; tanga mì kì yá ra ma sínda-ni. ⁴⁴Jè chjoón rakìi, ajton í'tsín Jesús tsasijna-ni nga itsabà atjòn nikje-la; jè jní ra tíxaánten-la ta nditoón isijyò-ni. ⁴⁵'Kiaá iskonangi Jesús, kitsò:

—¿Yá ra katsabà-na?

Nga'tsi xita kitsó-ní:

—Mì tsa yá-jìn.

'Kiaá kitsò Pedro ko xita ra i'ka:

—Maestro 'nó kjìn ma-ni xita mahítsjá-li ko bá'nchó'nó-li; mé-ni si-ni: “¿Yá ra katsabà-na?”

⁴⁶Jesús kitsó india-ni:

—Tjín yá ra katsabà-na; kàbeé-la ijo-na nga kabitjòjin nga'nó.

⁴⁷'Kia kijtse nga kijcha'tín-la jè ndí chjoón rakìi, sí jatsé-ní, tsasèn-xkó'nchi'ta-la Jesús. Ko tsi'kénajmí ya ngixkon nga'tsi xita, mé-ni nikje-la Jesús itsabà-ni ko kó'sín ta nditoón kjonda-ni. ⁴⁸Jesús kitsó-la:

—Jì ndí chjoón, kí-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni. 'Tin-la nda-ni.

⁴⁹Takó tíchjaá-isa Jesús 'kia nga 'ji jngo xita ra ya inchrabà-ni ya ni'ya-la xita ítjòn, nga kitsò-la:

—Jè ndí tsati-li ijyee 'ndíj 'ken; kì tì tsja jè Maestro nìjti-la.

⁵⁰'Kia nga kí'nchré Jesús kitsó-la:

—Kì tà chjàn skon-jìn; tà jé-ní nga katakjiín-li, jè ndí tsati-li, kondaá-ni.

⁵¹'Kia nga 'jaha'sen ni'ya, Jesús, mì kì kitsjá'nde-la xita ra kj'íi nga 'jaha'sen-ko, tà jé Pedro, Jacobo, Juan, na'in-la ko na-la ndí tsati. ⁵²Nga'tsi xita ra ya tjítsajna, inchikjindáyakeé jè ndí tsati ko inchisíkájno-ní. Tanga jè Jesús kitsó-la:

—Kì chindáya jìòn; mì tsa kàbiya-jìn jè ndí tsati, ta kjijnafé-ní.

⁵³Jña xita ra ya tjítsajna tà tsijnòke-ní 'kia nga ko kitsò Jesús, nga be-ní nga ijye kàbiya jè tsati. ⁵⁴Tanga Jesús iskábé tsja ndí tsati; 'nó kiichja-la kitsò-la:

—Tsati, tjítsjìn!

⁵⁵'Jíi jngo 'ká-ni inìma-la tsati; ta nditoón tsásjtjen-ni; Jesús, 'koaá kitsò nga katasíkjèn. ⁵⁶Jña xita jchínga-la, tà kjóxkón-la; tanga Jesús 'nó kitsjà-la kjókixi nga kì yá ra 'bénajmí-la jè kjoa ra kjomà.

Kó'sín kitsjà-là xá xit̃a ra kotá'yá'ta-là Jesús ra tejò ma-ni

(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

9 ¹Jesús kiichjaá-là xit̃a ra kotá'yá'ta-là ra tejò ma-ni, kitsjá-là nga'ñó kō kjotéxoma nga kochrjejin nga'tsi inìma 'cho-là nìf ra t̃j̃in ijo-là xit̃a; tì'koa ma-là siinda-ni xit̃a ra 'chin t̃j̃in-là. ²Isikasén nga kichjaya kó'sín batéxoma Nainá, tì'koa siinda-ni xit̃a ra kiya. ³Kitsò-là:

—Kì mé tsajmì jchaa ra kochjeén-no ya aya ndiyáa; kì koròtj, kì na'ya, kì niño, kō kì ton jchaa; kō kì tà chjàn jò nachro-no jchaa. ⁴Ta ñánda ni'ya nga kijcho, yaá t̃tsajna skanda 'kia nga ijye kongí-no ra xìn i'nde. ⁵Tsa jngo naxindá kijcho ñánda nga mì kì skaábétjò-no, títjo-no, t̃tsajne chijo-là ndsakò mé-ni nga katasijin-là nga ijye t̃j̃in jngo kjoa ra kondra 'tse.

⁶Kij̃ j̃nà xit̃a k̃i, jndíi ra ján naxindá kij̃; isika'bí 'én xit̃se ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo; tì'koa isinda-ni xit̃a ra t̃j̃in-là 'chin nga kijindà naxindá.

Kó'sín 'ken jè Juan ra tsatindá xit̃a

(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

⁷Ta isijñó-là jè xit̃axá ítjòn ra 'mì Herodes, 'kia kií'nchré nga'tsi kjoa ra t̃i'sín Jesús, nga t̃j̃in xit̃a ra tsò: “Ijyee jaáya-ila jè Juan.” ⁸Kō t̃j̃in i'ka ra tsò: “Jé Elías ra tsatsíjen india-ni.” Tì'koa kitsò i'ka-te: “Jè jaáya jngo-là xit̃a jchínga ra kiichja najo-là Nainá.” ⁹Kō jè Herodes kitsó-ní:

—'An sabá tsiki'tián j̃nà xit̃a ra isì'ken Juan nga tsatesin. ¿Yá xit̃a-ni ra kō'sín t̃i'sín kjoa ra t̃i'nchré?

'Koaá ma-ni nga mejèn-là kijtsexkon Jesús.

Kó'sín nga tsatoó 'òn jmi xit̃a isikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

¹⁰'Kia nga ijye tsáfa-ni xit̃a ra tsikíxáya-là Jesús, tsi'kénajmí-là nga'tsi kjoa ra ki'sín. Yaá k̃iikō Jesús ya i'nde 'tse naxindá Betsaida ñánda mì yá xit̃a t̃j̃in. ¹¹'Kia nga kií'nchré j̃nà xit̃a nga kij̃ Jesús, kij̃t̃j̃ingi-là; 'kia nga ijchòt̃j̃ingi-là, Jesús isisin-là kō tsi'kénajmí-là kó'sín batéxoma Nainá, tì'koaá isinda-ni j̃nà xit̃a ra machjeén-là nga konda-ni.

¹²'Kia nga ijye tímahixòn, j̃nà xit̃a-là ra tejò ma-ni, ijchò kincha'ta-là Jesús, kitsò-là:

—Kò'tìn-là nga'tsi x̄ita katafi-nì mé-ni nga katasíkjáya yá nax̄indá ñánda chraña'ta kò yá ñánda síxáko nangi-là x̄ita ñánda sakò-là ra skine. Yá i'nde ñánda titsajneé, a'ta xìn-ní, nímé t̄jín.

¹³Jesús kitsó-là:

—Jiòn 't̄i-la ra kòkjen.

J̄nà x̄ita-là kitsó-ní:

—Nímé t̄jín-najin, tà 'òn niño nchrajín kò jò t̄i tja'chá-jin; tà jé-la tsa kongí-jin mé-ni nga kindá-jin tsajmì ra kòkjen nga'tsi x̄ita k̄i.

¹⁴Ma-là tsa 'òn jmi ra x̄ita 'x̄in.

Jesús kitsò-là x̄ita ra kotá'yá'ta-là:

—Icháte icháte tikítsajnajtín-no nga'tsi x̄ita.

¹⁵'Koaá 'sín isíkítsajna kóhotj̄on. ¹⁶Iskábé Jesús j̄nà niño nchrajín ra 'òn ma-ni kò j̄nà t̄i ra jò ma-ni; iskotsíjen ján ngajmì, kitsjá-là k̄jonda Nainá, ak̄jòn isij̄oya; kitsjá-là j̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-là mé-ni nga isíka'bí-là j̄nà x̄ita ra k̄jin ma-ni. ¹⁷Ndaá tsakjèn nga'tsi j̄nà x̄ita k̄i, skanda nga kjoski; 'kia nga tsikíxkó-ni ra tsijnengi-ni, ngi tejò ndisiyá kjomà-isa.

Kó'sín tsi'kénajmí Pedro nga jè Jesús ra 'mì Cristo

(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

¹⁸India 'kia nga t̄jna'taxìn Jesús nga tíchja'ta-là Nainá, kò yaá t̄jtsajnako x̄ita ra kotá'yá'ta-là, Jesús iskonangi-là nga kitsò-là:

—¿Kó tsò x̄ita, yá-na ra 'an?

¹⁹J̄nà x̄ita-là kitsó-ní:

—T̄jín i'ka ra tsò: jé-la Juan ra tsatínda x̄ita. T̄i'koa t̄jín ra tsò: jé-la Elías. Kò t̄jín i'ka ra tsò: jé jaáya jngo-là x̄ita ra kiichja ngajo-là Nainá k̄jotseé.

²⁰Jesús iskonangi-là kitsò-là:

—¿Tanga ra jiòn, kó'sín bixó? ¿Yá-na ra 'an?

'Kiaá kiichja Pedro, kitsò:

—J̄i-ní Cristo ra xá isikasén-li Nainá.

Kó'sín Jesús tsi'kénajmí a'ta 'tse kjoabiya-là

(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1)

²¹Tanga Jesús 'nó kitsjà-là k̄jokixi nga k̄i yá ra 'bénajmí-là.

²²Kitsò-là:

—'An ra I'ndí-là Xità xian-là ijo-na, tseé kjohi'in sikjiáan; kochrjengií-na jñà xità jchínga, ko jñà xità ítjòn-là na'mì ko xità ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés. Sìi'keén-na tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin kjoaáya india-na.

²³Ra kjomà askan kitsó-isa-là kóhotjón:

—Tsa yá ra mejèn-là nga ya kiji'ta-na, kì tì tsja jè kjobinachon-là 'sín-ni kindá. Nichjin nchijón-ní katachíkjoa-là kjohi'in ra kotojin koni tsa 'bamijìn jngo krò ra tijè kiyá'ta-ni, ko katanchrabátjingi-na. ²⁴Nga ta yá xità-ni ra mejèn-là nga mì mé kjohi'in kotojin jè kjobinachon-là, ta isaá sìijchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-là nga katachija ra ta ngatji tsa'an, ta isaá jnchro kitjokajin kjohi'in nga nda kíjna-ni askan-nioo.

²⁵¿Mé ra kijne-là jngo xità, ni'sín 'se ijye-là nga'tsi tsajmì ra tjín ya isà'nde, tsa tà sìikitsón-ni ko sìijchija-ni inìma-là? ²⁶Jè ra kosabà-là a'ta tsa'an ko a'ta 'tse 'én-na, ti'koaá kosabá-na ra a'ta 'tse, 'an ra I'ndí-là Xità xin-là ijo-na, 'kia nga 'an ra jeya kji'i india-na ya ajin kjoajeya-là Na'in-na ko ya ajin kjoajeya-là ikjalì tsje-là Nainá. ²⁷Koaá xín kixi-no, títsajnajin i'ka ijndí, xità ra mì kì kiyá skanda 'kia nga ske kó'sín batéxoma Nainá.

Kó'sín jahatjìya jngohíjta isén-là ko kóho'ki ijo-là Jesús

(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

²⁸Ijyeé-la tjín-ni tsa jin nichjin 'kia nga tsi'kénajmì 'én kii, yaá kijimijìn jngo nindo Jesús nga kiichja'ta-là Nainá. Tjen-ko Pedro, Juan ko Jacobo. ²⁹'Kia nga tíchja'ta-là Nainá, Jesús, jahatjìya-là isén-la; jè nikje-là 'nó chroba ko 'nó fate tsatsíjen.

³⁰Jò xità 'xín, tà nditòón tsatsíjen ra inchibáko Jesús, jè ra 'mì Moisés ko Elías. ³¹Xità kii, 'nó fate kjomà kjoajeya-là kó jngo tjandi nándá ijncha. Inchijoóya-ni nga jè Jesús, ijyeé tífi ya ján Jerusalén nga tífísíhitjasòn nga ya kiyá. ³²Jè Pedro ko jñà xità xákjén, taxki 'nó nijná-là, tanga tsikítsajnakon-ní; kijtsee jè kjoajeya-là Jesús ko 'tse jñà xità ra jò ma-ni ra tjítsajnao.

³³'Kia nga ijye tsincha'taxìn-là Jesús xità kii, jè Pedro kitsó-ní:

—Maestro, nda-ni nga i titsajna-jìn. Jàn ni'ya tjikien kínda-jìn, jngo ra tsaji, jngo ra 'tse Moisés, ko jngo ra 'tse Elías.

Jè Pedro tà 'koaá kitsò-ni, mì kì tì be-ni kó'sín kichja.

³⁴Ti'kiaá-ni nga tíchja Pedro, jngo ifi 'ji ra tsikíjtsa'ma jñà xità

kìi. 'Kia nga 'jaha'sen-jin ifi, tà itsakjón-ní. ³⁵Ya ajin ifi ina'yá jngo-là 'én ra kitsò:

—Jé rakìi ra I'ndí-na, kò 'nó tsjake; jé tiná'ya-la.

³⁶'Kia nga ijye ina'yá-là 'én ra kòkitsò, tà jè tajngoó Jesús isasíjna-ni. Jñà nichjin kìi, jñà xitá-là nímé 'én ra kó kitsò, kò niyá xitá ra tsi'kénajmí-là kjoa ra kijtse.

Kó'sín Jesús isinda jngo-ni ti ra inìma 'cho-là níí tjíjin ijo-là

(Mateo 17:14-21; Marcos 9:14-29)

³⁷Ra kjomà ma nchijòn, 'kia nga itjojen-ni ya nindo, 'nó kjin xitá isatékjo. ³⁸Jngo xitá ra ya tijnajin-là xitá ra kjin ma-nioo, 'nó kichja nga kitsò:

—Jì Maestro, 'tìn kjonda chítsijen-là jè ndí ti-na ra tà jè tajngo-ni. ³⁹Jngo inìma 'cho-là níí tsabá'nó; tà nditoón kjindáya, akjòn 'nó síkjatsé ijo-là; ngi xojmáxó bachrje tsa'ba; tseé kjohi'in tsjá-là, mì kì nditon tsjin-ni. ⁴⁰Jñà xitá ra kotá'yá'ta-li kásíjé-là kjonda nga katachrjejin-ni inìma 'cho ra tjíjin ijo-là, tanga mì kì kàma-là.

⁴¹'Kiaá kichja Jesús kitsò:

—Jìon xitá ra 'cho 'nià kò ra mì kì nda makjiín-no a'ta tsá'an. ¿A ta 'aán kótijnako ki'ta-no skanda ta mé nichjin-nioo, kò kó'sín koma-ni nga chíkjoa-na kjoa ra 'nià jìon? Nchrabákìi ti-li.

⁴²'Kia nga tínchrabá chraña jè ti, jè inìma 'cho-là níí, tsajndo'tá nangi, akjòn isìkjatsé ijo-là. Tanga Jesús, tsakátikoó jè inìma 'cho-là níí; akjòn isinda-ni jè ti; isingatsja-ni na'in-là. ⁴³Nga'tsi xitá tà kjóxkón-là jè kjoajeya-là Nainá.

Kó'sín Jesús tsi'kénajmí a'ta 'tse kjoa biya-là ra ma-ni jò 'ka

(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

'Kia nga ta inchimaxkón-là nga'tsi xitá kjoa ra ki'sin Jesús, Jesús kitsó-là jñà xitá ra kotá'yá'ta-là:

⁴⁴—Nda tiná'ya jñà 'én kìi; kì niijchaàjion: 'An ra I'ndí-là Xitá xian-là ijo-na yaá kongatsja xitá naxindá.

⁴⁵Jñà xitá-là mì kì kjòchija-là jñà 'én kìi. Isì'maá-là mé-ni nga mì katachija-là. Kò mì kì kitsò ikon nga iskonangi-là Jesús kótsò-ni.

Yá ra isa tǐjna ítjòn

(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

⁴⁶ Jǎ̀nà xǐta-là Jesús, tsikí'tsia-ní nga tsajoóya-ni yá ra kǐjna ítjòn ra tǐjǎ̀nà-ni. ⁴⁷ 'Kia nga kǐjtse Jesús koni 'sín inchisíkátsjen, jngo ndí ti iskábé, isíkájna'ta-la ijo-la, ⁴⁸ kitsò-la:

—Jè ra a'ta tsa'an skaábétjò jngo ndí ti, koni 'aán-nì ra kǐjábétjò-na; ko jè ra skaábétjò-na, jé kǐjábétjò ra isikasén-na. Nga, jè ra isa nangi tǐjna ra ya tǐjnajin-no, jè isa tǐjna ítjòn jnchro.

Kó'sín nga jè ra mì tsa kondra tǐjna-ná, xǐta tsajién-ná

(Marcos 9:38-40)

⁴⁹ Juan kitsò-la Jesús:

—Maestro, ka'ya jngo-jǐn xǐta ra ko 'í-li bachrjejin-ni inìma 'cho-la níí ra tǐjǐn ijo-la xǐta; kabatechjá-lajǐn, nga jè xǐta rakìì mì tsa ya tsá'bakò-ná.

⁵⁰ Jesús kitsó-la:

—Kì tà chǎn bichjákJáya-la. Jè ra mì tsa kondra tǐjna-ná, xǐta tsajién-né.

Kó'sín Jesús tsakátiko Jacobo ko Juan

⁵¹ 'Kia nga ijye kjochraña nǐchjin nga kǐjǐ india-ni Jesús ján ngajmì, 'nó tsi'ké-la ikon nga kǐjǐ ya Jerusalén. ⁵² Tǐjǐn isikasén ítjòn i'ka xǐta-la nga kǐjǐ jngo ya naxindá itsé ra nangi Samaria nga kǐì kátsji'nde ñándà sǐìkjáya. ⁵³ Jǎ̀nà xǐta Samaria mì kǐ kitsjá'nde-la, nga ijyeé tǐjǐn-la nga ya inchifi ya Jerusalén. ⁵⁴ Jè Jacobo ko jè Juan, xǐta-la Jesús ra kotá'yá'ta, 'kia nga kǐjtse nga mì kǐ kitsjá'nde-la, kitsó-ní:

—Na'in, ¿a mején-li nga kòkixó-jǐn nga katanchrabájen-nè ni'í ra 'tse ngajmì nga katasíkjehesòn jǎ̀nà xǐta kǐì koni 'sín kǐ'sìn jè Elías?

⁵⁵ Tanga Jesús isíkáfa'tá-la, tsakátiko-ní. Kitsò-la:

—Jìòn, mì kǐ 'ya yá 'tse inìma ra kátsjá-no kǐjòbítsjen rakìì. ⁵⁶ 'An ra l'ndí-la Xǐta xian-la ijo-na, mì tsa ki xá 'jǐi-na nga katachija inìma-la xǐta; jè-ní nga katabitjokàjin kjohi'in.

Akjòn xìn naxindá kǐjǐ.

Kó'sín kitsò jàn x̄it̄a ra mejèn-l̄a nga kit̄j̄ingi-l̄a Jesús

(Mateo 8:19-22)

⁵⁷ 'Kia nga in̄chifì ya aya ndiyáa, jngo x̄it̄a kitsò-l̄a:

—Na'in, mejèn-na nga kojmetj̄ingi-la ni'sín ta ñánda 'kín.

⁵⁸ Jesús kitsò-l̄a:

—Jñà n̄nda t̄j̄in-l̄a ngajo-l̄a, ko jñà n̄ise t̄i'koaá t̄j̄in-l̄a t̄jé-l̄a, tanga 'an, ra I'ndí-l̄a X̄it̄a xin-l̄a ijo-na, tsin-na i'nde ñánda nga ma síkj̄aya.

⁵⁹ Jesús kitsò ījngo-l̄a x̄it̄a:

—Nchrabátj̄ingi-ná.

Jè ra koki'mì-l̄a kitsò:

—Na'in, t̄i'nde ítjòn-ná nga kjín kihj̄ian jè na'in-na.

⁶⁰ Jesús kitsò-l̄a:

—Tijmí nga kátih̄ijin-la jñà mi'ken-l̄a ra t̄i'koa mi'ken. 'Tin ra j̄i, nga t̄ika'bísìn 'én kó'sín batéxoma Nainá.

⁶¹ Jngo-isa x̄it̄a ra 'koa-te kitsò:

—Kjín-tj̄ingí-l̄a Na'in, tanga t̄i'nde-ná nga íjkon ítjòn jñà ra t̄j̄itsajna ya ni'ya-na.

⁶² Jesús kitsò-l̄a:

—Nijngo x̄it̄a ra ajton í'tsin t̄ikots̄ijen-ni nga koma sihitjasòn xá-l̄a Nainá ra jè t̄ibatéxoma. 'Koaá jngoya-l̄a tsa jngo x̄it̄a ra t̄isíxáko nchraja, tsa ajton í'tsin t̄ikots̄ijen-ni, mì k̄i koma síxá.

Kó'sín isatéxá-l̄a x̄it̄a ra jàn-kan ko te ma-ni

10 ¹ 'Kia ijye kjomà kjoa k̄i, ngi jàn-kan ko te x̄it̄a ra kj'í kitsjà-l̄a xá Na'in-ná Jesús. Jò jò isikasén ítjòn, nga t̄j̄ingo nax̄indá ko i'nde ñánda nga isa askan t̄j̄inè-l̄a nga k̄iji ra jè.

² Kitsò-l̄a:

—Kjohixi-ní, 'nó tse xá t̄j̄in ra a'ta 'tse 'Én-l̄a Nainá koni 'sín ma 'kia nga kj̄in tsajmì majchá; tanga jñà ch̄i'nda ra síxá, chibaá ma-ni. Kíí machjeén-ní nga t̄jé-la jè Ni-l̄a xá, mé-ni nga katasíkasén-isa-ni ch̄i'nda. ³ Tangió; katasijin-no, 'an, 'koaá 'sín sikásén-no koni tsa forrè-xó ya ajin-l̄a tsijén. ⁴ Kì chrjaba ton ko k̄i na'yaá jcha, k̄i xajté tsjaya; k̄i yá ra níkj̄aya-la ya aya ndiyáa. ⁵ Ta mé ni'ya ra kit̄jáha'seen, ítjòn 'tin-la: “'Nchán kata'se ya ni'ya rak̄i.” ⁶ Ni'ya rak̄i, tsa t̄j̄in x̄it̄a ra bakèn-l̄a nga 'se-l̄a kjo'nchán, kit̄jasòn-ní; tsa maj̄in, mì k̄i kit̄jasòn. ⁷ T̄itsajna ya ni'ya ñánda kijcho; k̄i jndí ra ján ni'ya mangió;

chjinee, 'tiqo ta mé tsajmì ra tsjá-no. Nga jè xit̃a ra síxá, 'koaá 'sín bakèn-la nga ya 'ki-la chjì-la ya ñánda nga síxá.

⁸'Kia kijchò jngo naxindá ya ñánda nga tsjá'nde-no, chjinee mé tsajmì ra tsjá-no. ⁹Tsa tjin xit̃a ra kiya, tinda-no; ko'tin-la: "Ijyeé chraña tjna ra a'ta tsajion nga jchaa kó'sín batéxoma Nainá."

¹⁰'Tsa jngo naxindá kijcho nga mì kì tsjá'nde-no, tangí kixioò, ko'tin-la: ¹¹"Skanda jè chijo-la naxindá-no ra 'ya ndsakò-jin, kítsajne-nájin mé-ni nga jcha-no nga mì tsa ti jion sisin-lajin. Tanga nda katasijin-no nga ijye kjochraña nichjin nga jchaa kó'sín batéxoma Nainá." ¹²'Koaá xín-no, 'kia nga kjehe'tà nichjin, jñà xit̃a naxindá rakì, isaá tse kjohi'in 'ki-la koni jñà xit̃a 'tse naxindá Sodoma.

Mé kjohi'in ra 'ki-la naxindá ra mì kì makjiín-la

(Mateo 11:20-24)

¹³'Ima-ró-no ra xit̃a naxindá Corazín! ¡Ima-ró-no ra xit̃a naxindá Betsaida! Tsa yaá-la naxindá Tiro ko naxindá Sidón nga kotjin kjoxxkón ra kjomà, koni 'sín tjin ra tí'ya-la ya ajin tsajion, ijyeé-la kjotseé kitsjin jé-la ko ijyeé-la nikje naxá-skee tsakjaya ko chijo ni'í tsikixten-jnó ijo-la, nga bakón nga ijyeé isikájno-ni jé-la ko mì ti jé inchibátsji-ni. ¹⁴Tanga, 'kia nga kijchò jè nichjin nga 'ki-la kjohi'in jñà xit̃a, isaá tse kjohi'in 'ki-no ra jion, nda mí 'koa-ni koni jñà xit̃a naxindá 'tse Tiro ko 'tse Sidón. ¹⁵Ko jion, ra ya i'nde-no ya naxindá Capernaum, ¿a 'koaá 'sín níkitsjen jion nga yaá tjámitjeen skanda ya a'ta ngajmi ján? Majin, tà isaá yaá 'ño nanga kjohijen-jin-isa jion skanda ya ñánda tjna i'nde-la kjohi'in.

¹⁶Jè xit̃a ra 'nchré-no, 'aán ra 'nchré-na; jè ra bachrje-ngi-no, 'aán ra bachrjengi-na; jè ra bachrjengi-na, jè bachrjengi jè ra isikasén-na.

Kó'sín nga skanda jè xit̃a-níí isihitjasòn-la xit̃a ra jàn-kan ko te ma-ni

¹⁷Jíí-ni jñà xit̃a ra jàn-kan ko te ma-ni. 'Ñó tsja tjin-la, kitsò: —Na'in, skanda síhitjasòn-najin jñà inìma 'cho-la níí ra a'ta tsaji.

¹⁸Jesús kitsó-la:

—Kixíí kjoa, kijtse-ná jè xit̃a-níí nga koni 'ki ni'í 'choón 'ki nga inchrabàjen-ni ngajmi. ¹⁹Ijyeé kítsjaá-no kjotéxoma ko

nga'ño nga koma kisìnè ye kò cho na'yá, kò nga sikijne-la nga'tsi nga'ño-là ní ra kondra tsajìon; nímé ra sìiko-no.

²⁰Tanga kì jè matsja-no nga jè inìma 'cho-là ní síhtjasòn-no; jè ra katatsja-najìon nga ijyèé yà tjí'ta 'í-no yà ján ngajmi.

Kó'sín Jesús kitsjà-là kjonda Na'in-là a'ta 'tse xita-la

(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

²¹Tijé-ni hora, 'ño tsja ki'se-là Jesús ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá; kitsò:

—Na'in, jì ra tijna ítjòn-là nga'tsi ra tjin yà ján ngajmi kò ra tjin i a'ta nangi, jeya tijni, nga tsikí'maá-là jì nga'tsi kjoa kii jñà xita chjine kò ra nda ma-là xajon kò jñà tsakon-là jì jñà ra taxkì ndí xita. Ta kii-ní nga 'koaá 'sín nda isasèn-li Na'in.

²²'Nga'tsi kjotéxoma, 'aán isingatsja-na Na'in-na. Niyá ra bexkon yá-ní ra I'ndí, tajngoó jè Na'in-là; kò niyá ra bexkon yá-ní ra Na'in, tajngoó jè ra I'ndí-là; kò skexkoón-te nga'tsi xita ra jè I'ndí-là kò'sín mejèn-là nga kòkòn-là.

²³Jesús isíkáfa nándà tjihijyo xita ra kotá'yá'ta-là, tà jñà kiichja'ta-xìn-là, kitsò-là:

—Mé tà nda-là jñà xita ra inçhibe kjoa ra inçhi'ya jìon.

²⁴'Koaá xin-no, kjin xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là, kò kjin xitaxá ítjòn mejèn-là nga kijtse jè kjoa ra inçhi'ya jìon, tanga mì kì kijtse; tì'koa mejèn-là nga kii'nchré jè kjoa ra inçhina'yá jìon, tanga mì kì kii'nchré.

Náa-ni xita xàngieé ra machjeén-là nga kisiko'té

²⁵Jngo xita chjine xajon ra 'tse kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés kiìkjon Jesús nga mejèn-là ta skoóndacha-là, kitsò:

—Maestro, ¿mé kjonda ra 'siaan nga ma kíjnakon inìma-na nda ta mé nìchjin-nioo?

²⁶Jesús kitsó-la:

—¿Mé ra tjí'ta xajon 'tse kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés? ¿Kó tsò 'én ra chitá'yí?

²⁷Jè xita chjine xajon kitsò:

—“Ngi koó inìma-li, kò ngi koó nga'ño-li, kò ngi koó kjobítsjen-li nga tsjacha 'tjin Na'in-ná ra Nainá 'mì-là; kò kò'sín tsjacha 'tjin xita xàngii koni 'sín nga tsjachi ijo-li.”

²⁸Jesús kitsó-la:

—Ndaá kanakjí. Tsa ko'sín 'sijn, kijnakon-ní.

²⁹Jè xita chjine xajon mején-la nga nda sikkíjna ijo-la 'én ra iskonangi; ijngo 'ká iskonangi-la Jesús, kitsò:

—¿Yá-ní ra xita xàngiaa ma?

³⁰Jesús kitsó-la:

—Jngo xita tífjen ya ndiyá Jerusalén ra fi ya Jericó.

'Kia nga tífi, xita chijé tsikichjà-la. Tsja'án nga'tsì tsajmì-la ko nikje-la. 'Nó isiki'on, ngi isi'ken-ya-ní. Maseén ndiyá tsakájnyaya.

³¹Tijé-ni ndiyá, yaá chiba-la tífi jngo na'mì. 'Kia kijtse jè xita ra itsi'on nga kjinaya ndiyáa, tà 'jaha'ta kixií-la.

³²Ijngo xita tífi ra xita levita [ra aya ingo síxá] ra ya chiba-la tífi-te; 'koaá ti ki'sin-te 'kia nga kijtse jè ndí xita rakii. ³³Tanga 'kia nga ijchò jngo ra xita Samaria [ra xita kondra-la xita judío] nga jè ndiyá tífi-te, 'kia nga kijtse, kjòhimake-ní.

³⁴Kii kasi'ta chraña-la. Isixki-la; tsjahíjno sihiti ko xán ya nándá kiti-la, akjòn tsakájtéjin-la; tsakánasòn-la ya kabàyo-la;

kiiko ya ni'ya nándá nga ma níkjáyeeé nga isikònda. ³⁵Ra ma nchijòn, 'kia nga ijye tífi-ni jè xita Samaria, tsikíchjí-la jè ni-la ni'ya; kitsjá-la ton koni 'ki tjín-ni chjí-la chi'nda jè ra jò nichjin. Kitsò-la: “Tikinda-ná jè xita rakii. 'Kia kíchjí-la nga 'koaá india-na tsa isa tse sikkjeheyi.”

³⁶¿Kósií ra jí? Ta ngajàn xita kii, ¿yá-ní ra xákjén jè xita ra isiki'on chijé?

³⁷Jè chjine xajon kitsò:

—Jé-la xita ra kjòhimake.

Jesús kitsó-la:

—Ko'sín 'tían-ti ra jí.

Kó'sín tsakón-ya Jesús ya ni'ya-là María ko Marta

³⁸ 'Kia nga t́jímaya-isa aya ndiyá Jesús, ijchó jngo ndí naxindá itsé ñánda t́jna ni'ya-là chjoón ra 'mì Marta. Yaá kitsjá'nde-là nga tsikijna. ³⁹ Jè Marta t́jna ijngo ndichja ra 'mì María. Jè María, yaá tsikijna'ta ndsakó Jesús nga kií'nchré-là 'lén ra tí'bénajmí. ⁴⁰ Tanga jè Marta, jè xá-là isa 'ñó isíkájno. Kii kasi'ta-là Jesús, kitsò-là:

—Na'in, ¿a mí makájno-li nga jè tichjaa, ta 'aán tímahínè tajngo-na xá? Ko'tin-là, katabasikò-na.

⁴¹ Jesús kiichja kitsò-là:

—Ji Marta, batoó níkájni ko batoó binè-là xá ijo-li. ⁴² Tanga ta jngoó kjoa t́jn ra 'ñó machjeén. Jè María, jè kafahájin jè kjoa ra nda t́jn; mì kì ma yá ra kjoahíxin-là.

Kó'sín machjeén nga kítsa'ba-lá Nainá

(Mateo 6:9-15; 7:7-11)

11 ¹ India t́jna jngo i'nde Jesús nga t́chja'ta-là Nainá; 'kia nga ijye kjomà, jngo xita ra ya kotá'yá'ta-là kitsò-là:

—Na'in, takón-ya-nájin kó'sín kinákjoa'ta-lajin Nainá, koni 'sín ki'sin Juan nga tsakón-ya-là xita-là.

² Jesús kitsó-là:

—'Kia nga kítsa'ba-la jiòn, kíj 'sín kixó jiòn:

Na'in ra tijni ngajmi, kata'yaxkón-li nga tsje tijni.

Katanchrabá kjotéxoma-li.

Ko'sín katama i a'ta nangi koni 'sín mejèn-li nga koma,

koni 'sín ma ya ján ngajmi.

³ 'Ti ki'ta-nájin niño ra machjeén-najin nga nichjin nchijòn.

⁴ Tijchaà'tá-nájin jè jé ra t́jn-najin,

koni 'sín niijchaà'ta-lajin nga'tsi xita ra 'cho síko-najin.

Kì tà chjàn bi'ndì nga yá ra skoó'ta-najin nga mejèn-là

kjótjsi-jé-jin.

⁵ Jesús kitsó-isa-là:

—Jiòn, tsa t́jn jngo-no xita ra nda báko-no, tsa masen nitjen

kohíjchon, tsa 'kín-la: “Ji ndse, jàn niño nchrajín-li tikíña-ná,

⁶ jngo xita ra nda báko-na ka'fiíjkon-na ko tsin-na mé ra tsja-là.”

⁷ Tsa jè amigo ra t́jna aya ni'ya, tsa kítso-no: “Kì 'an nijti-ná.

Jè xotjoba ni'ya ijyeé tjchjàjto-ní. Jñà ndí ixti-na ko 'an ijyeé

'ndíj itsjahijyo-jin. Mì kì koma kósitjen nga tsja-la tsajmì ra

machjeén-li.” ⁸Koaá xín-no, tsa kií nichjin mì kì tsjá-najìon mé ra sijé-la ni'sín-la nda chibà, tanga chaán kosítjen nga ta majìn-là sijti-isa-la. Tsjá ijyeé-no mé ra mejèn-no.

⁹Koaá xin-no: Tijé'tà-la Nainá, tsjá-no mé ra sijé; tjatsjio Nainá, sakó-no; tikjane xotjoba ni'ya ñánda títjna Nainá, tjá'xaá-no. ¹⁰Nga'tsi xita ra sùjé, 'kií-la; jè ra bátsji, sakó-la; jè ra síkjane xotjoba ni'ya, tjá'xaá-la.

¹¹¿A títjn i'ka jìon ra na'in 'mì-no [ra najo 'ki-la i'ndí-no tsa 'kia niño nchrajín síjé-no? ¿A mí tsa niño nchrajín 'ki-la?] Ko, ¿a yeé 'ki-la tsa 'kia tí síjé-no? ¿A mí tsa tí 'ki-la? ¹²Tsa chjoó síjé-no, ¿a cho na'yá 'ki-la? ¿A mí tsa chjoó 'ki-la? 'Koaá tixó jìon-ni. ¹³Jìon, ni'sín xita 'cho kjòn jìon, maá-no 'bì-la ixti-no tsajmì ra nda. Jè Na'in-no ra títjna ngajmi, isaá ta nditon sùsin-no nga tsjá-no jè Inìma Tsje-la, tsa jìon ra sijé'ta-la.

Jngo ni'ya ra jòya títjn

(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

¹⁴Jesús, jngo inìma 'cho-la níí tíbachrjekàjin ijo-la xita ra mì kì ma chja. 'Kia nga ijye itjokàjin jè inìma 'cho-la níí ijo-la xita rakìi, maá kiichja-ni. Jñà xita ra inchikotsíjen, tà kjóxkón-la.

¹⁵Kitsò i'ka xita:

—Jè xita-níí ítjòn ra 'mì Beelzebú, jè ra títjna ítjòn-la nga'tsi inìma 'cho-la níí, jé tsjá-la nga'ño nga ko'sín ma-la bachrjekàjin inìma 'cho-la níí ra títjin ya inìma-la xita.

¹⁶Ko títjn i'ka xita ra ta mejèn-la sko'ota, [a kixií kjoa nga jè Jesús a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni]. Isíjé-la nga katakón jngo kjoxkón ra ngajmi nchrabá-ni. ¹⁷Jesús, tí'kiaá kijtse koni 'sín inchisíkítsjen xita kii, kitsó-la:

—Nga'tsi i'nde ñánda nga batéxoma jngo xitaxá tsa jòya títjn nga títjnà kjaán-kjo-ni xita-la, siikjehesón xákjién; ko tsa jngo ni'ya ñánda títajna xita, tsa jòya títjn nga títjnà kjaán-kjo-ni, kjehesko-ní. ¹⁸Ko tí'koaá jè xita-níí, tsa títjé tíkjaán-ko-ni ijo-la, ¿kó'sín koma-ni nga ma kotèxoma-isa? Kií ko'sín tíxin-no, nga jìon, 'koaá 'sín bixó nga jè nga'ño-la xita-níí ra títjna ítjòn sichjeén ra 'an 'kia nga bachrjekàjiaan jñà inìma 'cho-la níí ra títjin ya ijo-la xita. ¹⁹Tanga, tsa ko'sín títjn, jñà xita tsajìon, ¿yá 'tse nga'ño ra sichjeén 'kia nga ko'sín 'sín-te? 'Koaá ma-ni, títjnà-ni xita kii kokitso kixi-no nga mì tsa ko'sín títjn koni 'sín bixó. ²⁰Tanga ra 'an, tsa ko nga'ño-la Nainá bachrjekàjiaan jñà

inìma 'cho-la níí, ki-ní nga ijye inchi'ya jìòn kó'sín batéxoma Nainá.

²¹'Jngo xita 'tsen ra tjin-la nga'ño kò tjin-la kicha, tsa 'kia nda síkinda ni'ya-la, ndaá minchá tsajmì ra tjin-la. ²²Tanga tsa ijngo xita kj'íí ra isa tse nga'ño tjin-la nga sùikijne-la, kjoaá'an ijyeé kicha ra ma'ño'ta ikon, akjòn sùjòya ijye tsajmì ra tjin-la nga iko.

²³Jè xita ra mì tsa 'an fi'ta-na, kondraá fi-na; kò jè ra mì kì bíxkóyako-na xita, ta tísíkjahachinga-ní ra jè.

Mé ra ma 'kia nga 'fií india-ni jè inìma 'cho-la níí

(Mateo 12:43-45)

²⁴'Jngo inìma 'cho-la níí, 'kia ijye bitjojin ya inìma-la xita, yaá bajme ya i'nde nándà kixì chon, nga bátsji'nde nándà ma sùikjáya; 'kia mì kì sakó'nde-la, tsò-ní: “Kjín-la india-na ya nándà ítjo-na.” ²⁵'Kia nga bijchó india-ni, be-ní nga nda chon koni jngo ni'ya ra isatícha. ²⁶Akjòn, jè inìma 'cho-la níí ngi ito xákjín fí'ká-isa ra isa 'cho 'sín. Yaá bitsajnajin india-ni ya inìma-la xita, kò jè xita rakìi isaá ta 'cho ma'tin india-ni, nda mí 'koa-ni koni 'kia nga tì'sa ítjòn.

Yá kjòn-ni ra isa ta 'ño nda-la

²⁷Ti'kia-ní nga tí'bénajmí Jesús jñà kjoa kii, kiichjaá jngo chjoón ra ya tijnajin-la xita ra kjin ma-ni, 'ño kiichja, nga kitsò:

—jMé ta nda-la jè chjoón ra isikatsijen-li isà'nde kò tì'koa isíjchá-li!

²⁸Jesús kitsò:

—jIsaá ta 'ño nda-la jñà xita ra 'nchré 'én-la Nainá, tì'koa síhitjasòn!

Yá ra koaàné jé-la xita ra tjin nichjin 'ndi 'kia nga kjehe'tà nichjin

(Mateo 12:38-42; Marcos 8:12)

²⁹'Kia nga ijye kjokjin xita nándà tjna Jesús, tsikí'tsiaá nga kitsò:

—'Choó 'sín xita ra tjin 'ndi 'ndi; kjoxkón síjé ra a'ta 'tse Nainá; tanga nijngo kjoxkón 'ki-la. Tà jé ske jngo kjoxkón koni 'tse Jonás. ³⁰Koni 'sín kijtse xita Nínive kjoxkón ra kjomà'tin Jonás, xita ra tjin 'ndi 'ndi-ni, 'koaá tì'sín ske jngo kjoxkón ra

a'ta tsa'an, 'an ra l'ndí-la Xitá xian-la ijo-na. ³¹'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in jñà xitá, kosítjeén jè chjoón ra tjna ítòn nga tibatéxoma ya i'nde ra kijina ya nga kixi-la ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí. Jè chjoón rakì tsjá'tin-te 'én jñà xitá ra tjin nichjin 'ndi 'ndi, tà ngatji-la nga 'ño kjin 'ji-ni ra jè nga ki'nchré kjoachjine-la Salomón, tanga jé ra tjna ijndí 'ndi 'ndi isaá 'ño xkón tjna nda mí 'koa-ni koni jè Salomón [tanga jìòn mì kì na'yá-la]. ³²'Kia nga kijchò nichjin nga 'ki-la kjohi'in jñà xitá, tì'koaá skiímítjeén ijo-la jñà xitá ra ya i'nde-la ya naxindá Nínive, nga tsjá'tin 'én jñà xitá ra tjin nichjin 'ndi 'ndi-ni. Nga jñà xitá Nínive isíkájno-ni jé-la kò mì tsa tì jé tsakátsji-ni 'kia nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Nainá jè Jonás, tanga jè ra tjna ijndí 'ndi 'ndi, isaá ta 'ño xkón tjna nda mí 'koa-ni koni jè Jonás [tanga mì kì makjiín-najìòn].

Kó'sín chjí-la jñà xkìn

(Mateo 5:15; 6:22-23)

³³'Nijngo xitá ra kò'sín 'sín nga síkíjna'ma 'kia nga jngo ni'í bíté'í. Mì tsa kàxa bíjngangi; 'ngaá síkíjna, mé-ni nga kohisen-la jñà xitá ra 'faha'sen ni'ya. ³⁴Jñà xkìn, jé ma ni'í ra síhisen-la ijo-li; tsa jñà xkìn nda tsijen-la, iseén chon-la nga tijnjo ijo-li; tanga tsa mì kì tsijen-la xkìn, jñò chon-la ijo-li. ³⁵Nda chítsijin. ¿A nda tjna inìma-li? ¿A iseén chon-la? ¿O ra jñò chon-la? ³⁶Tsa iseén chon nga tijnjo ijo-li, tsa mì mé kjoajñò tjin-la, nda kòtsjín, 'koaá jngoya-la koni tsa jngo ni'í ra 'ño títi nga nda tísíhisen.

Kó'sín tsakátikò Jesús jñà xitá fariseo kò

jñà chjine xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 20:45-47)

³⁷'Kia nga ijye kiìchja Jesús, jngo xitá fariseo xá kiìchja-ilá nga mejèn-la kòkjen-kò ya ni'ya-la. 'Kia nga 'jaha'sen ni'ya-a Jesús nga tsikijna'ta ímixa, ³⁸jè xitá fariseo, tà 'koaá kjomà-la nga kijtse nga jè Jesús, mì kì isihitjasòn kjotéxoma ra xkón tjin; mì kì tsiníjno tsja 'kia nga tikjè bakjèn. ³⁹Kiìchja Na'ín-ná Jesucristo, kitsò-la:

—Jìòn, ra xitá fariseo 'mì-no, ta yaá asòn'nga-la nga biníjno jìòn jñà chítsín-no kò jñà chroba-no, tanga yaá kitse ajin inìma-no jñà kjobítsjen 'cho kò kjoachjé ra 'nià. ⁴⁰Jìòn ra xitá

táhiyín 'mì-no. ¿A mí 'ya: 'kia nga tsikínda Nainá ijo-la x̄ita, t̄i'koaá t̄ijé-tse-ni ra tsikínda in̄ima-la? ⁴¹'T̄i-la x̄ita ima k̄jonda ra t̄j̄jin in̄ima-no mé-ni nga tsje k̄itsajna-no ya ngixk̄on Nainá.

⁴²'iIma-ró-no jiòn ra x̄ita fariseo 'mì-no, ni'sín ma-no 'bì jngo yá-la Nainá jè ra jngoyá 'kia nga teya ra a'ta 'tse x̄ka mend̄a ko x̄ka ruda ko nga'tsì x̄ka ra machjeén-isa-no, tanga mì tsa kixi n̄ik̄o-no x̄ita ko mì k̄i tsjacha-no Nainá! J̄n̄a k̄joa k̄i ra isa 'n̄ó machjeén; ko t̄i'koa machjeén-te nga k̄itjasòn j̄n̄a k̄joa ra i'ka.

⁴³'iIma-ró-no jiòn, nga j̄n̄a tsjacha j̄n̄a íxile ra ijncha ítjòn ya ni'ya sinagoga n̄anda nga maxkóya x̄ita Judío; t̄i'koaá mejèn-no nga nda k̄jón jchaxkón-no 'kia nga síkjáya-no x̄ita ya ajin nditsin!

⁴⁴'iIma-ró-no jiòn ra jò isén t̄j̄in-no, ra k̄okjòn jiòn koni jngo ngajo-la mi'ken, 'kia bimasòn x̄ita, mì k̄i tsijen-ni kó chon ya ngayaá!

⁴⁵'Kiaá kitsò jngo j̄n̄a x̄ita ch̄jine xajon:

—J̄i Maestro, 'kia nga ko'sín si, j̄j̄in nakjoájno-te-náj̄in.

⁴⁶Jesús kitsó-la:

—iIma-ró-no jiòn ra x̄ita ch̄jine xajon 'tse k̄jotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga bínè-la x̄ita ra i'ka k̄jotéxoma-no ra i'in t̄j̄in ra mì k̄i chíkjoa-la nga síhitjasòn; tanga jiòn, nda mí ma-no bisik̄o itsé!

⁴⁷'iIma-ró-no jiòn, nga binda chrjó mi'ken 'tse x̄ita ra isichjeén Nainá nga k̄iichja ngajo-la, ra j̄n̄a x̄ita jchínga-no isì'ken! ⁴⁸'Ya-la nga t̄j̄jngo takòn koni 'sín ki'sin x̄ita jchínga-no nga jiòn binda chrjó mi'ken-la x̄ita k̄i.

⁴⁹Jè k̄jóbítsjen-la Nainá kií ko'sín kitsò-ni: “Sikásén-la x̄ita ra k̄ichja ngajo-na ko x̄ita-na ra 'an kotéxá-la; tanga t̄j̄in ra si'ken ko t̄j̄in ra koàt̄j̄ingi-la.” ⁵⁰Kindaá sījé-la Nainá, j̄n̄a x̄ita ra t̄j̄in 'ndi 'ndi, ra a'ta 'tse j̄n̄i-la x̄ita ra k̄iichja ngajo-la ra ixaájen skanda t̄i'sa isinda isà'nde, ⁵¹ma'tsia-ni 'tse Abel ra 'ken ítjòn, skanda 'tse Zacarías ra ijyehe'tà-ni nga 'ken; ra ya 'ken'nchè masen-la Ni'ya Tsje-la Nainá ko i'nde n̄anda nga j̄n̄a x̄ita b̄isòn k̄jotjò-la nga síngatsja Nainá. 'Koaá xin-no, kindaá sījé-la Nainá j̄n̄a x̄ita ra t̄j̄in 'ndi 'ndi.

⁵²'iIma-ró-no jiòn ra x̄ita ch̄jine xajon 'mì-no nga jiòn batechjà-la x̄ita nga mì k̄i ma machiya-la k̄joach̄jine 'tse Nainá! Ko t̄i'koaá jiòn, mì k̄i machiya-no, ko mì k̄i bi'nde-la j̄n̄a x̄ita ra k̄j̄íi nga katachiya-la ra k̄joach̄jine 'tse Nainá.

⁵³ 'Kia nga ijye kòkitsò 'én kii Jesús, jñà xitá ra bakón-ya kjoṭéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò xitá fariseo 'ñó tsiki'ta-la; kjin skoya kjoa iskonangi-la; ⁵⁴ ti'koaá isikinda-ní mé 'én ra kichja-isa mé-ni nga koma koàngi-ni a'ta 'tse xitaxá.

Kó'sín sikondeé ijo-ná a'ta 'tse xitá ra jò isén tjín-la

(Mateo 10:26-27)

12 ¹ 'Kia nga ijye 'ñó kjin jmi kjomà jñà xitá nga chiba-la batéjno baté'ta xákjén, tsikí'tsia Jesús nga kiichja ítjòn-la jñà xitá ra kotá'yá'ta-la; kitsò-la:

—Tikindaá ijo-no a'ta 'tse na'yo san 'tse xitá fariseo ra jò isén tjín-la; kì kò'sín koma'tion koni ma na'yo san nga sísan xákjén 'kia nga ya májin-la. ² Nga nga'tsi kjoa ra tjí'ma, takó kotsíjen-yá-ní; kò ni'sín bato 'ma tjíhijyo, takó jchaá-la. ³ 'Koaá ma-ni, nga'tsi 'én ra inakjoá'ma jìòn, kjí'nchré tsijen-ní nga'tsi xitá; kò jñà 'én ra inakjoá chijé jìòn ya aya ni'ya-no, kiná'ya-la nga tjíngo ya naxindá.

Yá-ní ra machjeén nga kiskón-lá

(Mateo 10:28-31)

⁴ Jìòn ra nda bakó-no, kì jñà skon-la ra ma-la sí'ken ijo-ná; 'kia nga ijye ma askan-nioo mì kì tì mé ra ma síko-isa-ná. ⁵ 'Koaá xin-no yá ra tiskón-la; jé tiskón-la, jè ra ma-la sí'ken-ná, akjòn tjí'nde-la nga sikátjen-jin-ná ya nãnda títi ni'í 'tse kjohi'in. 'Koaá xin-no, jé ra tiskón-la.

⁶ 'Kia nga 'òn ndí nise, ta jò ton satína-ni. Tanga Nainá, kindaá tí'sín. Nijngo nise síjchaàjin. ⁷ Kò ra a'ta tsajìòn, skanda jñà tsjaskò tjíxkiya ijye-la Nainá. 'Koaá ma-ni kì tà chjàn skon jìòn. Nga isaá 'ñó chjí-no koni jñá ndí nise, ni'sín takó kjin ma-ni.

Mé kjoa ra 'se-la xitá ra mì kì bexkón Jesús ya ngixkon xita

(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Koaá xin-no, nga'tsi xitá ra kòkitso ya ngixkon xita nga 'aán fi'ta-na, 'koaá tí'sín xiáan, 'an ra l'ndí-la Xita xian-la ijo-na, ya ngixkon jñà ikjali-la Nainá nga tsa'an-ná nga'tsi jñà xitá kii. ⁹ Tanga jè xitá ra kòkitso ya ngixkon xitá nga mì tsa 'an fi'ta-na, 'koaá tí'sín 'kín-la ya ngixkon ikjali-la Nainá nga mì tsa xitá tsa'an jiàan.

¹⁰ 'Nga'tsì xit̃a ra kichjajno-na 'an ra l'ndí-la Xit̃a xin-la ijo-na, s̃ihijcha'ta-la Nainá; tanga jè ra chjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá, mì kì s̃ihijcha'ta-la jé-la.

¹¹ 'Kia nga ik̃o-no xit̃a ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̃a Judío, k̃o ya ngixkon xit̃a ítjòn k̃o 'tse xit̃axá, k̃i makájno-no kó'sín kixó nga kisikoo ijo-no mé 'én ra kinákjoaa. ¹² 'Kia nga kijchò hora nga kinákjoaa, jè Inìma Tsje-la Nainá 'keènajmíya-no kó'sín kixó.

Kó'sín tsakón-ya Jesús ra a'ta 'tse kjoanchiná

¹³ Jngo xit̃a ra ya t̃ijnajin-la xit̃a ra kjìn ma-ni, kitsò-la Jesús: —Maestro, ko'tìn-la jè 'ndsè katasíjòya tsajmì-la xit̃a jchínga-najin; katatsjá-na ra 'an bako-na.

¹⁴ Tanga jè Jesús kitsó-la: —Jì ndse, mì tsa xit̃axá-jiàan nga 'an sijóya-na tsajmì ra tsajiòn.

¹⁵ Jesús t̃i'koaá kitsò-isa-la: —Chítsijen, t̃i'koa 'tiaàn kindá ijo-no; k̃i 'ñó kjìn tsajmì fatsjio i isà'nde; tsa kjìn tsajmì t̃jín-no, mì tsa jñà tsjá-no ra kjobinachon.

¹⁶ T̃i'koaá tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn; kitsò-la: —Jngo xit̃a ra 'ñó nchiná, 'ñó kjìn tsajmì k̃jójchá nangi-la. ¹⁷ Xit̃a rak̃i, isíkítsjen-ni; kitsò: “¿Mé ra 'siaan? Tsìn ñánda kinchaxkó tsajmì-na.” ¹⁸ 'Kiaá kitsò: “Ijyeé be-ná mé ra 'siaan. Sikítsóna-la ni'nga-na, ak̃jòn kindá ra isa 'i' kjòn; yaá kinchaxkó nga'tsì tsajmì ra k̃jójchá-na k̃o ra t̃jín-na. ¹⁹ Ak̃jòn xín-la ijo-na: K̃jín tsajmì inchaxkó-ná. K̃jín-la nó koma-la; sikjáyaá-leé, kichií-leé, 'sioó-leé, sìtsjakoó-leé isà'nde.” ²⁰ Tanga jè Nainá kitsó-la: “Jì ra xit̃a táhijín 'mì-li, jè nit̃jen rak̃i, kiyá-ní, k̃o jñà tsajmì ra inchaxkó-li, ¿yá 'tse koma?” ²¹ 'Koaá 'sín ma'tin jñà xit̃a ra tà tsajmì 'tse ijo-la minchaxkó k̃o mì tsa xit̃a nchiná-ni ya ngixkon Nainá.

Kó'sín síkinda Nainá jñà ra ìxti-la ma

(Mateo 6:25-34)

²² Nga kjomà askan, Jesús kitsó-la xit̃a ra kotá'yá'ta-la: —Kíí ko'sín t̃ixin-no, k̃i níkájno mé ra chjinee nga sijchá ijo-no, k̃o k̃i jè ijo-no níkájno mé níkje ra tsjáya. ²³ Isaá 'ñó chjì-la jè kjobinachon-ná koni jñà tsajmì ra chineé. T̃i'koaá

ijo-ná, isaá 'nó chjí-la koni jè nikje ra tsjayeé. ²⁴Chítsijen-la jñà nchraá; mì tsa jno 'bé, nì mì tsa nijin mincháxkó, tsìn-la kàxa nijmé, ti'koa tsìn-la ni'nga; tanga jé Nainá tsjá-la mé ra kjine. Jìòn jìòn, isaá 'nó chjí-no koni jñà ndí nise! ²⁵Nì'sín takó 'nó síkájno jìòn, mì kì koma síkatonè itsé-la nìchjin koni 'ki ijye iskosòn-la Nainá. ²⁶Tsa mì kì ma-no kjoa ra mì tsa chjá tjín, mé-ni nga jè níkájno-no kjoa ra isa 'nó chjá tjín.

²⁷'Chítsijen-la naxó ra 'mì lirio, kó'sín majchá; mì tsa síxá-jìn, mì kì tsa ma-la bínda nikje-la; tanga, 'koaá xin-no, nì'sín 'nó jeya tsikijna jè xitaxá ítjòn ra tsi'kìn Salomón, skanda mí tsa ko'sín kjòn nikje ra tsakjaya koni kjòn jñà naxó. ²⁸Nainá, tsa 'koaá 'sín 'nó nda síkatsjén jñà xka ijñá ra nda tsijen 'ndi 'ndi, ko nchjòn, yaá skatsajin ya ajin ni'; jìòn, xita ra mì kì makjín-no, ¿a mí tsa isa tsjá-no Nainá nikje ra tsjáya? 'Koaá tixó jìòn-ni. ²⁹Kì níkájno jìòn; kì tà chjàn bixó: “¿Mé ra chjineé; mé ra 'sieé?” Kì kotjín ra 'nó síkájno inìma-no. ³⁰Nga jñà tsajmì kii ra isa 'nó bátsji nga'tsi xita isà'nde; tanga ra jìòn, jè Na'in-no ra Nainá 'mì-la; ijyeé be mé tsajmì ra machjeén-no. ³¹'Koaá ma-ni, jè 'nó tjatsji jìòn kó'sín nga batéxoma Nainá, ko nga'tsi tsajmì kii, kjabeé jè Nainá tsjásòn-no.

Mé kjojtò ra machjeén nga isa 'nó kjótsjieé

(Mateo 6:19-21)

³²'Jìòn ra ndí forrè-na xin-no, kì tà chjàn skon jìòn. Nga jè Nainá, ijyeé ko'sín iskosòn-la nga ya kotexoma-te ya nándá tibatéxoma Nainá. ³³Tatína tsajmì ra tjín-no; tà 'ti kjojtò-la xita ra machjeén-la; jè tjatsjio xijtsa ton ra mì kì ma majchínga ra tjín ya ján ngajmi; sakó-no tsajmì ra 'nó chjí-la ya ján ngajmi ra mì kì fehe'ta, ya nándá mì kì bijchó chijé ko mì kì tsa cho kixo síkjehe. ³⁴Ya nándá nga tjíhijyo tsajmì-no ra 'nó chjí-la, yaá síkítsjen inìma-no.

Kó'sín machjeén nga kítsajnandéé

³⁵'Títsajnanda nga síhitjasòn-la Na'in-ná koni jngo xita ra nda tjíkjá xincho-la, ko nda síti ni'í-la. ³⁶Ko'sín nda títsajnakon koni jñà chì'nda ra inchikoñá-la ni-la ra kàfi nándá nga tjín 'sí nga bixan xita, mé-ni 'kia nga kjí'í-ni, sasa ski'xa-la 'kia nga síikjane xotjoba ni'ya. ³⁷Mé ta nda-la jñà chì'nda ra tjítsajnakon 'kia nga kjí'í-ni ni-la. 'Koaá xín kixi-no, jè sabá-la

ni-la koaà'ta nikje fa'ta-la, akjòn kiiya-la tsajmì nga sìikjèn.
³⁸Mé ta nda-la jñà ch'i'nda ra ko'sín tjítsakon ni'sín ijye ijchò masen nitjen, ni'sín ijye tí'se isén nga kj'íi-ni ni-la. ³⁹'Ya-nó, jngo ni-la ni'ya, tsa be-la kó chon kj'íi xita ra sìichijé-la, kíjnakoón-la nga mì kì tsjá'nde nga kochijé-la. ⁴⁰'Koaá t'i'sín títsajna jòn; jè hora 'kia nga mì kì inchihiñá jòn, 'kiaá kj'íi india-na 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na.

Xkósòn 'tse ch'i'nda ra mì kì nda 'sín

(Mateo 24:45-51)

⁴¹'Kiaá kitsò Pedro:

—Na'in, jè kjoa mangásòn ra tjinakjí, ¿a tà jíin ra kotjìl'mì-nájin, o ra nga'tsi xita?

⁴²Kitsó Na'in-ná Jesús:

—'Koaá xín-no, jè ch'i'nda ra kixi ko ra 'nó xikjoa, jè ni-la, tsjá-la xá nga síkinda ni'ya-la, mé-ni 'kia nga kijchò chiba-la sìikjèn ch'i'nda xákjén. ⁴³Mé ta nda-la jè ch'i'nda ra ko'sín nda tísíhitjasòn 'kia nga kj'íi-ni ni-la ni'ya. ⁴⁴'Koaá xin kixi-no, jè ni-la, jé-la sìikjina'nda ijye nga'tsi tsajmì ra tjin-la. ⁴⁵Tanga jè ch'i'nda rakii, tsa kitsò ajin inima-la: “Kichjiaán-la jè ni-na.” Akjòn kiì'tsia nga skajàn-ko ch'i'nda 'xin xákjín, ti'koa 'ke-la jñà ch'i'nda íchjín; kokjen, ko sk'í, ko ko'chi. ⁴⁶Jé nichjin kj'íi-ni ni-la 'kia nga mì kì tíkoñá ko mì kì tjijin-la. Tsee kjohi'in tsjá-la; yaá síkijnajin-la ya nánda títsajna xita ra mì kì nda síhitjasòn.

⁴⁷Jè ch'i'nda ra ijye nda tjijin-la mé ra mejèn-la jè ni-la, tanga mì kì bijnanda, ti'koaá mì kì síhitjasòn koni 'sín mejèn-la jè ni-la, isaá ta tse kjohi'in tsjá-la ni-la. ⁴⁸Tanga tsa jè ch'i'nda mì kì tjijin-la nga kjohi'in tjin 'kia nga 'cho 'nié, isaá chiba kjohi'in 'se-la. Jè ra isa tse itjábé-la, isaá tse sijé-la; ko jè ra isa tse kjongatsja, ti'koaá isaá tse sijé india-la.

Kó'sín koma ya jngo ni'ya ra ta ngatji 'tse Jesús

(Mateo 10:34-36)

⁴⁹'Kíí xá 'jíi-na ra 'an i a'ta nangi nga kjohixìn-la jé-la xita koni jngo ni'í ra baká tjé. 'An, mején-na tsa ijye títi ra tjé.

⁵⁰'Koaá 'sín tjinè-na nga tse kjohi'in kotojian; ¡sí 'on tjna inima-na skanda 'kia nga ijye kokama! ⁵¹¿A bixó-nájiòn nga kíí xá 'jíi-na nga 'nchán kítsajna xita? Majìn, kojòya xita ra a'ta

t̥sa'an. ⁵²'Ndi 'ndi, k̥o nga'tsì n̄ichjin ra 'sa fì, ya ñánda 'òn x̄ita tjít̥sajna jngo ni'ya, jòya k̥ama; j̄nà ra jàn ma-ni, skajàn-k̥o-ní ra jò ma-ni. ⁵³Jè ti k̥o na'in-la, kondraá kiji-la xákjén; jè tsati k̥o na-la, kondraá kiji-te-la xákjín; jè ra nachíya k̥o kja'nda-la, t̄i'koaá kondraá kiji-la xákjín.

**Kó'sín machjeén nga 'siéén kindá
a'ta 'tse n̄ichjin ra titsajneé 'ndi**

(Mateo 16:1-4; Marcos 8:11-13)

⁵⁴Jesús kitsó-la j̄nà x̄ita ra k̄jìn ma-ni:

—'Kiá nga 'ya jìòn nga nchrabá ifi, bixó-nájìòn: “Jtsí-la 'koa”, k̥o 'koaá 'sín ma. ⁵⁵K̥o 'kiá nga 'ba t̄jò tsjè, bixó-nájìòn: “Ndabá-la k̥otsjè”, k̥o ndabá matsjè. ⁵⁶Jìòn, x̄ita ra jò isén tjín-no! Maá-no k̥obixó kó'sín ma ya i'ngaá k̥o ya a'ta nangi; tanga, ¿mé-ni mì k̄i ma-no 'nià-no kindá mé k̆joa ra tíma jè n̄ichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi?

Kó'sín machjeén nga k̄indajín-keé ra kondra-ná ma

(Mateo 5:25-26)

⁵⁷¿Mé-ni mì tsa tà jìòn bindajín-la xàngioo k̆joa ra kixi tjín? ⁵⁸'Kiá nga kongió k̥o x̄ita ra bángi-no ya ngixkon x̄itaxá, tjatsji'nde-la ya aya ndiyá kó'sín ma jchibànda-no mé-ni nga mì ya ik̆o-no a'ta 'tse x̄itaxá, k̥o mì ya siìngatsja-no j̄nà polsiya, k̥o j̄nà polsiya, mì ndayá siìkjaha'sen-no. ⁵⁹'Koaá xin-no, nga skanda 'kiaá ma kítjoo-no ndayá 'kiá nga ijye kíchjí ijye koni 'ki k̄jòn nga sinè-no.

Mé ra k̆oma tsa mì k̄i síkájno jé-la j̄nà x̄ita

13 ¹Tij̄ná-ni n̄ichjin k̄i, yaá títsajna i'ka x̄ita ra inchi'bénajmí-la Jesús, nga jè-ró Pilato tsikí'tin x̄ita ra isì'ken i'ka x̄ita Galilea. 'Kiá nga inchisí'ken ch̆o ra k̆jotjò 'tse Nainá, ya-ró isíkójn jnì-la x̄ita k̄i, k̥o 'tse ch̆o.

²Kiichjá Jesús, kitsò:

—¿A 'koaá 'sín níkítsjen jìòn: a kií k̆o'sín k̆jomà-ni nga isa tse jé tjín-la j̄nà x̄ita k̄i, koni j̄nà x̄ita ra i'ka? ³'Koaá xín kixi-no; tsa mì k̄i síkájno jé-no kiyá tsje-nájìòn tsa mì k̄i koáfa'ta-la Nainá. ⁴'Kiá nga 'ken j̄nà x̄ita ra chrjo'òn jàn ma-ni ra iskanè jè ni'ya chrjó ra 'ñó 'nga 'tse Siloé, ¿a 'koaá 'sín níkítsjen jìòn; a kií k̆okjamà-ni nga isa tse jé tjín-la koni nga'tsi x̄ita ra tjín

ya Jerusalén? ⁵'Koaá xín kixi-no; tsa mì kì s_{ik}ájno jé-no kiyá tsje-nájiòn tsa mì kì koaáfa'ta-la Nainá.

Kjoa ra mangásòn-ko jè yá igo ra mì kì bajà-là to

⁶Jesús t_i'koaá tsi'kénajmí ijngo-là kjoa ra mangásòn. Kitsò-là: —Jngo xita ra t_{in} jngo-là i'nde ya ñánda nga majchá to uva, yaá t_{it}jejin jngo-là yá 'tse to igo. Xita rakìi, kii katsíjen-là a ijá-là to; tanga nímé to isakò-là. ⁷'Kiaá kitsò-là jè xita ra síkinda nangi-là: “Kjo ján nó 'fiá nga 'fii katsíjen-là jè yá rakìi, a ijá-là to. Tanga nímé t_{in}-là. Tichásin. Tà nangíi tísíkitsón-ni.” ⁸Jè xita ra síkinda kitsò-là: “Ji, nàmi, katasijna-là inó-isa. Sijchón-là, sixán jngo tjandi-là ni'nde; akjòn kingí-là tjé'nde. ⁹Tsa kíi nìchjin-ni, kjoa-là to jè nó ra nchrabáa; tsa majìn, akjòn 'kiaá-la kichásin.”

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo chjoón 'kia nga nìchjin níkjáya

¹⁰India 'kia nga nìchjin níkjáya, Jesús, yaá t_{ib}akón-ya ya jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. ¹¹Yaá t_{in}ja jngo chjoón ra ijye kjo chrjo'òn jàn nó t_{in}-là nga kiya. Jngo iníma 'cho-là ní isitsitin ko mì kì ma basèn kixi. ¹²Jesús, 'kia nga kijtse, kiichjaá-là, kitsò-là:

—Ji ndí chjoón, ijye nda-ni 'chin ra t_{in}-li.

¹³Akjòn tsakásòn-là tsja; jè chjoón rakìi, ta nditoón kjòkixi india-ni; akjòn kitsjá-là kjonda Nainá. ¹⁴Tanga jè xita ítjòn 'tse ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío, kjojtíi-là nga isinda-ni Jesús chjoón rakìi, ta ngatjì-là nga nìchjin níkjáya 'kia; kitsò-là j_ñà xita ra ya t_{it}sajna:

—Joón nìchjin t_{in} ra ma maxá; j_ñà nìchjin kii ma kjinchrabà jiòn nga konda-no, tanga mì kì t_{in}'nde 'kia nga nìchjin níkjáya.

¹⁵'Kiaá kiichja Na'ín-ná Jesús, kitsò:

—Jiòn, ra jò isén t_{in}-no. 'Kia nga nìchjin níkjáya, ¿a mí chj_{in}nda'ño jiòn nchraja-no ko búrró-no nga nachrjengio ni'ya-là nga ma nì'kiòò nandá? 'Koaá tixó jiòn-ni. ¹⁶Jè chjoón rakìi, ra t_{je}-là Abraham, ijyeé kjo chrjo'òn jàn nó t_{in}-ni nga t_{it}té'ño-là ní. ¿A mí koma t_{in}nda'ño-ni ni'sín nìchjin níkjáya?

¹⁷'Kia nga ijye kòkitsò Jesús, tà kjosabà-là nga'tsi xita kondra-là; tanga j_ñà xita naxindá, 'ño kjotsja-là koni 'sín t_{in} kjòxkón ra 'ño jeya t_{in}'sín Jesús.

Kjoa ra mangásòn-kò jè xojmá ra mì mostaza*(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)*¹⁸ Jesús kitsò:

—¿Mé ra mangásòn-kò koni 'sín nga batéxoma Nainá? ¿Mé ra ma síngásòn-kò? ¹⁹'Koaà-la jngoya-là koni jè xojmá mostaza; 'kia nga jngo xitá bitjejin ya nangi-là, akjòn bisò, kò ma'nga; jñà nise ra tjíma 'l'ngaá, yaá bínda'á tjé-là ya chrja-là yá rakìi.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse na'yo san*(Mateo 13:33)*²⁰ Ngi india kiichja-ni Jesús, kitsò:

—¿Mé ra nda síngásòn-kò koni 'sín batéxoma Nainá? ²¹'Koaá 'sín ngoya-là koni jè na'yo san 'kia nga jngo chjoón síkójin na'yo san kò chijo ra sinda-ni niñò nchrajín, akjòn masan ijye nga'tsì jè na'yo.

Xotjòba ra 'nchrèya 'ki*(Mateo 7:13-14, 21-23)*

²² Jesús, nga tífì ya ndiyá Jerusalén, kjín naxindá tsatojin nga tsakón-ya, naxindá ra itsíná kjòn kò ra 'i' kjòn. ²³ Jngo xitá iskonangi-là, kitsò-là:

—Na'in, ¿a chibaá ma-ni xitá ra kochrjekàjin kjohi'in Nainá? 'Kiaá kitsò Jesús:

²⁴—Tinè-la ijo-no nga jè titjáha'seen xotjòba ra 'nchrèya 'ki. 'Koaá xin-no: kjín xitá mejèn-là kjoaha'sen tanga mì kì koma ra 'sijn. ²⁵'Kia nga jè ni-là ni'ya ijye kosítjen kò kiichjàto xotjòba ni'ya-là, tsa nditsiaán titsajna, 'kiaá kí'tsiaa nga kixó: “Jì Na'in, chí'xa-nájin xotjòba ni'ya.” Kò jè ni-là ni'ya kitso-no: “Mì kì bexkon-no nándà-ni tsajìon.” ²⁶'Kiaá kixó jìon: “Taánaá ichikò-lajin kò ki'yòkò-lajin, kò tsakon-ya-ní ya nditsin-najin.” ²⁷Takó 'koaá kitso-no: “'Koaá xin-no, mì kì bexkon-no. ÿTìncha'tàxìn-ná ján, jìon xitá ra 'cho 'nià!” ²⁸Yaá chjindáya jìon, kò chjinenè n'ñò 'kia nga jchaà jè Abraham, Isaac, Jacob, kò nga'tsì xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-là, nga titsajna nándà nga tíbatéxoma Nainá, kò jìon, xìn i'nde kitsajna. ²⁹Kj'íi-ni xitá nga tíjngo isà'nde ra kjinchrabà-ni nándà nga bitjokátji-ni tsá'bí skanda nándà kàtjì-ni, kò ya nga kixi-là kò ya ngaskoán-là nándà tjo-ni tsá'bí, nga kokjen'sí ya

ñánda nga tibatéxoma Nainá. ³⁰'Ndi 'ndi, tjin xita ra tjítsajna tjen-ngi, ra koma askan-nioo, jña kítsajna ítjòn-ni; ko tjin xita ra tjítsajna ítjòn 'ndi 'ndi, ra koma askan-nioo, jña kítsajna tjen-ngi-ni.

'Kia nga jè Jesús iskindayake naxindá Jerusalén

(Mateo 23:37-39)

³¹Tijé-ni nichjin ijchó i'ka xita fariseo ya ñánda tjna Jesús, nga kitsò-la:

—Xin i'nde 'tin, jè Herodes mejèn-la si'ken-li.

³²Kitsó Jesús:

—Tangió, ko'tin-la jè xita maña rakii: “'Ndi 'ndi ko nchijòn, 'koaá 'sín 'siaan: bachrjekàjin-ná inìma 'cho-la ní ra tjin ijo-la xita, ti'koaá sindá-na xita ra kiya, skanda 'kia kijchò nichjin nga kjehe'tà-na xá-na.” ³³Takó 'koaá 'sín tjin-nè-na nga jè ndiyá kjián 'ndi 'ndi, ko nchijòn, ko ngii. Mì kì nda tjin nga jngo xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, xin'ta kiyá-la ya naxindá Jerusalén.

³⁴Jiòn, xita naxindá Jerusalén, ra nì'ken jìòn jña xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la, ti'koa najo binè jìòn jña xita ra Nainá síkasén-no! jKjín 'ka kjomejèn-na nga tsikíxkóya-najìòn, koni 'sín 'sín jè xa'nda 'kia nga bíxkó ndí ixti-la nga ya minchangi ya angi najngá-la, tanga jìòn, mì kì kjokjiín-no! ³⁵Chítsijen-la ya i'nde ñánda nga titsajna, tsjín-takòn Nainá; 'koaá xin-no, mì kì ti jcha-nájiòn skanda 'kia nga kijchò nichjin nga kixó: “¡Mé tà nda-la jè ra Nainá isikasén nga nchrabá ngajo-la!”

Kó'sín isinda jngo-ni Jesús xita ra 'chin itjoya tjin-la

14 ¹India 'kia nga nichjin níkjáya, Jesús yaá kii kàkjèn ya ni'ya-la jngo xita ra tjna ítjòn 'tse xita fariseo. Xita kii, inchisíkonda-ní mé kjoa ra 'siin Jesús. ²Ti'koa yaá tjna ya ngixkon Jesús, jngo xita ra 'chin itjoya tjin-la. ³Jesús iskonangi-la jña xita chjine xajon ko xita fariseo, kitsò-la:

—¿A tji'nde-ní nga sixki-lá xita ra kiya 'kia nga nichjin níkjáya, o ra majìn-ní?

⁴Tanga jña xita kii, tà jyò tsikitsajna. 'Kiaá 'ja Jesús, iskábé xita rakii, isinda-ni. Akjòn isikasén-ni ni'ya-la. ⁵'Kiaá kitsò-la jña xita kii:

—Jìòn, tsa búrró-no, kò tsa nchraja-no skatjen-ya jngo ngajo, ɔa mí tsa nditon kináchrje-najìòn ni'sín nichjin níkjáya? 'Koaá tixó jìòn-nì.

⁶Jñà xità fariseo, ni-ti-mé 'én kiichja-ni.

Xkósòn a'ta 'tse xità ra xá nakjoá-ila ñánda bixan xità

⁷Kia nga kijtse Jesús jñà xità ra xá inakjoá-ila, nga jñà fahájin íxile ra incha ítjòn, tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn, kitsò-la:

⁸—'Kia yá ra xá kichja-li ya ñánda bixan xità, kì ya bijnasìn jñà íxile ra incha ítjòn, tsa askaán kj'íi jngo-isa-ni xità ra ti'koa xá inakjoá-ila ra isa 'nó xkón tjna koni ngaji; ⁹jè xità ra xá kiichja-li kitsò-li: “Ti'nde-la jè xità rakìi nga katijna.” Ta sabá kama-li ra ji, nga ya kijnasìn íxile ra fehe'ta-ni. ¹⁰'Kia nga ñánda xá kinákjoa-li, yaá tijnasìn íxile ra fehe'ta-ni mé-ni 'kia nga kj'íi jè xità ra xá káchja-li, kitsò-li: “Ji ndse, ya tjna'ti ímixa ñánda sjna jè íxile ítjòn ján.” 'Koaá 'sín kama-ni nga skexkón-li jñà xità ra taña kitsajna'ta ímixa. ¹¹Jè xità ra 'nga síkijna ijo-la, isaá nangí síkijna; jè ra nangi síkijna ijo-la, isaá 'nga síkijna.

¹²Jesús, ti'koaá kitsò-la jè xità ra xá kiichja-ila:

—'Kia yá ra kinákjoa-la ra ji nga mejèn-li kokjen-ko-li, kì jñà nakjoá ítjòn-la jñà ra nda chikii, ra 'ndsi ma, ra xità xàngii ma, kò xità ra tíhijyo chraña ya ni'ya-li, ra xità nchiná; nga jñà xità kii, maá-la kichja ngajo-li nga siijndà-ni. ¹³'Kia nga 'sí kiji ra ji, jñà tinákjoa ítjòn-la jñà ra xità ima, ra tsìn tsja, ra mì kì ma fì, kò ra mì kì tsijen-la. ¹⁴'Kia nga kò'sín 'siin, nda 'se-la inìma-li; nga jñà xità kii, mì kì ma-la siijndà ngajo-ni; tanga 'kiaá kochjí ngajo-li 'kia nga kjoáaya-ila jñà ra xità kixi.

Mé ra bakón-ya-ná a'ta 'tse xità ra bakjèn 'sí

(Mateo 22:1-10)

¹⁵'Kia nga kí'nrhé jngo xità ra ya taña tjítsajna'ta ímixa, kitsò-la Jesús:

—jMé ta nda-la jè xità ra ya kokjen-te ya ñánda tíbatéxoma Nainá!

¹⁶'Kiaá kitsò Jesús:

—Jngo xità, ra jngo 'sí tsikijna; kjin xità isíkij'nrhé. ¹⁷'Kia ijchò chiba-la nga ijye kokjen xità, isikasén chi'nda-la nga

kiichja-là jñà ra xá inakjoá-ila, kitsò-là: “Ijyeé tjínda ijye tsajmì, nchrabá jìòn.” ¹⁸Tanga jñà xitá kii, jngó jngó isíjé kjoanihijcha'ta nga mì kì ma'a-là. Kitsò jè ra tíjna ítjòn: “Mí-la kì koma kjín-na; nangí kàbatse jngo 'ndé; yaá tífikatsíjen-là; tijchaà'tá-ná nga mì kì ma'a-na.” ¹⁹Jè ra ìjngo kitsò-te: “'Òn nchraja ra bínchi 'sa kàbatse; jñà tífikjó'ta a nda síxá; tijchaà'tá-ná, mì kì kjiáan.” ²⁰Ra ìjngo, 'koáá tì kitsò: “'An, 'saá kàbixan, 'koáá ma-ni nga mì kì kjiáan.” ²¹'Kia nga 'ji-ni jè chí'nda, tsi'kénajmí ijye-là ni-là nga'tsì 'én kii. Kjojtí-là jè ni-là ni'ya; 'kiaá kitsò-là chí'nda-là: “Nditon 'tin ya nditsin ján, kò ya aya ndiyá-là naxindá; nchrabáko ijyi ra xitá ima, ra tsin tsja, ra mì kì ma fì, kò ra mì kì tsijen-là.” ²²Ra kjomà askan-nioo kitsò jè chí'nda rakii: “Ijye kabitjasòn-ní koni 'sín kà'mí-ná, tanga takó tjín-isa i'nde.” ²³'Kiaá kitsò jè ni-là chí'nda: “'Tin nga tíjngo ndiyá-té ján kò ya ñánda tjín ndiyá itsjí; kjo'ño 'tin-là jñà xitá nga nchrabákii, mé-ni nga katatse-ni ni'ya-na. ²⁴'Koáá xín-no, nijngo xitá ra isikjín'chré ítjòn kòkjen-kò-na 'sí-na.”

Kó 'ki chjá tjín-ni nga mangítjìngi-lá Cristo

(Mateo 10:37-38)

²⁵'Nó kjìn xitá tjìngi-là Jesús; isíkáfaya'ta-là, kiichja, kitsò-là: ²⁶—Tsa yá ra mejèn-là nga 'an nchrabátjìngi-na, mì kì kama ya skoótá'yá'ta-na tsa jè isa 'ño tsjake ijo-là, na'in-là, na-là, chjoón-là, ixti-là, 'ndse, ndichja, tsa mì 'ño tsjake-na ra 'an. ²⁷Ti'koáá mì kì kama ya skoótá'yá'ta-na jè xitá ra mì kì tsò ikon nga nchrabá'ta-na nga chíkjoa-là kjo'hi'in ra kotojin ra ta ngatjì tsa'an koni 'sín nga bato kjo'hi'in xitá ra 'bamijìn krò ra tijè ya biya'tá-ni. ²⁸Tsa 'kia mejèn-najìòn nga jngo chrjó ra 'nga kínda jngo, ¿a mí tsa ítjòn jchósòn-la kótjín singi chjí-là, a tjín-no ton ra sinda ijye-ni? ²⁹Tsa tà jè tjà'tsin chrjó sijna-ni, tsa mì kì kojngo ijye-ni chrjó, siitsja'tin-no nga'tsì xitá ra ske, ³⁰nga kitso: “Jñà xitá kii, tsikí'tsia-ní nga iskimítjen chrjó ni'ya-là tanga mì kì kjòjngo-ila.” ³¹Tsa jngo xitaxá ítjòn ra kjojchán tífi nga skajàn-kò jngo ra ti'koá xitaxá ítjòn, ¿a mí tsa ítjòn skoósòn-là tsa te jmi ma-ni xitá-là ra 'tse, a chíkjoaá-là nga skajàn-kò tsa kan jmi ma-ni ra kondra-là? ³²Tsa ske-là ikon nga mì kì chíkjoa-là, ti'kiaá-ni nga kjin tíjna xitaxá ítjòn ra ìjngo, nga siikasén xitá-là ra siijé kjo'nchán. ³³'Koáá tì'sín tjín

ra a'ta tsajìon, nga'tsi ra mejèn-là nga xit̃a tsá'an kama, ítòn katasíkítsjen a tjiŋgoó ikon nga tsjín ijye tsajmì ra jè tsjake. Tsa majìn, mì kì kama nga xit̃a tsá'an xín-là.

'Koaá jngoya-là koni tsa naxa jñà ra xit̃a-là Cristo,

(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

³⁴Jè naxa, nda-ní; tanga tsa 'kia mì kì tì jnchra kama-ni, ¿kó'sín kochjeén-isa? 'Koaá tixó jìon-nì. ³⁵Mì kì tì mé chjì-ila; mì kì tì kochjeén-ila nangi; kò mì kì tì kochjeén-ni koni tjé'nde; tà xaájten-isa. Nda kjón tìná'ya koni 'sín xin-no.

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse chjìngò ra isakò-ni forrè-là

(Mateo 18:10-14)

15 ¹Jñà xit̃a ra síkíchjítjì tsajmì 'tse xit̃axá Roma, kò jñà xit̃a ra 'cho tjín kjoa ra 'sín, ijchò kincha'ta-là Jesús, nga mejèn-là kjì'nchré-là. ²Jñà xit̃a fariseo, kò xit̃a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, kiichjajno-là Jesús, kitsò:

—Jè xit̃a rakì, jñà nda báko xit̃a ra 'cho 'sín, kò yaá taña bajjèn-kò.

³Jesús, 'kiaá tsi'kénajmì jngo-là kjoa ra mangásòn, kitsò-là:

⁴—Tsa jngo xit̃a tsajìon ra jngo sindò ma-ni forrè-là, tsa jchija jngo, ¿a mí tsa ya sìkítsajna ya ajin ijñáa jñà ra ijòn-kan kò chrjo'òn ijòn ma-nioo? Akjòn ikátsji jè ra ichijà skanda sakò-là. ⁵'Kia ijye sakò-là, tsjaá 'se-là; akjòn koa'nga nga koaàsòn chrja-là. ⁶'Kia nga kijchò-ni ni'ya-là, kichjaá-là jñà xit̃a ra nda báko, kò xit̃a ra tjíhijyo chraña ya ni'ya-là, kitsò-là: “Tingásòn-kò-ná nga sìtsja jngohíjteé, nga ijyeé kàsakó-ni forrè-nà ra ichijà.” ⁷'Koaá 'sín tse kjotsja 'se ya ján ngajmì 'kia jngo xit̃a síkájno jé-là nga mì tì jé bátsji-ni, nda mí 'koa-ni a'ta 'tse ra ijòn-kan kò chrjo'òn ijòn ma-ni ra xit̃a kixì ra mì kì machjeén nga síkájno.

Kjoa ra mangásòn-là a'ta 'tse chjoón ra isakò-ni ton-là

⁸Tsa jngo chjoón, te ma-ni ton-là; tsa jchija jngo, ¿a mí tsa kokà ni'í, tì'koa koticha aya ni'ya-là; nda kjón koaàtsji ton-là skanda nga sakò-là? ⁹'Kia ijye sakò-là, kichjaá-là íchjín ra nda báko kò íchjín ra tija chraña-ni ni'ya-là, kitsò-là: “Singásén nga titsjako jngohíjta-ná, nga ijyeé kàsakó-ni ton-nà ra ichijà.”

¹⁰Koaá xìn-no, 'koaá tì'sín t́jín kjotsja ya ngixkon ìkjali-la Nainá 'kia nga jngo xita síkájno jé-la nga mì tì jé bátsji-ni.

Kjoa ra mangásòn-la a'ta 'tse ti ra tsaká'nga-la ikon

¹¹Jesús tsi'kénajmì ìjngo-la kjoa ra mangásòn; kitsò:

—Jngo xita ra jò ma-ni ìxti 'xìn-la. ¹²Jè ti-la ra ma i'ndí, kitsò-la na'in-la: “Na'in, 'ti-ná tsajmì ra 'an bako-na.” Jè na'in-la isijòyaá tsajmì ra t́jín-la, akjòn kitsjá-la. ¹³Ra ijye tsato jò jàn nichjin, jè ti, tsatína ijye nga'tsi tsajmì ra itjábé-la nga isijngo ton-la. Akjòn jngo naxindá ra 'nó kjin kijina kiji. Yaá isikjeheya tsjé-tsje ton-la nga taxki isiko ijo-la. ¹⁴'Kia nga ijye ijyeheya ton-la, kjinchrá ki'se ya i'nde ñánda nga t́jna; mì kì tì isakò-la mé ra skine. ¹⁵'Kiaá kiji nga isijé xá jngo-la xita ra ya i'nde-la naxindá rakìi. Xita ra kitsjà xá-la, yaá isikasén ya ñánda t́jín-la nangi nga isikìnda chinga. ¹⁶Jè ti, sí mején-la

nga jè skine chrjabá najmá ra bakjèn chinga, tanga mì yá ra tsjá-la. ¹⁷Chaán isíkítsjen nga kitsò: “i'Ya ni'ya-la na'in-na, ḱjín chi'nda t́jín ra jnengi-la tsajmì ra kjine, ko 'an, kjinchrá tibiyaá ijndíi! ¹⁸Kjín-la india-na ya ni'ya-la na'in-na; 'koaá xín-la: Na'in, tseé jé tsakatsjía ra a'ta 'tse Nainá ra t́jna ngajmi ko ra a'ta tsaji; ¹⁹mì kì tì bakèn-na nga i'ndí-li 'kín-ná; ko'sín jchatakòn-ná koni tsa jngo chi'nda-li.” ²⁰'Kiaá tsasítjen nga kiijkón na'in-la.

'Tikjín tífì-isa-ni nga kijtsexkon jè na'in-la. Jè na'in-la kjòhimake-ní, tsahachikon'tá-la, akjòn itsabákjá i'ndí-la, ko

iskine'a. ²¹Jè ti kitsó-ní: "Na'in, tseé jé tsakatsjía ra a'ta 'tse Nainá ra tjna ngajmi kò a'ta tsaji; mì kì tì bakèn-na nga i'ndí-li 'kín-ná." ²²Tanga jè na'in-la kitsò-la chi'nda-la: "Nditon nchrabáko jngo nikje ra 'ño nda 'ki nga tikáya, kò tiya jngo-la jtongo najmá-tsja, kò tikáya jngo ngá xajté. ²³Tahí'cha jngo nchraja i'ndí ra 'ño xiné, akjòn ti'ken. ¡Chjineé, 'sí kíjna jngeé! ²⁴Jè i'ndí-na, maá-na koni tsa ijyeé 'ken, tanga tijnakon-ní; ijyeé ichijà tsiki, tanga ijyeé kàsakó-ni 'ndi 'ndi." Akjòn tsikí'tsia nga tsikíjna 'sí.

²⁵Jè ti ra ma jhínga, yaá tísíxá ya nangi-la. 'Kia 'ji chraña-ni ni'ya-la, kií'nchré-la nga tífane nga 'sí tjin nga inchitè xita. ²⁶'Kiaá kiichja jngo-la chi'nda, iskonangi-la mé ra tíma. ²⁷Jè chi'nda kitsò-la: "Jè 'ndsi kà'fiì-ni; jè na'in-li kàsí'keén jngo nchraja i'ndí ra 'ño xiné, tà ngatjì-a nga nda kà'fiì-ni jè 'ndsi." ²⁸Jè ti jhínga, 'ño kjojtì-la; majìn-la 'jaha'sen ni'ya; 'kiaá itjo ni'ya na'in-la, tsikítsa'ba-la nga katjaha'sen. ²⁹Tanga jè ti kitsó-ní: "¡An, kjo kjin nó tísíxá-la nga nda tísìhitjásòn-la; ni sa jngo ndí tíndso i'ndí-li 'bí-ná nga sítsjákoo xita ra nda báko-na. ³⁰Tanga 'kia nga kà'fiì-ni jè

ti-li ra isikjeheya tòn-li kò tsajmì-li; nga isikjeheya-kò íchjín ská; nga ijye ka'fi-ni, akjòn jngo nchraja i'ndí ra 'nõ xiné kani'ken-la.” ³¹ Jè nà'in-la kitsò-la: “Ngaji ra i'ndí-na xin-la, íf tijnako ki'ta-ná; nga'tsì tsajmì ra tjín-na, tsaji-ní. ³² Tanga tjínè-la nga 'sí kájna jngeé nga tsja 'ké-lá inìma-ná, tà ngatjì-la ijyeé ka'fi-ni 'ndsì. Nga maá-na koni tsa ijyeé 'ken, tanga tijnakon-ní; ichijà-ní tsiki, tanga 'ndi 'ndi ijyeé kàsakó-ni.”

Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse chi'nda ra ma-la kondacha

16 ¹ Jesús tsi'kénajmí ìjngo-la kjoa ra mangásòn jñà xita ra kotá'yá'ta-la, kitsò-la:

—Jngo xita nchiná, tijnáa jngo-la xita ra tijná ítjòn-la chi'nda nga jè be ijye xá. Xita rakìi isingi-ní ya ngixkon ni-la, nga jè-ró tsajmì-a ni-la tísíkjeheya. ² 'Kiaá kiichja-la jè ni-la, kitsò-la: “¿Mé 'én ra kotsò 'nchree a'ta tsaji? 'Tí-ná kindá ra kjoa 'tse xá-li; mí-la kì tì chi'nda ítjòn kama-ni.” ³ Chi'nda rakìi, kitsò-ní: “¿Mé ra 'siaan? Mí-la tì kì tsjá xá-na jè ni-na. Mì kì chíkjoa-na tsa ya síxáa ya ajin ijñá. Kò kosabá-na tsa tòn síjé kjotjò. ⁴ Ijyeé be mé ra 'siaan mé-ni nga 'se-na xita ra nda koako-na ra tsjá'nde-na ya ni'ya-la 'kia nga 'an ra tjàhixìn-na xá-na.” ⁵ 'Kiaá jngó jngó kiichja-la xita ra tjen'tin ni-la. Kitsò-la jè ra tijná ítjòn: “¿Kótjín tjín-ni ra tjen-li 'tse ni-ná?” ⁶ Xita rakìi kitsò: “Jngo sindo barril sihitì tjen-na.” Kitsò-la xákjén: “Chjíbí xajon-li, tinda jngo isi ra kj'íi jè ra tà icháte ti'ti.”

⁷ Akjòn kitsò-la jè ra ìjngo: “Ra jì, ¿kótjín tjen'tin?” “Jngo sindo jmi kilo trigo tjen-na”, kitsò ra jè. 'Kiaá kitsò-la: “Chjíbí xajon-li; tinda jngo isi jè ra tà ijòn-kan jmi ti'ti.” ⁸ Jè ni-la, nda tsachrjengi kjobítsjen-la, nga maá-la tsakátsji xita ra nda koako, ni'sín 'cho ki'sin nga iskondacha-la ni-la. Jñà ra mì tsa xita-la Nainá, isaá be kó'sín bátsji xita ra nda báko ra ma sketjò, nda mí 'koa-ni koni jñà xita ra isen tjín kjobítsjen-la.

⁹ 'Koaá xin-no, tichjeén tòn kò tsajmì ra tjín i isà'nde nga kata'se-no xita ra nda koako-no, mé-ni 'kia nga mì kì tì kochjeén-ni i isà'nde, sakò-no xita ra nda koako-no ya ján ngajmi ra sketjò-no ya ñánda kitsajna skanda ta mé nichjin-nioo.

¹⁰ Jè ra nda sihitjasòn kjoa ra ta chiba tjín, ti'koaá nda sihitjasòn kjoa ra tse tjín-ni; tanga jè ra mì kì kixi 'siin a'ta 'tse kjoa ra ta chiba tjín-ni, ti'koaá mì kì kixi 'siin a'ta 'tse kjoa

ra isà tse tjin-ni. ¹¹Tsa mì nda nichjeén tsajmì kò tòn ra tjin ì isà'nde, mì kì tjábé-no kjoa ra ngi nda tjin ra 'tse ngajmi. ¹²Kò tsa mì nda nichjeén tsajmì kò tòn ra mì tsajìòn, tì'koaá mì kì tjábé-no ra ngi tsajìòn ya ján ngajmi.

¹³Nijngo xita ch'i'nda ma jò 'siin ni-la ra síxá'ta-la. Tsa jò ma-ni ni-la, jngo-la ra kojtiike kò jngo-la ra kotsjake; kò ñá tsa jngo ra nda síxá-la kò jè ra ijngo mì kì nda síxá-la. Mì kì ma tsa kò kjoanchiná sixákeé kò tì'koa sixákeé ra kjoa 'tse Nainá.

¹⁴Xita fariseo ra tsjake tòn, tà tsijnòke-ní 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii. ¹⁵Kiaá kitsò-la jè Jesús:

—Jìòn, nda níkítsajna ijo-no ya ngixkòn xita, tanga beé Nainá jè inìma-no, nga mì tsa kixi-ni kjoa nga nda 'nià. Jè kjoa ra jeya síkijna xita, bachrjengí Nainá.

Kó'sín nga mì kì ma jchija kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés

¹⁶Jesús kitsò-isa:

—Kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés kò 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, jñá machjeén skanda 'kia nga 'ji jè Juan ra tsatínda xita. Kò 'kiaá kjo'tsia-ni nga kí'senajmí kó'sín batéxoma Nainá. Nga'tsi xita kjo'ñó mejèn-la nga 'faha'sen-jin a'ta 'tse kjotéxoma-la Nainá.

¹⁷Koni 'sín mì kì ma jchija jè isà'nde kò jè ngajmi, 'koaá tì'sín nijngo letra-la ma jchija'ta-la jè 'én 'tse kjotéxoma-la Nainá.

Jesús tsakón-ya a'ta 'tse xita ra tsjin-ni xákjén

(Mateo 19:1-12; Marcos 10:1-12)

¹⁸Tsa yá ra tsjin-ni chjoón-la akjòn kixan-kò chjoón ra kjíí, kjoachijngi tí'sín; kò jè ra bixan-kò chjoón ra kitsjin-ni 'xin-la, tì'koaá kjoachijngi tí'sín-te.

Mé ra bakón-ya-na a'ta 'tse xita nchiná kò xita imá ra 'mì Lázaro

¹⁹Jesús kitsò:

—Jngo xita nchiná tsikijna ra 'ñó nda kjòn nikje chjí tsakjaya; nichjin nchijón-ní nga tsi'ké 'sí ra taxkí 'ñó nda ma.

²⁰Tì'koaá tsikijna jngo xita imá ra tsi'kín Lázaro, ra ijà-la jtsé ya ijo-la. Yaá bijna ya xotjoba-la ni'ya-la xita nchiná rakíi.

²¹Xita imá rakíi, imaá faajin-la jñà xi-la tsajmì ra katsangi ya

ímixa ra kjine jè xita nchiná; ko bijchó jñà nañá nga kjinejno jè jtsé-la. ²²'Kia nga ijye 'ken jè ndi xita ima rakii, jñà ikjali-la Nainá yaá kiikoó ya ñánda títina Abraham, ya ñánda nga nda chon. Tí'koaá 'ken-te jè xita nchiná; akjòn isihijin.

²³'Ya i'nde 'tse mi'ken ñánda nga tísikjiín kjohi'in jè xita nchiná, iskotsíjen-ní, kijtse jè Abraham nga kjin títina; ya títina'ta-la jè Lázaro. ²⁴'Kiaá 'ño kiichja kitsò: “i'Na'in Abraham, jchahimatakón-ná! Tikasín jè Lázaro nga katasíka'nchi itsé najmá-tsja ya ajin nandá nga katasí'nchán itsé ndijen-na; 'ño tse kjohi'in tísikjiáan ya ajin ni'í.” ²⁵Jè Abraham kitsò-la: “Ngaji, tikítsjin 'kia nga tsikijni ya isà'nde, 'ño nda tsikijni. Ko jè Lázaro, kjohi'in isikjiín; tanga 'ndi 'ndi, nda títina-ni ya ijndíi, ngaji, kjohi'in tjinikjiín. ²⁶'Koaá 'sín títin, tí'koaá jngo xangá jñò ra 'ño nanga kjinaya masen mé-ni m̀ k̀ kama ján koto'ta-ni ján jñà xita ra títisajna ijndíi; ko jñà ra títisajna ján, m̀ k̀ kama kjinchrabà ijndíi.”

²⁷'Kitsó jè xita nchiná: “Na'in Abraham, 'tíin kjonda, tikasín Lázaro ya ni'ya-la Na'in-na. ²⁸'On ma-isa-ni 'ndsè ra ya títisajna. Káténajmí-la ra kjohixi mé-ni m̀ t̀'koa i kjinchrabà-ní ya i'nde 'tse kjohi'in.” ²⁹Abraham kitsò-la: “Xita xàngii, ijyeé títin-la xajon-la Moisés ko 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la; jñà kata'nchré-la!” ³⁰'Kiaá kitsò jè xita nchiná: “Majin, na'in Abraham, tsa jngo xita mi'ken ra ijye kijtse kjohi'in kiji nga 'keènajmí-la, síkájno jé-la ko m̀ t̀ k̀ jé koàtsji-ni.” ³¹Jè Abraham kitsò-la: “Tsa m̀ k̀ 'nchré-la xajon ra tsikinda Moisés ko 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, tí'koaá m̀ k̀ k̀ kjiín-la ni'sín kjoáya jngo-la mi'ken.”

Kó'sín machjeén nga sijcha'tà-lá 'ndsé

(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

17 ¹Jesús kitsó-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la: —Kji'tá nichjin 'se xita ra kii'tin-ná nga kjótsji-jé, tanga ima-ró-ni jè xita ra ko'sín 'sion. ²Isaá-la nda-la tsa jngo najo natsí katasité'ñóngi ya ísin, akjòn síkátjen-jin ya ndáchikon, mé-ni nga m̀ jé skañijin-ni jñà ra ndi xita ima. ³Tikindaa ijo-no!

'Tsa jè 'ndsi bátsji-jé ra a'ta tsaji, tikixiyi; tsa síkájno jé-la nga m̀ t̀ jé koàtsji-ni, tijchaà'ta-la. ⁴Ni'sín ito 'ka nga jngo

nichjin koaàtsji-jé, kò tsa ito 'ka nga jngo nichjin siikaatjìya-ila kjobìtsjen-la nga kijchòjkon-li, tsa kitso-li: “Mì kì tì kò'sín 'sin-na”, tijchaà'ta-la.

Kó'sín nga 'ñó chjí-la kjoa makjiín-ná

⁵Jhà xita ra tsikíxá-la Na'ín-ná Jesucristo kitsò-la:

—Tisiko-nájin mé-ni isa 'ñó nda kokjiín-najin ra a'ta tsaji.

⁶Jè Na'ín-ná 'kiaá kitsò-la:

—Jìòn, tsa ta 'koaà-la 'ki kokjiín itsé-najìòn koni 'sín itsé 'ki jè xojmá mostaza, kamaá 'kín-la jè yá xi'nchro rakii: “Chjínèyi ijo-li, akjòn ya katatje-jin ya ajin ndáchikon ján”; kò 'koaá 'sín sihitjasòn-no.

Ñaa-ni xá-la ch'i'nda

⁷Jìòn, tsa jngo ch'i'nda tíjna-no ra nchraja kàfìsíkínchi kò tsa tíndsó kàfìkò'ndá, 'kia nga kj'i'ni xá-la, ¿a 'kín-la: “Tijni, tijna'ti ímixa”? ⁸¿A mí tsa tà isa 'kín-la: “Tijnandi nga tisin-ná nga tinda-ná tsajmì ra kókjen kò ra sk'iaa. 'Kia nga ijye kama, akjòn tichi kò 'tì ra jì”? ⁹Jè ni-la, mì tsa tjínè-la nga kitso-la ch'i'nda-la: “Nainá ra kíichjì-li jè kjoa ra ka'nì”; nga xá 'koaá 'sín tjínè-la nga síhitjasòn jè xá ra si'tin. ¹⁰Ti'koaá jìòn, 'kia nga ijye sihitjasòn ijye xá ra Nainá tsjá-no, isaá-la nda-ni tsa kixó jìòn: “Jin, mì kì mé chjí-najin, mì tsa mé ra kà'nià-jin, tà jé kanihitjasòn-jin koni 'sín tjínè-najin nga 'sian-jin.”

Kó'sín te xita isinda-ni Jesús ra tífi'ndojno chrjaba ijo-la

¹¹Jesús, 'kia nga tífi ya naxindá Jerusalén, yaá 'jahato nangi Samaria kò nangi Galilea. ¹²'Kia nga ijchò jngo ndí naxindá ra itsé 'kioo, te ma-ni xita iskajin ya aya ndiyá, ra tjín-la 'chin ra fi'ndojno chrjaba ijo-ná. Kjiín tsincha-ni, ¹³nga 'ñó kiichja kitsò:

—¡Jesús, Maestro, jchahimatakón-nájin!

¹⁴Jesús, 'kia nga kijtse, kitsó-la:

—Tangió, takón-la ijo-no jè na'mì.

'Kia nga inchifi jhà xita kii, kjotsjeé-ni ijo-la jè 'chin ra tjín-la. ¹⁵'Kia nga kijtse ijo-la nga ijye kjonda-ni 'chin ra tjín-la, jngo-ni ra tsáfa india-ni; 'ñó kiichja nga jeya kisíkijna Nainá.

¹⁶Tsasèn-xkò'nchi'ta-la Jesús skanda a'ta nangi nga kitsò-la:

“Nainá ra k_iíchj_i-li.” Jè x_it_a r_ak_ii, x_it_a Samaria-ní. ¹⁷Jesús kitsó-la:

—¿A mí tsa te ma-ni j_nà x_it_a ra kàmatsje-ni 'chin-la? J_nà ra ijan, ¿ñánda t_jítsajna? ¹⁸¿A tà jngo x_it_a ra x_in i'nde-la kàmáfa india-ni nga jeya tísíkj_na Nainá?

¹⁹Jesús kitsó-la x_it_a r_ak_ii:

—Tísítj_in, 'tin-ni; ki-ní nga kàmakj_in-li nga kamanda-ni 'chin-li.

'K_ia nga jch_a-la kó'sín kotèxoma Nainá

(Mateo 24:23-28, 36-41)

²⁰J_nà x_it_a fariseo iskonangi-la Jesús, kitsò-la:

—¿Kj_iá-ni nga nda jch_a-la kó'sín kotèxoma Nainá?

Jesús kitsó-la:

—Koni 'sín batèxoma Nainá mì tsa tsijen jch_a-la. ²¹Mì tsa yá ra k_itso: “Í t_jjna i_jndí”, k_o “Yáá t_jjna ján”; ijyee yáá t_jjnajin-najìon kó'sín batèxoma Nainá.

²²Jesús, kiichj_a-isa; kitsò-la j_nà x_it_a ra kotá'yá'ta-la:

—Kijchò n_ichj_in 'k_ia nga mejèn-no jch_a jngo n_ichj_in 'k_ia nga k_jí'i india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xian-la ijo-na, tanga mì k_i jch_a jìon. ²³Koaá k_itso-no j_nà x_it_a: “Chítsijen-la i_jndí k_o chítsijen-la ján.” Tanga k_i makj_in-no, k_o k_i y_a mangítj_ingi-la. ²⁴Koni 'sín ma ni'í 'ch_on 'k_ia nga fate, nga jngo tjandi mahisen, 'koaá 'sín k_ama 'k_ia nga kijchò n_ichj_in nga k_jí'i india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xian-la ijo-na. ²⁵Tanga ítjòn, tsee kjohi'in sikj_iáan; j_nà x_it_a ra t_jin n_ichj_in 'ndi 'ndi, k_ochrjengií-na. ²⁶Koni 'sín kjomà j_nà n_ichj_in 'tse Noé, 'koaá t_i'sín k_ama j_nà n_ichj_in 'k_ia nga k_jí'i india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xin-la ijo-na. ²⁷N_ichj_in 'tse Noé, j_nà x_it_a in_ichibakjèn-ní, in_ichi'bi-ní, in_ichibixan-ní, skanda jè n_ichj_in 'k_ia nga 'jaha'sen jè ni'ya chitso jè Noé; akjòn 'ji jtsí xkón, yáá ijyehesòn nga'tsì x_it_a. ²⁸Koaá t_i'sín kjomà j_nà n_ichj_in 'tse Lot. J_nà x_it_a in_ichibakjèn-ní, in_ichi'bi-ní, batse k_o batína tsajmì-la, bítje tsajmì-la, k_o bínda ni'ya-la; ²⁹tanga jè n_ichj_in 'k_ia nga itjojin jè Lot y_a nax_indá Sodoma, in_ichrabà-ni ngajmi ni'í ra ngi chijo ni'í azufre, yáá ijyehesòn nga'tsì x_it_a. ³⁰Koaá 'sín k_ama jè n_ichj_in 'k_ia nga k_jí'i india-na 'an ra l'ndí-la X_it_a xian-la ijo-na.

³¹Jè n_ichj_in 'k_ia nga k_ok_ama, jè ra y_a t_jina y_a asòn'nga ni'ya-la, k_i tà chjàn bitjojen-ni nga skaábé tsajmì ra t_jin y_a

ni'ya-la; ko jè ra ya tsá'bajin nangi-la, kì tà chjàn nchrabá-ni ni'ya-la. ³²Tíkítsjen koni 'sín kjomà'tin jè chjoón-la Lot. ³³Ta yá xítà-ni ra ko'sín bínè-la nga mì mé kama-la jè kjobinachon-la, ta isáá sùjchija jnchro; tanga jè ra tsjá kjobinachon-la nga katachija, ta isáá jnchro nda kíjna-ni askan-nioo.

³⁴'Koaá xin-no, jè nitjen 'kia nga kokama, ya ñánda jò ma-ni ra kjisòn nachan, jngo-ni ra kijiko Nainá, ko jngo sijna. ³⁵Ko tjin ya ñánda jò ma-ni íchjín inchisíki'xi na'yo, jngo-ni ra kijiko Nainá, ko jngo sijna.

³⁶Jò xítà 'xin ra inchisíxangi tsajmì tjé-la, jngo-ni ra tjábé nga tjámitjen nga íko Cristo, jè ra ijngo, sijna-ní nga 'se-la kjohi'in.

³⁷Jñà xítà iskonangi-la Jesús:

—¿Na'in, ñánda-ni nga ko'sín koma?

Jesús kitsó-la:

—Ya ñánda kjijna cho 'ken, yaá kojín-nè jñà níké.

**Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse chjoón jch'an ko
jè xítaxá ra 'ñó 'nga ikon**

18 ¹Ti'koaá tsi'kénajmí jngo-la Jesús, kjoa ra mangásòn nga machjeén-ní nga mì kì síhindeé inìma-ná, nga nichjin nichjón-ní kinákjoa'ta-lá Nainá. ²Kitsò-la:

—Jngo naxindá, yaá tjna jngo xítaxá ra mì kì bekkón Nainá ti'koa mì kì bekkón xítà ra kj'íí. ³Tiya-ni naxindá rakii, tjna jngo ndí chjoón ra ijye 'ken 'xin-la ra fijkon ki'ta jè xítaxá rakii nga tsò-la: “Tindajín-ná kjoa ra tjin-na a'ta 'tse xítà kondra-na.” ⁴Tanga jè xítaxá, mì kì nditon tsikíndajín-la.

Tanga ra kjomà askan, chaán isíkítsjen nga kitsò: “Ni'sín mì kì bekkóon Nainá, ti'koa mì kì bekkóon xítà, ⁵tanga jè chjoón rakii, sí 'ñó tísisi-na, 'koaá ma-ni nga kindajín-la mé-ni nga mì ti i kj'ííjkon-na, ko mì ta tsja 'an sùjti-na.”

⁶Kitsò Na'in-ná:

—Nda tiná'ya koni 'sín tsò jngo xítaxá ra mì tsa kixi 'sín. ⁷Jè Nainá, ¿a mí tsa isa nditon kíndajín-la jñà xítà-la ra xá jahjin-ni ra ko nichjin ko nitjen 'ñó síjé'ta-la? ¿A mí tsa isa nditon sùisin-la? 'Koaá tixó jiòn-ni. ⁸'Koaá xin-no, isáá sasa kíndajín-la. Tanga 'kia nga kj'i'í india-na 'an ra l'ndí-la Xítà xian-la ijo-na, ¿a sakó-isa-na i isà'nde xítà ra makjiín-la a'ta tsá'an?

**Kjoa ra mangásòn a'ta 'tse xita fariseo ko
xita-la xitaxá Roma ra síkíchítjì tsajmì**

⁹Jesús tsi'kénajmì ijngo-la kjoa ra mangásòn 'tse xita ra kixi tsò-la ijo-la nga bachrje-ngi xita ra kj'íí.

¹⁰—Jò xita kijì ya ingo ítjòn nga kiichja'ta-la Nainá: jngo ra xita fariseo, ko jngo xita ra síkíchítjì tsajmì 'tse xitaxá Roma. ¹¹Jè xita fariseo, síjna kixi kjòn-ni, tíchjatjì ijo-la, títsò: “Tse kjonda kata'se-li Na'in, nga mì tsa ko'siàn ra 'an koni 'sín 'sín xita ra kj'íí; nga xita chijé, nga xita 'tsen, ko nga xita chijngi; ko nga mì tsa ko'sín 'siaan koni 'sín 'sín jè xita rakìi ra síkíchítjì tsajmì. ¹²Ra 'an jò 'ka bátijnachjan nga jngo xomàna; tsja-ná ra jngoyá 'kia nga teya nga'tsi tsajmì ra sikíjnee.” ¹³Tanga jè xita ra síkíchítjì tsajmì, kjíin síjna-ni ra jè; nda majìn-la nga kjíitjen xkon ya ján ngajmi; tà jè inìma-la 'bé-la; nga tsò: “jNainá, kata'se-li kjohimatakòn ra a'ta tsa'an nga xita jè 'mì-na!” ¹⁴Koaá xin-no, jè xita rakìi, 'kia nga kijì-ni ni'ya-la, ijyee xita kixi kitsò-ila Nainá; tanga jè xita fariseo, majìn. Tà ngatjì-la, tsa yá ra ta jè 'nga síkíjna ijo-la, ta isaá nangi síjna-ni, ko jè ra nangi síkíjna ijo-la, isaá 'nga síjna jnchro.

Kó'sín isichikon'tin ndí ixti jè Jesús

(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

¹⁵Jñà xita tí'koaá 'jiikó ndí ixti itsíná mé-ni nga kátá'ta-la tsja. Tanga jñà xita-la Jesús ra ya kotá'yá'ta-la, 'kia nga kijtse jñà xita ra 'jiikó ndí ixti, tsakátiko-ní. ¹⁶Tanga jè Jesús kiichjaá-la jñà ixti; kitsò-la xita-la:

—Tí'nde-la jñà ndí ixti nga katanchrabá'ta-na; kì jìòn batechjà-la; jñà xita ra ko'sín kjòn inìma-la koni 'sín kjòn 'tse ndí ixti, ijyee 'tse-ní nga'tsi kjonda ra tjín ya nándà nga tíbatéxoma Nainá. ¹⁷Ngi kjohixíí ra xian-no, jè ra mì kì ko'sín tjín inìma-la koni 'tse jñà ndí ixti nga skaábé kjonda-la Nainá nga jè katatéxoma-la, mì kì koma kjoaha'sen ya nándà nga tíbatéxoma Nainá.

Kó'sín tsi'kìn-la jngo xita ra 'ñó nchiná

(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

¹⁸Jngo ra xita ítjòn iskonangi-la Jesús kitsò:

—Maestro, ra xita nda 'mì-li, ¿mé ra ma 'siaan nga 'se-na kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda ta kjíá-nioo?

¹⁹ Jesús kitsó-lá:

—¿Mé-ni nga xitá nda 'mì-ná? Nga tsìn jngo xitá ra nda; ta jngoó jè Nainá ra nda xitá. ²⁰ Ijyeé tjjin-li kótsò kjotéxoma: “Kì kjoachijngi 'nì, kì xitá nì'kin, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso fanè-la xitá ra kjíí, nda jchaxkín na'in-li kò na-li.”

²¹ Xitá rakìi kitsó-ní:

—Tísíhitjasòn ijye-ná nga'tsì kjoa kii kó nga tísíjchá ijo-na.

²² Kia nga kií'nchré Jesús, kitsó-lá:

—Jngo kjoa chija-isa-li: tatina ijyi nga'tsì tsajmì ra tjín-li; 'tì-la xitá imá mé-ni nga tse kjonda 'se-li ya ján ngajmi. Kò akjòn nchrabátjingi-ná.

²³ Xitá rakìi, 'kia nga kií'nchré, tà kjobaá-la, tà ngatjì-la 'nó nchiná. ²⁴ Jesús, 'kia nga kijtse nga 'nó ba ki'se-la, kitsó-ní:

—'Nó chjá kama-la ra xitá nchiná nga kjoaha'sen nándá nga tibatéxoma Nainá! ²⁵ 'Nó chjá kama-la nga kjoaà'sen-jin; nga skanda isaá-la chiba chjá kama-la jngo cho camello nga kjoaà'sen-kjá ya nándá nga tì'xá nindo ra tjahiña-ni nikje.

²⁶ Jñà xitá ra kií'nchré kitsó-ní:

—¿Yá xitá-ni ra koma kitjokajin kjohi'in tsa'koa?

²⁷ Jesús kitsó-lá:

—Jè kjoa ra mì kì ma-la 'sín jñà xitá, ra jè Nainá, komaá-la ra jè.

²⁸ Kiaá kitsò Pedro:

—Ra jin, kijmitákon ijyeé-nájin mé ra tjín-najin nga jì timatjingi-lajin.

²⁹ Jesús kitsó-lá:

—'Koaá xin kixi-no, nga'tsì xitá ra isíkítsajna ni'ya-la, na'in-la, 'ndse, chjoón-la, ixti-la, nga mejèn-la kò'sín sijnchá ijo-la koni 'sín nga batéxoma Nainá, ³⁰ nga'tsì ra isíkítsajna jñà xitá kii, isaá tse tjábé ngajo-ilá jñà nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi; kò tjábé-la kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda ta kjíá-nioo jè isà'nde ra sa nchrabá.

Kó'sín Jesús tsi'kénajmì a'ta 'tse kjoabiya-la ra ma-ni jàn 'ka

(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

³¹ Jesús kiichja'taxìn-la xitá-la ra tejò ma-ni, kitsò-lá:

—'Ndi 'ndi, yaá inchimangíe ya naxindá Jerusalén; yaá kitjasòn ijye nga'tsì kjoa ra tjí'ta xajon a'ta tsa'an ra l'ndí-la Xitá xin-la ijo-na, koni 'sín tsikínda xajon xitá ra isichjeén

Nainá nga kiichja ngajo-la. ³²Yaá s̄ingatsja-na ya ajin-la x̄ita ra m̄i tsa x̄ita judío; ko j̄nà x̄ita k̄i s̄isabà'tiín-na; 'choó s̄iko-na; k̄i'chráño-na; ³³kojá-na, ak̄jòn s̄i'ken-na; tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoáya india-na.

³⁴Tanga j̄nà x̄ita-la m̄i k̄i kjòchiya-la 'én ra tsi'kénajm̄i-la; isi'maá-la; m̄i k̄i 'jaha'sen-jin-la koni 'sín kitsò Jesús.

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo x̄ita x̄ka ya nax̄indá Jericó

(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

³⁵'Kia nga ijye ijchò chraña Jesús, ya nax̄indá Jericó, jngo ndi x̄ita x̄ka tíjna ya andi ndiyáa nga tísíjé kjotjò ton. ³⁶X̄ita rak̄i, 'kia nga k̄i'nchré nga k̄jìn x̄ita inchi'fa, iskonangi-ní mé kjoa ra tíma. ³⁷'Kiaá kitsò-la x̄ita nga jè Jesús, ra ya Nazaret i'nde-la, tí'fa; ³⁸'kiaá 'nó kiichja, kitsò:

—jJesús, j̄i ra nakjoá-ni tje-la x̄itaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jchahimatakón-ná!

³⁹J̄nà x̄ita ra tíjma ítjòn, tsakátiko-ní nga jyò katijna; tanga ra jè, isaá 'nó kiichja-isa nga kitsò:

—jJesús, j̄i ra ya nchrabá-ni tje-la David, jchahimatakón-ná!

⁴⁰'Kiaá tsasijna Jesús; kitsjá kjohixi nga katanchrabáko j̄nà x̄ita. 'Kia nga ijchò kasi'ta chraña-la, kitsó-la:

⁴¹—¿Mé ra mejèn-li nga sikó-la?

Jè x̄ita x̄ka, kitsó-ní:

—Na'in, mején-na katatsjén-na.

⁴²Jesús kitsó-la:

—jKatatsjén-ili! Ki-ní nga kàmakjiín-li nga kamanda-ni.

⁴³X̄ita rak̄i, nditoón tsatsjén-ila, ak̄jòn kiitjingi-la Jesús; jeya isíkijna Nainá. Nga'tsi x̄ita nax̄indá ra kijtse-te kjoa k̄i, ti'koaá jeyaá isíkijna Nainá.

Mé ra kjomà 'kia nga iskajin Jesús jè Zaqueo

19 ¹'Kia nga ijye 'jaha'sen-jin Jesús ya nax̄indá Jericó, tífi-ní nga tibatojin ya nax̄indá. ²Yaá tíjna jngo x̄ita nchiná ra 'm̄i Zaqueo, ra x̄ita ítjòn 'tse x̄ita ra síkíchjítjì tsajm̄i 'tse x̄itaxá Roma. ³X̄ita rak̄i, mején-la nga skexkon yá-ní ra 'm̄i Jesús; tanga m̄i k̄i ma batsjén-la, nga 'nó k̄jìn ma-ni x̄ita, tà ngatjì-la nga jtobá 'ki ra jè. ⁴'Kiaá tsahachikon ítjòn, ak̄jòn tsihijno jngo yá ra 'm̄i sicómoro nga mejèn-la skexkon Jesús ya nándá tjínè-la nga k̄j'oa. ⁵'Kia nga 'ja Jesús

ya aya ndiyáa, iskotsijen mingií-la Zaqueo nga tǐjna'a yá; kitsò-la:

—Zaqueo, nditon títjojiin, nga yaá síkjáya asa-na ni'ya-li 'ndi 'ndi.

⁶Zaqueo, nditoón itjojen. Tsjaá ki'se-la nga kitsjá'nde-la ya ni'ya-la. ⁷Kia nga kijtse jná xita nga ya isíkjáya-ni, tsikí'tsia-ní nga kiichajajno-la Jesús; kitsò: “Yaá síkjáya-ni ni'ya-la xita ra jé tǐjn-la.” ⁸Kiaá tsasijna kixi Zaqueo, kitsò:

—Na'in, masen tsajmì ra tǐjn-na, tsja-la xita ima; ko tsa tǐjn i'ka xita ra 'an ískondacha-la, ijòn 'ka ko'ki tsja ngájo-la.

⁹Jesús kitsó-la:

—Xita ra tǐjn ya ni'ya rakii, ijyeé kabitjokàjiin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la jè nichjin rakii, nga jè Zaqueo, 'koaá tǐ'sín tímakjiín-la koni 'sín kjokjiín-la jè Abraham ra xita jchínga-la ma.

¹⁰Kíí xá 'jǐi-na 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na, nga 'jǐi katsjía ko 'jǐi kachrjejiàan jé-la xita ra ijye ichijà.

Kjoa mangàsòn ra bakón-ya ra a'ta 'tse ton

(Mateo 25:14-30)

¹¹ Jnà xita ra inchi'nchré koni 'sín títsò Jesús, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé ko'tsia nditon nga jcha-la kó'sín kotèxoma Nainá; nga jè Jesús ijyeé kjame bijchó ya Jerusalén. Tanga Jesús, tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangàsòn. ¹² Kitsò-la:

—India, jngo xita chikon ra ya nchrabá-ni tje-la a'ta 'tse xita ítjòn, kiji jngo nangi nándá nga 'nó kjin nga tjábé jngo-la ra xá ítjòn, akjòn tsáfa india-ni ra kjomà askan. ¹³ Tanga 'kia tikjè fi, te chi'nda-la kiichja-la ra tse ton kitsjà-la; kitsò-la: “Tixáko ton kii skanda 'kia nga kji'i-na.” ¹⁴ Tanga jnà xita ra tiya-ni naxindá-la, jtikeé kjomà, tsatéxá-la xita ra isikasén-tjingi-la nga kitsò-la xitaxá ítjòn: “Majin-najin nga jè xita rakii kotèxoma-najin.”

¹⁵ Tanga jè xita rakii, 'kia ijye ítjábé-la xá, 'jii india-ni ya nangi-la. Akjòn kiichja-la jnà chi'nda-la ra kitsjà-la ton mé-ni nga ske-ni kótjin isikijnesòn ton-la. ¹⁶ Jè chi'nda ra 'ji ítjòn kitsó-ní: “Ji nàmi, jè ton ra ki'tsí-ná, te 'ka ko'ki iskasòn i'ndí-la.” ¹⁷ Jè xitaxá ítjòn kitsó-la: “Nda tjín; chi'nda nda-ní ra ji; nda inichjiín ton ra chiba kjongatsji; 'ndi 'ndi, te naxindá tsja-la nga kotèxoma-la.” ¹⁸ Ijchó ra ma-ni jò, kitsò: “Ji nàmi, jè ton-li ra ki'tsí-ná, 'òn 'ka ko'ki iskasòn i'ndí-la.” ¹⁹ Jè xitaxá ítjòn kitsó-la: “Ti'koaá ra ji, 'òn naxindá tsja-la ra kotèxoma-la.”

²⁰ 'Jii ijngo ra kitsò: “Ji nàmi, tjina ijndí jè ton-li ra ki'tsí-ná. Nda tsikitjò; pahitoó tsikíjtéjian; ²¹ ít sakjoón-la; nga xita jtítakón-ní ra ji; jè chjíbí ra mì tsa ji singi-li kjohima, ti'koaá bíxki tsajmì ra mì tsa ji tsikitjii.” ²² Jè xitaxá ítjòn kitsó-la: “Ji chi'nda ra 'cho 'nì; tjé-ni 'én ra kanakjí sinè jé-li; tsa 'ya-ní nga xita jtítakón-ná, nga jé kjábé ra mì tsa 'an isingi-na kjohima, ko jé bíxkoo tsajmì ra mì tsa 'an tsikitjé, ²³ mé-ni mì tsa ya iko-nì ton-na ya nándá nga ma siikijnesòn ítse i'ndí-la, mé-ni nga 'kia 'an ra 'jii india-na, singatsja-ná ton-na ko i'ndí-la?” ²⁴ 'Kiaá kitsò-la jnà xita ra ya tjítsajna: “Chji'an-la ton-la; 'ti-la jè xita ra te 'ka isikijnesòn.” ²⁵ Jnà xita ra koki'mi-la kitsò: “Ji nàmi, xita rakii, ijyeé te-ya kotjin tjín-la!” ²⁶ Jè xitaxá ítjòn kitsó-ní: “'Koaá xin-no, nga'tsi ra tjín-la, 'kií-isa-la; tanga jè ra tsin-la, skanda tjá'an-la jè ra

tjín chiba-la. ²⁷Ti'koa jñà xita kondra-na ra majìn-la nga 'an kotexóma-la, nchrabáko-ná ijndí, ti'ken ya angí xkoàan."

Jesús 'jaha'sen-jin ya naxindá Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

²⁸'Kia nga ijye kòkitsò Jesús, tjen ítjòn-la xita-la nga kijì ya Jerusalén. ²⁹'Kia nga ijye ijchò chraña ya naxindá ra 'mì Betfagé kò Betania ya chraña'tá-la ya nindo Yá Olivo, isikasén jò xita ra kotá'yá'ta-la. ³⁰Kitsò-la:

—Tangió ya ndí naxindá itsé ra kijjna'ta ján; 'kia nga kijcho, yaá síjna'ta'ño jngo ndí búrró i'ndí ra kjè tsa yá bijnasòn-la. Chjíjnda'ño, nchrabáko. ³¹Tsa yá ra skonangi-no, tsa kitsò-no: “¿Mé-ni kò'sín chjíjnda'ño-no?” 'tin-la: “Jè-ró Jesús ra tíjna ítjòn kochjeén-la.”

³²Kijí jñà xita-la; 'koaá 'sín isakò-la jè ndí búrró i'ndí koni 'sín kitsò-la Jesús. ³³'Kia nga inchikjíjnda'ño jè ndí búrró i'ndí, kitsó jè ni-la:

—¿Mé-ni kò'sín chjíjnda'ño-no jè búrró?

³⁴Kitsó xita-la Jesús:

—Jè-ró Na'ín-ná Jesús kochjeén-la.

³⁵Jñà nikje-la xita tsakájtasa-la jè búrró; kiiko nándá tíjna Jesús; akjòn isíkijnasòn-la. ³⁶Koni 'sín tífi Jesús, tsakándaá jñà nikje-la xita ya aya ndiyáa. ³⁷'Kia nga ijye kjochraña nga inchifijen ya nindo Yá Olivo, nga'tsi xita ra kotá'yá'ta-la ra tjen-kò tsikí'tsia-ní nga 'ño kiichja nga tsja tjín-la; kitsjá-la kjonda Nainá tà ngatjì-la jñà kjojkón ra ijye kijtse. ³⁸Kitsò:

—Mé ta nda-la jè xitaxá ítjòn ra jè nchrabá ngajo-la Nainá. Tjín kjo'nchán ya ján ngajmi. Ti'koa tjín kjoajeya-la.

³⁹Jñà xita fariseo ra ya tjen-jin-la xita, kitsó-la:

—¡Maestro, jchitikí jñà xita ra kotá'yá'ta-li nga jyò katitsajna!

⁴⁰Tanga jè Jesús kitsó-la:

—'Koaá xin-no, tsa jyò kítsajna jñà xita kii, jñá najo 'ño kichja.

⁴¹'Kia nga ijye ijchò chraña Jesús ya naxindá Jerusalén, 'kia nga kijtse, iskindayakeé jè naxindá. ⁴²Kitsò:

—Jiòn ra xita naxindá Jerusalén 'mì-no, tsa ta kòkjín-la itsé-najiòn 'ndí 'ndí, a'ta 'tse ra ma-la tsjá-no kjo'nchán; tanga 'ndí 'ndí, mì kì kochiya-no, nga tjí'ma-no. ⁴³'Saá nchrabá

nichjin 'kia nga jñà xit̃a ra kondra-no k̃indandí-no chrjó, s̃ikinda-no, ko jngo tjindi kí'ta-no. ⁴⁴Jngo kjá siikjehesòn-no, s̃i'ken ijye-no nga'tsi-no; ñi-ti-jngo najo s̃inasòn-ila xákjén. Kí jé kama-no nga mì k̃i kijchaxkon Nainá 'kia nga 'ji kats̃jen-no.

Kó'sín t̃jñè-là nga kochjeén kjòn-ni jè ingo ítjòn-là Nainá

(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

⁴⁵'Jaha'sen Jesús ya ñánda t̃jna ingo ítjòn; akjòn tsikí'tsia nga tsachrje jñà xit̃a ra inchiabatina ko ra inchiabatse tsajmì; ⁴⁶kitsò-là:

—'Koaá 'sín tíchja Xajon ra tjí'ta 'Én-là Nainá: “Ni'ya-na, 'koaá 'sín kochjeén nga ya k̃ichja'ta-là Nainá jñà xit̃a.” Tanga jìon, ì'nde-là xit̃a chijé inchi'nià.

⁴⁷Nichjin nchijón tsakón-ya-là xit̃a Jesús ya nditsin ingo ítjòn; jñà xit̃a ítjòn-là na'mì, xit̃a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikinda Moisés, ko jñà xit̃a ítjòn-là naxindá, bátsji'nde-là nga mejèn-là s̃i'ken Jesús. ⁴⁸Tanga mì k̃i ma isiko, nga jñà xit̃a naxindá, 'ñó nda inchi'nchré-là koni 'sín tí'bénajmí.

Kó'sín iskonangi-là xit̃a Jesús nga yá 'tse kjotéxoma ra síchjeén

(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

20 ¹Jngo nichjin, 'kia nga t̃bakón-ya-là xit̃a Jesús 'én xit̃se ra nda tsò ya nditsin ingo ítjòn, ijchó jñà xit̃a ítjòn-là na'mì ko xit̃a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikinda Moisés; kjihjatakò xit̃a jchínga 'tse xit̃a Judío.

²Kitsò-là:

—Ko'tín-nájin, ¿mé kjotéxoma ra tsjá'nde-li koni 'sín nga 'ni? ¿Yá ra kitsjà-li kjotéxoma k̃i?

³Kiichja Jesús, kitsò:

—Tí'koaá 'an, jngo 'én skonangi-no. Ko'tín-ná: ⁴¿Yá ra kitsjà-là kjotéxoma Juan nga tsatindá xit̃a? ¿A jé Nainá ra t̃jna ngajmì o ra tà xit̃a-ní? 'Koaá tixó jìon-ni.

⁵'Kiaá tsajoóya-ni; kitsò-là xákjén:

—Tsa kixé: “Jè Nainá ra t̃jna ngajmì”, kí-la 'sín k̃itso-ná: “¿Mé-ni nga mì kjokjín-najìon?” ⁶Ko tsa kixé: “Xit̃aá kitsjà-là kjotéxoma”, najoó-la k̃inè-ná xit̃a naxindá nga 'koaá 'sín makjín-là nga jè Juan, Nainá kiichja ngajo-là. ⁷'Kiaá kitsò:

—Mì k̃i 'ya-jin yá ra kitsjà-là kjotéxoma Juan.

⁸Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Tì'koaá 'an, mì kì koxín-no yá ra kitsjà-na kjotéxoma koni 'sín nga 'siaan.

Kjoa mangásòn a'ta 'tse chi'nda ra 'cho 'sín

(Mateo 21:33-44; Marcos 12:1-11)

⁹Akjòn tsikí'tsia Jesús nga kiichja-la xita naxindá; tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra ma mangásòn-kjo, kitsò-la:

—Jngo xita ra tsikítjejin to uva ya nangi-la. Akjòn isikiña-la xita ra kjíí mé-ni nga síxáko-ni. Kò akjòn kjín nó kijì. ¹⁰Kia nga ijchò nichjin nga ijye kjójchá jña uva, jè ni-la, isikasén jngo chi'nda nga skaábé chiba kó'ki bako-la ra jè. Tanga jña xita ra isíxájin nangi, tà iskajàn-ko-ní; tà isikasén tiyaá-ni.

¹¹Ra kjomà askan, jè ni-la nangi, ijngo chi'nda isikasén-isa; 'koaá tì'sín isìko; iskajàn-ko-ní, 'nó kijtseton, akjòn isikasén tiya-ni. ¹²Ijngo isikasén ra ma-ni jàn chi'nda-la; tà ngásòn isìko; isiki'on, kò tsachrjekàjin nangi-la.

¹³'Kiaá kitsò jè ni-la nangi: “¿Mé ra 'siaan? Jé-la sikásén i'ndí-na ra 'nó tsjake; jé-la ra skexkón.” ¹⁴Tanga jña xita chi'nda kii, 'kia nga kijtse, kitsò-la xákjén: “Jé-la rakii ra 'tse kitso-la nangi; si'keén mé-ni nga tsajién 'kín ijye-lá nangi.”

¹⁵Tsachrjejin ya nándá tjín to uva; akjòn isì'ken.

¿Kó bixò jiòn, mé ra sùko xita kii jè ni-la to uva? ¹⁶Kia nga kjíí-ni, siì'ken-la nga'tsi xita 'tsen kii; akjòn kjíí xita siìngatsja nangi-la nándá tjín-la to uva —kitsò Jesús.

Kitsó xita ra inchi'nchré:

—iNikjiá nichjin ko'sín katama!

¹⁷Isko'án Jesús, kitsò-la:

—Tsa majìn, ¿kó bixò jiòn? ¿Kó'sín tsò-ni koni 'sín tíchja Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá nga tsò?:

Jè najo ra tsachrjengi jña xita ra bínda chrjò,

jé tíma-ni najo nga'nó ra síjna ítjòn ya nga chrjangi-la ni'ya.

¹⁸Nga'tsi xita ra ya skatjen-sòn jè najo rakii, ngi kojòya-ní; kò tsa yá ra ya skatjen-nè jè najo rakii, ngi kochijo-ní.

Kó'sín tsakón-ya Jesús a'ta 'tse kjoa ra machjítjì tsajmì

(Mateo 21:45-46; 22:15-22; Marcos 12:12-17)

¹⁹Jña xita ítjòn-la na'mì kò jña ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, sí mején-la nga jtsaba'nó kjòn Jesús,

nga kjòchiya-la jè kjoa mangàsòn, nga kondra 'tse-ní koni 'sín tsi'kénajmí; tanga jñá xita naxindá itsakjòn-la. ²⁰Tanga isikìnda-ní; isikasén 'maá i'ka-la xita ra ijchò 'nchré-la, ra kò'sín ki'sín koni tsa xita nda; nga mejèn-la sakò jngo-la 'én ra 'cho tsò mé-ni nga kama ya sìngatsja-ni xitaxá ítjòn ra tíbatéxoma. ²¹Jñà xita kii, iskonangií-la, kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájin nga ndaá bakon-yi mé 'én ra nakjí; mì kii tsa xita chjaájin; 'én kixíí bakon-yi koni 'sín tjín ndiyá-la Nainá. ²²¿A ndaá tjín nga kichjítjé tsajmì a'ta 'tse César, ra xitaxá ítjòn-la xita Roma, o ra majìn-ní?

²³Jesús, ti'kiaá kjòchiya-la nga ta inchikòndacha-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni nga mejèn-no nga 'an chjí'tá-ná? ²⁴Takón jngo-ná tòn. ¿Yá 'tse isén kò 'í ra tjí'ta?

Kitsó xita kii:

—'Tseé jè César, jè ra xitaxá ítjòn-la xita Roma.

²⁵Jesús kitsó-la:

—'Ti-la César tsa'koa, jè ra 'tse César, kò 'ti-la Nainá jè ra 'tse Nainá.

²⁶Nga'tsì 'én ra kiichja Jesús ya ngixkon xita naxindá, mì kii isakò-la nga kama koàngi. Tà kjóxxkón-la; ta jyò tsikitsajna jnchro.

Kó'sín iskonangi jñà xita a'ta 'tse kjoa ra faháya india-la mi'ken

(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

²⁷Jñà xita saduceo, ra mì kii makjiín-la nga faháya-ila mi'ken, ijchò kjonangi-la Jesús, ²⁸kitsò:

—Maestro, jè Moisés, 'koaá 'sín tsakájna xajon: tsa jngo xita kiyá ra mì kii 'se-la ixti kò chjoón-la, tjíné-la tijè 'ndse kixan-kò india-ni jè chjoón mé-ni nga kata'se-la ixti ra ya kichja-ni a'ta 'tse ndí mi'ken.

²⁹'India-ró ito xita tsikitsajna ra tajngo na, kò tajngo na'in. Jè ra tjòn, ki'se-la chjoón; tanga ta 'koaá 'sín 'ken, mì kii ixti ki'se-la. ³⁰Jé 'ndse ra ma-ni jò, ixan-kò india-ni chjoón-la; 'kia nga 'ken, mì kii ki'se-te-la ixti. ³¹Jè chjoón rakii, ixan-kò ra ma-ni jàn; 'koaá 'sín ixan-kò skanda ra ma-ni ito, tanga nijngo ixti ki'se-la skanda nga 'ken. ³²Ra kjomà askan-nioo, 'keén-te jè ndí chjoón. ³³Tsa 'kia nga kjoaáya india-ila, ¿ñáa-ni xita kii ra chjoón-la kama kjòn-ni? Nga ixan-kò ijyeé kó ito xita 'xin kii.

³⁴ Jesús, 'kiaá kitsò-la:

—Xit̄a ra t̄jín nichjin 'ndi 'ndi, k̄o íchjín k̄o íchjá bixan-ní.

³⁵ Tanga j̄nà xit̄a ra bakèn-la nga ya k̄ítsajna jè isà'nde ra 'sa k̄j'íí, k̄o nga k̄joaáya india-ila, mì tsa t̄i k̄ixan-ni. ³⁶ K̄o mì tsa t̄i k̄iyá-ni. Nga 'koaá 'sín ngàsòn k̄ítsajnakon koni j̄nà ìkjalì; ijyee ìxti-la Nainá ma 'kia nga ijye k̄joaáya-ila. ³⁷ Skanda jè Moisés, 'koaá 'sín bakón-ya nga j̄nà ra ijye 'ken, k̄joaáya india-ila. 'Koaá 'sín t̄j'í'ta xajon a'ta 'tse yá na'yá ra títi, nga tsò Moisés: “Jè ra Nainá 'mì-lá, t̄i'koaá Nainá tsò-la Abraham, Isaac, k̄o Jacob.” ³⁸ Jè Nainá, mì tsa Nainá 'tse mi'ken-jìn, 'tseé j̄nà xit̄a ra t̄ítsajnakon! Nga ra a'ta 'tse Nainá, t̄ítsajnakon ijyee nga'tsi xit̄a.

³⁹ 'Kiaá kiichja xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kitsò:

—Maestro, nda t̄jín koni 'sín kanakjì.

⁴⁰ Nì-ti-jngo xit̄a ra k̄j'ó'ñó-ni ikon nga iskonangi-isa-la.

Kó'sín kiichja ra a'ta 'tse Cristo jè xit̄a ra tsi'kìn David

(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

⁴¹ Jesús kitsó-ní:

—¿Mé-ni nga tsò-ni 'én ra t̄jín nga jè Cristo [ra xá s̄ikasén-ni Nainá] nga yaá nchrabá-nì t̄je-la a'ta 'tse xit̄axá ítjòn ra tsi'kìn David? ⁴² Nga jè David, t̄ijé kotsò-ni ya xajon 'tse Salmo nga tsò: Jè Nainá kitsó-la Cristo ra t̄ijna ítjòn-na:

“Ya t̄ijna'tá-ná nga kixi-na,

⁴³ skanda 'kia nga ijye s̄ikítsajnangia xit̄a kondra-li ya nándā ijnchasòn ndsakì.”

⁴⁴ Jè David, 'koaá 'sín kitsò-la jè Cristo [ra xá s̄ikasén-ni Nainá] nga jé t̄ijna ítjòn-la. ¿K̄o kó'sín ma-ni nga t̄je-la ma?

Kó kitsò Jesús a'ta 'tse xit̄a ra nda s̄ikítsajna ijo-la

(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40; Lucas 11:37-54)

⁴⁵ 'Kia nga inchi'nchré nga'tsi xit̄a naxindá, Jesús kitsó-la j̄nà xit̄a ra kotá'yá'ta-la:

⁴⁶—T̄ikindaa ijo-no a'ta 'tse xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés; ra j̄nà, 'ñó tsjake nga j̄nà bimako nikje ra ndajò kjòn. T̄i'koaá 'ñó sasén-la nga nda kjón jchaxkón 'kia nga s̄ikjáya-la xit̄a ya ajin nditsin. K̄o j̄nà bátsji íxilē ra ijncha ítjòn ya ni'ya sinagoga nándā nga maxkóya xit̄a Judío,

ko nga jñà kítsajna'ta ítjòn ímixa ya ñánda nga bakjèn xítà nga tjín 'sí. ⁴⁷Fa'án ni'ya-la jñà ndí íchjín ra ijye 'ken 'xín-la. Akjòn sí taxkí tseé fiko 'kiá nga 'sín kjochikon, mé-ni nga nda xítà kítjongi-nì. Jñà xítà kìi, isaá tse kjohi'in 'kì-la.

**Kó'sín nga 'ñó chjí-la 'kiá nga ngi ko inìma-ná
'bí-lá kjotjò-ná Nainá**

(Marcos 12:41-44)

21 ¹Kiá nga iskotsíjen Jesús, kijtseé jñà xítà ra 'ñó nchiná nga inchibítsaya ton-la ya ñánda nga siya ton ra kjotjò 'tse Nainá. ²Ko tí'koa kijtse-te jngo ndí chjoón imá ra 'ken 'xín-la, nga jò ton ra chibachjí chjí-la kitsjà ra jè. ³Kiáá kitsò:

—'Koaá xin kixi-no, jè chjoón jch'an rakíi ra 'ñó imá, jé-ní ra isa tse ton kábíjna, nda mí 'koa-ni koni jñà xítà ra i'ka. ⁴Nga nga'tsí jñà xítà ra tjín-la ton, tà jé tsjá jè ra jnengi-la, tanga jè ndí chjoón imá rakíi, jè kátsjá ijye ton ra tíjnakon-ni nga nichjin nichjòn.

Kó'sín nga jè Jesús tsi'kénajmí nga kjítsón-ña jè ingo ítjòn

(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

⁵Tjín i'ka ra inchijoóya-ni jè ingo ítjòn, nga 'ñó nda kjòn jñà najo-la ko jñà tsajmì ra ijàjno. Jesús kitsó-la:

⁶—Jñà najo ko tsajmì ra nda kjòn ra inchichitsíjen-la, kijchò nichjin 'kiá nga niì-ti-jngo ya sijnasòn-la xákjén; kixojen ijye-ní.

**Mé ra tsijen jcha-la 'kiá nga ijye kochraña nichjin
nga 'se kjohi'in**

(Mateo 24:3-28; Marcos 13:3-23)

⁷Jñà xítà 'kiáá iskonangi-la Jesús, kitsò-la:

—Maestro, ¿kjiá-nioo nga ko'sín kama? ¿Mé kjoxkón ra tsijen jcha-la 'kiá nga ijye kochraña nichjin nga ko'sín koma jñà kjoa kii?

⁸Jesús kitsó-ní:

—Tikindaa ijo-no nga mì yá ra skoóndacha-no. Kjín xítà kj'íi ra 'í tsa'an sìichjeén nga kítso: “Aán-ná ra Cristo [ra xá isikasén-na Nainá], tí'koa kítso: “Ijyeé kjochraña nichjin nga 'an kotexóma.” Kì ya mahítjingi-la. ⁹Kiá nga kiná'ya nga 'se

kjojchán, kò kjosi, kì tà chjàn skon; nga machjeén-ní nga ítjòn kò'sín kama tanga kjè tsa kjehe'tà-jìn nichjin.

¹⁰Kitsó-isa-la:

—Jñà ra naxindá 'i, kò jñà xitaxá ítjòn ra inçibatéxoma, kjojchán 'ke-la xákjén. ¹¹'Seé chón ra 'nó tse 'koa; jndíj ra ján 'se kjinchrá kò 'chin ra 'nó kjàn. Jchaá-la ya ján ngajmi kjojkón ra 'nó tse tjín-ni kò kjoa ra 'nó 'cho tjín ra 'nó kiskón-lá.

¹²Tanga ítjòn jtsaba'nó-no xita; koàtjingi-no; iko-no ya ni'ya sinagoga nándá nga maxkóya xita Judío nga ya sindajín-no. Ti'koa ikoó-no ndayá; ikoó-no nándá tjina xitaxá ítjòn kò ya nándá tjina jè xita ra batéxoma, tà ngatjì-la nga a'ta tsa'an makjiín-no. ¹³'Kia nga kò'sín kokama'tin jìòn, 'kiaá koma 'kénajmí-la xita ra a'ta tsa'an. ¹⁴Kò'sín tijngo-la takòn, kì tà chjàn ítjòn níkijsjen kó'sín kixó nga kisikoo ijo-no; ¹⁵nga 'aán tsja-no 'én kò kjóbítsjen kó'sín kixó, mé-ni nga mì kì siikijne-no jñà xita kondra-no 'kia nga jchibakjo. ¹⁶Skanda tijná-ni ra na'in-no ma, ra 'ndsè, ra xàngioo, kò xita ra nda báko-no, ra siingatsja-no kò ti'koa si'ken i'ka-no. ¹⁷Nga'tsi xita isà'nde siijitike-no, tà ngatjì-la ra a'ta tsa'an. ¹⁸Tanga nijngo tsjaskò jchija. ¹⁹Jè ra chíkjoa-la kjohi'in kii nga kotojin, kíjnakon inima-la skanda ta kjía-nioo!

²⁰'Kia nga jchaá naxindá Jerusalén nga kitse jngo tjindi-la chíchàn, ijyeé 'ya nga kjochraña nichjin nga kjehesòn nga'tsi mé ra tjín ya. ²¹'Kia kò'sín koma, jñà ra ya tjítsajna Judea, ya katafi nándá nindo; jñà ra tjítsajna ya Jerusalén, katitjòjin; kò ra ya tjítsajna ya ajin ijná ján, kì tà chjàn máfa-ni ya naxindá-la. ²²Nga 'tseé kjohi'in 'se, mé-ni nga kitjasòn ijye-ni koni 'sín tíchja Xajon 'tse Nainá. ²³Ima-ró-ni ndí íchjín, ra 'kia chiba-la 'xkén, kò tsa ndí ixti-xó inçhisíkaki! Ra ta kjojtì-la Nainá, tseé kjohi'in tsjá-la xita naxindá Israel. ²⁴Tjín ra kicha ndajò kiyá-ni; kò tjín ra kjíí isà'nde iko kjohi'in jñà xita. Jñà ra mì tsa xita judío, 'nó sketon jñà xita naxindá Jerusalén; jñà kotéxoma-la skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin-la xita kii.

Kó'sín koma 'kia nga kjíí india-ni jè I'ndí-la Xita

(Mateo 24:29-35, 42-44; Marcos 13:24-37)

²⁵Jchaá-la kjojkón a'ta 'tse tsá'bí, 'tse sá, kò a'ta 'tse jñà nitse. Ya a'ta nangi, nga'tsi xita, 'nó jtsakjòn nga kjí'nchré-la

nga 'nó kjone 'kia nga ski'nga jè ndáchikon. ²⁶ Jñà xita nga kiyáya-ní nga jtsakjòn 'kia nga ske kjoa ra kama'tin isà'nde. Nga skanda jñà nga'nó ra tjín ján ngajmi, kojtiyaá-la. ²⁷ Akjòn ske-na xita, 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na nga kjinchrabàa ya ajin ifi nga tse nga'nó tjiko ko jeya tíjna. ²⁸ 'Kia ko'tsia nga ko'sín kama kjoa kii, 'nó 'tè-la takòn ko tsja 'tè-la inìma-no, nga ijyee kjochraña nichjin nga kitsajnandí-no.

²⁹ 'Kiaá tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn; kitsò-la:

— Chítsijen-la jè yá-la to igo, ko nga'tsi yá ra tjín. ³⁰ 'Kia nga ijye bí'tsia nga bí'jtsén xka-la, 'ya-nó nga ijyee machraña cho ndabá. ³¹ 'Koaá ti'sín tjín, 'kia nga jcha nga kokama jñà kjoa kii, katamachiyaá-no nga ijyee tímachraña nichjin nga jcha kó'sín batéxoma Nainá.

³² 'Koaá xin kixi-no: Tikjeé biya-ni xita ra tjín 'ndi 'ndi, nga kitjasòn ijye jñà kjoa kii. ³³ Jè ngajmi ko jè isà'nde jchijaá-la, tanga jñà 'én-na, mì tsa ta ya jchaàjin; kitjasòn ijye-ní.

³⁴ 'Tikinda ijo-no; kii bí'nde nga jè sítajajín inìma-no jñà kjoa 'chi, ko kjoa ra 'sín xita 'chi, ko kjoa ra níkájneé ya isà'nde mé-ni mì ta nditon kjiíkanè-no jè nichjin 'kia nga kjí'i india-na, koni 'sín ma jngo chin. ³⁵ Nga 'koaá 'sín kama'tin nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde. ³⁶ Títsajnanda ra jiòn, tinákjoa'ta ki'ta-la Nainá mé-ni nga 'se-no nga'nó nga kama kotojiòn nga'tsi kjohi'in ra 'se, ko mé-ni nga mì kii kosabá-no ya ngixkon I'ndí-la Xita.

³⁷ 'Kia nichjin, yaá tsakón-ya Jesús ya nditsin ingo ítjòn, ko 'kia nitjen, yaá fi kijna ya nindo ra 'mì Yá Olivo. ³⁸ Nga'tsi xita bijchó 'nchré-la 'én ra bakón-ya 'kia nga tajñóya ya aya ingo ítjòn.

Kó'sín tsajoóya-nì xita kondra-la Jesús 'kia nga itsabá'nó

(Mateo 26:1-5, 14-16; Marcos 14:1-2, 10-11; Juan 11:45-53)

22 ¹ Ijyee kjochraña nichjin 'kia nga bitjo 'sí paxko, nga bakjèn niño nchrajín ra tsin-la na'yo san jñà xita judío. ² Jñà xita ítjòn-la na'mì, ko jñà xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés mejèn-la sù'ken Jesús; tsakátsji'nde-la kó'sín siiko, tà ngatji-la nga jñà tsakjón-la xita naxindá.

³ Jè xita-ní 'jaha'sen-jiín inìma-la ra 'mì Judas, ra ti'koa Iscariote 'mì-te, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. ⁴ Yaá íkako

xit̄a ítjòn-l̄a n̄a'mì, k̄o xit̄a ítjòn ra síkinda ìnḡo ítjòn, nga tsajoóya-ni kó'sín ma sìnḡatsja Jesús kondra-l̄a. ⁵Xit̄a k̄iì, tsjaá ki'se-l̄a; tsikíndajín-ní nga t̄on tsjá-l̄a. ⁶Kjokjín-l̄a jè Judas, ak̄jòn tsakátsji'nde-l̄a kó'sín sìnḡatsja Jesús nga mì k̄i ske j̄n̄a xit̄a nax̄indá.

Kó'sín nga tsakjèn-k̄o xit̄a-l̄a Jesús

(Mateo 26:17-29; Marcos 14:12-25; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

⁷Ijchó n̄ichjin nga bitjo 'sí a'ta 'tse niño nchrajín ra tsìn-l̄a n̄a'ȳo san, 'kiá k̄o'sín t̄jínè-l̄a nga biya forrè ra xaájten jn̄i-l̄a ra a'ta 'tse 'sí paxk̄o. ⁸Jesús isikasén Pedro k̄o Juan, kitsò-l̄a:

—Tjen tangió mé-ni nga tinda tsajmì ra k̄ichi-né ra a'ta 'tse 'sí paxk̄o.

⁹Kitsó j̄n̄a xit̄a-l̄a:

—¿Nánda mejèn-li Na'ìn nga k̄inda-j̄in?

¹⁰Jesús kitsó-l̄a:

—'Kiá nga kijcho ya ajin nax̄indá, yaá skajin jngo xit̄a 'x̄in ra 'ya jngo nisa nandá. Tangítj̄ingi-la skanda n̄ánda nga kjoaha'sen ni'ya. ¹¹Ko'tìn-la jè ni-l̄a ni'ya: “Kíí tsò jè Maestro: ¿Nánda k̄ijina jè ni'ya ya n̄ánda nga kókjen-k̄o xit̄a-na ra kotá'yá'ta-na ra a'ta 'tse 'sí paxk̄o?” ¹²Jè xit̄a rak̄iì, k̄okòn jngo-no ni'ya ra je 'ki ra ijye nda chon ra ya k̄ijinasòn'nga i'ngaá. Ya tinda tsajmì ra k̄ichi-né.

¹³J̄n̄a xit̄a k̄iì, k̄ijí-ní; 'koaá 'sín isakò-l̄a koni 'sín kitsò-l̄a Jesús. Yaá tsikínda tsajmì ra tsakjèn ra kjoa 'tse 'sí paxk̄o.

¹⁴'Kiá nga ijye ijchò ch̄iba-l̄a nga tsakjèn, Jesús k̄o xit̄a ra bixáya-l̄a yaá tsikitsajna'ta ímixa. ¹⁵Kitsò-l̄a:

—¡'Nó mejèn-na nga kókjen-k̄o-najìon ra 'tse 'sí paxk̄o 'kiá nga t̄ikje biya! ¹⁶'Koaá xin kixi-no, mì k̄i t̄i kókjen-na ra a'ta 'tse 'sí paxk̄o skanda 'kiá nga ijye kitjasòn j̄n̄a n̄ichjin 'kiá nga kotèxoma Nainá.

¹⁷'Kiáá iskábé jngo ch̄itsín ra t̄jía nandá xán 'tse uva; kitsjá-l̄a k̄jonda Nainá. Ak̄jòn kitsò-l̄a j̄n̄a xit̄a-l̄a:

—Ch̄jíbé, t̄ika'bí-la xàngioo; ¹⁸'koaá xian-no nga mì t̄i k̄i sk'i-na nandá xán 'tse uva skanda 'kiá nga kotèxoma Nainá.

¹⁹Ak̄jòn iskábé niño nchrajín; kitsjá-l̄a k̄jonda Nainá. Ak̄jòn isijòya, k̄o kitsjá-l̄a xit̄a-l̄a, kitsò-l̄a:

—Jñà k̄iì, jé ijo-na, ra tsja kjotjò nga kiyá ngajo-najìon. Ko'sín t̄jòya-te jìon n̄iño nchrajín nga tikítsjen-yá ra a'ta ts̄a'an.

²⁰ 'Kia nga ijye tsakjèn, 'koaá t̄i'sín ki'sin; iskábé jngo ch̄itsín [ra t̄jía nandá xán 'tse uva], kitsò:

—Jè nandá xán ra t̄jía ch̄itsín rak̄iì, jè-ní kjoa xit̄se ra bindájín-ko-no, ra ngi ko jn̄i-na makixiya-ni, jè jn̄i-na ra xaájten ra kjonda tsajìon. ²¹ Yáá t̄jna'tako-ná ímixa, jè ra s̄ìngatsja-na x̄ita kondra-na. ²² Kixií kjoa, 'an ra l'ndí-la X̄ita xin-la ijo-na, t̄jínè-na nga kiyá, tanga, j̄ima-ró-ni jè x̄ita ra s̄ìngatsja-na!

²³ Jñà x̄ita-la tsikí'tsia-ní nga iskonangi-la xákjén, kitsò: “Yá-ní ra ko'sín s̄ìngatsja.”

Yá kjòn-ní ra t̄jna ítjòn

²⁴ Jñà x̄ita-la Jesús tsakátiya-ni nga yá kjòn-ní ra t̄jna ítjòn.

²⁵ Jesús kitsó-la:

—Jñà x̄itaxá ítjòn ra mì tsa x̄ita judío, 'ñó beton x̄ita nax̄indá-la, ko jñà x̄ita k̄iì, 'koaá 'sín bitjongi nga 'ñó nda x̄ita. ²⁶ Tanga ra jìon, mì tsa ko'sín 'siaan. Jè ra isa 'nga t̄jna, isaá nangi katijna; ko jè ra ma-la batéxá-ná, tà isaá jé katama ch̄i'nda. ²⁷ ¿Yá-ní ra t̄jna ítjòn? ¿A jè ra bijna'ta ímixa o ra jè ra bíya tsajmì? ¿A mí tsa jè, jè ra bijna'ta ímixa? Tanga 'ndi 'ndi, mì tsa t̄i ko'sín kama-ni. 'An, 'koaá 'sín t̄jnjajin-no koni tsa jngo x̄ita ch̄i'nda ra tísíxá-no.

²⁸ Jìon-nájìon ra ko'sín titsajnakò ki'tá-ná n̄i'sín ta mé kjoa ra t̄ibatojàan. ²⁹ 'Koaá ma-ni, 'koaá 'sín tsja-no kjotéxoma, mé-ni nga t̄atexoma koni 'sín kitsjà-na jè Na'in-na ra Nainá, ³⁰ mé-ni nga t̄i'koa yá k̄ichioð ko yá 'sioð yá a'ta ímixa n̄anda kotexóma ra 'an, t̄i'koa yá kitsajnasòn íxile 'tse kjotéxoma, nga jìon kíndajín-la jñà x̄ita nax̄indá-la x̄ita Israel ra tejò tje ma-ni —kitsó Jesús.

'Koaá kitsò Jesús nga jè Pedro, jàn 'ka k̄okitso nga mì k̄i bexkon

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

³¹ Kiichja-isa Na'in-ná, kitsò:

—Jì Simón, jè x̄ita-ní ijyee isjé'nde nga mejèn-la 'ñó skoó'ta-no. Nga ko'sín s̄iiko-no koni 'sín n̄iko jè trigo nga 'kia matsje. ³² Tanga ijyee isjé'tin-la ra jì, mé-ni nga mì jchaàjin-li

kjoa ra makjiin-li ra a'ta tsa'an. 'Kia ijye koaafa'ta-ina ra ji, tisikii jna xangii, me-ni nga kixi katitsajna-ni.

³³ Simón Pedro kitsó-ní:

—Na'in, tijnanda-na nga kiko-la ni'sin ndaya 'kin, ko ni'sin ya katiyako-la.

³⁴ Jesús kitsó-la:

—Ji Pedro, 'koaá xin-la, 'ndi 'ndi, jan 'ka kosii nga mi ki 'yaxkon-na 'kia nga tikje kjindaya kaxti.

'Kia nga ijye kjochraña nga 'ki-la kjohi'in je Jesús

³⁵ Jesús iskonangii-la, kitsò-la:

—'Kia nga ta ísikásén tiya-no nga nimé ra ki'chà, nga nimé ton, nga nimé na'ya, ko nga nimé xajté tsakjaya jìòn, ¿mé ra ichija'ta-no?

Jna xita kitsó-ní:

—Nimé ra ichija'ta-najin.

³⁶ 'Kiaá kitsò-la:

—'Ndi 'ndi, je ra tjin-la chrjaba ton, ko ra tjin-la na'ya, katakjábé; je ra tsin-la kicha ndajò, katatína nachro-sò'nga-la ko katatse kicha-la. ³⁷'Koaá xin-no, tjinè-la nga kitjasòn ijye, koni 'sín tíchja ra a'ta tsa'an je Xajon-la Nainá, nga tsò: "'Koaá 'sín sketákon koni tsa jngo xita ra mi ki nda 'sín.'" Koni 'sín tíchja 'Én-la Nainá ra a'ta tsa'an, kitjasòn ijye-ní.

³⁸ Jna xita-la kitsò:

—Na'in, jò kicha ndajò kjihijyo-najin ijndíi.

Jè Jesús kitsó-la:

—Tà kama-ni.

Kó'sín nga tsikítsa'ba Jesús ya nindo Yá Olivo

(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

³⁹ Akjòn kiji Jesús nga kiichja'ta-la Nainá ya nanda 'mi nindo Yá Olivo koni 'sín 'sín ki'ta; tjen-ngi-la xita-la ra kotá'yá'ta-la.

⁴⁰ 'Kia nga ijchò i'nde rakii, kitsò-la xita-la:

—Tinákjoa'ta-la Nainá me-ni nga mi kjótsji-jé-no.

⁴¹ 'Kiaá tsasi'taxìn itsé; 'koaà-la 'ki kiji, koni 'ki kjìn saté jngo najo; tsasèn-xkó'nchi, akjòn kiichja'ta-la Nainá. ⁴² Kitsò:

—Na'in, tsa mejèn-li, chjaaxìn-ná kjohi'in rakii; tanga mi tsa je katitjasòn koni 'sín mejèn-na ra 'an, 'koaá 'sín katama koni 'sín mejèn-li ra ji.

⁴³ 'Kia tíchja'ta-la Nainá, jngo ìkjalì tsatsíjen-la ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsjà nga'ñó-isa-la. ⁴⁴ Koni 'sín 'ñó tse kjohi'in tísíkjiín, 'koaá 'sín 'ñó kiichja'ta-isa-la Nainá; jè ndátsjiya-la ra iskatsajo'tá nangi, sí koni kjòn jní chjingaá kjòn.

⁴⁵ 'Kia ijye kiichja'ta-la Nainá, kijì india-ni ya ñánda títsajna jñà xita ra kotá'yá'ta-la. Tanga 'kia ijchò, ijyee kjifé-ní, tà ngatji-la 'ñó 'on inchima-la inìma-la. ⁴⁶ 'Kiaá kitsò-la:

—¿Mé-ni nga tjitsjafè-no? Tísítjeen, tinákjoa'ta-la Nainá mé-ni nga mì sakò jé-no.

Kó'sín nga itsabá'ñó jñà xita jè Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:2-11)

⁴⁷ Tì'kiaá-ni nga tíchja-isa Jesús, kjìn xita ijchò; tjen ítjòn jè Judas, jngo xita-la Jesús jñà ra tejò ma-ni. 'Kia ijchò, ikasi'ta chraña-la Jesús nga iskine'a. ⁴⁸ Jè Jesús kitsò-la:

—Jì Judas, ¿a tà maá chine'a jngo-ná kò akjòn nìngatsja-ná xita kondra-na 'an ra l'ndí-la Xita xin-la ijo-na?

⁴⁹ Jñà xita-la ra i'ka, 'kia nga kijtse kjoa ra tíma'tin Jesús, kitsó-ní:

—Na'in, ¿a mején-li nga kì'chon-jìn kicha ndajò-najìn?

⁵⁰ Jngo xita-la Jesús tsajá-la kicha jè chì'nda-la na'mì ítjòn; tsate'ta chíká nga kixi-la. ⁵¹ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿Tà katja'bè; kì konìkoo!

Akjòn tsaká'ta-la tsja chíká-la chì'nda rakii; nditoón kjonda-ni. ⁵² 'Kiaá kitsò-la jñà xita ra ijchòtjìngi-la, jñà xita ítjòn-la na'mì, kò xita ra síkinda ingo ítjòn, kò jñà xita jchínga:

—¿Mé-ni kò'sín kà'fì-no nga kò'sín kà'fì'cha-ná koni tsa jngo xita chijé nga kicha kò yá ki'chà? ⁵³ Nìchjin nchijòn tsakátijnaa ya nditsin ingo ítjòn. ¿Mé-ni mì tì'kia indabá'ñó-ná? Tanga 'kiaá-ní nga jñò chon matsja-no nga bíjtjoo 'kia nga jè níí tíbatéxoma.

'Kia nga jè Pedro mì kì tsi'kénajmí nga bexkon jè Jesús

(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Jñà xita itsabá'ñó Jesús, kiiko ya ni'ya-la na'mì ítjòn. Jè Pedro, kjíín tjìngi-la. ⁵⁵ Jñà xita, ni'í tsikítse ya nga masen-la nditsin, akjòn tsikítsa'ngi jngo tjandi. Jè Pedro, yaá tsikijnajin-te-la xita. ⁵⁶ Jngo chjoón chì'nda, 'kia kijtse Pedro nga ya tíjna'ngi, isko'án-ní; kitsò-la:

—Xit̄a rak̄i, yaá tsá'bak̄o-te Jesús.

⁵⁷Tanga jè Pedro tsakjajna'ma-ní, mì kì tsi'kénajmí; kitsò:

—Jì chjoón, mì kì bexkon xit̄a ra ko'mì-la jì.

⁵⁸Ra kjomà jngohíjta, ìjngo xit̄a kijtse Pedro; kitsò-la:

—Tì'koáá ra jì yaá tjájmekí jè Jesús.

'Kiaá kitsò Pedro:

—Majìn, mì tsa 'an jiàan, nàmì.

⁵⁹Ra kjomà askan, tjían-ni tsa jngo hora, 'nó kokitsò jngo-isa xit̄a:

—Kixíí kitií kjoa, jè xit̄a rak̄i, yaá tsá'bak̄o-te Jesús; nga yaá ì'nde-la ya Galilea.

⁶⁰Pedro kitsó-ní:

—Mì kì be mé 'én ra ko'mì-la jì na'in.

Tì'kiaá-ni tíchja Pedro nga iskindaya káxtí. ⁶¹Isíkáfa Na'in-ná Jesús, iskotsíjen-la Pedro. 'Kiaá itjokítsjen-la Pedro 'én ra kokitsò-la Na'in-ná Jesús nga kitsò-la: “Ndi 'ndi, 'kia nga tikje kjindáya káxtí, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.” ⁶²Jè Pedro, 'kiaá itjo nditsiaán, kò taxkí 'nó iskindaya.

Kó'sín nga isisobà-la xit̄a jè Jesús

(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

⁶³Jñà xit̄a ra inchisíkinda Jesús, isitsja'tin-ní kò tsajá-te-la.

⁶⁴Tsikíchjà xkon; akjòn iskonangi-la, kitsò-la:

—jKò'tín-nájìn yá ra tí'bé-li!

⁶⁵Kjìn 'én kiichjajno-isa-la ra 'nó 'cho tsò.

'Kia nga jñà xit̄a kiiko Jesús ya nándá

tjítsajna xit̄axá ítjòn 'tse xit̄a judío

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

⁶⁶'Kia ki'se isén, kjóxkóyaá jñà xit̄a jchínga 'tse xit̄a judío, xit̄a ítjòn-la na'mì, kò xit̄a ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés; kiiko Jesús ya nándá maxkóya jñà xit̄axá ítjòn; akjòn iskonangi-la, kitsò-la:

⁶⁷—Kò'tín-nájìn, ¿a jì-ní ra Cristo [ra xá isikasén-li Nainá]? Jesús kitsó-ní:

—Tsa koxín-najìòn, mì kì kokjiín-no. ⁶⁸Kò tsa 'an skonangi-no, mì kì kìnákjoaa, [kò mì kì tsa sikhjandíí-najìòn].

⁶⁹'An ra l'ndí-la Xit̄a xian-la ijo-na, ijyeé 'ndíí ma'tsia nga ya kótijna ya nga kixi-la Nainá ra 'nó tse nga'nó tjín-la.

⁷⁰Nga'tsì xit̃a kitsò:

—¿A jì-ní ra I'ndí-là Nainá 'mì-li?

Jesús kitsó-là:

—Jión ra kò'sín in-chibixó nga 'an-ná.

⁷¹'Kiaá kitsò jñà xit̃a:

—¿Mé ra 'sian-isa-ná nga yá ra chjínangi-lá? Jién sabá in-china'yá-lá koni 'sín títsò nga tíchja-ni tsa'ba.

'Kia nga jñà xit̃a kiiko Jesús ya ñánda tíjna Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

23 ¹Nga'tsì jñà xit̃a tsasítjen; kiiko Jesús ya ñánda tíjna jè Pilato. ²'Kia nga ijchòko ya ngixkon Pilato, jñà xit̃a tsikí'tsia nga tsakángi, kitsò:

—Kijcha'tín-nájìn jè xit̃a rakìi, nga kj'íi ndiyá fìko xit̃a naxindá-ná. 'Koaá 'sín tsò nga mì-ró kì kichjítjié tsajmì ra a'ta 'tse César ra xitaxá ítjòn tíjna Roma; kò 'koaá tì'sín tsò-te nga jè-ró ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga xitaxá ítjòn kíjna.

³Jè Pilato iskonangi-là, kitsò-là:

—¿A jì-ní ra xitaxá ítjòn-là xit̃a Judío?

Kitsó Jesús:

—Jíi ra kò'sín tjisi.

⁴Pilato kitsó-là jñà xit̃a ítjòn-là na'mì kò xit̃a naxindá:

—Nimé jé ra matsji-na a'ta 'tse xit̃a rakìi.

⁵Tanga jñà xit̃a isaá 'ñó kiichja nga tsakángi, kitsò:

—Koni 'sín bakón-ya ta kjosíi tíbátsji-là xit̃a naxindá-ná.

Tsikí'tsia kjòn-ni ya nangi Galilea, kò nga tíjngo Judea, skanda i Jerusalén.

'Kia nga jñà xit̃a kiiko Jesús ya ñánda tíjna Herodes

⁶'Kia nga kii'nchré Pilato 'én ra tsò, Galilea, iskonangií-là xit̃a, ¿a yaá i'nde-là? ⁷'Kia nga ki'senajmí-là nga ya i'nde-là, isikasén-là jè ra tíjna xitaxá ítjòn ya Galilea, jè ra 'mì Herodes; jñà nichjin kii, tì'koaá yaá tíjna ya naxindá Jerusalén. ⁸Herodes, 'kia nga kijtse Jesús, 'ñó tsja ki'se-là, nga kjotseé mejèn-là nga skexkon, nga ijyee kjìn kjoa ki'senajmí-là ra a'ta 'tse Jesús. Mején-là ske jngo kjoxkón ra 'sín. ⁹Kjín skoya kjoa iskonangi-là; tanga jè Jesús, nijngo 'én kiichja. ¹⁰Yaá tjítsajna-te xit̃a ítjòn-là na'mì, kò xit̃a ra bakón-ya kjotéxoma-là Nainá ra tsikínda Moisés, nga 'ñó in-chibángi. ¹¹Jè Herodes, kò jñà chíchàn-là, tsachrjengi-ní; ta kjoaá kijtsetákon;

isíkaya nikje ra 'nó nda kjòn koni 'tse xitaxá ítjòn nga isisobà-là; akjòn isikasén jngò 'ká-ila jè Pilato. ¹²Nìchjin 'kia, tsajoónda-ni jè Pilato kò Herodes; 'kia nga 'sa ítjòn, kondraá tjítsajna-là xákjén.

Kó'sín nga isinè-là kjohi'in jè Jesús nga kiyá

(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16)

¹³Jè Pilato tsikíxkóya jñà xitá ítjòn-là na'mì, xitaxá, kò nga'tsi xitá naxindá, ¹⁴kitsò-là:

—Jìòn, inikasén-ná jè xitá rakìi nga fangioð, nga bixó: kjosíí bátsji-là xitá naxindá. Kò ískonangií-là ya ngixkòn. Nga'tsi 'én ra fanè-la, nímé jé sakó-na ra a'ta 'tse.

¹⁵Jè Herodes, tí'koaá isikasén india-na jè xitá rakìi, nga nímé jé isakò-te-là ra a'ta 'tse. Mì tsa mé jé tjin-là; mì kì bakèn-là nga kiyá. ¹⁶Tsjaá-là kjohi'in, akjòn síkijnandií-na.

¹⁷Koaá 'sín tjinè-là, 'kia nga bitjo 'sí paxkò, bijnandií jngò-ni xitá ra ndayá tjítsa'ya. ¹⁸Tanga jñà xitá naxindá, jngóò jta kiji nga'tsiòò, kitsò:

—¡Katiya Jesús; jè Barrabás tikijnandií-róoi!

¹⁹Barrabás, ndayá tjna'ya tà ngatji-là nga xitá naxindá Jerusalén isikjaán-kjo tí'koa jngò xitá isì'ken. ²⁰Pilato, mején-là nga síkijnandií-ni Jesús; kiichjaá india-ila xitá naxindá.

²¹Tanga jñà xitá naxindá ta isaá 'nó kiichja-isa, nga kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi! ¡Krò katasi'ta-róoi!

²²Ra ma-ni jàn 'ka kitsó-là xitá naxindá:

—¿Mé kjoa ra ta 'cho ki'sin kjòn jè xitá rakìi? 'An, nímé jé sakó-na ra a'ta 'tse, ra bakèn-là nga kiyá. Tí'koaá-ni tsja-là kjohi'in, akjòn síkijnandií-na.

²³'Nó si ki'sin jñà xitá; 'nó kiichja nga mejèn-là krò katasi'ta Jesús. Tà ngatji-là nga 'nó kiichja nga'tsi xitá kò jñà xitá ítjòn-là na'mì, isikijne-ní. ²⁴Jè Pilato kitsjá kjohixi nga katitjasòn koni 'sín isíjé xitá naxindá. ²⁵Jè isíkijnandií-ní jè xitá ra isíjé naxindá, jè ra 'mì Barrabás ra ndayá tjna'ya nga kjosí tsakátsji kò xitá isì'ken. Akjòn isingatsja Jesús nga kò'sín katasíko koni 'sín mejèn-là ra jñà.

Kó'sín isi'ta krò jè Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

²⁶'Kia nga kiiko Jesús nga kiì ká'ta krò, itsabá'nó jngò xitá ra 'mì Simón ra ya i'nde-là nándá 'mì Cirene ra 'kia chiba-là

tí'faha'sen-jin naxindá; jè isì'kamijìn krò nga kiji ya ajton í'tsin Jesús.

²⁷Kjín xita naxindá, ko kjín íchjín tjen-ngi-la Jesús ra kjindáyake nga mahimake kjoa ra tíma'tin. ²⁸Jesús, isíkáfa-ní, iskotsíjen-la, kitsò-la:

—Jìòn ndí íchjín ra ya Jerusalén tsajìòn, kì tà chjàn 'an chindáyacha-ná, jè chjindáyacha ijo-no ko ixti-no. ²⁹Nga kijchò nichjin nga tse kjohi'in 'se, nga kitsò xita: “Mé ta nda-la jñà ra íchjín 'ndi, jñà ra mì tsa ixti ki'se-la, ko jñà ra mì ixti isikaki.” ³⁰Akjòn kì'itsia jñà xita nga kitsò-la jñà nindo: “¡Katakané-nájìn!” Ko kitsò-la jñà chrjangi-la nindo: “¡Tjtsahi'nde-nájìn!” ³¹Ra 'an, koni jngo yá xkén, 'nó 'cho síko-ná xita; jìòn ra xita Jerusalén, ra koni jngo tsa yá kixi, isaá tà 'nó 'cho sùiko-no xita.

³²Ti'koa kiìkoò jò-te xita ra 'nó tse jé tjín-la ra ti'koa ya kiyá'ta-te krò. ³³Kia nga ijchòko ya i'nde ra 'mì i'nde Sko Mí'ken, tsaká'ta krò Jesús ko tsaká'ta-te xita ra jò ma-ni ra 'nó tse jé tjín-la; jngo tsasíjna ya ngakixi-la, ko jngo tsasíjna ya ngaskoán-la. ³⁴Kiaá kitsò Jesús:

—Na'in, tijchaà'ta-la ji; nga mì kì be mé kjoa ra inchi'sín jñà xita kiì.

Akjòn jñà chíchàn isíská chiya nga isíka'bí-la xákjén nikje-la. ³⁵Jñà xita naxindá inchikotsíjen-la; ti'koaá jñà xitaxá ítjòn, inchisísobá-la:

—Jñà xita ra kji'í, maá tsachrjetjì kjohi'in; tsa kixi kjoa nga jè ra Cristo, jè ra xá ko'sín jahíjin-ni Nainá, katachrjetjì kjohi'in ijo-la 'ndi-ni.

³⁶Jñà chíchàn ti'koaá isisobà-te-la Jesús. Ijchò kincha'ta chraña-la, kitsjá-la nandá binagre nga isì'ki. ³⁷Kitsò-la:

—¡Tsa ji-ní ra xitaxá ítjòn-la xita judío, tikíjnandií-ni ijo-li!

³⁸Ko jngo íte isi'ta ya skò krò ra jí'ta 'én ra tsò: “Jé rakìi ra xitaxá ítjòn-la xita judío”; nga 'én griego, 'én latín, ko 'én hebreo tíchja.

³⁹Jngo xita ra ya kji'ta-te krò ra 'nó tse jé tjín-la, 'nó 'nga tsakáko Jesús, kitsò-la:

—¡Tsa ji-ní ra Cristo [ra xá isikasén-li Nainá], tikíjnandií-ni ijo-li, ti'koa 'sín tikítsajnandií-nájìn!

⁴⁰Jè xita ra ijngo tsakátiko-ní, kitsò-la:

—¿A mí skon-la ji Nainá nga ngásòn kjohi'in inchinikjieén?
⁴¹ Ra kjohixi, bakén-ná ra jién nga sikjieén kjohi'in nga kichjí-ná jé-ná, tà ngatji-la nga 'ño 'cho ki'nié; tanga jè xita rakìi, nimé kjoa ki'sin ra 'cho tjín.

⁴² 'Kiaá kitsò-isa:

—Jesús, kì niijchaàjin-ná 'kia nga ijye kí'tsiì nga kotexomi.

⁴³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—'Koaá xín kixi-la; 'ndi 'ndi, yaá kijnakò-ná ya ngajmi ya i'nde ñánda 'ño nda chon.

Kó'sín kjomà 'kia nga 'ken Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

⁴⁴ 'Kia nga ijchò nchisen, skanda nga ijchò las tres, kjojnó-ní nga tíjngo isà'nde. ⁴⁵ Kjojnó jè tsá'bí, kò jè nikje ra tja'báya ya nga masen-la ingo ítjòn, jòya kjomà nga ichrjajndá. ⁴⁶ Jesús 'ño kiichja, nga kitsò:

—i'Na'in, yaá tóbijnáya ndsii jè inìma-na!

'Kia nga ijye kòkitsò, akjòn 'ken.

⁴⁷ Jè xita ítjòn-la chíchàn, 'kia nga kijtse kjoa kii koni 'sín kjomà, 'ngaá isíkijna Nainá, kitsò:

—Ngi kixi kitií kjoa, jè xita rakìi, xita kixi-ní.

⁴⁸ Nga'tsì xita ra kjóxxkò ra kii katsíjen-la, 'kia nga ijye kijtse kjoa ra kjomà, kijí-ni ni'ya-la; 'béjin inìma-la ta ngatji-la nga 'ño tse kjoba tjíjin. ⁴⁹ Nga'tsì xita ra bexkon Jesús kò íchjín ra tsikima'ta-la ra inchrabà-ni skanda ya Galilea, kjiín tsikitsajna-ni nga inchikotsíjen-la.

Kó'sín kjomà 'kia nga isihijin Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

⁵⁰ Jngo xita tíjna ra 'mì José ra 'ño nda xita, ti'koaá xita kixi-ní. Yaá i'nde-la ya ñánda 'mì Arimatea, naxindá ra chja-ni Judea. Jngoó xita ra ti'koaá xá tjín-la 'tse xitaxá-la xita judío. ⁵¹ Jè José, tíkoñá-te-la nga mejèn-la ske kó'sín batéxoma Nainá; mì kì isasèn-la koni 'sín tsajoóya-ni jñá xitaxá xákjén kò koni 'sín ki'sin. ⁵² Kiijkon jè Pilato nga isíjé-la ijo-la Jesús. ⁵³ Tsajen'ta ya a'ta krò; isíkájté jngo nikje chroba; akjòn yaá kii kíhijin ya ñánda xá kò'sín itjá'xa-ni naxi nga ngajo-la mi'ken. Ya ngajo rakìi, ni sa jngo mi'ken ya sijna. ⁵⁴ Jè nichjin 'kia, 'kia-ní nga bìtsajnanda xita ra a'ta 'tse

'sí paxko; ijyeé kjame bijchó chiba-la nga ma'tsia jè nichjin níkjáya.

⁵⁵ Jñà íchjín ra inchrabà-ni Galilea, kijí-te ya ñánda tjna jè ngajo-la mi'ken; ko xkoón kijtse-ni kó'sín isijna ijo-la Jesús.

⁵⁶ 'Kia 'ji-ni ni'ya-la tsikínda sihití ko chijo xka ra 'ñó nda jne. Akjòn isíkjáya jè nichjin níkjáya koni 'sín tíchja kjotéxoma.

Kó'sín kjomà 'kia nga jaáya india-ila Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

24 ¹Jè nichjin 'kia nga ma'tsia xomàna, 'ñó tajñòya kiji jñà íchjín kii ya ngajo-la chrjó mi'ken ñánda isihí'nde ijo-la Jesús nga kiiko jñà sihití ra tsikínda nga kixten-jnó ijo-la Jesús; ko tjen-ko i'ka íchjín ra kjíí. ²'Kia nga ijchò, kijtsee jè najo ra tjíchjajto-ni ya ngajo-la mi'ken nga xin kjijna. ³'Kia nga 'jaha'sen-ngi ya ngajo chrjó mi'ken, mi kì isakò-la ijo-la Na'ín-ná Jesús. ⁴'Kia nga inchisikájno íchjín kii, ta nditoón tsincha'ta jò-la xita 'xin ra kjiya nikje ra fate ni'í kjòn. ⁵Ta itsakjón jñà íchjín kii; tsincha-niña'tá skanda ya a'ta nangi. 'Kiaá kitsò jñà xita 'xin ra jò ma-ni:

Jñà ìkjalí ra jò ma-ni ra isíkjí'nchré íchjín nga ijyeé jaáya-la Jesús

—¿Mé-ni ya fatsjijin-la mi'ken jè xit̄a ra t̄ijnakon? ⁶Mì tsa t̄i yá t̄jín-ni ijndí, ijyeé káfaháya-ila. T̄ikítsjen koni 'sín kitsò-no 'kia nga t̄jna-isa ya Galilea, ⁷nga kitsò: “Jè I'ndí-la Xit̄a, t̄jínè-la nga ya kongatsja j̄nà xit̄a jé nga koaà'ta krò, tanga 'kia nga kijchò jàn nichjin kjoaáya india-la.”

⁸J̄nà íchjín k̄i, 'kiaá ítsjen-la koni 'sín kitsò Jesús. ⁹'Kia ijye tsáfa-ni nga k̄i katsjjen-la ngajo-la mi'ken, tsi'kénajmí-la j̄nà xit̄a ra tsikíxáya-la Jesús ra tejngo ma-ni kò j̄nà xit̄a ra i'ka. ¹⁰J̄nà íchjín ra 'j̄ikó 'én nga tsi'kénajmí, jè ra 'mì María Magdalena, kò ra 'mì Juana, jè María ra na-la ma Jacobo kò j̄nà íchjín ra i'ka. ¹¹Tanga j̄nà xit̄a-la Jesús ra tsikíxáya-la, ra ta kjoa nditon, tà kjoská kjomà-la; mì k̄i kjokjiín-la 'én ra tsi'kénajmí-la j̄nà íchjín k̄i.

¹²Tanga jè Pedro, nditoón kijì, nga k̄i katsjjen ya ñándá t̄jna jè ngajo-la mi'ken; 'kia nga iskotsjjen'séen ya ngajo, ta j̄nà kjihijyo-isa nikje ra isijt̄éjin ijo-la Jesús. Akjòn tsáfa-ni ya ni'ya-la; tà kjóxkón-la kjoa ra kjomà.

Mé ra kjomà ya ndiyá ra 'mì Emaús

(Marcos 16:12-13)

¹³Tijé-ni nichjin rak̄i, jò xit̄a-la Jesús inchifi jngo naxindá it̄sé ra 'mì Emaús, ra t̄jín-la tsa tejngo jmi metro skanda ya Jerusalén. ¹⁴'Kia nga inchifi ya aya ndiyá, k̄i inchijoóya-ni nga'tsi kjoa ra kjomà. ¹⁵'Kia inchijoó kò inchikjonangi-la xákjén, ijchò kasi'ta chraña-la ra tijè-ni Jesús nga taña tsakáhijtakò. ¹⁶Tanga 'koaá 'sín kjomà-la koni tsa t̄jíchj̄a xkon, mì k̄i kijtsexkon Jesús. ¹⁷Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Mé 'én ra ta nda chibàya-no nga timaya ndiyá, kò mé-ni nga ta ba t̄jín-no?

¹⁸'Kiaá kiichj̄a jè ra 'mì Cleofas, kitsò:

—Ta nga'tsi xit̄a ra xìn i'nde-la ra t̄ítsajna ya Jerusalén, tà j̄iáa-ni ra mì t̄j̄jín-la jè kjoa ra kjomà ya, nichjin ra tsato.

¹⁹Jesús kitsó-la:

—¿Mé kjoa ra kjomà?

J̄nà xit̄a k̄i kitsó-la:

—A'ta 'tse Jesús ra ya Nazaret i'nde-la, jè ra kiichj̄a ngajo-la Nainá; ñó ki'se-la nga'ñó a'ta 'tse kjoa ra ki'sin kò a'ta 'tse 'én ra kiichj̄a ngixkon Nainá, kò ya ngixkon nga'tsi xit̄a naxindá.

²⁰J̄nà xit̄a ítjòn-la na'mì, kò xitaxá-najin, yaá isingatsja

xitaxá 'tse Roma nga isi'ta krò kò nga ini'ken. ²¹'Koaá 'sín inchichiñá-jin tsiki; bixó-nájin tsa jè-ní ra ma-la sùkítsajnandijí-ni xitá naxindá Israel. Tanga ijyee fí jàn nichjin nga kò'sín kjomà. ²²Tjín i'ka íchjín ra tjítsajnajin-najin, ra tajñò kàfì katsíjen ngajo-la mi'ken. 'Kia nga kà'fii-ni kábíxkón-najin nga ká'bénajmí-najin ²³nga mì-ró kì kàsakó-la ijo-la Jesús; tì'koa kàbe-ró íkjalí ra kàtsò-la: Jesús tijnakon-ní. ²⁴'Kiaá kàfì-te i'ka xitá xàngi-jin ra kàfì katsíjen-la ngajo-la mi'ken. 'Koaá-ró tì'sín kàbe-ni koni 'sín kàtsò jñà íchjín, tanga mì-ró yá tjín ra jè Jesús.

²⁵'Kiaá kitsò Jesús:

—Mé tã tája-ni inìma-no nga mì kì machiya-no kò mì kì makjín-no koni 'sín kitsò jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la! ²⁶¿A mí 'ya, nga xá 'koaá 'sín ítjòn sùkjiín-ni kjohi'in jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá], akjòn 'kiaá kiji ya ján ngajmi nga jeya kijná?

²⁷Tsi'kénajmíya-la kótsò-ni koni 'sín tíchja nga'tsi Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá a'ta 'tse Cristo. Tsikí'tsia kjòn-ni xajon ra tsikínda Moisés; akjòn tsi'kénajmíya-la nga'tsi xajon ra tsikínda jñà xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

²⁸ 'Kia nga ijchò ya naxindá ñándá inçhifì xita kii, 'koaá 'sín ki'sín Jesús koni tsa isa kjin tífi. ²⁹ Tanga jñà xita kii, kjo'ño isíkjina; kitsò-la:

—Tijnako-nájin ijyeé kjòhixón-ní, ijyeé iskatjì tsá'bí.

Kjokjiín-la jè Jesús; 'jaha'sen ni'ya nga tsikijnako jñà xita kii. ³⁰ 'Kia nga ijye títsajna'ta ya ímixa, iskábé niño nchrajín, kitsjá-la kjonda Nainá, akjòn isijòya, kitsjá-la jñà xita kii.

³¹ 'Kiaá kitsjá'nde Nainá nga nda tsatsíjen-ila; kijtsexkon nga jè Jesús; tanga jè Jesús, ta nditoón ichijà ya ngixkon xita kii.

³² 'Kiaá kitsò-la xákJén:

—Kií-la ta nda kàmatsja-ila inìma-ná 'kia nga kábáko-ná ya aya ndiyá nga ká'bénajmíya-ná a'ta 'tse Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá.

³³ Mì kì tì iskoñá-ni, nditoón tsáfa india-ni ya Jerusalén; ijchò india-ni ya ni'ya ñándá kjóxkóya xákJén, kò jñà ra tejngo ma-ni, kò jñà xita ra i'ka. ³⁴ Jñà xita ra tejngo ma-ni kitsò-la xákJén:

—Kixi kitií kjoa, ijyeé kàfaháya-ila Na'ín-ná Jesús; ijyeé kàbe jè Simón.

³⁵ 'Kiaá tsi'kénajmí-te jñà xita ra jò ma-ni kó'sín kjomà'tin ya aya ndiyá, kò kó'sín kjomà nga kijtsexkon Jesús 'kia nga isijòya niño nchrajín.

Kó'sín nga jè Jesús tsakón-la ijo-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23)

³⁶ Takó tì'kiaá inçhichja-isa-ni nga inchi'bénajmí-la xákJén kjoa kii, nga tsasijnajin masen-la Jesús; isíkjáya-la, kitsò-la:

—'Nchán katasíkítsajna-no Nainá.

³⁷ Jñà xita kii, 'ño itsakjòn, kò 'ño isinchaxkón-la 'kia nga kijtse; kitsó-ní tsa tà inìma-la mi'ken-ní. ³⁸ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿Mé ta nda bíxkón-la ijo-no? ¿Kò mé-ni kòtsò-ni kjòbítsjen ra nchrabájin ya inìma-no? ³⁹ Chítsijen-la jñà ndsa kò ndsakoàa. 'An-ná. Tja'tá-ná ndsaà kò chítsijen-ná. Jngo ra tà inìma, tsìn-la ijo, tì'koaá tsìn-la ninda, tanga 'an tjín-na, koni 'sín inçhichítsíjen-nájiòn.

⁴⁰ 'Kia nga ijye kòkitsò-la, tsakón-la tsja kò ndsako. ⁴¹ Tanga jñà xita-la mì kì nditon kjokjiín-la nga 'ño tsja ki'se-la kò 'ño isinchaxkón-la 'kia nga kijtse. 'Kiaá iskonangi-la Jesús, kitsò-la:

—¿A tjin chiba-no tsajmì ra ma chine?

⁴²Kitsjá itsé-la tì ra ijye kichjàn, [kò tsjén-la cho sera].

⁴³Iskábé Jesús, akjòn iskine ya ngixkon jñà xita-la. ⁴⁴'Kiaá kitsò-la xita-la:

—Jñà kjoa ra kjomà'tiaa, jñá-ní ra tsi'kènájmí-no 'kia nga tì'sa ya tsakátijnako-no. 'Koaá 'sín kixin-no nga kitjasòn ijye-ní koni 'sín tíchja ra a'ta tsa'an, xajon 'tse kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, kò 'tse xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, kò ra tji'ta xajon 'tse Salmo.

⁴⁵'Kiaá nda isichiya-la mé-ni nga katjaha'sen-jin-la koni 'sín tíchja Xajon ra tji'ta 'Én-la Nainá. ⁴⁶Kitsò-la:

—'Koaá 'sín tíchja Xajon ra tji'ta 'Én-la Nainá nga tsò nga 'an ra Cristo [ra xá isikasén-na Nainá], tjinè-na nga kiyáa; 'kia nga kijchò jàn nichjin, kjoaáyaá-ina. ⁴⁷Nainá sihijcha'tá-la jé-la xita ra a'ta 'tse Jesús, 'kia nga jñà xita síkájno jé-la nga mì tì jé koàtsji-ni. Jè 'én kiì, machjeén-ní nga 'senajmíya ijye-la xita kò'tsia kjòn-ni Jerusalén skanda nga tijngo isà'nde. ⁴⁸Jìòn 'kénajmió kjokixi koni 'sín kjomà. ⁴⁹'Aán sikásén-no jè kjotjò ra tsjá Na'in-na koni 'sín ijye kitsjá 'én-la. Tanga jìòn, i tìtsajna Jerusalén skanda 'kia nga ijye tjábé-no nga'nño ra nchrabá-ni ján ngajmi.

Kó'sín kijimijìn-ni ján ngajmi jè Jesús

(Marcos 16:19-20)

⁵⁰'Kiaá kiìko xita-la skanda ya naxindá Betania. Iskimí'nga tsja nga isíjé-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà xita kiì. ⁵¹'Kia nga tísíjé'tin xita-la, akjòn itjamítjen nga kiji ján ngajmi. ⁵²Jñà xita-la, 'kia nga ijye tsinchaxkó'nchi'ta-la Jesús nga kijtsexkón, tsja tjin-la nga kiji-ni ya Jerusalén. ⁵³Kò yaá tsikitsajna ki'ta ya aya ingo ítjòn nga 'nga kò jeya isíkijna Nainá.

'Én xit̄se ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín tsikínda jè Juan

Mé ra kjomà jè 'Én-là Nainá

1 ¹Kia nga t̄i'sa t̄jà'tsin-là kjoa, jè 'Én, ta'koa t̄jna-ní, ko yaá t̄jnakò Nainá. Jè ra 'Én, jè-ní ra Nainá. ²Ko yaá t̄jnakò Nainá skanda t̄i'sa-ni t̄jà'tsin-là kjoa. ³Ko jè isichjeén Nainá nga tsikínda nga'tsi tsajmì ra t̄jín; n̄imé tsajmì ra t̄jín ra mì a'ta 'tse isinda-ni. ⁴A'ta 'tseé-ní nga t̄jín Kjobinachon. Jè Kjobinachon, jè-ní jè Ni'í ra síhisen-là nga'tsi x̄ita. ⁵Jè Ni'í rak̄i, yaá síhisen n̄ánda nga j̄nò chon, ko jè kjoaj̄nò mì k̄i ma síkijne-là nga síkji'tso.

⁶Tsikijnaá jngo x̄ita ra Juan tsi'kìn ra Nainá isikasén. ⁷Jè 'ji tsjá 'én a'ta 'tse Ni'í ra síhisen, mé-nì nga'tsi x̄ita kokj̄ín-là koni 'sín 'k̄eènajmíya ra jè. ⁸Jè Juan, mì tsa jè-jìn Ni'í ra síhisen, ta 'én ra 'ji tsjá ra jè, a'ta 'tse Ni'í ra síhisen-là x̄ita. ⁹Jè ra ngi Ni'í ra ma-là síhisen-là x̄ita, í 'ji isà'nde rak̄i.

¹⁰Í tsikijna isà'nde, tanga j̄nà x̄ita isà'nde mì k̄i k̄ijtsexkon n̄i'sín takó jè tsikínda isà'nde. ¹¹Yaá 'ji ya ajin-là x̄ita-là tanga j̄nà x̄ita-là mì k̄i iskábétjò. ¹²Tanga nga'tsi x̄ita ra iskábétjò ko t̄i'koa kjokj̄ín-là j̄nà 'én ra kiichja, kitsjá-là kjohixi nga i'ndí-là Nainá kjomà, ¹³tanga mì tsa ki-ni nga j̄nì kitsin-j̄n, ko mì tsa ki-ni nga a'ta 'tse x̄ita kitsin-ni, kií-ní nga a'ta 'tse Nainá kitsin-ni.

¹⁴Ko jè ra 'Én, x̄itaá kjomà; ko í tsikijnajin-najin. Kijcha-nájin jè kjoajeya-là, jè kjoajeya ra kitsjà-là Nainá koni ra ta jè tajngo-ni I'ndí-là, ko 'nó ki'se-là ra kjonda ko kjohixi. ¹⁵Juan kitsjá 'én ra a'ta 'tse nga kitsò:

—A'ta 'tseé x̄ita rak̄i 'kia nga ko'sín kíxin-no: “Jè ra 'sa nchrabátj̄ngi-na, jè-ní ra t̄jna ítj̄n-na, nga isaá k̄jotseé t̄jna-ni koni 'an.”

¹⁶ Nga 'nó tse kjonda tjin-la ra jè; asa 'nó asa 'nó tíjtábé-isa-ná kjonda-la. ¹⁷ Jè kjotéxoma-la Nainá, jè Moisés ki'tsi-la, tanga jè ra kjonda kō kjohixi, jè Jesucristo 'jìkó. ¹⁸ Nì kjè sa yá ra bexkon kó 'ki kjòn-ni ra jè Nainá; tanga jè I'ndí-la ra ta jè tajngo ma-ni ra Nainá-te ra ya tíjna'ta-la, jè-ní ra bakón-ná kó 'ki Nainá.

Mé 'én ra tsi'kénajmí Juan a'ta 'tse Cristo

(Mateo 3:11-12; Marcos 1:7-8; Lucas 3:15-17)

¹⁹ Jñá 'én kii ra kitsjà Juan, 'kia nga jñá xita judío isikasén na'mì kō xita Levita nga inchrabà-ni ya Jerusalén nga iskonangi-la Juan, kitsò-la:

—¿Yá xita-ni ra jì?

²⁰ Juan tsi'kénajmí kixi-ní, mì tsa tsakja'ma-jìn, kitsò-la:

—Mì tsa 'an jiàan Cristo [ra xá sikasén-ni Nainá].

²¹ Xita kii, india iskonangi-ni, kitsò:

—¿Yá-ni ra jì? ¿A jì-ní Elías?

—Mì tsa 'an jiàan —kitsò Juan.

—¿O ra jì-ní jè xita ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la ra xá tíjnè-la nga kj'íí?

—Majìn —kitsó-ní.

²² Iskonangií india-ila, kitsò-la:

—¿Yá kjòn-ni ra jì? Kō'tín-najìn, mé-nì nga kōma kohíko-lajìn 'én jñá ra isikasén-najìn. ¿Mé 'én 'bì a'ta tsaji?

²³ 'Kiaá kitsò-la Juan:

—'An-ná xita ra 'nó chjaya ya i'nde kixi nándá xìn'ta: “Ndaá tjajna kixiqò ndiyá-la Na'ín-ná”, koni 'sín kitsò Isaías xita ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la.

Jè Juan ra batíndá xita

²⁴ Jñà xit̃a ra isikasén xit̃a fariseo, ²⁵ iskonangií india-ila kitsò-la:

—¿Mé-ni nga xit̃a batíndá-ni, tsa mì tsa jì-ni ra Cristo, kò tsa mì tsa jì ra Elías kò tì'koaá tsa mì tsa jì-ti jè xit̃a ra isichjeén Nainá nga chjaya ngájo-la?

²⁶ Kiichjaá Juan nga kitsò-la:

—'An, ta nandá batíndá-na, tanga tijnajin masen jngo-najìon ra mì kì 'yaxkon. ²⁷ Jè-ní ra 'sa nchrabátjìngi-na, jè ra isa tìjna ítjòn-ni koni 'an. Skanda mì kì bakèn-na nga 'an skìjnda'ñó-la jè xoxín xajté-la.

²⁸ Nga'tsi kjoa kii, yaá naxindá Betania nga ko'sín kjomà, ya ra ijgoa ndáje ra 'mì Jordán, ñánda nga tsatíndá xit̃a jè Juan.

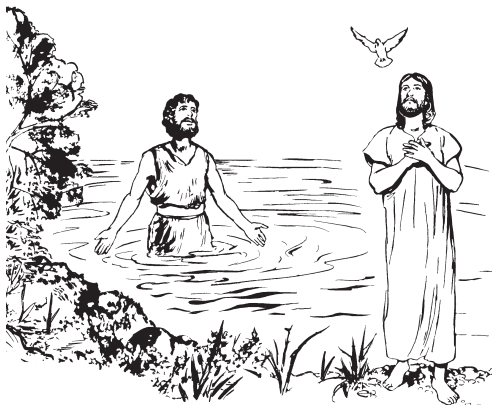
Kó'sín inikasén i isà'nde jè Jesús

²⁹ 'Kia nga ma nchijòn, Juan kijtseé Jesús nga tìnchrabá ñánda nga síjna ra jè, kò akjòn kitsò:

—¡Chítsijen-la, jè rakii ra síkasén Nainá koni tsa jngo Forrè I'ndí ra faháxin jé-la xit̃a isà'nde! ³⁰ A'ta 'tseé xit̃a rakii ra kíchjàa 'kia nga kókíxin-no: “Nchrabá jngo xit̃a, jè ra tìjna ítjòn-na, ra isa kjotseé tìjna-ni koni 'an.” ³¹ Ra 'an, nda mí bexkon tsiki; kií ta nandá batíndá-na mé-ni nga katabexkon-ni jñà xit̃a naxindá Israel.

³² Juan, 'koaá tì'sín kitsjà 'én nga kitsò:

—Kijtse-náa jè Inìma Tsje-la Nainá nga itjojen-ni ngajmi nga ko'sín 'ki koni jngo tjoníña, nga kiskàtjensòn-la Jesús. ³³ 'An mì kì bexkon; tanga jè Nainá ra isikasén-na nga kò nandá

tsatíndá-na x̄ita, 'koaá 'sín kitsò-na: “Jè ra jch̄ii nga kitjojen-nè jè Inìma Tsje-na nga ya skatjen-sòn-la, jè-ní ra kò Inìma Tsje-na kotíndá-ni x̄ita.” ³⁴ 'An, ijyeé kò'sín kítsee, kò tsja-ná 'én-na nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá.

Yá x̄ita ra iskotá'yá'ta ítjòn-la Jesús

³⁵ Ra kjomà nchijòn, tiyaá tíjna india-ni Juan; tjikò jò x̄ita ra ya koté'yá'ta-la. ³⁶ 'Kia nga kijtse nga ya tsá'ba Jesús, kitsò Juan:

—¡Chítsijen-la, jè rak̄i forrè-la Nainá [ra kiyátjì-la x̄ita]!

³⁷ Ngajò x̄ita k̄i 'kia nga kí'nchré koni 'sín kitsò Juan, kijtjingí-la Jesús. ³⁸ 'Kia nga iskáfa Jesús, kijtse-ní nga ya inchifítjingi-la jñà x̄ita k̄i, kitsò-la:

—¿Mé ra fatsjio?

'Kiaá kitsò ngajò x̄ita k̄i:

—Maestro, ¿ñánda tijni?

³⁹ Jesús kitsó-la:

—Nchrabá, chítsijen-la.

Kiikò-ní, kò kijtsee ñánda bijna Jesús, yaá tsikitsahijyokò nichjin jè, ta ngatjì-la nga ijyeé kjòhixòn, ijchó-la tsa las cuatro.

⁴⁰ Jñà ngajò x̄ita k̄i, ra kiitjingi-la Jesús 'kia nga kí'nchré-la Juan koni 'sín kitsò, jngo ra 'mì Andrés ra 'ndse ma Simón Pedro. ⁴¹ Andrés, jè iskajin ítjòn 'ndse ra 'mì Simón, kitsò-la:

—Ijyeé ka'yaxkon-jin jè Mesías ra Cristo tsò-ni, [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

⁴² Andrés kiikoó jè Simón ñánda tíjna Jesús; 'kia nga kijtse Jesús, kitsó-la:

—Ji-ní Simón, ti-la Jonás, tanga 'ndi 'ndi, Cefas 'kín-li. (Cefas, Pedro tsó-ni.)

Kó'sín kiichja-la Jesús jè Felipe kò Natanael

⁴³ Ra ma nchijòn, Jesús, 'koaá 'sín kjomejèn-la nga ya kiji ján nangi Galilea. Kò yaá iskajin jè Felipe, kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná.

⁴⁴ Jè Felipe yaá i'nde-la ya naxindá Betsaida, ya ñánda i'nde-la Andrés kò Pedro. ⁴⁵ Felipe kiì kátsjii jè ra 'mì Natanael, kitsò-la:

—Ijyeé ka'yaxkon-jin jè ra síkaxki xajon kjotéxoma ra tsíkínda Moisés ko 'tse xita ra kiichja ngajo-la Nainá, jè Jesús ra ya 'inde-la naxindá Nazaret jè ra i'ndí-la José.

⁴⁶Natanael kitsò-la jè Felipe:

—¿A maá ya kitjokajin-ni ya naxindá Nazaret jngo ra nda 'sin?

Kitsó jè Felipe:

—Nchrabí, ko chítsijen saba-la.

⁴⁷Jesús 'kia nga kijtse jè Natanael nga ya tínchrabá'ta-la, kitsó ra a'ta 'tse:

—Jè rakij ra ngi kixi síjchá ijo-la koni jngo xita Israel, ko mi tsa kjoandiso tjin ra a'ta 'tse.

⁴⁸Natanael kitsó-la Jesús:

—¿Kó'sín ma-ni nga 'yaxkon-ná?

Jesús kitsó-la:

—Kàbeé-la 'kia nga tikjè chja-li jè Felipe, 'kia nga tijnangi ya yá-la to igo.

⁴⁹Natanael kitsó-ní:

—Maestro, ji-ní ra I'ndí-la Nainá, ko ji-ní xitaxá ítjòn-la naxindá Israel.

⁵⁰Kiichja Jesús, kitsò-la:

—¿A ta kií kàmakjiín-li nga kòkàxin-la nga kàbeé-la nga ya tijnangi ya yá-la to igo? 'Koaá xín-la nga isaá tse kjoaxkón jcha isi.

⁵¹Kitsò-isa-la Jesús:

—Ngi kjohixi-ní ra xin-no, jcha-nájiòn nga tjá'xa jè ngajmi ko jñà ikjali-la Nainá ko'ki kijimijìn ko ko'ki kjinchrabàjen-nè-na 'an ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na.

Mé kjoxkón ra ki'sin ítjòn Jesús

2 ¹Ra kjomà jàn nichjin ki'seé jngo 'sí ján Caná, ya naxindá ra chja-ni Galílea nga tsixan jngo xita. Ko jè na-la Jesús yaá tijná. ²Ti'koaá inakjoá-te-la Jesús ko xita ra kotá'yá'ta-la ya nándá tsixan xita. ³Kia nga ijyehe'tà nandá xán 'tse uva nándá nga tsixan xita, jè na-la Jesús kitsó-la:

—Ijye-ró ijyehe'tà nandá xán-la xita ra kàbixan.

⁴Jesús kitsó-la:

—¿Mé-ni 'an ko'mì-náa? Takó kjè kì bijchó nichjin-la nga sihitjásòon jè xá ra 'jii-na.

⁵Jè nà-là Jesús kitsó-là jñà xità ra inçhibíya nandá xán:

—Kò'sín 'tiaàn koni 'sín kító-no ra jè.

⁶Jon ma-ni tiji najo ra ma sinchá nandá ra ya incha ra síchjeén xità judío nga sítsje-ni tsajmì ra tjin-là koni 'sín tjin kjoatéxoma-là ra xkón tjin. Nga jngó jngó tiji kii, kjiyaá-la tsa jò kò tsa jàn ndichjon ra kan litro tjin-là nandá nga jngó jngó.

⁷Jesús kitsó-là jñà xità ra inçhibíya nandá xán:

—Tijtse nandá jñà tiji kii.

Jñà xità chi'nda tsinchá nandá jñà tiji kii; ngi nda kjón-ní isijtse ijye. ⁸Akjòn kitsò Jesús:

—Tináchrje chiba kò 'ti-la jè ra síjna ítjòn nga tísisin-là xità.

Akjòn 'koaá 'sín ki'sín. ⁹Jè xità ra tjna ítjòn nga tísisin-là xità, iskó'tá jè nandá ra nandá xán kjomà. Jè xità rakii, nda mí be ñánda 'ji-ni jè xán; (tà jñá kijtse xità ra inçhibíya, nga jñà ikachrje nandá). 'Kiaá jè xità ra tjna ítjòn kiichja-là xità 'xin ra ixan, ¹⁰kitsò-là:

—Nga'tsi xità, jé tsjá ítjòn jè nandá xán ra isa 'ño nda, kò 'kia nga ijye nati inchi'bi xità, 'kiaá tsjá jè xán ra isa nangi tjin-là. Tanga ji kabijnatjó-ní jè xán ra isa nda, kò jè tjinikjehe'ta-ni.

¹¹Jé kjojkón rakii ra ki'sín ítjòn Jesús ya naxindá Caná ra chja-ni Galilea nga tsakón kjoajeya-là, kò jñà xità ra kotá'yá'ta-là kjokjiín-là a'ta 'tse.

¹²'Kia nga ijye kjomà, yaá kiji naxindá Capernaum; tji kò na-là kò jñà 'ndse kò xità ra kotá'yá'ta-là; kò yaá tsikitsahijyo chiba nichjin.

Mé ra ki'sín Jesús 'kia nga kiji 'sí ján Jerusalén

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

¹³Ijyeé kjochraña nichjin nga síjeya 'sí jñà xità judío ya ján Jerusalén nga síkítsjen-yá nichjin 'kia nga itjojin kjohi'in ya ján nangi Egipto; kò yaá kiji Jesús. ¹⁴'Kia nga 'jaha'sen aya ingo ítjòn, jè Jesús, kijtse-ní nga ya ndítsin ingo tjíhijyo xità ra batína nchraja, kò forrè kò tjonina; ti'koa tjtisajna'ta ímixa jñà xità ra síkaatjìya ton. ¹⁵'Kiaá 'ja Jesús, tsikínda jngo na'ño ra 'tson xità, akjòn tsahatjingi ijye-là xità ra ya tjtisajna ya ndítsin ingo, kò jñà nchraja-là kò forrè-là. Ti'koaá tsikíxten'ta-te ya a'ta nangi ton-là jñà xità ra síkaatjìya ton kò akjòn isíkáfaya ímixa-là. ¹⁶Jñà ra batína tjonina kitsó-isa-là:

—T_ináchrje tsje ch_o k_i. K_i ni'ya nd_its_in 'nià jè ni'ya-là Na'in-na.

¹⁷J_nà x_it_a ra kotá'yá'ta-là, 'kiaá ítsjen-là kó'sín tíchja xajon ra t_jí'ta 'én-là Nainá nga tsò: “Ñó mach_iniá, ta ngat_ji-là nga 'ñó matsjake ni'ya-li.”

¹⁸J_nà x_it_a judío, 'kiaá iskonangi-là, kitsò-là:

—¿Mé k_joxkón ra bakon-náj_in nga j_i t_jín-li k_johix_i nga k_o'sín 'ni?

¹⁹'Kiaá k_iichja Jesús, kitsò-là:

—T_ixojen ingo rak_i, ko 'an, ta jàn n_ichjin kindá india-na.

²⁰'Kiaá kitsò j_nà x_it_a judío:

—Jè ingo rak_i, ichán jon nó isinda-ni, ko j_i, ta jàn n_ichjin mejèn-li k_inda india-ni.

²¹Tanga jè ingo ra k_okitsò-là Jesús, t_jíjé-ni ijo-là. ²²'Koaá jnchro ma-ni, 'kia nga jaáya-là, j_nà x_it_a ra kotá'yá'ta-là, 'kiaá ítsjen-là 'én ra k_o'sín kitsò; k_jokj_iín-là koni 'sín tíchja xajon ra t_jí'ta 'én-là Nainá ko 'én ra k_iichja Jesús.

Kó'sín ndaá be Jesús nga'tsi inìma-là x_it_a

²³'Kia nga t_jina ya Jerusalén jè Jesús, ya 'sí paxko, k_jín x_it_a k_jokj_iín-là 'kia nga k_itse j_nà k_joxkón ra k_i'sín. ²⁴Tanga Jesús takó mì k_i nda is_ijngo ikon ra a'ta 'tse x_it_a k_i, nga ki, ijyèé nda bexkon nga'tsiò. ²⁵Jesús mì k_i tsa machjeén-là yá ra k_ok_itso-là kó k_jòn nga jngó jngó inìma-là x_it_a, nga jè jnchro ra 'ñó nda be kó'sín t_jihijyo inìma-là x_it_a.

Kó'sín tsakákonajmí Jesús jè Nicodemo

3 ¹Tsikijnaá jngo x_it_a fariseo ra ts_i'k_in Nicodemo ra t_i'koá x_it_a ítjòn tsikijna-là x_it_a judío. ²Jè x_it_a rak_i, j_nò k_ji nga k_i kats_ijen-là Jesús nga kitsò-là:

—Maestro, 'ya-náj_in nga jè Nainá isikasén-li nga ma k_okón-ya-náj_in, nga jngo x_it_a ra mì tsa Nainá t_jinak_o, mì k_i k_oma-là k_o'sín 's_iin koni 'sín t_jín j_nà k_joxkón ra 'ni.

³'Kiaá kitsò Jesús:

—Ngi k_johix_ií ra xin-la, jè x_it_a ra mì k_i jtsín x_itse india-ni mì k_i k_oma sk_e kó'sín batéxoma Nainá.

⁴Jè Nicodemo 'kiaá iskonangi-là, kitsò:

—¿Kó'sín k_oma-ni nga jtsín x_itse india-ni jngo x_it_a ra ijyè jchínga? ¿A maá k_joaha'sen india-ni in_dsi'ba na-là, ko ak_jòn jtsín india-ni?

⁵Jesús kitsó-lá:

—'Koaá xin kixi-la, jè ra mì a'ta 'tse nandá ko a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá jtsín-ni, mì kì koma kjoaha'sen-jin ñánda nga jè Nainá tibatéxoma. ⁶Jè ra a'ta 'tse xita tsin-ni, sakó-lá kjobinachon a'ta 'tse ijo-lá; ko jè ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá tsin-ni, sakó-lá kjobinachon a'ta 'tse inìma-lá. ⁷Kì tà chjàn maxkón-li koni 'sín kàxin-la: “Nga machjeén-ní nga jtsín xitse india-ni jñà xita.” ⁸Jè tjo 'ba-ní nì ta ñánda mejèn-la, na'yá-lá nga fane, tanga mì kì 'yeé ñánda nchrabá-nì ko ñánda fì. 'Koaá 'sín kjòn nga'tsi ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá tsin-ni.

⁹'Kiaá kitsò Nicodemo:

—¿Kó'sín koma-lá nga ko'sín koma kjoa kii?

¹⁰Jesús kitsó-ní:

—Ngaji, maestro tijna-lá naxindá Israel, ¿mé-ni mì 'ya-ni kjoa kii? ¹¹Ngi kjohixí ra xin-la: Jé nakjoá-jin kjoa ra na'yá-jin, ko jé 'bènjmí-jin kjoa ra kijcha-jin, tanga mì kì makjiín-no 'én ra 'bènjmí-jin. ¹²Tsa mì kì makjiín-no 'kia nga 'benájmí-no kjoa ra 'tse isà'nde, ¿a tà jé kokjiín-najìon tsa 'kenájmí-no kjoa ra chon ya ján ngajmí?

¹³Nì kjè tsa yá ra fimijìn ján ngajmì, ta jngo jè I'ndí-lá Xita, nga jé ra ya 'ji-ni ya ján ngajmì. ¹⁴Koni 'sín k'i'sin Moisés ya i'nde kixi ñánda nga tsikima nga iskiítjen jngo ye kicha nga tsikítja'ba'ta yá, jè I'ndí-lá Xita, 'koaá tì'sín tjínè-lá nga tjáhitjen, ¹⁵mé-ni nga'tsi ra kokjiín-lá ra a'ta 'tse, mì tsa jchija-jin, ta isaá 'se-lá kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjíá-nioo.

Mé xá 'ji-ni Jesús i isà'nde

¹⁶'Nga jè Nainá batoó 'ño kjotsjake xita isà'nde, nga kitsjá jè I'ndí-lá ra ta jè tajngo-ni, mé-ni nga nga'tsi xita ra kokjiín-lá a'ta 'tse, mì kì jchija, ta isaá 'se-lá kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjíá-nioo. ¹⁷Nainá mì tsa kì xá isikasén-ni I'ndí-lá nga kjohi'in kìnè-lá xita isà'nde, kíí xá isikasén-ni nga a'ta 'tse koma kitjokajin-ni kjohi'in a'ta 'tse jé-lá xita isà'nde.

¹⁸Jè ra makjiín-lá a'ta 'tse Jesús, mì tsa kjohi'in tjínè-lá nga sijkjiín; tanga jè ra mì kì makjiín-lá, ijyee kjohi'in tjínè-lá nga sijkjiín ta ngatjì-lá mì kì makjiín-lá a'ta 'tse I'ndí-lá Nainá ra ta jè ta jngo-ni. ¹⁹Jñà xita ra mì kì makjiín-lá, ijyee

kjohi'in tjinè-la nga siikjiin ta ngatji-la 'kia nga 'ji i isà'nde jè ra síhsen-ná mì kì kjotsjake, ta isaá jñà 'nó kjotsjake jè ra kjoajñò, ta ngatji-la nga 'choó tjin jñà kjoa ra 'sín. ²⁰Nga'tsi xita ra 'cho tjin kjoa ra 'sín, jtikeé ra kjoa isen, kò majin-la nga ya nchrabá ñándá nga isen chon ta ngatji-la majin-la nga jcha-la jñà kjoa'cho ra 'sín. ²¹Tanga jñà ra kjoakixi inchi'sín, nchrabá'ta-la ñándá isen chon, mé-ni nga jcha-la nga 'koaá 'sín inchi'sín koni 'sín mejèn-la Nainá.

Yá ra 'ji ítjòn-la Cristo

²²Nga ijye kjomà, Jesús kijí kò xita ra kotá'yá'ta-la ya ján nangi Judea; yaá tsikitsajnakò chiba nichjin nga tsatíndá xita. ²³Juan ti'koaá tíbatíndá-te xita ya naxíndá Enón, ya chraña'ta-la naxíndá Salim, ta ngatji-la ya i'nde rakii, 'nó tjin nandá; kò jñà xita, ijchò-ní nga isatíndá. ²⁴'Kia nga kokjamà kjoa kii, 'kia-ní 'kia nga tikjè ndayá fi jè Juan.

²⁵Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Juan kò jngo xita judío tsakátiya-ni kó'sín nga tíchja kjotéxoma 'tse xita judío ra xkón tjin koni 'sín nga sítsje ijo-la. ²⁶Kijí xita ñándá tjna Juan, kitsò-la:

—Ji maestro, jè xita ra ya ijchòkii ya ra ijngo ndáje Jordán ra ki'tsi 'én ra a'ta 'tse, 'ndi 'ndi, ti'koaá tíbatíndá-te; kò sabá yaá inchi'fitingi-la nga'tsi xita.

²⁷Juan kitsó-la:

—Jngo xita, nimé ra ma 'se-la, tsa mì jè sabá Nainá tsjá-la. ²⁸Jìòn sabá ina'yá-ná jìòn 'kia nga kò'sín kixin-no, nga mì tsa 'an jiàan ra Cristo; tà tjen inikasén ítjòn-na ra 'an ra a'ta 'tse jè. ²⁹Ya ñándá bixan xita, jè itsabá'nó chjoón jè xita 'xin ra bixan; kò jè xita ra nda bako ra ya síjna'ta chraña-la, ta 'nchré-ní, kò 'nó matsja-la 'kia nga chja jè xita 'xin ra bixan. 'Koaá ti'sín 'nó matsja-la inima-na nga 'nchrèe kjoa ra tí'sín ra jè. ³⁰Machjeén-ní nga isa 'nó 'nga katijna ra jè, kò 'an isa nangi kótijnaa.

Mé ra 'sín jè ra nchrabá-ni ngajmi

³¹Jè ra ngajmi nchrabá-ni, jè tjna ítjòn-la nga'tsi xita. Kò jè ra i a'ta nangi 'tse, xita isà'nde-ní, kò jñà chja kjoa ra ma i a'ta nangi. Tanga jè ra ngajmi nchrabá-ni, jé batéxoma-la nga'tsi xita, ³²kò 'koaá 'sín tsjá 'én-la mé ra kijtse kò mé ra kií'nchré; tanga niyá ra makjiin-la koni 'sín tsò. ³³Tanga jè xita ra

makjiín-là 'én ra chja jè ra ngajmi nchrabá-ni, jé síkixiyanda india-ni 'én nga jè Nainá, ngi 'én kixií ra chja; ³⁴nga jè ra ngi Nainá isikasén, 'én-là Nainá chja; nga jè Nainá tsjá-là Inima Tsje-là kò mì kì chiba tjín-là kó'ki kjonda tjiko. ³⁵Jè Nainá tsjakeé jè I'ndí-là, kò jè isingatsja ijye ta mé kjoa-nioo. ³⁶Jè ra makjiín-là koni tsò 'én ra chja I'ndí-là Nainá, tjín-là kjobinachon ra mì fehe'ta; tanga jè ra mì kì makjiín-là, mì kì 'se-là kjobinachon rakì; jé skanè-là kjohi'in ra jè Nainá tsjá skanda tà mé nichjin-nioo.

Kó'sín tsakáko Jesús jngo chjoón Samaria

4 ¹Jñà xitá fariseo kií'nchré-ní nga isaá-ró kjin ma-ni xitá ra batíndá Jesús, mì 'koa-ni koni jè Juan.

²(Ni'sín mì tsa jè kjòn-ni Jesús jè ra batíndá xitá; jñà xitá ra kotá'yá'ta-là ra batíndá xitá.) ³Jè Jesús, 'kia nga kisijin-là nga jñà xitá fariseo, ijyeé kií'nchré 'én kii, itjokàjin nangi Judea, akjòn kijì india-ni ján nangi Galilea.

⁴'Kia nga kijì, tjínè-là nga kò'sín kotojin ya nangi Samaria.

⁵Ijchò jngo naxindá ra 'mì Sicar ra ya chja-ni Samaria, ya chraña'ta-là nangi ra kitsjà kjotjò-là Jacob i'ndí-là ra tsi'kin José nga 'sa kjotseé. ⁶Ijyeé-la ijchò tsa masen nichjin nga tsá'baya ndiyá jè Jesús, kò ijyeé itsi'on-là. Kò yaá tsikijnakjáya

ya ñánda tǐjna jngo ngajo nandá ra 'tse Jacob kjomà. ⁷⁻⁸Ko jñà xita ra kotá'yá'ta-la yaá kiji ya ajin naxindá ján nga ikatse tsajmì ra skine. 'Kiaá chiba-la 'ji jngo chjoón ra ya i'nde-la Samaria, nga 'ji káchrje nandá. 'Kiaá kitsó-la Jesús:

—Itsé nandá 'ki-ná ra sk'iaa.

⁹Jñà xita judío mì kì nda fiko jñà xita ra ya Samaria i'nde-la. 'Koaá ma-ni nga jè chjoón kitsó-la:

—¿Kó'sín ma-ni nga nandá níjé-ná? Ngaji xita judío-ní, ko 'an chjoón Samaria-ná.

¹⁰Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Tsa 'yaá-li jè kjojtò ra tsjá Nainá, ko tsa 'yaxkoón-li yá-ni ra tísjé-li nandá, tsa jíi-la ra sijé-la nandá, ra jè, jé tsjá-li nandá ra síkijnakon-ná.

¹¹Jè chjoón kitsó-ní:

—Ji Na'in, nimé ra ki'chii ra ma kináchrje-ni nandá, ko jè ngajo 'ñó nanga. ¿Ñánda kíjch'ii jè nandá ra ma síkijnakon-ná nga 'ki-ná? ¹²¿A isaá tǐjna ítjòn-la ji, jè xita jhínga-najin Jacob, jè ra kitsjá-najin ngajo nandá rakii? Í 'ji káchrje nandá ra ki'tsi ra jè, ko ixti-la ko jñà cho ra tsikítje.

¹³Jesús kiichjaá kitsó-la:

—Nga'tsi ra 'bi nandá rakii, maxándá india-ila; ¹⁴tanga jè xita ra sk'í nandá ra 'an tsja-la, ni-ti-kjiá koxándá india-ila, nga jè nandá ra 'an tsja-la, 'koaá 'sín koma ya aya iníma-la koni ñánda nga títjo nandá, ko jè nandá rakii, síkijnakon-ní skanda ta kjiá-nioo.

¹⁵Jè chjoón kitsó-ní:

—Na'in, 'ti-ná nandá ra ko'mì-la ji, mé-ni mì kì ti koxándá-na ko mì ti i kji'i káchrje-na nandá.

¹⁶Jesús kitsó-la:

—Tínákjoa-la 'xin-li, akjòn taáfa india-ni ijndí.

¹⁷Kitsó jè chjoón:

—Tsìn-na 'xin.

Jesús kitsó-la:

—Kjohixi-ní koni 'sín sii, nga tsìn-li 'xin; ¹⁸nga kjo 'òn 'xin 'se-li, ko jè xita ra tijnakii 'ndi 'ndi, mì tsa ngi 'xin-li ma. Kixíi kjoa koni 'sín tjisi.

¹⁹Jè chjoón rakii, 'kia nga kí'nchré 'én kii, kitsó-ní:

—Na'in, 'koaá 'sín tímachiya-na nga jíi-li xita ra chja ngajo-la Nainá. ²⁰Jñà xita jhínga-najin, ra Samaria tsajin-jin,

íi kijtsexkón Nainá, jè nindo rakìi; tanga jìòn ra xìta judío 'mì-no, bixó-nó jìòn nga ta yaá Jerusalén koma jchaxkón Nainá.

²¹ Jesús kitsó-la:

—Jì ndí chjoón, katakjiín-li koni 'sín xin-la, ijyee nchrabá nìchjin 'kia nga mì tì i-ni nindo rakìi, kò mì tì ján-ni Jerusalén nga ma jchaxkón Nainá. ²² Jìòn, ra xìta Samaria 'mì-no, mì kì 'ya jìòn yá-ni ra 'yaxkón; tanga jin ra xìta judío 'mì-najin, 'ya-nájin yá-ni ra 'yaxkón-jin, nga yaá kitjokajin jngo-ni 'tse xìta judío ra kochrjekàjin kjohi'in xìta. ²³ Tanga ijyee tíma chraña nìchjin, kò 'ndíi-ni nga ngi kjohixi kò nga ngi koó inìma-la nga skexkón Na'ín-ná nga'tsì jñà ra ngi kixi kjoa nga bekkón Nainá. Nga jè Na'ín-ná, 'koaá 'sín mejèn-la nga kò'sín kata'sín jñà ra jè bekkón. ²⁴ Nainá, Inìma Tsje-ní. 'Koaá ma-ni nga jñà xìta ra bekkón, machjeén-ní nga ngi koó kjohixi-la kò ngi koó inìma-la nga katabekón.

²⁵ Jè chjoón rakìi kitsó-ní:

—Be-ná nga kj'íi jè Mesías (jè ra xá sùikasén-ni Nainá, ra Cristo tsò-ni); kò 'kia nga kj'íi ra jè, jè 'keènajmíya ijye-ná nga'tsì kjoa kii.

²⁶ Jesús kitsó-la:

—'An-ná ra tíbakó-la.

²⁷ Tijé-ni hora rakìi, 'ji-ni xìta ra kotá'yá'ta-la Jesús. Ta 'koaá kjomà-la nga jè Jesús, jngo chjoón tíbako. Tanga nijngo ra kitsò ikon nga iskonangi-la mé ra mejèn-la kò mé 'én ra inchiçoónajmí. ²⁸ Jè chjoón kitsjiín jè nisa nandá-la; akjòn kijí ya ajin naxindá ján, nga kii 'kénajmí-la xìta, kitsò-la:

²⁹ —Nchrabá chítsijen-la jngo xìta ra kò'sín kàtsò ijye-na koni 'sín tjín kjoa ra ijye kí'siaan. Tsa jé jèe, ra Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

³⁰ Jñà xìta 'kiaá itjotin naxindá nga kùkatsijen-la ñanda nga tíjna Jesús. ³¹ 'Koaà-la chiba-la nga jñà xìta ra kotá'yá'ta-la Jesús inchiíbítsa'ba-la nga inchi-tsò-la:

—Maestro, tichi jngi.

³² Tanga Jesús kitsó-la:

—'An, tjín-na tsajmì ra bákjen ra mì kì 'yaxkon jìòn.

³³ Jñà xìta ra kotá'yá'ta-la kitsó-la xákjén:

—¿A tjín ra kà'fiikó-la tsajmì ra kabakjèn tsa 'koa?

³⁴ Jesús kitsó-la:

—Jñà tsajmì ra bákjèn ra 'an, jè-ní nga sìhitjásòon koni 'sín mejèn-là jè ra isikasén-na kò nga ti'koa sikjéhe'ta xá-là. ³⁵Jìon, 'koaá 'sín bixó nga ngi ijòn sá chija-isa nga koxkó tsajmì ra ijye kojchá; tanga 'an xin-náa: Chítsijen-là ya ñánda nga tjtje tsajmì, ijyee kjójchá-ní, ijyee ma sincháxkó. ³⁶Jè xitá ra bíxkó tsajmì ra ijye kjójchá, machjí-là; kò jñà tsajmì ra mincháxkó, 'tse kjobinachon-ní, mé-ni ngásòn 'se-là kjotsja jè ra bítje tsajmì kò jè ra bíxkó. ³⁷Én kixíí jè 'én ra tsò: “Kj'íí-ní ra bítje tsajmì kò kj'íí-ní ra bíxkó.” ³⁸'Aán isikasén-no nga kíxkó tsajmì ya ñánda nga mì tsa jìon iníxá; kj'íí-ní ra isíxá, tanga jìon inchibako-no nga inchibíxkó tsajmì tjé-là.

³⁹Taxkì kjín xitá Samaria ra ya tjíhijyo ya naxindá rakìòo kjokjiín-là a'ta 'tse Jesús 'kia nga kíí'nchré 'én ra kitsjà chjoón nga kitsò: “'Koaá kàtsò ijye-na nga'tsì kjoa ra kí'siaan.”

⁴⁰'Kia nga ijchò jñà xitá Samaria ñánda nga tíjna Jesús, tsíkítsa'baá-là nga ya katijnako. Kò jò nìchjin ya tsikijnako. ⁴¹Kò kjín xitá kjokjiín-isa-là a'ta 'tse Jesús 'kia nga kíí'nchré 'én ra jè sabá tsi'kénajmí. ⁴²Jñà xitá kitsó-là jè chjoón:

—'Ndi 'ndi-nì mì tsa ta ki makjiín-najin koni tsò 'én ra jì tsi'kénajmí-nájin; jin sabá inchina'yá-lajin, kò 'ya-nájin nga kixíí kjoa nga jé ra kochrjekàjin kjohi'in kjoa 'tse jé-là xitá isà'nde, jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Kó'sín isinda-ni Jesús jngo ti-là ra ch'índa ítjòn tíjna

(Mateo 8:5-13; Lucas 7:1-10)

⁴³Ra kjomà jò nìchjin, itjojin-ní ya Samaria nga kijì ján nangi Galilea. ⁴⁴Koni 'sín kitsò saba Jesús: Nijngo xitá ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-là, 'yaxkón ya nangi-la. ⁴⁵'Kia nga ijchò ya Galilea, jñà xitá ra ya i'nde-là, nda iskábétjò, nga ijyee kijtse kjoa ra kí'sìn ya Jerusalén 'kia nga itjo 'sí paxkò; nga jñà xitá kii, kíí-te 'sí.

⁴⁶Jesús ijchó india-ni ján Caná, nangi ra chja-ni Galilea, ya ñánda isikaatjiya-là nandá nga nandá xán 'tse uva kí'sín. Ya naxindá Capernaum tíjna jngo xitá ra xá jíin-te-là a'ta 'tse xitaxá ítjòn 'tse Galilea, kò 'ñó kiya jè ndí ti-là. ⁴⁷Jè xitá rakii 'kia nga kíí'nchré nga jè Jesús yaá inchrabà-ni Judea nga 'ji ya Galilea, kiikoón Jesús nga kii kítsa'ba-là nga katafi ya ni'ya-là, nga katasínda-ni jè ndí ti-là ra ijye tíbiya. ⁴⁸Jesús kitsó-là:

—Jìon, tsa mì kì jchaa kjoxkón kò kjoa ra bakón kjoajeya-la Nainá, mì kì kokjiín-no.

⁴⁹Jè xitá ra kiya i'ndí-la kitsò-la Jesús:

—Jì na'in, 'tìin kjonda nditon tjahjtko-ná 'kia nga tikjè biya jè ndí i'ndí-na.

⁵⁰'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Tin-ni ni'ya-li; jè i'ndí-li ijyeé ndaá tìjna-ni.

Xitá rakì kjokjiín-la jè 'én ra kokitsò-la Jesús; kijí-ni ni'ya-la.

⁵¹'Kia nga ijye ijchò chraña-ni ni'ya-la, jñã xitá chi'nda-la itjotjìngi-la nga kitsò-la:

—Jè i'ndí-li, ijyeé nda tìjna-ni, tìjnakon-ní.

⁵²Jè xitá rakì, 'kiaá iskonangi kó chon kjòn-ni nga kjonda-ni jè ndí ti-la. 'Kiaá tsi'kìn-la:

—Ngojña tsa la una itjahíxìn-la 'chin 'ndi.

⁵³Jè na'in-la ndí ti ra kiya, ítsjen-la nga tìjè-ni hora 'kia nga kitsò-la Jesús: “Jè i'ndí-li, ijyeé nda tìjna-ni.” Xitá rakì, kò nga'tsi xitá ra tìjtsajna ya ni'ya-la, 'koaá 'sín jè Jesús tsaká'ta ikon.

⁵⁴Jé kjoxkón rakì ra ma-nì jò ra ki'sin Jesús, 'kia nga inchrabà-ni nangi Judea nga 'ji ya nangi Galilea.

Kó'sín isinda-ni Jesús 'kia nga nìchjin níkjáya jngo xitá ra mì kì ma fì

5 ¹'Kia nga ijye kjomà askan-nioo, jngo 'sí-la xitá judío tíbitjo, kò jè Jesús kijí 'sí ya ján Jerusalén. ²Ya Jerusalén tìjna jngo chrjó nandá ra 'mì Betesda; 'òn ma-ni ngitjoba-la; yaá tìjna'ta chraña-la xotjoba ñanda bitjo kò 'faha'sen-ni forrè. ³'Nó kjìn ma-ni xitá ra kiya kjihijyongí ya ngitjoba-la, ra xitá xa, kò xitá tsá'yá kò xitá ra mì kì ma síjtiya ijo-la, nga inchikoñá-la 'kia nga máfangi nandá ra tìjya ya chrjó nandá. ⁴Nga jngo-ró ìkjalì ra ta kjiá ta kjiá bitjojen nga síkáfangi nandá, kò jè xitá ra 'faha'sen-jin ítjòn ya nandá 'kia nga máfangi, manda-ró-ni ni'sín ta mé 'chin ra tìjn-la. ⁵Kò yaá kijjna jngo xitá ra ijye kjo kan chrjó'n jàn nó tìjn-la nga kiya. ⁶Jesús, 'kia nga kijtse nga ya kijjna, kò nga kií'nchré nga ijye 'ñó kjotsee kiya, kitsó-la:

—¿A mején-li nga konda-ni?

⁷Jè xitá ra kiya kitsó-ní:

—Jì Na'in, mì tsa yá tìjn-na ra basiko-na nga ma 'faha'sen-jiaan ya chrjó nandá 'kia nga máfangi. 'Kia nga

mejèn-na nga 'fáha'sen-jiaan, kj'íí síkijne-na nga 'faha'sen-jin ítjòn.

⁸Jesús kitsó-la:

—Tísítjiiin, chjíbí nāchan-yá-li, kō títjájme-ni.

⁹Xítā rākìi ndítóón kjonda-ni, kō iskábé-ni nāchan-yá-lā kō maá tsajme-ni. Jè nīchjin 'kia, nīchjin níkjáya-ní. ¹⁰Jñà xítā judío kitsó-la jè xítā ra kjonda-ni:

—'Ndi 'ndi, nīchjin níkjáya-ní, mì kì tjí'nde-li nga kíko-ni jè ra kitsajnanì.

¹¹Xítā rākìi kitsó-ní:

—Jè xítā ra kásinda-na, jè sabá kōkàtsò-na: “Tíxkó-ni ra títjajnasin kō títjájme-ni.”

¹²Jñà xítā kii 'kiaá iskonangi-la:

—¿Yá xítā-ni ra kō'sín kàtsò-li: “Tíxkó-ni ra títjajnanì kō títjájme-ni”?

¹³Tanga jè xítā ra ijye kjonda-ni mì kì be yá xítā-ni ra isinda-ni, nga jè Jesús itjokàjiín-lā yā ñánda tjihijyo jñà xítā kii. ¹⁴Askan-nioo, yaá iskajin india-ni Jesús, yā aya ingo ítjòn, kitsò-la:

—Ijyeé kamanda-ni, tanga kì tì tsja fatsji-jé-ni, mé-ni nga mì isa 'ñó 'cho tjín kjoa ra koma'tin-ni.

¹⁵Jè xítā rākìi, kii 'kénajmí-lā jñà xítā judío nga jè Jesús ra isinda-ni. ¹⁶Ta ngatjì-lā kjoa ra 'sín 'kia nga nīchjin níkjáya, kíi kjoa-ni nga jñà xítā judío isijtike Jesús nga tsikimatjìngi-lā nga mejèn-la sii'ken. ¹⁷Tanga Jesús kitsó-la:

—Jè Na'in-na 'koáá 'sín tjín xá ra tí'sín ki'ta, 'koáá ma-ni nga kō'sín tí'siaan.

¹⁸'Koáá 'sín kjomà-ni nga jñà xítā judío isaá 'ñó mejèn-la nga sii'ken Jesús, mì tsa tà ki-ni nga mì bexkón jè nīchjin níkjáya, kíí-ní nga ngā tì'koáá tsò-te nga jè sabá-ró Na'in-la jè Nainá, kō Nainá 'sín-te ijo-la.

Kjotéxoma ra itjábé-la jè I'ndí-la Nainá

¹⁹Jesús 'kiaá kiichja nga kitsò-la:

—Ngi 'én kixií ra xin-no, jè ti, ni ta mé ra ma 'sín ra ta kindá 'tse, tà jé-ní ra tsijen-lā koni 'sín 'sín na'in-la; nga'tsi ra 'sín jè ra na'in 'miò, 'koáá tì'sín 'sín kjòn jè ti. ²⁰'Koáá tì'sín jè Na'in-na, 'ñó tsjake-na ra I'ndí-la ma, kō bakón ijye-na nga'tsi kjoa ra 'sín ra jè; kō isaá tse kjoxkón kōkòn ñánda

nga tà 'koaá koma-no ra jiòn 'kia nga jchaa. ²¹Koni 'sín 'sín jè Na'in-na nga síkjaáya-ila jñà ra 'ken, nga síkítsajnakon-ni inìma-la, 'koaá tì'sín 'sin-te ra I'ndí-la 'mì-na nga 'aán tsja-te-la kjobinachon jè ra 'an mejèn-na nga tsja-la. ²²Jè Na'in-na mì kì tì yá ra bíndajín-la; 'an ra I'ndí-la ma, 'aán isìngatsja ijye-na kjobixi-la mé-ni nga 'an kindajín-na, ²³ko mé-ni 'koa tì'sín kata'yaxkón-na 'an ra I'ndí-la ma koni 'sín nga 'yaxkón jè Na'in-na. Jè ra mì kì bexkón-na nga I'ndí-la Nainá ma, tì'koaá mì kì bexkón jè Na'in-na ra isikasén-na.

²⁴'Ngi kixí kjoa ra koxin-no: Jè ra 'nchré-na koni 'sín nga xiaan, ko makjiín-la a'ta 'tse ra isikasén-na, tjín-la kjobinachon ra mì fehe'ta; ko mì tsa tì kjobi'in skané-la, nga mì tì ya tíjna-ni ñánda tjín ra kjobiya, ijyee ya tíjna ñánda tjín ra kjobinachon. ²⁵Ngi kjobixí ra xin-no: Nchrabá nichjin, ko 'ndí-ni, 'kia nga jñà mi'ken kji'nchré 'én-na ra I'ndí-la Nainá 'mì-na; ko jñà ra kji'nchré, kítsajnakon-ní. ²⁶Jè Na'in-na, tíjé-ni ra kjobinachon; ko 'an ra I'ndí-la ma, 'koaá tì'sín kitsjà-te-na nga tì'aán-te-na ra kjobinachon; ²⁷ko 'aán kitsjà-naa kjo'texoma-la nga 'an kindajín-la xita, nga 'an-ná ra I'ndí-la Xita xin-la ijo-na. ²⁸Kì tà chjàn maxxón-no kjoa kii, nga kijchò nichjin nga kji'nchré 'én-na nga'tsi mi'ken ra kjihijoyá ya 'nchó mi'ken. ²⁹Ko jñà ra nda ki'sin kitjo i'nde-ní nga 'ki-la kjobinachon; tanga jñà ra 'cho ki'siòon kitjo i'ndeé-te-ni nga tjábé-la kjobi'in.

Kó'sín kitsjá 'én Jesús ra tì a'ta 'tse-nì

³⁰'Mì kì mé ra ma 'siaan ra ta kinda tsa'an. 'Koaá 'sín bíndajíaan koni 'sín tsò-na jè Na'in-na. Jè kjoa ra 'an bíndajíaan, kixí tjín, nga mì tsa ko'sín 'siaan koni 'sín mejèn-na; jé tísíhitjasòn koni 'sín mejèn-la jè Na'in-na ra isikasén-na. ³¹Tsa tì'aán tsja-na 'én ra a'ta tsa'an nga nda síkijnaa ijo-na, jè 'én ra chjàa, mì kì kokjiín-no tsa 'én kixí. ³²Tanga tíjna ijngo-isa ra tsjá 'én ra a'ta tsa'an, ko beé-ná nga jè 'én ra tsjá, ngi 'én kixí-ní. ³³Jiòn inikasén xita ra ikjonangi-la Juan, ko jè Juan kitsjá 'én-la ra a'ta 'tse kjoakixí. ³⁴Tanga mì tsa kjo'ño tjínè-la nga kjí'í xita tsjá 'én ra a'ta tsa'an. Ta kí koxin-najìon 'én kii mé-ni nga kí'tjokajion kjobi'in ra a'ta 'tse jé-no. ³⁵Jè 'én ra kiichja Juan, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa jngo ní'í ra títi ko ra

tísíhisen; jiòn, ta chibaá nìchjin initsjakoo jè 'én ra kiichja nga isihisen-no. ³⁶Jè xá ra 'siaan isaá 'nó chjí-la koni jñà 'én ra kitsjà Juan. Nga jè xá ra isìngatsja-na jè Na'in-na nga sihitjásòon, tíjé xá rakìi tsjá-ni kjohixi ra a'ta tsa'an nga kixíi kjoa nga jè Nainá isikasén-na. ³⁷Ti'koaá jé Na'in-na ra isikasén-na, tsjá-te 'én ra a'ta tsa'an, ni'sín jiòn, kjè kì na'yá-la jè jta-la, ti'koa kjè kì 'yaxkon jiòn kó'ki; ³⁸ko ni mì tsa ya tíjnajin 'én-la ya inima-no, nga mì kì makjiín-no a'ta 'tse ra isikasén. ³⁹Jiòn, ndaá chítá'yá jè Xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, nga 'koaá 'sín níkítsjen jiòn nga yaá sakò-no kjòbinachon ra mì kì fehe'ta. Jè xajon rakìi, yaá tsjá 'én ra a'ta tsa'an, ⁴⁰ko mì kì nchrabátjìngi-ná jiòn nga koma 'se-no kjòbinachon rakìi.

⁴¹Mì tsa jè ra mejèn-na nga jñà xita 'nga siikíjna-na; ⁴²nga bexkoón-no nga mì tsa ngi kixi kjoa nga tsjacha Nainá. ⁴³A'ta 'tseé Na'in-na inchrabà-na, ko mì kì ma-najiòn nga chjibétjè-ná; tanga tsa yá ra ta jè kiì'tin-la ijo-la nga kj'íi, ta isaá jè chjibétjè jiòn. ⁴⁴¿Kó'sín koma-ni nga kòkjiín-najiòn? Nga tà jé fatsjio nga nda kíjtjòngio ya ngixkon xita, ko mì tsa jè fatsjio nga nda kítsajna ya ngixkon Nainá ra ta jè tã jngo ma-nioo. ⁴⁵Kì tà chjàn kò'sín níkítsjen nga 'aán kongí-no ya ngixkon Nainá; tíjé-ni Moisés ra fa'ta ikon jiòn ra koàngi-no. ⁴⁶Nga, tsa kixíi-la kjoa nga makjiín-najiòn jè 'én ra tsikínda Moisés, ti'koaá kòkjiín-te-najiòn ra a'ta tsa'an; nga jè Moisés 'kia nga tsikínda xajon, a'ta tsa'aán kiichja koni 'sín nga tsikínda xajon. ⁴⁷Tanga tsa mì kì makjiín-no koni 'sín tíchja jè xajon ra tsikínda Moisés, ¿kó'sín kòkjiín-najiòn 'én ra 'an koxín-no?

Kó'sín nga 'nó kjìn xita isikjèn Jesús

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

6 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, Jesús yaá kiji ya ra ijngoa ndáchikon 'tse Galilea, tíjè-ni ndáchikon ra 'mì Tiberias. ²Kia nga kijtse xita kjoxkón ra 'sín Jesús nga ma-la sínda-ni xita ra kiya, 'nó kjìn xita kijìtjìngi-isa-la. ³Kiaá tsihijin jngo i'nde ñánda asòn'nga chon; yaá tsikijna ko xita ra kotá'yá'ta-la. ⁴Ko ijyeé tímachraña 'sí paxko jè 'sí-la xita judío. ⁵Kia nga iskotsíjen Jesús, ko nga kijtse nga 'nó kjìn ma-ni xita ra tjìngi-la, kitsò-la jè Felipe:

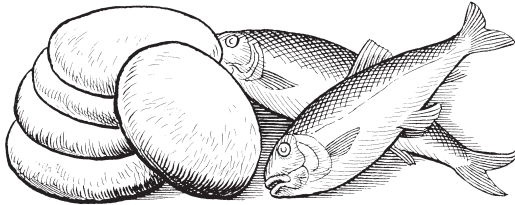
—¿Ñánda kında-lá tsajmì ra kòkjen jñà xita kii?

⁶Tanga ta 'koaá kitsò-la, ta jè ra mejèn-la nga ske kó kitsò jè Felipe. Nga jè Jesús, ijyeé be-ní mé ra 'sjin. ⁷Jè Felipe kitsó-ní:

—Ni'sín-la jñà chjí-la xita ra jò sindo nichjin tjin-ni kında-ilá niño nchrajín jñà xita kii, nda mí-la kichóya-la nga itsé itsé skine nga'tsiòo.

⁸'Kiaá kiichja jè Andrés, ra ti'koaá ya kotá'yá'ta-la Jesús, ra 'ndse ma Simón Pedro, kitsò:

⁹—Jngo ti tjna ijndí ra 'ya 'òn niño nchrajín 'tse cebada ko jò ti; tanga ñánda kichóya-la ra kotjiòon.

¹⁰Jesús kitsó-la:

—Kò'tin-la nga'tsi xita nga katitsajna.

Kò taxki 'nó tjin xka ijná ya i'nde rakii, ko yaá tsikitsajnain. Nga maá-la tsa 'òn jmi ra ta xita 'xin. ¹¹Jesús iskábé jñà niño nchrajín kii, 'kia nga ijye kitsjá-la kjonda Nainá, akjòn kitsjá-la jñà xita ra kotá'yá'ta-la, mé-ni nga isika'bí-la jñà xita ra tjítsajna. Jñà ti ra jò ma-nioo, 'koaá ti'sín isiko, kitsjá-la jñà xita ta kó 'ki mejèn-la. ¹²'Kia nga ijye kjoski nga'tsi xita, Jesús kitsó-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tíxkó-no nga'tsi ra kajnengi-ni, mé-ni nga nimé ra kjitsón-ni.

¹³Jñà xita, 'kia nga tsikíxkó-ni jñà niño nchrajín ra tsijnengi-nioo, ngi tejò ndisiyá kjomà-isa. ¹⁴Jñà xita, 'kia nga kijtse kjojkón ra 'nó nda tjin ra koki'sin Jesús kitsó-la xákjén:

—Kixi kitií-la kjoa, jé-la xita rakii ra chja ngajo-la Nainá, ra xá tjinè-la nga kj'íi i isà'nde.

¹⁵Tanga Jesús kjòchiyaá-la nga jñà xita kii mejèn-la nga kjo'ño iko nga xitaxá ítjòn sikkíjna, 'kiaá tsihijin india-ni ján nindo ján, nga ya tsikijna tajngo.

Kó'sín nga ma tsajme Jesús ya asòn ndáchikon

(Mateo 14:22-27; Marcos 6:45-52)

¹⁶'Kia nga ijye tímajñò, jñà xità ra kotá'yá'ta-là Jesús ijchòjeén india-ni ya ñánda kjijna jè ndáchikon, ¹⁷yaá 'jaha'sen jngo chitso kò tsatojin jè ndáchikon nga kijì ya naxindá Capernaum. Ijyeé 'ñó kòjñò, kò jè Jesús kjè kì tsijen bijchótjìngi-là. ¹⁸Ya asòn ndáchikon 'ji jngo tjojkón ra 'ñó 'tσα, kò jè nandá tsikí'tsia nga tsáfangi. ¹⁹Ijyeé-la tsa kjo 'òn kò tsa kjo jon jmi metro fi nga tjímasòn ya asòn ndáchikon, 'kia nga kijtse nga jè Jesús tsá'basòn ya nandá kò tìnchrabá'ta-là ya chitso, jñà xità-là ta itsakjón-ní. ²⁰'Kiaá kiichja Jesús, kitsò-là: —'Aán-náa, kì tà chjàn skon jìòn.

²¹Jñà xità-là 'ñó tsja ki'se-là, isikjaha'sen ya chitso; kò nditòón ijchò ya i'nde ñánda inchifi.

Mé ra ki'sin jñà xità ra isikjèn jè Jesús

²²Nga ma nchijòn, jñà xità ra tsikitsajna ya ra ijngoa ndáchikon ján kijtse-ní nga ta jè-ni chitso ra kjijna ra iko xità, kò nga jè Jesús mì kì tsijen 'jaha'sen, ta jñà xità ra kotá'yá'ta-là kijcha-là nga 'jaha'sen. ²³Tanga ijchó i'ka chitso ra kj'í ra ya inchrabà-ni naxindá Tiberias ra tsincha'ta chraña-là ya i'nde ñánda nga tsakjèn niño nchrajín xità ra 'òn jmi ma-nioo, 'kia nga ijye kiichja'ta-là Nainá Jesús nga kitsò-là: “Nainá ra katíhjí-li.” ²⁴Jñà xità, 'kia nga kijtse nga mì yá tjín Jesús kò xità ra kotá'yá'ta-là, 'kiaá 'jaha'sen jngo chitso kijì nga kii kátsji Jesús, ya ján naxindá Capernaum.

Niño nchrajín ra tsjá Nainá nga tsjá-là kjobinachon xità

²⁵Jñà xità kii, 'kia nga ijye ijchò ya ra ijngoa ndáchikon ján, yaá isakò-là Jesús, kitsò-là:

—Maestro, ¿kó chon kà'fii ijndíi?

²⁶Kiichja Jesús, kitsó-là:

—Ngi kjohixí ra xin-no, mì tsa ki fatsji-nájiòn nga kjòchiya-no jè kjojkón ra kí'siaan; ta kíí fatsji-nájiòn nga ísikjén-no skanda kó'sín tjen nga kjoskiòd. ²⁷Kì tà chjàn jè 'ñó níkájno tsajmì ra ma chine ra ta nditòn fehe'ta, jè isa 'ñó tikájno jè tsajmì ra tjina ki'ta nga jè-ní ra tsjá-no kjobinachon ra mì kì fehe'ta. 'Aán tsja-no tsajmì kii 'an ra I'ndí-là Xità

xian-la ijo-na. Nga jè Na'in-na ra Nainá, 'koaá 'sín kitsjá kjohixi ra a'ta tsa'an.

²⁸ Xita kii 'kiaá iskonangi kitsò:

—¿Mé ra 'sian-jin nga ma sixá-lajin Nainá koni 'sín nga mejèn-la?

²⁹ Kiichja Jesús, kitsó-la:

—Jè xá ra mejèn-la Nainá nga 'siaan jìòn, jè-ní nga katamakjiín-no a'ta 'tse ra jè isikasén.

³⁰ Jñà xita kii, kitsò-la Jesús:

—¿Mé kjoaxkón ra bakon-nájin, mé-ni 'kia nga jcha-jin, koma kokjiín-najin? ¿Mé ra ma-li 'nì? ³¹ Jñà xita jchinga-najin, jñà iskine niño nchrajín ra 'mì maná ya i'nde kixi nándá nimé tjín, koni 'sín tsò xajon tsje ra tjí'ta 'én-la Nainá, nga tsò: “Ngajmi inchrabà-ni niño nchrajín ra kitsjà-la nga isìkjèn.”

³² Kiichja Jesús, kitsó-la:

—Ngi kjohixi ra xin-no, mì tsa jè Moisés ra kitsjà niño nchrajín ra ngajmi inchrabà-ni; jè Na'in-na ra ma-la tsjá-no ra ngi jè sabà niño nchrajín ra ngajmi nchrabá-ni. ³³ Nga jè niño nchrajín ra tsjá Nainá, jè-ní ra ijye itjojen-ni ngajmi nga tsjá-la kjobinachon xita ra tjín isà'nde.

³⁴ Xita kii kitsó-ni:

—Na'in, 'ti ki'ta-nájin jè niño nchrajín ra ko'mì-la ji.

³⁵ Jesús kitsó-la:

—'An-ná jè niño nchrajín ra ma siikíjnakon-no; jè ra 'an kjinchrabà'ta-na, skií 'se ki'ta ya inìma-la, ko jè ra kokjiín-la ra a'ta tsa'an, ni-ti-kjiá koxándá-ila ta kjiá-nioo. ³⁶ Ijyeé kokíxian-no, ni'sín ijye kijcha-nájiòn takó mì kì makjiín-no ra a'ta tsa'an. ³⁷ Nga'tsì xita ra Na'in-na tsjá-na, yaá nchrabá'ta-na; ko jñà ra 'an nchrabá'ta-na mì tsa bachrjengi jiàan. ³⁸ Nga mì tsa ki xá inchrabàjen-na ján ngajmi nga 'an ko'sín 'siaan koni 'sín mejèn-na; kií xá 'jji-na nga ko'sín sìhitjásòon koni 'sín mejèn-la jè Na'in-na ra isikasén-na. ³⁹ Jè ra mejèn-la jè Na'in-na ra isikasén-na, jè-ní nga nga'tsì xita ra jè isingatsja-na, nijngo katachija, ta isaá 'an sikjaáya-ila 'kia nga kjehe'tà nichjin. ⁴⁰ Nga jè ra mejèn-la jè ra isikasén-na, nga nga'tsì xita ra skexkon-na 'an ra I'ndí-la Nainá 'mì-na ko ra kokjiín-la a'ta tsa'an, kata'seé-la kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta kjiá-nioo; ko 'aán sikjaáya-ila 'kia nga ijye kjehe'tà nichjin.

⁴¹Jñā xitā judío tsikí'tsia nga kiichjajno-lā Jesús, ta ki-ró nga kitsò: "Aán-ná niño nchrajín ra ngajmi inchrabà-ni." ⁴²Ko kitsó-lā xákjén:

—¿A mí tsa jè xitā rakìi ra 'mì Jesús, jè ra ti-lā José? Jién, ndaá 'yaxkeén jè nā'in-lā kō nā-lā. ¿Kó'sín ma-ni nga tsò nga ngajmi inchrabà-ni?

⁴³Jesús 'kiaá kitsò-lā:

—Kì kō'sín nakjoájno-ná. ⁴⁴Niyá xitā ra ma kjinchrabà'tà-na, tsa mì jè Nā'in-nā ra isikasén-na sīikasén'ta-na, mé-ni nga 'an sikjaáya-ilā 'kia nga kjehe'tà nichjin. ⁴⁵'Koaá 'sín tsò xajon ra tsikínda xitā ra kiichjā ngajo-lā Nainá nga tsò: "Nainá sabá kōkōn-ya-lā nga'tsi xitā." 'Koaá 'sín ma-ni nga nga'tsi ra 'nchré-lā Nā'in-nā kō machiya-lā ra a'ta 'tse, 'aán nchrabá'ta-na.

⁴⁶'Mì tsa ki-ni nga tjín i'ka xitā ra ijye kijtse Nainá ra Nā'in-nā ma; tā jngoó jè ra a'ta 'tse Nainá inchrabà-ni ra ijye kijtse. ⁴⁷Ngi kjohixíi ra xin-no: jè ra kōkjiín-lā ra a'ta tsa'an, 'seé-lā kjobinachon ra mì kì fehe'ta ni ta kjiá-nioo. ⁴⁸'Aán-ná niño nchrajín ra síkíjnakon-no. ⁴⁹Jñā xitā jchínga-najidn, ni'sín jñā tsakjèn niño nchrajín ra maná 'mì ya i'nde kixì nānda nga nimé tjín, takó 'ken-ní. ⁵⁰Jè niño nchrajín ra koxin-no, jè-ní ra ngajmi inchrabà-ni, mé-ni jè ra skine mì kì kiyá. ⁵¹'Aán-ná jè niño nchrajín ra tíjnakon ra ya itjojen-ni ján ngajmi; tsa yá ra skine niño nchrajín rakìi, kíjnakon ki'ta-ní ni ta kjiá-nioo. Jè niño nchrajín ra 'an tsja, jè ijo-nā ra koxin-lā. Tsja-ná ijo-nā nga kiyátjì-lā 'an jñā xitā isà'nde mé-ni nga kítsajnakon-ni.

⁵²Jñā xitā judío tsikí'tsia nga tsakátiya-ni, kitsò-lā xákjén:

—¿Kó'sín sīkō-lā rakìi nga ma tsjá-ná ijo-lā nga ma chjineé?

⁵³Jesús kitsó-lā:

—Ngi 'én kixíi ra xin-no, tsa mì kì chjinee ijo-nā kō mì kì 'siòd jní-nā 'an ra I'ndí-lā Xitā xin-lā ijo-nā, mì kì 'se-no kjobinachon. ⁵⁴Jè ra kjine ijo-nā kō ra 'bi jní-nā tjín-lā kjobinachon ra mì kì fehe'ta; kō 'aán sikjaáya-ilā 'kia nga ijye kjehe'tà nichjin. ⁵⁵Nga jè ijo-nā ngi jè-ní tsajmì ra ma chine ra ngi nda síski-ná, kō jè jní-nā ngi jè sabá-ní nandá ra ma 'yò. ⁵⁶Jè ra skine ijo-nā kō sk'í jní-nā, yaá kíjnakō ki'ta-na, kō 'an, yaá tíjnakō ki'ta-te. ⁵⁷Jè Nā'in-nā, ra isikasén-na tíjnakon-ní, kō a'ta 'tse-ní nga tíjnakon; 'koaá 'sín tjín-te jè ra skine-na,

a'ta tsa'aán kijnakon-ni. ⁵⁸Jè niño nchrajín ra koxin-la jè ra inchrabàjen-ni ngajmi. Jè niño nchrajín rakìi, mì tsa 'koaá-ni koni jè maná ra iskine xita jchínga-najìon, kò takó 'ken-ní; nga jè ra skine niño nchrajín ra koxin-la, 'seé-la kjobinachon ni ta kjiá-nioo.

⁵⁹Jñá kjoa kii ra tsakón-ya ya Capernaum ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío.

Kó'sín chja-ni 'én ra títsjá Jesús

⁶⁰'Kia nga kií'nchré jñá 'én kii koni 'sín nga tsakón-ya Jesús, ñó kjin xita ra kotá'yá'ta-la kitsò:

—Jñá 'én kii ra kòtsò-la, 'ñó i'in tjin, ¿yá ra ma kòkjiín-la?

⁶¹Jesús, 'kia nga kjòchiya-la nga 'cho inchichajano-la 'én ra tsakón-ya, iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Jñá 'én kii a 'choó sasén-no? ⁶²¿Kó'sín kiya-najìon, tsa jcha-ná jìon 'an ra I'ndí-la Xita xian-la ijo-na nga kjímjìn india-na ñánda nga tíjna nga tí'sa ítjòn? ⁶³Jé Inima Tsje-la Nainá ra síkijnakon-ná; jè ra ta ijo-ná, nimé chjí-la. Jè 'én ra bakon-yá-najìon, [mì tsa kjoa 'tse isà'nde-jìn], kjoa 'tse Inima Tsje-la Nainá-ní jè ra ma síkijnakon-ni inima-no. ⁶⁴Tanga títsajnajìin-isa-najìon ra kjè kii makjiín-la.

Nga jè Jesús, ta'koa ijyee tíjjiín-la nga tí'sa-ni yá-ni ra mì kii kòkjiín-la ra a'ta 'tse, kò yá-ni ra sìngatsja jñá xita kondra-la.

⁶⁵Kò kitsò-isa:

—Kíí kò'sín tíxin-no, niyá ra ma kjinchrabà'tà-na tsa mì jè sabà Nà'in-na tsjá'nde-la.

Kó kitsò jè Pedro a'ta 'tse 'én ra kitsjà Jesús

⁶⁶Skanda 'kia-ni nga kòkítsò Jesús, kjin jchán xita ra kotá'yá'ta-la mì kii tí ya tsikimakò-ni, kii-ni í'tsìn. ⁶⁷Jesús 'kiaá iskonangi-la xita chí'nda-la ra tejò ma-nioo, kitsò-la:

—¿Jìon a tí'koaá mejèn-te-no kongí-no í'ndsion?

⁶⁸Kítsó jè Simón Pedro:

—Nà'in, ¿yá ra ma kongítjìngi-isa-lajìn? Jíí-ní ra tjin-li 'én ra tsjá-ná kjobinachon. ⁶⁹Jìn ijyee kò'sín makjiín-najìn, kò 'ya-najìn nga jíí-ní ra Cristo jè I'ndí Tsje-la Nainá ra tíjnakon.

⁷⁰Jesús kitsó-la:

—Tejò ma-najìon ra ítsjahíjin-no, tanga jngo tíjnajìn-najìon ra xita-ní tíbixá-la.

⁷¹Jesús, jè 'én ra kòkítsò-là, jè kiichja a'ta 'tse Judas, i'ndí-là Simón Iscariote, nga nì'sín ya tijnajin-là ra tejò ma-nioo, jè Judas siingatsja Jesús jñà xità kondra-là.

Kó'sín kitsò jñà 'ndse Jesús

7 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, Jesús yaá tsajme nangi 'tse Galilea. Majìn-là nga ya kojme ya nangi Judea, nga jñà xità judío inchibátsji-ni nga mejèn-là si'ken. ²Ijyeé tímachraña 'sí-la Ni'ya Xka, jngo 'sí ra jñà xità judío bachrje. ³Jñà 'ndse kitsó-là:

—Kì tà chjàn ta i bijni ijndí; 'tin-ti ya ján Judea mé-ni katabe-te-ni jñà kjoa ra 'nì xità ra kotá'yá'ta-li ra ya tjítsajna ján. ⁴Kia nga mejèn-ná skekxkon-ná xità, mì tsa kjo'ma 'sieén jngo kjoa ra ma-ná. Tsa 'koaá tjin kjoa ra ma-li 'nì, ko'tiin ya ngixkon xità isà'nde.

⁵Nga skanda jñà 'ndse Jesús mì kì kjokjiín-là ra a'ta 'tse.

⁶Kiichjaá Jesús, kitsò-là:

—'An kjè kì bijchó nichjin-na, tanga ra a'ta tsajjòn-jìon nda-ní ta mé nichjin-nioo nga kongió. ⁷Jìon mì kì ma siijtike-no jñà xità isà'nde; tanga 'an jtikeé-na, ta ngatjì-là 'koaá 'sín xin kixi-là nga 'choó tjin kjoa ra 'sín ra jñà. ⁸Tangió ra jìon 'sí; 'an mì kì kjín jiàan, nga kjè kì bijchó nichjin-na.

⁹Kia nga ijye kòkítsò-là 'én kii, jè, yaá tsikijna ya i'nde Galilea.

Kó'sín tsakátikjo jè Jesús ko jñà xità ya nándà itjo 'sí

¹⁰Tanga 'kia nga ijye kijì jñà 'ndse, Jesús takó tì'koaá kijì-te-ni 'sí, tanga mì tsa ikòn ijo-là; koni ta kijì'ma-ní. ¹¹Jñà xità judío inchibátsjií ya ajin 'sí, tsò-là xákjién:

—¿Nándà tjna xità rakii?

¹²Nga'tsi xità ra ijchò 'sí, jndí ra ján joóya-ni a'ta 'tse Jesús. Tjin ra tsò: “Xità nda-ní”, tì'koaá tjin ra tsò: “Majìn, xità naxindá kondacha-là.”

¹³Tanga niyá ra kiichja tsijen a'ta 'tse. Jñà xità, jñà itsakjòn-là xitaxá ítjòn-là xità judío.

¹⁴Kia nga ijye ijchò masen-là 'sí, 'jaha'seén Jesús ya ingo ítjòn nga tsakón-ya-là xità. ¹⁵Ko ta kjókkón-là jñà xità judío koni 'sín nga ikòn-ya-là xità, kitsò-là xákjién:

—¿Kó'sín ma-ni nga ta nda bakón-ya xità rakii nga mì tsa tsijen iskotá'yá-jìn?

¹⁶Jesús kitsó-la:

—Jñà 'én ra 'an bakon-yáa, mì tsa tsá'an jiàan; 'tseé-ní jè ra isikasén-na. ¹⁷Tsa yá ra mejèn-la nga sihitjasòn koni 'sín nga mejèn-la Nainá, yaá ske-ni a a'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni jè 'én ra 'an bakon-yáa, o ra ta 'aán bi'tín-la ijo-na koni 'sín xiaan. ¹⁸Jngo xita ra ta jè bí'tin-la ijo-la nga chja, jè ra mejèn-la nga jè 'nga siikíjna ijo-la; tanga jè xita ra jè 'nga síkíjna jè ra isikasén, jè xita rakìi, ngi 'én kixíí ra tsjá, ko mì tsa 'én ndiso ra chja.

¹⁹'¿A mí tsa kixi kjoa nga itjábé-no jè kjotéxoma-la Nainá ra jè Moisés tsikínda? Tanga jiòn, nijngo ra ma-la síhitjasòn. ¿Mé-ni nga mejèn nì'ken-nájìon?

²⁰Jñà xita kitsó-ní:

—Níí-la tíjnajin ya inìma-li. ¿Yá ra kòtsò-li nga mejèn si'ken-lajin?

²¹Jesús kiichja kitsó-la:

—Jiòn, 'nó maxkón-no nga ta jngo-ni kjoa ra kí'siaan 'kia nga nichjin níkjáya. ²²Kixíí kjoa, Moisés tsikí'tiín-no nga siitjasòn kjoa 'tse circuncisión nga si'ta chiba ijo-la xita 'xin (ni'sín mì tsa a'ta 'tse kjòn-ni Moisés; nga yaá inchrabà-ni a'ta 'tse xita jchínga ra tsikihijyo ítjòn kjotseé). Ko bi'ta chiba-najìon ijo-la xita 'xin ni'sín nichjin níkjáya. ²³Tsa ko'sín 'nià jiòn nga mejèn-no mì kì jchija kjotéxoma ra tsikíjna Moisés, ¿mé-ni nga majti-najìon nga jngo xita nda kjón ísindá-na 'kia nga nichjin níkjáya? ²⁴Kì tà ko'sín chosòn-la koni 'sín jiòn tsijen-no. 'Koaá 'sín jchósòn-la koni 'sín nga kixi tíjn kjòn ra kjohixi.

Yá kjòn-ni ra isikasén jè Cristo

²⁵Tjín i'ka xita ra Jerusalén 'tse ra kitsò:

—¿A mí tsa jè xita rakìi ra inchibátsji jñà xita judío nga mejèn-la nga siì'ken? ²⁶Chítsijen-la-ni kó'sín tíchjajin masen-la xita, ko ni ta yá ra kòtsò-la. ¿A 'koaá 'sín inchimakjiín-la xitaxá tsa 'koa, nga jè xita rakìi, jé-ní ra Cristo [ra xá Nainá isikasén-ni]? ²⁷Tanga jién 'ya-ná nándá nchrabá-ni rakìi. Tanga 'kia nga kj'íí jè ra Cristo, mì kì jcha-la nándá kj'íí-ni.

²⁸Jesús, 'kia nga tíbakón-ya ya nditsin ingo ítjòn, kí'nchré-ní koni 'sín kitsò jñà xita; 'kiaá 'nó kiichja kitsò:

—Ndaá 'yaxkon-nájiòn kò ndaá 'ya jiòn ñánda-ni tsa'an; tanga mì tsa tà a'ta tsa'an 'jii-na; ngi jè sabá Nainá ra isikasén-na, jè ra mì 'yaxkon jiòn. ²⁹'An, ndaá bexkon nga yaá inchrabà-na a'ta 'tse; kò jé isikasén-na.

³⁰Jñà xitá sí mején-la nga jtsaba'ño kjòn, tanga nijngo ra kitsò ikon nga itsabá'ño nga kjè kì bijchó nichjin-la nga kiyá. ³¹'Ñó kjìn xitá kjokjiín-la koni 'sín kitsò Jesús, kitsò-la xákjién: —¿A isaá kjìn kjojkón 'siin Cristo 'kia nga jè ra kj'íi koni 'sín tjin ra tí'sín jè xitá rakii? Jé-la rakii ra Cristo.

Mé ra mejèn-la isikò Jesús jñà xitá fariseo

³²Jñà xitá fariseo 'kia nga kií'nchré koni 'sín inchtsò xitá ra a'ta 'tse Jesús; jñà xitá ítjòn-la na'mì kò xitá fariseo isikasén xitá ra síkinda ya ingo mé-ni nga katatsaba-ni Jesús tsiki.

³³Jesús kitsó-la:

—'An, ta chibaá nichjin kótijnakoo-no, akjòn kjín india-na ya ñánda nga tíjna ra isikasén-na. ³⁴Jiòn ni'sín kjótsji-nájiòn tanga mì kì sakò-no, nga mì kì koma kongí jiòn ya ñánda nga kótijna ra 'an.

³⁵Jñà xitá judío 'kiaá tsikí'tsia nga iskonangi-la xákjién, kitsò:

—¿Ñánda kiji xitá rakii? ¿Mé-ni nga mì kì koma sakó-ná? ¿A yaá ikijnajin-la xitá judío jñà ra jndíi ra ján xìn tjítsajna kò nga kòkòn-ya-la ra taxki kj'íi xitá? ³⁶¿Kó tsò-ni ra kòtsò-la, nga tsó-ná: “Jiòn, ni'sín takó kjótsji-nájiòn, tanga mì kì sakò-no, nga mì kì koma kongió jiòn ya ñánda kótijna ra 'an”?

Kó'sín koma ya ajin inìma-la xitá ra kòkjiín-la ra a'ta 'tse Jesús

³⁷Jè nichjin ra fehe'ta-ni 'kia nga je 'sí, tsasijna kixíi Jesús kò 'ño kiichja, nga kitsò:

—Tsa yá ra xándá-la katanchrabá'ta-na kò kata'bi. ³⁸Koni 'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò: Jè ra kòkjiín-la ra a'ta tsa'an, ya ajin inìma-la, 'koaá 'sín koma koni jngo i'nde ñánda tíbitjo nandá ra mì kì xìya ra síkítsakon-ni xitá.

³⁹'Kia nga kò'sín kitsò Jesús, jé kiichja a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá ra tjábé-la jñà xitá ra kò'sín kòkjiín-la ra a'ta 'tse, ta ngatji-la nga takó kjè kì bitjojen jè Inìma Tsje-la Nainá 'kia nga kò'sín kitsò Jesús; nga ki, jè Jesús, takó kjè fi-ni ján ngajmi nga ma jeya kíjna.

Kó'sín kitsò jñà xità ra a'ta 'tse Jesús

⁴⁰ Jñà xità 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, tjin i'ka ra kitsò:
—Kixíí kitií kjoa, jé xità rakii ra tjinè-la nga kj'íí nga kichja ngajo-la Nainá.

⁴¹ Ti'koaá jñà xità ra i'ka kitsó-ní:

—Xá jè kiti-ni xità rakii ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].
Tanga tjin-te i'ka ra kitsò:

—Majin, jè ra Cristo, mì tsa Galilea kj'íí-ni. ⁴² Jè Xajon ra tji'ta 'En-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga jè ra Cristo, tjiné-la nga ya kjinchrabà-ni ya tje-la David, ko yaá kj'íí-ni ya naxindá Belén tya-ni nándá naxindá-la David kjomà.

⁴³ 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjojóya xità ra tà ngatji 'tse Jesús.

⁴⁴ Tjin i'ka ra mejèn-la nga jtsaba'ño nga iko ndayá, tanga nijngo ra kitsò ikon nga itsabá'ño.

Kó'sín tsakátiya-ni xità ítjòn-la na'mi ra a'ta 'tse Jesús

⁴⁵ 'Kia nga tsáfa-ni jñà xità ra síkinda ingo ya nándá nga tji'sajna jñà xità fariseo ko xità ítjòn-la na'mi, iskonangií-la nga kitsò-la:

—¿Mé-ni mì kì kanchrabáko-no jè xità rakii?

⁴⁶ 'Kiaá kitsò xità kii:

—Kjè tsa jngo xità ra ko'sín na'yá-lajin koni 'sín tsò xità rakii.

⁴⁷ 'Kiaá kiichja jñà xità fariseo, kitsò-la:

—¿A ti'koaá kámakjiin-te-najion 'én ndiso ra chja? ⁴⁸ ¿A yaá inchimakjiin-la jñà xità ítjòn-ná ko xità fariseo? ⁴⁹ Tanga jñà xità kii ra mì kì be kjotéxoma, jè Nainá katatsjá i'in-la.

⁵⁰ Jè Nicodemo, jè xità fariseo ra ijye asa tsakáko Jesús, kitsó-la:

⁵¹ —Jè kjotéxoma tsajién mì kì tsjá'nde nga jngo xità taxki 'ki-lá kjohi'in, tsa tikjè nda na'yá-la mé ra ki'sin kjòn-ni.

⁵² Jñà xità, kitsò-la:

—¿A ti'koaá Galilea-te i'nde-li? Nda chjítáyí jè xajon ra tji'ta 'én-la Nainá; yaá jcha-ni nga kjè sa jngo xità ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la ya nchrabá-ni ya Galilea.

Mé ra kjomà'tin chjoón ra kjoachijngi ki'sin

⁵³ Nga'tsì xità kja kiji kja kiji-ni ni'ya-la nga jngó jngóo.

8 ¹Tanga jè Jesús yaá kijì ya nindo Yá Olivo. ²'Kia nga ma nchijòn, tajño 'ji ya ingo ítjòn. Nga'tsi jña xita yaá 'ji tjíngi-la. 'Kiaá tsikijna Jesús nga tsakón-ya-la.

³Jña xita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko jña xita fariseo, ijchòkoó jngo-la chjoón ra kijcha'tín-la 'kia nga tí'sín kjoachijngi. Tsasíjnajin masen ñánda nga tjín xita. ⁴Ko akjòn kitsò-la Jesús:

—Maestro, jè chjoón rakì, nda kjón ka'ya'tín-la 'kia nga tí'sín kjoachijngi. ⁵Moisés, 'koaá 'sín tsikí'tin-ná a'ta 'tse kjotéxoma-la nga najo-ró kiyá-ni jña íchjín ra ko'sín 'sín. ¿Kó'sín sii ra jì?

⁶Jña xita kii, kí' ko'sín kitsò-la Jesús ta mejèn-la nga sko'ota, mé-ni nga koma sakò-ila kjoa ra koaà-nè-la nga koaàngi ra a'ta 'tse xitaxá. Tanga Jesús tsikijna-niña-ní ya a'ta nangi, akjòn koó najmá-tsja tsikínda-ni letra ya a'ta nangi. ⁷Xita kii, sí' ki'sín-la Jesús nga iskonangi-la. 'Kiaá tsasijna kixi Jesús, kitsò-la:

—Tsa tíjnajin jngo-no xita ra nimé jé tjín-la, jè kata'bé ítjòn-la najo jè chjoón rakì.

⁸Akjòn tsikijna-niña india-ni a'ta nangi nga tsikínda-isa letra. ⁹Jña xita kii, 'kia nga kí'nchré 'én kii, jngó jngó kijì-ni nga kjòchiya-la nga 'choó tjítsajna kjobítsjen-la. Jña kjòn tsikí'tsia ítjòn-ni nga itjo jña ra isa jchínga. Ta jé Jesús ko chjoón isihijyo-isa. ¹⁰'Kiaá tsasèn kixi-ni Jesús; kijtse-ní nga mì kì tì yá tjín-ni; tà jé chjoón isijna tajngo-isa, 'kiaá kitsò-la:

—¿Ñánda tjíhijyo-ni jña xita ra bángi-li? ¿A nijngo ra kàtsò ikon nga kátsjá-li kjohi'in?

¹¹Kitsó jè chjoón:

—Mì tsa yá-jìn Na'in.

'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Tì'koaá 'an, nì mé jé koné-la, 'tin-ni; tanga kì tì tsja fatsji-jé-ni.

Mé-ni nga 'ñó chjí-la jè 'én ra tsjá Jesús

¹²Jesús, 'kiaá kiichja india-ni nga kitsò:

—'Aán-ná ni'í ra síhisen-la isà'nde; jè ra 'an fi'ta-na 'seé-la ni'í ra tsjá kjobinachon, ko mì tì kjoajñò kojmejín-ni.

¹³Jña xita fariseo kitsó-la:

—Tijíí tji'bi-ni 'én ra a'ta tsaji, kò jè 'én ra nakjii, nímé chjí-la.

¹⁴Jesús kitsó-la:

—Jè 'én ra chjàa, chjí-la nì'sín tì'an tsja-na 'én ra a'ta tsà'an; nga be-ná ñánda nga 'jí-na, kò be-náa ñánda nga tífiàa; tanga mì kì 'ya jìon ñánda 'jí-na kò ñánda nga tífiàa. ¹⁵Tanga jìon, kjobítsjen 'tse xitàa nichjeén jìon 'kia nga fanè jé-ná jìon, tanga 'an mì tsa yá ra taxki bané jé-la; ¹⁶'an, tsa yá ra koné jé-la, 'koaá 'sín kindájín-la koni 'sín tjin jè kjohixi; nga mì tsa ta 'an tajngo bindájiáan; tì'koaá bídajín-koó-na jè Na'in-na ra isikasén-na. ¹⁷Jè kjotéxoma-najìon, 'koaá 'sín tíchja, nga tsò: Tsa 'kia jò ma-ni xita nga ngásòn tsò 'én ra tsjá, chjí-la. ¹⁸Tì'aán-tse-na ra tsja 'én ra a'ta tsà'an, kò tì'koaá jè Na'in-na ra isikasén-na tsjá-tse 'én ra a'ta tsà'an.

¹⁹'Kiaá jñà xita iskonangi-la:

—¿Ñánda tjna jè Na'in-lí?

'Kiaá kitsò Jesús:

—'An, nda mí 'yaxkon-nájiòn, tì'koa mì kì 'yaxkon jè Na'in-na. Tsa ijyeé-la 'yaxkon-nájiòn tsiki, tì'koaá jchaxkoón-la-te jè Na'in-na.

²⁰'Kiaá kiùchja jñà 'én kii 'kia nga tjna ya aya ingo ítjòn ya chraña'ta-la i'nde ñánda nga kjijna kàxa ton limosna. Niyá ra kitsò ikon nga itsabá'ño ta ngatji-la kjè kì bijchó nichjin-la nga kiyá.

Mé ra koma-la xita ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Jesús

²¹Jesús india kòkitsò-ila xita:

—'An, tífi-ná, kò kjótsji-nájiòn, tanga yaá kiyá jìon jé-no. Nga ya ñánda nga tífi ra 'an, mì kì koma kongí jìon.

²²'Kiaá kitsò-la xákjién jñà xita judío:

—¿A tà yaá sù'ken ijo-la tsa 'koa? ¿Mé-ni tsò-ni nga mì kì koma kongié ra jién, ya ñánda tífi ra jè?

²³Jesús kitsó-la:

—Jìon ta íí a'ta nangi tsajiòn, tanga ra 'an yaá ján i'ngaá tsà'an; jìon íí isà'nde tsajiòn, tanga mì tsa i isà'nde tsà'an.

²⁴Kíí kò'sín tíxian-najìon, nga yaá kiyájiòn jé-no; tsa mì kì kòkjíín-najìon nga 'An-ná, yaá kiyá jìon jè jé ra tjin-no.

²⁵Jñà xita 'kiaá iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Yá nì ra jì?

Jesús kitsó-lá:

—Ijyeé 'koaá 'sín kixin-najìon 'kia nga tì'sa ítjòn, yá-na ra 'an. ²⁶Tjín jchán-isa-na mé 'én ra 'kenájmí-najìon kò mé kjoa ra koné jé-no. Tanga jè ra isikasén-na, ngi 'én kixíí ra chja kò jè 'én ra 'an tí'bènájmí-lá jñà xitá isà'nde, jñà 'én ra kí'nchre-la ra a'ta 'tse.

²⁷Tanga jñà xitá judío mì kì kjòchiya-lá tsa jè-ni Nainá ra Na'in-ná ma ra kotítsò-lá Jesús. ²⁸Kíí kitsò-isa-ilá Jesús:

—'Kia nga chjìhi'nga-nájiòn 'an ra I'ndí-lá Xitá xin-la ijo-na, 'kiaá kochiya-najìon nga 'Aán-ná, kò nga mì tsa ta 'an tíbi'tín-lá ijo-na koni 'sín nga tíchjà, ta 'koaá 'sín tíchjà koni 'sín nga ikon-ya-na jè Nainá ra Na'in ma. ²⁹Nga jè ra isikasén-na íí tijnako-na; Na'in-na mì kì síkíjna tajngo-na, nga kì, njichjin nchijòn sìhitjásòon koni 'sín nga sasén-lá ra jè.

³⁰'Kia nga kiichja Jesús jñà 'én kìí, kjín jchán xitá kjokjiín-la ra a'ta 'tse.

Mé-nioo ra ma ngi nda sìikíjnandíí-ná

³¹Jesús kitsó-lá jñà xitá judío ra kjokjiín-la a'ta 'tse:

—Tsa kò'sín nda sìhitjasòn kiti jìon jñà 'én-na, jìon-nájiòn ra ngi kixí kjoa nga ya kotá'yá'ta-na. ³²Jchaxkon-nájiòn ra ngi kjohixí, kò jé kjohixí sìikítsahijyondíí-no.

³³Kiichjaá jñà xitá judío, kitsò:

—Ngajín xitá tje-la Abraham-nájin; kjè tsa yá ra bitsahijyo'nó-najin; kò, ¿mé-ni si-ni nga kitsajnandíí-najin?

³⁴Jesús kitsó-lá:

—Ngi 'én kixíí ra koxin-no, nga'tsì jñà xitá ra bátsji-jé, yaá títsajnajin'nó jè jé-la, koni jngo chí'nda ra tíjna'nó. ³⁵Jngo xitá ra ta chí'nda tíjna, mì tsa ta ya koma kí'ta ni'ya-la ya ñánda nga tísíxá, tanga jè ra i'ndí, yaá kíjna kí'ta ya ni'ya-la na'in-la. ³⁶Tsa 'kia jè I'ndí-lá Nainá sìikítsajnandíí-no, ngi ndaá kitsajnandíí kiti-no. ³⁷'An ijyeé be-ná nga tje-la Abraham-nájiòn, tanga mejèn nì'ken-nájiòn, ta ngatjì-lá mì kì makjiín-no jè 'én ra 'benájmí-no. ³⁸'Koaá 'sín chjàa koni 'sín tjín kjoa ra kíjtsee 'kia nga tsakátijna'ta chraña-la Na'in-na; kò 'koaá 'sín 'nià jìon koni 'sín tjín kjoa ra kina'yá-la jè na'in-no.

Yá-ní ra na'in ma-lá xitá ra tsakáko Jesús

³⁹Jñà xitá judío kitsó-ní:

—Jè tje-najin, ya inchrabà'ta-ni 'tse Abraham jè ra na'in jchá-najin ma.

Tanga Jesús kitsó-la:

—Tsa kixí-la kjoa nga ixti-la Abraham ma jiòn, 'koa-la 'sín 'siaan jiòn koni 'sín ki'sín ra jè. ⁴⁰ Ni'sín ijye ko'sín tí'bènájmí kixí-najiòn nga Nainá kitsjà-na jñà 'én ra chjàa, takó mejèn nì'ken-nájiòn. Tanga jè Abraham níkjíá ko'sín ki'sín. ⁴¹ 'Koaá tí'sín 'nià jiòn koni 'sín 'sín jè ra ma na'in-no.

Jñà xita judío kitsó-ní:

—Jin, mì tsa taxki kitsin-jin; ta jngoó-ní jè Nainá ra na'in-najin ma.

⁴² Jesús kíichja kitsò-la:

—Tsa kixí-la kjoa nga jè Nainá ma na'in-najiòn, tsjachaá-la 'siaan-nájiòn, nga a'ta 'tseé Nainá inchrabà-na. Mì tsa ta 'an tsiki'tín-la ijo-na nga inchrabàa; jè Nainá isikasén-na.

⁴³ Kíí mì kì machiya-najiòn jñà 'én ra tíbakó-no, nga mì kì ma-najiòn nga nda na'yá. ⁴⁴ Jè xita-níí-ní ra ma jè na'in-najiòn; yaá nakjoá-najiòn ko 'koaá 'sín mejèn-najiòn 'siaan koni 'sín mejèn-la ra jè. Jé xita-níí ra sí'ken xita skanda tí'sa-ni kjotseeé. Ko mì tsa 'én kixi ra chja, nga ki, mì tsa xita kixi-jin ra jè. 'Kia nga chja 'én ndiso, 'koaá 'sín chja koni 'sín tíjna inìma-la. Nga xita ndiso-ní, ngi jè sabá ma na'in-la ra 'én ndiso. ⁴⁵ Tanga 'an, ra 'én kixi kotíxian-no, mì kì makjiín-no. ⁴⁶ ¿Ra jiòn, yá ra ma-la koàà-nè-jé-na? Tsa ngi 'én kixí ra kotíxian-najiòn. ¿Mé-ni mì kì makjiín-no? ⁴⁷ Jè ra xita-la Nainá, 'nchré jè 'én-la Nainá. Kíí mì kì na'yá-najiòn, nga mì tsa xita-la Nainá 'mì-no.

Jñà kjoa ra tsakátiya-ni Jesús ko xita judío

⁴⁸ Jñà xita judío 'kiaá kitsò-la:

—Kixi kitií-najin 'kia nga ko'sín bixó-jin nga xita Samaria-ní ko inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-li.

⁴⁹ Jesús kitsó-la:

—'An, mì tsa inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-na. Jè kjoa ra tí'siaan jè-ní nga tíbexkóon jè Na'in-na; ko mì kì ma-no nga 'yaxkón-ná, tà isaá jnchro nakjoájno-nájiòn. ⁵⁰ Mì tsa jè tíbatsjía nga jeya síkíjnaa ijo-na, tanga tíjnaá jngo ra mejèn-la nga jeya kótijnaa, ko jè-ní ra tíkosòn-la. ⁵¹ Ngi 'én kixí ra koxin-no, jè ra síhitjasòn 'én-na mì kì kiyá.

⁵² Jñà xita judío kitsó-la:

—Kixi kitií-la kjoa nga inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-li. Jè Abraham kò nga'tsi jñà xita ra isìchjeén Nainá nga kiìchja ngajo-la kjoatsee, 'ken-ní, kò jì si-ní: “Jè ra sihitjasòn 'én-na koni 'sín nga chjàa, mì kì kiyá.”⁵³ Jì, ¿a isaá 'ñó tijni ra jì koni jè xita jchínga-najin Abraham? 'Keén ra jè, kò tì'koaá 'keén-te nga'tsi xita ra isìchjeén Nainá nga kiìchja ngajo-la. ¿Kó'sín tjinachrjengi ijo-li 'kia nga kò'sín tjisi?

⁵⁴Jesús kitsó-la:

—Tsa tì'laán jeya síkijna-na ijo-na nimé chjí-la. Tanga jè Na'in-na ra jeya síkijna-na, jè ra 'mì-la jiòn nga jè ma Nainá-no.⁵⁵ Tanga mì kì 'yaxkon jiòn. 'An bexkon-náa; tsa xiáan, mì kì bexkoon, tì'koaá xita ndisoó koma-te koni 'sín nga ndiso jiòn ra jiòn. Tanga bexkon-náa, kò sihitjásón-náa koni 'sín tsò jè 'én-la.⁵⁶ Abraham, jè xita jchínga-najiòn tsjaá ki'se-la nga mejèn-la ske jè nichjin 'kia nga kji'ia; kò kijtse-ní, kò 'ñó tsja ki'se-la.

⁵⁷Jñà xita judío kitsó-la Jesús:

—Nda kjè tjin-li icháte nó. ¿Kó'sín ma-ni nga kijchaxkin jè Abraham?

⁵⁸Kiìchja Jesús, kitsò-la:

—Ngi 'én kixií ra xin-no, 'An-ná ra ta'koaá tjna 'kia nga tikjè tsin ra jè Abraham.

⁵⁹Jñà xita kii, 'kiaá iskábé najo nga mejèn-la kosèn-la Jesús; tanga tsikijna'maá Jesús; akjòn 'jahajin masen-la xita; itjo-ni nditsin ingo nga kiji.

Kó'sín kjomà nga kjonda jngo-ni xita xka ra mì kì tsijen-la

9 ¹Kia nga tífi Jesús kijtsee jngo xita xka ra xá kò'sín kitsin-ni nga mì kì tsijen-la. ²Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—Maestro, ¿mé-ni kò'sín xka kji ndí xita rakii? ¿Yá ra tsakátsji-jé, a jñà xita jchínga-la, o ra jè tsakátsji-jé-la ijo-la?

³Jesús kitsó-la:

—Mì tsa jè tsakátsji-jé-la ijo-la kò mì tsa jñà xita jchínga-la tsakátsji-jé. Ta kií kò'sín kitsin-ni mé-ni nga jcha-la kjojkón ra 'siin Nainá ra a'ta 'tse. ⁴Kia nga nichjin-isa, machjeén-ní nga kokoon kjojkón ra 'sín jè ra isikasén-na; machraña-ní nga kojñò kò mì tì ma koxá-ni. ⁵Kia nga tjna-isa i isà'nde 'an-ná ni'í ra síhisen-la xita isà'nde.

'Kia jè Jesús isinda-ni jngo xita xka

⁶'Kia nga ijye kòkítsò, tsikíchrá yá a'ta nangi, tsikínda itsé ndási nga isikójin ndánachrá-la, akjòn isingaàngì yá xkòn jè ndí xita xka. ⁷Kò akjòn kitsò-la:

—'Tin, yá tikínijni xkìn ñándá tǐjna chrjò nandá ra 'mì Siloé. (Siloé, jè ra nikasén tsò-ni.)

Jè ndí xita xka kijí-ní, kò tsiníjnoó xkòn, 'kia nga ijye tsáfa-ni ijyeé tsijen-ila. ⁸Jñà xita ra tǐtsahijyo yá chraña ni'ya-la kò xita ra ijye kjotseé bexkon nga ton síjé kjotjò, kitsó-la xákjién:

—¿A mí tsa jè xita rakìi ra ta kò'sín bijna nga síjé kjotjò ton?

⁹Tjín ra tsò:

—Kja jé-ní.

Ti'koaá kitsó i'ka:

—Ni'sín kjameé kò'ki, tanga mí-la tsa jè-jìn.

Kò jè xita rakìi kitsó-ní:

—Kja 'aán-ná.

¹⁰Jñà xita iskonangií-la, kitsò-la:

—¿Kó'sín ma-ni nga itjá'xangi-ni xkìin?

¹¹Jè xita rakìi kitsó-ní:

—Jè xita ra 'mì Jesús, tsikínda ndási nga isingaàngì xkoàan, akjòn kitsò-na: “'Tin, yá tikínijno-ni xkìn yá ñándá tǐjna chrjò nandá ra 'mì Siloé.” 'An kijí-ná, kò 'kia nga ijye tsiníjnoo xkoàan, maá tsatsǐjen-na.

¹²Jñà xita 'kiaá iskonangi-la:

—¿Ñándá tǐjna xita ra kò'mì-la jí?

Jè xita ra kjonda-ni, kitsó-ní:

—Mì kì be jiàan.

Kó'sín kjojtsò jè ndí x̄it̄a ra itjá'xangi-ni xk̄on

¹³ Kò 'kiaá kiiko jè x̄it̄a ra ijye itjá'xangi-ni xk̄on ya ñánda t̄j̄tsajna j̄n̄a x̄it̄a fariseo, ¹⁴ t̄a ngat̄j̄-l̄a nga nichjin níkjáya-ní 'kia nga tsikínda ndási jè Jesús nga iskí'xangi-ni xk̄on jè x̄it̄a ra xk̄a tsiki. ¹⁵ J̄n̄a x̄it̄a fariseo ìjngo 'ká iskonangi-ila jè x̄it̄a ra ijye kjonda-ni, kitsò-l̄a:

—¿Kó'sín kjomà-ni nga itjá'xangi-ni xk̄in?

X̄it̄a rak̄i kitsó-ní:

—Ndási tsjahíngi xkoàn; 'an ikiníjndò-ná; kò 'ndi, ijyeé tsijen-ina.

¹⁶ T̄j̄n i'ka j̄n̄a x̄it̄a fariseo ra kitsò:

—X̄it̄a ra kó'sín ki'siòon, mì-la tsa 'tse Nainá nchrabá-ni, nga mì kì bexkón jè nichjin níkjáya.

Kò t̄j̄n i'ka ra kitsò:

—¿Kó'sín ma-ni nga kjomà-l̄a ki'sin kjojkón ra nda t̄jiòon tsa x̄it̄a jé-ní?

Kjòjòyaá j̄n̄a x̄it̄a k̄i nga mì kì kjóngásòn kjòb̄itsjen-l̄a.

¹⁷ India iskonangi-ila jè x̄it̄a ra xk̄a tsiki:

—¿Kósii ra j̄i, yá x̄it̄a-ni ra iskí'xangi-ni xk̄in?

Jè x̄it̄a rak̄i kitsó-ní:

—Ingoó x̄it̄a ra ch̄ja ngajo-l̄a Nainá.

¹⁸ Tanga j̄n̄a x̄it̄a judío mì kì kjokjín-l̄a tsa xk̄aá x̄it̄a rak̄i tsiki, kò nga ijyeé tsijen-ila 'ndi-ni. 'Kiaá kiichja-l̄a j̄n̄a x̄it̄a jchínga-l̄a ¹⁹ nga iskonangi-l̄a, kitsò-l̄a:

—¿A jè rak̄i, ra i'ndí-no ma? ¿A 'koaá 'sín bixó jìon nga xk̄aá 'ki 'kia nga t̄i'sa kitsin? ¿Kò kó'sín ma-ni 'ndi-ni nga ijye tsijen-ila?

²⁰ J̄n̄a x̄it̄a jchínga-l̄a x̄it̄a rak̄i, kitsò-ni:

—'Ya-nájin nga jè rak̄i ra i'ndí-nájin, kò kixíí kjoa, xk̄aá 'ki 'kia nga t̄i'sa kitsin. ²¹ Tanga mì kì 'ya-jin kó'sín ma-ni nga ma tsijen-ila 'ndi, kò yá ra iskí'xangi-ni xk̄on. Jè ch̄jinangi sabà-la, nga ijyeé x̄it̄a jchínga-ní; jè ra ma kòk̄itso-no.

²² Kíí kò kitsò-ni j̄n̄a x̄it̄a jchínga-l̄a, nga j̄n̄a kitsakjòn-l̄a j̄n̄a x̄it̄a judío, nga j̄n̄a x̄it̄a judío ijyeé tsajòóya-ni nga jngo kjá kitjokajín ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄it̄a Judío tsa yá ra kò 'sín k̄itso nga jè Jesús, jè-ní ra Cristo [ra xá Nainá isikasén-ni]. ²³ Kíí kò kitsò-ni, nga kitsò: “Jè ch̄jinangi sabà-la nga ijyeé x̄it̄a jchínga-ní.”

²⁴ Kò jñà xītà judío kiichja india-ila jè xītà ra xkà tsiki.

Kitsò-la:

—Kò'tin kixi-nájin ya ngixkon Nainá. Ngajin, ijyeé 'ya-nájin nga jè xītà rakii, xītà jé-ní.

²⁵ Jè xītà ra ijye kjonda-ni, kitsó-ní:

—Mì kì be ra 'an a xītà jé-ní. Ta jé-ní ra be nga xītà xkaá-ná tsiki, kò 'ndi, maá kotsíjen-ina.

²⁶ India iskonangi-ila, nga kitsò-la:

—¿Mé ra isikò kjòn-li? ¿Kó'sín ki'sin nga ma iskí'xangi-ni xkìn?

²⁷ Jè xītà rakii kitsò-la:

—Ijyeé kjokjin 'ka koxin-najiòn, tanga mì kì makjiín-no. ¿Mé-ni nga mejèn-najiòn koxin india-no? ¿A tì'koaá mejèn-no ya chitá'yá'ta-te-la?

²⁸ Jñà xītà judío, kiichjajno-la jè ndí xītà rakii, kitsò-la:

—Jíi-li ra ya chitá'yá'ta-la, tanga ra jin, kjotéxoma-la Moisés chitá'yá-jin. ²⁹ 'Ya-nájin nga jè sabà Nainá kiichja-la Moisés, tanga jè xītà rakii nda mí 'ya-jin nándà 'ji-ni.

³⁰ Jè xītà rakii kitsó-la:

—Jè rakii ra tà maxkón-ná. Jiòn, mì kì 'ya nándà 'ji-ni, tanga 'an iskí'xangi-ni xkoàan. ³¹ Ndaá 'yeeé, nga jè Nainá mì kì 'nchré-la jñà xītà ra jé tjín-la; ta jñà 'nchré-la jñà xītà ra bexkón kò síhitjasòn koni 'sín mejèn-la ra jè. ³² Skanda tì'sa kjotseé, kjè sa jngo na'ya-la xītà ra ma-la kjí'xangi-ni xkon, jngo xītà ra xkà skanda nga tì'sa kitsin. ³³ Tsa mí-la tsa Nainá isikasén xītà rakii, nímé-la ra koma-la kò'sín 'sijn.

³⁴ Jñà xītà judío, kitsó-la:

—Ji ra 'nó tse jé kitsin-jíin, ¿a jíi mejèn-li nga kókón-ya-nájin?

Akjòn tsachrje ya ingo sinagoga.

Mé ra ki'sin jè ndí xītà xkà 'kia nga kiskàjin jè Jesús

³⁵ Jè Jesús kíi'nchré-ní nga jngó kjá inachrjekàjin xītà rakii ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xītà Judío kò 'kia nga kiskàjin india-ni kitsó-la:

—Ji, ¿a makjiín-li ra a'ta 'tse jè ra I'ndí-la Xītà tsò-la ijo-la?

³⁶ Xītà rakii kitsó-ní:

—Na'in, kò'tín-ná yá-ni, mé-ni nga ma kòkjiín-na nga'ta 'tse.

³⁷ Jesús kitsó-la:

—Ijye tji'ya-ní, kò 'aán jnchro ra túbakónajmí-la.

³⁸Jè xitá rakii 'kiaá tsasèn-xkó'nchi'ta-lá Jesús nga kijtsexkón, kitsò-la:

—Ji Nà'in, makjiín-na ra a'ta tsaji.

³⁹Jesús akjòn kitsò-la:

—'An kií xá 'jii-na i isà'nde nga 'an skosòn-la kó'sín katama, mé-ni nga jñà xitá ra xká tjá'xangií-ni xkòn, kò nga kataxka jñà xitá ra tsijen-la.

⁴⁰Jñà xitá fariseo ra ya tjítsajnakò 'i'ka Jesús, 'kia nga kií'nchré jñà 'én kii, iskonangi-ní nga kitsò:

—Ngàjin, ¿a ti'koaá xkaá-te kjòn-jin?

⁴¹Jesús kitsó-la:

—Tsa xkaá-la kjòn jiòn mí-la tsa mé skanè jé-no a'ta 'tse jé ra tjín-no. Tanga 'kia nga bixó jiòn: “Tsijeén-najin”, 'koaá 'sín ma-ni nga ya kjìnè-no jé ra tjín-no.

Kjoa mangásòn 'tse chjingò ra nda bexkon cho-la

10 ¹'Ngi 'én kixii ra xian-no, jè xitá ra mì ya 'faha'sen-ni ya xotjoba ínchí'bá-la forrè, jè ra ta xìn 'faha'sen-kjá-ni, xitá chijé-ní; jè ra fiko chijé cho. ²Tanga jè ra ya 'faha'sen-ni ya xotjoba ínchí'bá, jè-ní ra chjingò ra síkinda jñà forrè. ³Jè ra síkinda xotjoba ínchí'bá-la forrè kjí'xaá-la, kò jè chjingò cho chja 'í-la nga jngo jngo forrè-la, kò jñà forrè 'nchréjtaá-la jè ni-la; akjòn bachrje ínchí'bá-la. ⁴'Kia nga ijye bachrje ijye forrè-la, jè fi ítjòn-la, kò jñà forrè fitjingi-la nga 'nchréjta-la nga jè ni-la. ⁵Tanga jngo xitá ra mì kì bexkon mì kì kijitjingi-la, ta kjoaachingaá-la nga mì kì 'nchré jta-la jngo xitá ra kjíí.

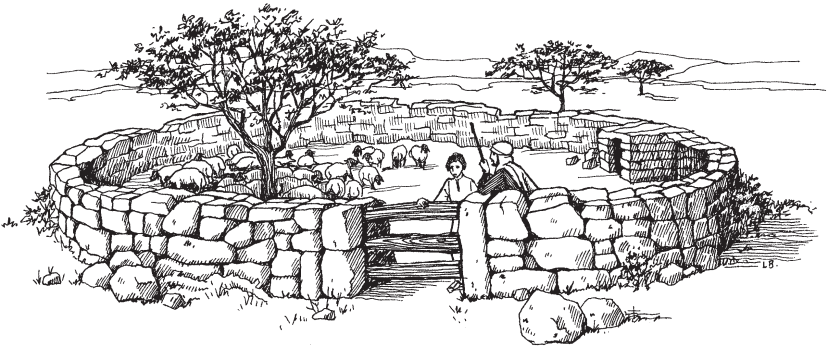
⁶Jesús, 'koa 'sín tsi'kénajmí jngo-la kjoa ra mangásòn, tanga mì kì kjòchiya-la kó'sín tsò-ni.

Mé ra 'sín jè chjingò ra nda síkinda jñà forrè-la

⁷Jesús india kò kitsò-ila:

—Ngi 'én kixii ra koxin-no. 'Aán-ná xotjoba ínchí'bá nánanda nga 'faha'sen-ni forrè. ⁸Nga'tsi jñà ra 'ji ítjòn-na, xitá chijé-ní, jñà ra fiko chijé cho; kò jñà forrè mì kì kií'nchréhijon-la.

⁹'An-ná jè xotjoba; jè ra a'ta tsa'an kjoaha'sen-ni kotojiín ta mé kjòhi'in-nioo. 'Koaá 'sín koma koni jngo forrè ra kò'ki 'faha'sen kò kò'ki bitjo ínchí'bá-la kò sakó-la xká ijñá ra bakjèn.

Ínchí'ba ñándą nga 'faha'sen forrè

¹⁰ 'Jè ra chijé, ta kíí xá 'fiì-ni nga síchijé, nga 'fiì sí'ken kò nga 'fiì síkítsónà; tanga 'an, kíí xá 'jii-na nga kata'se-najiòn kjobinachon ra mì fehe'ta; mé-ni nga nda sìtsjako-no jè kjobinachon ra 'an tsja-no. ¹¹ 'An-ná jè chjìngò ra nda kjòn ko'ndá forrè. Jè chjìngò ra nda kjòn ko'ndá forrè, chiba-lá sí'ken-tjì-là ijo-là jñà forrè-là. ¹² Jè xitą ra ta tímachjí-là nga ko'ndá forrè, 'kia nga be nga nchrabá jè tsjén tà isaá tsjin jnchro jñà forrè kò akjòn fahachinga, nga ki, mì tsa ngi chjìngò cho-jìn kò mì tsa 'tse-jìn jñà forrè. Kò jè tsjén, akjòn tsabá'ńó jñà ndí forrè, jndíí ra ján síkjahachinga.

¹³ 'Jè xitą chí'nda rakii, kíí fahachinga-ni nga ta jè chí-là kájno-là, mì tsa jñà 'sín kindą jñà forrè.

¹⁴⁻¹⁵ 'Koni 'sín jè Nainá ra Na'in-na bexkon-na ti'koaá bexkon-te ra jè, kò 'koaá ti'sín bexkon-te forrè-na kò bexkon-te-na ra jñà. 'Aán-ná chjìngò ra nda síkindą kò tíjnanda-na nga sí'kén-tjì-là ijo-na a'ta 'tse forrè-na.

¹⁶ 'Tjín-isa-na forrè ra mì tsa í ínchí'ba-là; ti'koaá machjeén-ní nga kjìnchrabàko-tse. Jñà, kjì'nchréhijon-na, jngoó ínchí'ba koma-ni kò jngoó chjìngò 'se-là ra sìkindą.

¹⁷ 'Jè Na'in-na tsjakeé-na ta ngatjì-là nga tsja-ná ijo-na nga kiyáa, kò maá india kótijnakon-na askan 'kia nga kjoáaya-na. ¹⁸ 'Mì tsa yá ra kjo'ńó tí'sín-na nga títsja ijo-na, nga ta kjonda tsá'an-ná nga títsja. Tjí'nde-na nga ma tsja jè ijo-na, ti'koaá tjí'nde-na nga ma kjoáaya india-na. 'Koaá 'sín tjín jè kjotéxoma ra kitsjà-na jè Na'in-na.

¹⁹ Jñà xit̃a judío, 'kia nga kí'nchré jñà 'én k̃i, india t̃ijnà tsakátikjo-ni. ²⁰ K̃jìn ma-ni ra kitsò:

—¿Mé-ni ko'ki xit̃a ra na'yá-la? Inìma 'cho-la ní t̃j̃jìn ya inìma-la k̃o ská-la.

²¹ Tanga jñà xit̃a ra i'ka kitsó-ní:

—Nijngo xit̃a ma-la ko'sín kichja tsa inìma 'cho-la ní t̃j̃jìn inìma-la. ¿A maá-la xit̃a-ní skí'xangi-ni xkon xit̃a ra xka?

Mé ra mejèn-la isik̃o xit̃a judío jè Jesús

²² 'Kia nga nichjin-la 'nchán, jngo 'sí bitjo ya naxindá Jerusalén nga jngo nó síkjehe-isa 'kia nga isindayá-ni ingo.

²³ Jesús yaá t̃jna ya ingo ítjòn, k̃o yaá tsá'bangi ya angi t̃j̃oba ra 'mì Salomón. ²⁴ Jñà xit̃a judío tsincha jngo t̃j̃indi-la nga kitsò-la:

—¿Skanda k̃jiá jcha k̃jòn-jìn yá k̃jòn-ni ra jì? Ko'tìn k̃jòn-nájìn, ¿a jì-ní ra Cristo [ra xá Nainá isikasén-ni]?

²⁵ Jesús kitsó-la:

—Ijyeé ko'sín kíxian-no, tanga mì k̃i makjín-no. Jñá-ní kjoa ra 'siaan koni 'sín nga tsatéxoma-na jè Na'in-na, jñá-ní ra nda síkixiya kjoa; ²⁶ tanga ra jìòn mì k̃i makjín-no, ta ngat̃jì-la mì tsa ndí forrè-na ma jìòn. ²⁷ Jñà ra ndí forrè tsa'an, 'nchréjta-na, k̃o 'an bexkon-ná k̃o yaá fit̃j̃ingi-na. ²⁸ 'Aán tsja-la kjobinachon ra mì k̃i fehe'ta ñi ta k̃jiá-nioo; k̃o ñikjía jchija ñi ta mé nichjin-nioo; k̃o t̃i'koaá niyá ra ma kjoaá'an-na. ²⁹ Jè Na'in-na ra isingatsja-na, jè t̃jna ítjòn-la ta yá-isa-nioo, k̃o niyá ra ma kjoaá'an-ya aya tsja Na'in-na. ³⁰ Jè Na'in-na k̃o ra 'an jngoó ma-najìn.

³¹ Jñà xit̃a judío iskábé najo nga mejèn-la kosèn-la Jesús.

³² Tanga Jesús kitsó-la:

—Taxk̃i kjokjìn t̃j̃n-ni kjoa ra nda t̃j̃n ra tí'siaan ya ngixkòn jìòn ra a'ta 'tse Na'in-na nchrabá-ni. ¿Náa-ni kjoa ra ngat̃jì-la nga ko'sín najo mejèn binè-nájìòn?

³³ K̃iichjaá jñà xit̃a judío, kitsò:

—Mì tsa ki najo kínè-lajìn nga nda t̃j̃n kjoa ra 'nì. Ta ki-ní nga jñà 'én ra nakjì, jè Nainá t̃jinakjoájno-la. Jì, k̃i taxk̃i xit̃a-ní, k̃o mé-ni Nainá t̃ji'mi-la ijo-li.

³⁴ Jesús kitsó-la:

—Jè xajon-la Nainá ra chitá'yá jìòn, 'koaá 'sín tichja ñándà nga tsò Nainá: “'Aan, 'koaá 'sín xiaan, nainá-nájìòn.”

³⁵Koni 'sín tichja jè xajon ra tji'ta 'én-la Nainá, mì kì koma kináchrjengieé; nga ki, yaá tichja nga jè Na'in-ná, nainá kitsò-la jñà xita ra itjábé-la 'én-la. ³⁶Tsa 'koaá 'sín tsi'kin-la xita kii, ¿mé-ni bixó-najìon nga Nainá tichjàjno-la 'kia nga xiaan nga I'ndí-la Nainá-ná ra 'an, nga 'aán kitsjà xá-na jè Na'in-na nga isikasén-na i isà'nde? ³⁷Kì tà chjàn makjiín-no ra a'ta tsa'an, tsa mì kì ko'sín tí'siaan koni 'sín 'sín jè Na'in-na. ³⁸Tanga tsa 'koaá 'sín tí'siaan, katakjiín-no a'ta 'tse kjoa ra 'siaan, ni'sín mì kì makjiín-no ra a'ta tsa'an, mé-ni nga katamachiya-no kò ti'koaá katakjiín-no nga jè Na'in-na kò ra 'an ta jngoó ma-najin.

³⁹Jñà xita judío mején-la nga itsabá'nó india-ni Jesús, tanga i'koaá ra itjangátsja, akjòn kijì Jesús.

⁴⁰Yaá kijì india-ni ya ra ijngo ndáje Jordán, ya nándà tsatíndá ítjòn xita jè Juan, kò yaá tsikijna. ⁴¹'Nó kjìn xita ijchòtjìngi-la. Jñà xita kii kitsó-ní:

—Kixíí kjoa, jè Juan, nijngo kjojkón ra nda tjióon ki'sin, tanga nga'tsì 'én ra ko'sín kiichja a'ta 'tse xita ra kii, 'én kixi-ní koni 'sín kitsò.

⁴²Kò taxki kjín xita kjokjiín-la ra a'ta 'tse, ya i'nde rakii.

Kó kitsò Jesús a'ta 'tse 'chin ra tjin-la jè Lázaro

11 ¹Jngo xita ra 'mì Lázaro kijina kiya-ní ra ya i'nde-la nándà 'mì Betania ya naxíndá 'tse María kò ndichja ra 'mì Marta. ²(Jè María ra ndichja ma Lázaro, jè-ní chjoón rakii ra tsikíxten-jnó sihitì ixi ra 'nó nda jne ya ndsakò Jesús, kò nga tsjaskò isixìjno-ni.) ³Jñà íchjín ndichja Lázaro isikasén 'én-la Jesús nga kitsò-la:

—Na'in, jè amigo-li ra 'nó tsjachi kijina kiya-ní.

⁴Jesús 'kia nga kií'nchré, kitsó-ní:

—Jè 'chin ra tjin-la mì tsa kjobiya kji'ta-la; ta 'koaá 'sín kochjeén nga jcha-la jè kjoajeya-la Nainá, kò mé-ni jeya katijna-te-ni jè I'ndí-la Nainá a'ta 'tse 'chin rakii.

⁵Jesús ni'sín 'nó tsjake jè Marta kò ndichja kò 'ndse Lázaro, ⁶'kia nga kií'nchré nga kiyaá jè Lázaro, takó jò nichjin tsikijna-isa ya i'nde nándà tìjna 'kia. ⁷Ra ijye kjomà kitsó-la xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tjian india-ná ya ján nangi Judea.

⁸Jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-l̄a kitsó-ní:

—Jì Maestro, kjè tsa kjokjìn nìchjin tjín-ni 'kia nga kjameé najo tsikínè-li jñà xit̄a judío nga mejèn-l̄a s̄i'ken-li. ¿A t̄iyaá mejèn-li 'kín indiaá-ni?

⁹Jesús kitsò:

—¿A mí tsa tejò hora tjín-l̄a nga jngo nìchjin? Jè ra tsá'ba nìchjin mì kì saténgi-jìn, nga jè ni'í ra t̄jna ì isà'nde síhisen-l̄a; ¹⁰tanga jè ra tsá'ba nit̄jen, saténgi-ní nga tsìn-l̄a ni'í ra síhisen-l̄a.

¹¹Akjòn kitsò-isa-l̄a:

—Jè amigo-ná Lázaro ijyee kjijnafé-ní, kò kií xá fì-na nga 'an sí'ká-l̄a.

¹²Jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-l̄a Jesús kitsó-ní:

—Na'in, tsa ta kjijnafé-ní, kondàa-ni.

¹³Tanga jè ra kòkitsò-l̄a Jesús, jè-ní nga ijyee 'ken jè Lázaro, kò jñà xit̄a-l̄a Jesús, 'koaá 'sín kiya-l̄a tsa ta t̄síkjáya-ní nga kjijnafè. ¹⁴'Kiaá nda kjón kòkitsò-l̄a:

—Jè Lázaro ijyee 'ken-ní. ¹⁵Matsjaá-na nga mì tsa ya t̄jna 'kia nga kò'sín kjamà; ra a'ta tsajìon isaá nda tjín-ni, mé-ni nga katakjiín-no. Tanga t̄kjieén, t̄jahítsjen-l̄a.

¹⁶'Kiaá kiichja jè Tomás jè ra t̄i'koaá Dídimò tsò-l̄a ['én ra tsò-ni: Ixti'ño]; kitsò-l̄a jñà xit̄a xákjién ra taña kotá'yá'ta-l̄a Jesús:

—Tjian-teé mé-ni nga ya katabiyako-te-ná.

Yá ra ma-l̄a síkjaáya-ná kò tsjá-ná kjobinachon

¹⁷'Kia nga ijchò Jesús, kií'nchré-ní nga kjo ijòn nìchjin tjín-ni nga isihijin jè Lázaro. ¹⁸Jè naxindá Betania yaá kjijná'ta chraña-l̄a Jerusalén, tjín-l̄a tsa jàn jmi metro jè ndiyá nga mangié. ¹⁹Kjín xit̄a judío ijchòjkon jè Marta kò María, ra ijchò síje ikon nga 'ken jè 'ndse. ²⁰Jè Marta 'kia nga kií'nchré nga ijyee t̄nchrabá chraña jè Jesús, kií'ká india-ní, tanga jè María tsikijna ra jè. ²¹Jè Marta kitsò-l̄a Jesús:

—Na'in, tsa íí-la tijni, mí-la kì 'ken-jìn jè 'ndsè. ²²Tanga be-ná, tsa mé ra sijé-l̄a jì Nainá 'ndi 'ndi, tsjá-li.

²³Jesús kitsò-l̄a:

—Jè 'ndsì kjoaáya-ila.

²⁴Jè Marta kitsò-l̄a:

—Ijyeé be-náa nga kíjnakoón india-ni, 'kia nga kjoaáya india-ila nga'tsi mi'ken 'kia nga kjehe'tà nichjin.

²⁵'Kiaá kitsò-la Jesús:

—'Aán-ná ra sikjaáya-ila xita ko 'an-ná jè ra tsja-la kjobinachon. Jè ra makjiín-la a'ta tsa'an, ni'sín kiyá takó kíjnakoón india-ni. ²⁶Ko nga'tsi xita ra tjítsajnakon nga makjiín-la ra a'ta tsa'an, mi tsa ngi kiyá-jìn. ¿Ji, a makjiín-li jñà 'én kii?

²⁷Jè Marta kitsó-ní:

—Makjiín-na Na'in nga ji-ní ra Cristo, jè I'ndí-la Nainá, jè ra xá 'koa 'sín tjínè-la nga kj'íi i isà'nde.

Kó'sín 'on kjomà-la jè Jesús a'ta 'tse Lázaro

²⁸'Kia nga ijye kòkitsò jñà 'én kii jè Marta, kijì-ní nga isíkjí'nchré jè ndichja María, kiichja 'taxin-la kitsò-la:

—Íi tjina jè Maestro, ya-ró chja-li.

²⁹Jè María, 'kia nga kií'nchré nditoón tsasítjen, kijì ya ñánda tjina Jesús. ³⁰Jesús kjè tsa bijchó kjòn ya ñánda nga tjina naxindá, takó yaá tjina ya ñánda ijchò'ká india jè Marta. ³¹Jñà xita judío ra ya tjítsajna ko nga inchisije ikon, 'kia nga kijtse jè María nga tsasítjen nga xátí-la itjo ni'ya, kijítjिंगí-la; 'koaá 'sín isíkítsjen tsa yaá tífi kjindáya ya ñánda nga isihijin jè Lázaro.

³²'Kia nga ijchò jè María ya ñánda tjina Jesús, 'kia nga kijtse, tsasèn-xkó'nchi'tá-la, kitsò-la:

—Na'in, tsa íi-la tjini, jè 'ndsè mí-la kii 'ken-jìn.

³³Jesús 'kia nga kijtse nga iskindayaá jè María ko iskindayaá-te jñà xita judío ra tjiko, baá ki'se-la ko ajò kjomà-la ya ajin inima-la. ³⁴'Kiaá iskonangi-la, kitsò:

—¿Ñánda tsikihijion?

'Kiaá kitsò-la:

—Na'in, nchrabí ko chítsijen-la.

³⁵Jè Jesús iskindaya-ní. ³⁶Jñà xita judío 'kiaá kitsò-la xákjién:

—Chítsijen-la, 'ño kitíi-la tsjake kjomà jè Lázaro.

³⁷Tjín i'ka jñà xita ra kitsò:

—Xita rakii kjomá-la iski'xangi-ni xkon xita ra mi kii tsijen-la. ¿A mí ma-te-la tsa ko'sín ki'sin, tsa mi kii kitsjá'nde nga 'ken jè Lázaro?

Kó'sín jaáya-là jè Lázaro

³⁸ Jesús 'nó 'on kjomà india-ila jè inìma-la, ikasijna'tà chraña-la ñándà isihijin jè Lázaro. Jngo ngajo ra tìxangi ko jngo najo ra 'nó tse t́íchjajto-ila. ³⁹ Jesús kitsó-ní:

—Chjíxìon jè najo.

Jè Marta, ndichja ndí mi'ken kitsó-la:

—Jì Nà'in, ijyeé-la 'nó jne-jta nga ijyeé fi ijòn nìchjin nga kisihijin.

⁴⁰ Kiichjaá Jesús kitsò-la:

—¿A mí tsa ijye ko kíxin-la, tsa kòkjiín-li, jcha-ní jè kjoajeya-la Nainá?

⁴¹ Jñà xítà 'kiaá jahíxìn jè najo ra t́íchjajto-ila ñándà kijjna jè ndí mi'ken. Jè Jesús iskotsíjen ján i'ngaá, kitsò:

—Tse kjonda kata'se-li Nà'in nga kàna'yá-ná. ⁴² Be-ná nga jì, 'koáá 'sín na'yá ki'tá-ná; ta kíí koxin-na nga ḱjín ma-ni xítà t́jtsajna ijndí, mé-ni nga katakjiín-la nga ngi 'én kixi-ní nga jíí inikasén-ná.

⁴³ 'Kia nga ijye kòkitsò, 'nó kiichja nga kitsò:

—¡Lázaro, títjii ndítsiaán!

⁴⁴ Kò jè ra 'ken itjoó-ni ngajo; t́jìkótjijno jngo na'nó nikje nga t́jngò ndsako kò tsja; kò jngo nikje chraba t́jìkótjijno ya isén-la. Jesús kitsó-la jñà xítà:

—Chjíjndajno-no jè na'nó nikje, kò katafì-ni.

Kó kitsò jè Caifás ra a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

⁴⁵ Jñà xitá judío ra tsakáhijtakò jè María, kjin ma-ni ra kjokjiín-lá a'ta 'tse Jesús, 'kia nga kijtse jè kjoa ra ki'sín.

⁴⁶ Tanga tjin i'ka ra ijkon jñà xitá fariseo, nga tsi'kénajmí-lá jè kjoa ra ki'sín Jesús. ⁴⁷ Jñà na'mì ítjòn kò jñà xitá fariseo, 'kiaá tsikíxkóya xákjén kò nga'tsì jñà xitá ítjòn-lá xitá judío nga tsajoóya-ni; kitsò-lá xákjén:

—¿Mé ra 'sieén? Jè xitá ra kiì batoò kjin kjoxkón ra nda tjin tí'sín. ⁴⁸ Tsa ta ki'nde-lá, nga'tsì xitá yaá kòkjiín-lá a'ta 'tse, kò akjòn kj'íí jñà xitá romano nga sùkítsónà jè i'nde tsje-ná kò jè naxindá-ná.

⁴⁹ 'Kiaá kiìchja jngo xitá 'tse, jè ra 'mì Caifás, jè ra na'mì ítjòn tíjna jè nó 'kia, nga kitsò:

—Mì kì mé ra tjjin-no ra jìòn, ⁵⁰ kò nda mí 'ya-najìòn, tsa isaá nda jnchro-ni nga ta jngo xitá katiyatjì-lá jè naxindá, kò mì 'koa-ni tsa jñà xitá katabiya ijye.

⁵¹ Tanga mì tsa kjóbítsjen 'tse-jìn Caifás nga kò'sín kitsò. Jè Nainá kisichiya-lá koni nga na'mì ítjòn tíjna jè nó 'kia; ta tjen 'koaá 'sín kitsò nga jè Jesús jè kiyátjì ngajo-ila jè naxindá; ⁵² kò mì tsa ta jè naxindá kiyátjì-lá, ti'koaá kixkóya tsje-ni nga jngó jtín 'sìn-ni jñà ixti-lá Nainá ra jndíí ra ján tíjma. ⁵³ 'Koaá 'sín tsajoóya-ni jè nichjin rakìòò nga sù'ken jè Jesús.

⁵⁴ 'Koaá ma-ni jè Jesús mì kì ti taxki tsajmejín masen-ila jñà xitá judío; yaá kijì ya jngo i'nde ñánda a'ta xìn ñánda nangi kixì chon ya chraña'ta-lá jngo naxindá ra 'mì Efraín; yaá tsikijnako xitá ra kotá'yá'ta-lá.

⁵⁵ Ta chibaá nichjin chija-isa 'sí paxkò 'tse xitá judío, kò kjin xitá naxindá kijì ya Jerusalén 'kia nga tikje bitjo 'sí, nga kiì sítsje ijo-lá koni 'sín tjin kjotéxoma-lá. ⁵⁶ Kò inchibátsjii jè Jesús, jndíí ra ján kjonangi-lá xákjén nga tjtsajnaya ya nditsin ingo ítjòn, nga tsò:

—¿Kó'sín níkítsjen jìòn? ¿A mí kj'íí 'sí tsa 'koa?

⁵⁷ Jñà na'mì ítjòn kò jñà xitá fariseo, 'koaá 'sín ijye kitsjá kjohixi, nga tsa yá ra ske ñánda tíjna ká'ténajmí-ní mé-ni nga ma kindaba'ñó-ni.

Mé ra ki'sin jè Maríá a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

12 ¹Kia nga ta jon nichjin chija-isa nga kitjo 'sí paxko, yaá kijì Jesús ya naxindá Betania, ya nãnda i'nde-la Lázaro jè ra jè Jesús isikjaáya-ila. ²Yaá isinda-la tsajmì ra tsakjèn 'kia nga kjòjnò; jè Marta tsikíya-la tsajmì kiì, kò jè Lázaro yaá tijnajin-te-la nga tijná'ta ímixa nga tìbakjèn kò Jesús. ³'Kiaá jè Maríá 'jiikó jngo namita ra tjíya sihitì ixi ra 'ñó nda jne ra bato 'ñó chjí-la nga tsikíxten-jnò ya ndsakò Jesús kò tijè tsjaskò isìxijno-ni. Kò 'ñó nda tsijne ya aya ni'ya. ⁴Jngo xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ra 'mì Judas Iscariote, ti-la Simón, jè ra siingatsja xita kondra-la Jesús, kitsó-ní:

⁵—¿Mé-ni mì tsa jàn sindo nichjin chjí-la xita chi'nda kasatína-ni jè sihitì ixi ra kiì, kò jè ton-la tsa ya ka'bi-la jña xita ima?

⁶Tanga jè Judas, mì tsa ki kokitsò-ni nga jña makájno-la jña ra xita ima, ta kií kokitsò-ni nga síchijé-ní. Nga jè tsá'ya jè xijtsa ton, kò jè ton ra ya siya jè xijtsa, jè sa'koa kjábé chijé.

⁷Jesús kitsó-la:

—Kì kò'sín 'mì-la; kíí xá tsikíjnatjò-ni nga kò'sín siichjeén 'kia nga 'an ra sijjiaan. ⁸Jña ra xita ima, yaá títsajnakò ki'ta-najìòn, tanga 'an, mì tsa ta kji'tà nichjin i kótijnako-no.

Mé xá kijì-ni jña xita judío ya Betania

⁹Taxki kjìn xita judío kijì ján Betania 'kia nga kíí'nchré nga yaá tijná Jesús; tanga mì tsa ta ki xá kijì-ni nga mejèn-la ske Jesús, kíí xá kijì-te-ni nga mejèn-la ske jè Lázaro, jè ra jè Jesús kisikjaáya-ila. ¹⁰Jña ra tjiíhijyo na'mì ítjòn, 'kiaá tsajoóya-ni nga tì'koaá si'ken-te jè Lázaro, ¹¹nga tà jé-ni ngatjì-la nga kjìn xita judío itjo'taxìn nga kjokjiín-la a'ta 'tse Jesús.

Kó kitsò jña xita 'kia nga 'jaha'sen-jin ya naxindá Jerusalén jè Jesús

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

¹²Ra ma nchìòn, 'ñó kjìn ma-ni xita ra tjítsajna ya ján Jerusalén ra ijchò 'sí paxko; 'kia nga kíí'nchré nga yaá kijchò Jesús, ¹³'kiaá tsate xka-la íxkajén nga kiì koñá-la ya aya ndiyáa. Kò 'ñó chja kò saa-ni nga tsò:

—¡Jeya katijna Nainá! ¡Mé t̄a nda-la jè x̄ita ra nchrabá ngajo-la Nainá, jè ra x̄itaxá ítjòn-la nax̄indá Israel!

¹⁴ Jesús isakò jngo-la ndí búrró i'ndí ra tsikijnakjá-la, koni 'sín ijye tíchja jè xajon ra t̄jí'ta 'én-la Nainá, nga tsò:

¹⁵ J̄i nax̄indá Sión k̄i tà chjàn skon-jìn, ch̄itsijen-la jè X̄itaxá ítjòn-li nga t̄inchrabá, t̄ijnakjá jngo-la ndí búrró i'ndí.

¹⁶ J̄nà x̄ita ra kotá'yá'ta-la mì k̄i kjòchiya-la j̄nà kjoa k̄i 'kia nga t̄i'sa-ni; tanga askan-nioo 'kia nga ijye 'ken Jesús ko jaáya-ila, 'kiaá ítjsen-la nga yaá tíchja xajon ra t̄jí'ta 'én-la Nainá nga'tsi kjoa k̄i, ko nga a'ta 'tse-ní nga ko'sín kitsò.

¹⁷ J̄nà x̄ita ra ya t̄jtsajnakò Jesús 'kia nga k̄i'chja-la jè Lázaro nga k̄ijina mi'ken ya aya ngajo, ko nga isikjaáya-ila, tsi'kénajmí-la j̄nà x̄ita ra k̄j'íi jè kjoxkón ra k̄ijtse. ¹⁸ K̄i k̄ij̄i-ni j̄nà x̄ita nga k̄i'ká india-ni Jesús nga ijyeé k̄i'nchré jè kjoxkón ra k̄i'sin. ¹⁹ J̄nà x̄ita fariseo kitsò-la xákjén nga jngó jngó:

—Ch̄itsijeén-la-ni, n̄imé ra ma 'siéén ra jién. Nga'tsi x̄ita saba yaá fitj̄ingi ijye-la.

Mé ra koma'tin x̄ita ra mejèn-la nga k̄ij̄i'ta-la Jesús

²⁰ J̄nà x̄ita ra k̄ij̄i 'sí ján Jerusalén nga ya k̄ijtsexkón Nainá 'kia nga tíbitjo 'sí, yaá t̄itsajin i'ka-la x̄ita griego. ²¹ J̄nà x̄ita k̄i isichraña'tá-la jè Felipe ra ya Betsaida i'nde-la, jngo nax̄indá ra chja-ni Galilea; tsikítsa'ba-la, kitsò-la:

—Nami, jé mejèn-najin nga jchaxkon-jin jè Jesús.

²² Jè Felipe k̄i 'kénajmí-la jè Andrés, ak̄jòn k̄ij̄i ngajòo nga k̄i 'kénajmí-la jè Jesús. ²³ 'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Ijyeé ijchó nichjin nga jè I'ndí-la X̄ita k̄ij̄i india-ni ján ngajmi mé-ni nga jeya k̄ijna-ni. ²⁴ Ngi 'én kixíi ra koxin-no, tsa jngo n̄ijmé skatjen-jin nangi ko mì k̄i t̄jókíyá, ta jngoó koma ki'ta; tanga tsa t̄jókíyá 'kia nga skatjen-jin ya nangi, 'nó k̄j̄in-ya koma. ²⁵ Jè x̄ita ra tà jè tsjake nga nda k̄ijna k̄j̄obinachon-la i a'ta nangi, s̄ij̄ichija-ní; tanga jè x̄ita ra mì tsa jè 'nó bá'ta ikon k̄j̄obinachon ra t̄j̄in-la i a'ta nangi, sakó-la k̄j̄obinachon ra mì fehe'ta tà mé nichjin-nioo. ²⁶ Tsa yá ra mejèn-la nga 'an síxá'ta-na, katanchrabátj̄ingi-na; ya n̄anda nga kótijna ra 'an, t̄i'koaá yaá k̄ijna-te jè ra síxá'ta-na. Tsa yá ra 'an síxá'ta-na, jè N̄a'in-na ndaá skexkón.

Mé ra kjomà 'kia nga jè Jesús tímakájno-la

²⁷'Ndi 'ndi taxki baá tíma-la jè iníma-na! ¿Tanga kó xiáan? ¿A xín-ná: “Na'in chjíixìn-ná jè kjohi'in ra kii”? Majìn-jìn, ¡kii jnchro xá 'jii-na! ²⁸Na'in, jeya tijni.

'Kiaá ina'yá jngo-la 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò:

—Ijyeé kjo kjin 'ka jeya bátijna, 'ndi 'ndi takó jeyaá kótijna india-na.

²⁹Jñà xitá ra ya tjítsajna nga kii'nchré-la, tjín ra kitsò:

—'Choón-la ra kòkjamà.

Ko tjín i'ka ra kitsò:

—Majìn, ¡kjalí-la Nainá ra kàchja-la.

³⁰Jesús kitsó-la:

—Jè 'én ra kàna'yá jìòn, mì tsa ki kjòn-ni nga 'an kànakjoá-na; a'ta tsajión-nó nga ko'sín kàna'yá-la. ³¹Jé hora rakii nga sindajín jè kjoa ra tjín i isà'nde; jè ra tíbatéxoma-la jè isà'nde i a'ta nangi, kínáchrjekàjin-ní. ³²Tanga 'kia ra 'an tjáhitjen i a'ta nangi, 'koaá 'sín 'siaan nga nga'tsi xitá ya katanchrabátjingi-na.

³³'Kia nga ko kitsò, jè tjen isichiya kó'sín kama'tin 'kia nga kiyá. ³⁴'Kiaá kitsò jñà xitá:

—Jìn 'ya-nájin nga jè kjotéxoma ra tsikínda Moisés, 'koaá 'sín tíchja, nga tsò: Jè Cristo kíjnakon-ní ta kjiá-nioo. ¿Mé-ni ko'sín si-ni ra jì nga jè I'ndí-la Xitá machjeén-ní nga tjáhitjen? ¿Yá-ni I'ndí-la Xitá ra ko'mi-la jì?

³⁵'Kiaá kitsò-la Jesús:

—Takó kíjnakoo chiba nìchjin-isa-no jè ni'í ra síhisen. Nda tíma 'kia nga tíjnajin-isa-no jè ni'í rakii, mé-ni mì kojñò-no; nga jè ra ya tsá'ba ñánda jñò chon, mì kì tsijen-la kó'sín nga tífi. ³⁶'Kia nga takó ya tíjnajin-no jè ni'í rakii, katakjiín-no a'ta 'tse, mé-ni nga isen kitsajna ki'ta-no.

'Kia nga ijye kòkitsò-la jñà 'én kii, kijí-ní, tsikijna'maá-la jñà xitá.

**Kó'sín ijye kitsò jè Isaías a'ta 'tse xitá judío
ra mì kì kjokjiín-la a'ta 'tse Jesús**

³⁷Ni'sín takó kjin kjojkón ra nda tjióon ki'sin Jesús, jñà xitá mì kì kjokjiín-la ra a'ta 'tse; ³⁸nga tíjné-la nga kitjasòn koni

'sín ijye kitsò Isaías jè xit̄a ra kiichjaya ngajo-la Nainá, nga kitsò:

J̄i Na'in, ¿yá ra inchimakjiín-la jè 'én ra inchi'bènajmíyéé?

¿A mí tsa t̄jibakon tsijin jè nga'nó ra t̄jín-li?

Ko niyá ra inchimachiya-la.

³⁹Kíí m̄i k̄i makjiín-te-la, nga jè Isaías, 'koaá t̄i'sín kitsò ya xajon-la, ñánda tsò:

⁴⁰Jè Nainá tsikíchjajin k̄jóbítsjen-la ko isítájajin ya inìma-la;

mé-ni m̄i k̄i ma katahisen-la k̄jóbítsjen-la,

ko m̄i k̄i katachiya-la inìma-la,

nga m̄i k̄i ya katanchrabá'ta-na nga sindá-na.

⁴¹Kíí kokitsò-ni jè Isaías nga k̄ijtse-ní jè k̄joajeya-la Jesús, ko a'ta 'tse-ní nga ko'sín tsikínda xajon.

⁴²Ni'sín ko'sín tsò j̄nà 'én k̄i, takó k̄jin jchán xit̄a judío k̄jokjiín-la a'ta 'tse, skanda k̄jokjiín i'ka-la j̄nà ra t̄jihijyo ítjòn-la naxindá; tanga m̄i tsa tsi'kénajmí tsijen, nga j̄nà kitsakjòn-la j̄nà xit̄a fariseo nga tsa ya kochrjejin ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̄a Judío. ⁴³Isaá 'nó kjotsjake nga nda k̄ítsahijyo ya ngixk̄on xit̄a m̄i 'koa-ni nga nda k̄ítsahijyo ya ngixk̄on Nainá.

Yá k̄jòn-ni ra tsjá-la k̄johi'in j̄nà ra m̄i k̄i makjiín-la

⁴⁴Jesús 'nó kiichj̄a kitsò:

—Jè ra makjiín-la ra a'ta tsa'an, m̄i tsa ta a'ta tsa'an makjiín-la, yaá makjiín-te-la a'ta 'tse Na'in-na ra isikasén-na.

⁴⁵Ko jè ra bexkon-na, bexkon-te jè ra isikasén-na. ⁴⁶'An ra koni jngo ni'í, ra 'j̄i síhisen-la xit̄a isà'nde, ko kíí xá 'j̄i-na mé-ni nga'tsì xit̄a ra makjiín-la a'ta tsa'an m̄i t̄i ya k̄ítsajna-ni ñánda j̄nò chon. ⁴⁷Jè ra 'nchré jè 'én-na ko m̄i k̄i síhitjasòn, m̄i tsa 'an jiàan ra kinè-la k̄johi'in; nga m̄i tsa ki xá 'j̄i-na nga k̄johi'in kinè-la j̄nà xit̄a isà'nde, kíí xá 'j̄i-na nga kochrjékàjian k̄johi'in a'ta 'tse jé-la. ⁴⁸Jè ra bachrjengi-na ko m̄i síhitjasòn jè 'én-na, ijyee t̄jín ra k̄inè-la k̄johi'in: j̄nà 'én ra ijye kichjàa tsjá-la k̄johi'in 'kia nga ijye kjehe'tà nichjin. ⁴⁹Nga m̄i tsa ta 'an bi'tín-la ijo-na kó'sín nga chjàa; jè Na'in-na ra isikasén-na kitsjá-na k̄johixi kó'sín nga kichjàa ko kó'sín nga kokon-yá.

⁵⁰Be-ná nga jè k̄jotéxoma-la Na'in-na jè ra t̄jín-la k̄jòbinachon ra m̄i k̄i fehe'ta ni ta k̄jiá-nioo. 'Koaá ma-ni, koni 'sín nga chjàa, 'koaá 'sín t̄jín koni 'sín nga batéxoma-na ra jè.

Mé xkósòn ra tsikíjna Jesús nga tsakón-ya
kó'sín nga nangi sikíjneé ijo-ná

13 ¹Kiá nga tìkjè bitjo 'sí paxko, Jesús ijye be-ní nga ijyeé ijchò nichjin-là nga tsjín jè isà'nde rakij, nga ya kíjnako jè Na'in-là. Ngi 'koaá 'sín 'nó kjotsjake ki'ta jnà xita-là ra tjíhijyo i a'ta nangi, ko 'koaá 'sín kjotsjake skanda ijyehe'tà nichjin.

²Kiá inçhibakjèn-ko jnà xita-là nga kjòjñò, jè Judas Iscariote, ti-là Simón, ijyeé ko'sín tsikíjin ya inìma-là jè xita-níí nga jè sìngatsja jè Jesús xita kondra-là. ³Beé jè Jesús nga jè Na'in-là kisingatsja tsje nga'tsi kjoa 'tse kjotéxoma-là, ko a'ta 'tseé inçhrabà-ni ko yaá tífi india-ni. ⁴Jesús tsasítjen'tá ímixa, tsachrje nikje ra kjiya sòn'nga, iskábé jngo nikje ra ma nixìjno-ni ko tsikíkjá ndáyá. ⁵Akjòn iskábé jngo chisá-tji ra tsikíya nandá, tsikí'tsia nga tsiníjno ndsako xita ra kotá'yá'ta-là, akjòn isixìjno-ni ko jè nikje ra tjíkjá-là.

⁶Kiá nga ijchò nándá tìjna jè Simón Pedro nga kiníjno-là ndsako, jè Simón Pedro kitsó-ní:

—Na'in, ¿a bakén-na nga ji kiníjno-náa ndsakoàa?

⁷Kitsó Jesús:

—Mì kì machiya-li kjoa ra tí'siaan 'ndi, tanga askaán kochiya-li.

⁸Kitsó Pedro:

—Xá mì kì tsja'ndé-na nga kiníjno-ná ndsakoàa.

Jesús kitsó-la:

—Tsa mì kì kinjino-la ndsakì, mì kì koma xita tsa'an kami.

⁹Kiaá kitsò jè Simón Pedro:

—Na'in, kì tà chjàn ta ndsakoàà binjino-ná, ti'koaá tinjino-te-ná jè ndsa kò skoàa.

¹⁰Tanga Jesús kitsó-la:

—Jè ra ijye isinjino ya ijo-la, ta ndsakoó machjeén-la nga sinjino-isa, nga ijyeé tsjeé 'ki nga tijnjo ijo-la. Kò jìòn-jìòn, ijyeé tsjeé kjàn jìòn, ni'sín mì tsa nga'tsi-no.

¹¹Jesús ijyeé be yá-ni ra siingatsja xita kondra-la, kií kòkitsò-ni: “Mì tsa nga'tsi-najìòn nga tsje kjàn.”

¹²Kia nga ijye tsinjino-la ndsako xita-la, Jesús tsakjayaá india-nì jè nachro-sòn'nga-la, akjàn tsikijna'ta india-ní ya ímixa, kitsò-la jñà xita-la:

—¿A machiyaá-no jè kjoa ra kasikó-no? ¹³Jìòn, 'koaá 'sín bixó nga 'an-ná jè Maestro-no kò jè ra tijná ítjòn-no; kixí kjoa ra bixó nga 'an kiti-ná. ¹⁴Tsa 'an ra Maestro-no kò ra tijná ítjòn-no kabinjino-no ndsakò, jìòn, 'koaá ti'sín tinjino-te ndsako xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁵Jngoó xkòsòn kàbijná-no, mé-ni nga kò'sín tiko-te xàngioo ra jìòn koni 'sín nga kasikó-no. ¹⁶Ngi 'én kixí ra xin-no, jngo chi'nda, mì tsa jè tijná ítjòn-la jè ni-la xá; kò koni jè ra nikasén nga sihitjasòn jngo xá, mì tsa jè isa 'ño be koni jè ra batéxá-la. ¹⁷Kò 'ndi-ni nga ijyeé 'ya kjoa kii, ngi ndaá kitsajna-no tsa kò'sín 'siaan nga sihitjasòn.

¹⁸Mì tsa ta nga'tsi-no nga kò'sín tíxin-no, nga bexkon-ná ra 'an yá-ni jñà xita ra 'an tsjahíjan. Tanga tijnè-la nga kitjasòn koni 'sín tíchja jè Xajon ra tí'ta 'Én-la Nainá nga tsò: “Jè ra bakjèn-kò-na, tíjé tsáfa'ta-na.” ¹⁹Ti'ndíí kotíxin-najìòn, mé-ni 'kia nga ijye kòkama katakjiín-no nga 'An-ná [ra Nainá].

²⁰Ngi kjohixí ra xin-no, jè ra skaábétjò jè xita ra 'an sikáséen, 'aán-ní ra skaábétjò-na; kò jè ra skaábétjò-na, jé skaábétjò jè ra isikasén-na.

**Kó'sín nga tìngíí tsi'kénajmí-nì Jesús yá-ni
ra siingatsja xita kondra-la**

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

²¹Jesús, 'kia nga ijye kòkitsò jñà 'én kii, 'ño 'on kjomà-la inìma-la, 'kiaá kitsò:

—Ngi 'én kixíí ra xin-no, tijiòn jngo-najiòn ra siingatsja-na xita kondra-na.

²² Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús, iskotsíjen-jnó xákjén nga jngó jngó, nga mì kì be yá-ni ra kòkìtsò-la Jesús. ²³ Jngo xita ra kotá'yá'ta-la Jesús ra ya tíjna'ta chraña-la 'kia nga inçhibakjèn, jè ra 'ñó tsjake Jesús. ²⁴ Jè Simón Pedro isíká'bii-la tsja jè xita xákjén rakii ra ya tíjna'ta chraña-la Jesús, mé-ni nga katakjònangì-la Jesús yá-ni ra kòtsò-la. ²⁵ Jè xita rakii isaá 'ñó tsikijna'tá'ñó-isa-la Jesús nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Ji Na'in, ¿yá-ni ra ko'miàa ji?

²⁶ Jesús kitsó-la:

—Jngo-yá niño nchrajín siká'nchia, ko jè ra tsja-la niño nchrajín rakii jè ní.

Akjòn isiká'nchi jngoyá niño nchrajín ko jé kitsjà-la jè Judas Iscariote, ti-la Simón. ²⁷ 'Kia nga ijye iskábé niño nchrajín jè Judas, nditoón 'jahá'sen-jin jè xita-níí ya inima-la. 'Kiaá kitsò Jesús:

—Jè kjoa ra ko'siin, nditon kjòn ko'tiin.

²⁸ Jñà xita ra inçhibakjèn, nijngo kjòchiya-la mé-ni ko'sín kitsò-la. ²⁹ Ta 'koaá 'sín isíkítsjen i'ka tsa tsò-la: “Tíndá chibi tsajmì ra kochjeén-ná 'tse 'sí.” O tsa tsó-la: “Tì chiba-la ton jñà xita ima.” Nga jé Judas ngatsja jè xijtsa ton, kíí ko'sín isíkítsjen-ni. ³⁰ 'Kia nga ijye iskiñe jè niño nchrajín jè Judas, nditoón itjo ni'ya. Nga ta 'koa ijyeé nati jñò.

Mé kjotéxoma ra kitsjà Jesús 'kia nga ijye mejèn tífi

³¹ 'Kia nga ijye itjo jè Judas, Jesús kitsò:

—'Ndi-ni ijyeé tí'ya-la jè kjoajeya-na koni I'ndí-la Xita, ko tí'koaá jè Nainá jeyaá tíjna a'ta 'tse I'ndí-la. ³² Tsa jè Nainá jeya tíjna a'ta 'tse I'ndí-la, tí'koaá jè Nainá jeyaá siikíjna ra jè; ko nditoón jcha-la kjoajeya-la. ³³ Jiòn ra ndí ixti-na xin-no, mì tsa tí tse kótijnako-no. Kjótsji-nájiòn, tanga koni 'sín kixin-la jñà xita judío, 'koaá tí'sín xin-najiòn 'ndi 'ndi: Ya nándá nga fia ra 'an, mì kì koma kongió jiòn. ³⁴ Jngo kjotéxoma xitse títsja-no nga tsjacha 'tìoòn xàngioo nga jngó jngó-no. Koni 'sín nga tsjake-najiòn, 'koaá tí'sín tsjacha 'tiaàn xàngioo nga jngó jngó-no. ³⁵ Tsa ko'sín tsjacha 'siaan xàngioo nga jngó jngó-no, 'koaá 'sín

ske-ní nga'tsì xit̃a nga jiòn-jiòn, ngi kixií kjoa nga ya chitá'yá'ta-ná jiòn.

Kó kitsò jè Pedro a'ta 'tse Jesús

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

³⁶ Jè Simón Pedro iskonangií-la Jesús, kitsò-la:

—Jì Nà'in, ¿nándà tji'mì?

Jesús kitsó-la:

—Ya nándà nga tífia 'ndi 'ndi, mì kì koma 'kín-tjìngi-ná; tanga askaán 'kín-tjìngi-ná.

³⁷ Jè Pedro kitsò:

—Nà'in, ¿mé-ni nga mì ma kjín-tjìngi-la 'ndi 'ndi?

Tíjnanda-ná nga kiyátji-la.

³⁸ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿A kixií kjoa nga 'an si'ken-tjí-ná ijo-li? Ngì 'én kixií ra koxin-la, 'kia nga tikjè kjindáya jè káxti, jàn 'ka kosí nga mì kì 'yaxkon-ná.

Yá a'ta 'tse nga ma kijcheé nándà nga tíjna jè Nainá

14 ¹ Kì tà chjàn maba-la jè inìma-no. Katakjiín-no a'ta 'tse Nainá, tì'koa katakjiín-no a'ta tsa'an. ² Ya ni'ya-la Nà'in-na tjín jchán i'nde nándà ma níkjáyéé; tsa mí-la tsa 'én kixií nga tjín i'nde, mí-la tà chjàn koxín-no; nga kíi jnchro xá tífi-na nga tífikindá-no jngo i'nde ra tsajìon. ³ Koni 'sín nga tífia nga tífikindá-no i'nde, 'koaá tì'sín kjí'i india-na, mé-ni nga íko-no nga ya kitsajna-te ya nándà nga kótijna ra 'an. ⁴ Ijyeé 'ya-nájiòn jè ndiyá ra fì nándà tífia ra 'an.

⁵ 'Kiaá kitsò jè Tomás:

—Nà'in, mì kì 'ya-jìn nándà tji'mì. ¿Kó'sín koma-ni jcha-jìn jè ndiyá?

⁶ 'Kiaá kitsò Jesús:

—'An-ná jè ndiyá, 'an-ná jè ra kjohixi ko 'an-ná jè kjobinachon. Tajngoó a'ta tsa'an ma kijcho jiòn nándà tíjna jè Nà'in-na ra Nainá. ⁷ Tsa ijye kijchaxkon-nájiòn, tì'koaá jchaxkoón-te jè Nà'in-na; ko ijyeé 'yaxkon jiòn 'ndi 'ndi, nga ijyeé inchichitsjen-la.

⁸ 'Kiaá kitsò jè Felipe:

—Takón-nájin Nà'in-li, ko kojngoó takòn-jìn.

⁹ Jesús kitsó-la:

—Ji Felipe, kjetseeé jchán tijnako-najìon, kò, ¿a takó kjeé 'yaxkon-nájìon? Jè ra ijye kijtsexkon-na ra 'an, ti'koáá ijyeé bexkon-te jè Na'in-na. ¿Mé-ni si-ni: “Takón-nájin jè Na'in-li”?¹⁰ ¿A mí makjiín-li nga ta jngoó ma-najin jè Na'in-na kò ra 'an? Jñà 'én ra 'an bakó-najìon mì tsa ta 'an bi'tín-la ijo-na. Jè Na'in-na ra ya tjiingo-jin, jè-ní ra tísíhitjasòn jè xá-la.¹¹ Katakjiín-najìon nga ta jngoó ma-najin jè Na'in-na kò ra 'an; kò tsa majin, ya katakjiín-no a'ta 'tse xá ra tí'siaan.¹² Ngi 'én kixí ra koxin-no, jè ra makjiín-la a'ta tsa'an, 'koáá ti'sín 'siin koni 'sín tjin jñà kjoa ra 'siaan; skanda isaá tà 'ñò tjin-isa kjoa ra 'siin-isa ra jè, tà ngatji-la ra 'an, ijyeé ya tífia ñanda nga tina jè Na'in-na.¹³ Kò nga'tsi ra a'ta tsa'an sijé-ná jìon, 'koáá 'sín sìhitjasòn, mé-ni nga jeya kíjna-ni jè Na'in-ná a'ta 'tse l'ndí-la.¹⁴ Nga'tsi ra sijé jìon ra a'ta tsa'an sìhitjasòn-ná.

Yá ra siikasén jè Na'in-ná Jesús ra kosiko xita-la

¹⁵Tsa tsjacha-nájìon, tìhitjasòn jìon jñà kjetéxoma-na.¹⁶ A'an kitsá'ba-la jè Na'in-na nga katasíkasén jngo-no jè ra kosiko-no, mé-ni nga ya katijnako ki'ta-no nga ta mé nichjin-nioo,¹⁷ jè ra koxian-la, jé Inima Tsje-la Nainá jè ra kòkòn-no ra ngi kjohixi. Jñà xita isà'nde mì kì kòkjiín-la a'ta 'tse nga mì kì tsijen-la kó'ki kò mì kì bexkon; tanga jìon 'yaxkon-no nga yaá tijnako-no, kò yaá kíjnajin ki'ta-no.

¹⁸Mì kì tsa síkítsajna jch'an-no, kí'itjngi india-najìon mé-ni nga ya kótijnako-no.¹⁹ Ta chibaá nichjin chija-isa nga jñà xita isà'nde mì kì ti ske-na; tanga ra jìon, takó maá chítsijen-nájìon, kò ti'koáá kitsajnakon-te jìon, nga tijnakon-ná ra 'an.²⁰ Kia nga kijchò jè nichjin rakli, jcha-nájìon nga yaá tijnajin-la jè Na'in-na kò jìon-jìon yaá titsajnajin-nájìon, kò 'an yaá tijnajin-najìon.²¹ Jè ra ya tsá'ya jñà kjetéxoma-na, kò síhitjasòn koni 'sín tsò, jè-ní ra ngi kixi kjoa nga tsjake-na. Tsjakeé koma jè Na'in-na jè ra tsjake-na ra 'an; kò ti'koáá tsjakeé koma-te ra 'an kò 'an kokon tsijen-la ijo-na.

²²Kiaá iskonangi jè Judas (mì tsa jè Judas Iscariote). Kitsò-la:

—Ji Na'in, ¿mé-ni nga ta jin kòkón-nájin ijo-li, kò mì tsa jñà xita isà'nde kòkón-la ji?

²³Kiichjaá Jesús kitsò-la:

—Jè ra tsjake-na, tjinè-la nga sîhitjasòn jè 'én-na, kò jè Na'in-na kotsjake-ní, kò kjinchrabá-nájin jè Na'in-na kò 'an nga ya kitsajnakò-jin. ²⁴Jè ra mì kî matsjake-na, mì kî sîhitjasòn koni 'sín tsò 'én-na. Kò jnà 'én ra inchina'yá jìòn mì tsa tsa'an jiàan, 'tseé jè Na'in-na ra isikasén-na.

²⁵'Koaá 'sín tí'bènájmí-no jnà 'én kî 'kia nga tíjnakò-isa-no. ²⁶Jè ra kosìkò-no, jè Inìma Tsje-la Nainá ra jè Na'in-na sîikasén-no ra a'ta tsa'an, jé kokòn-ya-no nga'tsì kjoa ra mì kî fiya-no kò tí'koaá síikítsjen-no nga'tsì 'én ra kotíxian-no.

²⁷'Aán tsja-no jè kjoa'nchán. Kò yaá síkijnajin-no, tanga mì tsa kò'sín tsja koni 'sín tsjá jè isà'nde. Kì tà chjàn síkájno jè inìma-no kò kî tà chjàn skon jìòn. ²⁸Ijyeé ina'yá-nájiòn nga kíxin-no nga tífi-náa kò nga kjí'tjingi india-najiòn nga ya kótijnakò-najiòn. Tsa kixí-la kjoa nga tsjacha-nájiòn, 'ñó-la inchimatsja-no, nga tífi india-na ya ñánda nga tíjna jè Na'in-na, nga jè Na'in-na isaá tíjna ítjòn koni 'an. ²⁹Tí'ndíí kotíxin-najiòn, mé-ni 'kia nga ijye kò'sín koma, kokjiín-no.

³⁰Mì kî tsa tí tse kokónajmí-no nga ijyeé nchrabá jè ra batéxoma i isà'nde rakíi. Tanga nímé nga'ño tjin-la nga mé ra sîikò-na ra jè. ³¹Tjinè-la nga kò'sín koma, mé-ni nga katabe-ni jnà xita isà'nde nga tsjake-ná jè Na'in-na, kò 'koaá 'sín 'siaan koni 'sín jè Na'in-na tsikí'tin-na.

'Tisítjeen, kò tjaáan.

Mé ra ma'tin xita ra mì ya fi'ta-la Jesús

15 ¹'An-náa ra ngi na'ño je-la to uva, kò jè Na'in-na ra síxáko. ²Nga'tsì na'ño chrja-la ra ya nchrabá'ta-ni a'ta tsa'an ra mì kî bajà-la to, bate'tá-ní; tanga jè ra bajà-la to batejno-ní nga sítsje, mé-ni nga isa nda kjoa-la to. ³Ijyeé tsje titsajna-no ra jìòn, nga jnà 'én ra ijye kokíxin-no, jè kjotsje-najiòn. ⁴Machjeén-ní nga ya titsajnakò ki'tá-ná, kò 'an

Jè na'ño tja'tsin to uva

yaá kótijnako ki'tà-no. Jngo chrja-là na'nó-là to uva, tsa mì ya itsaba'tá'nó jè na'nó je-là mì kì koja-là to; 'koaá tì'sín tjín a'ta tsajìon-jìon, tsa mì ya kitsajnakò ki'tá-ná, nímé ra ma 'sion nga ta jìon.

⁵'An-ná jè na'nó je-là to uva kò jìon-nájiòn jñà na'nó chrja-là. Jñà ra ya tjíhijyokò ki'ta-na kò 'an ya tíjnako ki'ta, kjín jchán to koja-là; tanga tsa kjín titsajna'taxìn-nájiòn, nímé ra ma 'siaan. ⁶Jñà ra mì ya tjíhijyokò ki'ta-na, 'koaá 'sín tjáhixìn koni jngo chrja-là yá ra mì kì bajà-là to. 'Kià nga ijye xì, maxkó-ní nga tì ya ajin ni'í.

Mé kjonda ra tjín tsa ya nda kjóhijtakeé Jesús

⁷Tsa ya kitsajnakò ki'tà-nájiòn kò tsa kixì kitsajna koni 'sín tsò 'én ra tsakon-yá-no, tjié ta mé ra mejèn-no, 'koaá 'sín kitjasòn-no koni 'sín nga kixó. ⁸'Koaá 'sín ma-ni nga jeya kíjna jè Na'in-na, 'kià nga kjín to koja-no, kò 'koaá 'sín koma-ni nga jcha-là nga ngi kixíí kjoa nga ya chitá'yá'ta-nájiòn. ⁹Koni 'sín nga tsjake-na jè Na'in-na, 'koaá tì'sín tsjake-najiòn; kò'sín ya titsajnajion ki'ta jè kjotsjacha-na. ¹⁰Tsa siitjasòn koni 'sín tjín jñà kjotéxoma-na, yaá kitsajnajìon ki'ta jè kjoatsjacha-na, koni 'an sihitjásòn-ná jñà kjotéxoma-là jè Na'in-na kò yaá tíjnajin ki'ta jè kjoatsjacha-là.

¹¹Kií kò'sín tíxian-no mé-ni nga jè kjotsja-na ya katasijin inìma-no, kò mé-nì mì tì mé ra siìjchija-là jè kjotsja-no. ¹²Jè kjotéxoma ra tsja-no, jè-ní nga tsjachaá 'tìoòn xàngioo nga jngó jngó-no, koni 'sín 'an tsjake-no. ¹³Tsìn jngo kjotsjacha ra isa 'nó chjí-là koni jngo kjotsjacha-là xità nga tsjá ijo-là nga kiyátjì ngajo-là xità xákjién ra nda bákò. ¹⁴Tsa siitjasòn jìon koni 'sín bi'tín-no, jìon-nájiòn xità ra 'nó nda jchibé. ¹⁵Mì kì tì chi'nda-na xín-no, nga jngo xità chi'nda mì kì be-jìn mé ra 'sín jè ni-là. Kií kò'sín 'nó nda chibà-ná nga ijyeé tsi'kènjámí ijyeé-no nga'tsì 'én ra kitsjà-na jè Na'in-na. ¹⁶Mì tsa jìon ichjaájin-nájiòn, 'aán-ná ra ítsjahíjin-najiòn; kò 'aán kítsja xá-no nga tangió nga nda sixá, kò jè xá ra 'siaan katijna ki'tá-ní ta mé nìchjin-nioo. 'Koaá 'sín ma-ni nga tsjá ijye-no jè Na'in-na ta mé ra sijé-là ra a'ta 'tse 'í-na. ¹⁷Jè kjoa ra 'nó tíbi'tín-no: Jè-ní nga tsjacha 'tìoòn xàngioo nga jngó jngó-no.

Kjoajticha-là xità isà'nde ra mì kì makjiín-là ra a'ta 'tse Jesús

¹⁸ Tsa jñà xità isà'nde sùjtike-najìòn, 'koaá 'sín katasijin-no nga isaá ta kjotseé jtike-na ra 'an. ¹⁹ Tsa takó jñà tsjacha jìòn jñà kjoa ra tjín ya isà'nde, jñà xità isà'nde kotsjakeé-no koni 'sín tsjake ra tijñà-ni xità xákjién. Tanga 'aán tsjahíjin-najìòn nga tsachrjekàjin-no kjoa ra tjín ya isà'nde; kí majtike-najìòn jñà xità isà'nde nga mì tsa tì ko'sín nihitjasòn-najìòn koni 'sín 'sín ra jñà. ²⁰ Kì tà chjàn niijchaàjion koni 'sín kíxin-no: “Nga jngo chi'nda mì tsa jè tjína ítjòn-là jè ni-là.” Tsa jtike-na jñà xità kò tì'koaá mahatjingi-na, 'koaá tì'sín koma'tin-te ra jìòn; kò tsa inchisíhitjasòn jñà 'én-na, tì'koaá sihitjasòn-te jñà 'én ra kinákjoa jìòn. ²¹ Ta 'aán ngatjì-na nga kotjín kjoa koma'tin jìòn, kí-ní nga mì kì bexkon jè ra isikasén-na.

²² Tsa mí-la 'an 'jía kò tsa mí-la tsakakónajmía jñà xità kù, mí-la tsa mé jé tjín-là. Tanga 'ndi 'ndi, mì tì kì ma-ni kó'sín nga tsje kochrjengi ijo-là; ²³ nga jñà xità ra jtike-na tì'koaá jtikeé-te jè Na'in-na. ²⁴ Nimé-la jé tjín-là jñà xità kù tsa mí-la kijtse jñà kjoa ra kí'siaan, nga jñà kjoa ra kí'siaan ni kjè sa jngo xità ko'sín 'sín; tanga kijtseé jñà kjoa kù kò ta isaá isijtike-na kò isijtikeé-te jè Na'in-na. ²⁵ Tanga tjínè-là nga ko'sín kókama mé-ni nga kitjasòn-ni koni 'sín tíchja Xajon-là Nainá ra kotá'yá xità kù, nga tsò: “Isijtikeé-na ni'sín nimé ra isikóo.”

²⁶ Tanga 'kia nga kjí'í jè ra kosíko-najìòn, jè Iníma Tsje-là Nainá ra tjín-là kjohixi ra 'an sikáséen ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse Na'in-na, jè-ní ra tsjá 'én ra a'ta tsa'an. ²⁷ Tì'koaá 'kii-te jìòn 'én ra a'ta tsa'an, nga yaá titsahijyoko-nájìòn skanda 'kia nga tì'sa tsiki'tsiáa jè xá-na.

16 ¹ Kí kò'sín tíxin-no mé-ni nga 'an tja'tà ikon k'ítá-ná. ² Kochrjekàjin-nájìòn ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya xità Judío; skanda kijchó nichjin 'kia nga yá ra sù'ken-najìòn, 'koaá 'sín kító nga xá 'tse Nainá ra tì'sín. ³ Kò kí kò'sín 'sijn-ni nga mì kì bexkon jè Na'in-na, kò mì kì bexkon-te-na ra 'an. ⁴ Koaá 'sín tíxin-no, mé-ni 'kia nga ijye kò'sín kókama'tion, katabítsjen-no koni 'sín tíxin-no 'ndi. Mì tsa tì'kia kò kíxin-no jñà kjoa kù nga tì'sa-ni; nga kí, yaá tjínako-isa-no 'kia.

Mé xá ra 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá

⁵'Ndi 'ndi yaá tífí kátijnako india-na ya nándá tǐjna jè ra isikasén-na, kò nijngo ra chjinangi-nájìòn nándá tífia; ⁶ta isaá ta kjobaá tǐjin jè inìma-no, ta ngatǐ-là jǎn kjoa ra kòkàxin-no. ⁷Tanga 'én kixí ra koxin-no: Isaá skén ndiyá-no nga kjiáan. Nga tsa mì kì kjiáan, mì kì kj'í ra kosiko-najìòn; tanga tsa kjiáan, 'aán sikásén-no. ⁸'Kia nga kj'í ra jè, jé siichiya-là jǎn xita isà'nde jǎn jé ra tǐjn-là kò siichiya-là kjoa ra kixi tǐjn, kò kó'sín nga sindajín. ⁹Jé siichiya-là jǎn xita isà'nde jǎn jé ra tǐjn-là ta ngatǐ-là nga mì kì makjín-là ra a'ta tsa'an. ¹⁰Ti'koaá siichiyaá-là nga 'an-ná ra xita kixi, nga kì, yaá tífia nándá nga tǐjna jè Na'in-na, kò mì kì tǐ jcha-nájìòn; ¹¹Ti'koaá siichiya-là kó'sín nga sindajín nga jè ra tibatéxoma-là jè isà'nde rakì, ijyee tǐjnda-ní kó'ki kjohi'in 'ki-la.

¹²'Taxki tǐjn-isa-na mé 'én ra koxín-najìòn, tanga 'ndi 'ndi mì kì kochiya-no nì'sín koxín-no. ¹³Tanga 'kia nga kj'í jè Inìma Tsje-là Nainá ra ngi ra kjohixi, jè kòkìtso-najìòn kó'sín nga 'siaan jìòn nga kohítjǐngi-la jè kjoakixi; nga mì tsa tà kjóbìtsjen 'tse siichjeén kó'sín nga kichja, ta jé kjón kòkìtso kòtsò 'én ra kjì'nchré, kò jè 'keènajmí-no mé kjoa ra koma askan-nioo. ¹⁴'Aán jeya siikǐjna-na 'kia nga skaábé kjóbìtsjen-na nga kòkòn-ya-najìòn. ¹⁵Nga'tsì mé ra tǐjn-là jè Na'in-na, ti'koaá tsa'aán-te; kí kòxin-najìòn nga tsa'an-ná kjóbìtsjen ra skaábé jè Inìma Tsje-là Nainá nga kòkòn-ya-najìòn.

Kó'sín nga jè ra kjoba, kjotsjaá koma-nì

¹⁶'Ta chibaá nichjin chija-isa 'kia mì tǐ kì jchaa-najìòn, tanga mì tsa kjìn nichjin koto nga ma jchaa india-nájìòn, nga yaá tífia nándá tǐjna jè Na'in-na.

¹⁷Jǎn xita ra kotá'yá'ta-la 'kiaá iskonangi-là xákjién nga jngó jngó; kitsò-la:

—¿Kó tsò-ni 'én ra kòtsò-là nga tsó-ná: nga ta chibaá nichjin chija-isa nga mì tǐ kì jcha-ná, kò nga mì tsa kjìn nichjin koto nga ma jchaa indiaá-ná, kò nga yaá tífí ya nándá tǐjna jè Na'in-là? ¹⁸¿Kó tsò-ni ra kòtsò-là nga ta chibaá nichjin chija-isa? Mì kì machiya-ná mé ra kòtsò-la.

¹⁹Jesús ti'kiaá kijtse nga mejèn-là nga skonangi-là, 'kiaá kitsò-la:

—¿A jé chjinangi-là xàngioo jè 'én ra kòkàxin-no: Ta chibaá chija-isa, 'kia nga mì tì kì jcha-nájìon, kò nga mì tsa kjìn nìchjin koto nga india jchaxkon-nájìon? ²⁰ Ngi 'én kixíí ra kòxin-no, kobaá-no kò chjindáya-nó, kò jñà xita isà'nde, kotsjaá-là ra jñà. Tanga jè kjoba-najìon, kjotsja koma-ni askan-nioo. ²¹ Jngo chjoón, 'kia nga ijye bijchó jè nìchjin-là nga kjehe'tin-la, tseé kjohi'in síkjiín 'kia nga tsin jè i'ndí-la; tanga 'kia nga ijye fehe'tin-la, chaàjiín-là mé kjohi'in ra batojin nga batoó tsja 'se-ilà nga jngo xita katsin i isà'nde. ²² 'Koaá tì'sín tjín-ni ra a'ta tsajìon, 'ndi 'ndi baá tjín-là inìma-no; tanga 'an skeé india-no; 'kia nga kò'sín koma, tseé kjotsja sijin ya inìma-no; jè kjotsja rakìi, niyá ra ma kjohíxìn-no.

²³ 'Kia nga kijchò jè nìchjin rakìi mì tì kì mé ra chjinangi-nájìon. Ngi 'én kixíí ra kòxin-no, tsa mé ra sijé-la jè Na'in-na ra a'ta tsà'an, 'kii-no. ²⁴ Kjè tsa mé níjé jìon skanda 'ndi 'ndi ra a'ta tsà'an; tanga 'koaá xín-no, tijé, kò 'kií-no, mé-ni nga mì tì kì mé ra sìljchija-la jè kjotsja ra tjínajin ya inìma-no.

Kó'sín jè Jesús ijyeé isikijne-là kjoa ra tjín i isà'nde

²⁵ Jñà 'én ra tíbakó-no 'ndi-ni ta kjoa mangásòn-ní ra tísichjéen; tanga ijyeé nchrabá nìchjin 'kia nga nda kjón 'kenájmí-nájìon a'ta 'tse Na'in-na, nga mì tsa tì kjoa mangásòn sichjén-na 'kia nga kokó-no. ²⁶ Kò jè nìchjin ra 'sa nchrabá, a'ta tsà'an-ní nga sijé-la jìon Na'in-na mé ra mejèn-no; kò mì tsa tì 'an kitsá'ba-la Na'in-na nga síjéjì-no, ²⁷ nga jè Na'in-na tì'koaá tsjakeé-no. Kíí tsjake 'sín-najìon, nga tì'koaá tsjacha-nájìon ra 'an, kò nga tì'koaá makjiín-no nga a'ta 'tse Nainá inchrabà-na ra 'an. ²⁸ 'Kia nga 'jía ya isà'nde rakìi, yaá inchrabà-na ya ñándà nga tjína masen jè Nainá; kò 'ndi-ni, tsjin-náa jè isà'nde rakìi, nga tífi india-na ya ñándà tjína jè Na'in-na.

²⁹ 'Kiaá kitsò jñà xita ra kotá'yá'ta-la:

—Tjinakjoá kixi-ní 'ndi, mì tsa tì kjoa ra mangásòn-ni tjínichjeén-ni. ³⁰ 'Ndi 'ndi ijyeé 'ya-nájin nga machiya ijyeé-li tà mé kjoa-isa-ni; kò mì kì machjeén-li tsa yá ra skonangi-li. Kíí makjiín-najin nga a'ta 'tse Nainá inchrabà-ni ra jì.

³¹ 'Kiaá kitsò Jesús:

—¿A kja ijyeé makjiín-no 'ndi-ni? ³² Ijyeé ijchó chiba-la kò 'ndi kjón-ni nga jìon-jìon jndí ra ján kongió nga jngó jngó-no,

kō ta 'an tajngoó sīkijna-ná. Tanga mì tsa ta 'an tajngo tijná, tijnakoó-na jè Na'in-na. ³³Kíí koxin-no jñà 'én kii mé-ni nga katasakó-no kjoa'nchán ra a'ta tsa'an. Ya isà'nde, 'seé-nájiòn kjohi'in; tanga 'ñó tjà'tà-la takòn; 'an, ijyeé ísikijneé-la jñà kjoa ra tjin isà'nde.

Kó'sín Jesús tsíkítsa'batji jñà xita-la ra ya kotá'yá'ta-la

17 ¹Jesús, 'kia nga ijye kō'sín kiichja, iskotsjén ján ngajmi nga kitsò:

—Na'in, ijyeé ijchó nichjin-la, jeya tikijni jè I'ndí-li, mé-ni nga ti'koaá jeya sīkijna-te-li ra jè. ²Nga jíí ijye ki'tsi-la kjotéxoma jè I'ndí-li nga jè kijná ítjòn-la nga'tsi xita, mé-ni nga tsjá-la kjobinachon ra mì kì fehe'ta nga'tsi xita ra jí ki'tsi-la. ³Jè kjobinachon ra mì fehe'ta jè-ní nga katabexkon-li nga ta jí tajngoó-ní ra ngi kixi kjoa nga Nainá, kō ti'koa katabexkon jè I'ndí-li Jesucristo ra jí inikasín.

⁴'An jeyaá tísikijna-la i isà'nde, nga ijyeé ijyehetà-na xá ra jí iningatsja-ná. ⁵Na'in, 'koa ti'sín jeya tikijna-ná 'ndi ya ngixkìn koni 'sín nga jeya tsakátijnako-la 'kia nga tikjè sinda jè isà'nde.

⁶Jñà xita ra ya isà'nde ki'tsí-ná ijyeé tsi'kènájmí-la ra a'ta tsaji. Xita tsaji-ní kō jíí ki'tsí-ná kō inchisíhitjasòn-ní koni 'sín tsò jè 'én-li. ⁷Jñà xita kii, ijyeé be 'ndi 'ndi nga nga'tsi ra jí iningatsja-ná, yaá nchrabá kiti-ni ya a'ta tsaji; ⁸jñà 'én ra jí ki'tsí-ná, ijyeé tsi'kènájmí-la jñà xita kii; kō ndaá 'jaha'sen-jin-la. Kō ijyeé kijtseé-te nga ngi kixi kjoa nga ya inchrabà-na a'ta tsaji; kō makjiín-la nga jíí inikasén-ná.

⁹'An, tíbítsá'ba-la a'ta 'tse jñà xita kii; mì tsa jñà xita isà'nde ra tíbítsá'batjia, jñá-ní xita ra xá jí tsi'kí-náa, nga tsaji-ní jñà xita kii. ¹⁰Nga'tsi ra xita tsa'an, ti'koaá tsají-ti, kō nga'tsi ra xita tsaji ti'koaá tsa'aán-te; kō 'aán jeya tibatijnáa a'ta 'tse jñà xita kii.

¹¹'An mì tsa ti i kótijnana i isà'nde; tanga jñà xita kii, íí kítsajna i isà'nde; kō 'an, yaá tífi kátijnako india-la ya nándá tjini ra jí. Na'in tsje, nda tikindji nga kō nga'ñó ra tjin-li, jè nga'ñó ra jí ki'tsí-ná, mé-ni nga nda katítsajtín-ni koni 'sín nga jí kō 'an, nda titsahijyokjeé. ¹²'Kia nga tsakátijnako ya isà'nde, ndaá ísikónda nga ísichjéén jè nga'ñó ra jí tsi'kí-naa. Kō nijngo ichijà jñà xita kii, ta jé-ní ra ijye kō'sín tjinè-la nga kō'sín

koma'tin, mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín nga tíchja jè xajon ra tjí'ta 'Én-li.

¹³'Ndi 'ndi yaá tífia ya ñánda tijni ra ji; ko kíi ko'sín tíchja-na jñà 'én kii 'kia nga takó tíjna-isa i isà'nde, mé-ni nga tí'koa nda katasijin-ni ya iníma-la jè kjotsja ra tjín-na ra 'an. ¹⁴'An ijyee kítsja-la jñà 'én-li, tanga jñà xita isà'nde síjtikeé jñà xita-na ta ngatji-la mì tsa ti ya chja-ni i isà'nde koni 'sín 'an mì tsa ti ya chja-na i isà'nde. ¹⁵Mì tsa ko'sín tíbitsá'ba-la nga náchrjekajin ya isà'nde, jè-ní ra tísjé-la nga tikondii a'ta 'tse xita-ní. ¹⁶Koni 'sín mì tsa i isà'nde chja-na, 'koaá tí'sín mì tsa ti ya chja-ni i isà'nde jñà xita-na. ¹⁷Ngi jè tsje tikítsajna-ni ko 'én kixi-li nga ngi xita tsaji katama; nga jè 'én-li ngi 'én kixi kiti-ní. ¹⁸Koni 'sín nga inikasén-náa 'an ya ajin-la xita isà'nde, jñà xita-na, 'koaá tí'sín tísikásén-te ya ajin-la xita isà'nde. ¹⁹Jíí tísingátsja-la ijo-na nga tsje kótijna ya a'ta tsaji mé-ni nga jñà xita-na tí'koaá síngatsja-li ijo-la nga tsje kítsajna ra a'ta 'tse kjohixi-li.

²⁰Mì tsa tà jñà tíbitsá'batjia jñà xita-na, tí'koaá tíbitsá'batjí-tee jñà xita ra kokjiín-la 'én-na 'kia nga 'keènajmíya jñà xita-na, ²¹mé-ni nga nga'tsi jñà xita kii, jngoó katama-ni, koni 'sín tijnako-ná ra ji Na'in, ko 'an, yaá tíjnako-la, tí'koa ya katítsajnako-náa jñà xita kii, mé-ni nga katakjiín-la jñà xita isà'nde nga jíí inikasén-na. ²²Jè kjoajeya ra ji ki'tsí-ná, 'an, 'koaá tí'sín kítsja-la jñà xita-na, mé-ni nga ta jngo katama-ni nga'tsiò, koni 'sín jngo ma-ná ra jién. ²³Nga jñà xita-na yaá tíjnako ko jíí tijnako-ná ra 'an, mé-ni nga ngi kixíí kjoa nga jngo katama-ná; ko jñà xita isà'nde katabe nga jíí inikasén kiti-ná, ko katabe-te nga tsjachaá-ti jñà xita-na koni 'sín nga tsjacha-ná ra 'an.

²⁴Na'in, jíí tsi'kí-ná jñà xita-na ko jè ra mejèn-na nga ya katítsajna-te ya ñánda kótijna ra 'an, mé-ni nga katabe-ni jè kjoajeya-na, jè kjoajeya ra ji tsi'kí-ná; nga ji ndaa tsjacha-náa skanda tí'kia-ni nga tikjè sinda jè isà'nde. ²⁵Ji Na'in ra xita kixi 'mì-li, jñà xita isà'nde mì kì bexkon-li, tanga 'an bexkoón-la; ko tí'koaá jñà xita-na ijyee beé-te nga jíí inikasén-náa i isà'nde. ²⁶Jñà xita-na ijyee tsi'kenájmí-la ra a'ta tsaji, ko takó 'saá 'kenájmí-isa-la, mé-ni nga jè kjoatsjacha ra tjín-li a'ta tsa'an, yaá katasijnajin-la, ko mé-ni nga ya kótijnajin-na ya iníma-la jñà xita kii.

Kó'sín nga kindabà jè Jesús

(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

18 ¹Kia nga ijye ko'sín kitsò Jesús, kijì-ní, tjiko jñà xita ra kotá'yá'ta-là nga kijì yà ra ijngoa-là xangá ra 'mì Cedrón. Yaá tíjna jngo i'nde ñánda kjin skoya yá tjtjè; ko yaá 'jaha'sen-jin Jesús ko jñà xita-là ra kotá'yá'ta-là. ²Ko jè Judas, xita ra siingatsja Jesús jñà xita kondra-là, ndaá bexkon jè i'nde rakìi, nga ki, kjin 'ka yà kjóxkóya Jesús ko jñà xita ra kotá'yá'ta-là. ³'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Judas ijchò yà i'nde rakìi; jngo jtín ma chíchàn tjiko, ti'koa tjiko i'ka jñà xita ra síkinda jè ingo ítjòn, jñà ra isikasén jñà xita ítjòn-là na'mì ko jñà xita fariseo. 'Ya kichà kjojchán ko 'ya ni'í isen ko ni'í ínicha. ⁴Tanga jè Jesús, nga ijyeé be mé kjoa ra kókama'tin, jè tsasichjà ítjòn-là nga iskonangi-là jñà xita kii, kitsò-là:

—¿Yá xita ra fatsji jiòn?

⁵Jñà xita kii kiichja kitsò:

—Jè fatsji-jin jè Jesús ra yà Nazaret i'nde-là.

'Kiaá kitsò-là Jesús:

—'An-náa.

Yaá síjnajin-là jñà xita kii jè Judas, jè ra kitsjà-là í'tsín Jesús nga kisíngatsja xita kondra-là. ⁶'Kia nga kitsò Jesús: “'An-náa”, xita kii ngi kijì-ni í'tsín, iskatsajo'tá yà nangi. ⁷Jesús india iskonangi-là, kitsò-là:

—¿Yá ra fatsji jiòn?

'Kiaá kitsò xita kii:

—Jè fatsji-jin jè Jesús ra yà Nazaret i'nde-là.

⁸Jesús india kitsò-ila jñà xita kii:

—Ijyeé kókàxin-najìon nga 'an-náa. Tsa 'an-ná ra fatsji-nájìon, ti'nde-la jñà xita kii nga katafi-ni.

⁹Kií ko'sín kjomà-ni mé-ni nga itjasòn-ni jè 'én ra kiichja Jesús nga ti'sa ítjòn, 'kia nga kitsò: “Na'in, jñà xita ra ji ki'tsí-ná, nijngo ichijà.” ¹⁰Jè Simón Pedro 'yaá jngo kichà ndajò; tsachrje kichà-là nga tsajá-là jè xita chi'nda-là na'mì ítjòn, jè ra 'mì Malco; tsate'tà chíká nga kixi-là. ¹¹Jè Jesús kitsò-là jè Pedro:

—Tjajnatjo-ni kichà-li. Tsa jè Na'in-na ko'sín mejèn-là nga kotjín kjohi'in ra koto-jiaa, ¿a mí tsa tjínè-là nga sihitjásòn?

Kó'sín ijchò Jesús yá ngixkòn x̄it̄a ra 'mì Anás

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

¹² J̄nà chíchàn kò jè x̄it̄a ra t̄ijna ítjòn-la, kò j̄nà x̄it̄a ra síkinda jè ingo ítjòn itsabá'ñó jè Jesús kò akjòn inchà na'ñó. ¹³ Yáá ikò ítjòn yá ni'ya-la x̄it̄a ra 'mì Anás, ta ngatjì-la níxáyaá ma jè Caifás. Jè x̄it̄a ra 'mì Caifás, na'mì ítjòn t̄ijna jè nó 'kia nga kó'sín kjomà kjoa k̄ij. ¹⁴ Jè-ní Caifás ra ijye asa kò kitsò-la j̄nà x̄it̄a judío nga isaá nda-ni nga ta jngo x̄it̄a katiyatjì ngajo-la jè nax̄indá.

**Kó'sín nga jè Simón Pedro, 'koaá 'sín kitsò
nga mì k̄i bexkòn jè Jesús**

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

¹⁵ Jè Simón Pedro kij̄it̄j̄ngií-la Jesús kò ìjngo-isa x̄it̄a ra t̄i'koa yá kotá'yá'ta-la. Jè x̄it̄a rak̄ij, ndaá bexkòn jè na'mì ítjòn kò 'jaha'sen-koó Jesús yá nditsin ni'ya-la na'mì ítjòn. ¹⁶ Tanga jè Pedro yáá tsikijna'ta yá xotjòba-la ni'ya yá nditsiaán. Jè x̄it̄a-la Jesús ra nda bexkòn jè na'mì ítjòn, itjo-ní nga tsakáko jè chjoón ra síkinda jè xotjòba ni'ya akjòn isikjaha'sen jè Pedro. ¹⁷ Jè chjoón ra síkinda yá xotjòba ni'ya iskonangií-la jè Pedro, kitsò-la:

—Ngaji, ¿a mí tsa t̄i'koa yá chitá'yá'ta-la jè x̄it̄a rak̄ij?
Jè Pedro kitsó-ní:

—Majìn, mì tsa yá fit̄j̄ngi-la ra 'an.

¹⁸ J̄nà x̄it̄a ch̄i'nda kò j̄nà x̄it̄a ra síkinda yá ingo, ni'í tsikítse; t̄j̄tsa'ngi-ní nga nichjin 'nchán 'kia. T̄i'koaá jè Pedro yáá t̄ijna'ngi-te.

Jè Na'mì ítjòn ra 'mì Anás iskonangií-la jè Jesús

(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

¹⁹ Jè na'mì ítjòn tsikí'tsia nga iskonangi-la Jesús a'ta 'tse x̄it̄a ra kotá'yá'ta-la kò a'ta 'tse 'én ra bakón-ya. ²⁰ 'Kiaá kiichja Jesús kitsò-la:

—'An, tsásen masen-ná nga kichjàa yá ajin-la nga'tsì x̄it̄a isà'nde; kji'tá nichjin tsakon-yá yá nditsin ingo ítjòn kò yá ñánda nga maxkóya j̄nà x̄it̄a Judío, kò nijngo 'én ra kichjà'ma. ²¹ ¿Mé-ni 'an chjinangi-ná? J̄nà chjinangi-la j̄nà x̄it̄a ra

kií'nchré; jñà kòkatatsò kòtsò 'én ra 'an tsakon-yá-la; jñà xitá kii, ijyeé ndaá tjiin-la.

²² 'Kia nga kòkitsò jñà 'én kii Jesús, jngo xitá ra síkinda ingo 'ja nga isijtsin'á jè Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ni kò'sín tsò 'én ra nakjoá-ila jè na'mì ítjòn?

²³ 'Kiaá kitsò Jesús:

—Tsa 'choó tsò 'én ra kàchjà, kò'tín-ná mé-ni nga 'cho tsò-ni; kò tsa ndaá tsò, ¿mé-ni nga tji'bé-ná?

²⁴ Jè Anás 'kiaá isikasén jè Jesús tji'ta-la na'ño, ya ñánda tíjna jè Caifás jè ra na'mì ítjòn tíjna.

Kó'sín nga jè Pedro india kòkitsò-ni nga mì kii bexkon jè Jesús

(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

²⁵ Jè Pedro takó yaá síjna nga síjna'ngi ya ñánda nga tíjtse jè ni'í. Jñà xitá iskonangií-la kitsò-la:

—¿A mí tsa tji'koa ya chitá'yá'ta-la jè xitá rakii?

Jè Pedro tsikí'ma-ní kitsò:

—Majìn-jìn, mì tsa 'an jiàan.

²⁶ 'Kiaá jngo xitá chi'nda-la na'mì ítjòn ra xákjién ma jè xitá ra tsate'ta chíká-la jè Pedro, iskonangií-la kitsò-la:

—¿A mí tsa ji ra kàbè-la nga tjen-kí jè Jesús ya angi yá ján?

²⁷ Jè Pedro india tsakja'ma-ni, kò tji'kiaá-ni nga iskindaya jè káxtí.

Kó'sín kjomà Jesús nga ijchò ya ñánda tíjna jè Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Jñà xitá kiiko kjòn-ni ya ni'ya-la Caifás jè Jesús skanda ijchòko ya ñánda tíjna ni'ya masen-la 'tse xitaxá ítjòn 'tse Roma. Ijyeé tí'se isén kò jñà xitá judío mì kii 'jaha'sen ya ni'ya masen, nga kijtsexkón ijo-la mé-ni nga ma kòkjen-ni a'ta 'tse 'sí paxko. ²⁹ 'Koaá 'sín kjomà-ni jè Pilato ra xitaxá ítjòn tíjna, itjo nga kitsò-la jñà xitá kii:

—¿Mé kjoa ra fangi-no jè xitá rakii?

³⁰ Jñà xitá judío kiichja-ní kitsò:

—Mí-la ta chjàn ji inchinìngatsja-lajìn, tsa mì mé jé tíjn-la.

³¹ Jè Pilato kitsó-la:

—Tahíko, kò jìòn tindajín-la koni 'sín tíjna kjotéxoma tsajìòn.

Tanga jñà xitá judío kitsó-ní:

—Ngàjìn-jìn, mì kì tjí'nde-najìn nga taxkì sì'ken-jìn jngo xità.

³² 'Koaá 'sín ma-ni nga itjasòn jñà 'én ra ijye kiichjā Jesús 'kia nga tsi'kénajmí kó'sín koma'tin 'kia nga kiyá. ³³ Jè Pilato india 'jaha'sen-ni ya ni'ya masen, kiichjā-lā Jesús kitsò-lā:

—¿A jì-ní jè xitàxá ítjòn-lā jñà xità judío?

³⁴ Jesús kitsó-lā:

—¿A ta kjobítsjen tsaji-ní nga kò'sín nga tjisi, o ra kj'íí xità tsi'kénajmí-li ra a'ta tsa'an?

³⁵ Jè Pilato kiichjā kitsò:

—Mì tsa xità judío-jiàan ra 'an. Tijñá-ni xità naxindá-li kò jñà xità ítjòn-lā na'mì ra kà'fìlkó-li nga 'an kásíngatsja-na ra jì. ¿Mé kjoa ra ki'nì?

³⁶ Kiichjāá Jesús kitsò:

—Mì tsa i isà'nde tjinè-lā nga kotexóma. Tsa 'koaà-la 'sín tjin, 'seáa-na xità ra skajàn-tjì-na mé-ni nga mì ya kongatsja-na jñà xità judío. Tanga mì tsa i tjinè-lā nga kotexóma.

³⁷ Jè Pilato india iskonangií-lā nga kitsò-lā:

—¿A kja xitàxá ítjòn-ní ra jì?

'Kiaá kitsò Jesús:

—Jíí ra kosi nga xitàxá ítjòn-ná. 'An kíí xá kitsin-naa kò kíí xá 'jìí-na i isà'nde nga kò'sín 'kenajmíya kó'sín nga tjin ra ngi kjohixi. Kò nga'tsi jñà xità ra a'ta 'tse kjohixi fì'ta-lā, 'nchré-ní nga'tsi jñà 'én ra 'an chjàa.

³⁸ Jè Pilato kitsó-ní:

—¿Mé ra 'mì kjohixi?

Kó'sín nga jè Jesús isinè-lā nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

'Kia nga ijye kò'sín iskonangi jè Pilato, 'kiaá itjo nga tsakáko jñà xità judío nga kitsò-lā:

—Nímé jé ra sakó-na nga a'ta 'tse xità rakìi. ³⁹ Tanga 'koaá 'sín 'ya jìòn 'kia nga bitjo 'sí paxko nga níkiijnandií jngo-no xità ra tísíkjíin kjohi'in nga tijnaya ndayá. ¿'Ndi 'ndi a mején-nájiòn nga jè síkiijnandií-na jè Xitàxá ítjòn-lā xità judío?

⁴⁰ Nga'tsi jñà xità 'ñó kiichjā india-ni nga kitsò:

—Majìn-najìn nga jé Jesús katijnandií-ni, jé mejèn-najìn nga jè Barrabás katijnandií-ni.

Kò jè xità ra 'mì Barrabás xità chijé-ní.

Kó'sín nga jñà xitá isíjé nga krò katasi'ta jè Jesús

19 ¹Jè Pilato kitsjà-là kjohixi jñà xitá nga isiki'on jè Jesús nga tsajá-là. ²Jñà chíchàn kisi'ya jngo yá na'yá nga tsikí'a skò koni 'sín si'a jngo-là koròna xitaxá ítjòn; akjòn isíkáya jngo nikje ra chji'ndi inì 'kioo. ³Ijchò kincha'ta chraña-là kitsò-là:

—¡Mé ta nda-là jè Xitaxá ítjòn-là xitá judío!

Kò akjòn isijtsin'á jngo ya isén-là.

⁴Jè Pilato itjokò india-ni jè Jesús ya nditsiaán; kò akjòn kitsò-là jñà xitá naxindá:

—Chítsijen-la, kosen masen-no ijndí, mé-ni nga katasijin-no nga nímé jé sakó-na nga a'ta 'tse xitá rakì.

⁵'Kia nga itjo jè Jesús tjí'a ya skò jè corona ra yá na'yá kò kjiya jè nikje ra 'nó chji'ndi 'kioo. Jè Pilato kitsó-là xitá naxindá:

—Síjna ijndí jè xitá rakì.

⁶'Kia nga kijtse jñà xitá ítjòn-là na'mì kò jñà xitá ra síkinda ingo tsikí'tsia nga 'nó kiichja-isa nga kitsò:

—¡Krò katasi'ta-róoi! ¡Krò katasi'ta-róoi!

Jè Pilato kitsò:

—Jìòn sabà tahíkoo nga tjà'tà krò; nga 'an, nímé jé sakó-na nga'ta 'tse xitá rakì.

⁷'Kiaá kiichja jñà xitaxá-là xitá judío nga kitsò:

—Jìn, tjín jngo-najín kjotéxoma, kò jè kjotéxoma rakì, 'koaá 'sín tsò nga tjínè-là nga kiyá, ta ngatji-là nga I'ndí-là Nainá tsò-là ijo-là.

⁸'Kia nga kí'nchré jñà 'én kù, jè Pilato isaá 'nó itsakjòn-isa.

⁹'Kiaá 'jaha'sen india-ni ya ni'ya masen nga iskonangi-là jè Jesús, kitsò-là:

—¿Nánda-ni i'nde-li?

Tanga jè Jesús mì kì kiichja.

¹⁰'Kiaá kitsò-là jè Pilato:

—¿Mé-ni mì kì nakjoá-na? ¿A mí 'yi nga 'aán ra tjín-na kjotéxoma nga ma ko'tá-la krò, kò ti'koaá 'aán-te ra ma síkijnandí-là?

¹¹'Kiaá kiichja Jesús kitsò:

—Nijngó-la kjotéxoma 'se-li ra ma jì kíndajín-ná tsa mí-la jè Nainá kitsjá-li kjotéxoma; kí jnchro isaá tse jé tjín-là jè ra isingatsja-na koni ra jì.

¹² 'Kia nga kòkìtsò Jesús, yaá kjo'tsia-ni nga jè Pilato tsakátsji'nde-la kó'sín nga ma sùikínandí-ni jè Jesús; tanga jñà xitá judío 'nó kiichja nga kitsò-la:

—Tsa sùikínandí-ni jè xitá rakìi, mì-la tsa ya nda fahijta_{ko}-ni jè xitaxá ítjòn ra batéxoma-ná jè ra 'mì César. Nga nga'tsí ra ta jè xitaxá ítjòn tsò-la ijo-la, kondraá fi-la jè xitaxá ra tíbatéxoma-ná.

¹³ Jè Pilato 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, tsachrjeé ya ndítsiaán jè Jesús, akjòn tsikijna ya i'nde nándá nga bíndajín kjoa ya nándá 'mì Àsòn Chrjó Najo, jè i'nde ra Gabatá 'mì, 'kia nga 'én hebreo. ¹⁴ Ijchó-la tsa nchisen jè nichjin 'kia nga ijye títsajnanda xitá nga kitjo 'sí paxko nga ta jngo nichjin chija-isa; kiichjaá jè Pilato nga kitsò:

—¡Sijna ijndí jè xitaxá ítjòn-no!

¹⁵ Tanga jñà xitá judío 'nó kiichja nga kitsò:

—¡Katabiya-róoi! ¡Ya tjà'tà krò!

'Kiaá kitsò jè Pilato:

—¿A krò ko'tá jè xitaxá ítjòn-najìòn?

Kitsó jñà xitá ítjòn-la na'mì:

—Mì tsa tì yá xitaxá ítjòn tjín-najìn, ta jé-ní ra 'mì César ra batéxoma-najìn.

¹⁶ Pilato 'kiaá isìngatsja jñà xitá kii jè Jesús mé-ni nga katabá'ta krò; ko jñà xitá kii kiikoó jè Jesús.

Kó'sín nga isi'ta krò jè Jesús

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

¹⁷ Jesús itjo, 'yamijìn jè krò-la nga kiji ya i'nde ra 'mì I'nde Sko Mi'ken ('kia nga 'én hebreo, Gólgota 'mì i'nde rakìi). ¹⁸ 'Kia nga ijchò ya i'nde rakìi, yaá isi'ta krò, ko ngi jò-isa xitá, taña isi'tako krò; jè Jesús isasiyá masen-la. ¹⁹ Jè Pilato tsikíndaá jngo 'én ra tsò: “Jesús ra Nazaret i'nde-la, Xitaxá Ítjòn-la xitá judío”, akjòn tsaká'ta ya sko krò. ²⁰ 'Nó kjìn xitá judío kijtse nga iskotá'yá jñà 'én kii, nga ki, ya nándá nga isi'ta krò jè Jesús, yaá chraña'tá-la naxindá. Jñà 'én kii, jàn ndiyá-la jñà 'én ra tjí'ta: nga 'én hebreo, 'én griego ko 'én latín. ²¹ Jñà xitá ítjòn-la na'mì ra 'tse xitá judío kitsó-la jè Pilato:

—Kì tà chjàn ko'sín bindi nga tsò: “Xitaxá Ítjòn-la xitá judío”; 'koaá 'sín tindi “Jè ra Xitaxá Ítjòn-la xitá judío kitsò-la ijo-la.”

²² Jè Pilato kitsó-ní:

—Koni 'sín ijye kabindáa, 'koaá 'sín katasijna.

Kó'sín nga jñà chíchàn isijòya jè nikje-là Jesús

²³ Jñà chíchàn 'kia nga ijye tsaká'ta krò jè Jesús, iskábé jè nikje-là; ijòn-ya ki'sín nga tsateya; akjòn jngó jngó-ya iskábé-ni. Tì'koaá iskábé-te jè nikje ndajò-là jè ra mì tsa itjahiña, tà nikje tíjngo-ní; ²⁴ kitsò-là xákjén jñà chíchàn:

—Mì kì tsa chjíchrajeyé; ta siskáko jnchreé; yaá jcha-là yá 'tse kitso-là.

'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tjí'ta jè Xajon-là Nainá nga tsò: “Jè nikje-na isika'bí-là xákjién kò kisískáko-ní nikje ndajò-na.” Jñà kjoa kii, 'koaá 'sín ki'sín jñà chíchàn.

²⁵ Yaá ijncha'ta chraña-là krò jè na-là Jesús, kò ndichja, kò María jè chjoón-là xita ra 'mì Cleofas kò jè-te María Magdalena. ²⁶ Jesús 'kia nga kijtse jè na-là kò tì'koaá kijtse-te jè xita ra kotá'yá'ta-là ra 'nó tsjake kjomà, kitsò-là jè na-là:

—Jì ndí chjoón, yaá tíjna ijndáa jè i'ndí-li.

²⁷ Akjòn 'kiaá kitsò-là jè xita-là ra 'nó tsjake:

—Yaá tǐjna ijndáa jè nà-li.

Skanda 'kia-ni nichjin, jè xita-la Jesús iskábétjò ya ni'ya-la jè nà-la Jesús.

Kó'sín kjomà 'kia nga 'ken jè Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

²⁸'Kia nga ijye kjomà, Jesús kijtse-ní nga ijyeé itjasòn ijye-la, kitsó-ní:

—Xándá-na.

Ko 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín tǐchja jè Xajon ra tjí'ta 'Én-la Nainá.

²⁹Yaá tǐjna jngo tǐjí itsé ra tjíya nandá binagre. Jǐnà xita iskábé tsanga, tsjahǐjin ya nandá binagre nga isikà'nchi, akjòn tsikísko jngo yá nga ikjaí'tà chraña-la ya tsa'ba Jesús. ³⁰'Kia nga ijye ki'tsi jè nandá binagre Jesús, kitsò:

—Ijyeé itjasòn ijye-ní.

Akjòn tsikǐjnajten jè sko nga 'ken.

Kó'sín nga itjahí'sen-jin kǐchja ya ndisin-la Jesús

³¹Nichjin rakǐi, ta jngo nichjin chija-isa nga kitjo jè 'sí paxko, ko jǐnà xita judío majin-la 'kia nga nichjin níkjáya ya si'ta krò ijo-la ndí mi'ken, nga jè 'sí paxko 'nó xkón. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jǐnà xita tsikítsa'ba-la jè Pilato nga katatsjá kjohixi mé-ni nga katakǐján-ni jǐnà ninda xkó-la jǐnà xita ra kji'ta krò, ko akjòn katatjahíxìn jǐnà ijo-la. ³²Jǐnà chíchàn kǐjí-ní nga tsakǐján jǐnà ninda xkó-la jè xita ra kji'ta ítjòn krò ko 'koaá tǐ'sín isìko-te jè ra ijngo ra ya kji'ta krò ya chraña-la Jesús. ³³Tanga 'kia nga ijchò kincha'ta chraña-la jè Jesús, kijtse-ní nga ijyeé mi'ken. 'Koaá 'sín ma-ni nga mì kǐ tǐ tsakǐján-ni jǐnà ninda xkó-la.

³⁴Tanga jngo chíchàn tsikǐ'sen jngo kǐchja ra ijò-sko 'ki ya ndisin-la Jesús; 'kia nga ko'sín isìko, jní ko nandá itjo. ³⁵Jè ra tí'bénajmí jǐnà 'én kǐi, jé kjón-ní ra kijtse; ko ngi 'én kixíí ra tí'bénajmí; be-ní nga 'én kixíí ra tí'bénajmí mé-ni nga tǐ'koa katakǐjín-no ra jìòn. ³⁶Nga kǐí ko'sín kokjamà-ni jǐnà kjoa kǐi mé-ni nga itjasòn-ni koni 'sín tjí'ta jè Xajon 'Én-la Nainá, nga tsò: “Nijngo ninda-la kokjàn.” ³⁷Ko 'koaá tǐ'sín tǐchja ya ñánda xìn jè Xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jǐnà xita skoòtsjeén-la jè ra itjá'xákjá ya ndisin-la.”

Kó'sín isihijin jè Jesús

(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

³⁸ 'Kia nga ijye kjomà nga'tsì jñà kjoa kii, jè José ra ya i'nde-la ya naxindá Arimatea, ra ti'koa ya kotá'yá'ta-la Jesús, tanga mì tsa ngi tsakón ijo-la tsa xita-la Jesús, tà ngatji-la nga xitaxá 'tse xita judío tsakjón-la. Jè xita rakii, isíjé'ndeé-la jè Pilato nga koma iko jè ijo-la Jesús, ko jè Pilato kitsjá'nde-la, akjòn tsajen-ngi-ni ya krò jè ijo-la Jesús nga kiiko. ³⁹ Ti'koaá ijchò-te jè Nicodemo jè xita ra ijchòjkon jngo 'ká jè Jesús 'kia nga jñò; maá-la tsa katé kilo chijo ra nda jne 'ya ra tjíkJójin mirra ko áloe. ⁴⁰ José ko Nicodemo kiikoó jè ijo-la Jesús; isíkájté nikje chroba ra tjín-la jè chijo ra nda jne, koni 'sín ijye ngaà-la jñà xita judío 'kia nga sihijin jngo mi'ken. ⁴¹ Ya i'nde nándà nga isi'ta krò jè Jesús, tjína jngo i'nde nándà sitje tsajmì, ko yaá tjína jngo chrjó tjínda ra chrjó xitse, ya nándà ni sa jngo mi'ken sijnaya. ⁴² Yaá isijnaya jè ijo-la Jesús nga chraña'tá-ní, nga ki, ijyeé tíma'tsia jè nichjin níkjáya 'tse xita judío.

Kó'sín nga jaáya-ilá jè Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

20 ¹ Jè nichjin 'kia nga ma'tsia-ni jè xomàna, 'kia nga jñò-isa nga tajñòya, kijì María Magdalena ya ngajo-la chrjó mi'ken nándà nga isihijin jè Jesús; 'kia nga ijchò kijtse-ní nga ijye itjahíxìn jè najo ra tjíchjàto-la jè ngajo-la mi'ken.

² 'Kiaá tsahachikon nga kijì ya nándà tjíhijyo jè Simón Pedro ko xita ra ijngo ra ti'koa ya kotá'yá'ta-la Jesús, jè xita ra 'nó tsjake Jesús nga kitsò-la:

—Ijyeé káfiko jè ijo-la Na'ín-ná jñà xita; mì ki 'yeé nándà kjijna-la.

³ Jè Pedro ko xita ra ijngo, kiì katsíjen-la ya ngajo-la chrjó mi'ken nándà kisijnaya ijo-la Jesús. ⁴ 'Kiaá 'nó tsahachikon ngajò, tanga isaá 'nó tsahachikon jè xita ra ijngo koni jè Pedro ko jè ijchò ítjòn ya nándà nga kjijna jè ngajo-la mi'ken.

⁵ 'Kiaá tsasèn-niña nga iskotsíjen-yá ya ngajo-la mi'ken nándà nga isijnaya ijo-la Jesús, ko kijtseé jñà nikje chraba ra isijtéjin jè ijo-la Jesús tanga mì tsa 'jaha'sen-ngi-jìn ya ngajo-la mi'ken.

⁶ Akjòn 'ji tjíngi-la jè Pedro; ra jè, 'jaha'sen-ngí ya ngajo-la mi'ken ko kijtseé-te jñà nikje chraba nga ya kjihijyo. ⁷ Ti'koaá

kijtsee-te jè nikje ra isijtéjin sko Jesús nga mì tsa ya kjiina'ta-la jnà nikje chroba; xín tjna xkóya. ⁸'Kiaá 'jaha'sen jè xita ra ijngo jè ra 'ji íjòn; 'kia nga kijtse jnà kjoa ra kjomà, kjokjiín-la. ⁹Nga kjè kì nda fíya-la koni 'sín tíchja jè Xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga jè Jesús, 'koaá 'sín tjinè-la nga kjoaáya-ila ya ajin-la mi'ken. ¹⁰Jnà xita kii, kiji-ni ya ni'ya-la.

Kó'sín nga jè Jesús tsakón-la ijo-la jè María Magdalena

(Marcos 16:9-11)

¹¹Tanga jè María Magdalena yaá tjna nditsiaán ya xotjoba-la chrjó mi'ken nga tíkjindáya; ko 'kia nga tíkjindáya tsasijna-niña-ní nga iskotsíjen-yá ya chrjó mi'ken; ¹²ko jò ikjali kijtse ra nikje chroba kjiya; jngo tjna ya angi sko ko jngo tjna ya ndsako ñánda nga isijna jè ijo-la Jesús. ¹³Jnà ikjali iskonangií-la, kitsò-la:

—Ji ndí chjoón, ¿mé-ni nga chindáya-ni?

Jè María kitsó-ní:

—Kíí kjindaya-na nga ijyee kàfiko jnà xita jè ijo-la Na'in-na, ko mì kì be ñánda kjiina-la.

¹⁴'Kia nga ijye kòkitsò jè María, isíjhatjií sko, ko yaá kijtse jè Jesús; tanga mì kì kjòchiya-la tsa jè Jesús. ¹⁵Jè Jesús kitsó-la:

—Ji ndí chjoón, ¿mé-ni nga chindáya-ni? ¿Yá ra fatsji?

Jè María, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa jè ra síkinda jè i'nde rakii, kitsó-la:

—Ji nàmi, tsa jíí kiikii ijo-la Na'in-na, ko'tín-ná ñánda kjiina-li mé-ni nga ma íkatsíjen-ila.

¹⁶'Kiaá kitsò-la jè Jesús:

—¡María!

Isíkáfa jè María kitsò:

—¡Raboni! (Ra 'én hebreo, Maestro tsò-ni jè 'én rakii.)

¹⁷Jè Jesús kitsó-la:

—Kì tà chjàn 'an chaájno-ná nga kjè tsa ya fia ya ñánda nga tjna jè Na'in-na. Tanga tíjchín jnà 'ndsè ko ko'tín-la nga yaá tífi kátijnako india-na jè ra Na'in-na ma ra tí'koa Na'in-no ma, jè ra Nainá-na ma ko ra tí'koa Nainá-no ma.

¹⁸'Kiaá kiji María Magdalena nga kii síkji'nchré jnà xita ra kotáyá'ta-la Jesús nga ijyee kijtse jè Na'in-ná ko tsi'kénajmí-la koni 'sín nga kitsò-la.

Kó'sín nga tsakón-la ijo-la Jesús jñà xit̄a-la*(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)*

¹⁹'Kia nga ijye kjòjñò, tije-ni nichjin 'kia nga ma'tsia xomàna, jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús tjíchjajtoó-la jè xotjòba-la ni'ya ya ñánda nga kjóxkóya, nga jñá xitaxá-la xit̄a judío tsakjón-la; 'kiaá ijchò jè Jesús nga tsasijnajin masen-la nga isíkjáya-la, kitsò-la:

—¡Ta 'koaá nda kjòn-ni! ¡Kata'se-no kjoa'nchán!

²⁰'Kia nga ijye kòkitsò-la, akjòn tsakón-la tsja kò jè ndisìn-la. Jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-la, taxkì tsjaá ki'se-la nga kijtse jè Jesús.

²¹Jesús india kòkitsò-isa-la:

—¡Kata'se-no kjoa'nchán! Koni 'sín nga isikasén-na jè Na'ín-na, 'koaá tì'sín sikásén-no.

²²Akjòn iskijnómajin-la kitsò-la:

—Chjíbé jè Inìma Tsje-la Nainá. ²³Jñà xit̄a ra sijcha'tà-la jé-la, jè Nainá tì'koaá sihijcha'tá-te-la jé-la, tanga jñà xit̄a ra mì kì sijcha'tà-la ra jìòn jè jé-la, Nainá tì'koaá mì kì sihijcha'ta-la jé-la.

Kó'sín nga jè Tomás kijtse jè Na'ín-ná nga ijye jaáya-ila

²⁴Jñà xit̄a-la Jesús ra tejò ma-ni, jè ra 'mì Tomás, jè ra tì'koaá Dídimò tsò-la ['én ra tsò-ni: Ixti'ño], tsìn-jìn ra jè 'kia nga ijchò jè Jesús. ²⁵Jñà xit̄a-la Jesús ra i'ka tsi'kénajmí-la jè Tomás nga ijyeé kijtse jè Jesús; kitsò-la:

—Ijyeé ka'ya-nájin jè Na'ín-ná.

Tanga jè Tomás kitsó-ní:

—Tsa mì kì skee jñà tsja ya ñánda nga iskí'xa jñà xo nga ma kjohí'seen najmá-ndsá kò ya ndisìn-la ñánda nga itjá'xakjá, mì kì kòkjiín-na.

²⁶Nga ijye kjomà jin nichjin, jñà xit̄a ra kotá'yá'ta-la Jesús india kjóxkóya-ni kò yaá tíjna jè Tomás 'kia. Ni'sín tjíchjajtoó-la jè xotjòba ni'ya, yaá ijchò Jesús nga tsasijnajin masen-la; kitsò-la:

—¡Kata'se-no kjoa'nchán!

²⁷Akjòn kitsò-la jè Tomás:

—Jchìni'sin najmá-ndsii ijndíi kò chítsijen-la jñà ndsá; nchrabákii ndsii kò jchìni'sin ya ndisìn-na. Kì tà chjàn kò'sín mì kì makjiín-li, katakjiín-li.

²⁸ 'Kiaá kiichja jè Tomás nga kitsò-la:

—Jì Na'in, jì-ní ra tijna ítjòn-náa kò jì-ní Nainá-na.

²⁹ Jesús kitsó-la:

—Jì Tomás, kíí makjiín-li nga ka'ya-ná. ¡Mé tã nda-la jñà xità ra makjiín-la nì'sín mì kì bexkon-na!

Mé-ni kò'sín isinda-ni jè xajon rakìi

³⁰ Taxkì kjín kjoaxkón ra nda tjín ki'sín-isa Jesús ya ngixkon xità ra kotáyá'ta-la ra mì kì tjí'ta ya xajon rakìi. ³¹ Tanga jñà 'én kìi, kíí xá isinda-ni mé-ni nga kòkjiín-najìòn nga jè Jesús ra Cristo, [jè ra xá inikasén-ni] ra I'ndí-la Nainá kò mé-ni nga 'kia nga kòkjiín-najìòn 'seé-no jè kjobinachon ra a'ta 'tse.

Kó'sín nga jè Jesús ito xità-la tsakón-la ijo-la

21 ¹ 'Kia nga ijye kjomà, Jesús tsakón india-ila ijo-la jñà xità ra kotáyá'ta-la ya andi ndáchikon ra 'mì Tiberias. Kíí 'sín kjomà jñà kjoa kìi. ² Yaá taña títsajnakjo jè Simón Pedro, kò jè Tomás, jè ra tì'koa Dídimò tsò-la, kò jè Natanael jè ra Caná i'nde-la ra chja-ni Galilea; tì'koa tjítsajna-te jñà ixti-la Zebedeo kò ngi jò-isa xità ra ya kotáyá'ta-la Jesús. ³ Jè Simón Pedro kitsó-la:

—Tì kjòn-la tífi si'kèen.

Jñà xità ra i'ka kitsó-ní:

—Tì'koaá kohíkoò-te-lajin.

Kijí-ní, 'jaha'sen jngo chitso; tanga; jè nitjen rakìoò, nímé tì isakò-la. ⁴ 'Kia nga ijye tí'se isén, Jesús, yaá ijchò kasijna ya

andi nandá, tanga jñà xita ra kotá'yá'ta-la mì kì kjòchiya-la tsa jè Jesús. ⁵Jè Jesús iskonangi-la, kitsò-la:

—Ndse, ¿a kjè sakó chiba-no tì?

Jñà xita kii kitsó-ni:

—Nimé tjín.

⁶Jè Jesús kitsó-la:

—Tikàtjen-ngindá na'ya-no ya nga kixi-la chitso ko sakó-no tì.

Xita kii, 'koaá 'sín ki'sin; isikàtjen-ngindá na'ya-la; 'kia nga tsachrjekàjin-ni, mì kì tì ma itjá'ndò-ila, nga 'ñó kjìn tì isincha. ⁷Jè xita-la Jesús ra 'ñó tsjake kjomà, kitsó-la jè Pedro:

—Jé Na'ín-ná Jesús.

'Kia nga kii'nchré jè Pedro nga jè Jesús, nditoón tsakjaya jè nachro-la, nga kijina líká-ní tsiki; ko akjòn iskjìn ya ajin nandá nga kiitjìngi-la Jesús. ⁸Jñà xita ra i'ka, kiikò chitso skanda ya andi nandá, ko tjínga-la na'ya-la nga ngi kitseé tì; tà ngatjì-la mì tsa 'ñó kjin, ta kjameé-la jngo sindò metro tjín-la skanda ya andi nandá. ⁹'Kia nga ijye itjojen ya chitso ya andi nandá, kijtse-ní nga tjítse ni'í ñánda nga tíchján jngo tì ko niño nchrajín. ¹⁰Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabáko i'ka tì ra 'sa kjòn inachrrejion nandá.

¹¹Jè Simón Pedro tsihijnoó ya chitso nga tsachrje na'ya-la; ngi taxki i'í tì ra ijncha; jngo sindò ko icháte-jàn ma-ni tì; ni'sín bato kjin ma-ni, jè na'ya, mì kì itjajtsó-jìn. ¹²Jè Jesús kitsó-la:

—Nchrabá, tichioò.

Nijngo xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kitsò ikon nga iskonangi-la yá-ni jè; nga ijyee tjíjin-la nga jè Na'ín-ná Jesús. ¹³'Kiaá 'ja Jesús nga iskábé niño nchrajín ko jñà tì ko akjòn kitsjá-la xita-la.

¹⁴Yaá ma-ni jàn 'ka nga tsakón-la ijo-la Jesús jñà xita ra kotá'yá'ta-la 'kia nga ijye jaáya-ila.

Kó'sín Jesús jàn 'ka kiichja-la jè Simón Pedro

¹⁵'Kia nga ijye tsakjèn nga'tsiò, Jesús kitsó-la jè Simón Pedro:

—Jì Simón ra ti-la Jonás, ¿a isaá 'ñó tsjacha-ná koni jñà kii? Kitsó jè Pedro:

—Jon Na'ín, 'ya-ní nga tsjakeé-la.

Jesús kitsó-la:

—Tikondji jñà ndí ixti forrè-na.

¹⁶Ra ma-ni jò 'ka, Jesús, india iskonangi-la, nga kitsò-la:

—Ji Simón ra ti-la Jonás, ¿a tsjacha-ná?

Jè Simón Pedro kitsó-ní:

—Jon Na'in, ijyee 'ya-ni nga tsjakeé-la.

Jesús kitsó-la:

—Tikondji jñà ndí forrè-na.

¹⁷Ra ma-ni jàn 'ka india iskonangi-la nga kitsò-la:

—Ji Simón ra ti-la Jonás, ¿a tsjacha-ná?

Jè Pedro kjobaa-la nga sí jàn 'ka tjín-ni nga iskonangi-la, kitsò-la:

—Ji Na'in ijyee 'ya ijye-ní; ko ndaá 'yi nga tsjake-la.

Jè Jesús kitsó-la:

—Tikondji jñà ndí forrè-na. ¹⁸Ngi kjohixí ra xin-la, 'kia nga ti'sa ti ra ji, itsjaya-ní nikje-li ko 'kiin-ní ta ñánda nga kjomejèn-li; tanga 'kia nga ji ra ijye kojchíngi, ta kjén-teé isi jñà ndsii ko kj'í xitaá siikáya-li jñà nikje-li, ko yaá iko-li ya ñánda nga mì tsa ji komejèn-li.

¹⁹'Kia nga ko'sín kitsò jè Jesús, 'koaá 'sín isichiya-ni kó'sín koma'tin jè Pedro 'kia nga kiyá, mé-ni nga jeya siikíjna-ni jè Nainá 'kia nga kiyá. Akjòn kitsò-la:

—Nchrabátjingi-ná.

Mé ra koma'tin jè xita-la Jesús ra 'nó tsjake kjomà

²⁰Jè Pedro 'kia nga isíkáfa-ni í'tsin, kijtse-ní nga yaá tínchrabátjingi-la jè xita ra 'nó tsjake Jesús, ra tijè-ni ra taña tsikijna'tako ímixa jè Jesús 'kia nga tsakjèn nga iskonangi-la nga kitsò-la: “¿Yá-ni ra ya siingatsja-li xita judío?” ²¹'Kia nga kijtse jè Pedro iskonangi-la jè Jesús, kitsò-la:

—Jè xita rakii, ¿kó'sín kama'tin ra jè?

²²Kiichjaá Jesús, kitsò-la:

—Tsa mejèn-na nga kíjnakon skanda 'kia 'an ra kjí'i india-na, mì tsa ji bako-li nga ji jchii. Nchrabátjingi-ná ra ji.

²³'Koaá 'sín kjomà-ni nga kitsò 'én ya ajin-la 'ndse nga mì-ró kì kiyá jè xita rakii. Tanga Jesús mì tsa kitsò-jìn nga mì kì kiyá. Ta kitsó-ní: “Tsa mejèn-na nga kíjnakon skanda 'kia 'an ra kjí'i india-na, mì tsa ji bako-li nga ji jchii.”

²⁴Tijé-ni jè xita rakìi ra kotá'yá'ta-là Jesús ra tsjá 'én-la nga 'koa 'sín kjomà jñà kjoa kii; kò jè tsikínda jè xajon rakìi. 'Koaá 'sín makjiín-ná nga 'én kixíi ra tíhja.

²⁵Taxki kjín kjoa ra kj'íi ki'sin-isa Jesús; ni'sín-la sinda jngó jngó skoya ta nga'tsi kjoa ra ki'sin, jñà libro ra sinda, mí-la kì kichóya-là nga tíjngo isà'nde.

Kó'sín ki'sìn jñà xità ra tsikíxáya-la Jesús

'Én ra kitsjà Jesús nga 'sà kj'íí Inìma Tsje-la Nainá

1 ¹Jì Nàmì Teófilo, jè xajon ra 'an tsikindá ítjòn-la, 'koaá 'sín tsi'kènájmí-la nga'tsì kjoa ra ki'sìn kò ra tsakón-ya Jesús skanda 'kia tì'sà tsikí'tsia nga kisíxá, ²skanda jè nìchjin 'kia nga Nainá iko india-ni ya ján ngajmi. 'Kia nga tikje fi-ni ján ngajmi Jesús, jé nga'ño-la Inìma Tsje-la Nainá isichjeén nga kitsjà xá-la jñà chí'nda-la ra xá tsjahíjin-ni. ³'Kia nga ijye tsatojin kjobiya, tsakón-la ijo-la kò kjín skoya kjoa ki'sìn nga tsakón nga ngi kixí kjoa nga tíjnakon. Nga ichán nìchjin, kjín 'ka tsakón-la ijo-la kò tì'koaá tsi'kènájmí-la a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. ⁴'Kia nga tíjnakò-isa jñà xità-la, 'koaá 'sín kitsjà-la kjohixi nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn bítjojiòn ya naxindá Jerusalén. Jchíña kjoa-la skanda 'kia nga kitjojen kjonda ra tsjá Na'in-na koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba. Ijyeé kò'sín kixin-no 'kia nga tì'sà ítjòn. ⁵Kixíí kjoa, jè Juan, ta nandá tsatínda-ni xità. Tanga mì tsa tì kjín nìchjin chija-ni nga ngi kòò Inìma Tsje-la Nainá satínda-no ra jìòn —kitsò Jesús.

Kó'sín kjomà 'kia nga jè Jesús tsihijin india-ni ján ngajmi

⁶Jñà xità ra ya títsajnakò Jesús iskonangií-la, kitsò-la:

—Na'in, ra tijna ítjòn-nájin, jñà nìchjin kì, ¿a sikíjnandíí india-ni naxindá Israel mé-ni nga tijè kotéxoma-la ijo-la?

⁷Jesús kitsó-la:

—Mì tsa jìòn bako-najìòn nga jchaa jè nìchjin; ta jngó-la jè Na'in-ná be mé nìchjin-ni kò mé hora-ní koni 'sín nga ijye iskosòn-la ra jè. ⁸Tanga 'kia nga kitjojen-nè-no jè Inìma

Tsje-la Nainá, 'kiaá tjabé-no nga'ñó. Jiòn 'kénajmí-la xita ra a'ta tsa'an i Jerusalén, ko kóho'ki nga tíngo nangi Judea ko Samaria, skanda nándá fehe'ta jè isà'nde.

⁹'Kia nga ijye ko'sín kitsò Jesús, jñà xita-la in-chikotsijeén-la, akjòn itjamíjn i'ngaá, nga jè Nainá iko india-ni ján ngajmi ján. Yaá tsikíjtsa'ma jngo ifi ko mì kì tì tsatsíjen-ila jñà xita-la.
¹⁰Jñà xita-la, 'kia nga in-chikotsíjen ján i'ngaá nga tífimíjn

Jesús, tà nditoón ijchò kincha'ta chraña jò-la xita ra kjiya nikje ra chraba kjòn. ¹¹Jñà xita kii kitsò-la:

—Jiòn ra xita Galilea 'mì-no, ¿mé-ni ko'sín ya chitsíjen-no ján ngajmi? Jè Jesús, koni 'sín ka'ya jiòn nga kàfimíjn india-ni ya ján ngajmi, kijchó nichjin nga tì ko'sín kj'íí india-nì.

Kó'sín kjomà 'kia nga itjahájin jè Matías

¹² Jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús, 'koaá 'sín inchrabà-ni ya nindo Yá Olivo nga kijì india-ni ján Jerusalén. 'Koaá 'ki chraña t̃jna-la Jerusalén koni 'ki tsjá'nde kjotéxoma nga ma fi xit̃a 'kia nga nichjin níkjáya. ¹³ 'Kia nga ijchò-ni ya naxindá Jerusalén, yaá kiimijìn ya ni'ya ra kijinasòn'nga i'ngaá ya ñánda nga síkjáya-ni jñà xit̃a k̃i ra 'mì Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo ti-la Alfeo, Simón Celote, Judas, ra ti-la Jacobo. ¹⁴ Nga'tsi xit̃a k̃i, kji'tá nichjin nga maxkóya nga jngo jt̃a 'sín kjobítsjen-la nga chja'ta-la Nainá, k̃o t̃i'koaá tjítsajna i'ka íchjín, k̃o María ra na-la Jesús k̃o jñà 'ndse.

¹⁵ Jñà nichjin k̃i, tsasèn kixífi Pedro nga kiichjajin-la jñà xit̃a ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo; maá-la tsa jngo sindo k̃o kan jñà xit̃a. Jè Pedro kitsó-la:

¹⁶ —'Ndsé, xá 'koaá 'sín t̃jínè-la nga itjasòn koni 'sín ijye kiichja kjotsee jè Inima Tsje-la Nainá 'kia nga jè David tsi'kénajmíya ya xajon ra t̃jít'a 'én-la Nainá mé ra kama'tin jè Judas, jè ra kiskèn-la ndiyá jñà xit̃a ra kitsabá'ño jè Jesús. ¹⁷ Jè Judas, t̃i'koaá koó-te ra tejò ma-najin. K̃o t̃i'koaá tijé xá 'ya-te-ni koni ngajin tsiki. ¹⁸ Jè ton ra isikijne a'ta 'tse kjoa'cho ra ki'sin, nangií tsatse jngo 'ndé-ni; akjòn kijì, skoó iskàtjen'ta-ni nangi, ngi itjoó náa'ye-la nga ichrjajndá indsi'ba. ¹⁹ 'Kia nga ijye kií'nchré ijye xit̃a naxindá Jerusalén nga ijyee 'ken jè Judas, jè 'nde rak̃i, Acéldama tsiki'ta 'í-la. 'Í rak̃i, 'I'nde Jní, tsò-ni a'ta 'tse 'én-la. ²⁰ Jè xajon 'tse Salmo, 'koaá 'sín tichja nga tsò:

Jè ni'ya-la katjajna tiya,
k̃o k̃i niyá ra bitsaya.

Ko t̃jín jngo-isa Salmo ñánda nga tichja ra tsò:

Kj'íi xit̃a katjaha'sen ngajo-la xá-la.

²¹ 'Machjeén-ní nga t̃ijnà katjahjín jngo-ni ra ngajo-la Judas, jñà xit̃a ra tjítsajna-jin-ná ijndíi ra t̃jímako-ná skanda kjotsee 'kia nga tsajmekó-ná Jesús, ²² ma'tsia-ni 'kia nga tsatínda xit̃a Juan, skanda 'kia nga kijimijìn india-ni Jesús ján ngajmi, mé-ni nga jè xit̃a ra t̃jahjín k̃jna k̃o-ná, t̃i'koaá tsjá 'én nga jè Jesús ijyee jaáya-la — kitsò Pedro.

²³'Kiaá tsjahíjin jò x̄ita: jngo ra 'mì José, t̄i'koaá t̄j'itasòn 'í-la nga Barsabás 'mì k̄o nga Justo 'mì-te; jè x̄ita ra ijngo, Matías 'mì. ²⁴Ak̄jòn kiichja'ta-la Nainá, kitsò:

—Ngaji N̄a'in, nga 'yaxkin inìma-la nga'tsi x̄ita, k̄o'tín-nájin n̄aa-ni ngajò x̄ita k̄i nga ijye kàchjaájin, ²⁵mé-ni nga jè skaábé-ni jè xá ra isixáya-la jè Judas, jè ra isíkijna 'kia nga tsakátsji-jé, nga kiji i'nde ya n̄anda bako-la.

²⁶Tsajoóndacha-ní nga isíská-kjo. K̄o jé Matías isikijne. Jé kjamà-ni tejò x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús j̄nà ra tejngo ma-ni nga t̄i'sa íjtòn.

Kó'sín kjomà 'kia nga itjojen jè Inìma Tsje-la Nainá

2 ¹'Kia nga ijchò nichjin 'tse 'sí Pentecostés, nga'tsi x̄ita ra makjín-la a'ta 'tse Cristo jngoó jtín títsajna nga'tsiò. ²Tà nditoón ina'yá-la, nga 'nó jane ra ngajmi inchrabà-ni, koni jngo tjo ra 'nó tí'ba. Ina'yá-la kóho'ki ya aya ni'ya n̄anda nga títsajna j̄nà x̄ita k̄i. ³K̄o tsatsijen-la nijen ra koni k̄jòn

ni'í k̄jòn; tsabíya-la nga jngó jngó x̄ita, k̄o yaá isijnasòn-la.

⁴Nga'tsi x̄ita, ngi ndaa isijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, ak̄jòn tsikí'tsia nga kiichja 'én-la x̄ita ra k̄j'í naxindá koni 'sín isichiya-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga kichja.

⁵Nichjin k̄i, yaá títsajna ya naxindá Jerusalén x̄ita judío ra bexkón Nainá ra k̄jìn t̄jín-ni naxindá n̄anda nga inchrabà-ni kótíjngo isà'nde. ⁶J̄nà x̄ita ra ya títsajna ya naxindá Jerusalén, kjóxkóya-ní nga'tsiò 'kia nga kii'nchré-la ra jane. K̄o 'kia nga kii'nchré-la x̄ita-la Cristo nga ma-la chja jngó jngó skoya 'én-la

x̄ita ra ya t̄itsajna, m̄i k̄i kjòchiya-l̄a mé-ni nga k̄o kjamà-ni.

⁷Tà 'koaá kjomà-l̄a, t̄i'koaá tà kjóxkón-l̄a, kitsò-l̄a xákjén:

—¿A mí tsa x̄ita Galilea nga'tsì x̄ita ra ko'sín in-chichja?

⁸¿Kó'sín ma-ni na'yá-lá 'én-ná ra nakjé nga jngó jngó-ná ra xìn nax̄indá tsajién? ⁹Nga'tsì x̄ita ra i t̄itsajneé, t̄jín ra x̄ita Partia, t̄jín x̄ita Media, x̄ita Elam, x̄ita Mesopotamia, x̄ita Judea, x̄ita Capadocia, x̄ita Ponto, x̄ita Asia, ¹⁰x̄ita Frigia, x̄ita Panfilia, x̄ita Egipto, x̄ita Libia ra ya chraña'tá-l̄a Cirene. T̄i'koa t̄jín x̄ita Roma ra i t̄itsajna Jerusalén. T̄jín ra ngi x̄ita judío. T̄i'koaá t̄jín ra tà jahat̄j̄iya-l̄a nga x̄ita judío kjomà. ¹¹T̄i'koaá t̄jín x̄ita ra nchrabá-ni Creta k̄o Arabia. ¿Nga'tsì-ná kàna'yá-lá k̄joxkón 'tse Nainá koni 'sín kàchja nga jngó jngó skoya 'én-ná!

¹²Nga'tsì x̄ita tà isinchaxkón-l̄a, m̄i t̄i k̄i machiya-il̄a, kitsò-l̄a xákjén:

—¿Kó'sín tsò-ni kjoa k̄i?

¹³T̄jín i'ka ra tà tsijnòke-ní, kitsò:

—¿Xita 'chíí, j̄nà x̄ita k̄i!

J̄nà 'én ra tsi'kénajmí Pedro

¹⁴Kiaá tsasijna kixi Pedro k̄o x̄ita ra tejngo ma-ni; 'n̄o kiichjajin-l̄a x̄ita, nga kitsò:

—Jiòn, nga'tsì-niò ra x̄ita Judío 'mì-ná, k̄o nga'tsì-niò ra xìn nax̄indá-no ra i t̄itsajna Jerusalén, ndaá katasijin-no, ndaá t̄iná'ya 'én ra kichj̄a. ¹⁵Mì tsa 'chì-jìn j̄nà x̄ita k̄i koni 'sín bixó jiòn. ¿Kó'sín koma-ni nga k̄o'chì? Ki 'saá ijchò las nueve nga taj̄nò. ¹⁶J̄ná t̄ibitjasòn 'én ra kiichja x̄ita ra tsi'kìn Joel, ra kiichja ngajo-l̄a Nainá kjotsee nga kitsò:

¹⁷'Koaá 'sín tsò Nainá:

'Kia nga tímachraña nga kjehe'tà isà'nde,

siká'bí-l̄a Inìma Tsje-na nga'tsì x̄ita ra t̄jín nga t̄j̄jtsa

isà'nde;

j̄nà ixti 'xìn-no k̄o ixti íchjín-no 'aán kichja ngajo-na;

j̄nà ixti-no ra 'sa in-chimajchá, skeé k̄joxkón ra nda t̄jín a'ta

'tse Nainá;

k̄o j̄nà ra x̄ita jchínga, nij̄ná 'kì-l̄a.

¹⁸Ngì kjohixi-ní, j̄nà nìchjin k̄i,

j̄nà x̄ita ch̄i'nda-na j̄nà ra x̄ita 'xìn k̄o ch̄i'nda-na ra íchjín

siká'bí-l̄a Inìma Tsje-na

mé-ni nga kichja ngajo-na.

19 Ján ngajmi kjín kjo_xkón jcha-la,
 ti'koaá i a'ta nangi jchaá-la kjo_xkón
 nga 'ñó xaá_jten ra jní,
 kō ra ngi ni'í kō tjó ni'ndi tsjè ra ifi kjòn.

20 Jè tsá'bí, kojño-ní,
 kō jè sá, koni 'ki jní 'ki kōma,
 'kia nga tikjè 'fiì jè Na'ín-ná
 nga ki_ìndajín-la jña xitá isà'nde,
 jè nichjin ra 'ñó xkón kō ra 'ñó jeya.

21 Tanga nga'tsì xitá ra kichja'ta-la Nainá
 kitjokajiín jè kjohi'in 'tse jé-la.
 [Kíí tsò 'én-la Nainá ra kitsjà Joel (2:28-32).]

22 'Tín'ya ra xitá Israel 'mì-no 'én ra koxín-no: Jiòn, nda
 tjíjin-no, Nainá nda tsakón nga jè Jesús ra Nazaret 'tse,
 tjín-la kjotéxoma. Xkón kijcha-no nga koki'sín kjo_xkón ra
 tse nga'ñó tjín-la, kō nga koki'sín kjoa ra bakón kjo_xkón-la
 Nainá. 23 Tanga jè Nainá ijyee kō'sín tjínda-la kō ijye tjíjin-la
 skanda ti'sa-ni nga kjo'tsia nga kó'sín kōma'tin. 'Koaá ma-ni
 nga jiòn tsako-no nga indabá'ñó kō ini'ken nga inìngatsja xitá
 ra mì be_xkón kjotéxoma nga tsaká'ta krò. 24 Tanga jè Nainá
 isikjaáya-ila; kisíkjñandí'ni jè kjohi'in ra tjín 'tse kjobiya, tà
 ngatjì-la nga mì ti kì kōma-ni nga jè kjoabiya jtsaba'ñó. 25 Jè
 xitaxá ítjòn ra tsí'kìn David, kíí'sín kitsò ra a'ta 'tse Jesús:

Kíjtse-náa jè Na'ín-ná kó'sín nga tíjna ítjòn ki'ta-na;
 'kia nga ya tíjna'ta-na ya nga kixi-na, mì tsa mé kjoa ra
 skajiaan.

26 'Koaá ma-ni nga matsja-la jè inìma-na,
 ti'koaá 'ñó matsja-la jè nijen-na nga se.

Kō jè ijo-na ndaá si_ìkjáya nga skoóna-la jè kjoa tsaji,

27 tà ngatjì-la nga mì tsa ya síkíjni inìma-na ya i'nde-la mi'ken
 ti'koaá mì kì k'i'ndi nga kji'ndo ijo-na,
 'an ra chi'nda tsje-li ma.

28 Jíí tsakon-ná ndiyá 'tse kjobinachon,
 kō 'kia nga ya kótijna'ta-la, tseé kjotsja 'se-na.

[Kíí tsò 'én-la Nainá ra kitsjà David. (Salmo 16:8-11)]

29 'Jè David, 'koaá 'sín kiichja a'ta 'tse Cristo. Ngi 'én kixíí ra
 koxin-no 'ndsé: xitá jchínga-ná David, ijyee kjotseé 'ken, ti'koa
 isìhi'nde-ní. Jè chrjó mi'ken-la, takó tíjna skanda nichjin 'ndi
 'ndi. 30 Tanga jè David, jngoó xitá ra kiichja ngajo-la Nainá.

Ijyeé kò'sín tjiin-là koni 'sín kitsjà-là tsa'ba Nainá nga ya kjinchrabà-ni a'ta 'tse tje-là jè Cristo nga kína ngajo-là koni xitaxá ítjòn. ³¹Jè David, 'koaá 'sín kiichja a'ta 'tse Cristo nga kjoaáya india-ila nga kitsó: Mì kì tsa ya sijna jè inìma-là ya i'nde-là mi'ken, ti'koaá mì kì kji'ndo jè ijo-là. ³²Nainá, ijyeé isikjaáya-ila jè Jesús. Nga'tsi-najin, kí kò'sín inchi'bènajmí kixi-najin nga xkón kjón kijcha-najin nga'tsi kjoa ra kjomà. ³³Nainá jeya isíkijna Jesús, isíkijna'ta ya nga kixi-là; itjábé-là jè Inìma Tsje-là Nainá koni 'sín ijye tsi'kìn-là. Kò jè Jesús isika'bísòn india-ni jè Inìma Tsje-là Nainá ra ki'tsi-là. Kí kò'sín inchi'ya-najìon kò inchina'yá-no. ³⁴Jè David, mì tsa ngajmì kìmijìn tanga 'koaá 'sín kitsò:

Jè Nainá kitsó-là jè ra Ni-na ma:

“Í tìjna'tá-ná ya nga kixi-na,

³⁵ skanda 'kia nga sikítsajngangia jñà xitá kondra-li ñánda nga ijnchasòn jñà ndsaki.”

³⁶'Ndaá katasijin-no jìon ra xitá naxindá Israel 'mì-no, nga 'ñó kixi tjin kjoa nga jè Jesús ra jìon tsaka'ta krò, 'koaá 'sín isíkijna Nainá nga jè-ní ra tìjna ítjòn-ná, kò tije-ni ra Cristo [xitá ra xá isikasén-ni Nainá] —kitsó Pedro.

³⁷'Kia nga kí'nchré 'én ra kotsò jñà xitá ra ya túsajna, isíkájno-ni ya ajin inìma-là; 'kiaá iskonangi-là Pedro kò xitá xákjín ra i'ka, jñà ra ti'koa xá tsikíxáya-là Jesús. Kitsò-là:
—Jìon 'ndsé, ¿mé ra 'sian-jin?

³⁸Jè Pedro kitsó-là:

—Tikájno jé-no, kì tì tsja jé fatsji-no. Tatindá ijo-no a'ta 'tse Jesucristo nga jngó jngó-no, mé-ni nga sihijcha'ta-no jé-no jè Nainá, ti'koa tsjá-no jè Inìma Tsje-là. ³⁹Koni 'sín ijye kitsjà 'én-là jè Nainá, jè 'én ra tsikijna, tsajión-nó; ti'koaá 'tseé ixti-no, kò 'tseé nga'tsi xitá ra kjin túsajna, kò nga'tsi xitá ra jè sabá Nainá askan kichja-là —kitsò Pedro.

⁴⁰Kò kijn 'én kiichja-jin-isa-là. 'Nó kiichjako. Kitsò-là:

—Tìncha'tàxin-la jè kjohi'in ra tjábé-là jñà xitá ra 'cho 'sion!

⁴¹Jñà xitá ra kjokjín-la 'én ra kiichja Pedro isatíndá-ní, ma-là tsa jàn jmi xitá ra 'jaha'sen'ta-là jè nichjin 'kia.

⁴²Kóhotjín xitá, ngi kixí kiìko 'én ra kí'nchré koni 'sín tsakón-ya-là jñà xitá ra xá tsikíxáya-là Jesús, ti'koaá kjóxkóya ki'ta-ní kò tañaá tsakjèn-kò xákjén kò tsikítsa'ba-là Nainá.

Kó'sín isíjchá ijo-la jñà xità ra kjokjiín ítjòn-la a'ta 'tse Cristo

⁴³ Nga'tsi xità ra ya títsajna, ta itsakjón-ní 'kia nga kijtse nga kjín skoya kjonda kò kjoxkón ki'sin jñà xità ra tsikíxáya-la Jesús. ⁴⁴ Nga'tsi xità ra ijye kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo ndaá tsikitsajnajtín kò síka'bí-la xákjín nga'tsi tsajmì ra tjín-la nga jngó jngó-ni. ⁴⁵ Jñà nangi-la kò tsajmì ra tjín-la tsatína-ní, akjòn isijòya-ni ton-la mé ra chija'ta-la nga jngó jngó xità. ⁴⁶ Nìchjin nchijón-ní nga maxkóya ya nditsin ingo ítjòn-la xità judío, kò ya ni'ya-la xákjín nga síjòya niño nchrajín, kò tañaá bakjèn-kjo; tjín-la kjotsja kò kjoa indakjoa ya ajin inìma-la. ⁴⁷ Kji'tá nìchjin jeya síkíjna Nainá; kò jñà xità naxindá 'nó tsjake kjomà. Kò jè Na'ín-ná nìchjin nchijón kisikjìn-ya-isa jñà xità ya ajin naxindá-la Cristo, jñà xità ra jè Nainá mejèn-la nga kitjokajin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la.

Kó'sín ma kjonda-ni jngo ndí xità ra mì kì ma fì

3 ¹ Jngo nìchjin, ijchó-la tsa las tres nga ngxìdòn 'kia nga chja'ta-la Nainá jñà xità, jè Pedro kò Juan yaá kijì ya aya ingo ítjòn 'tse xità judío. ² Ya xotjòba-la ingo ítjòn, jñà xità, nìchjin nchijòn bijchó síkíjna jngo ndí xità imà ra mì kì ma fì. Jè ndí xità imà rakìi, mì kì ma fì skanda nga tì'sa kitsin. Yaá bijnajto ki'ta ya xotjòba-la ingo, jè xotjòba ra 'mì: Jè ra 'nó nda 'ki. Jè ndí xità imà rakìi, toón síjé kjotjò-la jñà xità ra 'faha'sen nditsin ingo. ³ Jè ndí xità imà rakìi, 'kia nga kijtse jè Pedro kò Juan nga inchi'faha'sen nditsin ingo, isíjé kjotjò-la ton. ⁴ Jè Pedro kò Juan, isko'án jè ndí xità rakìi; jè Pedro kitsó-la:

—¡Chjí'an-nájin!

⁵ Jè ndí xità imà isko'án-ní; kò 'koaá 'sín kjomà-la koni tsa tjín ra tsjá-la. ⁶ Tanga jè Pedro kitsó-la:

—Nimé ton tjín-na; tsìn-na ton jè ra chroba kò ra sinè, tanga jè ra tjín-na tsja-la: ngi koó nga'nó ra kitsjà-na Jesucristo ra Nazaret i'nde-la, 'koaá 'sín xin-la, tìsítjiin, kò tìtjájme-ni.

⁷ Jè Pedro, 'kia nga kò kitsò-la, iskábé tsja nga kixì, iskimítjen; nditoón ki'se-ilà nga'nó jñà yá ndsako kò tsji ndsako. ⁸ Jngoó iski'nga nga tsasítjen-ni; akjòn tsikí'tsia nga ma tsajme-ni; 'jaha'sen-kò nditsin ingo jè Pedro kò Juan, kji'nga kjitsiña nga isitsjako Nainá nga jeya isikíjna. ⁹ Nga'tsi

xit̄a nax̄indá k̄ijtseē jè xit̄a rak̄īi nga ijye ma fi-ni k̄o nga jeya isík̄ijna jè Nainá. ¹⁰Ta k̄jóxkón-la xit̄a, ti'koaá tà itsakjón-ní koni 'sín nga kjomà'tin, nga bexkon-ní nga jé xit̄a rak̄īi ra bijnajto ki'ta ya xot̄joba-la ingo nga síjé k̄jot̄jò ton, xot̄joba ra 'mì: Jè ra 'ñó nda 'ki.

'Én ra kiichjaya Pedro ya ingo, ya ngitjōbā ra 'mì Salomón

¹¹Jè xit̄a ra ijye kjonda-ni, mì k̄i tsjin Pedro k̄o Juan nga itsabá'ñó. Nga'tsì xit̄a nax̄indá tà 'koaá kjomà-la; ngi tsahachikon-ní nga kijit̄j̄ingi-la j̄nà xit̄a ya ngitjōbā ra 'mì Salomón. ¹²Jè Pedro, 'kia nga k̄ijtse xit̄a nax̄indá, kitsó-la:

—Nga'tsì-no ra xit̄a Israel 'mì-ná, ¿mé-ni nga maxkón-no? ¿Mé-ni ngajin chi'án-nájin? ¿A 'koaá 'sín níkītsjen j̄iòn nga nga'ñó tsajin-nájin k̄o tsa kjonda tsajin-nájin ra kamanda-ni ndí xit̄a ima rak̄īi jè ra mì k̄i ma fi tsiki? ¹³Jè ra Nainá-la ma jè Abraham, k̄o jè Isaac, k̄o jè Jacob ra ti'koa Nainá-la

xit̄a jchínga-ná, jé ra jeya kásíkijna Jesús ra l'ndí-la ma; jè Jesús ra jìòn inìngatsja xit̄axá, 'kia nga jè Pilato mejèn-la isíkijnandií-ni, tanga jìòn, mì kì ki'tsì'nde. ¹⁴ Jìòn, ta isaá inachrjengio jè ra Xit̄a Tsje k̄o ra Xit̄a Kixi; k̄o jé iníjé nga isijnandií-ni jè ra xit̄a isì'ken. ¹⁵ Jión ini'ken jè ra ma-la síkijnakon-ná tanga jè Nainá isikjaáya-la. Nga'tsi jñà kjoa k̄i, nda k̄jón kijcha-jin. ¹⁶ Jé Jesús kátsjá-la nga'nó nga kamanda-ni jè xit̄a ra inchi'ya jìòn ra t̄i'koa 'yaxkon jìòn; tanga kií-ní nga 'nó makjiín-la ra a'ta 'tse Jesús. Kií-te nga t̄i'koa 'nó makjiín-najin nga kamanda-ni jè xit̄a rak̄i; k̄o ndaá ka'ya jìòn ra i t̄itsajna kó'sín koma.

¹⁷ Jìòn 'ndsé, be-ná 'kia nga k̄o'sín ki'nià jìòn k̄o xit̄axá-no, nga ini'ken jè Jesús, kií k̄o'sín ki'nià-no nga mì kì machiya-no kjoa ra ki'nià. ¹⁸ Jè Nainá, 'koaá 'sín isìhitjasòn koni 'sín ijye tsi'kénajmíya nga'tsi xit̄a ra k̄iichja ngajo-la k̄jotseé nga jè Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá], 'koaá 'sín t̄jínè-la nga kiyá. ¹⁹ Kií k̄o'mì-lajin, t̄ikájno jè jé-no, kì t̄i tsja jé fatsji-no; jè Nainá tangí'ta-la mé-ni nga s̄ihijcha'ta-no jè jé ra t̄jín-no k̄o ak̄jòn tsjá-no k̄jo'nchán ra chija-la inìma-no, ²⁰ mé-ni nga ma s̄ikasén-no jè Cristo ra ijye Nainá k̄o'sín tsjahjín nga t̄i'sa-ni, ra t̄ijè-ni Jesús. ²¹ Jè Cristo yaá k̄jna ján ngajmi skanda 'kia nga jè Nainá s̄ixitseyá india-ni nga'tsi kjoa ra t̄jín. Nga 'koaá 'sín tsi'kénajmí skanda t̄i'sa-ni k̄jotseé jñà xit̄a tsje-la Nainá ra k̄o'sín k̄iichja ngajo-la. ²² Jè Moisés, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xit̄a jchínga-ná: “Jè Na'ín-ná jè ra Nainá, tiyaá k̄ochrjekàjin jngo-ni ra xit̄a xàngioo jè ra k̄ichja ngajo-la Nainá koni 'an. Jé t̄ihitjasòn-la koni 'sín koaako-no k̄o nga'tsi kjoa ra 'k̄eènajmí-no. ²³ Nga nga'tsi xit̄a ra mì kì k̄ji'nchréhijon-la, jngo-kjá t̄jáhixìn-ní ya ajin naxindá 'tse.”

²⁴ Nga'tsi xit̄a ra k̄iichja ngajo-la Nainá, ma'tsia k̄jòn-ni 'tse Samuel skanda 'ndi 'ndi, sabà kií 'én tsi'kénajmí mé kjoa ra tíma nichjin 'ndi. ²⁵ A'ta tsajión k̄itjasòn-ni jñà 'én ra ijye kitsjà-la Nainá jñà xit̄a ra isìchjeén nga k̄iichja ngajo-la. T̄i'koaá k̄jonda tsajión-nó koni 'sín tsikíndajín jngo kjoa Nainá k̄o xit̄a jchínga-ná 'kia nga kitsò-la Abraham: “A'ta 'tseé t̄je-li k̄ochikon'tin-ni nga'tsi xit̄a ra t̄jín nga t̄jít̄sa isà'nde.” ²⁶ Jè Nainá, 'kia nga ijye isikjaáya-ilá l'ndí-la, jión isikasén ít̄jòn-no mé-ni nga isìchikon'tin-no nga koma kjoaat̄jìya-no nga jngó jngó-no t̄i'koa mì t̄i kì 'cho 'sian-no —kitsò Pedro.

Kó'sín nga kiiko jñà xitá jè Juan kò Pedro ya ngixkòn xitaxá

4 ¹Pedro kò Juan, 'kia nga inçhibáko-isa xitá naxindá, ijchó jñà na'mì, tjen-kò jè xitá ítjòn-la polsiya ra síkinda ingo ítjòn kò jñà xitá saduceo. ²'Nó jti kjomà-la nga kò'sín tsakón-ya-la xitá naxindá jè Pedro kò Juan nga kjoaáya india-ila xitá ra ijye 'ken koni 'sín nga jaáya-la Jesús. ³Itsabá'ñó-ní, kò akjòn kiiko nga isikjaha'sen ndayá, nga ijyee kjòhixòn 'kia; skanda ma nchijón kisindajín-la. ⁴Tanga 'ñó kjín ma-ni xitá ra kjokjiín-la 'kia nga kií'nchré 'én ra kiichja. Skanda kjomá-la tsa 'òn jmi xitá-la Jesús ra ngi tà xitá 'xín, kò xìn ra íchjín.

⁵Ra ma nchijòn, kjóxkóya-ní ya ján Jerusalén jñà xitá ítjòn-la xitá Judío kò xitá jchínga kò xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. ⁶Ti'koaá yaá títsajna Anás, ra na'mì ítjòn, kò Caifás, kò Juan, kò Alejandro, kò nga'tsì ra xitá xákjín jñà na'mì ítjòn. ⁷Akjòn 'kiaá kiijch'à jè Pedro kò Juan, isikinchá masen nga iskonangi-la, kitsò-la:

—¿Yá 'tse nga'ñó? Kò, ¿yá ra kátsjá'nde-no nga kotjín kjoa ra 'nià?

⁸Jè Pedro nda kjón tjíjin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá; kitsò:

—Jiòn ra xitaxá ítjòn 'mì-no kò ra xitá jchínga-la naxindá Israel: ⁹¿A ta kií xá inçhichjinangi-nájín nga mejèn-no jchaa jè kjonda ra ki'nià-jín, kò kó'sín kjomà-la nga kjonda-ni jè ndí xitá ra mì kì ma fì tsiki? ¹⁰'Koaá 'sín kinákjoa kixi-jín ya ngixkòn jiòn mé-ni nga kata'nchré ijye-ni xitá naxindá Israel. Xitá rakì, ra tíjna ya ngixkòn jiòn, a'ta 'tseé Jesucristo ra Nazaret i'nde-la kjonda-ni. Tijé-ni ra ini'ken jiòn nga tsakja'ta krò tanga jè Nainá isikjaáya-ila. ¹¹'Koaá ngoya-la jiòn koni chjinechrjò ra bínda ni'ya. Inachrjengi-nó Jesús koni jngo najo ra nímé chjí-la. Tanga 'ndí 'ndí, jè Nainá, 'koaá 'sín isíkijna koni jngo najo ra isa 'ñó chjí-la jè ra bí'ñoýa ya nga chrjangi-la ni'ya. ¹²Jè Nainá, tà jngoó-ni xitá ra isikasén i a'ta nangi ra ma kochrjekàjin-ná kjohi'in ra kjoa 'tse jé-ná, ta jè-ni Jesucristo. Tsìn ljngo-isa xitá ra kjí'í —kitsó Pedro.

¹³Jñà xitaxá, 'kia nga kijtse nga 'ñó chja jè Pedro kò Juan nga mì kì tsakjón, ti'koaá kijtse nga taxkì ndí xitá-ní nga mì tsa tse xajon ma-la, ta kjóxkón-la; 'kiaá kjòchiya-la nga jñà

xit̄a k̄i, yaá tsikimako kiti Jesús. ¹⁴Ti'koaá kijtse-te nga ya síjna jè xit̄a ra ijye kjonda-ni, 'koaá 'sín ma-ni nga mì t̄i k̄i kó kitsò-ila. ¹⁵'Kiaá koki'mì-la nga katitjo jngoh̄jta ya ñánda nga tj̄tsah̄jyo j̄nà xit̄a; ak̄jòn j̄nà xit̄a k̄i tsajoóya-ni. ¹⁶Kitsò-la xákj̄n:

—¿Mé ra sikeé j̄nà xit̄a k̄i? Nga'tsi j̄nà xit̄a nax̄inda Jerusalén, ijyeé tj̄j̄in-la jè k̄joxkón ra ki'sin; k̄o j̄ièn mì k̄i koma kí'meé. ¹⁷Tanga kinchaxkón-lá mé-ni nga mì t̄i k̄i kobísòn-ni jè k̄joa rak̄i, k̄o mé-ni nga ni-t̄i-jngo xit̄a 'keènajm̄i-isa-la ra a'ta 'tse Jesús.

¹⁸'Kiaá kiichja india-ila Pedro k̄o Juan; kitsjá-la k̄johixi nga jngo kjá mì k̄i t̄i tj̄'nde-la nga 'keènajm̄i-isa-la xit̄a, k̄o nga kokòn-ya-isa-la ra a'ta 'tse Jesús. ¹⁹Jè Pedro k̄o Juan kiichja-ní, nga kitsò:

—Nda tik̄itsjen j̄iòn, ¿a ndaá tj̄in ya ngixk̄on Nainá nga j̄iòn s̄ikitjasòn-laj̄in k̄o mì tsa jè Nainá kit̄jasòn-la? ²⁰Nga mì k̄i koma jyò kitsajna-j̄in, k̄jo'ño kinákjoa-j̄in a'ta 'tse k̄joa ra nda kijcha-j̄in k̄o ra nda kina'yá-j̄in.

²¹J̄nà xit̄axá mì k̄i isakò-la kó'sín s̄iiko nga tsjá-la k̄johi'in, tà tsincháxkón-la, k̄o ak̄jòn isik̄ih̄jyond̄i-ni, nga nga'tsi j̄nà xit̄a nax̄inda, 'ño jeya isik̄ijna Nainá ta ngat̄j̄i-la jè k̄joxkón ra kjomà. ²²Nga jè xit̄a ra kjonda-ni, tsatoó ichán nó tj̄in-la 'kia nga kó'sín kjomà'tin jè k̄joxkón rak̄i.

**Kó'sín nga is̄jé-la nga'ño Nainá j̄nà xit̄a
ra k̄jokj̄in-la a'ta 'tse Cristo**

²³'Kia nga ijye tsikitsajnand̄i-ni Pedro k̄o Juan, kij̄i-ni ya ñánda títsajna j̄nà xit̄a xákjién; tsi'kénajm̄i ijyeé-la kó'sín kitsò-la j̄nà na'mi ít̄jòn k̄o j̄nà xit̄a jchínga. ²⁴J̄nà xit̄a xákjién, 'kia nga ijye kí'nchré koni 'sín ki'senajm̄i-la, jngoó jt̄a ki'sin k̄jób̄itsjen-la nga kiichja'ta-la Nainá, kitsò:

—Na'in j̄i ra Nainá 'mì-li, ra tsikindi jè ngajmi, k̄o jè nangi k̄o jè ndáchikon, k̄o nga'tsi tsajm̄i ra tj̄in ya isà'nde, ²⁵'koaá 'sín kisi nga inichj̄in tsa'ba chi'nda-li David jè ra xit̄a jchínga-naj̄in kjomà, nga is̄ichiya-la jè Inim̄a Tsje-li 'kia nga kitsò:

¿Mé-ni nga ma'tsen-ni j̄nà xit̄a isà'nde?

K̄o j̄nà xit̄a nax̄inda, ¿mé-ni j̄nà bínda-ni k̄joa ra nì mé chj̄i-la?

²⁶ Kjóxkóyaá jñà xitaxá ítjòn ra tjin ya isà'nde; isìjngoó ijo-la jñà xita ra inçibatéxoma nga kondra kiji-la Nainá ko jè Cristo [jè ra xá isikasén-ni Nainá].

²⁷ Kixí kjoa, jè Herodes ko Poncio Pilato, ko ra mì tsa xita Judío, ko jñà xita naxindá Israel, kií xá tsikjítín-ni ijo-la ya naxindá rakii, nga kondra kiji-la jè l'ndí-li Jesús ra xita tsje ra xá ji ichjaájin-ni nga inikasín nga jè ra Cristo. ²⁸ Jñà xita kii, 'koaá 'sín ki'sin koni 'sín ijye ichosòn-la ji kjotseé nga tjinè-la nga ko'sin kokama. ²⁹ Na'in, chítsijen-la ji xita kii nga mején-la sketon-najin; ko tisiko-nájin ra chi'nda-li 'mì-nájin nga mì kiskón-jin 'kia nga kinákjoaya jin jñà 'én-li. ³⁰ Takín jè nga'ño ra tjin-li nga katanda-ni jñà xita ra kiya; ko 'tìin kjoxkón a'ta 'tse Chi'nda Tsje-li Jesús, jñà kjoxkón ra bakón jè kjoajeya-li.

³¹ Kia nga ijye kiichja'ta-la Nainá, chón 'tsa ya i'nde nándá nga títsajna. Nga'tsi xita ra ya títsajna ngi ndaá isijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá; ko mì ti kii itsakjòn-ni nga kiichjaya 'én-la Nainá.

Kó'sín nga'tsi tsajmì ra tjin-la nga'tsi xita jngoó ki'sin

³² Nga'tsi xita ra ijye kjokjiín-la, ngàsòn ngáyaá tjin inìma-la ko kjóbítsjen-la; ko nga'tsi tsajmì ra tjin-la nga jngó jngó xita, 'tse ijye-ní kóhotjion. Nijngo ra kitsò: “Tsajmì ra tjin-na, tsa'an tajngo-ná.” ³³ Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús 'ño tse nga'ño ki'se-la nga kitsjà 'én a'ta 'tse Jesús ra tjina ítjòn-ná, nga jè Jesús ijyeé jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. Ko nga'tsi jñà xita kii, Nainá 'ño nda isichikon'tin. ³⁴ Koaá 'sín kjomà-ni nga nga'tsi xita mì mé tsajmì isijchija'ta-la ra machjeén-la. Jñà xita ra tjin-la nangi ko ra tjin-la ni'ya, tsatína-ní; akjòn fiko ijye jè ton-la tsajmì ra batína; ³⁵ yaá síngatsja jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús; akjòn síka'bí-la xákjién nga jngó jngó mé ra chija'ta-la. ³⁶ Koaá 'sín ki'sin jngo xita Levita ra José 'mì ra ya i'nde-la naxindá Chipre. Jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús, jngo 'í tsikí'ta-la nga Bernabé kitsò-la. (Xita ra sí'ño ikon-ná, tsò-ni jè 'í rakii.) ³⁷ Xita rakii, kijjnaá jngo 'ndé-la nangi; tsatína-ní; akjòn 'jiikó jè ton-la; isingatsja jñà xita ra tsikíxáya-la Jesús.

Kó'sín tsakátsji-jé jè Ananías kō Safira

5 ¹Tanga jngo x̄it̄a 'x̄in ra 'mì Ananías kō jè chjōón-la Safira 'mì, t̄i'koáá tsatína jngo 'ndé-te nangi-la. ²X̄it̄a rak̄īi tsajoóya-ni kō chjōón-la nga tsikí'ma chiba jè t̄on chj̄í nangi-la. Ta chibaá 'j̄iikó nga isingatsja j̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Jesucristo. ³Jè Pedro kitsó-la:

—J̄i Ananías, ¿mé-ni kabi'nde-ni nga jè x̄it̄a-níí ka'faha'sen-jin ya in̄im̄a-li nga mejèn-li kach̄indochoa-la jè In̄im̄a Tsje-la Nainá? ¿Mé-ni kabi'ma chiba-ni jè t̄on chj̄í nangi-li? ⁴¿A mí tsa tsaji jè nangi? 'K̄ia nga ijye kabatini, ¿a mí tsa tsaji-ti jè t̄on-la? ¿Mé-ni kó'sín k̄aník̄itsjen-ni ya ajin in̄im̄a-li? Mì tsa x̄it̄a-j̄in ra mejèn-li kab̄indochoa-la, jè sabà Nainá.

⁵Jè Ananías, 'kia nga kií'nchré j̄nà 'én k̄īi, iskàtjen'tá ya nangi; ak̄j̄on 'ken. Nga'tsì x̄it̄a ra kií'nchré nga kó'sín kjomà, taxk̄i 'nó itsakj̄on. ⁶'K̄iaá 'ji i'ka ixti 'x̄in ra ijye iskasòn nó-la, isík̄ájté nikje ijo-la Ananías; ak̄j̄on tsachrje ya ni'ya, nga k̄īi kíhijin.

⁷T̄a'koá ijyee-la t̄j̄in-ni tsa j̄an hora 'kia nga 'ji Safira jè chjōón-la Ananías; kō mì k̄i t̄j̄j̄in-la tsa mé kjoa ra kjomà. ⁸Jè Pedro iskonangí-la kitsò-la:

—¿A 'koáá t̄j̄in tsatina-no jè nangi-no koni t̄j̄in bixó? Jè chjōón rak̄īi kitsó-ní:

—Jon, 'koáá t̄j̄in tsatina-n̄ij̄in.

⁹'K̄iaá kitsò-la jè Pedro:

—'K̄ia kó'sín ichibàya-no, ¿a 'koáá 'sín ma-no nga maá jchóndacha-la jè In̄im̄a Tsje-la Nainá? Ch̄ítsijen-la j̄nà x̄it̄a ra ya ij̄nchajto x̄ot̄j̄oba ni'ya, j̄nà k̄àfi kíhijin jè 'x̄in-li; t̄i'koáá ngaji j̄nà iko-te-li.

¹⁰Chjōón rak̄īi, ta nd̄it̄oón iskàtjen'ta nangi ya anḡi ndsako Pedro, ak̄j̄on 'ken. 'K̄ia nga 'jaha'sen ni'ya j̄nà ixti 'x̄in, kijtse-ní nga ijye 'ken; 'kiaá tsachrje ni'ya, nga k̄īi kíhijin'ta-la 'x̄in-la. ¹¹Nga'tsì x̄it̄a nax̄indá-la Cristo kō nga'tsì x̄it̄a ra kií'nchré kjoa k̄īi, taxk̄i 'nó itsakj̄on.

Kjoxkón ra ki'sin j̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Cristo

¹²J̄nà x̄it̄a ra tsikíx̄áya-la Jesús, k̄j̄in kjoxkón ki'sin ra bakón kjoajeya-la Nainá ya ngixkon x̄it̄a nax̄indá. Nga'tsì x̄it̄a-la

Cristo sabà yaá kjóxkóya ki'ta ya ngitjòbà ra 'mì Salomón. ¹³Jñà ra kj'íi xìtā, nijngó ra kjó'ño ikon nga ya tsakáhijtakò jñà xìtā-lā Cristo. Tanga ra jñà xìtā naxindá, 'ño nda kijtsexkón jñà xìtā-lā Cristo. ¹⁴Kò jñà ra kjokjiín-lā a'ta 'tse Cristo, isaá 'ño kjìn kjomà-isa, íchjín kò íchjá kjokjiín-lā. ¹⁵Skanda jñà xìtā tsachrjeé xìtā ra kiya ya aya ndiyá, isíkáhijyosòn nachan kò nijnaa, mé-ni 'kia nga 'koa jè Pedro, kondaá-ni ni'sín tà jé 'ngièn-lā ska'ta i'ka-lā jñà xìtā ra kiya. ¹⁶Ti'koaá kjín xìtā 'ji ya Jerusalén ra inchrabà-ni ya naxindá ra tjín ya chraña'ta-lā; 'jiikó xìtā ra kiya kò ra inìma 'cho-lā níí inchibeton; nga'tsi xìtā kìi kjonda ijyeé-ni.

Kjohi'in ra tsatojin Pedro kò Juan

¹⁷Jè na'mì ítjòn kò nga'tsi xìtā ra ya báhijtakò ra ya chja-ni a'ta 'tse xìtā saduceo, kjòchinikeé jñà xìtā ra tsikíxáya-lā Jesús. ¹⁸Akjòn itsabá'ño; kùiko nga isíkítsajna ndayá ra 'tse naxindá. ¹⁹Tanga 'kia nga ijye kjòjñò, jngo ikjali-lā Nainá ijchò kjí'xa-lā ndayá. Tsachrje-ni xìtā kìi, kitsò-lā:

²⁰—Tangió, tincha kixiòd ya aya ingo ítjòn, 'tènajmí ijye-la xìtā naxindá kó'sín tjín a'ta 'tse kjòbinachon xitse ra tsjá Cristo.

²¹Koni 'sín nga kíi'nchré jñà 'én kìi, ra ma nchijòn, tajño kiji ya ingo ítjòn nga tsakón-ya-lā xìtā.

Ti'kiaá-ni 'ji jè na'mì ítjòn, kò nga'tsi xìtā-lā ra ya títsajnakò. Kìichja-lā nga'tsi xìtaxá kò xìtā jhínga 'tse naxindá Israel nga tsikíxkóya xákjén; akjòn kitsjá kjohixi nga kiijch'à jñà xìtā-lā Cristo ra títsajna'ya ndayá. ²²'Kia nga ijchò jñà polsiya, mì kì isakò-lā jñà xìtā ra títsa'ya ndayá; 'kiaá tsáfa-ni; tsí'kénajmí nga mì kì yá tjín ya aya ndayá.

²³Kitsò:

—'Kia nga kabijcho-jìn, ndaá tíchjajto xotjòbà-lā ndayá. Jñà chíchàn ra síkinda, yaá ijnchajto ya xotjòbà; tanga 'kia nga kabitjáha'sen-jìn mì tì yá xìtā tjín-ni ya aya ndayá.

²⁴'Kia nga kíi'nchré 'én kìi, jè na'mì ítjòn kò jñà na'mì ra i'kaa kò jè xìtā ítjòn-lā polsiya ra síkinda ingo ítjòn, ta 'koaá kjomà-lā; mì kì kjòchiya-lā kó'sín kjehe'tin-lā jè kjoa rakìi.

²⁵Tijé-ni hora nga 'ji jngo xìtā ra 'jii 'kénajmí, kitsò:

—Jñà xìtā ra ichini jiòn ndayá, yaá títsajna ya aya ingo ítjòn nga inchibakón-ya-lā xìtā naxindá.

²⁶ 'Kiaá kiji jè x̄ita ítjòn-la polsiya ra síkinda ingo ko j̄nà polsiya ra i'ka nga kií'ká. Ta inchrabàko kj̄onda-ní; mì kì tsa mé ra isiko. Nga j̄nà tsakjón-la j̄nà x̄ita nax̄indá tsa ya najo k̄inè nga siì'ken. ²⁷ 'Kia nga 'j̄iikó, isikinchá masen-ní ya n̄anda títsajnajtín x̄ita. Jè na'mì ítjòn kitsó-la:

²⁸ —¿A mí tsa ko'sín tsi'kìn-lajin nga jngo kjá mì tì kì kotsò 'én ra kókón-ya-no a'ta 'tse Jesús? Ta isaá ijye iningasòn jè kjotéxoma-no kóho'ki i Jerusalén; tì'koaá ngajíin chininè-nájjin nga 'ken jè x̄ita rak̄i —kitsò jè na'mì ítjòn.

²⁹ Jè Pedro, ko x̄ita xákjén ra jè Jesús tsikíxáya-la, kitsó-ní: —Isaá chj́-la nga jè Nainá siitjasòn-lajin, ko mì 'koa-ni j̄nà x̄ita. ³⁰ Jè Nainá-la j̄nà x̄ita jchínga-ná, isikjaáya-ila jè Jesús a'ta 'tse kjoabiya, jè ra j̄òn ini'ken 'kia nga tsakja'ta krò.

³¹ Nainá, 'nó jeya isikíjna'ta ya chrja nga kixi-la. X̄itaxá ítjòn isikíjna; tì'koaá jè isikíjna nga jè kochrjekàjin-ná kjohi'in, mé-ni jè nax̄indá Israel síkájno-ni jé-la ko mì tì kì koàtsji-jé-ni, tì'koaá sihijcha'ta-la jé-la. ³² Xkón kijcha-najin kjoa k̄i ko 'koaá 'sín 'bènajmí-lajin; tì'koaá 'bènajmí-te jè Inìma Tsje-la Nainá, jè Inìma Tsje ra ijye kitsjà-la Nainá j̄nà x̄ita ra síhitjasòn-la —kitsó Pedro.

³³ 'Kia nga kií'nchré j̄nà 'én k̄i, 'nó kjoiti-la; skanda mejèn-la siì'ken. ³⁴ Tanga yaá tíjnajin jngo x̄ita fariseo ra tì'koaá xá tjín-la ra 'mì Gamaliel jè ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá. Nga'tsi j̄nà x̄ita nax̄indá 'nó nda bexkón x̄ita rak̄i. 'Kiaá tsasijna kixi; kitsjá kjohixi nga katitjo jngohíjta ni'ya j̄nà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús. ³⁵ Jè Gamaliel kitsó-la x̄itaxá xákjén:

—Jìòn, nga'tsi-no ra x̄ita Israel 'mì-ná, tikítsjen-la nda nda mé kjoa ra sikoo j̄nà x̄ita k̄i. ³⁶ Tikítsjen j̄nà nichjin ra ijye tsato a'ta 'tse x̄ita ra ki'mì Teudas. Mejèn-la nga jè tsikijna ítjòn. 'Koaá 'sín kitsò nga x̄ita ítjòn-ní. Kjomà-la tsa ijòn sindo x̄ita ra kiì'ta-la. Tanga 'kia nga isì'ken x̄ita, nga'tsi x̄ita ra ya kiì'ta-la, ta yaá itsajo-ni ko ijyehe'tà kjoa. ³⁷ Ko askan-nioo, jè nichjin 'kia nga kisi'ta xajon x̄ita nga kjoxxiya, ijngo-isa x̄ita tsatsíjen ra tsi'kin Judas ra x̄ita Galilea. Tì'koaá jín x̄ita nax̄indá kiì'ta-la. Tanga tì'koaá 'kia nga kinì'ken x̄ita rak̄i, tì'koaá nga'tsi ra ya kiì'ta-la, tà yaá itsajo-te-ni. ³⁸ Ko 'koaá ma-ni nga ko'sín tíxin-no 'ndi, ta katja'bè-no. Tì'nde-la j̄nà x̄ita k̄i nga katafi-ni. Tsa ta xá 'tse x̄itaá ra inchi'sín, chaán tà ya kjehe'tà-ni jè kjoa rak̄i. ³⁹ Tanga tsa xá 'tse Nainá-ni ra

inchi'sín, mì kì jìòn chíkjoa-no nga sikhijne-la; tikindaá ijo-no tsa kí nìchjin-ni, tsa jè-ni Nainá ra inchi bixkàn-koo —kitsò Gamaliel.

⁴⁰ Nga'tsì xitá ra ya títsajnajtín, kjokjiín-la koni 'sín kitsò. 'Kiaá kiichja india-ila jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús. Tsajá-la, isiki'on, ko 'ñó tsikínè-la nga mì tì kì ko'sín 'keènajmíya-ni ra a'ta 'tse Jesús. Akjòn isíkítsajnandií-ni. ⁴¹ Jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús, 'ñó tsja tjin-la 'kia nga itjo-ni ya ngixkon xitaxá ra títsajnajtín. Nga Nainá nda iskotsíjen-jnó nga kitsjá'nde nga ma isikjiín kjohi'in ra ta ngatjì 'tse Jesús. ⁴² Mì kì jyò tsikitsajna. Nìchjin nchijón tsakón-ya ya aya ingo ítjòn ko ra kjí'í ni'ya; kiichjaya 'én-la Nainá nga jé Jesús ra Cristo [nga jé ra xá isikasén-ni Nainá].

'Kia nga itjahájin ito xitá ra kosiko'ta naxindá-la Cristo

6 ¹ Jñà nìchjin kii, 'kia nga ijye 'ñó tímakjìn-ya jñà xitá ra koté'yá'ta-la Jesús ra kjokjiín-la ra a'ta 'tse, jñà xitá ra chja 'én griego tsikí'tsia-ní nga tsakjajé'tin jñà xitá ra chja 'én hebreo, nga jñà íchjín jch'an ra 'ken 'xín-la ra 'tse xitá griego, mì kì ko'sín tí'bì-la tsajmì ra kjine koni 'sín tí'bì-la jñà íchjín jch'an 'tse xitá hebreo.

² Jñà xitá ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la Jesús, tsikíxkóyaá nga'tsì xitá ra inchi kotá'yá'ta-la Jesús, kitsò-la:

—Mí-la kì nda tjin tsa kjmí-jin jè xá-la Nainá nga mì tì kì 'kénajmíya-najin jè 'én nda-la, ko tsa ta jñá chítsijen jin mé ra chija'ta-la jñà xitá ima. ³ 'Ndsé, ito xitá 'xín chjáajion mé-ni nga jñà kongatsja-ni xá kii, jñà ra 'ya nga nda inchisíjchá ijo-la nga ndaá tjíjin iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá nga tí'koa tjin-la kjóbítsjen. ⁴ Ngajin, kjí'tá nìchjin kinákjoa'ta-lajin Nainá; tí'koa kókón-ya-jin jè 'én-la Nainá.

⁵ Jñà 'én kii, ndaá isasèn-la nga'tsì xitá. 'Kiaá jahíjin jè Esteban, jngo xitá 'xín ra nda makjín-la a'ta 'tse Nainá tí'koa nda tjíjin iníma-la jè Iníma Tsje-la Nainá. Jahíjin-te jè Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ko Nicolás ra Antioquía i'nde-la ra jahatjya-la nga ya 'jaha'sen-jin-la xitá judío. ⁶ Jñà xitá ra itjahájin, isinchá masen-ní ya ngixkon xitá ra tsikíxáya-la Jesús. Ko jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús kiichja'ta-la Nainá ko tsakásòn-la tsja nga isingatsja xá.

⁷Isaá 'ñó tsabísòn-isa 'én-la Nainá. Sa 'ñó sa 'ñó kjokjìn-isa jñà x̄ita ra kotá'yá'ta-la Jesús ya nax̄indá Jerusalén. Skanda kjín ma-ni na'mì Judío ra kjokjiín-la ra a'ta 'tse Jesús.

'Kia nga indabá'ñó jè Esteban

⁸Jè Esteban, 'ñó nda ki'se-la nga'ñó kò kjonda ra a'ta 'tse Nainá. 'Koaá kjomà-ni nga kjìn kjoxkón ki'sìn ra bakón kjoajeya-la Nainá ya ajin nax̄indá. ⁹Tjín i'ka x̄ita ra ya chja-ni ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío ra ijye t̄jihijyondí-ni kò x̄ita 'tse nax̄indá Cirene kò 'tse Alejandría, kò x̄ita ra ya i'nde-la Cilicia kò Asia. Tsikí'tsia nga tsakátikjo-kò jè Esteban. ¹⁰Tanga jñà x̄ita k̄i, m̄i k̄i kjomà isikijne-la, nga ki, jè Esteban, koó kjobítsjen 'tse Inimá Tsje-la Nainá kiichja. ¹¹Jñà x̄ita k̄i, 'kiaá tsakátsji i'ka x̄ita ra tsikíchjì-la nga kitsjà 'én ndiso; kitsò:

—Kàna'yá-lajin jè Esteban nga chjajno-la Moisés kò Nainá.

¹²'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjojtì-la jñà x̄ita nax̄indá kò jñà x̄ita jchínga kò jñà x̄ita ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés. 'Kiaá itsabá'ñó jè Esteban, kiiko ya ñánda nga t̄itsajnajtín jñà x̄itaxá ítjòn-la x̄ita judío. ¹³Kò ijchòko x̄ita ra kitsjà 'én ndiso, nga kitsò:

—Jè x̄ita rak̄i, m̄i k̄i jyò bijna; kji'tá nichjin chjajno-la jè Ingo Tsje-la Nainá rak̄i, kò kjotéxoma-la Moisés. ¹⁴Ijyeé kò'sín ina'yá-lajin nga tsò nga jè-ró Jesús ra Nazaret 'tse, sìxojen-ró jè ingo rak̄i, t̄i'koaá sìikaatjìya-ró-la kjoa ra ijye nga-ná koni 'sín nga tsakón-ya-ná Moisés —kitsó x̄ita k̄i.

¹⁵Nga'tsi x̄ita ra ya t̄itsajna junta, 'kia nga isko'án jè Esteban, 'koaá 'sín tsatsíjen-la isén-la koni tsa 'tse ikjalì.

Kó'sín tsasikòtjì ijo-la Esteban

7 ¹Jè x̄ita ítjòn-la na'mì iskonangí-la jè Esteban kitsò-la:
—¿A kixíí kjoa nga kotjín kjoa ra kanínè-li x̄ita?

²Jè Esteban kitsó-ní:

—'Ndsé, kò ra x̄ita jchínga 'mì-no: tjín-no kjoajetakòn nga t̄iná'ya itsé-ná. Jè Nainá ra 'ñó jeya t̄jna, tsatsíjen tsijeén-la jè x̄ita jchínga-ná Abraham 'kia nga ya t̄jna Mesopotamia, 'kia nga t̄ikje bijchó kijna ján nax̄indá Harán; ³nga kitsò-la: “Títjokàjin nangi-li; kò t̄itjokàjin-la x̄ita xàngii; kò ya 'tin-kijni ya nangi ñánda nga 'an kokon-la.” ⁴Jè Abraham, itjokàjin-ní

ya nangi-la xita Caldea, yaá kiì kijna ya nangi Harán. 'Kia nga ijye 'ken jè na'in-la, jè Nainá 'jiikó i 'nde nándá titsajneé 'ndi 'ndi. ⁵Jè Nainá, nimé i'nde kitsjà kjotjò-la ra 'tse kjomà; skanda nda mí ki'tsi itsé-la ya nándá ma kosijnasòn jngo ndsakò. Tanga 'koaá 'sín kitsò-la nga jè i'nde rakìi, 'tseé koma, kò ti'koaá 'tseé ixti-la kitso ki'ta-la skanda ta mé nichjin-ni. Ni'sín jè nichjin rakìi, kjè tsa ixti tjín-la Abraham. ⁶Kò, kií'sín kitsò-la Nainá: “Jñà tje-li, xín naxindá siijchá ijo-la; xita chi'ndaá koma; ijòn sindo nó siikjiín kjohi'in nga sketon xita.” ⁷Tanga ti'koaá kitsó Nainá: “Tanga 'aán tsja-la kjohi'in jè naxindá nándá nga xita chi'nda 'sín-no; 'kia nga koma askan-nioo, jñà xita tje-li kitjokajiín ya naxindá rakìo, kò kjí'í india-ni i 'nde rakìi, kò í i'ndí nándá nga nda kjón skexkón-na.” ⁸Jè Nainá jngo kjoa tsikíndajín-kò jè Abraham 'kia nga kitsjà-la kjohixi nga si'ta chiba ijo-la xita, kjoa 'tse circuncióon. Jè Abraham, ki'seé jngo-la i'ndí ra Isaac ki'mì; 'kia nga ijchò jin nichjin nga kitsin, tsikí'ta chibaá ya ijo-la. Kò jè Isaac ki'se-la i'ndí ra ki'mì Jacob; 'koaá ti'sín isikò. Kò jè Jacob, 'koaá ti'sín isikò jñà ixti-la ra tejò kjomà, jñà ra xita jhínga-la kjomà naxindá Israel.

⁹Jñà ixti-la Jacob, jñà ra xita jhínga-ná, kjoxitakòn-keé jngo 'ndse ra ki'mì José; akjòn tsatína; kò jñà xita ra tsatse-ni yaá kiiko ján nangi Egipto. Tanga Nainá, yaá nda tíjnakò José. ¹⁰Kò jè Nainá tsasikoó ta mé kjoa ra ki'se-la. Ti'koaá kitsjá-la kjóbítsjen kò kitsjá-la kjonda ya ngixkon Faraón ra xitaxá ítjòn tíjna ján naxindá Egipto. Jè faraón, kitsjá-la xá José nga jè tsatéxoma-la naxindá Egipto, ti'koa xita ítjòn tsikijna ya ni'ya-la faraón.

¹¹Jñà nichjin kii kjinchrá ki'se kóho'ki nangi Egipto kò ya i'nde Canaán; tseé kjohi'in ki'se-la xita; jñà xita jhínga-ná mì ti kì isakò-ila tsajmì ra iskine. ¹²'Kia nga kií'nchré Jacob nga tjín tsajmì ra ma chine ján Egipto isikasén ixti-la jñà ra xita jhínga-ná, nga kií'ká tsajmì. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjo'tsia nga ijchòtjòn ján Egipto. ¹³Ra ma-ni jò 'ka nga kií'ká tsajmì, José tsakón-la ijo-la jñà 'ndse. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè faraón kijtse nándá inchrabà-ni jè tje-la José. ¹⁴Jè José kitsjá kjohixi nga kiijch'à Jacob ra na'in-la ma nga ya kijitjingi-la ján Egipto. Ta nga'tsi xita xákjién, jàn-kan kò chrjo'òn ma-ni. ¹⁵'Koaá 'sín kjomà-ni nga kiji Jacob ján Egipto; yaá 'ken; ti'koa

yaá 'ken nga'tsì ixti-là ra xità jchínga-ná kjomà. ¹⁶Ra kjomà askan-nioo, jñà ninda-là Jacob ko 'tse ti-la yaá kiiko nga kii kíhijin ya ngatsjó-là ján Siquem, jngo ngajo ra kjijna ya i'nde ñánda ton tsatse-ni Abraham jè i'nde ra itina ixti-là Hamor.

¹⁷'Kiá nga ijye kjochraña nichjin nga kitjasòn 'én ra ijye kokitsò-là Nainá jè Abraham, jè naxindá Israel, 'ño kjokjìn-ya ján naxindá Egipto. ¹⁸Ijchó nichjin ya Egipto nga kj'íi xitàxá ítjòn tsikijna ra mì kì kijtsexkon José. ¹⁹Jè xitàxá ítjòn rakii, tsikí'tsia-ní nga iskondacha-là ko kijtseton jñà xità jchínga-ná ko nga'tsì xità naxindá-ná; kjo'ño ki'sìn-là nga katatsjin-tákon nga'tsì ndí ixti-xó-là nga katiya mé-ni nga katachija tje-ni. ²⁰Tijé-ni nichjin nga kitsin jè Moisés. I'ndí rakii, 'ño nda 'ki ra a'ta 'tse Nainá. Jàn sá tsikijna ya ni'ya-là nga isíjchá xità jchínga-là. ²¹'Kiá nga ta ya isijnajin isén, jè tsati-là faraón iskábétjò, isíjchá koni tsa i'ndí 'tse. ²²Jè Moisés yaá iskotá'yá nga'tsì kjoachjine ra tjín Egipto. 'Nó ki'se-là nga'ño kó'sín nga kiichja ko nga'tsì kjoa ra ki'sin.

²³'Kiá nga ijye tjín-là ichán nó Moisés, 'koaá 'sín tsi'ké-là ikon nga ikatsjen-là xità xákjién ra naxindá Israel. ²⁴'Kiá nga kijtse jè Moisés nga 'cho tíniko jngo xità xákjién ra xità Israel, tsasiko-ní, isí'keén jè xità Egipto ra títeton xákjién ko 'koaá 'sín kisijndà-ni. ²⁵'Koaá 'sín tísíkítsjen Moisés, tsa inchimachiyaá-là jñà xità Israel nga jè sùichjeén Nainá nga sùikítsajnandií-ni; tanga jñà xità Israel mì kì ko'sín kjòchiya-là. ²⁶'Kiá nga kjomà ma nchijòn, kijtse-ní nga jò xità Israel inchikjaán-kjo, ko jè Moisés mején-là nga siíkítsajyo-ni, kitsò-là: “Jiòn ra 'ndsè chibà, ¿mé-ni nga tjiòn bixkàn-kjo-no?” ²⁷Jè xità ra tíkjaán-ko xákjién, 'kiaá tsjahítsjá Moisés, kitsò-là: “¿Yá ra xitàxá isíkijna-li, ko yá ra kokitsò-li nga jì kíndajín ra a'ta tsajin?” ²⁸¿A tì'koaá mejèn-li nga si'ken-ná koni 'sín iní'kin ngojña jè xità Egipto?” ²⁹Moisés, 'kiá nga kií'nchré 'én kii tsanga-ní; yaá kii kijna i'nde ra 'mì Madián. 'Koaá 'sín tsikijna koni jngo xità ra mì tsa ya i'nde-là; yaá ixan ko jò ixti ki'se-là.

³⁰'Kiá nga ijye ijchò ichán nó nga tjína ján Madián jè Moisés, jngo ikjalí-là Nainá tsatsjen-là ya i'nde'taxìn ya chraña'tá-là nindo Sinaí ñánda nga i'nde kixì. Jè ikjalí yaá síjnajin ni'í ñánda jngo yá na'yá títi. ³¹'Kiá nga jè Moisés tíkotsjen-là jè yá na'yá ra títiò, tà kjóxkón-là koni 'sín nga tíma; ikasijna chraña'tá-isa-là nga mejèn-là isa nda ske;

'kiaá kií'nchré jè jta-la Nainá nga kiichjajin isén, nga kitsò:
³²“'An-ná ra Nainá-la jñà ra xita jchínga-li, Nainá-la Abraham,
 Nainá-la Isaac, ko Nainá-la Jacob.” Jè Moisés tà jatsé-ní
 nga 'ñó itsakjòn, ko mì kì kitsò ikon nga iskotsíjen-la. ³³Jè
 Nainá kitsó-la: “Tínáchrji xajté ra kjiya-li; nga jè i'nde ñánda
 tisijnasìn, i'nde tsje-ní. ³⁴Tíbe-ná, kó'ki kjohi'in inchisíkiín
 xita-na ra títsajna ya Egipto. Ko ijyeé kí'nchre-la nga
 inchifajé'ta-na; ko kií xá kábítjojeen-na nga síkítsajnandí-na.
 Kií ko'sín tíchjà-la, nchrabí, yaá sikásén-la ján Egipto.”

³⁵Jñà xita Israel, ni'sín tsachrjengi jè Moisés 'kia nga
 kitsò-la: “¿Yá ra xitaxá isíkijna-li ko yá ra kòkitsò-li nga jì
 kíndajín-nájin?”, tanga jè sabá Nainá isikasén ján naxindá
 Egipto koni jngo xitaxá ítjòn, ko koni jngo xita ra ma-la
 síkijnandí-ná. Nga jè Nainá isikasén jè ìkjalì ra tsikí'tin
 Moisés. ³⁶Ko jé Moisés ra tsachrjekàjin xita Israel ya naxindá
 Egipto. Nainá kitsjá-la nga'ñó nga kjìn kjojkón ki'sín kóho'ki
 i'nde ya Egipto ko ya ajin ndáchikon ra 'mì Ndáchikon Inì,
 ko kóho'ki ya i'nde a'ta xìn ra nangi kixì ñánda ichán nó
 tsikimaya ndiyá. ³⁷Tijé-ni Moisés ra ko'sín kitsò-la jñà xita
 Israel: “Nainá, tiyaá kochrjekàjin jngo-ni xita xàngioo jè ra
 kichja ngajo-la koni 'an.” ³⁸Ti'koaá tijé-ni Moisés ra tsikijnako
 xita naxindá Israel ya i'nde'taxìn ñánda nga nangi kixì,
 tijé-te-ni ra kiichja-la ìkjalì ya nindo Sinaí, ko tijé-te-ni ra
 tsajmekó jñà xita jchínga-ná, ti'koaá tijé-te-ni ra itjábé-la
 'én-la Nainá ra síkijnakon-ná mé-ni nga ma siikatoya-ná ra
 jién.

³⁹Tanga jñà xita jchínga-ná mì kì kií'nchréhijon-la; ta
 tsachrjengi-ní. Ta isaá, ya ajin inìma-la isíkítsjen nga mején-la
 koaáfa india-ni ján Egipto. ⁴⁰Kitsò-la jè Aarón: “Tinda i'ki
 nainá xkósòn ra kiji ítjòn-ná. Jè Moisés ra tsachrjekàjin-ná ya
 nangi Egipto, mì kì 'yee mé ra kjomà-la.” ⁴¹'Kiaá tsikínda jngo
 xkósòn ra nainá kitsò-la ra isén-la nchraja i'ndí 'ki; isì'ken-la
 cho, kitsjá-la kjotjò jè isén-la nchraja nga kijtsexkón, akjòn
 tsikíjna jngo 'sí a'ta 'tse nainá xkósòn ra tijñà tsikínda-ni.
⁴²'Koaá 'sín ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon jñà xita Israel.
 Kitsjá'ndeé-la nga jñà kijtsexkón ijye nga'tsi jñà nitse ra tjín
 ján ngajmi. Nga 'koaá 'sín tíchjà xajon ra tsikínda jñà xita ra
 kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

Jìon ra xita naxindá Israel,

ra ichán nó tsinchimaya jiòn ndiyá ya i'nde'taxìn ñánda nga nangi kixì.

¿A 'aán ini'ken-nájiòn cho, kò a ki'tsí-ná jiòn jè kjo'tjò-no?

⁴³ Ki ta isaá jè ki'chàmijìòn ni'ya nikje-là nainá xkòsòn 'tse Moloc,

kò nitse-là 'tse nainá xkòsòn-no ra 'mì Refán;

jñà isén ra jiòn tsikínda nga kijchaxkón.

Kíí ngatjì-là nga kochrjékajin-no ya i'nde tsajìòn.

Isaá kjin sikásén-no koni ñánda nga tìjna Babilonia,

kitsò jñà xìta ra kiìchjā ngajo-là Nainá.

⁴⁴ 'Ya i'nde'taxìn ñánda nangi kixì, jñà xìta jchínga-ná ki'se

jngo-là Ni'ya Tsje ra 'tse nikje ra bakón nga ya kjihijoyá

kjotéxoma tsje-là Nainá. 'Koaá 'sín isinda ni'ya rakìi koni 'sín

tsatéxoma-là Nainá jè Moisés 'kiā nga kitsò-là nga 'koaá 'sín

kátínda jngo ni'ya koni 'ki isén-là ni'ya ra ijye kijtse. ⁴⁵ Ni'ya

tsje rakìi ra nikje, jñà xìta jchínga-ná kjongatsja; jñà 'jìikó xìta

ra tjen-kò Josué, 'kiā nga 'jaha'sen ijndíi ya i'nde ñánda nga jè

sabà Nainá tsachrjekàjin jñà xìta ra ya naxínda-là. Ni'ya rakìi,

yaá isijna skanda jè nichjin 'tse David. ⁴⁶ Jè Nainá, 'ñó nda

isasèn-là David. Kò jè David kisíjé'nde-là Nainá nga mejèn-là

kiínda jngo-là ni'ya ñánda kíjna Nainá ra bexkón nga'tsi xìta

tjē-là Jacob. ⁴⁷ Tanga jé Salomón ra tsikínda jngo-là ni'ya

Nainá. ⁴⁸ Tsa nda kjòn-ni, jè Nainá ra 'ñó 'nga tìjna, mì tsa ya

bijnaya ni'ya ra xìta bínda. Koni 'sín kitsò nga kitsjà-là 'én jè

xìta ra kiìchjā ngajo-là, nga kitsò:

⁴⁹ Jè ngajmi, 'koaá 'sín ngoya-là koni jè íxile-na ya ñánda nga 'an batexóma;

kò jè nangi, 'koaá 'sín ngoya-là koni jngo ískoön ya ñánda nga minchasòon jñà ndsakoàa.

¿Kó'ki jè ni'ya ra kínda-nájiòn?

¿A komaá-no kínda jngo i'nde ñánda nga síkjáya?, kitsó Na'ín-ná.

⁵⁰ ¿A mí tsa 'an sabà tsikínda ijye tsajmì kii?

⁵¹ Jè Esteban kitsó-isa-là:

— Jiòn, kjì'tá nichjin, 'ñó tájajín tjín inìma-no; kò mì kì kaya-no 'én ra na'yá; jè inìma ra tjín-no mì kì bexkón Nainá.

Kjì'tá nichjin tájajín 'nià-la, mì kì na'yá-la jè Inìma Tsje-là Nainá; ngásòn 'nià koni 'sín nga ki'sin-te jñà xìta jchínga-no.

⁵² Nijngo-la xìta ra kiìchjāya ngájo-là Nainá kjotseé, mì

tsahatjingi-la jñà xīta jchínga-no; tī'koaá isì'ken-te jñà ra 'jii 'kénajmí a'ta 'tse jngo xīta kixi, jè ra tjinè-la nga kj'ii. 'Kia nga 'ji jè xīta kixi rakii, jiòn inìngatsja nga ko'sín isì'ken xīta. ⁵³Nga'tsi-no ra jiòn, ra a'ta 'tse ìkjalì ki'tsi-no kjotéxoma, ta isaá mì kì nihitjasòn —kitsó Esteban.

Kó'sín ini'ken jè Esteban

⁵⁴Jñà xīta kii 'kia nga kií'nchré 'én ra kiìchja Esteban, 'nó jti kjomà-la ya ajin inìma-la, ngi iskinenè ni'ño nga kondra kiji-la 'kia nga ko'sín kitsò Esteban. ⁵⁵Tanga jè Esteban, 'nó nda tjijin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá. Iskotsíjen ján ngajmi; kijtse jè kjoajeya-la Nainá; ko kijtse Jesús nga síjna'ta ya nga kixi-la Nainá. ⁵⁶Kitsò:

—Tíbe-ná ján ngajmi nga tì'xá; ko jè ra I'ndí-la Xīta tsò-la ijo-la, yaá síjna'ta ya nga kixi-la Nainá.

⁵⁷Nga'tsi xīta kii, tsikíchjàjtoó chíká-la; akjòn 'nó iskindaya'tin; indiaá kjójtín-nè ijye jè Esteban; ⁵⁸tsachrjekàjin ya ajin naxindá; akjòn tsikínè najo. Jñà xīta ndiso ra ko'sín kitsjà 'én, tsachrje nikje-la [mé-ni nga mì sùjti-la nga skaábé najo], ko yaá tsakáhijyongi ya ndsako xīta ti ra 'mì Saulo.

⁵⁹'Kia nga tísine najo jè Esteban, kiìchja'tá-la Nainá nga kitsò:

—Na'in Jesús, chjíbétji jè inìma-na.

⁶⁰Akjòn tsasijna-xkó'nchi, 'nó kiìchja nga kitsò:

—iNa'in, kì tà chjàn kindá 'nì, jé-la jñà xīta kii!

'Kia nga ijye kokitsò, akjòn 'ken.

8 ¹Jè Saulo nga ya síjna, tī'koaá isìjngoó ikon nga kinì'ken jè Esteban.

Kó'sín nga tsahatjingi-la xīta naxindá-la Nainá jè Saulo

Yaá kjo'tsia-ni jè nichjin rakii nga 'nó ki'se-la kondra ko nga tsihitjingi-la nga'tsi xīta naxindá-la Cristo ra tji'hijyo ján Jerusalén. Kóhotjín xīta, jndíi ra ján tsanga kóho'ki nangi Judea ko Samaria. Ta jñà isihijyo-isa xīta ra tsikíxáya-la Jesús. ²Tjín i'ka jñà xīta 'xin ra nda bexkón Nainá; jñá tsikíhijin jè ijo-la Esteban. Ko taxki 'nó iskindayake. ³Jè Saulo, taxki 'nó tsahatjingi-la xīta naxindá-la Cristo. Jndíi ra ján 'faha'sen ni'ya nga kjo'nó bachrje íchjín ko íchjá, akjòn síkjaha'sen ndayá.

Kó'sín ki'senajmíya 'én-la Nainá ya Samaria

⁴Jñà x̄ita ra jahachinga, jndí ra ján kijì nga isìka'bísòn 'én x̄itse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo. ⁵Jè Felipe, 'kia nga ijchò ya naxindá Samaria, tsi'kénajmíyaá-la x̄ita ra a'ta 'tse Cristo [x̄ita ra xá isikasén-ni Nainá]. ⁶Kjín x̄ita 'tse Samaria, 'kia nga kíi'nchré-la jè Felipe kò nga kijtse jñà kjojkón ra 'ñó nda ki'sìn, jngoó kjobítsjen kijì nga'tsiòò nga isa nda kíi'nchré-isa-la. ⁷Kjín x̄ita ra inìma 'cho-la níí tjíjin inìma-la kjonda-ni. Jè inìma 'cho-la níí, 'ñó kjindáya kò akjòn bitjojin-ni ya inìma-la x̄ita. Tì'koaá kjín x̄ita kiya ra mì kì ma s̄jtiya ijo-la kò ra tsá'yá, kjonda-ni. ⁸'Koaá 'sín kjomà-ni nga ya naxindá rakìi, jñà x̄ita 'ñó tsja ki'se-la.

⁹Ya naxindá Samaria, tíjnaá jngo x̄ita ra 'mì Simón, ra x̄ita tj'ee nga tì'sa ítjòn. Ta kjójkón-la x̄ita ra ya i'nde-la 'kia nga kò'sín iskondacha-la nga kitsò:

—'Ñó nda be ra 'an.

¹⁰Nga'tsi x̄ita ra ixti kò ra x̄ita jchínga, nda kíi'nchréhijon-la, kitsò:

—Jé x̄ita rakìi ra 'ñó tse nga'ñó-la Nainá tjín-la.

¹¹'Ñó nda kíi'nchréhijon-la ta ngatjì-la nga ijyee kjokjín nó tjín-ni nga kotjín kjojkón ra bakón a'ta 'tse kjoatj'ee ra ma-la. ¹²Tanga jñà x̄ita, 'kia nga kjokjiín-la 'én ra tsi'kénajmí jè Felipe a'ta 'tse 'én x̄itse ra nda tsò kó'sín nga batéxoma Nainá kò a'ta 'tse Jesús nga jè ra Cristo, kò íchjín kò íchjá tsikí'tsia nga isatíndá. ¹³Skanda jè Simón tì'koaá kjokjiín-la; akjòn isatíndá-te. Ya ñánda nga tsajme Felipe, yaá tsajmekó-te. Ta kjójkón-la 'kia nga kijtse jñà kjojkón ra tì'sín Felipe kò kjoa ra bakón kjoajeya-la Nainá.

¹⁴Jñà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús ra títsajna ján Jerusalén, 'kia nga kíi'nchré nga jñà x̄ita Samaria ijyee kjokjiín-la 'én-la Nainá, isikasén jè Pedro kò Juan. ¹⁵Jñà x̄ita kii, 'kia nga ijye ijchó ján Samaria, tsikítsa'batjí jñà x̄ita ra ijye kjokjiín-la mé-ni nga tjábé-ila jè Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁶Nga, ni kjè sa jngo x̄ita kii bitjojen-nè jè Inìma Tsje-la Nainá. Tà a'ta 'tseé Nà'ín-ná Jesús isatíndá. ¹⁷Jè Pedro kò Juan, 'kiaá tsakásòn-la tsja, akjòn itjábé-la jè Inìma Tsje-la Nainá.

¹⁸'Kia nga kijtse jè Simón nga jñà x̄ita ra tsikíxáya-la Jesús, jñà básòn-la tsja nga tjábé-la jè Inìma Tsje-la Nainá jñà x̄ita, jè Simón toón tsikí'ta-la jñà x̄ita-la Cristo nga ¹⁹kitsò-la:

—Tì'koaá 'tj-te-ná jè nga'nó rākìi mé-ni nga tì'koaá kò'sín 'sin-te-na ra 'an, nga ni'sín ta yá xit̃a ra kosòn-là ndsa, tjàbé-la jè Inìma Tsje-la Nainá.

²⁰Jè Pedro kitsó-la:

—¡Ya katiyakii jè tòn-li! Ngaji, nga 'koaá 'sín kàníkítsjin tsa maá tòn minda-né jè kjotjò ra tsjá Nainá. ²¹Ngaji mì kì tji'nde-li nga tjàbé-li, nga jè inìma-li mì kì tsa kixi tìjna ya ngixkon Nainá. ²²Tikájno jé-li, kì tì tsja jé fatsji-ni koni 'sín tìjn kjoa'cho ra tìjìn inìma-li. 'Nó titsa'ba-la Nainá tsa kii nìchjìn sìhijcha'ta-li koni 'sín nga kàníkítsjin. ²³Nga be-ná nga 'nó kitsejín kjoaxitakòn ya inìma-li, kò jé kjoa ra 'cho tjiòon mì kì tsjá'nde-li nga nda 'nì.

²⁴Jè Simón kitsó-ní:

—Titsa'ba-la jìòn jè Nainá ra a'ta tsa'an, mé-ni mì kò'sín katama'tin-na koni 'sín nga inchi'mì-nájiòn.

²⁵Jè Pedro kò Juan, 'kia nga ijye tsi'kénajmí ra a'ta 'tse Jesús kó'sín nga kijtsexkon kò nga ijye tsakón-ya 'én nda-la Na'ín-ná, 'kiaá kiji india-ni ján Jerusalén. Kò kìjn xit̃a-là naxindá ra chja-ni Samaria tsi'kénajmí-la 'én xit̃se ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo.

Jè Felipe kò jngo xit̃a Etiopía

²⁶Ra ijye kjomà, jngo ìkjali-la Nainá kiichja-la Felipe, kitsò-la: —Tisítjìn, kò kò'sín 'tin kixii jè ndiyá ra bitjoka'ta Jerusalén jè ra fijen skanda bijchó Gaza.

Jè ndiyá rākìi yaá 'fahato ya i'nde'taxìn nándà nangi kixi.

²⁷Jè Felipe, tsasítjen-ní akjòn kiji; 'kia nga tífi ya aya ndiyá, jngo xit̃a iskajin ra ya i'nde-la Etiopía ra 'nó 'nga xá tìjn-la, jngo xit̃a ra ijye kjoxki-la nga mì tì íchjín sìisin-ni; jè ra ma tesorero-la chjoón ra tìjna koni xit̃axá íjòn ya Etiopía. Jè xit̃a rākìi yaá 'ji-ni Jerusalén nga jeya kiji síkìjna Nainá. ²⁸'Kia nga tífi-ni ya nangi-la nga tìjnaya jè kichà naxítji-la, tìkotá'yá jè xajon ra tsikínda jè Isaiás, xit̃a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la. ²⁹Jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la jè Felipe:

—'Tin'ta chraña-la jè kichà naxítji rakiòo, kò taña tikii jè xit̃a ra tìjnaya.

³⁰Jè Felipe ndìtoón kiitjìngi-la, kii'nchré-la jè xit̃a nga tìkotá'yá jè xajon ra tsikínda Isaiás; akjòn iskonangi-la kitsò-la:

—¿A tímachiyaá-li kó'sín tsò-ni jè xajon ra tjichitá'yí?

³¹Jè xita etiope kitsó-ní:

—¿Kó'sín koma-ni nga kochiya-na tsa 'kia nga mi yá ra tí'bénajmíya-na?

'Kiaá kókitsò-la nga katamìhijin ya kicha naxítji-la jè Felipe nga katijna'ta-la.

³²Ya ñánda nga tíkotá'yá jè xajon-la Isaías, yaá-ní ñánda nga tsò:

'Koaá 'sín kiiko koni tsa jngo forrè nga kiì sí'ken;

'koaá jngoya-la koni jngo ndí forrè i'ndí ra mi kì kjindáya

'kia nga sijno-la,

'koaá tì'sín mi kì iskindaya.

³³'Nó kijtseton xita, ko mi kì yá ra tsikíndajín-la.

Mi kì jcha-la tje-la.

Nga ra jè, ini'ken-ní i a'ta nangi.

³⁴Jè xita ra Etiopía i'nde-la kitsó-la Felipe:

—'Tiin kjonda. 'Tènajmíya-ná, ¿yá-ní ra ko'sín títsò-la jè Isaías? ¿A kjí'í xita-ní, o ra tijé-ni ijo-la ra ko'sín títsò-la?

³⁵Jè Felipe tsikí'tsia kjòn-ni jè xajon ñánda nga tíkotá'yá jè xita etiope; tsi'kénajmí ijye-la ra a'ta 'tse 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesús. ³⁶'Kia nga inchifi ya aya ndiyá, ijchó jngo i'nde ya ñánda nga tjín nandá; kitsò jè xita etiope:

—Ya ijndíi tjín nandá. ¿A mí nda 'se tsa kotínda-náa?

³⁷Jè Felipe kitsó-la:

—Tsa ngi koó iníma-li nga nda makjiín-li, koma-ní.

Jè xita rakíi kitsó-ní:

—'Koaá 'sín makjiín-na nga jè Jesús, jé ra Cristo ra I'ndí-la Nainá.

³⁸Kitsjá kjohixi nga katasasén jngohíjta jè kicha naxítji-la, akjòn itjojen ngajò, 'jaha'sen-jin ya nandá; jè Felipe tsatínda xita rakíi. ³⁹'Kia nga ijye itjojin-ni ngajò ya ajin nandá, jè Felipe, ta nditoón ichijá; jé Iníma Tsje-la Nainá kiiko; mi tì kì kijtse-ni xákjén; tanga jè xita etiope, 'ñó tsja tjín-la nga kiji-ni.

⁴⁰Jè Felipe 'kia nga kijtse ijo-la ijyeé ya tjína ya naxínda ra 'mì Azoto; ko xki naxínda kiji nga tsi'kénajmíya 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo skanda nga ijchò naxínda ra 'mì Cesarea.

Kó'sín jè Nainá kisikjahatjìya-là Saulo

(Hechos 22:6-16; 26:12-18)

9 ¹Jè Saulo, kji'tá nìchjin mincháxkón-là jñà xìta ra kotá'yá'ta-là Cristo nga mejèn-là sù'ken. 'Koaá ma-ni nga kiìjkon jè na'mì ítjòn, ²nga isíjé-là xajon ra tsjá-là nga'ño nga kiji ya nga'tsì ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xìta

Judío ra tjin ján Damasco, mé-ni nga koma jtsaba'ño-ni jñà xìta ra fi'ta-là jè ndiyá xitse-là Cristo, tsa íchjín ko tsa íchjá, akjòn kjinchrabàko ya Jerusalén nga siìkítsajna ndayá. ³'Kia nga inchifi ya aya ndiyá nga ijye ijchò chraña ya naxindá Damasco, ta nditoón 'ji jngo ni'í ra kjohisen jngo tjandi-là ra inchrabà-ni ján ngajmi. ⁴Jè Saulo iskàtjen'tá ya nangi, akjòn kí'nchréjta jngo-là 'én ra kiìchjajin isén nga kitsò-là:

—Jì Saulo, jì Saulo, ¿mé-ni nga ko'sín kondra 'mì-ná nga mihìtjìngi-ná?

⁵Jè Saulo kitsó-ní:

—¿Yá-ní ngaji, Na'in?

Jè ra tíchja kitsó-là:

—'An-ná Jesús ko 'an-ná ra kondra tji'mì-là jì nga tjimihìtjìngi-ná. [Tijíí tjifatsji-là kjohi'in ijo-li, koni 'sín 'sín jñà nchraja 'kia nga tsjòn-là íkjon ra bíchjà-ila ni-là.

⁶Jè Saulo, sí jatsé-ní; 'ño itsakjòn; 'kiaá kitsò:

—Na'in, ¿mé ra mejèn-li nga 'siaan?

Jè Na'in-ná kitsó-là:]

—Tisítjìin, 'tin ya ajin naxindá ján; ko yaá 'senajmí-li mé ra 'sìin.

⁷Jñà xit̄a ra t̄jen-kò Saulo, ta isinchajyó-ní nga itsakjòn 'kia nga kí'nchré-là jè ra t̄íchjā; tanga mì k̄i k̄ijtse yá-ni ra t̄íchjā. ⁸Jè Saulo, tsas̄it̄jen'tá-ni yā nangi, tanga 'kia nga iskí'x̄a xk̄on, mì t̄i k̄i tsats̄ijen-ilā. Ta jñà xit̄a ra t̄jen-kò itsabà'ta, nga kiik̄o ján Damasco. ⁹Jàn n̄ichjin ta kò'sín tsikijna nga mì t̄i k̄i tsats̄ijen-ilā, kò n̄imé ra iskine t̄i'koaá n̄imé ra ki'tsi.

¹⁰Yā nax̄indá Damasco t̄ijnaá jngo xit̄a ra kotá'yá'ta-lā Jesús ra 'mì Ananías; tsats̄ijen tsijeén-lā nga kiichjā-lā Nainá koni tsa tí'bì-lā nijñá, nga kitsò-lā:

—¡Ananías!

Kò kiichjāá jè Ananías, kitsò:

—Kò'tín-ná Nā'in mé ra mejèn-li.

¹¹Jè Nā'in-ná kitsó-lā:

—T̄is̄t̄jiin, 'tin jè ndiyá ra 'mì Ndiyá Kixi, yā ni'ya-lā Judas; t̄jats̄ji jngi xit̄a ra 'mì Saulo ra yā i'nde-lā yā nax̄indá Tarso. Nga 'ndi 'ndi, t̄íbítsa'ba-ní, ¹²kò ijyee k̄abats̄ijen tsijen-lā koni tsa tí'bì-lā nijñá nga jngo xit̄a ra 'mì Ananías tí'faha'sen ni'ya-lā nga t̄íbásòn-lā tsja nga kamanda-ni kò k̄átjā'xá india-ni xk̄on.

¹³Jè Ananías, 'kia nga kí'nchré, kitsó-ní:

—Nā'in, k̄jokjín xit̄a 'bénajmí-na a'ta 'tse xit̄a rak̄ii, nga 'ñó t̄íbeton jñà xit̄a tsaji ján Jerusalén. ¹⁴Kò kí' xá 'ji-ni skanda ijndíi, nga ijyee tsahrje jngo xajon a'ta 'tse nā'mì ítjòn nga jtsaba'ñó nga'tsi xit̄a ra makjiín-lā a'ta tsaji.

¹⁵Jè Nainá kitsó-lā Ananías:

—'Tin; jè xit̄a rak̄ii, kí' xá jahájin-na nga 'koaá 'sín kochjeén-na nga jè k̄ichjā ngajo-na nga t̄jít̄sa isà'nde yā ngixk̄on nga'tsi ra mì tsa xit̄a judío kò yā ngixk̄on ra xit̄axá ítjòn t̄ítsahijyo; t̄i'koa k̄ichjā-lā jñà xit̄a nax̄indá Israel. ¹⁶'Aán kokon ijye-lā k̄johi'in ra 'ñó tse s̄iik̄jiín ra ta ngat̄ji-lā nga a'ta tsā'an s̄iixá.

¹⁷Jè Ananías kijí ñánda nga t̄ijna Saulo; 'jaha'sen ni'ya. Tsakásòn-lā tsja, kitsó-lā:

—Ji 'ndsé Saulo, jè Nā'in-ná Jesús ra kiichjā-li yā aya ndiyá 'kia nga t̄jinchrabí ijndíi, jè k̄àsíkásén-na nga k̄ots̄ijen india-li t̄i'koa mé-ni nga sijin-ni yā inìma-li jè Inìma Tsje-lā Nainá.

¹⁸Jè Saulo, nd̄itoón itjahíxìn-ilā xk̄on ra koni k̄jòn xosken k̄jòn. Ak̄jòn tsats̄ijen india-ilā. 'Kiaá tsas̄it̄jen-nì, kò ak̄jòn isat̄indá. ¹⁹Jè Saulo, tsakjén-ní; ak̄jòn ki'se india-ilā nga'ñó

ijo-la. Kjin nichjin tsikijna ya Damasco. Yaá tsikijnako jna xita ra kotáyá'ta-la Jesús.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'én-la Cristo jè Saulo ya Damasco

²⁰Jè Saulo tsikí'tsiá-ní nga tsi'kénajmíya ra a'ta 'tse Jesús ya nga'tsi ni'ya sinagoga nánda nga maxkóya xita Judío; 'koaá 'sín kitsò nga jè Jesús, jé ra I'ndí-la Nainá. ²¹Nga'tsi xita ra kií'nchré-la tà kjóxkón-la; kitsó-la xákjién:

—¿A mí tsa jè xita rakii ra mahatjingi-la jna xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús ya ján Jerusalén? Ko, ¿a mí tsa ti'koa ki xá 'ji-ni ijndí nga ndayá iko ijye xita-la Jesús, akjòn siìngatsja jè na'mì ítjòn?

²²Tanga jè Saulo, isaá 'nó ki'se-la nga'nó inima-la nga tsi'kénajmíya. Skanda jna xita judío ra títsajna Damasco mì kì isakò-la kó kitsò 'én ra koaako koni 'sín bakón-ya nga ngi 'én kixi-ní nga jè Jesús, jé-ní ra Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá].

Kó'sín itjochinga jè Saulo a'ta 'tse jna xita judío

²³Kia nga ijye kjìn nichjin tsato, jna xita judío tsajoóya-ni nga siì'ken jè Saulo. ²⁴Tanga jè Saulo kií'nchré-ní koni 'sín nga tsajoóya-ni nga jna xita judío ko nichjin ko nitjen isikinda nga tsikitsajnajto ya xotjoba-la naxindá nánda bitjàhà'sen-jin-ná nga mejèn-la siì'ken. ²⁵Tanga jna xita ra kotáyá'ta-la Saulo, 'kiaá kiìko 'kia nga nitjen; jngo ndisiyá ra je 'kioo isíkijnaya; akjòn kiskani'sen-kjá nánda nga ti'xá chiba jè chrjó ra tjíchjàndi-la ya naxindá ko akjòn yaá iskanijen-jno-ni, mé-ni nga ma jahachinga.

'Kia nga ijchò jè Saulo ya ján Jerusalén

²⁶Jè Saulo, 'kia nga ijchò-ni ján Jerusalén, mejèn-la nga ya kohijtako jna xita ra kotáyá'ta-la Jesús, tanga nga'tsiò, ta itsakjón-la; nga mì kì kjokjiín-la tsa kixí kjoa nga ti'koa ijye ya kotáyá'ta-la Jesús. ²⁷Tanga jè Bernabé kiìko nánda nga títsajna xita ra tsikíxáya-la Jesús. Tsi'kénajmí-la nga ijyee jahatjìya-la 'kia nga kijtse Na'ín-ná Jesús, ti'koaá kiìchja sabá-la ya aya ndiyá 'kia nga tífi ján Damasco; ti'koaá tsi'kénajmí-la nga ján Damasco 'nó nda kiìchja a'ta 'tse Jesús, nga mì kì itsakjòn. ²⁸Saulo, yaá tsikijnako jna xita ra tsikíxáya-la Jesús; yaá tsajmekó ya Jerusalén. Mì kì itsakjòn

nga kiichjaya a'ta 'tse Jesús. ²⁹Ñó kiichjako jñà xita judío ra 'én griego chja nga tsajoókjo-ko xákjién; tanga jñà xita kii mején-la nga sii'ken jè Saulo. ³⁰Jñà xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús, 'kia nga kí'nchré 'én kii, yaá kiiko Saulo ján Cesarea, akjòn isikasén skanda nándà 'mì Tarso.

³¹Nga'tsi xita naxindá-la Cristo, 'nchán tsikìtsahijyo ya nga'tsi naxindá ra chja-ni Judea, ya Galilea ko Samaria; mi ti mé kjosi ki'se-ni. Ko isaá nda ki'se-isa-la nga'ño inima-la ko ndaá kijtsexkón Na'ín-ná; jè Inima Tsje-la Nainá isaá nda tsasiko nga kjokjìn-ya-isa xita-la Cristo.

Kó'sín isinda-ni jè Pedro xita ra 'mì Eneas

³²Jè Pedro, 'kia nga tsá'ba ya i'nde rakiò, kiijkoón-te jñà xita-la Cristo ra títsajna ya naxindá Lida. ³³Yaá tijná jngo xita ra 'mì Eneas; ijyeé tjin-la jin nó nga kjijna kiya. Jè tjin-la 'chin ra mi kí ma síjtiya ijo-la. ³⁴Pedro kitsò-la:

—Eneas, jè Jesucristo tísínda-ili. Tísítjiin, tíxkóyi jè nijña-li.

Jè Eneas, nditoón tsasítjen-ni. ³⁵Nga'tsi xita ra títsajna ya naxindá Lida ko Sarón, kijtsee jè Eneas nga tsajme-ni, ko kjokjiín-la ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús.

Kó'sín nga jaáya-la jngo chjoón ra 'mì Dorcas

³⁶Ya naxindá ra 'mì Jope tijnáá jngo chjoón ra ti'koa tíkotá'yá'ta-la Jesús; jè chjoón rakiì, Tabita 'mì. 'Kia nga 'én griego, Dorcas 'mì jè chjoón rakiì. 'Ñó nda xita ti'koaá nda basiko jñà ndí xita ima ra mi mé tjin-la. ³⁷Jñà nichjin kii jè chjoón rakiì, kjokiya-ní ko akjòn 'ken. 'Kia nga ijye isinijno ijo-la, jñà xita yaá kisikájnaya ya aya ni'ya ra ma-ni jò nga kjijnasòn'nga. ³⁸Jè naxindá Lida chraña'tá kjijna-la ya naxindá Jope. Jñà xita ra kotá'yá'ta-la Jesús kí'nchré-ní nga ya tijná jè Pedro ya Lida. Isikasén jò xita 'xin ra kii kítsa'ba-la, nga kitsò-la:

—Nditon nchrabí nándà nga titsahijyo-jin. Kì tà chjàn 'ño fichjin-li.

³⁹'Kia nga iska'ta-la kjohixi jè Pedro, nditoón kiiko nga tsakáhijtako jñà xita kii; 'kia nga ijchò ya Jope, yaá kiiko jñà xita ya ni'ya nándà nga kjijna jè ndí mi'ken chjoón. Nga'tsi ndí íchjín ra ijye 'ken 'xin-la, tsincha jngo tjandi-la Pedro nga inchikjindáyake ko tsakón-la jñà jch'ó ko nachro ra tsikínda

Dorcas 'kia nga t́jnakon-isa. ⁴⁰Jè Pedro tsachrje ijyee ni'ya jñà xita ra ya t́jihijyo; akjòn tsasèn-xkó'nchi, kiichja'ta-la Nainá; isko'án jè ndí mi'ken chjoón, kitsò-la:

—¡Tabita, t́isítjin!

Jè ndí chjoón ra kijina mi'ken, iski'xangií-ni xkon. 'Kia nga kijtse Pedro, tsikijna kixi-ni. ⁴¹Akjòn jè Pedro kitsabá'ño tsja nga isikasítjen; 'kiaá kiichja-la xita-la Cristo ko jñà íchjín ra ijye 'ken 'xin-la; tsakón-la Dorcas nga ijyee t́jnakon-ni. ⁴²Jè kjojkón rakií ina'yá ijyee-la kó t́jngo ya Joje; kjín xita kjojkjín-la a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús. ⁴³Jè Pedro, kjín nichjin tsikijna ya naxindá Joje ya ni'ya-la xita ra 'mì Simón ra síxáko chrjaba cho.

'Kia nga jè Pedro ijchòjkon jè Cornelio

10 ¹Ya naxindá Cesarea t́jnaá jngo xita ra 'mì Cornelio, jè ra xita ítjòn-la 'tse chíchàn ra jngo sindo ma-ni, jè ra ya chja-ni ra 'mì Italiano. ²Jè Cornelio, ko nga'tsì xita ra t́jihijyo ya ni'ya-la, ndaá bejkón t́'koáá tsakjón-keé Nainá. 'Nó nda basiko'ta jñà ndí xita ima ra mì mé t́jín-la. Ko kji'tá nichjin bítsa'ba-la Nainá. ³Jngo nichjin, ijchó-la tsa las tres nga ngxòn; ngi ndaá kijtse jngo kjoa koni tsa nijná tí'bì jngo-la nga 'jaha'sen jngo ìkjali-la Nainá ya ni'ya-la ñánda t́jna; nga kitsò-la:

—¡Cornelio!

⁴Jè Cornelio, 'kia nga isko'án ìkjali, tà itsakjón-la, kitsò-la:

—¿Mé-ni na'in?

Jè ìkjali kitsó-la:

—Ijyee ijchò ka'tá-la Nainá jè kjoa bitsa'ba-li ko nga kó'sín nga bisikíi jñà xita ima ra mì mé t́jín-la. Nda isasèn-la Nainá. ⁵Tikasín xita-li ján naxindá Joje; nga kataffí'ká jè xita ra 'mì Simón ra t́'koá Pedro 'mì-te. ⁶Yaá t́jna ya ni'ya-la xita ra t́'koáá Simón 'mì, jè ra chrjaba cho síxáko. Yaá kijina ni'ya-la ya andi ndáchikon.

⁷'Kia nga ijye kiji-ni ìkjali-la Nainá ra t́báko Cornelio, kiichja jò-la chí'nda-la ko jngo chíchàn ra nda bejkón Nainá ra ya síxá'ta-la. ⁸'Kia nga ijye tsi'kénajmí ijye-la nga'tsì 'én ra ki'senajmí-la, yaá isikasén ya naxindá Joje.

⁹'Kia ma nchijòn, ijchó-la tsa nchisen, jñà xita kii ijye inchibijchó chraña ya naxindá Joje. Tijé-ni hora, jè Pedro,

itsjimíjín ya asòn'nga ni'ya nga kii kítsa'ba-la Nainá. ¹⁰Jè Pedro, ijyeé 'ñó kjòhojò-la; ijyeé mejèn-la nga kòkjen; tanga 'kia nga tísinda-la tsajmì ra kòkjen; tsatsíjeén jngo-la kjoa koni tsa tí'bì jngo-la nijná. ¹¹Kijtse-ní nga tì'xájin ngajmi; kò inchrabàjen-jin jngo nikje ra 'ñó te 'ki ra tjí'ño nga ijòn nga chrjangi-la; yaá inchrabàjen skanda ya a'ta nangi. ¹²Jè nikje rakìi, yaá títsajnaya ijye cho ra tjin i a'ta nangi ra ijòn ma ndsako, kò cho ra bífejno ijo-la ya a'ta nangi, kò nga'tsi cho ra tjin-la najngá ra bima ya ajin isén. ¹³Jè Pedro kíi'nchré jngo 'én ra kitsò-la:

—Jì Pedro, tísítjiin, chjíbì cho kii, tì'kin kò chjinii.

¹⁴'Kiaá kiichja jè Pedro kitsò:

—Majìn-jìn Na'in; nga nikje sa india taxki kjíne tsajmì ra tjé kò ra xkón tjin a'ta 'tse kjotéxoma.

¹⁵Pedro, india kíi'nchré-ni 'én ra kitsò-la:

—Jè ra Nainá ijye kisìtsje nga ma chine, kì tà chjàn tsajmì tjé 'mì-la.

¹⁶Jàn 'ka kò'sín kjomà. Kò jè nikjee, akjòn tsihijin india-ni ján ngajmi. ¹⁷Jè Pedro, tísíkítsjen-ní kòtsò-ni jè kjoa ra kò'sín kijtse. Tì'kiaá-ni nga tímakájno-la, nga ijchò kinchajto ya xotjòba ni'ya jná xita ra isìkasén jè Cornelio, nga ijyeé iskonangi nànda-ni ni'ya-la jè Simón. ¹⁸Iskonangi-ní, a yaá tìjna jngo xita ra 'mì Simón, ra tjí'tasòn 'í-la nga Pedro 'mì. ¹⁹'Kia nga takó tísíkítsjen-isa jè Pedro jná kjoa ra kijtse, jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la:

—Jàn ma-ni x̄it̄a 'x̄in t̄íbátsji-li. ²⁰T̄is̄t̄j̄iin k̄o t̄ítj̄ōj̄iin, k̄i tà ch̄jàn j̄ò 'bé-la tak̄in nga t̄jahij̄tak̄i x̄it̄a k̄i nga 'aán kasikáséen.

²¹Jè Pedro inchrabàjen-ní n̄ánda nga t̄ítsaj̄na j̄nà x̄it̄a k̄i ra is̄ikasén Cornelio, kitsó-la:

—'Aán j̄nchro jè x̄it̄a ra in̄chifats̄ji j̄ìon. ¿Mé xá ra kà'f̄i-no?

²²Jn̄à x̄it̄a k̄i kitsó-ní:

—Jé is̄ikasén-naj̄in jè x̄it̄a ra 'mì Cornelio ra x̄it̄a ít̄j̄on-la ch̄íchàn, j̄ngo x̄it̄a k̄ix̄i ra nda bexkón Nainá, jè x̄it̄a ra nda 'yaxkón ya nga t̄j̄ngo nax̄indá Israel. J̄ngo-ró ìk̄jal̄i-la Nainá k̄o'sín kitsò-la nga ngaj̄in-ró koh̄íko-laj̄in ya ni'ya-la mé-ni nga k̄j̄i'nchré-ni j̄nà 'én-li.

²³Jè Pedro is̄ikjaha'sen ya ni'ya-la j̄nà x̄it̄a k̄i; yaá is̄ík̄j̄áyako j̄ngo nit̄jen. Ra kjomà nchij̄on kiiko-ní; t̄i'koaá tsakáh̄itako i'ka x̄it̄a xákjién ra a'ta 'tse Cristo mak̄j̄iín-te-la ra t̄ítsaj̄na ya Jope.

²⁴Ra ma nchij̄on, ijchó ya nax̄indá Cesarea; ijyee t̄íkoñá jè Cornelio; tsikíxkóya i'ka x̄it̄a xákjién k̄o j̄nà x̄it̄a ra nda báko. ²⁵'Kia nga ijye ijchò jè Pedro, itjoo ni'ya jè Cornelio nga is̄ík̄j̄aya-la; tsasèn-xkó'nchi'ta-la nga kijtsexkón. ²⁶Tanga jè Pedro is̄ikas̄it̄jeén-ni, kitsò-la:

—T̄is̄t̄j̄iin, 'an, t̄i'koaá ta x̄it̄aá-te koni ngaji.

²⁷'Kia nga t̄ibáko Cornelio jè Pedro 'jaha'sen ya ni'ya, k̄o kijtse-ní nga 'nó kjín ma-ni x̄it̄a ra ya kjóxkóya. ²⁸Pedro kitsó-la:

—Jìon, 'ya-nó nga j̄nà x̄it̄a judío mì k̄i t̄j̄i'nde-la nga j̄nà x̄it̄a ra x̄in i'nde-la síngásòn-k̄o, k̄o mì k̄i ma ya k̄joaha'sen ya ni'ya-la ra mì tsa x̄it̄a judío. Tanga Nainá ijyee k̄o'sín t̄s̄i'kénajmíya-na nga nijngo x̄it̄a ma kox̄ín-la nga mì mé ch̄j̄i-la k̄o nga t̄jé kj̄on ya ngixk̄on Nainá. ²⁹'Koaá ma-ni 'kia nga ijchò nakjoá-na, mì tsa is̄ít̄aja j̄iàan; ta nd̄itoón inchrabà. K̄o jè ra k̄jonangiaa 'ndi 'ndi, ¿mé xá ra inakjoá-ná?

³⁰Jè Cornelio kitsó-ní:

—Ijyee fi ij̄on nich̄j̄in, k̄o t̄ijéa-ni koni jè hora rak̄i nga ijchò-la tsa las tres nga ngix̄òn, 'kia nga t̄íchj̄à'ta-la Nainá i ni'ya-na, tà nd̄itoón tsats̄j̄en j̄ngo x̄it̄a ra tsasij̄na ya ngixkoàan ra 'nó fate 'ki nikje-la. ³¹Kitsò-na: “Cornelio, jè k̄joa bitsa'ba-li ijyee ina'yá-la k̄o ijyee ki'ya-la ya ngixk̄on Nainá koni 'sín nga bis̄ik̄i j̄nà ndí x̄it̄a im̄a ra mì mé t̄j̄in-la.

³²Kií ko'sín tíxin-la nga t́ikasín xítá-li ján naxindá Jope nga katafí'ká jè xítá ra 'mì Simón ra tí'koa Pedro 'mì-te. Yaá tíjna-ni ya ni'ya-la xítá ra tíjna ya andi ndáchikon ra tí'koaá Simón 'mì, jè ra síxáko chrjaba cho.” ³³'Koaá 'sín kjomà-ni nga ndítóon ísikásén jñà xítá-na nga í'ká-li. Kò 'nó nda kà'nià-ni nga kanchrabí. Nga'tsi-najin íf títajna-jin ya ngixkón Nainá mé-ni nga kiná'ya ijye-jin mé kjohixi ra kitsjà-li Nainá nga 'kénajmí-nájin.

Kó'sín tsi'kénajmíya Pedro ya ni'ya-la Cornelio

³⁴Pedro tsikí'tsia nga kiichja, kitsò:

—Kixí kjoa, 'ndi 'ndi tíbe-ná nga jè Nainá, ta ngàsón ngáya tsjake nga'tsi xítá. ³⁵Kjábétjó-ní nga'tsi xítá ra bexkón Nainá kò ra ngi kjohixi 'sín, ni'sín ta ñánda i'nde-la. ³⁶Nainá kisikasén 'én xítse-la ya naxindá Israel nga ki'senajmí-la 'én nda-la, nga a'ta 'tse Cristo 'nchán kitsajneé kò Nainá. Nga jé Jesucristo ra batéxoma-la nga'tsi xítá ra tjín i isà'nde. ³⁷Jiòn, nda tíjin-no koni 'sín kjomà kóho'ki nangi-la xítá judío, kjo'tsia-ni ya i'nde Galilea 'kia nga ijye tsi'kénajmíya jè Juan a'ta 'tse kjoa ra satíndé. ³⁸Nga jè Jesús ra ya Nazaret i'nde-la, 'kia nga jè Nainá jahájin nga kitsjà xá-la ngi nda kisijin ya inìma-la jè nga'nó-la Nainá kò Inìma Tsje-la. 'Kia nga tsajme Jesús ndaá tjín kjonda ra ki'sín; isindaá-ni nga'tsi xítá ra kjohi'in inchisíkjín a'ta 'tse xítá-níí. Kií ko'sín ki'sín-ni nga jè Nainá yaá tíjnakò. ³⁹Jin, nda kjón kijcha-jin nga'tsi kjoa ra ki'sín Jesús ya nangi-la xítá judío kò ya Jerusalén, ra kjomà askan akjòn isi'ken xítá nga tsikítja'ba'ta ya krò ⁴⁰tanga Nainá isikjaáya-ila nga ijchò jàn nichjin, kò 'koaá 'sín ki'sín nga ma kijcha india-ila. ⁴¹Mì tsa nga'tsi xítá naxindá kijtse; ta jin-nájin ra xá ko'sín t́ngi itjahájin-najin nga ma 'kénajmí-jin ra a'ta 'tse, jin ra tsichiko-jin tí'koa ki'yòko-jin 'kia nga ijye jaáya-ila. ⁴²Kò 'koaá 'sín tsikí'tin-najin nga 'kénajmí kixi-lajin xítá naxindá kò nga ko'kín-lajin nga jé Jesús isikíjna Nainá koni xítaxá ítjòn ra kiindajin kjoa-la xítá ra títajnakon kò ra ijye 'ken. ⁴³Nga'tsi xítá ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé, 'koaá 'sín kitsjà 'én-la 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse Jesús nga kitsò: “Nga'tsi xítá ra kokjín-la a'ta 'tse, síhijcha'tá-la jé-la ta ngatjì-la koni 'sín nga komatin ra jè.”

'Kia nga jñà ra mì tsa xit̃a judío itjábé-la Inim̃a Tsje-la Nainá

⁴⁴Takó t̃i'kiaá-ni nga tíchja-isa Pedro jñà 'én k̃i, nga'tsì xit̃a ra inchi'nchré, ta nditoón itjojen-nè jè Inim̃a Tsje-la Nainá.

⁴⁵Jñà xit̃a judío ra t̃jen-kò Pedro [ra t̃i'koa ijye makjiín-la a'ta 'tse Cristo], tà 'koaá kjomà-la 'kia nga kijtse nga jñà ra taxk̃i xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, t̃i'koaá 'ñó nda itjojen-nè-te jè Inim̃a Tsje-la Nainá. ⁴⁶Nga kí'nchré-la nga kiichja ra kj'íi 'én, t̃i'koa kiichja'ta-la Nainá nga 'ñó jeya kisíkijna. ⁴⁷'Kiaá kitsò Pedro:

—Mí-la k̃i ma yá ra kitso: “Mì k̃i ma satínda xit̃a k̃i.” Nga ijyeé itjábé-la Inim̃a Tsje-la Nainá koni 'sín ijye itjábé-ná ra jién.

⁴⁸Jè Pedro kitsjá kjohixi nga isatínda a'ta 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná. Akjòn jñà xit̃a k̃i, tsikítsa'ba-la jè Pedro nga katijnako chiba nichjin-isa.

**'Kia nga jè Pedro tsi'kénajmí-la naxindá-la
Cristo ya Jerusalén a'ta 'tse xá ra tí'sín**

11 ¹Jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús kò ra ijye 'ndse joó ra a'ta 'tse Cristo ra títsajna nangi Judea kí'nchré-ní nga jñà xit̃a ra mì tsa xit̃a judío t̃i'koaá ijyeé kjokjiín-la 'én-la Nainá. ²Jñà xit̃a judío ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo tsakátikoó Pedro, 'kia nga ijchò-ni ján Jerusalén. ³Kitsò-la:

—¿Mé-ni ya 'kiin-ni ya ni'ya-la ra taxk̃i xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, kò mé-ni ya tsichiko-ni?

⁴Jè Pedro 'kiaá tsikí'tsia nga nda kjón tsi'kénajmí ijye-la koni 'sín kjomà'tin; kitsò-la:

⁵—'Kia nga tíjna ján naxindá Jope, nga tíchjà'ta-la Nainá, tsatsijeén jngo-na kjoa koni tsa nijná ki'tsì-na, kíjtseé jngo ra koni 'ki nikje ra 'ñó te 'ki ra tí'ñó nga ijòn chrjangi-la ra inchrabàjen-ni ján ngajmi, 'ji skanda ñánda tíjna. ⁶'Kia nga nda ískotsíjen-la kíjtse-náa nga títsajnaya jñà cho ra tjín i a'ta nangi ra ijòn ma ndsako kò cho 'tsen ra tjín ya ajin ijná, kò cho ra bifejno ijo-la ya nangi kò nga'tsi cho ra tjín-la najngá ra bima ya ajin isén. ⁷Kí'nchré jngo 'én ra kitsò-na: “Pedro, tístíjin, chjíbí cho k̃i, t̃i'kin, kò chjini.” ⁸Kò 'an kíxin-la: “Majìn-jìn Na'in; nga níkje sa india taxk̃i kjíne tsajmì ra tjé kò ra xkón tjín a'ta 'tse kjotéxoma.” ⁹Ra ma-ni jò 'ka, ijngo 'ká kiichja-na ján ngajmi kitsò-na: “Tsajmì ra ijye Nainá isitsje nga

ma chjine, kì tà chjàn tsajmì tjé 'mì-là.”¹⁰ Jè kjoa kii, jàn 'ka ko'sín kjomà. Akjòn tsihijin india-ni ján ngajmi nga'tsì tsajmì kii.¹¹ Tijé-ni hora, jàn xita ijchò kátsji-na ya ni'ya nánda tijnà ra ján Cesarea inchrabà-ni ra xá isatéxá-là.¹² Jè Inìma Tsje-là Nainá kitsó-na: “Tikii jñà xita kii; kì tà chjàn jò 'bé-là takìn nga tjahitakii”; ko tì'koaá tsakáhijtaoó-na jñà 'ndsé kii ra jon ma-ni; 'kia nga ijchò-jin tsitjàha'sen-nájin ya ni'ya-là jngo xita,¹³ ra tsi'kénajmí-najin nga jngo-ró ìkjalì kijtse ya ni'ya-là ra kitsò-là: “Tikasín xita ján naxindá Jope, katafí'ká xita jè ra 'mì Simón ra tì'koa Pedro 'mì.¹⁴ Jè tsjá-li 'én nga kó'sín kítjokajion kjohi'in kjoa 'tse jé-no, ngaji ko nga'tsi xita ra ya títsajna ni'ya-li.”¹⁵ 'Kia nga ítsiki'tsiáa nga tsi'kénajmí-là, jè Inìma Tsje-là Nainá, nditoón 'jiikájin-là jñà xita kii koni 'sín kjoma'tieén ra jién nga tì'sa ítjòn.¹⁶ 'Kiaá ítsjen-na koni 'sín kitsò Na'ín-ná nga kitsò: “Jè Juan, ta nandá tsatínda-ni, tanga jìòn, koó Inìma Tsje-là Nainá satínda-no.”¹⁷ Tsa jè Nainá ko'sín sasén-là nga tì'koaá tsjá kjotjò-te-là Inìma Tsje-là koni 'sín nga kitsjà kjotjò-te-ná ra jién 'kia nga kjokjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo ra tijnà ítjòn-ná, çyá-na ra 'an nga 'an kotechjà-là Nainá?

¹⁸ 'Kia nga kii'nchré jñà 'én kii, jyò tsikitsajna. Jeyaá isíkijna Nainá, kitsò:

—¡Kixíí-la kjoa, jñà ra mì tsa xita judío tì'koaá tsjá-là jñà kjonda kii Nainá mé-ni nga síkájno-ni jé-là ko mì tì kì jé koàtsji-ni mé-ni nga ma 'se-là kjobinachon nita kjíá-nioo!

Mé ra kjomà a'ta 'tse naxindá-là Nainá ra tijnà ya Antioquía

¹⁹ 'Kia nga ijye 'ken Esteban, nga'tsi xita ra makjiín-là a'ta 'tse Jesús jndí ra ján kiji ta ngatjì-là nga tsahatjìngi-là xita. Tjín ra kiji ján nangi Fenicia ko Chipre ko naxindá Antioquía. Jñà xita kii, 'kia nga ijchò jñà i'nde kii tsi'kénajmíya 'én nda-là Cristo; tanga ta jñà ra xita judío ra ya títsajna tsi'kénajmíya-là.²⁰ Jñà xita ra jndí ra ján kiji, tjín i'ka ra ya i'nde-là nangi Chipre ko ya naxindá Cirene. 'Kia nga ijchò ya naxindá Antioquía, tì'koaá tsi'kénajmíya-là jñà ra mì tsa xita judío 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesús ra tijnà ítjòn-ná.²¹ Nainá kitsjá-là nga'ño; ko kjiín xita kii kjokjiín-là, ko tsáfa'tá-ila Na'ín-ná Jesús.

²² Jñà xita naxindá-là Cristo ra títsajna ya Jerusalén kii'nchré-ní koni 'sín tíma ján Antioquía. 'Kiaá isikasén jè

Bernabé. ²³Bernabé, 'kiã nga ijchò ya Antioquía, kijtse-ní nga jè Nainá ndaá tísichikon'tin jñà xit̃a kii. 'Nó tsja ki'se-la. 'Kiaá isã nda tsikí'tin nga'tsì jñà xit̃a nga isã kixĩ katasíkĩtsajna inima-la nga katafí'ta-la Na'ín-ná Jesús. ²⁴Jè Bernabé, 'nó nda xit̃a; kò nda t̃j̃jin ya inima-la jè Inima Tsje-la Nainá; ti'koáá ndaá makjiín-la a'ta 'tse Nainá. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga 'nó kjin xit̃a kjokjiín-la nga 'jaha'sen'ta-la Na'ín-ná Jesús.

²⁵Ra ijye kjomà askan-nioo, yaá kijì ján Tarso nga íkátsji jè Saulo, ²⁶'Kiã nga ijye isakò-la, yaá kiikò ján Antioquía. Jngó nó tsikitsajnakò jñà xit̃a naxindá-la Cristo; kií xá ki'sin nga 'nó kjin xit̃a tsakón-ya-la. Yaá Antioquía nga kò'sín isi'ta 'í ítjòn-la jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Cristo nga xit̃a-la Cristo ki'mì.

²⁷Jñà nichjin kii, ijchó i'ka xit̃a ra chja ngajo-la Nainá ján Antioquía ra ya inchrabà-ni Jerusalén. ²⁸Jngo xit̃a ra 'mì Agabo, tsasijna kixĩ nga kiichja; kò jé Inima Tsje-la Nainá isichiya-la, kitsò:

—Nga t̃j̃jtsa isà'nde, jngo kjinchrá kjíí ra 'nó i'in koma.

Jè 'én rakii, 'koáá 'sín itjasòn 'kiã nga tíbatéxoma xitaxá ítjòn ra 'mì Claudio ya ján Roma. ²⁹Jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Cristo ra títsajna ya Antioquía, 'koáá 'sín iskosòn-la nga kosiko xit̃a xákjién ra títsajna ya nangi Judea koni 'ki ma ra 'sín nga jngó jngóo. ³⁰Koni 'sín nga ijye iskosòn-la, 'koáá 'sín isihitjasòn. Jè Bernabé kò Saulo kiikò jè kjotjò rakii ya ján nangi Judea nga kisingsajna jñà xit̃a jchínga ra t̃j̃ín-la xá a'ta 'tse naxindá-la Cristo.

Kó'sín ini'ken jè Jacobo, kò nga jè Pedro inikjaha'sen ndayá

12 ¹Tijñá-ni jñà nichjin kii, jè Herodes ra xitaxá ítjòn t̃j̃jna, kitsjà kjohixĩ nga indabá'nó i'ka xit̃a naxindá-la Cristo mé-ni nga koma sketon-ni. ²Kò kitsjá-te kjohixĩ nga kich̃a ndajò ini'ken-ni jè Jacobo, ra 'ndse ma Juan. ³Jè Herodes, 'kiã nga kijtse nga ndaá ki'se-la jñà xit̃a judío nga 'ken Jacobo, ti'koáá itsabá'nó-te jè Pedro jè nichjin 'kiã nga bitjo 'sí nga bakjèn jñà xit̃a niño nchrajín ra tsin-la na'yo san. ⁴Ndayá isikjaha'sen. Chrjo'on jngo ma-ni chíchàn ra isikinda kò ijòn-ijòn isikinda-ni nga india-india ya aya ndayá. Jè kjobítsjen-la Herodes, jè-ní, nga 'kiaá kochrje-ni ndayá 'kiã nga ijye kjehe'tà 'sí paxkò mé-ni nga jñà xit̃a naxindá s̃ingsajna nga katatsjá 'én nga s̃ii'ken. ⁵Jè Pedro, 'nó nda

tímakinda ya aya ndayá, tanga jñà xitá naxindá-la Cristo mì kì jyò títsajna; ñó nda inchisíjé'ta-la Nainá ra a'ta 'tse Pedro.

Kó'sín jngo ìkjalì-la Nainá tsachrje-ni ndayá jè Pedro

⁶Jè nichjin 'kia nga mejèn-la Herodes sìngatsja xitá naxindá Pedro, jè nitjen rakìò, Pedro kijinafé-ní, yaá kijina'nchò masen-la jò chíchàn, kò jò na'ñó kichá cadena tjíte'ñó-ni; jñà chíchàn ra i'ka yaá inchisíkinda ya xotjoba-la ndayá. ⁷Ta nditoón 'ji kásen jngo ìkjalì-la Nainá; kò ya aya ndayá ñó kjohisen ijye kóho'kioo; jè ìkjalì isijtiyaá-la Pedro nga isí'ká-la; kitsò-la:

—;Nditon tisítjin!

Kò jñà na'ñó kichá cadena ra tjíte'ñó-ni ya tsja Pedro sasa iskatsajo'tá ya nangi. ⁸Jè ìkjalì kitsó-la:

—Tsjànyè jè nikje-li, kò tjayi jñà xajté-li.

Jè Pedro, 'koaá 'sín ki'sìn. Akjòn kitsò jè ìkjalì:

—Tsjànyè jè katò-li, kò nchrabátjìngi-ná.

⁹Pedro itjotjìngií-la jè ìkjalì; kò mì kì machiya-la a kixí kjoa ra tí'sín jè ìkjalì; jè Pedro, 'koaá kjomà-la koni tsa ta nijñá tí'bì-la. ¹⁰'Jaha'tá-la jè chíchàn ra síjna ítjòn, tí'koaá 'jaha'tá-la jè ra ijchò jò-ni; 'kia nga ijchò ya xotjoba-la ndayá ra ngi kichá ra ijye ma bítjo-ná ya ndítsiaán, tà itjá'xa tajngo-ní; itjó jè Pedro; tsato'nchò jngo calle, kò tà nditoón ichijà jè ìkjalì; ta jè isasíjna tajngo. ¹¹Jè Pedro, 'kiaá nda kjòchiya-la, kitsò:

—Ngi kixí kitií kjoa, makjiín-na nga jè Nainá kàsikasén jè ìkjalì-la nga kásíkíjnandíí-na ra a'ta 'tse Herodes kò a'ta 'tse nga'tsì kjoa'cho ra inchikoñá-la jñà xitá judío nga sìiko-na jè Herodes.

¹²Jè Pedro, 'kia nga ijye nda kjòchiya-ila kjoa kì, yaá kiji ya ni'ya-la María, ra na-la ma Juan ra tí'koa Marcos 'mì, ya ñánda nga kjìn xitá títsahijyo nga inchibítsa'ba-la Nainá.

¹³'Kia nga kiichja jè Pedro ya xotjoba ni'ya, itjo katsíjen jngo tsati ra 'mì Rode nga mejèn-la ske yá-ní ra tíchja. ¹⁴'Kia nga kí'nchré-la nga jè Pedro ra tíchja, nda mí kì isí'xa-la jè xotjoba ni'ya nga batoó tsja kí'se-la; ta isaá ya tsahachikon'sen india-ni ya aya ni'ya, nga isíkí'nchré jñà xitá xákjién nga jè Pedro yaá síjnajto ya xotjoba ni'ya. ¹⁵Jñà xitá xákjién kitsó-la:

—;Ta 'koaà-la sii!

Tanga jè tsati kiichja kixí-ní nga ngi kixí kjoa nga jè Pedro ra tíchja. Tanga jñà xitá kì kitsó-la:

—¡Ta jé-la sen-la!

¹⁶Jè Pedro 'nó tichja-isa nga tísikjane jè xotjoba-la ni'ya. 'Kia nga iski'xa-la, kijtse-ní nga jé Pedro; jñà xita xákjién, tà kjóxkón-la. ¹⁷Jè Pedro iskimítjeén tsja nga kitsò-la:

—Jyò tìtsajna.

Àkjòn tsi'kénajmí-la kó'sín kjomà'tin nga tsachrje-ni ndayá Nainá. Kitsò-la:

—Kó'sín 'ténajmí-la jè Jacobo ra ìjngo kò jñà 'ndsé ra i'ka. Àkjòn itjo ni'ya; xìn i'nde kijì.

¹⁸'Kia nga ki'se isén nga'tsi chíchàn ra ìnchisíkinda ndayá taxkì kjosí ra ki'se-la nga mì kì machiya-la kó'sín kjomà nga itjo-ni ndayá jè Pedro. ¹⁹Jè Herodes kitsjá kjohixì nga isitsji jè Pedro, tanga mì kì isakò-la. 'Kia nga ijye iskonangi-la jñà chíchàn ra isikìnda, jñà chíchàn iskanè-jé-la kò àkjòn kitsjá kjohixì nga ini'ken. Jè Herodes àkjòn itjokàjin ya Judea kò yaá kijì kijna ya naxindá Cesarea.

Kó'sín 'ken jè Herodes

²⁰Jè Herodes jtí tjin-la a'ta 'tse jñà xita naxindá Tiro kò naxindá Sidón. Kí kó'sín tsajoóya-ni jñà xita kù nga inchrabàjkon jè Herodes. Ndaá tsakákonajmí jè xita ra 'mì Blasto ra xá ítjòn tjin-la ya ni'ya-la xitaxá ítjòn ra 'mì Herodes, kò jé Blasto kiichjatjì xita kù nga ma ki'se-la kjo'nchán kò Herodes. Kí kó'sín ki'sin-ni jñà xita kù nga yaá nangi-la Herodes batse tsajmì ra kjine. ²¹Herodes, jngo nichjin tsikijna-la nga ma tsakáko jñà xita kù. Jè nichjin 'kia nga tsakáko, jè Herodes, jé tsakjaya nikje-la ra 'tse xitaxá ítjòn; tsikijnasòn íxile-la, àkjòn kiichjajin-la xita naxindá. ²²Jñà xita

naxindá, 'kia nga kíf'nchré-la, tsikí'tsia-ni nga 'nó kiichja, kitsò:

—Jè xita ra tichja, jngoó nainá, mì tsa taxki xita-jìn!

²³Ti'kiaá-ni 'ji jngo ìkjalì-la Nainá ra kitsjà-la 'chin, nga kjokiya; chindoó iskinejno ijo-la; kò akjòn 'ken, ta ngatjì-la nga mì kì tsa jè Nainá jeya isíkijna.

²⁴Kò jè 'én-la Nainá isaá nda tsabísòn-isa kò isaá nda kjokjìn-isa xita ra kjokjiín-la. ²⁵Jè Bernabé kò Saulo, 'kia nga ijye itjasòn xá-la ya Jerusalén, kijì india-ni ya ján Antioquia. Tjen-kò Juan ra ti'koa Marcos 'mì.

'Kia nga jè Bernabé kò Saulo tsikí'tsia nga isíxá a'ta 'tse Nainá

13 ¹Ya ajin naxindá-la Cristo ra tìjna ya naxindá Antioquia tìjn xita ra chja ngajo-la Nainá, kò ra ti'koaá bakón-ya kjoa 'tse Nainá: Jè Bernabé, Simón (ra ti'koa Niger 'mì), kò Lucio (ra ya Cirene i'nde-la), kò jè Manaén, (jè ra taña kjójchákjoko Herodes, jè ra tsatéxoma Galilea), kò Saulo. ²Jngo nichjin 'kia nga inchibexkón Nainá kò ti'koa nga tìjtsajnachjan ra a'ta 'tse Nainá, jè Inìma Tsje-la Nainá kitsò-la: —Tikítsajnanda-ná jè Bernabé kò jè Saulo a'ta 'tse xá ra xá kichjà-la.

³'Kia nga ijye tsikítsa'ba-la Nainá kò nga ijye tsikítsajnachjan, jñá xita-la Cristo tsakásòn-la tsja Bernabé kò Saulo, akjòn isikasén [ra a'ta 'tse xá-la Nainá].

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá ján Chipre jè Bernabé kò Saulo

⁴Jè Inìma Tsje-la Nainá isikasén Bernabé kò Saulo nga kijì ya Seleucia; yaá 'jaha'sen chitso nga kijì nangi ra kjijnajin-ndá ra 'mì Chipre. ⁵'Kia nga ijchò ya naxindá Salamina, tsikí'tsia-ní nga tsi'kénajmí-ya 'én-la Nainá ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. Tjen-kò jè Juan Marcos ra ya basikò'ta. ⁶'Kia nga ijye tsatojin jè nangi Chipre ra kjijnajin-ndá, yaá ijchò skanda jè naxindá ra 'mì Pafos. Yaá iskajin jngo xita judío ra 'mì Barjesús, jngo xita chjine ra ma-la bínda, ra ti'koaá xita ndiso, nga 'koaá 'sín tsò nga jè Nainá chja ngajo-la. ⁷Jè xita chjine rakì, yaá nda báko jè Sergio Paulo ra xá ítjòn tìjn-la ra a'ta 'tse nangi Chipre, jngo xita ra 'nó nda fiya-la. Kiichjaá-la jè Bernabé kò Saulo nga mejèn-la kjì'nchré 'én-la Nainá. ⁸Tanga jè xita chjine ra 'mì Barjesús ra Elimas tsò-ni

'í-la 'kia nga 'én griego, kondraá kijì-la Bernabé kò Saulo. Mején tsatéchjà-la jè xitaxá ítjòn rakì nga ko'sín kokjiín-la ra a'ta 'tse Jesús. ⁹Tanga jè Saulo, tijè-ni ra 'mì Pablo, nda kjon tíjìn ya inìma-la, jè Inìma Tsje-la Nainá; 'ñó isko'an, ¹⁰kitsò-la:

—¡Xita ndiso ra 'cho tíjna kjobítsjen-li, ra 'ndí-la xita-ní 'mì-li! Ngaji, kondraá 'mì ijye-la ra kjoakixi. ¡Kì ko'sín nikitsín jè ndiyá kixi-la Nainá! ¹¹'Ndi 'ndi jé Nainá tsjá-li kjohi'in; koxka-ní. Kjín nichjin mì kì ti jchaa-ni jè ndabá-la tsá'bí.

Tijé-ni hora mì ti kì ma tsatsíjen-ila. Kj'íi xitaá tsakátsji ra itsabà'ta. ¹²Jè xitaxá ítjòn, 'kia nga kijtse kjoa kii, kjokjiín-la. Kò ta kjóxxón-la koni 'sín tsakón-ya-la Pablo kò Bernabé a'ta 'tse Na'ín-ná.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá jè Pablo ya Antioquía naxindá ra chja-ni Pisidia

¹³Pablo kò xita xákjién ra taña kjihijtakò 'jaha'sen jngo chitso ya Pafos, kijì ján Perge i'nde ra chja-ni Panfilia. Tanga 'kia nga ijchò ya Perge, jè Juan Marcos tsasèn'taxín-ní, tsáfaá-ni ya Jerusalén. ¹⁴Jè Bernabé kò Pablo 'jahato Perge, kijì ján Antioquía, naxindá ra chja-ni Pisidia. Jè nichjin níkjáya, 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío; yaá tsikitsajna. ¹⁵'Kia nga ijye iskotá'yá jñà xita kjotéxoma-la Moisés kò xajon ra tsikínda xita ra kiichja ngajo-la Nainá, jñà xita ítjòn-la ni'ya sinagoga kiichjaá-la Pablo kò Bernabé, nga kitsò-la:

—'Ndsé, tsa tjín-no mé 'én ra 'kénajmí-la xita naxindá mé-ni nga kata'se-la nga'ñó inìma-la, maá tinákjoaa.

¹⁶'Kiaá tsasítjen Pablo; iskiítjen tsja nga isíjé-la nga jyò katitsajna; kitsò-la:

—Jìòn ra xita Israel 'mì-no, kò ra mì tsa xita Israel tanga tjín-te-no kjoskon ra a'ta 'tse Nainá, nda tiná'ya.

¹⁷Jè Nainá ra 'tse naxindá Israel 'jahajin xita jchínga-ná; kò 'koaá 'sín ki'sín Nainá nga jngo naxindá ra 'ñó je 'kioo kjomà 'kia nga tì'sa ya títsajna-isa ya Egipto, nga mì tsa ya i'nde-la. Ra kjomà askan-nioo, Nainá, ngi koó nga'ñó-la nga tsachrjekàjin ya Egipto. ¹⁸Ki'seé-la kjoajetakòn Nainá nga ichán nó kisikònda jñà xita Israel ya i'nde'taxín ñánda nga i'nde kixi. ¹⁹Nainá, itoó naxindá isikjehesòn ya nangi Canaán. Akjòn kitsjá kjotjó-la jñà xita Israel jñà nangi kii.

²⁰Nga'tsi kjoa kii, kjameé-la ijòn sindo masen nó nga ko'sín kjomà.

'Ra kjomà askan-nioo, Nainá kitsjá-la xita ra tsikíndajín-la jñà xita Israel skanda 'kia nga 'ji jè Samuel, xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá. ²¹Xita naxindá Israel, isíjé-la Nainá jngo xitaxá ítjòn ra mejèn-la kotèxoma-la. Ko jè Nainá kitsjá-la jè Saúl, i'ndí-la xita ra 'mì Cis ra tje-la Benjamín ma. Ichán nó tsatèxoma Saúl. ²²Ra kjomà askan-nioo, Nainá tsjahíxìn jè Saúl; jè David kitsjá-la xá nga tsikijna xitaxá ítjòn. Nainá kitsò a'ta 'tse David: "Ijyeé ndaá bexkoon jè David jè i'ndí-la xita ra 'mì Isaí; xita rakii, sasén-la inìma-na; nga ra jè, síhitjasòn ijye-ní ra 'an mejèn-na." ²³Nainá isikasén-la xita Israel jngo xita ra tje-la David ra 'mì Jesús nga jè kochrjekàjin kjohi'in koni 'sín nga ijye kitsjà 'én-la nga tì'sa-ni. ²⁴'Kia nga tikje 'fìi Jesús, Juan kiichjayajin-la xita naxindá Israel nga katasíkájno-ni jé-la nga kì tì tsja jé bátsji-ni ko katasatínda. ²⁵'Kia nga ijye tífehe'ta nichjin-la Juan a'ta 'tse jè xá ra 'ji-ni, kitsó-ní: "¿Jìòn, kó'sín níki'tsjen ra a'ta tsa'an? ¿A bixó-nó: Jé-la Cristo (ra xá Nainá isikasén-ni)? Majìn-jìn. Tanga 'saá nchrabá tjen-ngi jngo-na jè ra isa 'ñó xkón tíjna; ra 'an, skanda mí bakèn-na nga 'an skíjnda'ñóo jè xoxi'an xajté-la koni jngo chì'nda", kitsò Juan.

²⁶'Nga'tsi-no jìòn 'ndsé ra tje-la Abraham nchrabá'ta-no, ko jìòn ra mì tsa ya nchrabá'ta-no tanga 'yaxkón-no Nainá: jién 'ji-ná 'én rakii a'ta 'tse Cristo (ra xá Nainá isikasén-ni) nga jè kochrjekàjin-ná kjohi'in. ²⁷Jñà xita naxindá Jerusalén ko xita ra tíhijyo ítjòn-la, mì kì kijtsexkon tsa jè Jesús ra Cristo, tì'koaá mì kì kjòchya-la jñà 'én ra chitá'yá 'kia nga xkì nichjin níkjáya ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío koni 'sín tíj'ta xajon 'tse xita ra kiichja ngajo-la Nainá. Jñà xita kii kitsjá kjohixi nga ini'ken Jesús; 'koaá 'sín itjasòn koni 'sín tsò 'én kii. ²⁸Ni'sín mì kì mé jé isakò ra a'ta 'tse Jesús nga bakèn-la nga kiyá, jñà xita kii, ta isaá ko'sín isíjé-la Pilato nga katasí'ken. ²⁹'Kia nga ijye itjasòn ijye koni 'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá a'ta 'tse Jesús, itjajén'ta-ni krò, akjòn kisihijin. ³⁰Tanga Nainá isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya. ³¹Jesús, 'kia nga ijye jaáya-ila, kjín 'ka tsakón-la ijo-la jñà xita ra taña tsikimako 'kia nga inchrabà-ni Galilea skanda Jerusalén;

nichjin 'ndi 'ndi, jña xita kii ra 'bènajmí kixi-la xita naxindá ra a'ta 'tse Jesús.

³² Ti'koaá ngajin, kii xá tima-najin nga inchi'bènajmí-lajin 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín Nainá kitsjà-la tsa'ba jña xita jhínga-najin. ³³ Kò 'ndi-ni, nga isikjaáya-ila Jesús, 'koaá 'sín ijye isihitjasòn ra a'ta tsajin, jin ra ixti-la xita jhínga-najin ma-jin. 'Koaá 'sín tí'ta xajon 'tse Salmo ra ma-ni jò nga tsò: “'Ndi 'ndi, ji-ní ra l'ndí-na; kò 'aán-ná ra Na'in-li ma.” ³⁴ Koni 'sín ki'sìn Nainá nga kisikjaáya-ila Jesús a'ta 'tse kjobiya nga mì tì kì kiyá-ni, 'koaá 'sín itjasòn 'én ra tí'ta xajon-la Nainá nga tsò: “'Aán sichíkon'tin-najìon koni 'sín tsò 'én tsje-na kò 'én kixi-na ra kítsja-la David.” ³⁵ 'Koaá tí'sín tí'ta xajon 'tse Salmo ñánda nga xìn-isa nga tsò: “Mì kì kì'ndi nga kji'ndo ijo-la Xita tsje-li.” ³⁶ Tanga jè David, 'kia nga tsikijna i isà'nde, 'kia nga ijye itjasòn ijye-la koni 'sín mejèn-la Nainá, akjòn 'ken; 'koaá tí'sín kisihijin koni 'sín kjomà jña xita jhínga-la; kò jè ijo-la i'ndo-ní. ³⁷ Tanga jè Xita Tsje ra Nainá isikjaáya-la mì kì tsa i'ndo ijo-la. ³⁸ 'Koaá 'sín ma-ni, jìon 'ndsé, kò'sín nda katasijin-no, jña 'én ra nakjoáya-jin: jé-ní nga a'ta 'tseé Jesús nga sakò kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse jé ra tjín-no. ³⁹ Nga'tsi jé, ra mì ma jahixìn-no kjotéxoma-la Moisés nga xita kixi ki'sin-no, a'ta 'tseé Jesús tjáhixìn-no nga xita kixi koma 'kia nga kòkjiín-no a'ta 'tse. ⁴⁰ Tikindaá ijo-no mé-ni mì kò'sín koma'tin-no koni 'sín tíchja xajon-la jña xita ra kiichja ngajo-la Nainá nga tsò:

⁴¹ Chítsijen, jìon ra nachrjengio ra kjohixi,
katakón-no, kò tijchija ijo-no;
jngo xá 'siaan jè nichjin tsajìon, 'kia nga tí'sa
titsajnakon-isa.

Skanda mì kì kòkjiín-no tsa yá ra 'kènajmí-no.

⁴² Jè Pablo kò Bernabé 'kia nga ijye itjo-ni ya ni'ya sinagoga, jña xita, 'koaá 'sín isíjé-la nga takó ká'ténajmíya-la a'ta 'tse jña kjoá kii jè nichjin níkjáya ra 'sa nchrabá ra ma-ni jin nichjin. ⁴³ 'Kia nga ijye kiji-ni jña xita ra ya kjóxkóya, kjin ma-ni xita ra kiji tjen-ngi-la Pablo kò Bernabé. Tjín ra ngi xita judío kò tjín ra ta jahatjía-la nga xita judío kjomà kò tí'koaá bexkón Nainá. Akjòn kiichja-la nga 'ño tsikínè-la nga nda kátjin ikon ya inìma-la jña 'én ra ijye kii'nchré ra kjonda 'tse Nainá.

⁴⁴Jè nìchjin níkjáya ra ìjngo ra ma-ni jin nìchjin, kjameé kjóxkó ijye x̄it̄a nax̄indá ra ijchó 'nchré 'én-là Nainá. ⁴⁵Tanga jñà x̄it̄a judío kjòchinikeé Pablo 'kia nga kijtse nga 'ñó kjìn ma-ni x̄it̄a. Akjòn tsikí'tsia nga kondra kjì-là koni 'sín kiichja, t̄i'koaá kiichjajno-là. ⁴⁶Pablo kò Bernabé, 'ñó tsi'ké-là ikon; kitsò-là:

—'Koaá 'sín t̄jínè-najin nga jìòn tsi'kènajmí íjtòn-lajin jè 'én-là Nainá jìòn ra x̄it̄a judío 'mì-no; tanga inachrjengi-nájìòn; kò t̄jìòn kò'sín inchibinè-la ijo-no nga mì kì bakèn-no nga kítsajnakon inìma-no skanda ta mé nìchjin-nioo. 'Koaá ma-ni nga yaá jnchro kongí 'kènajmíya-lajin jñà ra mì tsa x̄it̄a judío. ⁴⁷Nga 'koaá 'sín kitsjà-najin kjohixi Nainá nga kitsò:

Jíi tsja xá-la nga sihisen-là
jñà ra mì tsa x̄it̄a judío,
kóho'ki nga t̄jít̄sa isà'nde
mé-ni ma kitjokajin-ni kjohi'in ra a'ta 'tse jé-là.

⁴⁸'Kia nga kii'nchré nga'tsi ra mì tsa x̄it̄a judío, kjotsjaá-là; akjòn tsikí'tsia nga kitsò: Ndaá t̄jín 'én-là Nainá. Kò kjokjiín-là nga'tsi x̄it̄a ra xá ijye kò'sín itjahájin-ni nga 'se-là kjòbinachon nì ta mé nìchjin-nioo. ⁴⁹'Koaá 'sín kjomà-ni nga tsangasòn 'én-là Nainá kóho'ki ya i'nde rakii. ⁵⁰Tanga jñà x̄it̄a judío tsikí'tsia-ní nga tsinchá'a jñà íchjín ra ijncha íjtòn ra bexkón Nainá kò x̄it̄a íjtòn-là nax̄indá. Kò jñá tsikí'tsia nga kisikjàn-là kjoa nga kondra kjì-là jè Pablo kò Bernabé nga tsahatjìngi-là. Kò tsachrjekàjin ya i'nde-là x̄it̄a kii. ⁵¹Jè Pablo kò Bernabé tsikítsajneé chijo ndsako ra kondra 'tse x̄it̄a kii [jè ra bakón nga kjohi'in 'se-là ra a'ta 'tse Nainá]; akjòn kjì ján nax̄indá Iconio. ⁵²Tanga jñà x̄it̄a ra ya kotá'yá'ta-là Cristo, 'ñó nda t̄jìjin inìma-là kjòtsjacha kò Inìma Tsje-là Nainá.

Kó'sín tsi'kènajmíya 'Én-là Nainá jè Pablo kò Bernabé ya nax̄indá Iconio

14 ¹Ya nax̄indá Iconio, jè Pablo kò Bernabé, 'koaá t̄i'sín 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñándà nga maxkóya x̄it̄a Judío; 'ñó nda kiichjaya, skanda batoó kjìn x̄it̄a judío kjokjiín-là kò ra kj'íi x̄it̄a ra mì tsa x̄it̄a judío. ²Tanga jñà x̄it̄a judío ra mì kì makjiín-là, tsinchá'a jñà ra mì tsa x̄it̄a judío mé-ni nga 'cho tsò kjòbítsjen katasíchjeén ra kondra 'tse x̄it̄a-là Cristo. ³Pablo kò Bernabé, tseé tsikítsajna ya Iconio.

Kiichja táhijín 'én-la Nainá, nga jé ma'nó'ta takòn. Kò jè Nainá isikixiya-ní nga ngi kixí kjoa jñà 'én ra tsi'kénajmí a'ta 'tse kjonda-la, nga kitsjà-la nga'nño nga ma ki'sìn kjoxkón ra bakón kjoajeya-la Nainá. ⁴Jñà xitá naxindá Iconio, jòya kjomà; masen kijì'ta-la jñà xitá judío kò masen kijì'ta-la jñà Pablo kò Bernabé, xitá ra tsikíxáya-la Jesús. ⁵Jñà xitá judío kò ra mì tsa xitá judío tsajoóya-ni kò xitaxá ítjòn-la nga mejèn-la skajàn-kò, kò kìnè najo. ⁶Pablo kò Bernabé, 'kia nga ijye kí'nchré, tsanga-ní; yaá kijì ya ján Litra kò Derbe, naxindá ra chja-ni Licaonia, kò kóhotjín i'nde ra chja-ni ya jngo tjandi-la. ⁷Ya i'nde kii, ti'koaá tsi'kénajmíya 'én xitse-la Cristo ra nda tsò.

Kó'sín nga kisinè najo jè Pablo ya naxindá ra 'mì Litra

⁸Ya Litra tìjna jngo xitá 'xìn ra mì kì ma fi skanda ti'sa-ni nga kitsin; nì kjè sa jngo nichjin ndsakò bajme-ni. Yaá tìjna xitá rakìi ⁹nga tí'nchré-la Pablo nga tí'bénajmíya. Jè Pablo, 'kia nga isko'án kijtse-ní nga makjiín-la nga ma konda-ni. ¹⁰Pablo, 'nño kiichja kitsò-la:

—i'Tisítjijn, tisijna kixi-ni ndsakì!

Xitá rakìi, ta jngo iski'nga nga tsasèn kixi-ni; tsikí'tsia nga ma tsajme-ni. ¹¹Jñà xitá, 'kia nga kijtse kjoxkón nda ra ki'sìn Pablo, 'nño kiichja, kitsò nga 'én Licaonia:

—iJñà nainá, xitáá ká'sín ijo-la nga ka'fi'tse-ná!

¹²Bernabé, Zeus kitsò-la; kò jè Pablo, Hermes kitsò-la, nga jè-ní ra isa 'nño chja. ¹³Jè ingo-la nainá xkòsòn Zeus, yaá kijjna andi naxindá. Jè na'mì-la 'jiikó nchraja kò 'jiikó koròng; jè na'mì rakìi kò nga'tsi xitá naxindá mejèn-la sji'ken-la jñà nchraja kò tsjá-la kjotjò mé-ni nga skexkón-ni. ¹⁴Jè Pablo kò Bernabé ra jè Jesús tsikíxáya-la, 'choó kjomà-la 'kia nga kijtse kjoa ra inchi'sín xitá; iskíchrjayajno ijo-la jè nikje-la, akjòn 'jaha'sen-jin-la xitá. 'Nó kiichja, kitsò:

¹⁵—Nda tiná'ya, ¿mé-ni kò'sín inchi'nià-no? Ngajin, ti'koaá taxki xitá-nájin koni jìòn. Kíí xá kà'fii jnchro-najin nga 'kénajmí-lajin 'én xitse-la Cristo ra nda tsò, mé-ni mì kì ti kò'sín 'sian-no kjoa kii ra nimé chjí-la; jè tangí'ta-la Nainá ra tìjnakoò, jè ra tsikínda ngajmi kò nangi; ti'koa tsikínda ndáchikon, kò nga'tsi tsajmì ra tìjn. ¹⁶Jñà nichjin ra ijye tsato, Nainá kitsjá'nde-la nga'tsi naxindá ra tìjn i isà'nde nga tsinchimaya ndiyá ra isasèn-la. ¹⁷Tanga Nainá, kji'tá nichjin

nda tí'ya tsijen-là yá-ní ra jè, nga tí'ya-là nga'tsì kjonda ra tí'sín; jè-ní ra tísikasén-no jtsí ra ngajmi nchrabá-ni; ko títsjá-no tsajmì ra tímajchá-no ko títsjá-no nga'tsì tsajmì ra machjeén-no ra ma chine mé-ni nga 'se ki'ta-no kjotsja ya ajin inìma-no.

¹⁸ Pablo ko Bernabé, nì'sín ko'sín kitsò-là nga'tsì kjoa kii, 'nó chjá kjomà-là nga tsatékjáya-là xita naxindá nga ki tà chjà cho sí'ken-là koni jngo kjojtò ra tsjá-la.

¹⁹ Tì'kiaá-ni, 'jii i'ka xita judío ra inchrabà-ni Antioquía ko Iconio nga tsinchá'a jñà xita naxindá nga tsikínè najo jè Pablo. 'Kia nga ijye ko'sín isiko, 'koaá kjomà-là koni tsa ijyeé 'ken; akjòn tsikí'ndofe'ta ya nangi, kiì síkàtjen ya andi naxindá ján.

²⁰ 'Kia nga jñà xita ra kotá'yá'ta-là Cristo kjóxkó'ta-là Pablo

ñánda nga kijina, Tsasítjeén india-ni; 'jaha'sen-jin india-ni ya naxindá; ko ra kjomà nchijòn kiji ko Bernabé ján Derbe.

²¹ 'Kia nga ijye tsì'kénajmíya 'én xitse-là Cristo ra nda tsò ya naxindá Derbe, ñánda nga 'nó kjìn xita kjokjiín-là nga kiji'ta-la Jesús, kiji india-ni ya Listra, Iconio ko ya Antioquía. ²² Pablo ko Bernabé kitsjá-la 'én nga 'nó kata'bé-là ikon jñà xita ra kotá'yá'ta-là Cristo ra títsajna ya naxindá kii; tsì'kénajmí-la nga kixi katitsajnakò 'én ra makjiín-là; kitsò-là:

—'Koaá 'sín tjinè-là nga tse kjohi'in kotojieén 'kia nga ti'sa inchimangié i'nde ñánda nga kitjáha'sen-jieén ñánda nga tibatéxoma Nainá.

²³ Nga jngó jngó i'nde ñánda nga tjin naxindá-là Cristo, Pablo ko Bernabé tsahíjin xita jchínga ra tsikí'ta xá nga síkkinda naxindá-là Cristo; 'kia nga ijye kiichja'ta-là Nainá, ko ijye tsikítsajnachjan, yaá isingatsja xita kii ya aya tsja Nainá ra ijye ya a'ta 'tse kjokjiín-là.

**Kó'sín nga ijchò india-ni jè Pablo kò Bernabé
yà Antioquía nangi 'tse Siria**

²⁴'Koaá 'sín 'jahato yà i'nde Pisidia, nga ijchò-ni nangi Panfilia. ²⁵Tsi'kénajmí 'én-la Cristo yà naxindá Perge, akjòn kiji yà Atalia. ²⁶Yaá 'jaha'sen chitso nga kiji india-ni yà Antioquía, yà i'nde nándá nga isatéxá-la a'ta 'tse kjonda-la Nainá jè xá ra ijye itjasòn-la. ²⁷'Kia nga ijye ijchò-ni yà Antioquía, tsikíxkóya xitá naxindá-la Cristo; tsi'kénajmí-la nga'tsi kjoa ra isikò Nainá, kó'sín kjomà'tin nga jè Nainá kitsjá'nde-ní nga ti'koa kjokjiín-la jñà ra mì tsa xitá judío. ²⁸Pablo kò Bernabé, tseé tsikitsajnakò xitá ra kotá'yá'ta-la Cristo yà Antioquía.

**Kó'sín nga kjóxkóya jñà xitá ra tsikíxáya-la
Jesús kò xitá jchínga ján Jerusalén**

15 ¹Jñà nichjin kii, 'jii i'ka xitá ra inchrabà-ni Judea nga ijchò yà Antioquía nga tsi'kénajmíya-la xitá-la Cristo, kitsò-la: “Mì kì ma kítjokajion kjohi'in 'tse jé-no tsa mì kì si'tà chibá ijo-no kjoa 'tse circuncisión koni 'sín tíchja kjotéxoma-la Moisés.”

²Pablo kò Bernabé 'nó tsajoókjo kò jñà xitá kii nga tsakátiya-ni jñà kjoa kii; akjòn, 'koaá 'sín iskosòn-la nga jè Pablo kò Bernabé kiji ján Jerusalén. Kò ti'koaá tsakáhijtakoó-te i'ka xitá ra ti'koa xitá-la Cristo nga kiji, mé-ni nga sindajín-ni kjoa kò jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús kò xitá jchínga 'tse naxindá-la Cristo ra títsajna yà.

³Jè naxindá-la Cristo ra tíjna yà Antioquía tsasikò'tá jñà xitá kii mé-ni nga koma kiji-ni. 'Koaá 'sín 'jahato yà nangi Fenicia kò Samaria. Tsi'kénajmí nga jñà ra mì tsa xitá judío ti'koaá ijyeé inchifahatjìya-la nga yaá inchifi'ta-la Cristo. Nga'tsi xitá ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo, 'nó kjotsja-la.

⁴'Kia nga ijchò ján Jerusalén Pablo kò Bernabé, nda kinisin-la a'ta 'tse jñà xitá naxindá-la Cristo, kò xitá jchínga ra yà batéxoma, kò xitá ra tsikíxáya-la Cristo; akjòn tsi'kénajmí ijye-la nga'tsi kjoa ra ki'sin Nainá ra a'ta 'tse. ⁵Yaá títsajnajin i'ka xitá fariseo ra ijye kjokjiín-te-la 'én nda-la Cristo; tsincha kixi-ní nga kitsò:

—Jñà ra mì tsa xit̃a judío ra ijye makjiín-la, machjeén-ní nga si'ta chiba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión; ti'koa sinè-la nga katasíhitjasòn kjotéxoma ra kitsjà Moisés.

⁶Kjóxkóya-ní jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús ko xit̃a jchínga ra 'tse naxindá-la Cristo nga tsajoóya-ni jñà kjoa kii. ⁷Nó tse tsajoóya-ni kjoa kii; chaán tsasijna kixi Pedro, kiichja, kitsò:

—Jìon 'ndsé, ijyeé tjiín-no nga 'an ijyeé kjotseé jahájin-na Nainá nga 'an 'kenájmí-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xit̃a judío mé-ni nga ti'koa kokjiín-la. ⁸Jè Nainá ra be jè iníma-ná, 'koaá 'sín tsakón kixi nga ti'koaá tsjakeé-te jñà xit̃a kii, nga 'koaá ti'sín kitsjà-la jè Iníma Tsje-la koni 'sín kitsjá-ná ra jién. ⁹Nainá kisitsjeé iníma-la xit̃a kii 'kia nga kjokjiín-la a'ta 'tse, nga ta ngásòn ngáya tsjake-ná nga'tsí-ná, jién ra xit̃a judío 'mì-ná, ko ra taxki xit̃a. ¹⁰'Ndi 'ndi, ¿mé-ni nga kondra mangí-la jìon jè kjobítsjen-la Nainá? ¿Mé-ni ko'sín binè-la jìon jñà xit̃a ra kotá'yá'ta-la Cristo nga katasíhitjasòn kjotéxoma, kjoa ra 'nó i'in tjin? Ra skanda nijñà xit̃a jchínga-ná ko nijién, mì kì chíkjoa-ná nga nihitjasén. ¹¹Tanga 'koaá 'sín makjiín-ná jién ra xit̃a judío 'mì-ná ko ra taxki xit̃a, nga ngásòn ta kjonda 'tse Jesús ra tjna ítjòn-ná nga kítjokajieén kjohi'in ra a'ta 'tse jé-ná.

¹²Jyó tsikitsajna nga'tsi xit̃a ra ya títsajna. Kii'nchré-la Bernabé ko Pablo nga tsi'kénajmí-la kó'sín kjomà nga 'nó tse kjoaxkón ra ki'sín Nainá ra a'ta 'tse ya ngixkòn xit̃a ra mì tsa xit̃a judío.

¹³'Kia nga ijye kiichja Bernabé ko Pablo, 'kiaá kiichja Jacobo, kitsò:

—'Ndsé ra i titsajna, tiná'yá-ná. ¹⁴Jè Simón Pedro, ijyeé tsi'kénajmí-ná kó'sín kjomà 'kia nga ti'sa ijchò-tjòn-la jè kjonda-la Nainá jñà ra mì tsa xit̃a judío nga tsjahíjin nga xit̃a naxindá-la kjomà. ¹⁵'Koaá 'sín mangásòn 'én kii koni 'sín tsikínda xajon jñà xit̃a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la nga kitsò:

¹⁶'Kia nga koma askan-nioo, kjí'iji india-na nga kindáyá xitse india-na koni 'sín nga tsatéxoma jè David.

Nda kjón síkijnanda india-na nga ijngo xit̃a síkasitjen ra ya kjinchrabà-ni tje-la David nga jè síkijnaya ngajo-na i'nde-la,

¹⁷ mé-ni jñà xit̃a ra i'ka koaàtsji-ni Nainá,
nga'tsì ra mì tsa xit̃a judío,
jñà ra a'ta tsa'an chja-ni.

¹⁸ 'Koaá 'sín tsò Nainá
ra ijye kjetseé tsi'kénajmí kjobítsjen ra tjin-la.

¹⁹ 'An, 'koaá 'sín xiaan nga mì kì ma sinè-la kjoa ra i'in
tjin jñà ra mì tsa xit̃a judío, jñà ra inchifahatjiya-la nga
inchifi'ta-la Nainá. ²⁰ Ta jé-la ra machjeén nga ma sikasén-lá
xajon nga mì kì ma skine nga'tsì tsajmì ra ya sinchá ya
ngixkon xkòsòn ra nainá tsò-la xit̃a; ti'koaá mì kì ma
kjoachijngi 'sjin, ko mì kì ti koma skine-ni jní-la nga'tsì cho ko
mì kì koma skine ijo-la cho ra mì kì xaánten jní-la. ²¹ Skanda
ti'sa-ni kjetseé, nga jngó jngó naxindá tjin xit̃a ra 'bénajmíya
jè kjetéxoma-la Moisés; nga xki nichjin níkjáya kotá'yájin xit̃a,
ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xit̃a Judío.

Jè xajon ra inikasén-la jñà ra mì tsa xit̃a judío

²² Jñà xit̃a ra tsikíxáya-la Jesús ko nga'tsì xit̃a naxindá-la
Cristo ko xit̃a jchínga ra ya batéxoma, tsajoóya-ni nga tsjahjín
i'ka xit̃a xákjién ra isikasén ya Antioquía nga tsakáhijtakó
Pablo ko Bernabé. Jñà itjahájin Judas ra ti'koa Barsabás 'mì
ko Silas. Xit̃a kii, jñá-ní ra isa 'ño xkón títsajna ya ajin-la xit̃a
xákjién. ²³ Isi'ka jngo xajon ra tsò:

“Ngajin, xit̃a ra tsikíxáya-najin Jesús ko xit̃a jchínga ra
'ndsé chibé a'ta 'tse Cristo, nikasén-lajin 'én nga ko'sín
nihixo'ta-lajin jìon 'ndsé ra mì tsa xit̃a judío 'mì-no ra
titsajna ya naxindá Antioquía, ko i'nde Siria ko Cilicia.
²⁴ Ijyeé iska'tá-najin 'én nga ti íf itjokàjin i'ka-ni xit̃a ra
ijchòjkon-najìon ra mì tsa jin ki'tsi'nde-lajin; nga síf síko-no
nga báko-no 'én ra síkítsón-jin kjobítsjen-no. ²⁵ Nga'tsi-najin,
'koaá 'sín kichibaya-najin nga inchinikasén i'ka-jin xit̃a
tsajin ra kikatsjjen-no. Kjihijtakó jñà 'ndsé Pablo ko Bernabé,
xit̃a ra 'ño tsjacha-jin, ²⁶ jñà ra ijye ko'sín tsikínè-la ijo-la
ni'sín ta mé kjohi'in ra tsatojin a'ta 'tse Jesucristo ra tijná
ítjòn-ná. ²⁷ Inchinikasén-lajin Judas ko Silas, jñà ra 'koa ti'sín
koaàkonajmí-no jñà 'én kii. ²⁸ Ngajin ko jè Inimá Tsje-la Nainá,
'koaá 'sín nda isasèn-najin nga mì tsa kjo'ño sinè-no nga
siitjasòn kjoa 'tse kjetéxoma ra i'in tjin. Tà kíí-ní ra machjeén
nga nda sihitjasòn jìon jñà kjoa kii: ²⁹ nga mì kì ma chjinee

ijo-la chō ra sí'ken xīta a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la, kō mì kì ma chjīnee jnī-la nga'tsì chō kō ijo-la chō ra mì kì xaájen jnī-la; tì'koaá mì kì ma nga kjoachijngi 'siaan; tsa chjáaxin-la ijo-no nga'tsì kjoa kīi, ndaa tjin kjoa ra 'siaan. Kō'sín nda tītsahijyo nga'tsì-no.”

³⁰ Jñà xīta kīi ra kō'sín inikasén, 'kia nga ijye kisíkjáya-la xákjién, 'kiaá kiji skanda ján Antioquía; 'kia nga ijchò tsikíxkóya nga'tsì xīta xákjién ra tì'koa xīta-la Cristo; isingatsja jè xajon ra inikasén ra jñà 'ya. ³¹ Jñà 'ndsé kīi, 'kia nga ijye tsikíxkiyajin jè xajon rakīi, tsjaá ki'se-la nga kotsò 'én ra ijchò síje ikon. ³² Jè Judas kō Silas tì'koaá Nainá chja ngajo-la; kjin 'én tsakákonajmí jñà 'ndsé kīi ra nda kitsjà nga'nó-la kō nga isije ikon. ³³ Kjin nichjin tsikitsajna ya Antioquía. Ra kjomà askan-nioo isíkjáya-la xákjién, nga kiji-ni ya Jerusalén; nga kīiikon india-ni jñà xīta ra isikasén. ³⁴ [Tanga jè Silas, 'koaá 'sín isasèn-la nga yaá tsikíjna ya Antioquía.] ³⁵ Pablo kō Bernabé, yaá tsikitsajna-te ya Antioquía. Tsakón-ya kō tsi'kénajmíya-isa 'én xītse-la Cristo ra nda tsò. Kō kjin ma-isa xīta ra taña isíxákjoko nga isíka'bí 'én-la Na'ín-ná.

'Kia nga jè Pablo kō Bernabé tsincha'ta-xin-la xákjién

³⁶ 'Kia nga kjomà askan-ni, jè Pablo kitsò-la Bernabé:
—Tjian india-ná kóho'ki naxindá ñanda tsi'kénajmié 'én-la Nainá mé-ni nga jcha-ná kó'sín tītsajna jñà xīta xàngieé.

³⁷ Jè Bernabé, jè mejèn-la iko Juan ra tì'koa Marcos 'mì nga kohitako-te; ³⁸ tanga jè Pablo mì kì isasèn-la, ta ngatjì-la nga kitsjin-tákon ján Panfilia nga mì tì kì tsakáhijtakō-ni nga isíxá jè xá ra tjíma-ni. ³⁹ 'Kia nga mì tì kjóngásòn-ni 'én-la, yaá inchrabà-ni nga isakò-la kjoa; tsincha'taxin-la xákjién; jè Bernabé jè kīiko Marcos, 'jaha'sen jngo chitso nga kiji skanda Chipre. ⁴⁰ Pablo, jè tsjahijin Silas nga tsakáhijtakō. Jñà xīta-la Cristo yaá isingatsja ya aya tsja Nainá, akjòn kiji. ⁴¹ Kiji ya nangi Siria kō Cilicia; yaá tsinchima nga isí'ño ikon nga'tsì xīta naxindá-la Cristo nga kixi katincha ra a'ta 'tse Nainá.

'Kia nga jè Timoteo tsakáhijtakō jè Pablo kō Silas

16 ¹ Pablo, 'kia nga ijchò ya naxindá Derbe kō Listra, yaá iskajin jngo xīta ra kotá'yá'ta-la Cristo ra 'mì Timoteo; jè na-la xīta judío-ní, tì'koaá makjiín-te-la a'ta 'tse Cristo.

Tanga jè na'in-la xitá griego-ní. ²Jñà xitá xàngieé ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo ra títsajna Listra ko Iconio 'ñó nda kiichja ra a'ta 'tse Timoteo. ³Pablo, mején-la nga jè kohitako; kíí ko'sín kisi'ta chiba-ni jè kjoa 'tse circuncisión mé-ni nga nda kíjna-ni Timoteo a'ta 'tse xitá Judío, ta ngatji-la kóhotjín xitá ra ya títsajna, nda tjíjin-la nga jè na'in-la xitá griego-ní. ⁴Nga'tsi naxindá ra 'jahato, 'koáá 'sín kitsò-la nga katasíhitjasòn kjohixi ra tsajoóya-ni jñà xitá ra tsikíxáya-la Jesús ko xitá jchínga ra títsajna ján Jerusalén ra ya síkinda naxindá-la Cristo. ⁵'Koáá 'sín kjomà-ni nga jñà xitá naxindá-la Cristo, isaá 'ñó nda kjokjiín-isa-la; ko nichjin nchijón kjokjìn-ya-isa xitá ra makjiín-la.

Kó'sín nga tsatsíjen tsijeén jngo-la xitá Macedonia jè Pablo

⁶Jè Inìma Tsje-la Nainá mì kì kitsjá'nde-la Pablo ko xitá xákjién ra kjihitako nga ya i'kénajmíya 'én-la Cristo ya nangi Asia; 'koáá ma-ni nga ya tsatojin ya nangi ñánda 'mì Frigia ko Galacia. ⁷'Kia nga ijchò ya nangi Misia, kjomejèn-la nga kiji nangi Bitinia, tanga jè Inìma Tsje-la Jesús mì kì kitsjá'nde-la. ⁸'Kia nga 'jahato Misia, yaá ijchò skanda naxindá Troas. ⁹'Kia nga ijye títsajna Troas, 'kia nga nitjen, jè Pablo tsatsíjen tsijeén jngo-la xitá, koni tsa nijná tí'bi-la ra ya nangi Macedonia i'nde-la ra tsasijna kixi ya ngixkon Pablo. Tsikítsa'ba-la, kitsò-la: “Nchrabí i nangi Macedonia. Tisíko-nájin.” ¹⁰'Kia nga ijye kijtse kjoa

'Kia nga jngo xitá Macedonia kiichja-la Pablo ya angi nijná

kìi jè Pablo, ndìtoón tsikitsajna-jin nga tsangì-jin ya ján nangi Macedonia, 'koaá 'sín tjiŋgo takòn-jin nga jè Nainá tíchja-najin mé-ni nga sika'bí-jin 'én xitse-la Cristo ra nda tsò ya i'nde rakìi.

Kó'sín nga kjokjiín-la jè chjoón ra 'mì Lidia

¹¹'Kia nga ítjo-najin ya naxindá Troas, ichjibé jngo-jin chitso, tsangì kixi-jin ya nangi ra kijina ajin nandá ra 'mì Samotracia; ra kjomà nchijòn yaá tsangì-jin naxindá ra 'mì Neápolis. ¹²'Kia nga ítjo-najin Neápolis, akjòn tsangì-jin Filipos, jngo naxindá ítjòn 'tse nangi Macedonia ra nda tjábé-la nga'ño a'ta 'tse Roma. Kjin nichjin tsikitsajna-jin ya i'nde rakìo. ¹³Jngo nichjin níkjáya tsangì-jin jngo i'nde ya andi naxindá ñánda tí'fa jngo xangá nandá, nga 'koaá 'sín iníkitsjen-jin nga tjín jngo i'nde ñánda chja'ta-la Nainá jñà xita judío. Tsikitsajna-najin nga kinakjoáko-jin a'ta 'tse 'én nda-la Cristo jñà íchjín ra maxkóya ya i'nde rakìo. ¹⁴Yaá tíjnajin jngo chjoón ra 'mì Lidia ra batína nikje chí ra chj'ndi nájté

'Kia nga jè Pablo tsachrjekàjin ijo-la tsati chí'nda inìma 'cho-la nìi ra kùchjatjìngi-la Pablo

kjòn isén-la; yaá i'nde-la ñánda 'mì Tiatira; jè chjoón rakìi ndaá bexkón Nainá; kò jè Nainá isichiya-la nga nda ki' nchré koni 'sín tíchja Pablo. ¹⁵Jè Lidia isatíndá-ní; kò nga'tsì xítà ra títsajna ya ni'ya-la. Ra kjomà askan-ni tsikítsa'ba-najin nga kitsò-najin:

—Tsa kixi kjoa nga makjiín-no nga 'an, ndaá makjiín-na a'ta 'tse Nainá, tjaán ya ni'ya-na, ya síkjáya-no.

Kjo'ño ki'sìn-najin nga tsikítsahijyo-jin.

'Kia nga kijì ndayá jè Pablo kò Silas ya naxindá Filipos

¹⁶Jngo nichjin 'kia nga inchimangí-jin ya i'nde ñánda nakjoá'ta-lajin Nainá, kiskàjiín jngo-jin tsati ra inìma 'cho-la níí tjíjin ya inìma-la; maá-la bínda nga kjó'tasòn jñà xítà. Jñà ni-la tsati chí'nda rakìi 'ño nda síkijne ton 'kia nga kotjín xá ra 'sín. ¹⁷Tsati rakìi, tjen-ngi-la Pablo kò nga'tsì-najin; 'ño chja nga tsò:

—Jñà xítà kii, jñà chí'nda-la Nainá ra 'ño 'nga tíjna; kò jè 'béngjmí-najìon ndiyá ra ma kíjokajin-no kjohi'in 'tse jé-no.

¹⁸Kjín nichjin kò'sín kitsò-najin jè tsati rakìi. Jè Pablo, ta chaán kjojtì-la; isíkafa'tá-la; kitsò-la jè inìma 'cho-la níí ra tjíjin ya inìma-la tsati:

—'Koaá 'sín xin-la ra a'ta 'tse Jesucristo, nga títjòjin ya inìma-la jè tsati rakìi.

Ti'kiaá-ni, jè inìma 'cho-la níí, nditoón itjo. ¹⁹Jñà ni-la tsati, 'kia nga kijtse nga itjahíxìn-la jè kjoa ra ma-la, nga mì tí kì kisikijne-ni ton, itsabá'ño jè Pablo kò Silas, nga kiikò ya ngixkòn xítaxá. ²⁰Tsinchá masen ñánda nga títsajna jñà xítaxá, kitsò:

—Jñà xítà kii ra xítà judío, kjosií inçhibátsji i naxindá-ná.

²¹Kíí bakón-ya kjotéxoma ra mì kì tjí'nde-ná nga síhitjasén kò nga kò'sín 'sieén, ta ngatjì-la nga xítà romano-ná ra jíén.

²²Nga'tsì xítà naxindá saba kondraá kijì-la jè Pablo kò Silas; jñà xítaxá, 'koaá 'sín kitsjà kjohixi nga katachrjayájno nikje-la, akjòn kata'se-la yá. ²³'Kia nga ijye 'ño tsajá-la, ndayá isikjaha'sen; akjòn kitsjá-la kjohixi jè ra síkinda ndayá nga nda katasíkinda jñà xítà kii. ²⁴Jè xítà ra síkinda ndayá 'kia nga ki'tsì-la kjohixi, yaá isíkítsajna ñánda isa 'ño nanga. Tsakánè'ño ndsako yá ra 'ño iyí ra xá isinda-ni nga kò'sín machjeén.

²⁵ 'Kia nga ijye ijchò masen nitjen, jè Pablo kò Silas, inchi'ja'ta-la Nainá, ti'koaá inchi'se-la Nainá, so ra jè Nainá jeya síkijna; kò jñà xita ra i'ka ra ti'koa kjohi'in títsajna, inchi'nchré-la. ²⁶ Ta nditoón 'ji jngo chón ra 'nó jchán 'tsa; jñà chrjó tjá'tsin ndayá, ngi kjoitiyaá-la. Jñà xotjoba-la ndayá ngi itjá'xa-ní, ti'koaá jñà na'nó kicha kadena ra tjí'tá'nó-ni xita ra ya títsajna ndayá, ngi jngo kjá tsájndakjo. ²⁷ Jè xita ra síkinda ndayá, 'kia nga itja'fá-la, kijtse-ní nga ti'xá ijye jñà xotjoba-la ndayá. 'Koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé tsanga ijye xita ra títsa'ya ndayá. Iskábé jngo kicha ndajò nga mejèn-la sù'ken ijo-la. ²⁸ Jè Pablo, 'kia nga kijtse, 'nó ki'chja nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn kò'sín nìkì ijo-li; títsajna ijyeé-nájin ijndí.

²⁹ Jè xita ra síkinda ndayá, 'kiaá isíjé jngo ní'í; nditoón 'jaha'sen, ngi tífatsé-ní nga itsakjòn, isikátjen ijo-la ya angi ndsakò Pablo kò Silas. ³⁰ Akjòn tsachrje-ni ndayá Pablo kò Silas; iskonangi-la nga kitsò-la:

—Jìòn nàmi, ¿mé ra 'siaan nga ma kítojokàjiaan kjohi'in?

³¹ Pablo kò Silas kitsò-la:

—Katakjín-li a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná mé-ni nga ma kítojokajin-ni kjohi'in ngaji kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-li.

³² Tsi'kénajmí-la 'én-la Na'in-ná kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-la. ³³ Tijé-ni nitjen, jè xita ra síkinda ndayá, tsiníjno nánnda nga kiti-la Pablo kò Silas; ra ijye kjomà isatínda-ní kò nga'tsì xita ra títsajna ya ni'ya-la. ³⁴ 'Kiaá kiiko ya ni'ya-la nga taña tsakjèn-kjo; kò kóhotjín xita ni'ya-la, 'nó tsja ki'se-la nga ijye kjokjín-la a'ta 'tse Nainá.

³⁵ 'Kia nga ijye ki'se isén, jñà xitaxá isikasén polsiya-la nga kitsjà kjohixi nga katitjo-ni ndayá Pablo kò Silas. ³⁶ Jè xita ra síkinda ndayá isíkí'nchré Pablo kitsò-la:

—Ijyeé kásikasén-na kjohixi jè xitaxá nga ijyeé ma kítsahijyondí-no. Tangí-la nda-no.

³⁷ Tanga jè Pablo kitsó-ní:

—Ngajin, xita Roma-nájin. [Mì kì tjí'nde nga taxki sùiko-najin.] Kí'seé-najin yá ya ngixkon naxínda, 'kia nga nda kjeé 'ya-la tsa mé jé ra tjín-najin, kò ra kjomà, tsangì-jin ndayá; kò 'ndi 'ndi mején-la nga tà kjo'ma sùíkítsajnandí-najin; isaá nda-ni nga jñà kjòn katanchrabá kachrje-najin.

³⁸Jñà polsiya, 'koaá 'sín tsi'kénajmí-la jñà xitaxá. Kò 'kia nga ki'nrhé jñà xitaxá nga jè Pablo kò Silas nga xita Roma-ní, 'nó itsakjòn. ³⁹Nditóon kijì nga tsachrje-ni ndayá Pablo kò Silas; akjòn isijé-la kjoanihijcha'ta jè kjoa ra isiko, kò tsikítsa'ba-la nga katabitjòjin ya naxindá. ⁴⁰Pablo kò Silas, 'kia nga ijye itjo-ni ndayá, yaá kijì ya ni'ya-la chjoón ra 'mì Lidia. Kò 'kia nga kijtse india-ni xákjién, tsakákonajmí-ní nga 'nó kata'bé-la ikon jñà xita kii, akjòn kijì.

Kó'sín isakò kjosi ya Tesalónica

17 ¹'Koaá 'sín 'jahato Anfípolis kò Apolonia, ijchó Tesalónica ya naxindá ñánda nga tjín jngo ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío. ²Jè Pablo, koni 'sín nga ijye nga-la 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga; jàn nichjín níkjáya tsajoóya-ni nga iskotá'yájin Xajon Tsje-la Nainá. ³'Koaá 'sín tsi'kénajmí-la nga jè Cristo [ra xá inikasén-ni] nga tjínè-la nga kiyá; kò 'kia nga ijye kiyá tjíné-la nga kjoaáya-ila; kò kitsó-la:

—Jè Jesús ra kò'sín tí'bénájmí-no, jè-ní Cristo [ra xá inikasén-ni].

⁴Tjín i'ka xita judío ra kjokjiín-la 'én-la Nainá; kò yaá tsakáhijtakò Pablo kò Silas. Tí'koaá kjín xita griego ra bexkón Nainá kjokjiín-la kò kjín íchjín ra ijncha ítjòn kjokjiín-te-la. ⁵Tanga jñà xita judío ra mì kì makjiín-la, kjòchínikeé jè Pablo kò Silas. Tsikíxkóya xita ra ta ya tjíma'tsè ra xita 'cho; tsikí'tsia nga tsi'ké kjosi ya ajin naxindá; kiskajàn'ta ni'ya-la xita ra 'mì Jasón, tsakátsji Pablo kò Silas nga mejèn-la kochrje nga siingatsja xita naxindá. ⁶Tanga mì kì kjomà isakò-la; kjojchán inachrje-ni Jasón kò xita-la Cristo ra ya títsajna i'ka nga kiiko ya ngxikon xitaxá; 'nó kiichja kitsò:

*Jè Pablo tíbixkiyajin
Xajon Tsje-la Nainá*

—Jñá x̄ita k̄i ra in̄chisíkitsón x̄ita isà'nde ijyèé 'ji-te i i'nde tsajién. ⁷Nga'tsi jñà x̄ita k̄i, kitsjá'nde-la jè Jasón nga tsikitsajna ya ni'ya-la. Sabà kondraá fi-la k̄jotéxoma-la César ra x̄itaxá ítjòn t̄jna; k̄o 'koaá 'sín tsò nga t̄jna-ró ìjngo-isa x̄itaxá ítjòn ra 'mì Jesús.

⁸Jñà x̄itaxá k̄o x̄ita nax̄indá, 'kia nga kií'nchré jñà 'én k̄i k̄joltií-la. ⁹'Kia nga ijye isinè-la t̄on jè Jasón k̄o x̄ita ra i'ka, isíkítsahijyondí-ni.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-la Nainá jè Pablo k̄o Silas ya nax̄indá Berea

¹⁰'Kia nga ijye k̄jòjñò, jñà 'ndsé ndit̄oón isikasén jè Pablo k̄o Silas skanda ján nax̄indá Berea. 'Kia nga ijchò ya i'nde rak̄i, yaá 'jaha'sen ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya x̄ita Judío. ¹¹Jñà x̄ita ra t̄itsajna ya Berea, isaá nda t̄jín k̄jóbítsjen-la mì 'koa-ni koni jñà ra t̄itsajna ya Tesalónica; isaá ndit̄on k̄jokjiín-la 'én-la Nainá. Nìchjin nchijòn nda iskotá'yájin jè xajon ra t̄jí'ta 'én-la Nainá nga mejèn-la sk̄e a kixíí k̄joa nga k̄o'sín t̄jín kiti koni 'sín nga tí'senajmí-la. ¹²Ñò k̄jín x̄ita judío k̄jokjiín-la, t̄i'koa k̄jín íchjín ra ijncha ítjòn k̄o x̄ita 'x̄in k̄jokjiín-te-la ra x̄ita griego. ¹³Jñà x̄ita judío ra t̄itsajna ya Tesalónica, 'kia nga kií'nchré nga jè Pablo k̄o Silas yaá t̄itsajna ján Berea, nga yaá in̄chi'bénajmí 'én-la Nainá, k̄ijí ya nax̄indá rak̄i nga k̄i kinchá'a x̄ita nga katasakó k̄josi. ¹⁴Jñà 'ndsé, ndit̄oón isikasén Pablo ya andi ndáchikon ján; tanga Silas k̄o Timoteo yaá tsikitsajna Berea. ¹⁵Jñà x̄ita ra tsakáhijtako Pablo nga k̄iik̄o índia, skanda yaá k̄iik̄o Atenas. 'Kia nga ijye tsáfa-ni, yaá 'ya k̄johixi nga jè Silas k̄o Timoteo ndit̄oón katafit̄jngi-la.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya Atenas

¹⁶Pablo, 'kia nga t̄jna ya nax̄indá Atenas nga tíkoñá-la jè Silas k̄o Timoteo, taxk̄i baá k̄jomà-la 'kia nga k̄ijtse nga ya nax̄indá rak̄i, taxk̄i k̄jín xkósòn bexkón ra mì tsa Nainá. ¹⁷'Koaá ma-ni nga ya ni'ya sinagoga tsajoóya-ni k̄o x̄ita judío, k̄o ra taxk̄i x̄ita ra t̄i'koa bexkón Nainá; k̄o nìchjin nchijón tsakákonajmí nga'tsi x̄ita ra maxkóya ya ndit̄sín. ¹⁸Ti'koaá t̄jín i'ka x̄ita ra k̄jóbítsjen 'tse x̄ita epicúreo k̄o 'tse x̄ita estoico bakón-ya. Ti'koaá tsajoóya-ni k̄o Pablo. T̄jín i'ka ra kitsò:

—¿Kó tsò-ni 'én ra chjaya jè xita xi'a rakii?

Ti'koa tjin i'ka ra kitsò:

—A'ta 'tse nainá xitseé-la ra 'benajmíya.

Kíi ko'sín kitsò-ni nga jè Pablo, jè tsi'kénajmí-la 'én ra nda tsò a'ta 'tse Jesús, ko ti'koaá tsi'kénajmí-la nga jè Jesús jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. ¹⁹'Kiaá kiiko jngo i'nde nánda 'mi Areópago. Iskonangi-la kitsò-la:

—¿A komaá nda kiná'ya-lajin jè kjetéxoma xitse ra ji 'bénajmíyi? ²⁰Jè 'én ra bakon-yi, 'ño xitse ko 'ño kj'ii tsò. Mején-najin nga ko'kín-nájin kó'sín tsò-ni.

²¹Kíi ko'sín kitsò-ni nga nga'tsi jña xita ra ya Atenas i'nde-la ko xita ra xin nangi-la, tà 'koaá 'sín inchisíka'ya ki'ta nichjin-la nga ta jé ra 'ño mején-la nga kjinchré ko nga kichja-te kótsò kjobítsjen xitse ra tíbatsíjen.

²²Pablo, 'kiaá tsasijna kixi ya masen-la i'nde Areópago, kitsò:

—Nga'tsi-no ra i i'nde-no Atenas, 'koaá 'sín tsijen-na nga 'ño nda 'yaxkón jìon ko 'ño nda makjiín-no a'ta 'tse ra nainá 'mì-la. ²³'Kia nga 'jáhato ya jngó jngó ingo nánda maxkóya jìon, kíjtse-náa nga tjí'ta jngo 'én ra tsò: “Jè Nainá ra mì kì 'yaxkon-la.” Ko jè Nainá ra ko'sín 'yaxkón jìon ni'sín mì kì 'yaxkon, jè-ní ra 'an ko'sín 'benajmíya-no.

²⁴Jè Nainá, mì tsa ya bijnaya ingo ra tsja xita kisinda-ni; nga jè tsikínda isà'nde ko ngajmi ko nangi ko nga'tsi tsajmì ra tjin, ko jè ma ni-la. ²⁵Ko mì kì machjeén-la tsa jña xita isà'nde kosiko'ta, nga nimé ra chija'ta-la ra jè. Nga jé-ní ra tsjá-ná kjobinachon, ko tsjá-ná tjo ra chjeén, ko tsjá-ná ta mé tsajmì ra machjeén-ná.

²⁶Ta jngoó xita kisichjeén nga tsikínda nga'tsi xita ra tjin nga tjí'tsa isà'nde; kiskosòn-la kó 'ki tse koma-la ko nánda nga kitsajna, ²⁷mé-ni nga katabátsji-ni Nainá; katabátsjijno katabátsji'ta, tsa kíi nichjin sakò-la. Ni'sín, kixí kjoa, jè Nainá mì tsa kjin tíjna; yaá tíjna'ta chraña-ná nga jngó jngó-ná.

²⁸Nga jè Nainá ra tísikíjnakon-ná, jé ra tsjá-ná nga'ño nga ma níki'bieé, nga ti'koa ma titsajnasén i isà'nde. Koni 'sín kitsò jngo ra ti xita tsajìon-no ra xita chjine xajon nga kitsò: “Jién, xita tje-la Nainá 'mì-ná ra jién.” ²⁹Tsa kixi kjoa nga tje-la Nainá 'mì-ná, mì kì ma ko'sín sikítsjeén nga ko'ki Nainá koni jña xkósòn ra kichá sinè ko ra kichá chroba ko tsa najo ra tsja xita bínda-ni koni 'sín nga jña síkítsjen. ³⁰Nga 'sa ítjòn, Nainá

mì kì ki'sìn kindà kjoajñò-la xità. Tanga 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tsjá kjohixi nga nga'tsi xità nga tjítja isà'nde, katasikájno-ni jé-la, kò, kì tì jé bátsji-ni, kò ya kátáfa'ta-la ra jè. ³¹Nga jè Nainá ijyee tsikijna jngo nichjin 'kia nga ngi kixíi kùndajín-la nga'tsi xità isà'nde. Nga ijyee jahájin jngo xità ra kitsjà-la kjohixi nga jè koma xitaxá ra kùndajín-la nga'tsiò. Kò yaá tsakón nga kixíi kjoa, 'kia nga isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya.

³²'Kia nga kií'nchré-la kjoa 'tse ra faháya-ila mi'ken a'ta 'tse kjobiya, tjín ra tà isisobá-la kò tjín i'ka ra kitsò:

—Kj'íi nichjin-la kiná'ya india-lajin jñà 'én ra nakjí.

³³Jè Pablo, 'kiaá itjotin-la. ³⁴Tanga tjín i'ka ra kjokjín-la ra ya kjóxkóya: jngo xità ra 'mì Dionisio ra ya chja-ni 'tse xità ra títsajtín ra 'mì Areópago, tì'koaá jngo chjoón ra 'mì Dámaris, kò tjín i'ka xità ra kj'íi.

'Kia nga tsikijna jè Pablo ya Corinto

18 ¹'Kia nga ijye kjomà askan-nioo, Pablo itjokájin ya Atenas, akjòn kijì ya Corinto. ²Yaá iskajin jngo xità judío ra 'mì Aquila kò chjoón-la ra 'mì Priscila. Yaá nangi-la ñánda 'mì Ponto. Sa ta 'kiaá 'ji-ni ya nangi Italia, ta ngatjì-la nga jè Claudio ra xitaxá ítjòn tjina tsachrjeé jngo kjotéxoma nga nga'tsi xità judío katitjokájin ya naxindá Roma. Pablo kií'tsé jñà xità kù. ³Jñà xità kù, tì'koaá kií xá 'sín jè xá ra 'sín Pablo nga ni'ya nikje bínda. Yaá tsikijnako nga taña isixákjo. ⁴Xkì jin nichjin fì Pablo, 'kia nga nichjin níkjáya, ya ni'ya sinagoga nga fíkáko jñà xità judío kò ra mì tsa xità judío, jè ra mejèn-la nga katakjin-la.

⁵'Kia nga 'ji-ni ya Macedonia jè Silas kò Timoteo; jè Pablo ngi ta jè xá ki'sìn nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Nainá jñà xità

Jè Pablo, Aquila kò Priscila

judío. Kòkítsò-là nga jé Jesús, jè Cristo [ra xá inikasén-ni].
 6Tanga jñà xitá judío, tsatéchjà-là jè Pablo kò kiichjajno-la;
 'koáá 'sín kjomà-ni nga jè Pablo tsíkítsajne nikje-là [jè ra
 bakón nga mì tsa jè Pablo tjín-là jé nga mì kjokjiín-là xitá kii];
 kò 'kiaá kitsò-là:

—Tsajión-nó jé tsa mì kì makjiín-no; tjiòn inchinijchjà-no
 ijo-no. Mì tsa mé jé tjín-na ra 'an. 'Ndi 'ndi, yaá jnchro kjin-
 tjiingi-là jñà ra mì tsa xitá judío nga kokon-yá-là jñà 'én kii.

7Pablo, itjo-ní ya ni'ya sinagoga; yaá kijì jngo ni'ya ra ya
 kijina'ta chraña-là 'tse xitá ra Ticio Justo 'mì ra nda bexkón
 Nainá. 8Jè xitá ra 'mì Crispo, jè ra tjina ítjòn ya ni'ya sinagoga,
 kjokjiín-là a'ta 'tse Na'ín-ná kò nga'tsi xitá ra títsajna ya ni'ya-la;
 t'koáá kjin xitá Corinto ra kíi'nchré 'én ra tsakón-ya Pablo
 kjokjiín-là, akjòn isatíndá. 9India, 'kia nga nitjen, jè Na'ín-ná
 kiichja-là Pablo nga tsatsijen-là koni tsa nijná tí'bì-là. Kitsò-là:

—Kì tà chjàn skon-jìn, tinákjoa-ní, kò kì jyò bijni 10Mì kì ma
 yá ra kó siiko-li, 'aán tjínako-la; ya naxindá rakii, kjin ma-ni
 jñà ra ijye xitá tsa'an ma.

11Jè Pablo, inó masen tsikijna ya Corinto nga tsakón-ya 'én-la
 Nainá.

12Tanga 'kia kjomà xitaxá ítjòn jè ra 'mì Galión, jè ra
 batéxoma-là nga'tsi naxindá ya i'nde ra 'mì Acaya, jñà xitá
 judío tsajoóya-ni nga itsabá'ño Pablo, nga kiiko ya ni'ya
 masen. 13Kitsò-là jè xitaxá:

—Xitá rakii, 'koáá 'sín tímínchá'a xitá naxindá nga kjíí-ró
 'sín jchaxkén Nainá koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse Roma.

14'Kia nga mejèn kiichja Pablo, jè Galión kitsò-là xitá judío:

—Tsa jngoó kjoa ra tse tjín kò ra i'in tjín, tjínè-là nga 'an
 kìndájíán; 15tanga tsa tà 'én-ní, tsa tà kjotéxoma tsajión-nó; tà
 jìòn tindajión; 'an mì kì kotjín kjoa ra skaájjaa.

16Akjòn tsachrje ya ni'ya masen. 17Nga'tsi jñà xitá griego
 itsabá'ño jè xitá ítjòn ra 'mì Sóstenes ra ya chja-ni ya ni'ya
 sinagoga ñánda nga maxkóya xitá Judío. Iskajàn-kò ya aya
 ni'ya masen ya ngixkòn xitaxá ítjòn ra 'mì Galión, tanga ra jè,
 mì kì isisín-là.

Kó'sín nga kijì india-ni ya Antioquía jè Pablo

18Pablo, kjin nichjin tsikijna-isa ya Corinto. Ra kjomà
 askan isíkjáya-là xákjién nga kijì ya Siria. Tsakáhijtako

Priscila kō Aquila. Yā Cencrea tsikíjno-lā tsja-sko koni jngo chībā ra bakón nga ijyeé itjasòn-lā koni 'sín kitsjà-lā tsa'ba jè Nainá. ¹⁹'Kia nga ijchò yā Éfeso, yāá isíkítsajna Priscila kō Aquila. Jè Pablo, yāá kiji yā ni'ya sinagoga nga tsakákonajmí jñà xitā judío ra yā maxkóya. ²⁰Jñà xitā kii tsíkítsa'ba-lā Pablo nga isa kjìn nichjin katijnako, tanga jè Pablo, mì kì kjokjiín-lā. ²¹Isíkjáyaá-lā jñà xitā xákjién nga kiji-ni, kitsò-lā:

—Tsa Nainá mejèn-lā, askan kjíhi'tse india-no.

Ākjòn kiji nga itjotin yā Éfeso, iskábé jngo chitso. ²²'Kia nga ijchò Cesarea, kiji ján Jerusalén nga 'jaha katsíjen-lā xitā naxindá-lā Cristo. Ākjòn kiji skanda Antioquía. ²³Kjín nichjin tsikijna yā Antioquía; ra kjomà askan, jngó jngó naxindá kiji ra chja-ni kóho'ki yā i'nde Galacia kō Frigia. Kitsjà-lā 'én nga'tsi xitā ra kotá'yá'ta-lā Cristo nga isa nda kata'nó ikon nga kixi katincha a'ta 'tse Nainá.

Kó'sín tsi'kénajmíya 'Én-lā Nainá jè Apolos yā Éfeso

²⁴Yā Éfeso, ijchó jngo xitā judío ra 'mì Apolos ra yā i'nde-lā Alejandría. Xitā rakii, 'nó nda ma-lā 'bénajmíya. 'Nó nda tjíjin-lā a'ta 'tse Xajon ra tjí'ta 'Én-lā Nainá. ²⁵Jè Apolos, xá iskotá'yá-ni ndiyá-lā Nainá; 'nó tsja tjín-lā ajin iníma-lā nga ngi kixi 'bénajmíya ti'koaá 'nó kixi tsakón-ya a'ta 'tse Jesús; ni'sín jè kjoa 'tse satindá, tà jé tjíjin-lā kó'sín nga tsakón-ya Juan. ²⁶Jè Apolos, 'nó tjín ikon nga kiichja yā aya ni'ya sinagoga nándā nga maxkóya xitā Judío. 'Kia nga kií'nchré jè Priscila kō Aquila, kiichja'taxín-lā nga isa kixi tsakón-ya-lā jè ndiyá-lā Nainá. ²⁷Jè Apolos, 'kia nga kjomejèn-lā kiji yā i'nde Acaya, nga'tsi 'ndsé, kisí'nó ikon nga kjomà kiji. Ākjòn tsikínda jngo xajon ra isikasén-lā jñà xitā ra kotá'yá'ta-lā Cristo ra tjítsajna yā i'nde Acaya nga katasísin-lā jè Apolos 'kia nga kijchò. Kō 'kia nga ijchò, jè Apolos, 'nó nda kjochjeén-lā jñà xitā ra ta kjonda 'tse Nainá nga kjokjiín-lā a'ta Jesús. ²⁸Apolos, 'nó nda tsajoókjo-kō xitā Judío yā ngixkon naxindá. Kō isikijneé-lā nga ma isíkítsajnajyò, nga jé Xajon-lā Nainá isichjeén nga tsakón-lā nga jè Jesús, jè-ní ra Cristo [ra xá inikasén-ni].

'Kia nga ijchò jè Pablo ya naxindá Éfeso

19 ¹'Kia nga takó tǵna-isa Apolos ya naxindá Corinto, jè Pablo kǵn i'nde tsatojin ñánda nga nindo chon. Yaá ijchò naxindá Éfeso. Kò yaá iskajin i'ka xita ra kotá'yá'ta-la Cristo. ²Iskonangií-la, kitsò-la:

—¿A 'jaha'sen-jiín-no jè Inìma Tsje-la Nainá 'kia nga kjokjiín-no ra a'ta 'tse Cristo?

Jǵnà xita kǵi kitsó-nì:

—Ngajin skanda kjeé na'yá-jin tsa tǵn ra Inìma Tsje-la Nainá.

³Jè Pablo 'kiaá kitsò-la:

—¿Kó'sín isatínda jìon?

Jǵnà xita kǵi kitsó-nì:

—A'ta 'tseé Juan isatínda-jin.

⁴Jè Pablo kitsó-la:

—Kixíí kjoa. Juan, tsatínda-ní xita ra isíkájno-ni jé-la nga mì tǵ jé koaàtsji-nì, tanga 'koaá 'sín kitsò-la xita nga katakjiín-te-la ra a'ta 'tse Jesús, jè ra askan kǵíí.

⁵'Kia nga ijye kíí'nchré jǵnà 'én kǵi, isatínda-ní ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús. ⁶Pablo, 'kia nga ijye tsakásòn-la tsja, jǵnà xita kǵi 'jaha'sen-jin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, akjòn kiichja 'én ra kǵíí tsò, tǵ'koa kiichja ngajo-la Nainá. ⁷Ta nga'tsi jǵnà xita 'xin kǵi, tejò ma-ni.

⁸Jè Pablo, ján sá tsikijna ya Éfeso nga xki xòhoto kǵi ya ni'ya sinagoga ñánda nga maxkóya xita Judío; mì kǵi itsakjòn nga 'bénajmíya, 'ñó tsakáko jǵnà xita nga katakjiín-la a'ta 'tse kó'sín batéxoma Nainá. ⁹Tanga tǵn i'ka xita ra bato xíjin ki'sín; mì kǵi kjokjiín-la koni 'sín tsakón-ya Pablo. 'Choó kiichja ya ngixkòn xita a'ta 'tse ndiyá xitse-la Cristo. 'Kiaá tsasi'taxìn Pablo; kiìko ijye xita ra kotá'yá'ta-la Cristo. Yaá kiìko ya jngo ni'ya ñánda bakón-ya xita ra 'mì Tirano. Yaá tsajoóya-ni nga nichjin nchijòn. ¹⁰Jó nó tsikijna Pablo nga tsakón-ya-la xita. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kíí'nchré 'én-la Na'ín-ná Jesús nga'tsi xita judío kò ra mì tsa xita judío ra títsajna ya nangi Asia. ¹¹'Nó tse kjoxkón ki'sín Nainá ra a'ta 'tse Pablo nga kisìchjeén. ¹²Skanda jǵnà pahìto-la kò nikje ra síchjeén Pablo fí'ká jǵnà xita nga fìko-la xita ra kiya. 'Kia nga ijye ka'ta-la jǵnà nikje

kìi, mandaá-ni jǎ̀nà xítà jè 'chin ra tǐjín-la kò bitjòjín jǎ̀nà inìma 'cho-la níi ra ya tításajin inìma-la.

¹³Tǐjín i'ka xítà judío ra jndíi ra ján tsikima nga bachrjekàjin ya inìma-la xítà jǎ̀nà inìma 'cho-la níi ra tǐtsajin-la. Kò mejèn-la nga 'koaá tǐ'sín í-la Jesús sìichjeén nga kochrjekàjin inìma 'cho-la níi ra tǐtsajin ya ijo-la xítà. Akjòn kitsò-la:

—i'An, 'koaá 'sín xin-no nga a'ta 'tse Jesús ra jè Pablo bakón-ya, títjokajion ya inìma-la xítà kii!

¹⁴Jǎ̀nà íxti-la jngo xítà judío ra 'mì Esceva ra xítà ítjòn-la na'mì tǐjna, ra kò'sín ki'sín, jǎ̀nà ra ito ma-ni. ¹⁵Tanga jè inìma 'cho-la níi, kiichjaá-la nga kitsò-la:

—'An bexkon-ná Jesús, kò tǐ'koaá bexkon-ná jè Pablo; tanga, ¿yá xítà-no ra jìòn?

¹⁶Tǐ'kiaá-ni jè xítà ra inìma 'cho-la níi tǐjín ya inìma-la kiikanè nga iskajàn-kò jǎ̀nà íxti kii; ngi koó nga'nó-la nga isikijne-la nga'tsiòò; ngi isíkíhijyo líka-ní kò ta 'koaá 'sín ítjochinga ya ni'ya, nga batoó 'nó isiki'on. ¹⁷Nga'tsi xítà judío kò ra mì tsa xítà judío ra tǐtsajina ya naxindá Éfeso, kí'nchré-ní koni 'sín kjomà; batoó 'nó itsakjòn. Kò isaá 'nó jeya isíkijna Jesús ra tǐjna ítjòn-ná.

¹⁸Kǐjín xítà ra ijye makjín-la 'én-la Cristo 'ji nga tsi'kénajmí ya ngixkòn xítà kjoa'cho ra ki'sín nga tǐ'sa ítjòn. ¹⁹Tǐ'koaá kǐjín ma-ni xítà tǐ'ee ra ma-la bínda nga tǐ'sa ítjòn 'jilkó ijye jǎ̀nà xajon-la ra isichjeén. Tsinchájin ya ni'í nga kití ya ngixkòn nga'tsi xítà. 'Kia nga ki'sín kindà jè chjǐ-la xajon, icháte jmi nichjin chjǐ-la xítà tǐjín-ni. ²⁰'Koaá 'sín kjomà-ni nga 'nó tsangasòn 'én-la Cristo; tseé nga'nó ki'se-la.

²¹'Kia nga ijye ijyehe'tà kjoa kii, Pablo, 'koaá 'sín tǐjingo ikon nga ya kiji naxindá Jerusalén 'kia nga ijye kotojin nangi Macedonia kò Acaya. Tǐ'koaá kitsó-ní: “'Kia nga ijye ya tǐjna Jerusalén, tǐ'koaá machjeén-ní nga kǐjín-te ya ján Roma.”

²²'Kiaá isikasén ján Macedonia jǎ̀nà xítà ra jò ma-ni ra basikò'ta, jngo ra 'mì Timoteo kò jè ra ìjngo-isa, Erasto 'mì; jè Pablo, yaá tsikijna chiba nichjin-isa ya nangi Asia.

Kó'sín nga ki'se kjosi ya naxindá Éfeso

²³Jǎ̀nà nichjin kii, 'nó tse kjosi ki'se ya Éfeso, ta ngatǐ-la jè Ndiyá xitse-la Cristo. ²⁴Jngo xítà ra 'mì Demetrio ra síxáko kichá chroba nga bínda ingo itsíñá ra xkósòn-la jè

ingo-la Diana; ko nga'tsi xita ra síxáko 'nó nda síkijne ton.

²⁵ Tsikíxkóya nga'tsi xita-la ra síxáko ko xita ra kj'íi ra ti'koa ki xá 'sín, kitsò-la:

—Nga'tsi-najiòn, ndaá 'ya jìòn, nga jè xá rakii ra ma nikijne-iná ton. ²⁶ Tanga ti'koaá inchi'ya-najiòn ko inchina'ya-no nga jè xita ra 'mì Pablo, 'koaá 'sín minchá'a ijye xita nga mì-ró tsa nainá jñà ra ta tsja xita sinda-ni; ko kjín ma-ni ra ijye itjo'taxìn, ko mì tsa tà i Éfeso ko'sín tíma, kjameé tà kó tíjngo nangi Asia nga kotíma. ²⁷ Jè kjoa rakii, mì kì nda tjín. Mì tsa tà jé-jìn kjoa nga jchija xá-ná ra 'nié. Ti'koaá tjín kjoxkón tsa mì ti kì yá xita ra skexkón-ni jè ingo-la nainá-ná Diana ra 'nó xkón tíjna; ko yaá jchija kjoajeya-la jè nainá-ná. Mì tsa tà i Asia nga 'yaxkón, 'yaxkón-ni nga tíjngo isà'nde.

²⁸ Jñà xita kii, 'kia nga kí'nchré jñà 'én kii, 'nó kjojti-la, akjòn 'nó kiichja nga kitsò:

—i'Nó jeya katijna jè nainá Diana ra 'nó xkón tíjna ra ya chja-ni naxindá Éfeso!

²⁹ Mì ti be-ni jñà xita mé ra 'sijn; itsabá'nó jè xita ra 'mì Gayo ko ra 'mì Aristarco. Ngajò xita kii, yaá kjihijtako jè Pablo; yaá i'nde-la ya nangi Macedonia. Kjo'nó tsikínga nga kiiko ya ni'ya ra 'nó teyá nándà nga maxkóya xita naxindá. ³⁰ Jè Pablo, mején-la 'jaha'sen-jin-la naxindá nga koaako, tanga jñà xita ra kotá'yá'ta-la Cristo mì kì kitsjá'nde-la. ³¹ Ti'koaá yaá títsajna i'ka xita ra nda báko Pablo ra xá tjín-la 'tse nangi Asia. Isikasén 'én-la nga, kì tà chjàn ya 'faha'sen-jin-la. ³² Ya nándà nga kjóxkóya xita, mì kì 'ya-la mé kjoa-ni ra tjín. Jndii ra ján chja xita, kja-tsò kja-tsò nga jngó jngó. Skanda kjín ma-ni ra mì kì be mé-ni ko'sín kjóxkóya-ni xita. ³³ Jñà xita judío tsasíjna masen jè Alejandro nga isikichja. Jè Alejandro, 'kiaá iskimítjen tsja nga isíkítsajnajyò xita. Mején-la nga kichjatji jñà xita judío ya ajin-la xita naxindá. ³⁴ Jñà xita, 'kia nga kijtsexkon Alejandro nga xita judío-te, jngoó jta kijì nga'tsiò, 'nó kiichja nga kitsò:

—i'Jeya katijna jè Diana ra 'nó xkón tíjna ra nainá 'tse naxindá Éfeso!

'Koaà-la 'sín kitsò tsa jò hora. ³⁵ Jè xita ra bínda xajon 'tse naxindá, 'kia nga ijye isíkítsajnajyò-ni xita naxindá kitsò-la:

—Nga'tsi-no ra xita Éfeso 'mì-no, 'ya-najiòn nga nga'tsi xita ra tjín nga tjíjtsa isà'nde be-ní nga jè naxindá Éfeso

tjíkindaá-là ingo-là kò xkòsòn-là nainá Diana ra 'nño jeya tǎjna, ra ngajmi 'ji-ni. ³⁶Nijngo ra koma kjó'ma ra a'ta 'tse kjoa kù. Machjeén-ní nga jyò tǎtsajna; kì taxki 'nià kjoa ra kjè nda níkitsjen. ³⁷Jñà xita ra káfikòo jìòn ijndí, mì tsa mé kjoa ra 'cho tǎjn ki'sìn ra a'ta 'tse ingo-ná, tǎ'koaá mì tsa jè nainá-ná Diana ra 'nño xkón tǎjna inchichjajno-là. ³⁸Jè Demetrio kò xita ra síxáko, tsa mé kjoa ra tǎjn-là kò xita ra kj'íí, kíí xá tǎjn-ni xitaxá ra ma-là bíndajín, kò tǎjn ni'ya masen ñánda nga ma síndajín-là mé kjoa ra tǎjn-là nga jngó jngó. ³⁹Jìòn, tsa mé kjoa ra mejèn-isa-najìòn, yaá katasindajín 'kia nga ma jngo junta ra ngi kixi tǎjn koni 'sín tíchja kjotéxoma. ⁴⁰Jè kjoa ra kàma 'ndi-ni, tǎjn-là kjoskòon tsa kò'sín 'kín-ná nga kjosií inchibì'tsieé, nga mì kì ma kó'sín kixé tsa chjìngangi-ná a'ta 'tse kjosi ra ka'se 'ndi-ni.

⁴¹'Kia nga ijye kùichja, kitsò-là nga'tsi xita: “Maá tangí-no.”

'Kia nga jè Pablo kijì ya Macedonia kò Grecia

20 ¹'Kia nga ijye isikjòn-là kjosi, jè Pablo tsikíxkóya ijyeé jñà xita ra kotá'yá'ta-là Cristo nga kitsjà-là 'én ra nda tsò nga isí'nño ikon. Akjòn isíkjáya-là nga'tsiòò nga kijì ján nangi Macedonia. ²'Jahato ijyeé nga'tsi naxindá koni 'sín nga tífi; 'jaha katsíjen-là jñà xita ra 'ndse ma ra a'ta 'tse Cristo; kitsjá-là 'én ra nda tsò nga isí'nño ikon; skanda nga ijchò ya Grecia. ³Ján sá tsikijna Pablo ya Grecia. 'Kia nga ijye mejèn tíkjábé jngo chitso nga tífi ján Siria, kíí'nchré-ní nga jñà xita Judío títsachjà ikon-là nga mejèn-là si'ken; kò mì tsa kò'sín kijì-ni, tǎ'koaá tǎ'sín tsáfa india-ni ya ndiyá Macedonia. ⁴Tsakhíhtakò jè xita ra 'mì Sópater ra ya Berea i'nde-là, (ti-là Pirro); tǎ'koaá tǎjn-kò jè Aristarco kò jè xita ra 'mì Segundo ra Tesalónica i'nde-là; kò jè xita ra 'mì Gayo ra ya Derbe i'nde-là; kò Timoteo; tǎ'koaá tǎjn-kò xita ra 'mì Tíquico kò Trófimo ra ya nangi Asia i'nde-là. ⁵Jñà xita xàngieé kù, tǎjn kijì ítjòn-ní skanda ján Troas. Yaá iskoñá-najin. ⁶'Kia nga ijye ijyehet'à jñà nichjin-là 'sí nga bichi niño nchrajín ra tsìn-là na'yo san, ichjíbé jngo-jin chitso ya Filipos; akjòn tsangì-jin; ra kjomà 'òn nichjin, yaá ijchòtjìngi-lajin ján Troas; yaá tsikìtsahijyo jngo xomàna-jin.

'Kia nga jè Pablo 'jahato ya naxindá Troas

⁷'Kia nga tahingo nga tjà'tsin-la xomàna kjóxkóya ijye-nájin nga inìjòya-jin niño nchrajín; jè Pablo 'nó tse kiichja nga tsi'kénajmíya-la 'én-la Cristo jñà xita ra makjiín-la ta ngatjì-la nga tífi ra ma nchijòn. Kiichja-ní skanda nga ijchò masen nitjen. ⁸Yaá titsajna-jin ya ni'ya ra kjiinasòn'nga, ko 'nó kjin ma-ni ni'í isen ra inchitì. ⁹Jngo ndí ti ra 'mì Eutico, yaá tíjnajto ya nándà tì'xákji a'ta xì'nde-la ni'ya ra jàn piso tjín-la. Ko jè Pablo 'nó tse kiichja nga tí'bénajmí; jè ndí ti rakìi isijnafé-ní, nga 'nó nijná-la. 'Kia nga ijye 'nó isifè iskàtjen-ngi-ní skanda ya a'ta nangi. 'Kia nga iskiítjen-ní xita, ijyeé mi'ken-ní. ¹⁰'Kiaá inchrabàjen jè Pablo; itsabákjá jè ijo-la ndí ti, kitsò:

—Kì tà chjàn skon-jìòn, tíjnakon-ní.

¹¹'Kia nga ijye kjomà, kijmijín india-ni; akjòn isìjòya niño nchrajín, ko tsakjèn-ko xákjién. Ìjngo 'ká tsikí'tsia india-ni nga tsi'kénajmíya skanda nga ki'se isén. Akjòn kijì-ni. ¹²Jñà xita kiikoó ya ni'ya-la jè ti ra iskàtjen-ngi; ko ijyeé nda jaáya-ila; ko 'koaá 'sín kjomà-ni nga tse kjo'nchán-takòn ki'se-la.

'Kia nga jè Pablo itjo ya Troas nga kijì ján naxindá Mileto

¹³Ngajín, tsangì ítjòn-nájin, ichjìbé jngo-jin chitso nga tsatojin-ndá-jin skanda nándà 'mì Asón; yaá itjáhajcható-jin jè Pablo; nga 'koaá 'sín kitsò-najin, nga ndiyá ndsakoó kijì-ni ra jè. ¹⁴'Kia nga ijye ijchò-jin ján Asón nga iskàkjo-najin ko jè Pablo, tsikijnaya koò-te-najin chitso nga tsangì-jin skanda ján Mitilene. ¹⁵Ítjo-nájin ya Mitilene. Ra kjomà nchijòn, yaá tsi'tàà chraña-jin ya Quío. Ra ma-ni jò nichjin, ijchó-jin Samos. Yaá iníkjáya-jin Trogilio. Akjòn, ra kjomà jàn nichjin, ijchò-jin ya Mileto. ¹⁶Jè Pablo, 'koaá 'sín isíkítsjen nga tà 'jahato kixíí ya Éfeso; isíxátíya-ni nga mì kì ya kichjin-ila ya nangi Asia; nga jé ra mejèn-la tsa isa ndìton kijchò Jerusalén tsa kíí nichjin-la ya tíjna 'kia nga kitjo 'sí 'tse Pentecostés.

**'Én ra kitsjà-la jè Pablo jñà xita jchínga 'tse naxindá-la
Cristo ra títsajna Éfeso**

¹⁷Pablo, 'kia nga tíjna ya Mileto, kisikasén kjoaá-la jñà xita jchínga ra síkinda naxindá-la Cristo ra títsajna ya Éfeso nga katanchrabá. ¹⁸'Kia nga 'ji jñà xita jchínga, kitsó-la:

—Jiòn, ndaá tǵjǵin-no kó'sín tǵjnako-no skanda 'kia nga tǵ'sa 'jía i nangi Asia. ¹⁹Nga kǵi'tá nichjin, 'nó indakjoa tísixá-la Nainá; kǵo mǵi 'koa 'ki ndáxkoaan tǵbixtén, kǵjǵn kjoa tǵbatojiáan koni 'sín isikǵo-na jǵná xǵta judío. ²⁰Tanga 'an, nǵi india ítisikǵjón-la nga tsi'kénájmiya-najiòn nga'tsi 'én ra machjeén-no ra kǵjonda tsajiòn. Ítsi'kenájmiya-ná ya nǵanda maxkóya xǵta kǵo tǵ'koaá ya ni'ya-no. ²¹'Koaá 'sín tsi'kénájmiya ijye-la, nga'tsi ra xǵta judío kǵo ra mǵi tsa xǵta judío nga katasíkájno-ni jé-la kǵo kǵi tǵi jé bátsji-ni, ya kátáfa'ta-la Nainá kǵo katakǵiín-la a'ta 'tse Jesucristo ra tǵjna ítjòn-ná. ²²'Ndi 'ndi, yaá tǵfia ján Jerusalén; nga jé Iníma Tsje-la Nainá kǵo'nó tǵfiko-na. Nda mí kǵi be mé kjoa ra kǵoma'tian; ²³ta jé-ní ra be nga jǵngó jǵngó naxǵnda ya nǵanda nga bijchoo, jé Iníma Tsje-la Nainá, 'koaá 'sín 'bénájmiya-na, nga ndayá-ró kótijna, kǵo nga tseé kǵjohi'in sikǵiáan. ²⁴Ra kjoa 'tse kǵjohi'in, mǵi kǵi makájno-na ni'sín sǵi'ken-na jǵná xǵta. Nga jé ra mejèn-na nga nda sikǵéhe'ta jé xá ra kitsjà-na Jesús ra tǵjna ítjòn-ná nga siká'bía 'én xǵtse ra nda tsò a'ta 'tse kǵjonda-la Nainá ra tsjá kǵjotjò-ná.

²⁵'Ndi 'ndi, 'koaá 'sín xín kixǵi-no nga'tsi-najiòn ra ya tsajmejín-no nga tsi'kénájmiya-no koni 'sín batéxoma Nainá, mǵi kǵi tǵi jcha-nájiòn. ²⁶'Koaá xín-no 'ndi 'ndi, mǵi tsa 'an tǵjín-na jé tsa mǵi kǵi makǵiín-no ra a'ta 'tse Jesús kǵo tsa sǵjchija i'ka ijo-no. ²⁷Ra 'an, ijyeé tsi'kénájmi ijye-no kó'sín nga ijye tǵjinda-la Nainá; mǵi tsa mé ra tsiki'má-najiòn. ²⁸Jiòn jiòn, nda tǵkindaa ijo-no, tǵ'koa nda tǵkinda-te nga'tsi xǵta naxǵnda-la Cristo nǵanda nga jé Iníma Tsje-la Nainá xá kǵo'sín kitsjà-no xá nga jiòn sǵikindaa koni chǵjingo cho, jé naxǵnda-la Cristo ra jní-la tsikǵixten nga ma isikǵjne. ²⁹'An, be-ná, 'kia nga ijye kǵiáan, kǵoaha'sen-jíín-no ra kǵ'ií xǵta, ra kǵo'sín 'sǵin koni tsǵjén ra 'nó 'tsen, nga komejèn-la sǵikjehesòn xǵta naxǵnda-la Cristo. ³⁰Skanda tǵ'koaá kǵjokajíín i'ka ra tǵi xǵta tsajiòn-no nga kǵokòn-ya 'én ra mǵi tsa kixǵi kjoa; ikoó xǵta ra kotá'yá'ta-la Cristo nga ya kǵijǵi'ta-la nga skoóndacha-la. ³¹Tǵtsajnakon; tǵkǵitsjen, 'an, jàn nó tsakátijnako-no kǵo nichjin kǵo nǵjten bixtéen ndáxkoaan nga tsi'kénájmiya-no

³²'Ndi 'ndi nga'tsi-no 'ndsé, yaá sǵikǵtsajnyaya-no tsja Nainá kǵo tǵ'koaá sǵikǵtsajnajin-no 'én-la, jé 'én ra tǵjín-la kǵjonda, jé 'én ra kǵoma tsjá-la nga'nó iníma-no, kǵo tsjá-no kǵjotjò-la ra ijye kǵo'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga tǵjábé ijye-la xǵta ra jé sabà kǵo'sín ijye

tsijen tsjahíjin nga tsje tsikítsajna. ³³'An, nímé tón kō nijngo nikje-lā xīta kjotsjàke. ³⁴Tà isaá nda tǎjǎj-in-no ra jìon, nga ndsaá isíxá-na nga isakò-na nga'tsì tsajmì ra 'an ísichjéen kō ra kjochjeén-lā xīta ra tsikitsajna-ko-na. ³⁵'Koaá 'sín ítsakon-yá-no, nga machjeén-ní nga sixé mé-ni nga ma kisikō-ná jñà xīta ra i'in tǎjǎjina; tikítsjen koni tsò 'én-lā Jesús ra tǎjǎjina ítjòn-ná nga tsò: "Isaá nda kochikon'tieén tsa jién 'kieé nda mí 'koa-ni tsa jién tǎjábé-ná."

³⁶'Kia nga ijye kō'sín kitsò, akjòn tsasèn-xkò'nchi'ta nangi jè Pablo; kiichja'ta-lā Nainá kō kóhotjín xīta. ³⁷Nga'tsì xīta 'ñó itsabákjā kō kitsobà ngisin Pablo, 'ñó iskindaya nga'tsìdò. ³⁸'Ñó ba tǎjǎj-lā jñà xīta koni 'sín ijye kitsò-lā jè Pablo nga mì tǎj kǎ yā ske-ni xákjién. Akjòn iko índia skanda ñánda kjijna chitso.

'Kia nga jè Pablo kijǎ ján Jerusalén

21 ¹'Kia nga ijye iníkítsajna-jǎj jñà xīta xàngi-jǎj, 'kiaá tsihijin jngo-jǎj chitso nga tsangì kixi-jǎj yā ñánda 'mì Cos; ra kjomà nchijòn ijchò-jǎj ñánda 'mì Rodas, akjòn tsangì-jǎj skanda ján Pátara. ²Yā Pátara kisakò jngo-najǎj chitso ra tǎfí yā Fenicia, jè tsikitsajnaya-jǎj akjòn tsangì-jǎj. ³'Kia nga inchimangí-jǎj yā ajǎj nandá, kijcha-nájǎj jè nangi ra kjijnajin-ndá ra 'mì Chipre; yáá kjijna yā ngaskoán-najǎj; 'koaá 'sín tsangì kixi-jǎj skanda Siria. Yáá 'jaha'sen chitso yā naxínda Tiro nga yáá itjajén 'chá ra 'ya. ⁴Yā Tiro, iskajin-nájǎj xīta ra kotá'yá'ta-lā Cristo. Ito nichjǎj tsikitsajna-ko-jǎj. Jñà xīta kǎ, 'koaá 'sín isichiya-lā jè Iníma Tsje-lā Nainá nga jè Pablo mì kǎ ma kijǎ ján Jerusalén kō 'koaá 'sín kitsò-lā. ⁵'Kia nga ijye tsato jngo xomàna nga titsajna-jǎj, akjòn tsangì india-najǎj. Tsakáhijtakō ijye-najǎj jñà xīta-lā Cristo kō íchjǎj-lā kō ixti-lā skanda yā andi naxínda. Yā andi ndáchikon tsincha-xkò'nchi-nájǎj nga tsikitsa'ba-lajǎj Nainá. ⁶Akjòn tsi'kǎ-lajǎj ndsa-jǎj xàngi-jǎj nga tsangì-najǎj; ra jǎj itjaha'sen-nájǎj chitso, kō jñà xīta kǎ, kijǎ-ni ni'ya-la. ⁷Tsangìjin-ndá-isa-jǎj nga titsaya-jǎj chitso; ítjò-jǎj yā naxínda Tiro skanda nga ijchò-jǎj yā naxínda Tolemaida. Yáá itjahatsijen-lajǎj jñà ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo; jngo nichjǎj tsikitsajna-ko-jǎj. ⁸'Kia ra ma nchijòn, tsangì-nájǎj ján Cesarea. Ijchò-jǎj yā ni'ya-lā Felipe ra chjaya 'én nda-lā

Cristo. Yaá iníkjáya-najin ni'ya-la. Jè xita rakìi, jè-ni jngo xita ra itojahájin nga ma kosiko'ta xita naxindá-la Cristo. ⁹Jè Felipe, ijòn ma-nì ixti íchjín xangó-la ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la. ¹⁰Kjín nichjin tsikitsajnakò-jin jè Felipe; yaá 'ji jngo xita ra 'mì Agabo ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-la ra inchrabà-ni ya Judea. ¹¹'Kia nga ijchòjkon-najin, iskábé xìncho ra bíkjá Pablo; tsikí'ño tsja kò ndsako, akjòn kitsò:

—'Koaá 'sín tsò jè Inìma Tsje-la Nainá. Kíí 'sín kíité'ño jña xita judío ján Jerusalén jè xita ra bíkjá jè xìncho rakìi, akjòn ya sìngatsja ra mì tsa xita judío.

¹²Ngajin kò xita ra ya Cesarea i'nde-la, 'kia nga ina'yá-jin 'én kii, tsikitsa'ba-lajin jè Pablo nga kì tà chjàn fì jnchro ya Jerusalén. ¹³Tanga jè Pablo kitsó-ní:

—¿Mé-nì nga chindáya-najìon kò mé-ni nga kò'sín mejèn-najìon nga tì'koa katamaba-te-na? 'An ijyeé tíjnanda-ná, mì tsa tà jè nga katasité'ñoó, tì'koaá tíjnanda-ná nga nì'sín katasí'ken-na xita ján Jerusalén ra ta ngatjì 'tse Jesús ra tíjna ítjòn-ná.

¹⁴Mì kì kjomà tsichàkjáya-lajin; tà 'koaá 'sín kì'mì-lajin:

—Kò'sín katama koni 'sín mejèn-la Nainá.

¹⁵Ra ijye kjomà, tsikitsajnanda-nájin, akjòn tsangì-jin ján Jerusalén. ¹⁶Tsakáhijtakò i'ka-najin jña xita ra kotá'yá'ta-la Cristo ra ya Cesarea i'nde-la. Kùlko-najin ya ni'ya-la jngo xita ra 'mì Mnasón ra ya Chipre i'nde-la. Xita rakìi ijyeé kjotsee kotá'yá'ta-la Cristo. Yaá iníkjáyako-jin.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya Jerusalén

¹⁷'Kia nga ijchò-jin ya Jerusalén, jña ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajna, 'ño tsja kì'se-la nga ijchò-jin. ¹⁸Ra ma nchijòn, yaá tsangì-jin kò Pablo ya ni'ya-la Jacobo; kò yaá títsajna-te nga'tsi jña xita jchínga ra síkinda naxindá-la Nainá. ¹⁹Pablo isíkjáyaá-la jña xita kii, akjòn nda kjón tsi'kénajmí ijye-la kjoa ra tí'sín Nainá a'ta 'tse xá ra tí'sín ra jè, ya ajin-la ra mì tsa xita judío. ²⁰'Kia nga kí'nchré jña 'én kii, jeyaá isíkijna Nainá kò kitsó-la jè Pablo:

—Jì 'ndsé, tji'ya-ní nga ijyeé kjín jmi ma-ni jña xita judío ra makjín-la a'ta 'tse Jesús. Nga'tsi xita kii, 'ño mejèn-la nga kitjasòn kjotéxoma ra Nainá kitsjà-la Moisés. ²¹Tanga 'koaá-ró 'sín ijye kí'nchré ra a'ta tsaji nga 'koaá-ró

'sín bakon-ya-la jí nga'tsi x̄ita judío ra títsaj̄nain ja nax̄indá-la ra mì tsa x̄ita judío, nga mí-ró t̄i k̄i síhitjasòn-ni k̄jotéxoma-la Moisés, nga katasíjchija-ró koni 'sín 'nga-ná ra jíen, t̄i'koaá mì-ró t̄i k̄i kátí'ta ch̄iba-ni j̄nà ndí íxti-la ra k̄joa 'tsē circuncisión. ²² ¿Kó'sín koma-ni? Nga xá k̄jì'nchré-ni x̄ita nga í tijni. ²³ Kó'sín 't̄iìn koni 'sín 'kín-laj̄in; títsaj̄nain ij̄òn-naj̄in ij̄ndí x̄ita ra ij̄yeé k̄o'sín kitsjà tsa'ba nga síhitjasón-la Nainá. ²⁴ Taña tik̄ij̄ j̄nà x̄ita k̄i. Títsje-ti ijo-li. Tíh̄j̄í ij̄yi kótj̄ín k̄jeheya mé-ni nga katasij̄no-la tsja-sko, k̄o mé-ni nga ske-ni x̄ita nga mì tsa kix̄i k̄joa koni 'sín tsò ra a'ta tsaji. Yaá ske-ni nga t̄i'koaá nihitjasón-ti j̄è k̄jotéxoma-la Moisés. ²⁵ A'ta 'tsē x̄ita ra mì tsa x̄ita judío ra ij̄ye makj̄ín-la 'én nda-la Cristo, ij̄yeé inikasén-laj̄in x̄aj̄on koni 'sín nga ij̄ye ichosòn-laj̄in nga mì k̄i ma sk̄ine tsaj̄mì ra ya sinchá ya ngix̄kon x̄kósòn ra nainá tsò-la x̄ita; k̄o mì t̄i k̄i koma sk̄ine-ni j̄ní k̄o j̄nà cho ra mì k̄i xaájt̄en j̄ní-la; nga t̄i'koaá, k̄i t̄i k̄joachij̄ngi sísin-la.

Kó'sín nga kindabá'ño j̄è Pablo ya ingo íjt̄òn

²⁶ Ra ma nchij̄òn, Pablo kiikoó nga ij̄òn x̄ita k̄i. Tañaá k̄i sítsje ijo-la a'ta 'tsē j̄é-la [koni 'sín t̄j̄ín k̄jotéxoma 'tsē x̄ita judío]; ak̄j̄òn k̄i ya ñánda t̄j̄ina ingo íjt̄òn mé-ni nga isík̄j̄ì'nchré-ni x̄ita mé nich̄jin-ni nga k̄jehe'tà nich̄jin-la nga k̄o'sín inchisítsje ijo-la; ak̄j̄òn 'kiaá koma íko cho j̄ngó j̄ngó x̄ita k̄i ra tsjá-la Nainá koni j̄ngó k̄jot̄j̄ò.

²⁷ 'Kia nga ij̄ye k̄jame bij̄chó ito nich̄jin, j̄nà x̄ita judío ra inchrabà-ni ya nangi Asia, k̄ijtseé j̄è Pablo nga ya t̄j̄ina nd̄itsin ingo íjt̄òn; tsinchá'a nga'tsi x̄ita, ak̄j̄òn itsabá'ño j̄è Pablo, ²⁸ 'Ñó kiichja, kitsò:

—j̄Nga'tsi ra x̄ita Israel 'mì-no, t̄is̄iko-nájin! J̄é x̄ita rak̄ij̄ ra 'ño tsá'ba ya nga'tsi nax̄indá nga bakón-ya k̄jotéxoma ra kondra 'tsē nax̄indá, ra kondra f̄i-te-la k̄jotéxoma 'tsē Moisés, k̄o ra kondra f̄i-la ingo íjt̄òn. Skanda t̄i'koaá kà'f̄iikó i'ka ra mì tsa x̄ita Judío nga t̄isík̄jaha'sen ya nd̄itsin ingo nga t̄isítj̄é j̄è í'nde tsje-la Nainá.

²⁹ J̄nà x̄ita k̄i, k̄i k̄o'sín kitsò-ni, 'kia nga 'sa íjt̄òn, k̄ijtseé j̄è Pablo ya aj̄in nax̄indá nga taña t̄j̄en-k̄o j̄ngó x̄ita ra mì tsa x̄ita judío ra 'mì Trófimo ra Éfeso í'nde-la; 'koaá 'sín isík̄itsjen tsa t̄i'koaá yaá kiiko ya nd̄itsin ingo.

³⁰Nga'tsì x̄it̄a nax̄indá kií'nchré-ní nga k̄josi isakò. Nd̄itoón k̄jóxkóya j̄nà x̄it̄a. Itsabá'ñó jè Pablo; k̄jò'ñó tsikínga nga tsachrje yá nd̄itsin ingo; ak̄jòn tsikíchj̄ajto jè xot̄joba ingo. ³¹Ijyeé mejèn in̄chisí'ken. 'Koaá ma-ni nga nd̄itoón kií'nchré jè x̄it̄a ít̄jòn-là chíchàn 'tse Roma nga k̄josi isakò yá nax̄indá Jerusalén. ³²Jè x̄it̄a ít̄jòn-là chíchàn, nd̄itoón tsikíxkóya j̄nà chíchàn-là k̄o x̄it̄a ra t̄j̄hijyo ít̄jòn-là chíchàn; nd̄itoón tsahachikon nga kijì yá n̄ánda nga t̄j̄n k̄josi. J̄nà x̄it̄a, 'kia nga kijtse j̄nà chíchàn, 'kiaá kitsjin-nì jè Pablo; mì t̄i k̄i

iskajàn-kò-ni. ³³'Kia nga ijchò jè x̄it̄a ít̄jòn-là chíchàn, itsabá'ñó jè Pablo k̄o tsikí'tin j̄nà chíchàn-là nga jò na'ñó k̄ich̄a kadena kátí'tá'ñó-ni. Ak̄jòn iskonangi-là j̄nà x̄it̄a, yá x̄it̄a-ni ra 'mì Pablo k̄o mé ra ki'sin. ³⁴Nga'tsì j̄nà x̄it̄a k̄i, jnd̄í ra ján ch̄ja; k̄ja-tsò k̄ja-tsò nga jngó jngó x̄it̄a. Jè x̄it̄a ít̄jòn-là chíchàn, mì k̄i kjomà kijtse n̄ánda tsikí'tsia k̄jòn-ni k̄joa ta ngat̄jì-là 'ñó si ki'sin j̄nà x̄it̄a. Kitsjá-là k̄johixi j̄nà chíchàn-là nga katafiko jè Pablo yá ni'ya 'tse chíchàn. ³⁵'Kia nga in̄chifimijno yá n̄ánda ma 'faha'sen-ni chíchàn, j̄nà chíchàn, chaán tsa'nga jè Pablo, ta ngat̄jì-là 'ñó in̄chima'tsen j̄nà x̄it̄a, ³⁶nga tsò:
—¡Katabiya-róoi!

Kó'sín nga tsasikot̄jì ijo-là jè Pablo

³⁷'Kia nga ijye in̄chi'faha'sen-kò yá ni'ya 'tse chíchàn, jè Pablo kiich̄ja-là jè x̄it̄a ít̄jòn-là chíchàn, kitsò-là:
—¿A komaá kokó jngoh̄jta-la?
Jè x̄it̄a ít̄jòn-là chíchàn kitsó-là:

—¿A maá-li nakjí 'én griego? ³⁸ ¿A mí tsa jí ra Egipto i'nde-li, ra tsikí'tsia jngo kjojchán jñà nichjin ra ijye tsato nga ijòn jmi xita kùiko kjojchán ya i'nde a'ta xin ñánda nga nangi kixi?

³⁹Pablo kitsó-la:

—'An, xita judío-ná, yaá i'nde-na ya Tarso, jngo naxindá ra 'nó nda na'yá-la ya nangi Cilicia; 'tìin kjonda, ti'nde-ná nga kokó najmiá jñà xita naxindá.

⁴⁰Jè xita ítjòn-la chíchàn, kitsjá'nde-la; akjòn tsasijna kixi jè Pablo ya asòn-la ñánda nga kijon chon; iskiítjen tsja nga jyò katitsajna jñà xita naxindá. 'Kia nga ijye tsikítsajnajyò, 'én Hebreo kiichja nga kitsò-la:

22 ¹—Nga'tsiò ra xita Israel 'mì-no, kò ra xita jchínga 'mì-no, nda tiná'yá-ná koni 'sín xin-no nga kósikotjia ijjo-na.

²Jñà xita, 'kia nga ki'inchre nga 'én hebreo kiichja-la, isaá ta jyò tsikítsajna. 'Kiaá kitsò-isa Pablo:

³—'An, xita judío-ná. Yaá kitsian ya Tarso, naxindá ra chja-ni ya Cilicia. Tanga íj kjojcháa Jerusalén. Jé ískotá'yá'ta-la jè maestro Gamaliel. 'Nó nda tsakón-ya-na koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xita jchínga-ná. Ngi tjíngoó takoaan nga tísìhitjásòn-la Nainá koni 'sín 'nià jiòn skanda nichjin 'ndi 'ndi. ⁴Nga 'sa kjotseé, kítsahatjingi-la kò skanda kjomején-na nga kísì'kéen jñà xita ra fitjingi-la jè ndiyá xitse rakii. Ítsabá'ñó-ná nga ísikjáha'sen ndayá ra kò íchjín kò íchjá. ⁵Jñà xita ítjòn-la na'mì, kò nga'tsi xita jchínga ra títsajna ítjòn, ndaá kijtse jñà kjoa kii. Jñá kitsjà-na xajon ra 'ya-la xita xàngieé ra títsajna ya Damasco, kò kijí-ná ya Damasco mé-ni nga koma kjinchrabàko-na i Jerusalén nga'tsi xita ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo mé-ni nga kata'bi-la kjohi'in.

**'Kia nga tsi'kéenajmí jè Pablo kó'sín kjomà
nga isikjahatjiya-la Nainá**

(Hechos 9:1-19; 26:12-18)

⁶'Kia nga ijye ijchò chraña ya Damasco, ijchó-la tsa nchisen 'kia. Tà nditoón tsatsíjen jngo-na ni'l ra ngajmi inchrabà-ni ra isihisen kóho'ki jngo tjindi ñánda nga tísijnaa. ⁷Iskajndo'táa ya nangi. Kò akjòn kí'nchre jngoó 'én ra ajin isén kiichja, kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ni kondra tji'mi-ná, nga 'aán ra

tjimihìtjingi-ná?” ⁸ 'Kiaá ískonangi-la, kíxin-la: “¿Yá-ni ngaji Na'in?” Kitsó-na: “'An-ná ra 'mì-na Jesús ra Nazaret tsa'an, 'an-ná ra kondra tji'mi-la jì nga tjimihìtjingi-la.” ⁹ Jñà xita ra tjen-ko-na, kijtsee ní'í ra kjohisen, tanga mì kì kjòchya-la 'én-la jè ra 'an kiichja-na. ¹⁰ 'Kiaá ískonangi-la nga kíxin-la: “¿Mé ra 'siaan, Na'in?” Kitsó-na: “Tisítjiin, 'tin ya Damasco. Yaá 'senajmí ijye-li kó'sín nga ijye tjínda nga 'siin.” ¹¹ 'An mì kì tì tsatsjen-na, ta ngatji-la jè ní'í ra 'ñó jate isixka-na. Jñà xita ra tjen-ko-na itsabá'ñó ndsa nga kiiko-na skanda ya ján Damasco.

¹² 'Yaá tjina jngo xita ra 'mì Ananías ra nda bexkón Nainá koni 'sín tíchja kjotéxoma-la Moisés; nga'tsi xita judío ra títsajna ya Damasco, saba 'koaá 'sín tsò nga ndaá xita jè Ananías. ¹³ 'Kia nga 'ji katsíjen-na jè Ananías, kitsó-na: “'Ndsé Saulo, katatjá'xa india-ni jñà xkìn.” Tì'kiaá itjá'xa-ni jñà xkoàan, akjòn ma kítsee jè Ananías. ¹⁴ 'Kiaá kitsò-isa-na: “Jé Nainá ra 'tse xita jchínga-ná tsahíjin-li mé-ni nga jchaxkin mé ra mejèn-la, tì'koaá jchaxkin jè ra Ngi Xita Kixi; ko kiná'yi 'én-la ra tsa'ba kitjo-ni. ¹⁵ Nga, jíí 'ki-la 'én-li nga'tsi xita nga 'kénajmí-la nga'tsi kjoa ra tjì'yi ko ra tjina'yí. ¹⁶ Kì tã tsja chiñá-ni! Tisítjiin nga katasatíndí. Tíjé-la kjoanihijcha'ta jè Jesús mé-ni nga katatsje-ni jé-li.”

Kó'sín inikasén jè Pablo ya ñánda tjín ra mì tsa xita judío

¹⁷ 'Kia nga 'jí-na i Jerusalén, yaá kijiàa ñánda tjina ingo ítjòn nga kíchjà'ta-la Nainá. Yaá tsatsíjen jngo-na ra koni tsa tí'bì-na nijñá. ¹⁸ Kíjtse-náa jè Na'in-ná nga kitsò-na: “Tixátíyi, ndìton títojàjin i naxínda Jerusalén; nga mì kì yá ra kjì'nchré 'én ra kinákjoayi ra a'ta tsa'an.” ¹⁹ 'An kíxin-la: “Na'in, ijyee tjíjin-la, nga 'aán-ná ra itsabá'ñó nga ísikjáha'sen ndayá ko nga ískajàn-ko jñà xita ra makjín-la ra a'ta tsaji ñánda nga jngó jngó ní'ya sinagoga kijiàa ya ñánda nga maxkóya xita Judío. ²⁰ Ko tì'koaá yaá tjina 'kia nga isì'ken xita jè chí'nda-li Esteban, jè ra kitsjà 'én ra a'ta tsaji; tì'koaá isijngoó takoàan 'kia nga ini'ken; skanda 'aán ísikínda jñà nikje-la xita ra isì'ken.” ²¹ Tanga jè Na'in-ná kitsó-na: “'Tin, yaá sikásén-la naxínda ra kjin kjihijyo ya ñánda títsajna ra mì tsa xita judío.”

Kó'sín kjongatsja jè Pablo jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn

²² J̄n̄a x̄it̄a nax̄indá, skanda ta yaá kií'nchré-isa-l̄a; ak̄jòn 'kiaá 'ñó kiichja, kitsò:

—¿X̄it̄a rak̄i, katabiya! ¡Mì t̄i k̄i machjeén-ni nga k̄ijnakon-isa i isà'nde!

²³ J̄n̄a x̄it̄a k̄i, isaá 'ñó kiichja-isa; tsikítsajne nikje-l̄a k̄o tsikíxten-jín chijo ya ajin isén. ²⁴ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, kitsjá kjohixi nga ya katasijna'ya Pablo ya ni'ya 'tse chíchàn; t̄i'koaá kitsjá kjohixi nga katajá-l̄a mé-ni nga kata'bénajmí-ni mé ra ki'sin, mé-ni k̄o'sín ta si sík̄o-ni j̄n̄a x̄it̄a. ²⁵ 'Kia nga ijye tsikí'tá'ñó nga kojà-l̄a, jè Pablo kitsò-l̄a jè chíchàn ra ya síjna, jè ra bí'tin j̄n̄a chíchàn ra i'ka:

—¿A t̄j̄'nde-najìon nga k̄o'sín sík̄o jngo x̄it̄a romano ra kjè 'ya-l̄a mé jé ra t̄j̄n-l̄a?

²⁶ Jè chíchàn rak̄i, 'kia nga kií'nchré nga x̄it̄a romano-ní, kiijkoón jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a, kitsò-l̄a:

—¿Mé ra 'siin? Nga jè x̄it̄a rak̄i, x̄it̄a romano-ró.

²⁷ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn kiji-ní nga ikjonangi-l̄a Pablo, kitsò-l̄a:

—Ngaji, ¿a kixií kjoa nga x̄it̄a romano-ní?

Jè Pablo kitsó-l̄a:

—Jon, 'én kixi-ní.

²⁸ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn kitsó-l̄a Pablo:

—Tse jchán ton isingi-na nga ma x̄it̄a romano kjomà.

K̄o jè Pablo kitsó-l̄a:

—Tanga ra 'an, xá 'koaá 'sín kitsin-na nga x̄it̄a romano.

²⁹ J̄n̄a chíchàn ra t̄j̄n-ni nga kojà-l̄a tsincha'taxin-ní; t̄i'koaá jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn skanda itsakjón-ní ta ngatjì-l̄a nga jè kitsjá kjohixi nga kisi'tá'ñó.

'Kia nga jè Pablo ijchò ya ngx̄k̄on x̄it̄axá ít̄jòn

³⁰ 'Kia nga ma nchijòn, jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn mejèn-l̄a nga sk̄e mé kjoa kjòn-ni ra t̄j̄n-l̄a jè Pablo mé-ni nga k̄o'sín bángi-ni j̄n̄a x̄it̄a judío. Iskíjnda'ñó-ni; ak̄jòn tsikíxkóya x̄it̄a ít̄jòn-l̄a na'mì k̄o x̄it̄axá ít̄jòn-l̄a x̄it̄a judío; kiik̄o Pablo, tsasíjna masen ya ngx̄k̄on x̄it̄a k̄i.

23 ¹Jè Pablo isko'án jñà xitaxá ítjòn kitsò-la:
—Jìòn 'ndsé, ra xitá judío 'mì-ná, 'koaá xín-no, ngi tsjeé tíjna kjobítsjen-na nga nda tísitjásòn koni 'sín mejèn-la Nainá skanda nichjin 'ndi-ni.

²Jè na'mì ítjòn ra 'mì Ananías, 'koaá 'sín kitsò-la jñà xitá ra ijncha'ta chraña-la Pablo nga katasíjtsin'á jngo ya tsa'ba.

³Pablo kitsó-la:

—¡Nainá siijtsin'á-te ya ndsa'bì, jì ra jò isén tíjn-li! Nga ngaji, kíí xá tíjna-ni nga kíndajín-ná koni 'sín nga tíchja kjotéxoma ko tíjì tibatònè-la jè kjotéxoma nga tji'bi kjohixi nga katanijtsin'á-na.

⁴Jñà xitá ra incha'ta chraña-la Pablo kitsó-la:

—¿Mé-ni ko'sín nakjoájno-ilá jè ra na'mì ítjòn-la Nainá tíjna?

⁵Jè Pablo kitsó-la:

—'Ndsé, mì kì be tsa jè ra na'mì ítjòn tíjna. Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè ra xitaxá ítjòn-la naxindá, mì kì koma kínakjoajno-la.”

⁶Pablo, 'kia nga kijtse jñà xitá ra títsajna nga jò-ya tíjn, nga tíjn xitá fariseo ko tíjn xitá saduceo, 'nó kíichja, kitsò:

—'Ndsé, 'an, xitá fariseo-náa; i'ndí-la xitá fariseo-náa; kíí ko'sín tísingi-na ta ngatjì-la nga 'koaá 'sín makjiín-na nga faháya-ilá jñà xitá ra biya.

⁷'Kia nga ijye ko'sín kitsò Pablo, tsikí'tsiaá nga tsakátikjo jñà xitá fariseo ko xitá saduceo nga kjojòya kjobítsjen-la, ⁸ta ngatjì-la, nga jñà xitá saduceo mì kì makjiín-la tsa kixi kjoa nga faháya-ilá xitá ra biya, tí'koaá mì kì makjiín-la tsa tíjn ra 'mì ìkjalì ko tsa tíjn ra isén nichjin 'mì; tanga jñà xitá fariseo makjiín ijyeé-la a'ta 'tse nga'tsi kjoa kii. ⁹'Nó jchán kíichja nga'tsiò ko 'kiaá tsasítjen i'ka xitá ra bakón-ya kjotéxoma-la Nainá ra ya chja-ni xitá fariseo nga 'nó tsakátikjo nga kitsò:

—Jè xitá rakii, nimé ra sakó-najin ra 'cho tí'sín; tsa kì nichjin, tsa jngo isén nichjin kíichja-la ko tsa jngo ìkjalì tsakáko, tanga mì kì ma jién satéchéjá-ná ra a'ta 'tse Nainá.

¹⁰'Kia nga kijtse jè xitá ítjòn-la chíchàn nga sa 'nó sa 'nó makjan-isa-la xitá, itsakjón-ní nga 'koaá 'sín kjomà-la tsa ya si'ken jè Pablo. 'Kiaá kíichja i'ka-la jñà chíchàn; kitsjá-la kjohixi nga katafiko india-ni ya ni'ya 'tse chíchàn.

¹¹Ra ma nchjòn nga nitjen, jè Na'ín-ná ijchò kasi'ta-la Pablo nga kitsò-la:

—Kì tà chjàn skon-jìn, koni 'sín inakjí ì Jerusalén ra a'ta tsa'an, 'koaá tì'sín machjeén nga kinákjii ján Roma.

Kó'sín tsajoóya-ni xitá judío nga sii'ken jè Pablo

¹² 'Kia nga ijye ki'se isén, jñà xitá judío tsajoóya-ni nga sii'ken jè Pablo, 'koaá 'sín kitsjà kixi 'én-la nga mì tì kì kòkjen-ni kò mì tì kì nandá sk'í-ni skanda 'kia nga sii'ken jè Pablo kò nga jé Nainá katatsjá-la kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-la. ¹³ Tsatoó ichán ma-ni jñà xitá judío ra kò'sín tsajoóya-ni. ¹⁴ Jñà xitá kii, kiijkón jñà xitá ítjòn-la na'mì kò xitá jchínga 'tse xitá judío, kitsò-la:

—'Koaá 'sín ijye tsi'kì kixi-jìn 'én-najìn nga mì kì mé ra chjine-jìn skanda 'kia nga kijchò nichjin nga si'ken-jìn jè Pablo, kò nga Nainá katatsjá-najìn kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-najìn.

¹⁵ Nga'tsi-no ra tjín-no xá ítjòn koni 'sín nga titsajnajtién, kò'tin-la jè xitá ítjòn-la chíhàn nga katanchrabáko-no ijndí nchijòn. Ta 'koaá 'sín 'tin-la nga jè mejèn-najiòn nga isa nda jchaà jè kjoa ra tjín-la. Ngajìn, kitsajnanda-nájìn ya aya ndiyá nga si'ken-jìn 'kia nga tikje 'fiì ijndí.

¹⁶ Tanga jè ti-la ndichja Pablo, ki'nchré-ní kjoa ra tsajoóya-ni jñà xitá judío; 'kiaá kisíkjí'nchré jè Pablo ya ni'ya 'tse chíhàn.

¹⁷ Jè Pablo kiichja jngo-la chíhàn, kitsò-la:

—Tikii jè ti rakii ya nándà tíjna xitá ítjòn-la chíhàn. Tjín 'én ra 'keènajmí-la.

¹⁸ Jè chíhàn kiikoó jè ti rakii ya nándà tíjna xitá ítjòn-la chíhàn, kitsò-la:

—Jè Pablo ra tíjnaya ndayá kàchja-na nga kàtsò-na: “Tikii jè ti rakii. Tjín-ró jngo 'én ra 'keènajmí-la.”

¹⁹ Jè xitá ítjòn-la chíhàn, itsabá'ño tsja jè ti, kiiko'tàxin nga iskonangi-la mé 'én ra 'keènajmí-la. ²⁰ Jè ti rakii kitsó-ní:

—Jñà xitá judío, ijyee tsajoóya-ni [nga mején-la skoóndacha-li] nga 'koa-ró 'sín kiitsa'ba-li nga íkii nchijòn jè Pablo ya ngixkon xitaxá judío nga mejèn-ró-la isa nda skonangi-la mé kjoa ra tjín-la. ²¹ Ngaji, kì tà chjàn makjiín-li. Nga tsatoó-la tsa ichán ma-ni jñà xitá kii ra títsajnanda nga kítsajnachjà-la Pablo ya aya ndiyá nga mejèn-la sii'ken. Ijyee kò'sín kitsjà kixi 'én-la nga mì-ró tì kì kòkjen-ni, nga mì-ró tì kì nandá sk'í-ni skanda 'kia nga sii'ken jè Pablo kò nga Nainá-ró katatsjá-la kjohi'in tsa mì kì kitjasòn-la. Kò 'ndi 'ndi, tà jé inchikoñá-la nga kó'sín síi ra ji.

²² Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, 'koaá 'sín kitsò-là jè ti nga katafì-ni, 'koaá 'sín tsikí'tin, kì tà chjàn yá ra kotsò-là koni 'sín nga ijye jè tsi'kénajmí-là jñà 'én kii.

'Kia nga jè Pablo inikasén'ta-là jè xit̄axá ítjòn ra 'mì Félix

²³ Jè xit̄a ítjòn-là chíchàn, jò chíchàn-là kiichja-là ra bí'tin xákjién. Kitsjá-là kjohixi nga katasíkítsajnanda jò sindo chíchàn ra ndsako kiji-ni, ko jàn-kan ko te ra kabayo kitsasòn-là, ko jò sindo ra kicha lanza 'koa nga kiji skanda ya Cesarea 'kia nga kijchò las nueve nga ijye kojñò. ²⁴ Ti'koa kitsjá kjohixi nga kátijnanda jngo kabayo ra kíjnakjá-là jè Pablo mé-ni nga nda kjòn katafiko skanda nándà tijnà jè xit̄axá ítjòn ra 'mì Félix. ²⁵ Jngo xajon tsikínda ra ma nikasén ra tsò:

²⁶ “Tjín-li kjonda ngaji Félix ra xit̄axá ítjòn tijni; 'an, Claudio Lisias, 'koaá 'sín tísixò'tá-la. ²⁷ Jè xit̄a ra tísikásén-la, jñà xit̄a judío kitsabá'ño. Kjameé kisi'ken, tanga 'kia nga kí'nchrè nga xit̄a romano-ní, 'aán kiiko jñà chíchàn-na nga itsjà'án. ²⁸ Ko yaá kiiko ya nándà-nioo títsajna jñà xit̄axá-là xit̄a judío nga mejèn-na skeep mé kjoa ra tjín-là. ²⁹ 'Kia nga ijchòko, kijtse-náa nga ta kíí ngatji-là kjoa 'tse kjotéxoma ra tjín-là. Ko jè xit̄a rakii, nì mé jé tjín-là ra bakèn-là nga kiyá, skanda mí kii bakèn-là nga ndayá kiji. ³⁰ 'An, 'koaá 'sín ki'senajmí-na nga jñà xit̄a judío 'koaá 'sín ijye tsajoóya-ni nga mejèn-là ta si'ken chijé. 'Koaá ma-ni nga ji tísikásén-la. Ko 'koaá ti'sín kixin-là jñà xit̄a ra bángi nga ya ngixkiin katasindajín-là tsa mé kjoa ra tjín-là ra kondra 'tse.”

³¹ 'Kia nga ijye kjòjñò, jñà chíchàn kiikoó jè Pablo skanda ján Antípatris koni 'sín nga ijye kisi'tin. ³² Ra ma nchijòn jñà chíchàn ra ndsako kiji-ni, tsáfaá-ni; 'ji-ni skanda ya ni'ya 'tse chíchàn. Tà jñà kiiko Pablo jñà chíchàn ra kabayo títsajnasòn. ³³ Jñà chíchàn kii, 'kia nga ijchò ya Cesarea, isingatsjaá jè xit̄axá ítjòn xajon ra 'ya ra inikasén-là; ti'koa isingatsja jè Pablo. ³⁴ Jè xit̄axá ítjòn, 'kia nga ijye tsikíxkiyajin jè xajon ra inikasén-là, iskonangi-ní nándà-ni i'nde-là Pablo. 'Kia nga ijye kijtse nga yaá nangi Cilicia i'nde-là, ³⁵ kitsó-là:

—'Kiaá kji'nchrè-la 'kia nga kj'íí jñà xit̄a ra bángi-li.

Akjòn kitsjá kjohixi nga katamakinda, ko ya katijna ya ni'ya masen ra tsikínda Herodes.

Kó'sín nga tsasìkotjì ijo-la Pablo ya ngxìkxon
xìtaxá ítjòn ra 'mì Félix

24 ¹Ra kjomà 'òn nìchjin, ijchó ya Cesarea jè xìtá ítjòn-la na'mì ra 'mì Ananías. Tjen-ko i'ka xìtá jchínga ra tjíhijyo ítjòn-la xìtá judío; tì'koaà tjen-ko jngo xìtá ra ma-la chjatjì jngo kjoa jè ra 'mì Tértulo. Jñà xìtá kii, kiji ñánda nga tíjna jè Félix ra xìtaxá ítjòn tíjna nga tsakángi jè Pablo. ²'Kia nga 'jìikásen masen Pablo, tsikí'tsiaá jè Tértulo nga kitsjà'tin 'én ra kondra 'tse; kitsò-la jè Félix:

—Ngaji ra xìtaxá ítjòn tijni, kjonda tsaji-ní nga 'nchán titsahijyo-jin. Kjin kjoa ra nda tíbitjasòn ya naxìndá-najin ra kjoachjine tsaji. ³Kji'tá nìchjin tjín kjonda tsaji nga tíngo. Kó'sín Nainá ra kátichjí-li nga kó'sín ta nda tjibisìko-nájin. ⁴Majìn-najin nga tse chjinìchjin-lajin; tjín-li kjonda nga kó'sín tiná'ya jngohíjta-nájin. ⁵'Koaá 'sín ijye kijcha-la nga jè xìtá rakii, 'ñó 'cho tí'sín nga tjíjtsa isà'nde síjòyaá xìtá naxìndá judío; jè tíjna ítjòn-la jñà xìtá nazareno ra síkaatjìya-la ndiyá-la Nainá. ⁶Tì'koaá kjomejèn-la isìkìtsón ya Ingo Tsje-la Nainá nga mejèn-la isìkjaha'sen jngo kjoa ra mì tsa ya bako-la; 'koaá ma-ni nga indabá'ñó-jin. [Mején-najin kó'sín siko-jin koni 'sín tjín kjotéxoma tsajin, ⁷tanga jè xìtá ítjòn-la chíchàn ra 'mì Lisias tsasìko, ngi koó kjo'tsen nga tsja'án-najin 'kia nga ijye nda indabá'ñó-jin tsiki, ⁸ko 'koaá 'sín kitsò nga jñà xìtá ra bángi, tjíné-la nga i ngixkìin kátíndajín.] Komaá ngaji sabà chjinangi-la nga'tsì kjoa kii, mé-ni nga jcha-ni kó'sín tjín kjòn-ni nga kó'sín fangi-jin.

⁹Jñà xìtá judío ra ya títsajna, tì'koaá 'koaá 'sín kitsò nga 'koaá 'sín tjín kiti. ¹⁰Jè xìtaxá ítjòn iskimítjeén tsja nga kitsjà'nde-la Pablo nga kiichja. Jè Pablo kitsó-ní:

—Ngaji ra xìtaxá ítjòn tijni, ijyee be-náa nga kjokjín nó tijnajin kjotéxoma ya i'nde rakii; 'koaá ma-ni nga ngi koó kjotsja-na nga kichjää, nga kósìko ijo-na. ¹¹Ngaji, komaá kjótsjiyi, yaá jchaa-ni nga 'én kixi-ní koni 'sín nga xiáan; 'saá tjín-ni tejò nìchjin 'kia nga 'jía ya Jerusalén nga 'jáha'sen ya ingo ítjòn nga kítsexkón Nainá. ¹²Mì kì tsijen kijcha-na tsa xìtá tíbatíko, ko nì mì tsa xìtá naxìndá ítsincha'á ya ndìtsin ingo ítjòn, ko ya nì'ya sinagoga ñánda maxkóya xìtá Judío, ko ya ajin naxìndá. ¹³Jñà xìtá ra bángi-na mì kì ñánda i'ká-ni nga

kokitso nga 'én kixi-ní jñà kjoa ra bánè-na. ¹⁴Tanga 'koaá xián kixi-la ra ngi kjohixi, 'an, jè sìhitjásòn-la jè Nainá ra Nainá tsò-la xita jchínga-najin; 'koaá 'sín sìhitjásòon koni 'sín tjín jè ndiyá xitse-la Cristo, jè ra tsò-la jñà xita kii nga kj'íí ndiyá-ní a'ta 'tse Nainá. 'An makjiín ijyee-na koni 'sín tichja xajon ra tjí'ta kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés ko 'tse jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé. ¹⁵'Koaá 'sín tjíngo takoaan ra a'ta 'tse Nainá nga tíkoñá-la koni 'sín inchikoñá-la jñà xita kii, nga kjoaáyaá-la jñà xita ra ijye 'ken, jñà ra xita kixi ko ra mì tsa xita kixi kjomà. ¹⁶'Koaá ma-ni nga 'koaá 'sín binè-la ijo-na nga tsjeé síkíjna kjobítsjen-na ya ngixkon Nainá ko ya ngixkon xita.

¹⁷'Kia nga ijye kjokjín nó xìn naxindá tsá'ba, 'jhií india-na ya naxindá-na nga 'jiiiko-la ton jñà ndí xita ima ko 'jii tsja-la kjotjò jè Nainá ya Jerusalén. ¹⁸'Koaá 'sín tjín kjoa ra tí'siaan ya nditsin ingo 'kia nga ijye ísitsjée ijo-na [koni 'sín tjín kjotéxoma-la xita judío]. 'Kia nga kijtse-na jñà xita judío ra ya Asia i'nde-la, mì tsa kjin ma-ni xita ra títsajnakò-na, ti'koaá mì tsa kjosi tibi'tsiáa. ¹⁹Jñá-la xita kii ra kixi kjoa ra ma kjinchrabà mé-ni nga tsjá-ni 'én-la tsa mé kjoa ra tjín-la ra kondra tsá'an. ²⁰Ko tsa majin, jñà xita ra i títsajna káténajmí tsa mé jé ra isakò-la ra a'ta tsá'an 'kia nga tsakátijnaa ya ngixkon xitaxá judío. ²¹O ra kíí jé ra tíma-na nga 'nó kichjà 'kia nga tíjnajin-la xitaxá judío nga kixin-la: “Nìchjin rakii, ta kíí kjoa nga tísinéjé-na ta ngatji-la nga ko'sín makjiín-na nga faháya-ila jñà xita ra biya.”

²²Jè Félix, ndaá tjíjin-la koni 'sín tjín jè ndiyá xitse-la Jesucristo. Tsikíjna chrá'ba jè kjoa rakii. Kitsò:

—'Kia nga kj'íí sabà jè Lisias jè xita ítjòn-la chíchàn, 'kiaá koxín-no kó'sín sindajín jè kjoa ra tjín-no.

²³Jè Félix kitsjá-la kjohixi jñà chíchàn nga takó kátijna'ya ndayá jè Pablo, tanga ti'koaá maá katatsjá'nde-la tsa mé ra mejèn-la nga 'siin ko ti'koaá katatsjá'nde-te-la nga katasísin-la jñà xita xákjién ra kijchò'tsè ra nda báko.

²⁴'Kia nga ijye tsato chiba nichjin, ijchó india-ni Félix; tjen-ko jè chjoón-la ra 'mì Drusila ra ti'koa xita judío. Kitsjá kjohixi nga kiich'à jè Pablo nga ma kíí'nchré-la kó'sín makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²⁵Jè Pablo, tsi'kénajmí-la kó'sín tjín ra kjoakixi, ko kó'sín nga maá síkijne-lá ijo-ná nga

mì tì kì 'cho 'sian-ná; tì'koaá tsi'kénajmí-la nga 'saá nchrabá jè nìchjin nga sindajín ijye-la jé-la xitá. Jè Félix tà itsakjón-ní; 'kiaá kitsò-la:

—'Tin-nì 'ndi-nì. 'Kia kichjà india-la 'kia nga ko'a-na.

²⁶Jè Félix, 'koaá 'sín koñá-la, tsa kíí nìchjin, ton tsjá-la jè Pablo mé-ni nga ma sùkijnandíí-ni; 'koaá ma-ni nga kjin 'ka kiichja-la nga tsakákonajmí. ²⁷'Kia nga ijye tsato jò nó, jahatjiyaá xá-la Félix. Jè 'jaha'sen ngajo-la xitá ra 'mì Porcio Festo. Jè Félix, mején-la nga mì 'cho kijná-la jñà xitá judío; 'koaá ma-ni nga takó isíkijna-isa ndayá jè Pablo.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya ngixkon jè xitá ra 'mì Festo

25 ¹Jè Festo ijchó ya Cesarea nga 'jaha'sen xá ítjòn ra ítjábé-la; ra kjomà jàn nìchjin itjo ya Cesarea, nga kiji ján Jerusalén. ²'Kia nga ijye tíjna ya Jerusalén ijchòjkoón jñà na'mì ítjòn ko xitá ítjòn-la xitá judío nga tsakángi jè Pablo. ³Isíjé-la kjonda jè Festo nga katasíkjinchrobá-nì jè Pablo ya Jerusalén. Ta ngatji-la jñà xitá kii, ijye tjínda-la nga ya kítsachjà ikon-la ya aya ndiyá mé-ni nga sù'ken-ni. ⁴Tanga jè Festo, kitsó-ní:

—Mì kì koma-jìn. Nga jè Pablo ndayá tíjna'ya ya Cesarea, ko 'an, tì'koaá koáfa nditoón-te-na. ⁵Katabáhihtako i'ka-na jñà xitaxá-no ya ján Cesarea mé-ni ma katabángi-ni jè xitá rakii, tsa mé jé ra tjín-la ra kondra tsajìòn.

⁶Jè Festo tsikijnaá-la tsa jin nìchjin ko tsa te nìchjin ján Jerusalén; akjòn tsáfa-ni ya Cesarea; ra kjomà nchijòn, 'kia nga ijchò-ni ya Cesarea, tsikijnané jè íxile 'tse kjotéxoma-la, akjòn kitsjá kjohixi nga kiijch'à jè Pablo. ⁷'Kia nga 'jaha'sen ya ni'ya masen jè Pablo, jñà xitá judío ra 'ji-ni Jerusalén, ki kincha'ta chraña-la, ko kjin skoya 'én ndiso ra 'ñó 'cho tsò tsakánè-la, tanga nijngo ra kjomà kisikixiya jñà 'én ra kitsjá. ⁸Jè Pablo tsasikoó ijo-la kitsò:

—Nimé jé ra tsakatsjía ra kondra tífi-la kjotéxoma-la xitá judío, ko nì mì tsa kondra tífi-la jè ingo ítjòn-la Nainá, ko nì mì tsa kondra tíjna-la xitaxá ítjòn 'tse Roma.

⁹Tanga jè Festo mején-la nga mì 'cho kijná-la jñà xitá judío; iskonangií-la jè Pablo, kitsò-la:

—¿A mején-li 'kín ya Jerusalén mé-ni nga ya kíndajién jè kjoa ra tjín-li?

¹⁰Pablo kiichja-ní kitsò:

—Ijyeé jnchro i tijná ñánda nga tjin kjotéxoma-la xitaxá ítjòn 'tse Roma. Machjeén-ní nga i katasindajín-na. Ngaji ndaá tjjin-li, mì tsa mé kjoa ra tsakatsjía ra a'ta 'tse xita judío. ¹¹Tsa tjin-na jé ra bakèn-la nga kiyáa, tjjngoó takoàan nga katasí'ken-na xita; tanga tsa mì tsa kixi tjin-ni 'én ra títjahínè-na, niyá ra tji'nde-la nga ya sùngatsja-na jña xita kii. Isaá nda, jè kátindajín-na jè César [ra xitaxá ítjòn tijná ya Roma ra batéxoma-la nga'tsi xitaxá ítjòn ra i'ka].

¹²Jè Festo, 'kiaá tsajoóya-ni ko xita-la ra títsajna, akjòn kitsò:

—Tsa 'koaá 'sín níj nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kùindajín-li, yaá sikásén-la.

'Kia nga ijchò jè Pablo ya ngixkon jè xitaxá ra 'mì Agripa

¹³'Kia nga ijye tsato chiba nichjin, jè xitaxá ítjòn ra 'mì Agripa ko chjoón ra 'mì Berenice ijchó ya Cesarea nga ijchò síhixota-la jè Festo. ¹⁴Kjín nichjin tsikitsajna ya Cesarea; 'koaá ma-ni nga jè Festo tsi'kénajmí-la Agripa kjoa 'tse Pablo, kitsò-la:

—Jngo xita tijná'ya ya ndayá ra jè Félix isíkijna. ¹⁵'Kia nga kijjia ján Jerusalén, jña xita ítjòn-la na'mi ko xita jchínga-la xita judío kitsjá-na 'én nga bángi. Isíjé-na nga ko'sín katasinè-la nga katiya. ¹⁶Tanga 'an, 'koaá 'sín kixin-la nga jña xitaxá 'tse Roma, mì tsa ko'sín 'sín nga taxki sí'ken xita 'kia nga tikje 'ya-la mé jé ra tjin-la. Ítjòn kjón katajoó'a ko jña xita ra bángi mé-ni nga koma kosiko-ni ijo-la. ¹⁷'Koaá ma-ni, 'kia nga 'ji ijndí jña xita kii, mì kì tsa iskanichjín-la; ra kjomà ma nichjòn, 'kia nga ijye tsakátijnasòn íxile-na ñánda nga batexóma ya ni'ya masen, nditoón kiijch'a jè xita rakii. ¹⁸'Kia nga ijye títsajna masen jña xita ra bángi, nimé 'én ra ko'sín tsakánè-la koni 'sín isíkítsjeen ra 'an. ¹⁹Tà kíí 'én ra tsakánè-la ra kondra 'tse Pablo koni 'sín nga makjín-la ra a'ta 'tse Nainá, ko a'ta 'tse jngo xita ra 'mì Jesús ra ijye 'ken; tanga, tsò ra jè Pablo nga tijnakon-ní. ²⁰Koni 'an, mì kì be mé ra 'siaan a'ta 'tse kjoa kii, 'koaá ma-ni nga ískonangi-la jè Pablo, a mején-la nga kiji ján Jerusalén mé-ni nga ya katasindajín-la jè kjoa ra tísingi. ²¹Tanga 'koaá 'sín isíjé-na jè Pablo nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kátindajín-la. Kíí ko'sín kítsja-na kjohixi nga

'Kia nga ijchó jè Pablo ya ngixkõn Agripa

katijnaya-isa ndayá skanda 'kia nga koma sikásén-la César ra xitaxá ítjòn tíjna 'tse Roma.

²²Jè Agripa kitsó-la jè Festo:

—Tí'koaá 'an, mején-na nga kji'nchrè-la xita rakii.

Jè Festo kitsó-la:

—Nchijòn-la kiná'ya-la.

²³Ra ma nchijòn, 'kia nga jè Agripa kò Berenice 'jaha'sen ya ni'ya masen, 'nó nda kinisin-la. Tjen-ko jñà xita ítjòn-la chíchàn kò jñà xita ítjòn-la naxindá; jè Festo kitsjá kjohixi nga katijch'a jè Pablo. ²⁴Kò akjòn kitsò:

—Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, kò nga'tsi-no ra i titsajnakò-nájin: Chítsijen-la xita rakii. Nga'tsi jñà xita judío ra ya Jerusalén i'nde-la kò ra i Cesarea i'nde-la 'nó jchán inchisíjé'ta-na nga mejèn-la nga katabiya. ²⁵Tanga 'an, nì mé kjoa matsji-na ra a'ta 'tse ra bakèn-la nga kiyá. Tanga tsa'baá isíjé-ni nga jè xitaxá ítjòn ra tíjna ya Roma katabíndajín-la. 'An, 'koaá 'sín iyje ískosòn-la nga ya sikásén-la. ²⁶Tanga 'an, nímé jé ra sakó-na ra a'ta 'tse xita rakii kó'sín koma-ni nga sikásén-la xajon jè xita ítjòn-na 'tse Roma. 'Koaá ma-ni nga síjé-najìon ra i titsajna kò ngaji nàmì Agripa ra xitaxá ítjòn 'mì-li, mé-ni 'kia nga iyje kojtsò, sakò-na kjohixi kó'sín nga ma sikásén-la xajon jè xitaxá ítjòn 'tse Roma. ²⁷'An, 'koaá ma-na, nga nì mé chíjì-la tsa taxkì sikásén jngo xita preso tsa mì kì sikásén-te jngo xajon a'ta 'tse mé jé ra tíjn-la.

**Kó'sín tsasikotjì ijo-là Pablo ya ngxikõn
xìtaxá ítjòn ra 'mì Agripa**

26 ¹Jè Agripa kitsó-là Pablo:
—Tjì'ndeé-li nga kinákjii nga tìsikii ijo-li.

Pablo iskimítjeén tsja; tsikí'tsia nga kiichjatjì ijo-là; kitsò:

²—Ngaji Agripa, matsjaá-na nga ma jì kichjàko-la mé-ni nga ma kósikoo ijo-na a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra bánè-na jñà xita judío nga bángi-na. ³Be-náa ngaji Agripa, nga ndaá tjíjin ijye-li nga'tsi kjoa, kó'sín nga-là jñà xita judío ko kjoa ra jñà joóya-ni. 'Koaá ma-ni nga síjé-la, 'tìin kjõnda, tìná'ya-la nda nda-ná.

Kó'sín isíjchá ijo-là Pablo nga tì'sa kjotseé

⁴'Nga'tsi jñà xita judío ndaá tjíjin-là kó'sín tísíjchá ijo-na ya nangi-na ko ya Jerusalén skanda 'kia nga tì'sa ti 'kiaa. ⁵Jñà xita kii, komaá ká'ténajmí-li tsa mejèn-là. Nga ndaá tjíjin-là ra jñà; skanda tì'sa-ni, yaá iskotá'yájin-là 'an jñà xita fariseo. Jñà xita fariseo taxki i'íin tjín koni 'sín nga bínè-là ijo-là nga bexkón kjotéxoma-là Nainá koni ra jñà xita judío ra i'ka.

⁶Ta 'koaá tjín jnchro-ni kjoa ra i tijn-na, ta ngatjì-là ra 'an, 'koaá 'sín tjíngo takoaan nga kitjasón kjoa ra 'an tíkoñá-là koni 'sín nga Nainá ijye kitsjà-là 'én jñà xita jchínga-najin.

⁷Jñà tje-là naxindá Israel ra tejò ma-ni, ko nichjin ko nitjen, jeya inchisíkijna Nainá nga inchikoñá-là nga kitjasón jñà kjoa kii. 'Koaá 'sín xin-la nga jì Agripa, ra 'an, tijná-ni kjõnda kii ra tíkoñá-là; 'koaá ma-ni nga bángi-na jñà xita judío. ⁸Jìon, ¿mé-ni nga mì kì makjín-no nga maá-là Nainá síkjaáya-là jñà xita ra ijye 'ken?

**Tsi'kénajmí jè Pablo kó'sín nga kisijtike
xita-là Cristo nga 'sa ítjòn**

⁹'Nga tì'sa kjotseé, skanda 'an, 'koaá tì'sín isíkítsjen tsa machjeén-ní nga 'nó kondra kijn-là 'an jè Jesús ra Nazaret i'nde-là. ¹⁰'Koaá 'sín kí'siaa ya ján Jerusalén. Jñà xita ítjòn-là na'mì kitsjá-na kjohixi nga 'nó kjin xita tsje-là Nainá ítsincha'yá ndayá. Ko 'kia nga ini'ken jñà xita kii, 'an, tì'koaá yaá isingásòn-ko xita ra koki'siðon. ¹¹Nga jndíj ra ján kijiàa ya ni'ya sinagoga nándà nga maxkóya xita Judío; kijn 'ka kítsja-là kjohi'in nga mejèn-na nga katachajno-là jè Cristo. 'Nó

ísijtíkee, skanda kiitjingi-la ra kondra 'tse ya ñánda naxindá kjin.

'Bénajmí Pablo kó'sín kjomà 'kia jahatjia-la kjobinachon-la
(Hechos 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Kíí xá kijì-na ya naxindá Damasco 'kia nga ijye tsatéxá-na ko ti'koa kitsjá-na kjohixi jñà xita ítjòn-la na'mì. ¹³ Ijchó-la tsa masen nichjin, ji nàmi Agripa, 'kia nga tífia ya aya ndiyáa, kíjtsee jngo ni'í ra ngajmi inchrabà-ni ra 'ño fate tsatsijen nda mí 'koa-ni koni jè ndabá-la tsá'bí. Ngi isihiseén ya jngo tjindi-la ñánda nga tífia ko kóho'ki ñánda nga ijncha xita ra tjen-ko-na. ¹⁴ Nga'tsi-najin ngi iskatsajo'tá-najin ya nangi, ko akjòn kí'nchrè jngo 'én ya ajin isén ra 'én hebreo kiichja-na nga kitsò: “Saulo, Saulo, ¿mé-ni 'an mihitjingi-ná nga kondra 'mì-ná? Tijií tjifatsji-la kjohi'in ijo-li, koni 'sín 'sín nchraja 'kia nga tsjòn-la yákjòn ra bíchjà-ila ni-la.” ¹⁵ 'An, kíxiín-la: “¿Yá-ni ngaji Na'in?” 'Kiaá kitsò-na: “'An-ná ra 'mì-na Jesús ra kondra tji'mi-la ji nga mihitjingi-la. ¹⁶ Tisítjiiin; tjsijna kixíí; kíí xá kasikatsíjen-la ijo-na mé-ni nga 'an sixáko-ná ko jíí íkii 'én a'ta 'tse kjoa ra ijye kà'yi ko ra 'sa jcha isi, jñà ra 'sa kokonisa-la. ¹⁷ 'Aán sikónða-la nga mì mé sùko-li jñà xita naxindá-li ra xita judío ko ra mì tsa xita judío. Nga yaá sikásén-la 'ndi ya ñánda nga tjíhijyo jñà xita kii, ¹⁸ mé-ni nga chji'xangi xkon nga mì ti ya katimaya-ni ya ndiyá ra jñò chon; ndiyá iseén katimaya. Katitjokàjin ñánda nga jè xita-nií itsabá'ño, jè Nainá katafì'ta-la. Katakjiín-la ra a'ta tsá'an, mé-ni nga ma sijchá'ta-la jé-la ti'koaá tjábé-te-la kjotjò ra tjábé-la xita naxindá-la Nainá ra xá tsjahíjin-ni.”

Kó'sín nga isihitjasòn jè Pablo koni 'sín kitsò-la Jesús

¹⁹ 'Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, 'an mì kì tsa isítája jiàan jè inìma-na 'kia nga kíjtsee jè kjoa rakii nga kí'nchrè ra ngajmi inchrabà-ni. ²⁰ Ta isaá ya kjón tsi'kenájmí ítjòn-la jñà xita Damasco, akjòn tsi'kenájmí-la xita Jerusalén, ko kóho'ki nangi Judea, ko nga'tsi jñà ra mì tsa xita judío. 'Koaá 'sín ítsi'kenajmí-la nga katasikájno-ni jé-la, ko kì ti tsja jé bátsji-ni; Nainá katafì'ta-la; ko'sín kata'sín jè kjonda ra 'ya-la nga ijye jahatjia-la kjobítsjen-la. ²¹ 'Koaá ma-ni nga kitsabá'ño-na jñà xita judío ya nditsin ingo, nga mejèn-la nga sii'ken-na. ²² Tanga

jé Nainá t́basikò-ná; 'koaá ma-ni nga takó ko'sín t́'siaan skanda 'ndi 'ndi; 'koaá 'sín t́'bènájmí ijye-la nga'tsi ra ixti ko nga'tsi jñà ra xitá jchínga. Mì tsa kj'íí 'sín t́bakon-yá-la; kií 'én ra t́'bènájmí-la jè ra tsakón-ya-te jè Moisés ko xitá ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, jñà kjoa ra t́jínè-la ra kòkama nichjin ra fi-isa ²³nga jè Cristo [xitá ra xá isikasén-ni Nainá], t́jínè-la nga ko'sín 'ken, tanga 'kia nga ijye 'ken, jè-ní ra jaáya ítjòn-la, mé-ni nga koma 'keènajmíya-ni kó'sín nga kohisen-jín ya inìma-la nga'tsi xitá judío ko ra mì tsa xitá judío.

Kó'sín nga jè Agripa, mejèn 'jaha'sen-jin-la 'én-la Nainá

²⁴Jè Festo, 'kia nga kií'nchré 'én-la Pablo nga t́basikò ijo-la, 'nó kiichja kitsò:

—iNgaji Pablo, ijyee-la tímaská-li; jé-la xajon ra ta nda chitá'yí t́síská-li!

²⁵Tanga jè Pablo kitsó-la:

—Ngaji Nami Festo ra xitaxá tijni, mì tsa ská-na; 'koaá 'sín t́jín; 'én kixíí ra t́chjàa. ²⁶Jè Agripa ra xitaxá ítjòn t́jna, t́jín ijyee-la jñà kjoa kii; 'koaá ma-ni nga ma'nóntakòaan nga ko'sín t́chjàa ya ngixkon ra jè; 'an, 'koaá 'sín makjiín kixi-na nga ra jè, t́'koaá 'nó nda t́jín-la jñà kjoa kii; nga mì tsa t́jima-jìn koni 'sín kjomà. ²⁷Ngaji Agripa ra xitaxá ítjòn tijni, ¿a makjiín-li koni 'sín kitsò jñà xitá ra Nainá kisichjeén nga kiichja ngajo-la? 'Koaá ma-na nga makjiín-li.

²⁸Jè Agripa kitsó-la Pablo:

—A 'koaá ma-li nga tà nditòón kòkjiín-na nga xitá-la Cristo koma?

²⁹Jè Pablo kitsó-ní:

—A nditòón kòkjiín-li o ra mí tsa nditon kòkjiín-li, 'an, 'koaá 'sín síjé-la Nainá nga mì tsa tà jì katakjiín-li ra xitaxá ítjòn 'mì-li, t́'koaá katakjiín-te-la nga'tsi xitá ra inchi'nchré-na nga ko'sín katama koni 'an, tanga kì chjàn na'nó kichà si'ta.

³⁰Kiaá tsasitjen Agripa ko Festo ko Berenice, ko nga'tsi xitá ra ya t́tsajna. ³¹Xìn'tá kijì nga tsajoóya-ni kjoa kii. Kitsò-la xákjién:

—Jè xitá rakii, nimé kjoa t́jín-la ra bakèn-la nga kiyá, skanda t́'koaá mì kì bakèn-la nga ndayá kijn'ya.

³²Agripa kitsó-la jè Festo:

—Jè xitá rakìi, nda komaá-la kíjnandíi-ni tsa mì-la ko'sín isíjé nga jè xitaxá ítjòn-la Roma kátíndajín saba-la.

'Kia nga jè Pablo inikasén ján Roma

27 ¹'Kia nga ijye ko'sín iskosòn-la nga yaá sikasén-najin Italia, jè Pablo ko xitá preso ra i'ka, yaá kjongatsja xitá ítjòn-la chíchàn ra 'mì Julio ra ya chja-ni jngó jtín chíchàn ra 'mì Emperador (ra síkinda jè xitaxá ítjòn 'tse Roma). ²Yaá tsitjàhà'sen-jin jngo chitso ra ya 'tse Adramitio ra ijye mejèn tíbitjo ra ya tífi jngó jngó naxindá andi ndáchikon 'tse nangi Asia. Ti'koa yaá tsakáhijta-ko-najin xitá ra 'mì Aristarco ra ya i'nde-la Tesalónica, naxindá ra chja-ni Macedonia. ³Ra kjomà ma nchijòn, yaá ijchò-jin naxindá ra kijjna andi nandá ra 'mì Sidón. Jè Julio ndaá isìko jè Pablo, kitsjá'ndeé-ní nga kii katsíjen-la jñà xitá ra nda báko, mé-ni nga jñà xitá kii isìsin-la Pablo. ⁴'Kia nga ítjo-jin ya Sidón, 'koaá 'sín tsangikjájton-jin ya ra ijngo-la nangi ra kijjnajin nandá ra 'mì Chipre, nga jè tjo, 'koaá 'sín tí'bé koni 'sín inchimangí-jin tsiki. ⁵'Koaá 'sín tsatojin-jin ndáchikon nga tsitjàhandi-lajin i'nde 'tse Cilicia ko Panfilia, akjòn ijchò-jin nándà 'mì Mira, naxindá ra chja-ni i'nde Licia.

⁶Jè xitá ítjòn-la chíchàn isakò jngo-la chitso ra ya 'tse Alejandría ra ya tífi Italia; yaá isìkjaha'sen-najin mé-ni nga kjomà tsangì-isa-najin. ⁷Kjín nichjin tsinchimajin-jin ya ndáchikon nga xáan kijì jè chitso; 'nó chjá ijchò-najin ya kixi-la Gnido. Jè tjo mì kii kitsjá'nde-la jè chitso nga tsangì kixi-jin; 'koaá 'sín tsangikjájton-jin ya nangi Creta, ya kixi-la naxindá Salmón. ⁸Tseé kjohi'in ki'nià-jin nga tsatojin-ndá jè chitso nga tíjngo andi ndáchikon 'tse Creta. 'Nó chjá ijchò-najin ya i'nde nándà 'mì Buenos Puertos ya chraña'tá-la naxindá Lasea.

⁹Ijyeé kjin nichjin tsato; ijyeé 'nó xkón tjín-la ya ajin ndáchikon nga tímachrañaá nichjin cho 'nchán nándà nga 'nó 'fiì tjo. 'Koaá ma-ni nga jè Pablo kitsjá-la 'én jñà xitá, ¹⁰kitsò-la:

—'An, 'koaá 'sín machiya-na, nga koni 'sín inchimangié, 'nó tse kjoskon tjín-la; sijchijaá-leé jè chitso ko jñà 'chá ra ijncha; skanda tjín-te-la kjoskon tsa kiyé ra jién.

¹¹ Jè x̄it̄a ít̄jòn-l̄a chíchàn, jé is̄a nda kí'ñchréhijon-l̄a jè ni-l̄a chitso k̄o jè x̄it̄a ít̄jòn ra batéxoma-l̄a j̄nà x̄it̄a ra síxáko chitso. Mì k̄i jè is̄isin koni 'sín kitsò jè Pablo. ¹² Yá i'nde rak̄i, mì k̄i ma yá sinchá chitso 'kia nga nichjin cho 'nchán. J̄nà x̄it̄a ra yá títsaj̄naya chitso, k̄jín ma-ni ra ngásòn kitsò: “Is̄aá nda-ni tsa kítjokajieén i'nde rak̄i; k̄o 'ki nga'ñó-lá ijo-ná nga kijcheé yá Fenice, jngo i'nde ra t̄i i ch̄ja-ni nangi Creta ñánd̄a nga nda chon, nga t̄i'xá jngo i'nde yá andi ndáchikon nga ma 'faha'sen chitso yá nga kixi-l̄a ñánd̄a k̄at̄j̄i-ni tsá'bí k̄o yá ngaskoán-l̄a; k̄o yáá ma k̄itsaj̄nee nga katato-l̄a jè nichjin 'tse cho 'nchán.”

Tjoxkón ra 'tsa yá ajin ndáchikon

¹³ J̄nà x̄it̄a ra síxáko chitso, 'kia nga kijtse nga indaá tí'ba t̄jo ra yá t̄inchrabá-ni yá nga kixi-l̄a ñánd̄a bitjokát̄j̄i-ni tsá'bí, 'koaá 'sín isíkítsjen tsa ijyeé koma kongí-j̄in; 'kiaá ít̄jo jè chitso, tsangí-j̄in yá ajin ndáchikon yá andi-l̄a nangi Creta. ¹⁴ Tanga 'kia nga ijye timajin-j̄in yá ndáchikon, 'j̄í jngo tjoxkón ra yá inchrabà-ni yá ngaskoán-l̄a ñánd̄a bitjokát̄j̄i-ni tsá'bí ra 'ñó 'tsa k̄o ra 'ñó is̄ij̄tiya-l̄a jè chitso, ¹⁵ ak̄jòn 'ñó tsjahítsj̄a jè chitso. Ngaj̄in, mì t̄i k̄i ma iníkáfaya-naj̄in jè chitso, nga jè t̄jo, mì t̄i k̄i kitsj̄á'nde-ni; ta ki'tsi'nde jnchro-j̄in koni 'sín jè t̄jo ik̄o-naj̄in. ¹⁶ 'Koaá 'sín tsi'tà-j̄in yá aj̄ton í'tsin i'nde ra 'mì Cauda; yá i'nde rak̄i mì tsa k̄o'sín t̄a 'ñó tí'ba t̄jo; ta kjoh̄imaá ma itjábé-naj̄in jè chitso jtobá ra t̄j̄i'ndofe aj̄ton í'tsin ra ījngo. ¹⁷ 'Kia nga ijye itjábé-naj̄in jè chitso jtobá, na'ñó tsikí'ñókj̄á-naj̄in jè chitso mé-ni nga mì kox̄an-l̄a. J̄nà ra síxáko chitso itsakjón-l̄a tsa yá skaj̄in'ñó yá i'nde ñánd̄a 'ñó ij̄ncha chr̄jo yá i'nde ra 'mì Sirte. 'Koaá ma-ni nga tsaj̄en-ngi jè nikje 'tse chitso ra 'mì bel̄a; t̄a 'koaá 'sín kiiko t̄jo jè chitso. ¹⁸ 'Kia ma nichjòn, jè tjoxkón takó 'ñó jchán tí'ba. 'Kiaá tsachrje j̄nà 'chá ra ij̄ncha yá chitso; tsikíxten-j̄in yá ndáchikon [mé-ni nga katamaj̄na-isa-ni chitso]. ¹⁹ Ra kjomà j̄an nichjin, j̄nà sabá x̄it̄a ra síxáko chitso tsachrje ijye tsaj̄mì ra machjeén nga maxáko chitso nga tsikíxten-j̄in yá ndáchikon. ²⁰ K̄jín nichjin mì k̄i t̄i kijcha-naj̄in tsá'bí k̄o nitse, nga k̄j̄in nichjin isincha ifi. Koni 'sín nga 'ñó tí'banè-naj̄in jè jtsí xkón, 'koaá 'sín iníkátsjen-j̄in, tsa mì t̄i k̄i ma kítjokajin-naj̄in yá ajin ndáchikon.

²¹ Nga ijyeé kjokj̄in nichjin mì t̄i k̄i inchibichi-naj̄in, jè Pablo tsasij̄na kixi-ní, kitsò-l̄a j̄nà x̄it̄a:

—Ndaá-la kjomà tsa ta inisin-ná koni 'sín nga kíxian-no; tsa ta mì ítjokajieén ya nangi Creta, mí-la kì ko'sín tíma'tieén nga inchinikjieén kjohi'in ko inchinijchijéé jñà tsajmì-ná. ²²Tanga 'ndì 'ndì, kì tà chjàn makájno-no; nga nga'tsi-ná nijngo ra kiyé; tà jé chitso ra jchija. ²³Nati nitjen, jngo nijñà ka'bì-na; jngo ìkjalì ka'fíjékón-na ra jè Nainá kàsikasén, jè Nainá ra ya fi'ta-la 'an ko ra ya síxá'ta-la, ²⁴nga kàtsò-na: “Jì Pablo, kì tà chjàn skon-jìn; kjo'ñó tjín-ni nga kijchi ya ngxikon César, xitaxá ítjòn-la Roma; ta ngatjì-la kjoanda ra títsjá-li Nainá, nijngo kiyá xitá ra ya títsajnayako-li chitso.” ²⁵'Nó 'tè-la takòn. 'An mì kì síkájno jiàan. Beé-la takoàan, 'koaá 'sín kitjasòn koni 'sín ijye kàtsò-na jè ìkjalì. ²⁶Tanga tjínè-la nga ya kijchò sasijna jè chitso ñánda tíjna jngo nangi ra kjijnajin-ndá.

²⁷'Kia nga ijye tsato jò xomàna nga timajin-jìn ya ndáchikon ra 'mì Adriático, jè chitso, fikojen fikokjá jè tjo. Jngo nitjen, ijchó-la tsa masen nitjen, jñà xitá ra inchisíxáko jè chitso, 'koaá kjomà-la koni tsa ijyeé inchibijchó chraña-jìn ñánda nangi. ²⁸Isichiba-ní kó'ki nanga jè nandá skanda ya a'ta nangi; kijtse-ní nga kan nanga nanga kjijna-isa nandá. 'Kia nga kiji-isa jè chitso; isichibaá india-ni; ta chrjo'on nanga nanga-isa. ²⁹Itsakjón-la tsa jñà najo ra tjín ya ajin nandá skakjo-ko jè chitso. 'Koaá ma-ni nga ijòn kichá ra kanchó kjòn isikatsajongi-ndá ya ajton í'tsin chitso ra tsasìko nga mì kì kiji-isa, ko chja'ta ko 'sa-ila Nainá mé-ni nga nditon kata'se isén. ³⁰Nga'tsi jñà xitá ra síxáko chitso mején-la nga kongá chijé; 'koaá 'sín kì'sin koni tsa jñà kichá ra kanchó kjòn sùkatsajongi-ndá ya skò chitso; tsikí'tsia nga iskanijen ya ajin nandá jè chitso ra jtobá 'kioo. ³¹Tanga jè Pablo, kitsó-la jè xitá ítjòn-la chíchàn ko jñà chíchàn ra 'i'ka:

—Tsa kongá jñà xitá kù, jién, mì kì koma kítjokajieén ya ndáchikon.

³²Jñà chíchàn 'kiaá tsate'ñó jè chitso jtobá nga katakàtjen-jin ya ajin ndáchikon.

³³'Kia nga tínchrabá 'se isén, jè Pablo kitsó-la nga'tsi jñà xitá:

—Ijyeé tjín-la jò xomàna nga titsajnachjeén nga ta jè inchichiñá-lá mé ra koma'tieén. ³⁴'Koaá 'sín síjé-no, nga machjeén-ní nga tichiod mé-ni nga 'se-no nga'ñó. Nga nga'tsi-no ra titsahijyo ijndí, kì tà chjàn níkájno, nga nimé ra koma-no, skanda mí kì jchija jngo tsja-skò.

³⁵ 'Kia nga ijye kòkítsò jè Pablo, iskábé niño nchrajín, kitsjà-la kjonda Nainá. Akjòn isijòya jè niño nchrajín kò tsakjèn.

³⁶ Nga'tsi xita, 'kia nga ijye 'nò tsi'ké-la ikon, ti'koaá tsakjén-te.

³⁷ Ta nga'tsi-najin jò sindo kò jàn-kan kò chrjo'òn jngo ma-najin ra ya titsajmaya-jin chitso. ³⁸ 'Kia nga ijye nda tsakjèn ijye xita, jña 'chá trigo ra ijncha ya chitso, yaá tsikíxten-jín ya ndáchikon mé-ni nga katamajna-isa-ni jè chitso.

Kó'sín kjomà nga iskajin-ndá jè chitso

³⁹ 'Kia nga ijye nda ki'se isén, jña xita ra síxáko chitso, mì kì bexkon ñánda-ni i'nde ra ijchò-jin; tanga kijtse-ní nga kjiinaá jngo i'nde ñánda nga 'faha'sen-kjá chrja-la ndáchikon ñánda nga ijncha chrjo; kò 'koaá 'sín kjomejèn-la tsiki nga kijchòko jè chitso skanda ján ñánda ijncha chrjo. ⁴⁰ Tsate'nó jña na'nó ra tjité'nó-ni chitso. Jña kicha ra kanchó kjòn, ta yaá isihijyongí ya ndáchikon. Kò iskíjnda'nó jña yá ra síxáko nga fiko kixi-ni chitso. Akjòn iskimítjen jè nikje ra bitse-la tjo nga mahítsjá. Akjòn tsikí'tsia nga kiji kixi ñánda nga kjiina jè i'nde ñánda nga ijncha chrjo. ⁴¹ Tanga yaá iskajin'nó ñánda ijncha chrjo ya ajin ndáchikon. Jè skò chitso yaá iskajin'nó; mì kì ti kjomà kjojtija-ni. Akjòn kjo'tsia nga kjòxi jè tjà'tsin chitso, nga jé nga'nó-la nandá isixi.

⁴² Jña chíchàn mején-la nga isì'ken jña xita ra inchifi kjohi'in, nga majin-la nga kjoaachinga ya ajin ndáchikon. ⁴³ Tanga jè xita ítjòn-la chíchàn, mì kì kitsjá'nde. Nga jé ra mejèn-la nga mì kì kiyá jè Pablo. Ta isaá jnchro kitsjà kjohixi, kitsò:

—Tsa yá ra ma-la nandá, katafi ítjòn mé-ni nga koma kijchò-ni ñánda nga nangi; ⁴⁴ kò jña xita ra i'ka ra mì kì ma-la nandá, íte katjasòn nga katafìsòn nandá kò tsa majin, jña íte xkoa-la chitso katasíchjeén —kitsò jè xita ítjòn-la chíchàn.

Kò 'koaá 'sín kjomà-ni nga nda ijchò ijye-jin ñánda nga nangi.

Kó'sín ijchò-jin ya i'nde ra kjiinjain nandá ra 'mì Malta

28 ¹ 'Kia nga ijye nda ítjojin tsje-jin ya ndáchikon, yaá ki'senajmí-najin nga ya i'nde rakì, Malta 'mì. ² Jña xita ra ya i'nde-la, ndaá isìko-najin; tsikítsee-najin ni'í nga ma tsikítsa'ngi-jin, ta ngatji-la nga jtsí tí'ba kò 'nchán tíma. ³ Jè Pablo tsikíxkó chiba chikín kixì. 'Kia nga tsinchájin ya ni'í, jngo ye ítjokàjin ya ni'í nga tsjè kjomà-la; tsi'ké-la ya tsja

Pablo. ⁴Jñà x̄ita ra ya i'nde-la 'kia nga kijtse nga jè yè tjo'bángi ya tsja Pablo, kitsó-la xákjién:

—Jè x̄ita rak̄i, x̄itaá-la kisi'ken; nga ni'sín nda kabitjokàjin-ni ya ndáchikon, jé-la nga'ño-la isà'nde nga tjín-la kjohixi, majìn-la nga kíjnakon.

⁵Tanga jè Pablo, tsikítsajneé tsja nga isikàtjen-jin ni'í jè yè; kò nimé ra kjomà-la. ⁶Nga'tsi x̄ita, 'koaá 'sín inchikoñá tsa kitjoyaá tsja kò tsa kiyá-ní; 'kia nga kijtse nga ijyeeé kjìn hora tsato nga nimé ra kjomà-la, jahatjìyaá-la kjóbítsjen-la, kitsò-la xákjín:

—Nainá-la.

⁷Ya chraña'tá-la i'ndee ñánda nga ijchò-jin, kjín'nde nangi kjihijyo ra chja'nda jè x̄ita ra tíjna ítjòn ya i'nde rak̄i, jè ra 'mì Publio. Jàn nichjin kitsjá'nde-najin nga ya itsjahijyo-najin; kò 'ño nda isisin-najin. ⁸Jñà nichjin k̄i, jè na'n-la Publio, kiya-ní; títinga-ní kò xojmá jní tí'fa-la. Pablo k̄ikatsíjeén-la, akjòn 'kiaá k̄iichja'ta-la Nainá, kò tsakásòn-la tsja; kò kjondaá-ni. ⁹'Kia nga ki'nchré jñà x̄ita ra kiya ya i'nde rak̄i, ti'koaá inchrabà-te ya ñánda tíjna Pablo. Kò kjonda ijyeeé-ni jñà ra 'jìoo. ¹⁰Jñà x̄ita, 'ño nda isisin-najin; kò 'kia nga tsangì-najin nga ichjíbè ijngo-isa-jin chitso, isi'ka ijyeeé-najin nga'tsi tsajmì ra kochjeén-najin ya ndiyá.

'Kia ijchò jè Pablo ya naxindá Roma

¹¹'Kia nga ijye ijye jàn sá nga titsajna-jin ya i'nde rak̄i, tsangì-isa-jin. Tsitjàhà'sen jngo-jin chitso ra 'tse naxindá Alejandría ra

tj'koa ya kisijnajin-te nandá ya i'nde rakii nga isikato jè nichjin-la 'nchán; jñá isén-la nainá xkósòn Cástor ko Pólux tjí'ta-la. ¹²'Kia nga ijchò-jin ya naxindá Siracusa, jàn nichjin ya tsikitsajna-jin. ¹³Ko tsangì-isa-jin skanda ijchò-jin ya naxindá Regio. Ra kjomà ma nchijòn 'tsaá jngo tjo ra inchrabà-ni ya nga kixi-la ñánda bitjokátji-ni tsá'bí. 'Koaá 'sín kjomà-ni ra ma jò nichjin ijchò-jin ya Puteoli. ¹⁴Yaá iskajin i'ka-jin xita ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra kokitsò-najin nga kitsajna-ko jngo xomàna-jin. Akjòn 'kiaá tsangì-jin ya Roma. ¹⁵Jñà xita 'ndsé ko tichjeé ra títsajna ya Roma, ijyee tíjjin-la nga ya inchimangí-jin; tjín ra ijchò koñá-najin ya nditsin ra 'mì Apio, tjí'koa tjín ra ijchò koñá-najin ya ñánda nga jàn ni'ya kjihijyo ñánda nga satína tsajmì. Jè Pablo, 'kia nga kijtse, tsjaá ki'se-la inìma-la; ko kitsjá-la kjonda Nainá. ¹⁶'Kia nga ijye titsajna-jin ya Roma, jè Pablo itjo'ndee-la nga xìn tsikijna tajngo ya jngo ni'ya, ko ta jngoó chíchàn isikinda.

Kó'sín tsikijna jè Pablo ya Roma

¹⁷Ra kjomà jàn nichjin 'kia nga ijye ijchò-jin ya Roma, jè Pablo, tsikíxkóyaá jñà xita ítjòn-la xita judío ra ya títsajna. 'Kia nga ijye 'ji ijye, kitsó-la:

—Jìòn ra xita xàngieé judío xìn-no ra i titsajna Roma, ya Jerusalén itsabá'ño-na jñà xita, akjòn isìngatsja-na a'ta 'tse xitaxá Roma nga jñà tsikíndajín-na. Tanga 'an, nímé jé ra tíbatsjía a'ta 'tse naxindá-ná ko a'ta 'tse kjotéxoma-la xita jchínga-ná. ¹⁸Jñà xitaxá 'tse Roma 'kia nga ijye tsikíndajín-na, kjomején-la nga isikíjnandíí-na ta ngatjì-la nímé jé ra isakò-la ra a'ta tsá'an, jè ra bakèn-na nga kiyáa. ¹⁹Tanga jñà xita judío, mì kì kjokjiín-la; 'koaá kjomà-ni nga ko'sín isjéé ra 'an nga jè César ra jè xitaxá ítjòn 'tse Roma kátíndajín-na. Tanga 'an, mì tsa tsò-ni kjoa nga tjín mé ra ma konèjé-la naxindá-ná. ²⁰'Koaá ma-ni nga kábíxkóya-najiòn mé-ni nga kokónajmí-no; ta kíí-ní nga ko'sín makjiín-na a'ta 'tse kjoa ra inchihiñá-lá ra xita Israel 'mì-ná, 'koaá ma-ni nga ko'sín na'ño kicha tjíté'ño-na.

²¹Jñà xita judío kitsó-ní:

—Ngajin, nímé xajon tíka'tà-najin ra kjoa tsaji ra ya nchrabá-ni Judea. Nga'tsi xita judío xàngieé ra ya inchi'fi-ni, nímé 'én ra 'cho tsò inchitsjá-najin ra a'ta tsaji. ²²Mején-najin nga kiná'ya-jin

kó'sín níkítsjin ra ji; ngajin, 'ya-nájín nga jndíi ra ján chjajno-là xitá kō kondra fī-là jè ndiyá xitse ra ya nakjoá-te-ni.

²³ Tsikíjnaá jngo-là nìchjin xákjién, mé nìchjin-ni nga kōxkóya. 'Kia nga kjóxkóya, kjin xitá ijchò ya ni'ya nándà nga tjna jè Pablo. Jè Pablo tsi'kénajmí-là kó'sín nga batéxoma Nainá, tsikí'tsia kjòn-ni nga tajnò skanda 'kia nga kjòhixòn. Jè isichjeén xajon 'tse Moisés kō 'tse jñà xitá ra kiichja ngajo-là Nainá nga kiichja-là ra a'ta 'tse Jesús mé-ni nga katamakjiín-là nga jé Jesús ra xá inikasén-ni. ²⁴ Tjin xitá ra kjokjiín-là, tanga ti'koaá tjin ra mì kì kjokjiín-là. ²⁵ 'Kia nga mì kì nda kjóngásòn 'én-là koni 'sín nga tsajoóya-ni, tsikí'tsia-ní nga kiji-ni. Tanga 'kia nga tikjè fī-ni, kitsò-là Pablo:

—Ndaá kiichja jè Inìma Tsje-là Nainá a'ta 'tse xitá jchínga-no kjetseé 'kia nga kisichjeén jè Isaías, xitá ra kiichjaya ngájo-là Nainá, nga kitsò-là:

²⁶ 'Tin, kō kō'tin-là jñà xitá naxindá kii:

Jìon, kiná'ya-no tanga mì kì kjoaà'sen-jin-no;
jchítsijen-no tanga mì kì kotsíjen-no.

²⁷ Nga 'nó kisítajajín inìma-là kō kjóbítsjen-là jè naxindá rakii,
tsikíchjàjtoó chíká-là,
tsikíchjàjtoó xkon,
mé-ni nga mì kì skòòtsíjen-ni,
kō mì kì kji'nchré,
ti'koa mì kì kjoaha'sen-jin-là;
nga majìn-là nga 'an koáafa'ta-na
mé-ni nga 'an ma sindá-na.

²⁸ Jìon ndaá katasijin-no, 'ndi 'ndi, yaá tífi kjonda-là Nainá ya 'tse jñà ra mì tsa xitá judío mé-ni nga katabitjojin-ni kjohi'in. Kō jñà xitá kii, sihitjasón-ní nga kji'nchré ra jñà.

²⁹ 'Kia nga ijye kō'sín kitsò jè Pablo, jñà xitá judío, akjòn kiji-ni kō 'nó tsakátiya-ni ra a'ta 'tse kjoa kii.

³⁰ Jè Pablo, jó nó tsikijnaya ya ni'ya ra iskiña. Kō yaá tsakákonajmí nga'tsi jñà xitá ra ijchòjkon. ³¹ Yaá tsi'kénajmí-là kó'sín batéxoma Nainá ti'koaá tsakón-ya a'ta 'tse Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, kō mì kì itsakjòn koni 'sín nga kiichja kō niyá ra ma tsatéchjà-là.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Roma

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xita Roma ra makjiín-la 'én-la Nainá

1 ¹Aán tíbindá-no jè xajon rakii, 'an Pablo ra chi'nda-la Jesucristo ma, ra xá ko'sín inakjoá-na nga 'an tsikíxáya-na jè Nainá, ti'koaá xá jahájin-na mé-ni nga 'an siká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Nainá.

²A'ta 'tse 'én kii, Nainá ijyee ko'sín kitsjà tsa'ba nga ti'sa kjo'tsee, koni 'sín tíhja Xajon-la Nainá ra tsikínda xita ra kiichja ngajo-la. ³Nga tíhja ra a'ta 'tse I'ndí-la, jè Na'in-ná Jesucristo ra batéxoma-ná. Yaá inchrabà'ta-ni tje-la 'tse xita ra tsikín David nga xita isà'nde kjomà. ⁴Kia nga jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, jè Jesucristo, 'koaá 'sín nda kijcha-la nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá 'mí ra 'nó tjín-la nga'nó nga ngi Inima Tsje-la Nainá tíjnajin-la ra jè. ⁵Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga itjábé-na kjonda nga 'an tsatéxáya-na nga 'kenájmíya-la ra a'ta 'tse Cristo jná xita naxindá ra tjín nga tjítza isà'nde, mé-ni nga katasíhitjasòn nga katakjiín-la ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jeya katasíkijna-ni ra jè. ⁶Ti'koaá ra jiòn-jiòn, xá 'koaá 'sín inakjoá-no nga xita-la Jesucristo 'kín-no, ⁷nga'tsi-no ra titsajna ya naxindá Roma, ra 'nó tsjake-no Nainá ra xá ko'sín inakjoá-no nga xita tsje-la koma jiòn.

Nainá ra Na'in 'mí-lá ko Jesucristo ra batéxoma-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inima-no.

Kó'sín jè Pablo mejèn-la nga kiji ya Roma

⁸Ra ma'tsia-nì, ra a'ta 'tse Jesucristo 'nó chjà'tà-la Nainá ra a'ta tsajìon nga Nainá ra katíhji-la, nga 'nó nda na'yá-la

nga t́jngo naxindá ra t́jn, kó'sín nga nda makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo. ⁹Nichjin nchijón-ní nga síkítsjen-najiòn 'kia nga bitsá'ba. Ndaá t́be jè Nainá ra ngi t́jngoó takoàn nga t́sísá'ta-lá nga t́siká'bísòon jè 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Jesucristo, jè ra l'ndí-lá ma. ¹⁰'Koaá 'sín bitsá'ba-lá Nainá, tsa jè ra kó'sín mejèn-lá, tsa chan katijchó jngo nichjin nga katatjò'nde-na nga íjkon-najiòn. ¹¹Nga mejèn-na nga ske-najiòn, mé-ni nga tsja-no kjobítsjen kó'sín nga ma t́jábé-no kjonda ra 'tse Inìma Tsje-lá Nainá, mé-ni nga isa kixi kitsajna-no ra a'ta 'tse Nainá. ¹²Koni 'sín kjòn t́xin-no, jè-ní nga 'ki nga'nó koñá-lá xàngieé a'ta 'tse kjoa ra ngàsòn makjiín-ná.

¹³Mejèn-na nga nda katasijin-najiòn ra 'ndsé chibé, nga 'nó kjokjìn 'ka mejèn-na fì'tsè-najiòn tanga skanda 'ndí 'ndí kjín kjoa t́jn-ni ra t́batéchjà-na. Jè ra mejèn-na nga tì'koa kó'sín kjsísá-jin-te-najiòn a'ta 'tse 'én-lá Nainá koni 'sín ijye ísísáa ya ajin naxindá ra kjíí, mé-ni nga tì'koa ske-na jngo kjotjò ra 'tse xá-na ra a'ta tsajìon. ¹⁴T́jínè-na nga kokon-yá-lá ta yá xítà-ni, a xítà chikon-ní o ra mí tsa xítà chikon, a xítà chjine-ní o ra mí tsa xítà chjine. ¹⁵'Koaá ma-ni nga ijyeé t́jnanda nga 'nó mejèn-na nga tì'koa 'kenájmí-najiòn jè 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, jìon ra ya títajna-tse ya naxindá Roma.

Kó'sín nga nga'nó-lá Nainá-ní jè 'én xítse-lá Nainá

¹⁶Mì kì masobà-na a'ta 'tse 'én xítse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, nga jè-ní ra nga'nó-lá Nainá ra ma-lá síkítsajnandíí-ni xítà ra kjoa 'tse jé-lá, nga'tsì ra makjiín-lá a'ta 'tse, ma'tsia kjòn-ni j́nà xítà judío, kó tì'koa j́nà ra mì tsa xítà judío. ¹⁷A'ta 'tse 'én xítse ra nda tsò, yaá nchrabá-ni nga síkatsíjen-ná Nainá kó'sín 'sín nga xítà kixi 'sín-ná 'kia nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga isa 'nó katakjiín-isa-ná. Nga 'koaá 'sín t́chja Xajon ra t́jítà 'én-lá Nainá nga tsò: “Jè ra xítà kixi, jè ḱjnakon-ni nga makjiín-lá a'ta 'tse Nainá.”

Kó'sín t́jn kjoa'cho ra 'sín xítà ra mì kì bexkón Nainá

¹⁸Nga jè Nainá bakón tsijeén-ní jè kjojtì-lá ra nchrabá-ni ján ngajmì nga nchrabánè j́nà xítà ra 'cho 'sín, j́nà ra mì kì bexkón, nga j́nà kjoa'cho ra t́jn-lá mì kì tsjá'nde nga makjiín-lá ra a'ta 'tse kjoakixi. ¹⁹Kjoa ra ma 'yaxkeén a'ta

'tse Nainá, ndaá tǐjna tsijen-lá jǎnà xítá kǐi, nga ndaá tǐbakón tsijen-lá Nainá. ²⁰ Nga jǎnà kjoa ra mì kǐ tsijen-ni a'ta 'tse Nainá, ndaá tǐ'ya-lá skanda tǐ'sa-ni nga isinda isà'nde, nga síchiya-ná 'kia nga chitsǐjen-lá nga'tsi tsajmì ra jè tsikínda. Yaá 'ya-lá nga tǐjín-lá nga'ño ra mì kǐ fehe'ta skanda ta mé nichjin-nioo, ko nga ta jè tajngoó-ní ra Nainá. 'Koaá ma-ni nga jǎnà xítá mì kǐ ma kjó'ma nga kǐtso: "Mì kǐ mé 'ya-jǐn." ²¹ Jǎnà xítá, ni'sín takó ijye kǐjtse yá-ni ra Nainá, tanga mì tsa jè Nainá jeya isíkǐjna ko nda isíkǐjna; ta isaá jǎnà 'ño isisin-lá kjobǐtsjen ra nimé chǐjǐ-lá, ra isa 'ño tsikíchǐjǐn-isa jè inìma tájǐjín-lá. ²² 'Koaá 'sín kitsò-lá ijo-lá nga 'ño xítá chǐjǐne, tanga ta isaá 'ño xítá tájǐjín kjomà. ²³ Xìn isíkǐjna kjoajeya ra bakèn-lá Nainá ra mì kǐ fehe'ta nichjin-lá; ta isaá jǎnà jeya isíkǐtsajna ra ta isén-lá xítá ra fehe'ta nichjin-lá, ko jǎnà isén-lá cho ra tjotjén, ko isén-lá nga'tsi cho ra jìon tǐjín ndsako, ko nga'tsi isén-lá cho ra bí'ndofe'ta nangi ijo-lá.

²⁴ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon nga taxkǐ kata'sín kjoatǐjé ra sasén-lá ijo-lá nga ko'sín kata'sín koni 'sín tǐjín kjoa chǐnga ra tǐjǐn ya inìma-lá. 'Koaá ma-ni nga a'ta 'tse kjoa ra isiko xákién, tseé kjosabà tsakátsji-lá ijo-lá. ²⁵ Ta isaá, jǎnà kjoandiso kǐjtǐjǐngi-lá ko mì tsa jè kjoakixi-lá Nainá kǐjtǐjǐngi-lá. Ta isaá jǎnà kǐjtsexkón ko isitsjako nga 'nga isíkǐtsajna jǎnà tsajmì ra jè Nainá tsikínda. Mì kǐ tsa jè kǐjtsexkón ko kisitsjako Nainá ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra tǐjín, jè Nainá ra machjeén-lá nga jè nda síkǐjneé ta mé nichjin-nioo. Ko'sín katama.

²⁶ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá kitsjin-tákon nga taxkǐ kata'sín jè kjoa'cho ra sasén-lá ijo-lá jè ra 'ño tse kjosabà tǐjiko. Nga skanda jǎnà íchǐjín-lá, mì kǐ tǐ ko'sín isichjeén-ni ijo-lá koni 'sín nga ki'tsi-lá nga íchǐjín 'mì. ²⁷ 'Koaá tǐ'sín ki'sín jǎnà ra xítá 'xín. Kitsjin-takón kjoa ra xá ko'sín tǐjín-ni nga 'sǐin ko íchǐjín-lá. Tǐjín xítá 'xín ra 'ño tse kjoa chǐnga jahajin-lá ijo-lá nga tǐjǎnà xítá 'xín xákién tsakjahijyoko-ni. 'Nó tse kjosabà tsakátsji-lá ijo-lá. 'Koaá ma-ni nga tseé kjohi'in isakò-lá ijo-lá ra tǐjǎnà tsakátsji-ni ra bakèn-lá jǎnà kjoa'cho ra ki'sín.

²⁸ Ta ngatǐjǐ-lá nga jǎnà xítá kǐi, mì kǐ isíkǐtsjen tsa machjeén-ní nga skexkon Nainá; 'koaá ma-ni nga kitsjin-tákon Nainá nga taxkǐ kata'sín; katasíchjeén kjobǐtsjen ra 'ño 'cho tǐjín, mé-ni nga kata'sín kjoa ra nimé chǐjǐ-lá. ²⁹ Jǎnà xítá kǐi, ya inìma-lá,

ngi ta kií kitsejín nga'tsi kjoa'cho ra mì kixi tjín, koni ra kjoachijngi; 'cho kjobítsjen tjín-la; ta kií mejèn ijye-la mé ra tjín-la xákjién; ta kjoatoón 'sín, kjoaxitakòn, kjoa ra ma-la si'ken xita, kjoa nga kjaán-kò xákjín, kjoa chindocha, kjoa ra xá 'cho 'sín-ni, kò kjoa ndiso. ³⁰ Chjajno-la xita xákjín; síjtike Nainá; bachrjengi xita xákjín; 'nga ikon; ndaá síkítsajna ijo-la; tà jñá inchisíkítsjen kó'sín isa 'choó 'siin-isa; mì kì ma-la síhitjasòn-la xita jchínga-la; ³¹ mì kì machiya-la; mì kì síhitjasòn 'én ra chja; mì kì ma-la betjò xita xákjín; tsin-la kjoanìhijcha'ta a'ta 'tse xita xákjín; ti'koaá tsin-la kjohimatakòn. ³² Jñà xita kii, ni'sín ijye nda tjíjin-la nga ijyee kò'sín kitsjà kjohixi Nainá nga nga'tsi ra kò'sín tjín kjoa ra 'sín, bakèn-la nga kiyá; tanga mì tsa ta ya majngo ikon nga kò'sín 'sín, skanda ti'koaá matsjaá-la 'kia nga 'koa ti'sín 'sín jñà xita ra kj'íí.

Kó'sín nga jè Nainá tsjá-la chjí-la nga jngó jngó xita

2 ¹ 'Koaá ma-ni, tsa títsajin i'ka-no ra ma-la bíndajín-la xita xákjién, nga síkinda jé-la, mì kì koma kó'sín kosiko ijo-la, ni'sín ta yá xita-ni ra jè. 'Kia nga bánè jé-la xita xákjién, tijé tóbánè jé-la ijo-la, nga 'koaá ti'sín ti'sín ra jè koni 'sín 'sín jñà xita ra i'ka. ² Tanga 'ya-ná nga kjoa kixíí ra 'sín Nainá 'kia nga tsjá-la kjohi'in jñà xita ra kotjín kjoa ra 'sín. ³ Ngajìòn ra níkindaa xita xàngioo nga fanè jé-la, ¿mé-ni nga kò'sín níkítsjen-no nga koto-nájiòn jè kjohi'in ra tsjá Nainá? Nga ti'koaá ra jìòn, 'koaá ti'sín inchi'nià koni 'sín 'sín jñà xita ra i'ka. ⁴ ¿A mí 'ya nga jè inchinachrjengio jè kjonda-la Nainá ra 'nó nda tjín, kò kjoajetakòn-la nga tíkoá kjoa? ¿A mí machiya-no nga jè kjonda ra tjín-la Nainá, jé ra títsjá-no nìchjin nga ma síkájno jé-no nga mì ti jé kjótsji-no mé-ni nga ya kongtjìngi-la ra jè? ⁵ Tanga ta ngatji-la nga tájajín tjín jè kjobítsjen-no nga mì kì níkájno jé ra tjíjin inìma-no, isaá tse kjohi'in inchinitse'tion ijo-no jè ra tsjá-no Nainá 'kia nga kjííko kjoiti-la, jè nìchjin 'kia nga kj'íí nga kò'sín kixi kjòn kìndajín, nga jcha-la yá-ní ra kòko-la kjohi'in. ⁶ Jè Nainá, 'koaá 'sín tsjá-la chjí-la jñà xita, koni 'sín tjín mé ta kjoa ra ki'sín nga jngó jngó. ⁷ Kò tsjá-la kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta mé nìchjin-nioo, jñà xita ra inchibátsji nga jeya kítsajna ñánda tíjna Nainá nga jchaxkón kò nga mì kì jchija ta mé

nichjin-nioo, ta ngatjì-la nga ndaá tjin kjoa ra inchi'sín nga nichjin nichjòn. ⁸Tanga ngi koó kjojtì-la Nainá nga tsjá-la kjohi'in jñà xita ra táhijín 'sín nga kondra fi-la Nainá, jñà ra mì kì ma-la 'nchréhijon-la ra kjoakixi. Tà isaá jñà kjoa ra 'cho tjin fitjingi-la. ⁹Tsee kjohi'in ko tsee kjoa 'se-la ya inima-la nga'tsi xita ra 'cho 'sín, ma'tsia kjòn ítjòn-ni jñà ra xita judío, ko ti'koaá jñà ra taxki xita ra mì tsa xita judío. ¹⁰Tanga jñà xita ra nda 'sín, tjábé-la ra kjoajeya, ti'koa jchaxkón-ní, ko 'seé-la kjo'nchán, ma'tsia kjòn-ni jñà ra xita judío, ko ti'koaá ra taxki xita ra mì tsa xita judío. ¹¹Nga jè Nainá mì tsa ta i'ka-ni xita fahájin nga nda síko.

¹²Nga'tsi jñà xita ra bátsji-jé ra mì kì tjíjin-la kó'sín tjin kjotéxoma ra itjábé-la jè Moisés, takó 'seé-la kjohi'in ra mì kì fehe'ta ni'sín mì kì kíi'nchré jè kjotéxoma-la Moisés. Ko jñà xita ra bátsji-jé ra nda kijtse kó'sín tjin kjotéxoma-la Moisés, ngásòn 'se-la kjohi'in nga a'ta 'tsee kjotéxoma sindajín-la. ¹³Nga tà jñà xita ra ma-la síhitjasòn kjotéxoma-la Moisés, ra xita kixi ya ngixkon Nainá, mì tsa jñà-jìn ra ta 'nchré ra xita kixi ya ngixkon Nainá. ¹⁴Nga 'kia, jñà ra taxki xita ra mì kì tjíjin-la kó'sín tíchja kjotéxoma-la Moisés, tanga ta yaá nchrabájin-ni ya inima-la nga ko'sín 'sín kjoa ra nda tjin koni 'sín tsò kjotéxoma, jñà xita kii, ni'sín tsin-la kjotéxoma, 'yaá-la nga yaá tjíjin ya inima-la kjotéxoma 'tse. ¹⁵Kia nga ko'sín nda 'sín, 'yaá-la nga yaá tjíjin ya inima-la kjoa ra síjé kjotéxoma 'tse Moisés; jè inima-la ko'sín tsò-la mé kjoa ra nda tjin ko mé kjoa ra 'cho tjin; ko tijé-ni kjobítsjen-la sa 'koa bánè jé-la, ko sa 'koaá basikotji. ¹⁶Koaá 'sín koma jè nichjin 'kia nga jè Nainá kj'íi, nga kiiindajín nga'tsi jé ra tjí'ma-la ya ajin inima-la xita; nga jè Jesucristo kiiindajín nga'tsi kjoa kii, koni 'sín tsò 'én xitse 'tse Cristo ra 'an tí'bènájmíya.

Kó'sín nga jñà xita judío ta jñà 'nga síkítsajna ijo-la

¹⁷Tanga jìòn ra xita judío 'mì-la ijo-no; yaá 'ñó ma'ñó'ta takòn kjotéxoma 'tse Moisés ko 'ñó 'nga ma takòn ra a'ta 'tse Nainá. ¹⁸Ndaá 'ya ra jìòn mé ra mejèn-la Nainá; ko ndaá 'ya mé kjoa ra isa nda tjin ra a'ta 'tse koni 'sín bakón-ya-no jè kjotéxoma. ¹⁹Koaá 'sín 'ñó ma takòn nga jìòn ra ma-no bakon-ya-la ndiyá kixi, jñà xita ra mì kì machiya-la ra tíchjàjin kjobítsjen-la; ko nga ma-no nihisen-la jñà ra kjoajñò

tjít[sajin. ²⁰ Nga 'koaá 'sín níkítsjen nga maá-no jìòn nda kòkón-ya-la kjoṭéxoma ra taxkì xìtā ra tsìn-la kjoḃítsjen; ko nga jìòn ma-no kòkón-ya-la jñà xìtā ra nímé ma-la; ngajìòn ra tjín-no kjoachjine kò kjoakixi ra bakón-ya-no a'ta 'tse kjoṭéxoma. ²¹ Jìòn ra ko'sín ma-no bakon-ya-la xìtā ra kj'íí, ¿mé-ni mì tsa tì jìòn bakon-ya-la ijo-no? Jìòn ra ko'sín bakon-ya nga mì kì ma nichijé, ¿a mí nichijé ra jìòn? ²² Jìòn ra ko'sín bakon-ya nga xkón-ni nga jò jàn 'sieén íchjín-ná, ¿a mí ko'sín 'nià ra jìòn? Kò 'koaá tì'sín bixó nga nachrjengi-no jñà xkòsòn ra nainá tsò-la xìtā, tanga, ¿mé-ni nga ya bitjàhà'sen-no ya ingo-la nga nichijé tsajmì ra ya tjín? ²³ Jìòn, 'ñó 'nga ma takòn nga ndaá 'ya jè kjoṭéxoma, tanga 'kia nga mì nda nihitjasòn-la koni 'sín tíchjā kjoṭéxoma, ¿a mí tsa jè Nainá mì nda inchi'yaxkón jìòn? ²⁴ Nga 'koaá 'sín tíchjā xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Ta ngatjì tsajìòn-no nga chjajno-la Nainá jñà ra taxkì xìtā.”

²⁵ Jè kjoa 'tse circuncisión nga tjí'ta chibā ijo-no, chjì-la tsa nda sjiitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés. Tanga tsa mì kì sjiitjasòn kjoṭéxoma, 'koaá jngoya-ila koni tsa mì tsa tjí'ta chibā-ni ijo-no. ²⁶ Jè ra taxkì xìtā, nì'sín mì kì tjí'ta chibā ijo-la koni xìtā judío, tanga tsa nda síhitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés, Nainá, 'koaá 'sín kítso-la koni tsa tjí'ta chibā kjàn-ni ijo-la. ²⁷ Jè xìtā ra síhitjasòn kjoṭéxoma 'tse Moisés, nì'sín mì kì tjí'ta chibā ijo-la, jè kòkò-la nga kjàndajín-no, jìòn ra mì kì nihitjasòn nì'sín tjí'ta chibā ijo-no, tì'koa nì'sín tjín-no xajon 'tse kjoṭéxoma-la Nainá. ²⁸ Jngo ra xìtā judío 'mì, mì tsa tà asòn'nga-jìn nga ko'sín 'mì; kò jè ra tjí'ta chibā ijo-la, mì tsa jè-ni ra nda bijna-ni ya ngixkòn Nainá nga tjí'ta chibā ijo-la ya asòn'nga-la. ²⁹ Jè ra ngi xìtā judío jè-ní ra ngi ya inìma-la jahatjìya-la; kò jé ra chjì-la nga ya tjí'ta chibā ya inìma-la, kò mì tsa jè kjoṭéxoma ra ta xajon tjí'ta, jé-ní ra Inìma Tsje-la Nainá isikaatjìya-la inìma-la. Jè ra ko'sín síhitjasòn, mì tsa ta xìtā-jìn ra nda xìtā kochrjengi, ngi jè sabá kjàn Nainá ra nda kochrjengi.

Kó'sín nga jè Nainá kixi 'sín

3 ¹ Tsa 'koaá 'sín tjín, ¿mé kjonda ra isa tse tjín-la jñà ra xìtā judío 'mì? Kò ¿mé chjì-la kjoa 'tse circuncisión nga si'ta chibā ijo-la? ² Ñó kjàn skoya tjín-ni kó'sín chjì-la, tsa jién ra nda síkítsjeén. Jè ra tíjna ítjòn, jè-ní nga jñà xìtā judío

kjongatsja jè 'én-la Nainá. ³Tanga, tsa tjín i'ka jñà x̄ita judío ra mì kì kixi inchi'fiko jè kjohixi ra kjongatsja, ¿a jñà kjoa-la x̄ita k̄i k̄otechjà nga jè Nainá mì t̄i k̄i kixi iko-ni x̄ita? ⁴Majìn, mì tsa ko'sín koma-jìn. Ra jè Nainá, síhitjasòn ki'ta-ní koni 'sín tjín kjohixi-la, ni'sín takó x̄ita ndiso jñà x̄ita isà'nde; koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Jñá 'én ra j̄i kinákjii, x̄ita kixi kata'sín-li,
mé-ni nga j̄i sikijni tsa 'kia nga yá ra koàngi-li.

⁵Jñà kjoa ra mì k̄i nda tjín ra 'nié ra jién, tsa nda síkatsíjen jè kjoa-la Nainá ra kixi tjín, ¿kó'sín kixé? ¿A kixó-ná nga mì kixi tí'sín Nainá nga ko'sín ta tse kjohi'in títsjá-ná? (Tsa ko'sín kixé, jngo kjobítsjen-la ra taxki x̄ita inchi'chjeén.)

⁶Tanga majìn-jìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. Tsa kixi kjoa nga jè Nainá mì tsa kixi 'sín nga kjohi'in tsjá-ná, ¿kó'sín koma-ni nga k̄iindajín-la nga'tsi x̄ita isà'nde?

⁷Tjín-la i'ka ra ma k̄itso: “Tsa jñà 'én ndiso ra 'an chjàa, jeya síkijna-ni Nainá nga bakón jè kjoakixi ra 'sín, ¿mé-ni nga takó ko'sín tísinè-na kjohi'in koni tsa x̄ita jéé ra 'an?” ⁸¿A maá ko'sín kixé koni 'sín tsò 'én ra tsò?: “Isaá-la nda-ni nga 'cho 'sian iseé mé-ni nga katasakó-isa-ná ra kjonda.” Koni 'sín tsò i'ka ra x̄ita ndiso, nga 'koaá-ró 'sín tsò 'én ra 'an t̄ibakon-yá. X̄ita ra ko'sín tsò, 'nó nda bakèn-la nga 'ki-la kjohi'in.

Nijngo x̄ita ra nda 'sín

⁹¿Kó'sín síkítsjeén? ¿Jién ra x̄ita judío 'mì-ná, a isaá nda inchi'nié koni jñà x̄ita ra i'ka? Majìn, ijyeé ko'sín kixin-no, nga ta ngàsòn ngáyaá ya kitsabá'nó-ná ra kjoa 'tse jé, jién ra x̄ita judío 'mì-ná, ko jñà ra taxki x̄ita. ¹⁰Koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tsìn jngo ra x̄ita kixi, nijngo tíjna.

¹¹Niyá tjín x̄ita ra machiya-la,
niyá tjín ra ma-la bátsji Nainá.

¹²Nga'tsi x̄ita sabà kj'íi ndiyá iskábé;
ta jngoó ndiyá kijì, nga n̄imé chjì-la kjoa ra 'sín;
niyá tjín ra ma-la nda 'sín, nijngo tíjna.

¹³Nax̄ijta-la x̄ita k̄i,
'koaá 'sín 'cho kjòn koni 'sín kjòn jngo ngajo-la mi'ken 'kia
nga tjá'xajto;
ngi ta 'én ndisoó chja nijen-la;

jñà 'én ra tjí'a tsa'ba, 'koaá jngoya-la koni tsa xán-la yə.

¹⁴ Ngi ta 'én 'choó kitse'á tsa'ba nga chjajno-la xita, ko 'én ra ajò ma-la inìma-ná.

¹⁵ Mahachikon kjòn nga sí'ken xita xákjín nga bíxten jní-la.

¹⁶ Ta ñándà nga bima, nga síton-ní, nga síkjehesko mé ra tjín.

¹⁷ Mì kì be jè ndiyá ra ya fiko-ná ñándà tjín kjo'nchán.

¹⁸ Tsìn-la kjoskon-la Nainá a'ta 'tse kjoa ra 'sín.

¹⁹ Ijyeé 'ya-ná koni 'sín tsò ijye jè kjotéxoma ra 'tse Moisés, jñá-ní ra ko'sín títsò-la jñà xita ra ya fi'ta-la, mé-ni nga nga'tsi xita, mì kì ma kichja-ni ya ngixkon Nainá; ko mé-ni jè Nainá kùndajín-la jè ra kjoa 'tse jé-la, nga'tsi xita ra tjín i isà'nde.

²⁰ Njingo xita ra xita kixi koma-ni ya ngixkon Nainá, ra ta ngatjì-la nga nda sihitjasòn kjoa ra síjé kjotéxoma 'tse Moisés. Ta ngatjì-la jè kjotéxoma, ta kíí xá tíjna-ni nga isa nda 'ya-la jè jé ra tjín-ná.

Kó'sín nga ta kjotjó-ní nga síjcha'à'tá-ná Nainá

²¹ Tanga 'ndi 'ndi, tí'yaá-la kó'sín 'sín Nainá nga xita kixi 'sín-ná, ko mì tsa ki-ni nga nihitjasén kjotéxoma. Ta kíí-ní nga makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Nga tíjé-ni Kjotéxoma, 'koaá 'sín tsjá 'én, ko 'koaá tí'sín kitsò xita ra kiichja ngajo-la Nainá kjotseé ²² nga yaá nchrabá-ni nga xita kixi 'sín-ná Nainá 'kia nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. Ko 'koaá 'sín sìlko ijye nga'tsi ra kokjiín-la. Nga ngásòn ngáya kjòn nga'tsiò, ²³ ta ngatjì-la nga nga'tsi xita nga tsakátsji-jé; kjiín títsajna-la ya ñándà nga tíjna jè kjoajeya-la Nainá. ²⁴ 'Koaá ma-ni nga jè Nainá ta koó kjonda-la ko nga ta kjotjó-ní nga xita kixi 'sín-ná. Ta kíí-ní nga jè Jesucristo tsikíchjítjì-ná, 'koaá ma-ni nga ma tsikítsajnandíí-ná ra kjoa 'tse jé-ná. ²⁵ Nainá kitsjá I'ndí-la koni jngo kjotjò ra faháxìn jé-ná ya ngixkon Nainá, 'kia nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, nga jè tsikíxten jní-la 'kia nga 'ken. Nainá, 'koaá 'sín bakón tsijen kó'sín nga kixi 'sín ra jè; ta ngatjì-la nga tí'sa kjotseé, Nainá maá-la nga iskoáakjoa, mì tsa ta ndìton kitsjà-la kjohi'in xita koni 'sín bakèn-la ta ngatjì-la jñà jé ra tsakátsji. ²⁶ Ko jè nìchjin ra titsajneeé 'ndi, 'koaá 'sín isikasén jè Jesucristo mé-ni nga kùndajín-ni kjoa ra tsikíjna chró'bá. 'Koaá ma-ni nga xita kixií ra jè, ko nga ta jé-ní ra ma-la xita kixi 'sín jñà xita ra bá'ta ikon jè Jesús.

²⁷ ¿Nánda sijna-ni jè kjoa ra jè xita nda bachrjengi ijo-la? Ta yaá chija, mì kì tì mé chjí-la. ¿Tanga mé-ni? ¿Nánda nchrabá-ni kjohixí? ¿A kií-ní nga inchniitjasén jè Kjotéxoma? Majìn, ta kií-ní nga tjín jngo kjohixí nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Jesús. ²⁸ 'Koaá 'sín machiya-ná ra fehe'ta-ni, nga jè Nainá, ta kií xita kixí 'sín-ná, ta ngatjì-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesús; mì tsa ki-ni nga Kjotéxoma 'tse Moisés nda sihitjasén.

²⁹ Jè Nainá, ¿a tà Nainá-la xita judío-ní? ¿A mí tsa 'tse-te ra taxki xita? Ngi kixí kjoa nga 'tseé-te ni'sín ta yá xita-ni. ³⁰ Nga jngoó-ni jè Nainá. Jè-ní ra ma-la nga xita kixí 'sín jñà ra xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la, 'kia nga kokjiín-la a'ta 'tse Jesús; ti'koaá xita kixí 'sín-te jñà ra taxki xita ra mì kì tjí'ta chiba ijo-la, 'kia nga kokjiín-te-la ra a'ta 'tse Jesús. ³¹ 'Kia nga makjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, ¿a inchnachrje-ngi-ná jè kjoa 'tse kjotéxoma? Majìn, mì tsa inchnachrjengieé; yaá jnchro nda inchnikatsíjeén nga kií xá tjín-la jè kjotéxoma.

Mé ra bakón-ya-ná xkósòn 'tse Abraham

4 ¹ ¿Tanga kó kixé ra a'ta 'tse xita jchínga-ná Abraham? ¿Mé kjonda ra isakò-la? ² ¿A kií ngatjì-la nga nda ki'sín nga xita kixí kitsò-la Nainá? Majìn. Nga tsa 'koaà-la 'sín ki'sín, kjomaá-la tijè nda isíkijna-ni ijo-la. Tanga, mí-la tsa ya ngixkon Nainá. ³ Tanga, ¿kó tsò jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá? Kíí 'sín tsò: “Jè Abraham, ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá ma-ni nga ko'sín kitsò-la Nainá nga xita kixí-ní.” ⁴ Jè ton ra tjábé-la xita ra síxá, mì tsa ta 'bì kjotjò-la. Jé-ní chjí-la nga síxá. ⁵ Jngo xita ra mì tsa jè bá'ta ikon jñà kjoanda ra 'sín, tanga makjiín-la ra a'ta 'tse Nainá, jè-ní ra xita kixí ma ya ngixkon Nainá. Nga ta jè-ni Nainá ra ma-la nga xita kixí 'sín jñà xita ra 'cho tjín kjoa ra 'sín, tà ngatjì-la nga makjiín-la ra a'ta 'tse. ⁶ Jè xita jchínga-ná ra tsi'kìn David, 'koaá 'sín kitsò ra a'ta 'tse kjonda ra 'se-la xita, ra mì tsa jñà ngatjì-la kjoa ra 'sín nga jè Nainá xita kixí kitsò-la. ⁷ Nga kitsò:

Mé tã tsja-la jñà xita ra ijye inìhijcha'ta-la jñà kjoa'cho ra ki'sín,

ko ra ijye kjóchjítjì jñà jé ra tjín-la.

⁸ Mé tã tsja-la jñà xita ra mì tì kì kindã 'sín-ni Nainá jñà jé ra tjín-la.

⁹Jñà kjon̄da kii ra tsjá Nainá, ¿a tà 'tseé jñà xita judío ra tji'ta chiba ijo-la? ¿A mí tsa ti'koa 'tse-te ra taxki xita ra mi tsa tji'ta chiba ijo-la? Ijyeé ko'sín kixin-no nga jè xita jchínga-ná Abraham, 'kia nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, 'koaá 'sín kitsò Nainá nga jè Abraham, xita kixi-ní. ¹⁰Tanga Abraham, 'kia nga xita kixi kitsò-la jè Nainá, ¿a ta 'koa tji'ta chibaá ijo-la? Majin; 'kiaá-ní 'kia nga tikjè tji'ta chiba ijo-la. ¹¹Abraham, 'kia nga ijye ko'sín xita kixi kitsò-la Nainá, akjòn 'kiaá isi'ta chiba ijo-la koni jngo sello nga yaá 'ya-la nga ijyeé xita kixi-ní, ta ngatji-la nga kjokjiín-la ra a'ta 'tse Nainá 'kia nga tikjè tji'ta chiba ijo-la. 'Koaá ma-ni nga jè ma xita jchínga-la nga'tsi xita ra makjiín-la ni'sín mi kì tji'ta chiba ijo-la. Ko 'kia nga makjiín-la xita kii, xita kixií tsò-la Nainá. ¹²Abraham jè ma xita jchínga-la jñà ra xita judío ra tji'ta chiba ijo-la; tanga mi tsa ta ki-ni nga tji'ta chiba ijo-la; jñá-ní ra 'koa ti'sín inchi'kábé xkòsòn-la Abraham nga ti'koa inchi'makjiín-la koni 'sín nga kjokjiín-la Abraham 'kia nga tikjè si'ta chiba ijo-la.

Mé kjon̄da ra tsjá Nainá 'kia nga makjiín ra a'ta 'tse

¹³Nainá 'kia nga ko'sín kitsjà-la tsa'ba jè Abraham nga jé kongatsja jè isà'nde ko jñà xita tje-la nga 'tse kitsò-la; mi tsa ki-ni nga nda isihitjasòn kjotéxoma, ta kií-ní nga kjokjiín-la koni 'sín kiichja Nainá; 'koaá ma-ni nga xita kixi kjomà ya ngixkon Nainá. ¹⁴Tsa tà jñá-la kongatsja kjon̄da kii jñà xita ra síhitjasòn kjoa 'tse kjotéxoma, mí-la ti mé chji-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá tsa'koa; ko mí-la kì kitjasòn-ni koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá. ¹⁵Ra kjotéxoma 'mì, kjohi'íin bíné-ná; tanga tsa tsìn kjotéxoma, mí-la tsa mé kjotéxoma kitjá ítjòn-lá ni'sín ta mé ra 'sieén.

¹⁶Koni 'sín tsò 'én ra Nainá kitsjà-la Abraham, 'tseé-ní jñà xita ra makjiín-la. Ta tsjá kjotjò-la kjon̄da-la, mé-ni nga katasijna kixi-ni 'én nga kitjasòn-ní 'én kii a'ta 'tse nga'tsi xita ra ya nchrabá-ni tje-la Abraham. Mi tsa ta a'ta 'tse jñà xita ra tjin-la kjotéxoma, ti'koaá 'tseé-te jñà ra taxki xita ra ti'koa makjiín-la a'ta 'tse Nainá koni 'sín kjokjiín-la Abraham. 'Koaá ma-ni nga xita jchínga 'mì-lá Abraham nga'tsi-ná ra makjiín-ná a'ta 'tse Nainá. ¹⁷Koni 'sín nga tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Kjín naxindá ra ijye ji ísingátsja-la nga ji kami xita jchínga-la.” Ko 'koaá 'sín tijná jè Abraham ya

ngixkõn Nainá. Jè Abraham kjokjiín-la koni 'sín kiichja Nainá ra ma-la síkjaáya-la xita ra ijye 'ken; ko ti'koaá ma-la chja kixi a'ta 'tse kjoa ra kjè mé tjín koni tsa ijye kotíma kjòn.

¹⁸ Xita jchínga-ná Abraham nda kjokjiín-la koni 'sín kitsò-la Nainá ko ndaá iskoñá-la kjoa kii; ni'sín mì kì tjjin-la kó'sín koma-la nga kitjasòn. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kjìn naxindá, xita jchínga tsò-la, koni 'sín nga Nainá ijye kitsjà-la tsa'ba nga kitsò-la: “'Koaá 'sín 'ñó kjìn koma ra xita tje-li.” ¹⁹ Jè Abraham, mì kì isikjahajen-la ikon koni 'sín nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, ni'sín ko'sín isikítsjen nga mì ti mé chjí-la ijo-la nga ijyeé 'ñó xita jchínga; kjameé bijchó-la jngo sindo nó; ti'koaá jè chjoón-la Abraham ra 'mì Sara, chjoón 'ndi-ní ko ya nándá majcháya ixti, mì kì ti mé chjí-la. ²⁰ Tanga jè Abraham mì tsa jò tsi'ké-la ikon koni 'sín tsò 'én ra kitsjà-la Nainá. Ta isaá 'ñó nda kjokjiín-isa-la ra a'ta 'tse Nainá. Ko 'ñó jeya isikíjna; ²¹ ngi ndaá tsikíjngo-la ikon nga jè Nainá, 'ñó tjín-la nga'ñó nga maá-la sihitjasòn ijye koni 'sín nga ijye kitsjà-la 'én-la. ²² 'Koaá ma-ni 'kia nga kijtse Nainá nga ndaá kjokjiín-la Abraham, 'koaá 'sín kitsò-la nga xita kixi-ní. ²³ Nga ko'sín tíchja xajon, mì tsa tà a'ta 'tse Abraham-jin nga tíchja. ²⁴ Ti'koaá a'ta tsajién-ná nga tíchja 'én kii; nga ti'koaá 'sín-te-ná kindá Nainá nga xita kixi kitso-ná ta ngatji-la nga makjiín-ná a'ta 'tse Nainá ra isikjaáya-la jè Na'ín-ná Jesucristo a'ta 'tse kjobiya; ²⁵ nga kii xá-ni ya kjongatsja-ni kjobiya jè Jesús ta ngatji-la jè jé ra tjín-ná; ko kii xá jaáya-ila mé-ni nga xita kixi koma-ná ya ngixkõn Nainá.

Kó'sín ma-ni nga xita kixi tsó-ná Nainá

5 ¹ Ijyeé xita kixi-ná ra a'ta 'tse Nainá, ta ngatji-la nga makjiín-ná ra a'ta 'tse, 'koaá ma-ni nga ijyeé tjín-ná kjo'nchán ko ra jè. Jè kjo'nchán ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo sakó-ná. ² Ti'koaá yaá nchrabá-ni a'ta 'tse kjonda rakii, ta ngatji-la nga makjiín-ná ra a'ta 'tse; 'ñó tjíngo takén a'ta 'tse kjonda kii, ko 'ñó matsja-ná nga ko'sín chiñá-lá kjonda-la nga ti'koaá 'se-ná jè kjoajeya-la Nainá. ³ Mì tsa tà a'ta 'tse kjoa kii nga 'ñó matsja-ná, ti'koaá matsjaá-te-ná 'kia nga kjohi'in batojieén. 'Ya-ná nga 'kia nga kjohi'in batojieén, yaá sakó-ná nga'ñó nga kó'sín ma chíkjoajin-ná. ⁴ 'Kia nga sakó-ná nga'ñó kó'sín nga chíkjoajin-ná, yaá 'ya-la kó'sín kjén; 'kia nga 'ya-la

kó'sín kjén, yaá nchrabá-ni nga chiñá-lá jè kjonda ra tsjá-ná Nainá. ⁵Ko jè ra chiñá-lá mì tsa kjosabá tsjá-ná askan-nioo, kitjasón-ní; nga jè Nainá ijyeé nda isíkijnajin ya inìma-ná jè kjotsjacha-là ra a'ta 'tse Inìma Tsje-là nchrabá-ni, Inìma Tsje ra jè Nainá kitsjá-ná.

⁶Kia nga ijchò nichjin-là, jè Cristo 'ken-tji ngajo-ná, nga'tsi-ná ra tjín-ná jé, ta ngatji-là tsìn-ná nga'ño kó'sín nga ma ta jién kítjokajieén jé-ná. ⁷Mì tsa taxki tjín xita ra mejèn-là nga kiyá ngajo-là ra kji'í xita, ni'sín xita kixi. Tanga tsa kii nichjin tjín i'ka-ni xita ra tsjá-là ikon nga kiyá-tji-là jngo xita ra 'ño nda xita, tanga i'ín tjín. ⁸Tanga jè Nainá ndaá bakón nga 'ño tsjake-ná ra jién, nga ni'sín takó 'ño tse jé titsajnajieén, jè Cristo 'ken ngajo-ná. ⁹Tsa jè ngatji-là jní ra tsikíxten Cristo nga ijye xita kixi ma-ná ra a'ta 'tse Nainá, isaá ta tjín kixi kjoa 'ndi-ni nga a'ta 'tse-ní ma kítjokajieén kjohi'in ra tsjá Nainá 'kia nga kjehe'tà nichjin. ¹⁰'Kia nga jè nichjin nga kondra tsikitsajna-lá Nainá, tijé-ni Nainá tsikíndajín-ko-ná kjoa a'ta 'tse kjobiya-là I'ndí-là. 'Ndi 'ndi 'kia nga ijye nda báko-ná Nainá, isaá tjín kixi kjoa nga maá kítjokajieén kjohi'in 'tse jé-ná ra a'ta 'tse Cristo, ta ngatji-là nga jaáya-ila ko tíjnakon-ní. ¹¹Ko mì tsa tà jñà-ni kjoa, ti'koaá 'ño matsja-ná a'ta 'tse Nainá ta ngatji-là nga makjiín-ná ra a'ta 'tse Jesucristo ra batéxoma-ná; nga a'ta 'tse-ní nga ma chibanda-ná ko jè Nainá.

¹²'Kia nga 'jaha'sen kjoa 'tse jé ya isà'nde, jngo-ní xita ra tsakátsji-jé. Ko jé kjoa 'tse jé ra 'jiikó kjobiya; 'koaá ma-ni nga ko'sín sakó-là nga'tsi xita ra 'mì kjobiya; ta ngatji-là nga nga'tsi-ni xita nga iskajin jé. ¹³'Kia nga tikjè kjotéxoma tjín-ni ya isà'nde, ta'koa ijyeé tjín ra kjoa 'tse jé. Tanga mì tsa kindá ma ra kjoa 'tse jé, 'kia nga mì tsa mé kjotéxoma tjín. ¹⁴Skanda 'kia-ni jè nichjin 'tse Adán skanda nichjin 'tse Moisés, jè kjobiya tsatéxoma a'ta 'tse nga'tsi xita, ni'sín mì tsa ko'sín tjín jé ra tsakátsji koni 'sín ki'sín jè Adán nga tsatonè-là kjohixi ra kitsjà-là Nainá. Jè Adán, tijé ngoya-là jè ra askan 'ji.

Yá ngatji-là nga 'ji ra jé ko nga 'ji jè ra kjonda

¹⁵Tanga kjoa 'tse jé ra tsakátsji Adán, mì kì mangásòn-ko koni jè kjonda ra kitsjà kjotjò Nainá; ta ngatji-là kjoa 'tse jé ra tsakátsji jngo xita, kjín xita tsako-là kjobiya; tanga jè kjonda

ra kitsjà kjotjò Nainá a'ta 'tse jngo x̄ita, jè ra 'mì Jesucristo, isaá tse kjonda t̄jín-la nga k̄jín x̄ita machikon'tin-ni. ¹⁶Ko mì k̄i mangásòn-ko jè kjonda ra tsjá kjotjò Nainá ko kjoa 'tse jè ra tsakátsji ra tà jngo-ni x̄ita. Nga ta kíí ngatjì-la nga jngo x̄ita tsakátsji-jé, nga ko'sín kitsjà kjohixi Nainá nga kjohi'in kata'se-la nga'tsi x̄ita. Tanga 'kia nga 'nó k̄jín x̄ita tsakátsji-jé, kíí ngatjì-la nga ko'sín kitsjà jnchro kjonda Nainá nga j̄nà x̄ita, kixi katitsajna ya ngixkon. ¹⁷Tsa ta jè ngatjì-la nga jngo x̄ita ra tsakátsji-jé nga tsatonè-la jngo kjotéxoma, nga ko'sín jè kjobiya tsatéxoma, isaá ta 'nó nda k̄ítsajnakon j̄nà x̄ita ra 'nó tse kjonda-la Nainá tjábé-la, ti'koa 'nó tse kjotjò-la Nainá 'ki-la nga x̄ita kixi k̄ítsajna ya ngixkon Nainá, ta ngatjì-la jngo x̄ita ra 'mì Jesucristo.

¹⁸Koni 'sín nga ta jè ngatjì-la kjoa 'tse jé ra tsakátsji jngo x̄ita ra ki'mì Adán, nga ko'sín kjohi'in iskanè-la nga'tsi x̄ita, 'koaá ti'sín jè kjoakixi ra ki'sín jè Jesucristo, yaá nchrabá-ni nga x̄ita kixi ma nga'tsi x̄ita, mé-ni nga kata'se-la kjobinachon. ¹⁹Koni 'sín nga ta jè-ni ngatjì-la jngo x̄ita ra mì k̄i nda isihitjasòn-la Nainá, nga ko'sín jé iskajin nga'tsi x̄ita, 'koaá ti'sín nga ta jè ngatjì-la jngo x̄ita ra nda isihitjasòn-la Nainá jè ra 'mì Jesucristo, nga ko'sín k̄jín x̄ita kixi koma-ni ya ngixkon Nainá.

²⁰Kíí xá itjo-ni jè kjotéxoma 'tse Moisés, mé-ni nga isa nda kochiya-isa-la kó'sín kjokjìn-ya-isa ra kjoa 'tse jé. Tanga 'kia nga 'nó kjokjìn-ya-isa ra kjoa 'tse jé, isaá ngi ko'ki iskasòn-isa jè kjonda-la Nainá. ²¹Koni 'sín nga jè tsatéxoma ra kjoa 'tse jé nga biya x̄ita, 'koaá ti'sín jè kjonda ra tsjá Nainá katatéxoma nga x̄ita kixi katameé ya ngixkon Nainá mé-ni nga kata'se-ná kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo.

Kó'sín chja-ni 'kia nga satíndé

6 ¹¿Kó'sín kixé? ¿A ndaá t̄jín nga kjótsji-jé iseé mé-ni isa tse kjonda katatsjá-isa-ni Nainá? ²Majin, mì k̄i ti ma-ni tsa ko'sín 'sieén. Jién tsa ijyeé titsajna'taxín-lá ra kjoa 'tse jé koni tsa ijye 'keén ra a'ta 'tse, ¿kó'sín koma-ni nga takó ya k̄ítsajnajin iseé? ³¿A mí 'ya jìòn nga nga'tsi-ná ra a'ta 'tse Jesucristo isatíndé, mé-ni nga jngo kama-ná ra ko jè, kíí xá isatíndá-ná nga ya bitjàhà'sen'tá-lá a'ta 'tse kjobiya-la? ⁴Kia nga satíndé, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa ya sihi'nde'tá-lá

Cristo ya a'ta 'tse kjobiya-la. Koni 'sín nga a'ta 'tse nga'nó-la Nainá ra 'nó jeya tjna jaáya india-ila jè Cristo; 'koaá ti'sín machjeén nga ko'sín sjiché ijo-ná nga jngo kjobinachon xitse chjibé.

⁵Tsa ya itjàh'a'sen'tá-lá jè Cristo koni 'sín nga 'ken ra jè, 'koaá ti'sín kjoaáya-ná ra jién koni 'sín nga jaáya-la ra jè.

⁶'Ya-ná nga jè kjoa jchínga ra ki'chá-ná, yaá isi'tako Cristo ya a'ta krò, mé-ni nga katachija-ni jè nga'nó ra tjin-la ijo jé-ná; nga mì tije siikijne-ná. ⁷Nga jngo xita ra ijye kàbiya, ijyee tijnandií-ni ra a'ta 'tse jé. ⁸'Kia nga ijye ya 'ken'tá-lá jè Cristo, tjiingoó takén nga ya kitsajnakon-keé. ⁹'Ya-ná nga koni 'sín nga jaáya-la jè Cristo 'kia nga 'ken, ni-ti-jngo nichjin kiyá india-ni. Jè ra 'mì kjobiya, mì kì tì mé nga'nó tjin-la ra a'ta 'tse. ¹⁰'Kia nga 'ken jè Cristo, ta india kjón-ní 'ken ra ta ngatji-la kjoa 'tse jé; nga tijnakon 'ndi 'ndi, ngi a'ta 'tse Nainá tijnakon-ni nga tísíhitjasòn-la. ¹¹Jiòn, 'koaá ti'sín tikítsjen koni tsa ijye 'ken ra a'ta 'tse jé; tanga titsajnakon-nájiòn ra a'ta 'tse Nainá nga ya titsajnakoo jè Na'ín-ná Jesucristo. Ko a'ta 'tse Nainá titsajnakon-no 'ndi.

¹²'Koaá ma-ni, kì tì tsja bi'nde-no nga kjoa 'tse jé batéxomajin-isa ya ijo-jé-no, mé-ni nga koma sikijne-la, nga mì tsa tì ya siitjasòn-la koni 'sín tjin kjoa'cho ra sasén-la ijo-ná. ¹³Kì ya nìngatsja ijo-no ra kjoa 'tse jé, nga ko'sín katachjeén koni tsa jná kichá ra 'cho machjeén. Ta isaá jè Nainá tingatsja jiòn ijo-no koni tsa jngo xita ra ijye 'ken nga jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya. Nga ko'sín katasíchjeén-najiòn Nainá koni jngo kichá ra a'ta 'tse kjonda machjeén. ¹⁴'Koaá 'sín koma-ni nga mì tì kjoa 'tse jé kotéxoma-ni ra a'ta tsajiòn, ta ngatji-la nga mì tsa a'ta 'tse kjotéxoma 'tse Moisés titsajna-no 'ndi-ni, ta a'ta 'tseé kjonda-la Nainá ra ta tsjá kjotjò titsajna-no.

Mé ra nikijne-lá 'kia nga ta kjoa 'tse jé fahjtakéé

¹⁵¿Kó kixé, a kjótsji-jé iseé 'kia nga a'ta 'tse kjonda-la Nainá titsajna-ná nga mì tsa tì a'ta 'tse kjotéxoma-la Moisés titsajna-ná? Majìn, mì tsa ko'sín tjin-jìn. ¹⁶¿A mí 'ya jiòn, tsa 'kia yá ra ngi ya siitjasòn ki'ta-la nga ya sixá'ta-la; ngi chi'nda 'tseé 'sin-no? 'Koaá ti'sín tjin, tsa 'kia nga jè kjoa 'tse jé singatsja ijo-no, kiyá-nó; tanga tsa jè Nainá singatsja ijo-no, yaá siitjasòn-la nga kixi 'siaan ya ngixkon ra jè. ¹⁷Tanga tse

kjonda kata'se-la Nainá, nga ni'sín ya inìngatsja jìòn ijo-no ra kjoa 'tse jé, nga ya inìhitjasòn-la koni tsa jngo chi'nda'nó-la, 'ndi 'ndi ijyee ngi koó inìma-no nga ko'sín inçhinitjasòn koni 'sín ngi nda tjin 'én kixi ra ki'senajmíya-no. ¹⁸'Ndi-ni ijyee titsajnanidí-no ra kjoa 'tse jé; ijyee chi'nda-la ra 'tse kjoa kixi ma jìòn; ko tjiné-no nga ko'sín siitjasòn koni 'sín síjé ra kjoakixi. ¹⁹Jña 'én ra tíhja nga tíbakó-no mì tsa jña-jìn ra chjá tsò, ta ngatji-la kjè tsa 'nó tjin jè takòn, takó kjè tsa nda fiya-no ra kjoa 'tse Nainá. Koni 'sín ki'nià tì'sa kjotseé nga ya inìngatsja ijo-no kjoa ra tjé tjin ko ra 'cho tjin ko jña tsatéxoma-no; 'ndi-ni, 'koaá tì'sín tingatsja ijo-no a'ta 'tse kjoakixi mé-ni nga jè kjoakixi katatéxoma-no nga tsje kitsajna ya ngixkon Nainá.

²⁰Kia nga ko'sín ya kiichja'nda-no ra kjoa 'tse jé, mì tsa ya inìhitjasòn-la ra kjoakixi 'tse Nainá. ²¹Tanga, ¿mé kjotjò ra inikijne-la jìòn ra a'ta 'tse kjoa 'tse jé? Ko 'ndi-ni skanda masabà-najìòn 'tse kjoa ki, nga tà yaá fiko-ná nándá nga tjin kjobiya. ²²'Ndi 'ndi 'kia nga ijyee titsajnanidí-no ra kjoa 'tse jé, chi'nda-la Nainá-najìòn; jè kjotjò ra tíjábé-no jè-ní nga tsje inçhibitsajna jìòn ya ngixkon Nainá. Ko ra fehe'ta-ni, 'se-nó kjobinachon ra mì fehe'ta ni ta mé nichjin-nioo. ²³Jè chjí-la ra kjoa 'tse jé, ta kjobiya-ní ra nikijne-lá. Tanga jè kjotjò ra tsjá-ná Nainá jé-ní kjobinachon ra mì fehe'ta nita mé nichjin-ni, ra 'bí-ná nga ya titsajna kéé Cristo Jesús ra batéxoma-ná.

Mé nga'nó ra tjin-la jè kjotéxoma

7 ¹Jìòn 'ndsé ndaá tjin-no, jè kjotéxoma, skanda yaá fehe'ta nga'nó-la 'kia nga biya jè xita. Jìòn-nó ra ko'sín tíxian-no, jìòn ra ijyee nda tjin-no kó'sín tíhja kjotéxoma. ²'Koaá ngoya-la koni jngo chjoón ra tjin-la 'xin; 'koaá 'sín tsò kjotéxoma nga mì kì koma tsjin-ni xákjén 'kia nga takó titsajnakon ngajòo. Tanga tsa kiyá jè 'xin-la, jè chjoón, ijyee tijnandí-ni a'ta 'tse kjotéxoma rakii. ³'Kia takó tijnakon 'xin-la jè chjoón, ko tsa kj'íi xita 'xin kixan-ko, kjoa chijngii ra tí'sín, tanga tsa ijyee 'ken 'xin-la, jè chjoón, ijyee tijnandí-ni ra kjoa 'tse kjotéxoma rakii; komaá kixan-ko india-ni ra kj'íi xita 'xin. Mì tsa tì kjoa chijngi-ni ra 'sijn.

⁴'Koaá tì'sín t́jín ra a'ta tsajìòn-jìòn ra 'ndsé chibé, ijyee 'ken-nájiòn ra a'ta 'tse nga'ño ra t́jín-la kjotéxoma, ta ngatjì-la, 'kia nga 'ken jè Cristo, yaá taña 'ken'ta-la jìòn, mé-ni nga 'ndi 'ndi jè kichja'nda-no jè Cristo ra jaáya-la ya ajin-la mi'ken, ko mé-ni nga kata'ya-la ra a'ta tsajíen kjonda ra jè Nainá sasén-la. ⁵'Kia nga tì'sa, yaá tsikitsajnajieén kjoa 'tse jé ra isíjé ijo-ná. Ko 'kia nga 'ji jè kjotéxoma, ta isaá jnchro isa 'ño isíjé ijo-ná jñà ra kjoa'cho. Ko jñà kjoa'cho ra iskajieén, kjobiyaá ìko-ná. ⁶Tanga 'ndi 'ndi, ijyee 'keén ra a'ta 'tse kjotéxoma ra kitsabá'ño-ná kjotsee; titsajnandíí-ná ko ijyee maá sixá-lá Nainá nga jngo kjoa xitse tja'ché koni 'sín bakón-ya-ná jè Iníma Tsje-la Nainá. Mì tsa tì ko'sín 'sian-ná koni 'sín t́jín kjotéxoma jchínga ra xajon t́jít'a.

⁷¿Kó'sín kixé? Ra kjoa 'tse kjotéxoma, ¿a 'choó t́jín? ¿A kjoa 'tse jé-ní? Majìn. Mì tsa ko'sín t́jín-jìn. 'Koaá ngoya-la koni tsa 'an, tsa tsin kjotéxoma, mí-la kì kítsee ñáa-ni ra kjoa 'tse jé. Ko mí-la kì kjòchiya-na kòtsò-ni nga mì kì ma sijkjaájieén tsajmì ra mì tsajíen, tsa mì jè kjotéxoma ko'sín 'bénajmí-ná nga tsò: “Kì jñà nìkjaajin tsajmì ra mì jì bako-li.” ⁸Tanga jè kjoa 'tse jé, ta isaá ya isakò-isa-la nga'ño ra a'ta 'tse kjotéxoma; 'koaá kjomà-ni, ta isaá 'ño kjín ndiyá-la tsajmì ra jahajin-isa-na ra mì tsa 'an bako-na. 'Koaá ma-ni, tsìn-la nga'ño ra kjoa 'tse jé, 'kia nga mì tsa kjotéxoma t́jín.

⁹'Kia nga tì'sa kjotsee, ta 'koaá 'sín tsakátijnaa nga mì kì kítsee kó'sín t́jín kjotéxoma. Tanga 'kia nga ijyee kítsexkon jè kjotéxoma, jè kjoa 'tse jé isaá 'ño ki'se-la nga'ño; 'koaá ma-ni nga ta kjobiyaá isakò-na. ¹⁰Jè kjotéxoma ra t́jínè-la nga kjobinachon tsjá-ná, tà isaá kjobiya kitsjá-na. ¹¹Tanga jè kjoa 'tse jé, ta isaá ya isakò-la nga'ño ra a'ta 'tse kjotéxoma nga iskondacha-na, 'koaá ma-ni nga kjobiya isakò-na. ¹²Ra kixi kjòn-ni kjoa, jè kjotéxoma, tsjeé t́jín; nga koni 'sín batéxoma jñà 'én ra t́jít'a, tsje-ní, kixi-ní, ko ndaá t́jín. ¹³¿Tanga kó'sín t́jín? ¿A ta isaá jnchro jè kjoa ra nda t́jín 'jíí sí'ken-na? Majìn, mì tsa ko'sín t́jín-jìn. Mé-ni kata'ya-la nga jè kjoa 'tse jé, nga 'ño 'cho t́jín, 'koaá ma-ni nga jè jnchro kjoa 'tse jé, kiìkjojin-na kjobiya nga iskábé ra kjoa 'tse kjotéxoma ra nda t́jín, mé-ni nga a'ta 'tse kjotéxoma kata'ya-la nga 'ño 'cho t́jín ra kjoa 'tse jé.

Kó'sín kjaán-kjo ijo-ná kō kjobítsjen-ná ra a'ta 'tse Nainá

¹⁴Ya-ná nga jè kjoa 'tse kjo'téxoma, kjobítsjen 'tse Inìma Tsje-là Nainá-ní; tanga ra 'an, ijo jé tsá'ya; yaá ngatsja-na ra kjoa 'tse jé. ¹⁵Mì kì machiya-na mé kjoa ra 'sín ijo-na. Jñà kjoa ra nda t́jín ra mejèn-na nga 'siaan, mì tsa jè sìhitjásòon. Tà isaá jñà kjoa ra mì kì sasén-là inìma-na sìhitjasòn ijo-na. Jñà kjoa ra 'siaan, mì kì machiya-na. ¹⁶'Kia nga kó'sín 'sín ijo-na jñà kjoa ra mì tsa 'an mejèn-na, 'koaá 'sín xiaan nga kixí kjoa nga ndaá t́jín koni 'sín tíchja kjo'téxoma. ¹⁷'Kia nga kó'sín 'sín ijo-na nga bátsji-jé, mì tsa tì 'an-naa ra kó'sín 'siaan, jè kjoa 'tse jé ra ya t́jnajin ya ijo-na ra kó'sín 'sín. ¹⁸'An ra xita isà'nde 'mì-na, be-ná nga mì kì nda t́jín kjoa ra t́jnajin ya ijo-na. Nga mejèn-na nga nda 'siaan ra 'an, tanga jè ijo-na mì kì ma-là sìhitjasòn kjoa ra nda t́jín. ¹⁹Mì tsa kó'sín 'siaan koni 'sín t́jín kjonda ra 'an mejèn-na 'siaan; tà isaá jñà sìhitjásòon jñà kjoa'cho ra mì 'an mejèn-na 'siaan. ²⁰'Kia nga kó'sín 'siaan jñà kjoa'cho ra mì jè inìma-na mejèn-là, mì tsa tì 'an-naa ra kó'sín 'siaan, jé kjoa 'tse jé ra ya t́jnajin ijo-na ra kó'sín 'sín. ²¹Nga nì'sín mejèn-na nga nda 'siaan, ta isaá kj'íí 'sín t́jín kjohixi ra sakó-na a'ta tsá'an: Nga tà kjoa'cho t́jnajin ki'ta ya ijo-na. ²²Tanga ra ya ajin inìma-na batoó matsja-là ra a'ta 'tse kjo'téxoma-là Nainá. ²³Tanga t́jín ìjngo kjoa ra ya tísíxájin ya ijo-na ra mì kì tsjá'nde-na nga nda 'siaan; jè kjoa 'tse jé ra t́jnajin-na, kjaán-kjo-ní kō kjobítsjen-na ra mejèn-là nga nda 'sín. Kō jé kjoa 'tse jé ra tísíxájin ijo-na síkijne-na nga kó'sín 'cho 'siaan. ²⁴Ima-ró-na ra 'an. ¿Yá ra ma-là kochrjekàjin-na a'ta 'tse nga'nó-là kjobiya ra t́jín-là ijo jé-na? ²⁵Ta jngoó jè Nainá. Kíí kó'sín xin-là a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo nga tse kjonda kata'se-là ra jè.

Jè 'én ra kotíxian-no, jè-ní nga yaá ajin kjobítsjen-na sìhitjásòon koni 'sín t́jín kjo'téxoma-là Nainá, tanga jè ijo-na, takó yaá kjinè-là kjo'téxoma ra kjoa 'tse jé.

Yá kjòn-ni ra ngi ìxti-là Nainá ma

8 ¹Tanga 'ndi 'ndi, mì tsa tì mé kjohi'in t́jín-ni a'ta 'tse xita ra ya títajnakō Cristo, [jñà xita ra mì tsa tì kó'sín inchisíjchá-ni ijo-là koni 'sín t́jín kjoa'cho ra síjé ijo-ná; nga 'koaá 'sín inchisíjchá ijo-là koni 'sín síjé jè Inìma Tsje-là Nainá].

²Jé nga'nó-là Inìma Tsje-là Nainá tsjá-ná kjobinachon 'kia nga ya titsajna^{keé} jè Cristo; ko jé síkíjnandí-ná a'ta 'tse nga'nó ra tjín-là kjoa 'tse jé ko jè kjobiya. ³Jè kjotéxoma 'tse Moisés mì kì ki'se-là nga'nó nga isíkítsajnandí-ná ra kjoa 'tse jé-ná, ta ngatjì-là jè ijo-ná ta jñá bátsji kjoa 'tse jé ra tjín ya isà'nde. Jè kjoa ra mì kì ichikjoa-là jè kjotéxoma, jé-ní ra Nainá ki'sìn 'kia nga isikasén jè l'ndí-là koni jngo xita isà'nde ra ijo ki'se-là koni jñà xita ra tjín-là jé. Kitsjà kjotjó ijo-la l'ndí-là nga 'ken, ta ngatjì-là ra kjoa 'tse jé-ná. Nainá, 'koaá 'sìn ki'sìn nga jngó-kjá tsjahíxìn jè kjoa 'tse jé ra tjín-là ijo-ná. ⁴Nainá kií ko'sín ki'sìn-ni mé-ni nga a'ta tsajién katitjasòn-ni koni 'sín síjé kjohixi 'tse kjotéxoma, jién ra mì tsa tì ko'sín inchiníjchá-ná ijo-ná koni 'sín mejèn-là ijo jé-ná, nga ijyeé ko'sín inchiníjché ijo-ná koni 'sín mejèn-là jè Inìma Tsje-là Nainá.

⁵Jñà xita ra ko'sín 'sìn koni 'sín síjé ijo jé-la, ta jñá inchisíkítsjen jñà kjoa ra mejèn-là ijo-la; tanga jñà ra ko'sín 'sìn koni 'sín nga síjé Inìma Tsje-là Nainá, jñá inchisíkítsjen jñà kjoa ra mejèn-là Inìma Tsje-là Nainá. ⁶'Kia nga ta jñá níkítsjeén jñà kjoa ra mejèn-là ijo-ná, kjobiyaá fiko-ná. Tanga 'kia nga jñà níkítsjeén jñà kjoa ra mejèn-là Inìma Tsje-là Nainá, jè 'se-ná ra kjobinachon ko ra kjo'nchán. ⁷Jñà kjobítsjen 'cho ra ta jè kájno-là ijo-ná, kondra 'tse Nainá-ní. Nga mì kì mejèn-là ko mì kì ma-là síhitjasòn kjotéxoma ra 'tse Nainá. ⁸Ko jñà xita ra ko'sín 'sìn koni 'sín tjín kjoa ra síjé ijo-la, mì kì ma-là nga 'sìn kjoa ra sasén-là Nainá.

⁹Tanga ra jiòn-jiòn, mì tsa tì ko'sín inchiníjchá-no ijo-no koni 'sín mejèn-là ijo jé-no; 'koaá 'sín titsajna jiòn 'ndí 'ndí koni 'sín tjín ra síjé jè Inìma Tsje-là Nainá nga ijyeé ya tijnajin inìma-no jè Inìma Tsje-là Nainá. Jñà xita ra tsìn-là Inìma Tsje-là Nainá ra tsjá jè Cristo, mì tsa xita 'tse Cristo-jìn. ¹⁰Ijyeé ya tijnajin ya inìma-no jè Cristo, 'koaá ma-ni nga jè inìma-no tijnakon, ta ngatjì-là nga ijyeé xita kixi-najìon ya ngixkon Nainá; ni'sín jè ijo-no ijyeé ko'sín tjínè-là nga kiyá ta ngatjì-là ra kjoa 'tse jé. ¹¹'Kia nga ya tijnajin inìma-no jè Inìma Tsje-là Nainá ra isikjaáya-là Jesucristo a'ta 'tse kjobiya, Nainá, 'koaá tì'sín jè síkítsajnakon india-ni ijo-najìon ra a'ta 'tse Inìma Tsje-là ra ya tijnajin inìma-no.

¹²Jién ra 'ndsé chibé, tijnáá jngo-ná ra machjeén-là nga nda síhitjasón-lá; tanga mì tsa jè-jìn ijo-ná ra machjeén-là takó

ko'sín sihitjasón-lá koni 'sín tjín kjoa'cho ra síjé. ¹³ Nga tsa takó ko'sín 'siaan jiòn nga ya kongí'ta-la kjoa'cho ra mejèn-la ijo jé-no, kiyá-nájiòn. Tanga tsa ki'nde-la jè Inìma Tsje-la Nainá nga jngó-kjá katjahíxìn kjoa'cho ra mejèn-la ijo jé-no, kitsajnakon-no. ¹⁴ Nga nga'tsi jñà xitá ra jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-la kó'sín nga 'siin, jñá-ní ra ixti-la Nainá 'mì. ¹⁵ Mì tsa jè kitsjá-ná Nainá jngo inìma ra takó ya síkijnajin'ño-ná ra kjoa 'tse jé nga ya kitsajin iseé ra kjoskon; jè Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjá-ná, jé-ní ra kjábétjò-ná nga ixti-la Nainá kameé, ra skanda maá 'mí-lá Nainá ra a'ta 'tse: “Jì Apá.” ¹⁶ Jè Inìma Tsje-la Nainá 'bénajmí kixi-la jè inìma-ná, nga ngi kixí kjoa nga ixti-la Nainá 'mí-ná. ¹⁷ 'Kia nga ijye ixti-la Nainá 'mì-ná, ti'koaá tsajién-ná kjetjò ra tjínda-la Nainá koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-ná; kjetjò kii yaá taña tjábé-ná ko jè Cristo, tsa ti'koa inchinikjiin-te kjohi'in koni 'sín isikjiín kjohi'in ra jè, mé-ni nga 'kia koma askan-nioo, yaá taña jeya kitsajnakéé.

Kó'sín tjín kjoa ra chiñá-la ra 'sa nchrabá

¹⁸ 'An, 'koaá ma-na, koni 'sín tjín kjohi'in ra inchinikjieén 'ndi-ni, mì kì mangásòn-ko koni 'sín tjín kjoajeya-la Nainá ra 'se-ná 'kia nga koma askan-nioo. ¹⁹ Nga'tsi ra jè Nainá tsikínda ra tjín ya isà'nde, 'ño inchikoñá-la nga mejèn-la nga ske jè nichjin 'kia nga jè Nainá kokòn tsijen yá kjòn-ni ra ixti-la ma. ²⁰ Nga'tsi ra jè Nainá tsikínda, jngó-kjá itsón-jin-ní koni 'sín tjínè-la nga kochjeén kjòn-ni, tanga mì tsa ki-ni nga ta jñá ko'sín kjomejèn-la; kií-ní nga jè Nainá ijye ko'sín iskosòn-la; tanga takó inchikoñá-ní ²¹ nga kijchó jè nichjin 'kia nga ti'koa kitsajnandií-ni a'ta 'tse kjoa ra ma-la síkítsón-jin nga kijchòtjingi-la kjoajeya ra 'se-te-la jñà ra ixti-la Nainá ma. ²² 'Ya-ná nga nga'tsi ra jè Nainá tsikínda, skanda 'ndi 'ndi ngásòn ngáyaá inchichjajé, ko tseé kjohi'in inchisikjiín koni jngo chjoón ra i'ndí títsin-la. ²³ Mì tsa tà jñà-jìn ra inchichjajé; ti'koaá jién ra ijye tjen kitsjá-ná Nainá jè Inìma Tsje-la, ti'koaá 'ño inchibátéjé-te inìma-ná ra jién, nga inchichiñé nga 'ño mejèn-ná 'kia nga skaábétjò-ná Nainá nga jngó-kjá ya kitsajnakéé koni ixti-la, ko jè ijo-ná kijnandií-ni a'ta 'tse kjoa ra síkítsón-ná. ²⁴ 'Kia nga jè Cristo ijye isíkítsajnandií-ná, 'koaá 'sín chiñá-lá nga 'koaá 'sín kitjasòn kjoa kii. Tanga tsa ijyeé-la

tí'ya-là jñà kjoa ra in-chichiná-lá, mì-la kì tì mé jchíña-isa-lá; nga jngo kjoa ra ijye tí'ya-là, ¿mé ra ma jchíña-isa-lá ra a'ta 'tse? ²⁵Tanga tsa 'kia jè jchíñá-lá jngo kjoa ra kjè batsíjen-ná, machjeén-ní nga jchíñakjoa-la nda-nda-lá.

Kó'sín basikō-ná jè Inìma Tsje-là Nainá

²⁶'Koaá tì'sín tjín, nga jè Inìma Tsje-là Nainá basikō'ta-ná a'ta 'tse kjoa ra síhinda takén. 'Kia nga mì sakó-ná 'én kó'sín nga sijé-lá Nainá 'kia nga bitsa'ba-lá, jé Inìma Tsje-là Nainá bítsa'batjì-ná jñà 'én ra mì kì ma-ná nakjé ra jién. ²⁷Jè Nainá ra ma-là kjó'ta kó'sín tjína jè inìma-ná, ijyeé be-ní kó'sín tjín jè ra mejèn-là Inìma Tsje-là. Nga jè Inìma Tsje-là Nainá 'kia nga bítsa'batjì xitá tsje-là Nainá, 'koaá 'sín bítsa'ba koni 'sín nga jè Nainá mejèn-là.

Kó'sín nga nímé tjín ra ma sùikasén'taxín-ná ra a'ta 'tse Nainá

²⁸Tjójin-ná, nga nga'tsì kjoa ra ma'tin jñà xitá ra tsjake Nainá, 'koaá 'sín 'sín Nainá nga basikō'ta tsje-ní nga sakó-là kjonda; 'koaá 'sín síko Nainá jñà xitá ra xá jè kiichja-ila koni 'sín nga ijye jè tjínda-là, ²⁹jñà xitá ra xá kó'sín ijye tsikí'ta xkon-ni Nainá nga tì'sa tjà'tsin-là kjoa; tì'koaá ijyeé kó'sín iskosòn-là nga ngásòn koma koni jè I'ndí-là, mé-ni nga jè ra I'ndí-là, 'koaá 'sín kíjna koni nga I'ndí-tjòn ya ñándà nga kjìn ma-ni ixti 'ndse. ³⁰A'ta 'tse jñà xitá ra jè Nainá ijye kó'sín iskosòn-là, tì'koaá xá kiichja-ila; kō jñà ra xá kiichja-ila, tì'koaá xitá kixí kì'sín ra a'ta 'tse; kō jñà ra xitá kixi kì'sín; tì'koaá kitsjá-là kjoajeya-là.

³¹¿Kó'sín kixó iseé a'ta 'tse kjoa kì? 'Kia nga jè Nainá tíbasikōtjì-ná, niyá-la ra ma kó síko-ná. ³²Jè Nainá nda skanda mí 'on kjomà-là jè I'ndí-là, ta isaá kitsjà kjotjó-ní nga 'ken ngajo-ná nga'tsi-ná. Koni 'sín nga ijye kitsjá-ná I'ndí-là, ¿a mí tì'koaá ya taña tsjá-te-ná ta mé kjonda ra kochjeén-isa-ná? ³³¿A tjín yá ra ma-là koàné jé-isa-ná jién ra xá Nainá jahíjin-ná? Nga jé jnchro Nainá ra ijye xitá kixi kì'sín-ná ra jién. ³⁴¿A tjín yá ra ma-là nga kìnè-isa-ná kjohi'in? Nga jé jnchro Cristo Jesús ra 'ken ngajo-ná, tì'koaá jaáya india-ila 'kia nga 'ken. Kō yaá tjína ya nga kixi-là Nainá nga tíbítsa'batjì-ná. ³⁵¿A tjín yá ra ma-là kochrje'taxín-ná a'ta 'tse kjotsjacha-là Cristo? ¿A kjohi'in-ní? ¿A kjoba-ní? ¿O ra jè-ní nga mahatjìngi-ná xitá?

¿O ra kjoa kjiinchrá-ni? ¿O ra jè-ní tsa tsìn-ná níkke ra tsjayeé? ¿O ra jè kjoa ra kjoskon 'mìdò? ¿O ra jé-ni nga sù'ken-ná xita? Majìn, nijngo kjoa kii ra kichíkjoa-la. ³⁶ Koni 'sín tíchja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Ra a'ta tsaji, kji'ta nichjin tjin-la kjoskon nga mejèn
kiyá-jin,

'koaá 'sín betákon-najin xita

koni kjòn jñà forrè ra ijye tíhijyo-ndá nga kiyá.

³⁷ Tanga ni'sín takó ya inçibatojieén nga'tsi kjoa kii, ta isaá jnchro jién bato 'ñó nda inçinikijne-lá nga jè tíbasikò-ná jè Cristo ra 'ñó kjotsjake-ná. ³⁸ 'Koaá ma-ni ngi tíjngoó takoàn ra 'an, nga niyá-la ra koma-la kincha'taxín-ná ra a'ta 'tse kjotsjacha-la Nainá, ni mì tsa jè kjobiya, ni mì tsa jè kjobinachon, ni mì tsa jñà ìkjali, ni mì tsa jñá nga'ño ra tjin ya isà'nde kò jñà nga'ño ra tjin ya ajin isén, ni mì tsa jñà kjoa ra tjin nichjin 'ndi 'ndi, kò ni mì tsa jñà kjoa ra 'sa kókama, ³⁹ ni mì tsa jè kjoa ra isa 'nga tíjna, ni mì tsa jè kjoa ra isa nanga tíjna, kò nijngo-isa tsajmì ra jè Nainá tsikínda ma-la kincha'taxín-ná a'ta 'tse kjotsjacha-la Nainá ra ijye tsakón-ná a'ta 'tse Jesucristo ra batéxoma-ná.

Kó'sín nga xá itjahájin-ni jè naxindá Israel

9 ¹ Ngi 'én kixií ra tíchjà a'ta 'tse Cristo, mì tsa 'én ndiso-jìn [nga 'ñó makájno-na jñà xita xàngia]; jè inìma-na, 'koaá 'sín síchiya kixi-na, nga jè sabá Inìma Tsje-la Nainá ra kó'sín síchiya-la, ² nga 'ñó tse kjoba tjin-na, kò kji'ta nichjin nga 'on tíma-la inìma-na, ³ skanda komaá-la kósen'taxìn-la Cristo tsa tà kó'sín-ni nga sakò-la kjonda jñà xita xàngiaa ra 'tse naxindá Israel, tanga mì kì tsjá'nde-na Nainá nga kó'sín 'siaan. ⁴ Nga jñà xita Israel, jè Nainá, 'koaá 'sín iskábétjò nga ixti-la kitsò-la, kò tsakón-la kjoajeya-la, kò jñá-ní ra tsikíndajín-kò jngo kjoa nga jngo 'én tsakájna-la, tí'koaá itjábé-la kjetéxoma 'tse Moisés, kò tí'koaá ki'tsi-te-la kjohixi kó'sín skéxkón Nainá, kò itjábé-la 'én koni 'sín nga kitsjà tsa'ba Nainá. ⁵ Jñà xita Israel yaá nchrabá-ni tje-la a'ta 'tse xita jchínga ra xá jahíjin-ni Nainá; kò jè Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] nga xita isà'nde kjomà, tí'koaá yaá inçhrabà'ta-te-ni a'ta 'tse tje-la xita jchínga kii. Jè Cristo, jè-ní Nainá ra tíbatéxoma ijye-la nga'tsi ta mé ra tjin, nga jeya tíjna ki'ta skanda ta mé nichjin-ni. Kó'sín katama.

⁶ [Nga mì kì makjiín-la jǎ̀nà xítà Israel], mì tsa ki-ni nga jè 'én-la Nainá mì kì nda itjasòn a'ta 'tse xítà kii. Kíí kòkjamá-ni nga mì tsa tà nga'tsì-ni xítà ra ya nchrabà-ni a'ta 'tse tje-la Israel, naxindá Israel ma. ⁷Ní'sín jǎ̀nà xítà ra ya inchrabà-ni a'ta 'tse tje-la Abraham, mì tsa ta nga'tsì-ni nga itjábé-la kjonnda koni ixti-la; nga jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá, kíí 'sín tsò: “Jǎ̀nà xítà tje-li, ta yaá kjinchrabà'tà-ni ra a'ta 'tse Isaac.” ⁸Jǎ̀nà kjoa kii, 'koaá 'sín tsò-ni, nga jǎ̀nà ixti-la Nainá, mì tsa jè ra chjí-la yá 'tse tje ra nchrabà'ta-ni. Ta jǎ̀nà-ní ra ixti-la Nainá ma jǎ̀nà ra ijye ko'sín kitsjà-la tsa'ba Nainá nga ixti-la kitsò-la. Tà jǎ̀nà kjón-ní ra ko'sín baxki'ta nga kixi kjoa nga tje-la Abraham 'mì. ⁹Nga kíí tsò 'én ra ki'tsi-la Abraham a'ta 'tse Nainá: “Ndi inó kjíh'tse india-la, ko jè chjoón-li Sara, jngo ndí i'ndí 'se-la.”

¹⁰Ko mì tsa ta jǎ̀nà-ni kjoa kii ra kjomà; jè Rebeca ixti'ñoó ki'se-la ra 'tse Isaac, jè ra xítà jchínga-ná ma. ¹¹⁻¹³Kia nga tikje tsin jǎ̀nà ixti'ñoó kii, ko tikjè mé kjoa ra ma-la 'sín ra nda tjin ko kjoa ra 'cho tjin, Nainá, 'koaá 'sín kitsò-la jè Rebeca: “Jè ra ma jchínga, chí'ndaá koma-la ra isa i'ndí.” Koni 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè ra 'mì Jacob isaá 'ñoó nda kjotsjàke, ko jè ra 'mì Esaú kjojtike-ná.” 'Koaá 'sín kjòkixi nga Nainá tji'ndeé-la nga kjoahájin xítà koni 'sín ijye jè tjínda-la nga kichja-la jǎ̀nà xítà ra jè mejèn-la. Mì tsa kindá 'sín mé ra ijye ki'sin xítà.

Kó'sín nga tajngoó jè Nainá ra be mé kjonnda ra tsjá-la xítà

¹⁴¿Kó'sín kixé? ¿A kjoa'choó ra 'sín Nainá? Majìn, mì tsa ko 'sín tjin-jìn. ¹⁵Jè Nainá, 'koaá 'sín kitsò-la Moisés: “Kohimake-náa jè xítà ra 'an mejèn-na nga kohimakee, ko 'oón koma-na jè ra 'an mejèn-na nga 'on koma-na.” ¹⁶'Koaá 'sín tjin jè kjonnda-la Nainá, mì tsa ki-ni tsa jién ko'sín mejèn-ná nga tjábé-ná, ni mì tsa ki-ni tsa jién 'ñoó binè-lá ijo-ná nga fatsjieé Nainá; tajngoó Nainá tsjá-la kjonnda jǎ̀nà xítà ra jè mahimake. ¹⁷'Koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga kitsò-la Faraón: “Kíí xá isíkijna-la nga xítaxá ítjòn-la naxindá Egipto tijni, mé-ni nga a'ta tsaji kokon nga'ñoó-na ko mé-ni nga nga'tsi xítà isà'nde katabexkon-na.” ¹⁸'Koaá 'sín 'sín jè Nainá nga tjin-la kjohimatakòn a'ta 'tse xítà ra jè mejèn-la, tanga ti'koaá maá-la nga sítájájin inima-la xítà ra jè mejèn-la nga sítája.

¹⁹Tanga maá-la 'kín-ná ra ji: “Tsa 'koaá 'sín 'sín Nainá, nga mì kì ma yá ra kondra kiji-la koni 'sín nga mejèn-la ra jè,

¿mé-ni nga bánè jé-isa-là xítà?”²⁰ Tanga ra jì ra xítà 'mì-li, ¿yá-ni ra jì nga jì sijé-là kindá Nainá? Tsa jngo tíjì ni'nde ra xá kisinda-ni, ¿a komaá kítso-là jè xítà ra tsikínda: “Mé-ni nga kò'sín tsikínda-náa?”²¹ ¿A mí tíjìnde-là jè xítà ra ma-là bínda tíjì ni'nde nga tíjè-ni ndási kùinda jngo tíjì ra tà 'kia machjeén nga tíjín 'sí, tí'koaá kùinda jngo tíjì ra nichjin nchijòn machjeén?

²² Tsa jè Nainá kò'sín kjomejèn-là tsakón kjojtì-là kò tsakón nga'ñó-là, tanga, ¿a 'choó tíjín nga jè Nainá, nga kò'sín 'ñó iskoñá kjoa ra a'ta 'tse xítà ra tjábé-là kjohi'in kò ra tíjíné-là nga kjehesòn? ²³ Kò mí-la tsa 'cho tíjín-te tsa kò'sín kí'sín nga tsakón kjoajeya-là ra a'ta 'tse xítà ra jè kjòhimake nga tsikítsajnanda skanda tí'sa-ni kjotseé mé-ni nga tí'koa 'se-la jè kjoajeya-là. ²⁴ Kò jíén-nájién ra kò'sín tsikítsajnanda-ná nga kò'sín kíichja-ná, tíjín ra ya ajin-là xítà Israel kíichja-ná kò tíjín ra mì tsa ya ajin-là xítà Israel kíichja-ná. ²⁵ 'Koaá 'sín tíchja xajon ra tsikínda Oseas, xítà ra kíichja ngajo-la Nainá kjotseé nga tsò:

Naxíndá tsa'aán xín-la jè ra mì tsa naxíndá-na ma tsiki, tí'koaá kotsjake-náa jè ra mì kí kjotsjacha nga tí'sa kjotseé.

²⁶ Kò ya naxíndá ñánda kí'mì-la:

“Mì tsa naxíndá tsa'an xin-no”,

“ixti-là Nainá ra tíjnakon” 'kín-ni.

²⁷ Isaías jè xítà ra kíichja ngajo-la Nainá kjotseé, 'koaá tsò-te a'ta 'tse naxíndá Israel: “Ní'sín kò'sín 'ñó kjin ma-ni jñá ixti-là koni chrjo ra tíjín ya andi ndáchikon, ta jñá ra kijnengi chiba-ni ra kíjtjokajin kjohi'in. ²⁸ Nga jè Na'ín-ná ndítóón síhitjasòn jè kjohixi-là ra ijye kitsjà nga jngó kjá kjohi'in tsjá-la jñá xítà isà'nde.” ²⁹ Koni 'sín kitsò nga tí'sa ítjòn jè Isaías:

Jè Na'ín-ná, ra tse nga'ñó tíjín-la,

tsa mí-la isikijnengi i'ka-ni xítà ra isítje-ná,

ijyeé-la kò'sín ijyehesòn ijyeé

koni 'sín kjomà jè naxíndá Sodoma kò naxíndá Gomorra.

³⁰ ¿Kò'sín kixé tsa'koa? Jñá xítà ra mì tsa xítà Israel, ní'sín mì kí tsakátsji nga kixi kítsajna ngixkon Nainá, ijyeé xítà kixi baxki, ta ngatjì-là ijyeé kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá. ³¹ Tanga jñá xítà Israel ra a'ta 'tse Kjotéxoma 'ñó tsakátsji nga kixi kítsajna ngixkon Nainá, mì kí ijchòtjìngi-la. ³² ¿Mé-ni nga kò kjomà-ni? Kíí kò'sín kjomà-ni nga mì kí tsa makjiín-la a'ta 'tse Nainá.

Ta jñá 'ñó tsaká'ta ikon jñà kjònda ra ki'sìn koni 'sín tjín Kjötéxoma 'tse Moisés. 'Koaá ma-ni ['kia nga 'ji Cristo] yaá isaténgi koni jngo Najò ra tjínachjà. ³³Jè xajòn ra tjí'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja [a'ta 'tse Cristo] nga tsò:

Ya nindo ra 'mì Sión, 'aán kijná jngo Najò
jè ra saténgi xita kò jè ra kojndo.
Tanga jè ra kòkjiín-la a'ta 'tse Najò rakì,
mì kì kjosabà sakò-la.

Kó'sín tjínè-la nga kòkjiín-ná nga ma kítkajieén kjohi'in

10 ¹Jìòn ndí 'ndsé, ngi 'én kixi kjòn, kíí ra 'ñó mejèn-la inìma-na kò ra 'ñó síjé'ta-la Nainá a'ta 'tse naxindá Israel nga katitsajndí-ni ra kjoa 'tse jé-la. ²'An be-náa nga 'ñó mejèn-la nga skexkón Nainá jñà xita Israel tanga mì tsa kò'sín bátsji Nainá koni 'sín tjín kjoachjine ra ngi kjohixi. ³Nga mì kì 'faha'sen-jin-la kó'sín nga ta jngoó jè Nainá ra ma-la kixi síkítsahijyo xita; ta jñà mejèn-la nga kixi síkítsajna ijo-la, majìn-la kjábé kjohixi 'tse Nainá ra ma-la kixi síkítsajna-ná. ⁴'Kia nga 'ji jè Cristo, yaá kjòjngo jè kjotéxoma mé-ni nga'tsì ra kòkjiín-la a'ta 'tse, sakó-la kjohixi nga nda kítsajnakò Nainá.

⁵Jè Moisés, 'koaá 'sín tsikínda xajòn a'ta 'tse xita ra mejèn-la nga kixi kítsajna a'ta 'tse kjotéxoma nga tsò: “Jè xita ra nda síhitjasòn kjotéxoma, a'ta 'tseé kjotéxoma kíjnakon-ni.” ⁶Tanga a'ta 'tse xita ra kixi kítsajna 'kia nga makjiín-la a'ta 'tse Cristo, tsó-ní: “Kì tà chjàn tsò jè inìma-li: ¿Yá ra ma kiji ján ngajmi?” (Nga jè 'én rakì, 'koaá 'sín tsò-ni nga koni jè Cristo nga kinájen'ta nangieé.) ⁷Kò, kì tà chjàn tsò jè inìma-li: “¿Yá ra ma kjoaà'sen-jin nánda inchisíkiín kjohi'in jñà mi'ken?” (Jè 'én rakì, 'koaá 'sín tsò-ni koni jè Cristo inchinikasítjeen ya ajin-la mi'ken.) ⁸Tanga, ¿kó'sín títsò Moisés? Tsó-ní: “Chraña'ta tíjna-li jè 'én; yaá tíjna'a ya ndsa'bì kò yaá tíjnajin ya inìma-li.” 'Koaá 'sín tjín jñà 'én ra nakjoáya-jin ra machjeén nga kòkjiín-ná. ⁹Tsa ndsa'bì kión 'kénajmí-ni nga jé Jesucristo ra Na'ín-ná ma, kò tsa ngi kòó inìma-li kòkjiín-li nga jé Nainá isikjaáya-la a'ta 'tse kjobiya, kijndí-ni ra a'ta 'tse jé-li. ¹⁰Nga kòó inìma-ná makjiín-ná mé-ni nga xita kixi kameé ya ngixkòn Nainá; tí'koa ngi kòó ndsa'bé 'bènajmí-ná nga jé Jesucristo ra Na'ín-ná ma mé-ni nga kama kítsajndí-ná ra

a'ta 'tse kjoa 'tse jé-ná. ¹¹Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nga'tsi ra kòkjiín-la a'ta 'tse Cristo mì tsa kjosabà sakò-la.”

¹²Jñà ra xità judío kò ra mì tsa xità judío, ta ngásòn kjòn a'ta 'tse Nainá; nga tijé-ni ra Na'in tsò-la nga'tsiòg; ñó nda síchikon'tin nga'tsi ra chja'ta-la. ¹³Nga 'koaá tì'sín tsò xajon-la Nainá: “Nga'tsi ra kichja'ta-la Na'in-ná, kítsajnandií-ni ra kjoa 'tse jé-la.” ¹⁴Tanga mì kì koma kichja'ta-la Cristo jè xità ra kjè kì makjiín-la. Kò mì kì koma kòkjiín-la jè xità ra kjè kì mé 'én 'nchré ra a'ta 'tse Cristo. Tì'koaá mì kì koma kjì'nchré tsa mì yá ra 'keènajmí-la a'ta 'tse Cristo. ¹⁵Kò mì kì koma 'keènajmí-la xità tsa mì yá ra síkásén. 'Koaá 'sín tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Mé tã nda-ni 'kia nga jè Nainá síkásén xità ra 'bènajmíya 'én nda-la Cristo ra tjin-la kjoa'nchán.” ¹⁶Tanga mì tsa nga'tsi-ni xità Israel ra isìkitjasòn jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo koni 'sín kíí'nchré. Nga jè Isaías, xità ra kíichja ngajo-la Nainá, 'koaá 'sín kitsò: “Na'in, ¿yá ra kjoakjiín-la jñà 'én ra inakjoáya-jin?” ¹⁷'Koaá ma-ni, 'kia nga makjiín-ná, tjinè-la nga ítjòn kiná'yé jngo 'én; kò jè 'én ra kiná'yé, yaá kjìnchrabà-ni a'ta 'tse 'én-la Cristo.

¹⁸Tanga kíí xiaan ra 'an: ¿A mí kíí'nchré jè 'én nda-la Cristo jñà xità Israel? Kíí'nchré-ní. Nga 'koaá tsò xajon-la Nainá:

Nga tíjngoo isà'nde, ijyee tsabísòn jñà 'én-la;
ijyee ijchó skanda ñándã fehe'ta-ni nangi.

¹⁹India-la kotíxian-na. Jñà xità Israel, ¿a mí kisijin-la?

Kisijiín-la. Nga ítjòn kitsò Moisés:

'Aán kò'sín 'siaan nga katamachinicha jìòn
jngo naxindá ra mì tsa 'ñó chjí-la,
kò katajticha jìòn a'ta 'tse
jngo naxindá ra mì kì machiya-la.

²⁰Tì'koaá Isaías, 'ñó tsi'ké-la ikon 'kia nga tsi'kènajmí jè 'én-la Nainá nga kitsò:

Ijchòtjngíí-na jñà ra mì tsa 'an inchibátsji-na,
tì'koa tsakoón-la kjonda-na jñà ra mì tsa 'an
iskonangiya-na.

²¹Tanga ra a'ta 'tse xità Israel, 'koaá 'sín kitsò Nainá nga isìkìchja Isaías: “Nìchjin nchijón-ní ítìsikjen-la ndsã nga kichja'ndé-la jngo naxindá ra mì kì isihitjasòn kò ra kondra kii-la 'én-na.”

Kó'sín 'sín Nainá ra a'ta 'tse naxindá Israel

11 ¹ʼAn, 'koaá 'sín kjonangiaa: Jè Nainá, ¿a kitsjin-takón jè naxindá Israel ra jè chja'nda? Majìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. Nga tì'koaá 'an, xita Israel 'mì-naa, yaá nchrabá-na ya tje-la Abraham, ko xita xàngiaá ma jñà xita ra nchrabá-ni a'ta 'tse tje-la Benjamín. ²Nainá mì tsa tìbachrjengi jè naxindá-la ra ijye xá ko'sín tsikí'ta xkon nga tì'sa tjà'tsin-la kjoa. ¿A mí tjíjin-no koni 'sín tsò jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá a'ta 'tse Elías, xita ra kiichja ngajo-la Nainá, nga 'koaá 'sín kiichja'ta-la Nainá ra kondra 'tse naxindá Israel?, nga kitsò: ³“Na'in, jñà xita-li ra chja ngajo-li ijyee kisi'ken jñà xita, ko jñà i'nde-li nánnda nga jñà xita bísòn kjotjò-la nga síngatsja-li ijyee kisikitsónà; ko ta 'an tajngoó tjina-isa ko mejèn-la nga sù'ken-te-na.” ⁴Tanga kíí tsò 'én ra kitsjà-la Nainá: “Majìn, mì tsa ta jì tajngo tijni, itoó jmi ma-isa-ni xita ra títsajnatjò-na ra kjè tsa ya mincha-xkó'nchi'ta-la jè nainá ra 'mì Baal.” ⁵Nichjin 'ndi 'ndi, takó 'koaá 'sín ma; takó tjín-isa xita Israel ra títsajnatjò-la Nainá ra xá tsjahíjin-ni ra ta kjonda 'tse. ⁶'Kia nga ta kjonda 'tse Nainá nga ko'sín tsjahíjin xita, tsó-ni kjoa nga mì tsa ki-ni nga nda ki'sin xita; tanga tsa ta jñà-la-ni ngatjì-la jñà kjoa ra nda ki'sin xita, jè kjonda ra kitsjà kjotjò Nainá mí-la tsa mé chjì-la tsa'koa.

⁷¿Kó'sín tjín tsa'koa? Kíí ko'sín tjín-ni, nga kjín xita Israel ra mì ijchòtjìngi-la kjoa ra tsakátsji. Tà jñà xita ra xá tsjahíjin-ni Nainá ijchòtjìngi-la. Ko jñà xita ra i'ka, tà kjótájajín inìma-la. ⁸'Koaá 'sín tjí'ta xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nainá, 'koaá 'sín kitsjà-la nga kisijñòjin ya inìma-la ko nga jñà xkon mì kì tsatsíjen-la ko jñà chíká-la mì kì kí'nchré skanda nichjin 'ndi-ni.” ⁹Jè David, 'koaá tì'sín tsò:

Tijè-ni jñà 'sí ra bnda
katama chin-la nga katakangi,
ko katasiya'nó na'ya
ko tijná katasaténgi-ni,
mé-ni nga katako-la kjohi'in.

¹⁰Katasichjà jñà xkon
mé-ní nga mì kì kotsíjen-la,
ko katamatsi'tin í'tsin skanda ta kjiá-nioo.

¹¹ 'An, 'koaá 'sín kjonangiaa, ¿a jngó-kjá kichijá jñà xita Israel 'kia nga iskajin kjoa kii? Majin, mi tsa ko'sín tjín-jín. Tà ngatji-la nga mi kì isihitjasòn jñà xita Israel, 'koaá ma-ni nga jñà ra mi tsa xita Israel itjábé-la jè kjonda nga tsikìtsajnandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la mé-ni nga jñà xita Israel katamachini-ni a'ta 'tse kjonda-la Nainá. ¹² Tsa jñà xita isà'nde tse kjonda-la Nainá isakò-la 'kia nga jñà xita Israel mi kì isihitjasòn-la Nainá ko isìjchija kjonda-la Nainá, isaá-la ta nda kochikon'tin-isa jè isà'nde 'kia nga jñà xita Israel jngo kjá koaáfa'ta india-ila Nainá.

¹³ Jiòn ra kotíxian-no 'ndi-ni ra mi tsa xita judío 'mì-no. 'An, bexkón-ná jè xá ra 'an kisixáya-na nga 'an kichjaya-la jñà ra mi tsa xita judío. ¹⁴ Tsa kíí nìchjin-ni kochini i'ka jñà ra xita xàngia ra ta ngatji-la jè kjonda ra tjín-no, mé-ni nga ti'koaá koma kìtsajnandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la. ¹⁵ Tsa jñà xita isà'nde isakò-la kjo'nchán a'ta 'tse Nainá 'kia nga jñà xita judío inachrjengi, isaá tse kjonda sakò 'kia nga jñà xita judío skaábétjò india-ni Nainá; skanda 'koaá ngoya-la koni tsa jñà xita ra ijye 'ken kjoaáya india-la. ¹⁶ 'Koaá ngoya-la tsa jè Nainá ijye kjongatsja jè niño ra chjàn itjòn koni jngo kjotjò, ijyee 'tsee koma na'yo ra kochjeén-isa ra koma askan-nioo. Ko tsa jè kjama-la jngo yá ijye kjongatsja jè Nainá koni jngo kjotjò, ijyee 'tsee-te jñà chrja-la yá.

¹⁷ Jñà xita Israel, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo yá olivo ra nda ra kiti'tá chrja-la, ko jiòn, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo chrja-la yá olivo ijñá nga yaá isi'ta ngajo-la jiòn; 'koaá ma-ni nga yaá inchichjbé jiòn jè nga'nó-la kjama-la yá olivo ra nda. ¹⁸ Tanga kì tà chjàn jiòn nda nachrjengio ijo-no koni tsa jñà chrja-la yá olivo ra nda ra xá kiti'tá-ni. Tikítsjen nga tà isi'ta sòn'nga-no jiòn ko mi tsa jiòn ra inchi'bì-la nga'nó kjama-la yá olivo, ta isaá jiòn inchitjábé-no nga'nó 'tse kjama-la.

¹⁹ Tanga jiòn, kì 'nga ma takòn nga kixó: “Kíí ko'sín kiti'tá-ni chrja-la yá olivo nga jin si'ta ngajo-lajin.” ²⁰ Tikítsjen, nga kíí ko'sín kiti'tá-ni nga mi kì kjokjiín-la; tanga jiòn, kíí-ní nga makjiín-no nga ya titsa'tà-no, tanga kì tà chjàn 'nga nìkíhijyo ijo-no, tà isaá jnchro tiskón. ²¹ Nga jè Nainá, tsa mi kì iskoñákjoa-la chrja-la yá olivo ra nda, ti'koaá jiòn, tsa mi kì kixi kìtsajna, ti'koaá mi kì skoónakjoa-te-no. ²² Chítsijen-la Nainá, 'nó nda xita; tanga ti'koaá jè ra mejèn-la nga nda

kitjasòn jè 'én ra chja. Mì kì behimà jñà xitā ra itjo'taxìn-la; tanga ra jìòn, nda ìnchisíko-no. Tanga machjeén-ní nga ko'sín títajna koni 'sín tjin jè kjonda ra ìnchitsjá-no. Tsa mì kì ko'sín 'siaan, tì'koaá kote'tá-no. ²³Tsa jñà xitā Israel koni nga chrja-la yá olivo ra kiti'tá, tsa tsjín-ni jè kjobítsjen ra ko'sín mì kì makjiín-la, maá skaya-ni ya ì'nde-la. Nga jè Nainá tjin-la nga'nó nga koma kii'tà india-ni ya ì'nde-la ñánda nga itjo'ta-ni. ²⁴Ra jìòn, tsa yaá inchrabà-no nga kiti'tá jìòn jè yá olivo ijñá nga ya isikjo'á-la jñà yá olivo ra nda ra mì tsa ya bako-no tsiki, isaá-la ta nditon tjábétjò india-ni jñà chrja-la yá olivo nda ra xá itjahájin-ni nga sikjo'á india-ila ya ñánda nga itjo'ta-ni nga tì'sa ítjòn.

²⁵Jìòn 'ndsé, mején-na nga nda katasijin-no jè kjoa'ma ra ijye ko'sín tjin-da-la Nainá, mé-ni nga mì tsa ta jìòn 'nó chjine kináchrjengio ijo-no koni jñà xitā Israel. Nga jñà xitā Israel ra tájajín i'ka inima-la, skanda 'kiaá kokjiín-la 'kia nga ijye kojngo-ni kóhotjín nga'tsi jñà ra mì tsa xitā judío nga kjoaha'sen ñánda nga tjna Nainá. ²⁶'Kia nga ijye ko'sín kokama, nga'tsi jñà xitā Israel kítajandíí-ni ra kjoa 'tse jé-la, koni 'sín tíchja xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Yaá nindo Sión kjinchrabà-ni jè ra ma-la sikhijyondíí-ná,
ko nga kjohixìn-la jé-la xitā ra tje-la Jacob.

²⁷Jè kjoa rakì ra 'an kindájin-ko

'kia nga kjohixìn-la jñà jé ra tjin-la.

²⁸Tanga 'ndi 'ndi, jñà xitā Israel, 'koaá 'sín títsahijyo-la Nainá koni tsa xitā kondra-la, ta ngatji-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo; tanga kii ko'sín kisiko-ni mé-ni nga jìòn katatjò'nde-no nga katamakjiín-no 'én nda-la Cristo. Tanga Nainá takó tsjakeé jñà xitā Israel ta ngatji-la ijyee ko'sín kitsjà-la tsa'ba jñà xitā jchínga-la nga naxindá-la kitso-la. ²⁹Nga jè Nainá mì kì tsa tì fa'án-ni jè kjotjò ra tsjá, tì'koa mì tsa tì faháxìn-ni 'én-la koni 'sín nga chja. ³⁰Jìòn, 'koaá tì'sín ki'nià 'kia nga tì'sa kjotseé, mì kì inihitjasòn-la Nainá. Tanga 'ndi 'ndi, jè Nainá mahimakeé-no, ta ngatji-la nga mì kì isihitjasòn jñà xitā Israel. ³¹Jè nichjin 'ndi 'ndi, jñà xitā Israel mì kì ìnchisíhitjasòn-la Nainá; kii jìòn itjábé-no kjohimatakòn-la Nainá mé-ni nga jñà xitā Israel skehimatakòn-te-ni. ³²Nga jè Nainá xá ko'sín tsikítsahijyo'nó-ni nga'tsi xitā nga mì kì kii'nchréhijon, ko

xit̄a Israel, k̄o ra mì tsa xit̄a Israel, mé-ni nga 'kiā k̄ama askan-nioo, ngásòn ngáyaá kohimake-ni nga'tsìdò.

³³Mé t̄a 'n̄ó tse ma-ni kjoachjine ra t̄jín-l̄a Nainá k̄o kjobítsjen ra t̄jín-l̄a; nijngo xit̄a ra ma kochiya-l̄a kó'sín kosòn-l̄a k̄o kó'sín t̄jín kjòn-ni kjoa ra 'sín. ³⁴¿A t̄jín jngo xit̄a ra machiya-l̄a kó'sín t̄jín kjòn-ni jè kjobítsjen ra t̄jín-l̄a Nainá? ¿A ra t̄jín jngo xit̄a ra koma tsjá-l̄a 'én Nainá? ³⁵¿A t̄jín yá ra kitsjà ítjòn-l̄a, mé-ni nga jè Nainá s̄ikáfa-l̄a askan-ni? ³⁶Nga'tsì tsajmì ra t̄jín, jè Nainá tsikínda, jè t̄jíkínda-l̄a nga títsajnakon, k̄o jè tímachjeén-l̄a koni 'sín nga jè mejèn-l̄a.

Jè Nainá jeya katijna skanda ta mé nichjin-nioo. Kó'sín katama.

Kó'sín 'sieén 'kiā ijye jè Nainá chja'nda-ná

12 ¹Koaá ma-ni 'ndsé, tà ngat̄jì-l̄a nga'tsì kjohimatakòn ra t̄jín-l̄a Nainá, 'koaá 'sín bitsá'ba-najìòn nga kó'sín t̄jngatsja ijo-no Nainá koni jngo k̄jot̄jò ra t̄jñakon, ra tsje t̄jña, ra nda sasén-l̄a Nainá. J̄nà kjoa k̄i, jeyaá síkijna Nainá 'kiā nga ngi koó inima-no k̄o ngi koó kjobítsjen-no s̄it̄jasòn-l̄a. ²Kì kó'sín mangí-koo ijo-no koni 'sín t̄jín k̄jot̄éxoma ra t̄jín ya isà'nde; t̄ixit̄seya jè kjobítsjen-no mé-ni nga katafat̄jìya-l̄a kó'sín sijchá ijo-no mé-ni nga jcha-no mé kjoa ra mejèn-l̄a Nainá, koni j̄nà kjoa ra nda t̄jín, ra ngi kixi t̄jín, k̄o ra ngi nda sasén-l̄a Nainá.

³A'ta 'tse xá ra 'an kjongatsja, 'koaá 'sín tíxian-no nga jngó jngó-no: k̄i isa 'n̄ó 'nga mahíkoo jè kjobítsjen-no koni 'sín t̄jínè-l̄a nga s̄ikítsjen; nda k̄jón-ní t̄ikítsjen koni 'sín bijchó chib̄a-l̄a k̄jonda ra kitsjà-no Nainá 'kiā nga kjokjìin-no a'ta 'tse Cristo. ⁴Koni 'sín t̄jín jè ijo-ná nga k̄jín skoya t̄jín-ni, tanga kja-t̄jín kja-t̄jín xá-l̄a nga jngó jngó; ⁵'koaá 'sín t̄jín ra a'ta tsajién nga 'n̄ó k̄jìn ma-ná, tanga ta jngoó ma-ná ra a'ta 'tse Cristo; 'koaá 'sín k̄indaba'né xàngieé koni 'sín nga itsabá'n̄ó xákjién ijo-ná.

⁶Koni 'sín kjomejèn-l̄a Nainá nga k̄jìn skoya xá kitsjá-ná nga jngó jngó-ná, jè xit̄a ra ki'tsì xá-l̄a nga kichja ngajo-l̄a Nainá, 'koaá 'sín katachja koni 'sín nga makjìin-l̄a. ⁷Tsa jè xá ki'tsì-l̄a nga kosik̄o'ta xit̄a, kó'sín kata'sín; k̄o tsa jè xá it̄jábé-l̄a nga k̄okón-ya, kó'sín katakón-ya. ⁸Jè ra it̄jábé-l̄a xá nga síje ikon xit̄a, kó'sín kata'sín; jè ra ma-l̄a nga síka'bí tsajmì, ngi koó

inìma-la nga katasíka'bí; jè ra xá ítjòn kjongatsja, nda kjón katasíhitjasòn; jè ra basìko jñà ra tsìn-la, ngi koó kjotsja-la nga katabasìko.

⁹ Ngi koó inìma-no nga tsjacha 'tiaàn xàngioo. Tináchrjengio jñà kjoa ra 'cho tjín; jè tangítjngi-la kjoa ra nda tjín. ¹⁰ Tsjacha 'tiaàn xàngioo koni 'sín nga 'ndsè chiba; nda jchaxkón xita xàngioo nga jngó jngó; jñà isa nda tikíhijyo ítjòn nga jngó jngó xita. ¹¹ Kì tà chjàn ni'tsè-koo jè xá ra 'tse Nainá, ngi koó inìma-no ko ngi koó kjotsja tixá-la Na'ín-ná. ¹² Tsja 'tè-la takòn a'ta 'tse kjoa ra inchihiñá-la; katachíkjoa-la jè inìma-no ra a'ta 'tse kjohi'in ra inchinikjioón; nichjin nchijón titsa'ba-la Nainá. ¹³ 'Tii-la mé ra machjeén-la jñà xita-la Nainá; tsjacha 'tiaàn jñà xita ra bijchó ya ni'ya-no.

¹⁴ Tijé-la Nainá nga katasíchikon'tin jñà xita ra 'cho síko-no; kì tà chjàn kjohi'in níjé'tion. ¹⁵ Títsjakoo jñà xita ra tsja tjín-la, ko tixten-koo ndáxkòn jñà ra ndáxkòn inchibíxten. ¹⁶ Nda tijngo kjobítsjen-no nga jngó jngó-no; kì tà chjàn 'nga ikon 'nià; yaá tjahijtakoo jñà ra xita ima; kì tà chjàn 'nó chjine nachrjengio ijo-no. ¹⁷ Jñà xita ra 'cho síko-no, kì tà chjàn 'cho nìko ngajo-no; ndaá 'tiaàn ya ngixkòn nga'tsi xita. ¹⁸ Skanda kó'sín tjen jiòn bako-no, jiòn tjínè-no nga 'nchán kítsajnakoo nga'tsi xita. ¹⁹ Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no 'kia nga mé ra koma'tion kì tà chjàn jiòn nijndà-no; ta isaá yaá tìngatsja jè Nainá jè kjoa-no mé-ni nga jè Nainá katakosòn-la a'ta 'tse kjohi'in; nga jè xajon-la Nainá, 'koaá 'sín tsó: “Aán ra be nga kindájín-la xita, 'aán tsja-la chí-la, tsó Na'ín-ná.” ²⁰ Tí'koaá tsò-te: “Jè xita ra mì kì nda báko-li, tsa tsìn-la tsajmì ra kjine, 'ti-la, tsa xándá-la, 'ti-la nandá ra kata'bi; 'kia nga kosikii, ngi nga kohiní isén-la koni xó'bí nga kosabà-la.”

²¹ Kì jè kjoa ra 'cho tjín síkijne-no, ta isaá jè 'tiaàn kjoa ra nda tjín mé-ni nga síkijne-la kjoa ra 'cho tjióon.

Kó'sín machjeén nga kina'yahijòn-la jñà ra xitaxá

13 ¹ Nga'tsi xita nda katasíhitjasòn-la jñà ra xitaxá, tà ngatji-la tsìn jngo xita ra xá tjín-la ra mì a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni; ko nga'tsi jñà xita ra tjín-la xá, jè Nainá xá ko'sín tsikítsajna-ni nga xitaxá ma. ² Koaá ma-ni jñà xita ra sitája-la kjotéxoma-la xitaxá, kondraá títsajna-la jñà xita ra xá Nainá tsikítsajna-ni; jñà xita ra ko'sín sitája, tijñà bátsji-ila

kjohi'in ijo-la. ³ Jñà xitaxá, mì tsa ki xá títsajna-ni nga jñà kincháxkón-la xitá ra nda 'sín, ta jñá-ní xitá ra 'cho 'sín; tsa mejèn-li nga mì kì kiskón-la jñà xitaxá, nda 'tìn, kò jñà xitaxá ndaá sikhjina-li. ⁴ Nga jñà xitaxá, xá 'tse Nainá-ní ra inchisín mé-ní nga nda kijna-ni ra ji; tanga tsa 'cho tjín kjoa ra tji'nì, tiskón-ní. Nga mì tsa ta ya-ni nga xá tjín-la xitaxá; jñà xitaxá, tjí'ndeé-la nga tsjá-li kjohi'in. Nga xá-la Nainá inchi'sín nga nda kiindajín-la xitá kò nga tsjá-la kjohi'in xitá ra 'cho 'sín. ⁵ 'Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga nda kjòn sihitjasén koni 'sín tsò xitaxá, mì tsa tà ki-ni nga kjohi'in tsjá-ná; ta ki-ní nga xá 'koaá 'sín tjínè-la nga sihitjasén. ⁶ 'Koaá ma-ni nga kò'sín katamachjí jè ton ra síjé xitaxá, nga jñà xitaxá, 'koaá 'sín inchisíhitjasòn-la Nainá nga nichjin nchijón-ní kií xá inchi'sín. ⁷ Tíchjí ijye tsa mé ra tjen-no; jè ra tjen-la ton ra síjé xitaxá, kátíchjí; jè ra tjen-la tsajmì ra machítjì, katabíchítjì-te; jè xitá ra machjeén-la nga jchaxkón, kata'yaxkón; jè xitá ra machjeén-la nga nda kináchrjengi, kò'sín nda tináchrjengio. ⁸ Kì tà chjàn yá ra tsjen'tin-la; tanga tjín jngo kjoa ra machjeén nga mì kì jchaàjin-ná nga tjen'tin-ná, jè-ní nga tsjacha 'sieén xàngieé. Nga jè xitá ra tsjake xákjién, ijyeé tíshítjasòn ijye Kjotéxoma. ⁹ Jñà kjotéxoma, tsó-ní: “Kì kjoachijngi 'nì, kì xitá nì'kin, kì chijé 'nì, kì 'én ndiso nakjí, kì xàngioo maxitakòn-cha.” Nga'tsi kjotéxoma kii, kò tsa mé kjotéxoma-isa-nioo, yaá majngoko ijye-ni ra tsò: “Tsjacha 'tìn jñà xitá xàngii nga koni 'sín nga tsjachi ijo-li.” ¹⁰ Jè ra kjoatsjacha, mì tsa 'cho síko jñà xàngieé; jè ra tsjake xitá xákjén ijyeé nda tíshítjasòn Kjotéxoma.

¹¹ Kò'sín 'sieén koni 'sín nga tíxin-no. Ijyeé inchi'ya-ná jè nichjin ra titsajneé 'ndi-ni. Ijchò-la chiba-la nga si'ká-lá ijo-ná, nga ijyeé 'ñó tímachraña'tá-ná nichjin nga jngo kjá kitsajnandieé ra kjoa 'tse jé-ná, koni 'kia nga ti'sa kjokjiín-ná a'ta 'tse Cristo. ¹² Ijyeé 'ñó nitjen, ijyeé tímachraña nga 'se isén nga ijngo-isa nichjin xitse kitsajneé. Kináchrjengieé nga'tsi kjoa'cho ra ma ñánda nga jñò chon kò kitsajnandéé koni jngo chíchàn ra kjábé kicha-la; jién chjábé nga'ñò-la Nainá ra tsjá-ná ya ñánda nga isén chon. ¹³ Machjeén-ní nga nda kjòn sijché ijo-ná nga ngi iseén kimeé. Mì kì machjeén nga bato 'ñó sisieén ra 'sí. Mì kì machjeén nga xitá 'chi komeé. Mì kì machjeén nga íchjín kjóhijtakeé, kò mì kì ma jndíi ján 'seé-ná

íchjín. Mì kì machjeén nga xítà kixkàn-keé. Kò mì kì machjeén nga kjoaxítakòn kohíjcha-lá jñà xítà xàngieé. ¹⁴'Koaá 'sín katatsíjen jìòn koni 'sín 'ki Cristo. Kì tà chjàn jñà 'bì-la ijo-no koni 'sín tjín kjoa'cho ra mejèn-la.

**Kó'sín mì kì machjeén nga ta jñá jchítiya-ná
kjoa ra mì tsa 'ñó chjí-la**

14 ¹Nda jchíkoo jñà xítà xàngioo jñà ra mì tjíngo ikon mé kjoa ra jí'nde-la nga 'sijn; kì tà chjàn jñà kjoa chitiya-no, ni'sín mì kì mangásòn kjóbítsjen-no jñà kjoa ra 'sín. ²Tjín xítà ra kò'sín síkítsjen nga ma chine nga'tsi tsajmì ra tjín; tí'koaá tjín-te xítà ra mì kì makjíin-la tsa maá chine ijye tsajmì ra tjín; tà jñá kjine tsajmì ra majchá ya ajin nangi. ³Jè ra kjine ijye tsajmì ra ma chine kì tà chjàn bachrjengi jè ra mì kì taxkì kjine ijye tsajmì, kò jè ra mì kì ma-la taxkì kjine ijye tsajmì, kì tà chjàn chjajno-la jè ra ma-la kjine ta mé-nioo; nga jè Nainá ijyeé iskábétjò nga i'ndí-la tsò-la. ⁴¿Yá-ni ra jí nga jí nikinda-ni chí'nda ra kí'íi? Kinda 'tseé Nainá ra ni-la ma chí'nda rákìi tsa kixi tíjna, kò tsa mì kixi tíjna. Kókixiyaá-ni, nga jè Na'ín-ná tseé nga'ñó tjín-la nga ma kixi síkíjna.

⁵Tjín xítà ra tsò: Tjín nìchjin ra isa xkón koni jñà nìchjin ra i'kaa. Kò tjín ra tsò: Jñà nìchjin, ta ngásón kjòn nga nìchjin nchijòn. Nga jngó jngó xítà, 'koaá 'sín nda katíngo-la ikon koni 'sín tsò-la kjóbítsjen-la. ⁶Jñà xítà ra fahájin jngo nìchjin nga bexkón, jeyaá síkíjna Nainá; kò jñà xítà ra tsò nga ta ngásòn ngáyaá jñà nìchjin, tí'koaá jeyaá síkíjna Nainá. Jñà xítà ra kjine ijye ta mé tsajmì-nioo, a'ta 'tse Nainá-ní nga kò'sín kjine, nga tsjá-la kjonda Nainá nga tsò-la: “Tse kjonda kata'se-li”; kò jñà xítà ra mì taxkì kjine tsajmì, tí'koaá a'ta 'tse Nainá-ní nga mì kì kjine, kò tí'koaá tí'sín chja'ta-la Nainá.

⁷Jién, 'kia nga titsajnakeen, mì tsa ki-ni nga jién jeya síkíjneé ijo-ná. Kò 'kia nga kiyé, mì tsa ki-ni nga jeya síkíjneé kjobiya-ná. ⁸Tanga kíí xá titsajnakon-ná nga jè Nainá, jeya kíjna. Kò 'kia nga biyeeé, kíí kò'sín biya-ná nga jè Nainá jeya katijna. Tsa titsajnakeen, kò tsa kiyé, jè Nainá jeya kíjna, nga a'ta 'tseé titsajna-ná. ⁹'Koaá ma-ni nga 'ken jè Cristo, kò akjòn jaáya-ila nga tsikijnakon-ni, mé-ni nga jè kama Ni-la jñà xítà ra ijye 'ken, kò ra takó títsajnakon.

¹⁰Tanga jì ra nakjoájno-là 'ndsi, ¿mé-ni kò'nìa-ni? Tì'koaá jì ra nachrjengi 'ndsi, ¿mé-ni kò'nìa-te-ni? Nga nga'tsi-ná, kijcho kincheé ya ngixkòn Nainá nga jè kùndajín saba-ná. ¹¹'Koaá 'sín tji'ta jè xajon-là Nainá:

Tíjnakon-ná tsó Na'ín-ná;
nga'tsí xita ya kinchaxkónchi'ta-na
kò nga'tsí kòkító nga 'an-ná ra Nainá.

¹²Nga nga'tsí-ná 'kíí-lá kinda jè Na'ín-ná nga'tsi kjoa ra ki'nié 'kia nga ì tsikitsajneé ì isà'nde.

¹³Kíí jnchro-ni nga mì tì xàngieé kinákjoajno-lá; ta isaá jnchro ndaá síkítsjeén nga mì kò'sín 'sieén jè kjoa ra síkítsón-ya koni 'sín makjiín-là xàngieé, mé-ni nga mì tsa ta kotjín-ni kjoa ra india skajin-ni jé. ¹⁴'An, koni 'sín nga makjiín-na a'ta 'tse Cristo Jesús, 'koaá 'sín fiya-na nga ngi kixíí kjoa nga nga'tsi tsajmì ra ma chine, tsìn-jìn ra xkón-ni nga chineé. Tanga tsa yá ra kò'sín makjiín-là nga tsò: tjín i'ka tsajmì ra xkón-ni nga ma chine, ta a'ta 'tse-ní nga xkón-ni.

¹⁵Tanga tsa ta kíí-ni ngatjì-là tsajmì ra chinì, jè 'ndsi 'choó kama-là, jè kjoa ra tji'nì mì tsa tì kjotsjacha-ni; kì tà chjàn bi'nde-jìn nga kjítsón jè 'ndsi ra jè Cristo 'ken-tjì ngajo-là nga ta ngatjì-là jñà tsajmì ra chinì. ¹⁶Kì kotjín kjoa ra 'nià, mé-ni nga mì tsa jñà xita kichjajno-là kjoanda ra makjiín-no. ¹⁷'Kia nga jè Nainá tibatéxoma-ná, mì tsa ki ra 'ñó chjì-là mé ra 'sieé kò mé ra chjineé; jè-ní nga kixì kítsajneé, nga 'nchán kítsajneé, kò nga 'se-ná kjotsja; jñà kjoa kii, ra tsjá jè Inìma Tsje-là Nainá. ¹⁸Jñà xita ra kò'sín sihitjasòn-là jè Cristo jñà kjoa kii nda sasén-là Nainá, kò nda kitjongi ya ngixkòn xita.

¹⁹Kíí machjeén-ní nga jè kongítjìngi-lá kjoa ra 'nchán síkítsajna-ná kò nga kisisìkò kañé xàngieé a'ta 'tse kjoa ra makjiín-ná. ²⁰Kì tà chjàn xá-là Nainá nikitsónì ra ta jè ngatjì-là tsajmì ra chinì. Kixíí kjoa, nga'tsi tsajmì ra tjín, tsje-ní. Tanga, jé ra 'cho tjín 'kia nga tà ngatjì-là jè tsajmì ra chinì sìkítsón-jìn kjoa ra kò'sín makjiín-là xita xàngii. ²¹Isaá nda-ni, kì tà chjàn ijo chjini, kì tà chjàn xán 'yì, kò kì mé kjoa ra 'ni jè ra sìkítsón-jìn jè kjoa ra makjiín-là 'ndsi. ²²Koni 'sín makjiín-li a'ta 'tse kjoa kii, tà jíí tijin-takìn kò Nainá. ¡Mé tà nda-là jè xita ra kò'sín 'sín koni 'sín nga makjiín-là kò mì kì askan síkájno-ni jñà kjoa ra 'sín! ²³Jè ra jò tjín-là 'kia nga mé tsajmì ra kjine, nga mì kì tsa tjìngò-ni ikon nga kjine, jé

tíbánè-là ijo-là. Jngo xità, tsa jè kjoa ra 'sín, mì kì tjiŋgo ikon nga nda tjin ya ngixkɔn Nainá, tíbátsji-jé-ní.

Kó'sín matsja-là a'ta 'tse Nainá jñà ra mì tsa xità judío

15 ¹Jièn ra ijye 'nó tincheé koni 'sín nga makjiín-ná a'ta 'tse kjoa ra tji'nde-ná nga 'sieén, machjeén-ní nga ti'koa kichíkjoako-ná jñà xità ra kó'sín makjiín-là nga mì kì tji'nde-là mé kjoa ra 'siin. Mì tsa tà jñà kjoa ra nda sasén-ná kjótsjieé. ²Nga jngó jngó-ná machjeén-ní nga jè kó'sieén kjoa ra nda tjin ra sasén-là xità xàngieé ra kjonda 'tse-ni, mé-ni nga kihijin-isa-ni kjobítsjen-là a'ta 'tse kjoa ra makjiín-là. ³Nga ti'koaá jè Cristo mì tsa jñà tsakátsji kjoa ra nda isasèn-là ijo-là; ta isáá a'ta 'tseé itjasòn koni 'sín tíchja jè xajon 'tse Salmo nga tsò: “Jñà 'én 'cho ra kiichajajno-li xità, sabá 'aán kiskanè-na.” ⁴Jñà 'én ra isinda nga ti'sa kjoatseé, kíí xá isinda-ni nga jièn kòkòn-ya-ná, mé-ni nga jè xajon ra tji'ta 'én-là Nainá siije ikon-ná, kò kosìko-ná nga kixi kinchieé mé-ni nga jchíña-lá kjonda ra nchrabá-ni 'tse Nainá. ⁵Nainá ra ma-là síje ikon-ná kò ma-là basìko-ná nga kixi minchieé, kó'sín jngo kjobítsjen katatsjá-no nga jngó jngó-no koni 'sín nga kitsò jè Cristo Jesús, ⁶mé-ni nga nga'tsi-no ngásòn tajngo jta jeya síkijna jè ra Nainá kò ra Na'in tsò-là Jesucristo ra tijná ítjòn-ná.

⁷Koaá ma-ni, kó'sín chjíbétjò jìdòn xàngioo nga jngó jngó-no, koni 'sín nga iskábétjò-no jè Cristo mé-ni nga jeya kijná-ni Nainá. ⁸Koaá xin-no, jè Cristo Jesús, kíí xá 'ji-nì nga 'ji síxájin-là jñà xità judío ra tji'ta chiba ijo-là nga tsakón kjoakixi 'tse Nainá, kò nga jíí síhitjasòn koni 'sín ijye kitsjà-là tsa'ba Nainá jñà xità jchínga-là kjoatseé. ⁹Kò kíí xá 'ji-te-ni, mé-ni nga jñà ra mì tsa xità judío, jeya síkijna-ni Nainá ta ngatji-là kjohimatakòn ra tjin-là, koni 'sín tíchja xajon ra tji'ta 'én-là Nainá nga tsò:

'Koaá ma-ni nga 'an, jeyaá síkijna ya ajin-là xità naxindá ra mì tsa xità judío

kò se-náa a'ta tsaji jè 'én ra nda tsò.

¹⁰Tji'ta-te nándà nga tsò:

Jìdòn ra mì tsa xità judío 'mì-no, tsjaá 'tè-la takòn kò xità naxindá-là Nainá.

¹¹Ti'koa tíchjaá nándà nga tsò-te:

Nga'tsi ra mì tsa xità judío 'mì-no jeya tikijna jè Na'in-ná,

kō nga'tsì naxindá, 'nga katasíkjina Nainá.

¹²India tíchja-isa ya xajon 'tse Isaías nga tsò:

Yaá kitjo'ta jngo-ni jts'én ya tje-lá Isaí ra kotèxoma-lá jñà
ra mì tsa xitá judío,

kō jè jts'én rakìi koà'ta ikon, jñà ra mì tsa xitá judío nga
skoóna-lá.

¹³Nainá ra fa'tatakén nga ma chiñá-lá kjonda-lá, tse
katatsjá-no kjotsja-lá kō kjoa'nchán-lá, jìòn ra makjiín-no a'ta
'tse. Kō jè nga'ño ra tjín-lá Inìma Tsje-lá, katasiko-no nga isa
nda kjó'ta takòn nga jchíñakjoa-la jè kjonda-lá.

Kó'sín kisíxáko jè Pablo ra mì tsa xitá judío

¹⁴Tanga jìòn 'ndsè, tjíngoó takoàn ra a'ta tsajiòn nga 'ño
tjín-no kjonda kō nga nda machiya-no tà mé kjoa-ni, nga
maá-no jìòn sikixiya xitá xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁵Ndí
'ndsé, 'koaá 'sín tíbindá-no jè xajon rakìi nga 'ño kítsja-lá
takoàn nga tíchjà kixi-no koni 'sín tjín ra ngi kjohixi mé-ni
nga mì kì sijchaàjin-no jè 'én ra tjí'ta xajon ra tísikásén-no.
Kíi kō'sín tísikítsjen-no nga 'aán kitsjà-na kjotjò-lá Nainá nga
kitsjà xá-na, ¹⁶nga chi'nda-lá Jesucristo kōma ya ajin-lá jñà ra
mì tsa xitá judío. Jè xá ra kitsjà-na Nainá, jè-ní nga nda sixáko
'én xitse-lá Nainá ra nda tsò, mé-ni nga jñà ra mì tsa xitá
judío, katakjábétjò Nainá koni jngo kjotjò ra nda sasén-lá, jñà
ra ijye Inìma Tsje-lá Nainá isitsje.

¹⁷Koaá ma-ni nga 'ño tsja tjín-na jè xá ra tí'siaan a'ta 'tse
Nainá koni 'sín nga tíschjeén-na jè Cristo Jesús. ¹⁸Nímé kjoa
tjín ra taxkì tíchjàa, ta jé-ní koni 'sín tísíko-na jè Cristo nga
'an tíschjeén-na nga tíxáko jñà ra mì tsa xitá judío mé-ni
nga sihitjasòn-ni koni 'sín mejèn-lá Nainá. 'Koaá 'sín tíma
koni 'sín nga tíchjàa kō nga tí'siaan, ¹⁹nga tí'yaá-lá nga'ño-lá
kjoxkón ra bakón kjoajeya-lá Nainá kō nga'ño-lá Inìma Tsje-lá
Nainá. Nga kō 'sín ijye nda ísiká'bísòon jè 'én xitse ra nda tsò
a'ta 'tse Cristo ítsiki'tsiá kjòn-na ya Jerusalén kō nga tíjngo
skanda ján Ilírico. ²⁰Kō 'koaá 'sín ítsikiné-lá ijo-na nga mì tsa
ya tsi'kènjmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ya i'nde
ñánda ijye ki'senajmíya ra a'ta 'tse, mé-ni nga mì 'an kokon-yá
nda-lá jñà xitá ra asa kíi'nchré a'ta 'tse Cristo ra kjí'í xitá
tsi'kènjmí-lá. ²¹'Koaá 'sín tí'siaan koni 'sín tíchjà jè xajon ra
tjí'ta 'én-lá Nainá nga tsò:

Jñà xit̃a ra mì yá tsi'kénajmíya-la ra a'ta 'tse, ske-ní;
ko jñà xit̃a ra kjè mé 'én 'nchré ra a'ta 'tse, kochiyaá-la.

Kó'sín jè Pablo mejèn-la kiji ya Roma

²²Tà ngatji-la xá ra tí'siaan, kjokjin 'ka satéchjà-na nga mì ma fijkon-no. ²³Tanga 'ndi 'ndi, ijyeé ijyehe'tà xá-na i i'nde ñánda tsá'ba; ti'koaá kjo kjín nó tjin-ni nga mejèn-na fijkon-najion. ²⁴'Kia nga kjiáan ján España, mején-na nga akjòn ya ijkon-no. Mejèn-na nga skexkon-no 'kia nga kjoáható mé-ni 'kia nga ijye jchibanajmí jngohjíteé, kama kisikò-nájion nga kjín-isa ñánda tífia. ²⁵Tanga 'ndi 'ndi, yaá tífia ya Jerusalén nga tífiko jngo-la nga'ño jñà xit̃a-la Cristo ra ya títsajna. ²⁶Nga jñà xit̃a-la Nainá ra títsajna ya Macedonia ko Acaya, 'koaá 'sín kjotsja-la nga tsikíxkó jngo nga'ño ra kjotjò 'tse naxindá-la Cristo ra xit̃a ima ra títsajna ya Jerusalén. ²⁷Ngí ta kjotsja 'tse-ní nga ko'sín kitsjà. Nga tjen'tin-te-la kjonda. Tsa jñà xit̃a ra mì tsa xit̃a judío, 'koaá 'sín isakò-la kjonda ya ajin inima-la ra ta ngatji 'tse xit̃a judío, ti'koaá tjinè-te-la nga kosikò ngajo-ni a'ta 'tse nga'tsi tsajmì ra kochjeén-la ijo-la jñà xit̃a judío. ²⁸'Kia nga ijye kjehe'tà kjoa kii nga ijye singátsja jè kjotjò ra 'koà-la ra ijye kjóxkó, akjòn 'kiaá kjoáato-no 'kia nga kjián ján España. ²⁹Be-ná nga 'ño nda siichikon'tin-ná Cristo 'kia nga kijchòjkon-no.

³⁰Tanga 'koaá 'sín bitsá'ba-no a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná ko a'ta 'tse kjotsjacha ra tsjá-ná jè Inima Tsje-la Nainá, tinákjoa'ta-la Nainá ra a'ta tsa'an, jion ra ndí 'ndsé xin-no, ³¹mé-ni nga kosikò-na Nainá a'ta 'tse xit̃a ra mì kì makjiín-la ra títsajna ya Judea ko mé-ni jè kjotjò ra tífiko-la xit̃a-la Cristo ra títsajna ya Jerusalén nda katasasén-la; ³²mé-ni nga, tsa ko'sín mejèn-la Nainá, nda kijchòjkon-no nga ngi koó kjotsja-na síkjáyako-no. ³³Jè Nainá ra tsjá-ná kjo'nchán katijnako-no nga'tsi-no. Ko'sín katama.

Kó'sín síhixo'ta jè Pablo nga'tsi xit̃a ra ijye bexkon

16 ¹'Koaá 'sín tísikásén-no jè tichjeé Febe ra tjin-la xá ya naxindá-la Cristo ra tíjna ya naxindá Cencrea. ²Nda chjibétjò tichjeé rakii koni jngo xàngieé ra ti'koa makjiín-la a'ta 'tse Cristo nga 'koaá 'sín bakèn-la ra xit̃a-la Cristo ma; ko tisikoo ni'sín ta mé ra kochjeén-la nga jè

xàngieé rākìi, 'nó kjo kjin xitá basìko, skanda 'an tì'koaá tsasìkoó-te-na.

³Tìhixo'tá-ná jè Priscila ko Aquila jñà xitá ra taña iníxákjo-jin a'ta 'tse Cristo Jesús. ⁴Jñà xitá kii, kjameé kisi'ken-tji ngajo-na ijo-la; ko mì tsa ta 'an-jiàan ra koxin-la nga Nainá ra kíchjí-la, tì'koaá tì tsò-ni nga'tsi xitá naxindá-la Cristo, jñà ra mì tsa xitá judío. ⁵Tì'koaá tìhixo'tá-ná jñà xitá naxindá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-la Priscila ko Aquila. Tìhixo'tá-ná Epeneto ra 'nó matsjake nga jè kjokjiín ítjòn-la a'ta 'tse Cristo ya nangi Acaya. ⁶Tìhixo'tá-ná jè María, jè chjoón ra 'nó nda isíxá ra a'ta tsajiòn. ⁷Tìhixo'tá-ná jè Andrónico, ko jè Junias ra xitá xàngia ma, ra taña tsikitsajna-jin ya ndayá; jñà xitá kii, 'nó nda 'yaxkón-la ya ajin-la xitá ra tsikíxáya-la Cristo, ko isaá ítjòn kijtsexkon jè 'én-la Cristo koni 'an. ⁸Tìhixo'tá-ná jè Amplias, jè xitá ra 'nó matsjake a'ta 'tse Na'ín-ná. ⁹Tìhixo'tá-ná jè Urbano, jè ra taña níxá-jin a'ta 'tse Cristo Jesús, ko jè Estaquis ra tì'koa 'nó matsjake. ¹⁰Tìhixo'tá-ná jè Apeles, jè ra ijye kòkitsò Cristo nga xitá kixi-ní; tì'koa Tìhixo'tá-ná jñà xitá ra ya títsajna ni'ya-la Aristóbulo. ¹¹Tìhixo'tá-ná jè Herodión ra xitá xàngia ma; tì'koa Tìhixo'tá-ná jñà xitá ra tji hijyo ya ni'ya-la Narciso ra nda kji'ta ikon Na'ín-ná. ¹²Tìhixo'tá-ná jè Trifena, ko jè Trifosa, jñà íchjín ra 'nó nda síxá-la Na'ín-ná, ko jè tichjeé Pérsida ra 'nó tsjacheé ra tì'koa 'nó nda síxá-la Na'ín-ná. ¹³Tìhixo'tá-ná jè Rufo ra xá jahjín-ni Nainá, ko tìhixo'ta-te-ná jè na-la ra koni tsa na-na ma. ¹⁴Tìhixo'ta-te-ná jè Asíncrito, ko jè Flegonte, ko jè Hermas, ko jè Patrobas, ko jè Hermes, ko tìhixo'ta-te-ná jñà xitá 'ndsé ra ya títsajnakò. ¹⁵Tìhixo'ta-te-ná jè Filólogo ko jè Julia, jè Nereo, ko jè ndichja, ko jè Olimpas, ko nga'tsi xitá ra makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajnakò. ¹⁶Ngi koó inìma-no tikjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no. Nga'tsi xitá naxindá-la Cristo ra i títsajna síhixo'ta-no.

¹⁷Ndí 'ndsè, 'koaá 'sín tìbitsá'ba-no nga chítsijen-la jñà xitá ra síjòya ko ra síkítsón-jin koni 'sín makjiín-no ra kondra fì-la jè kjobítsjen ra ichitá'yá jiòn. Tìncha'tàxìn-la jñà xitá kii. ¹⁸Jñà xitá kii, mì tsa Na'ín-ná Jesucristo síxá'ta-la, ta ijo-laá síxátji nga 'én sin 'én nda chja nga kondacha-la inìma-la jñà xitá ra mì kì nda machiya-la. ¹⁹'An matsjaá-na ra a'ta tsajiòn, nga ijyeé nda na'yá-la nga maá-no nda nihitjasòn; tanga 'an

mejèn-na nga xit̃a chjinee katama jiòn ra a'ta 'tse kjoa ra nda tjin. Kò jngo kjá nímé ra kjoa'cho katama-no. ²⁰Machrañaá nìchjin nga jè Nainá ra tsjá-ná kjoa'nchán, ngi skiíxoba jè xit̃a-níí nga tsjá-no nga'ñó nga ma sikijne-la. Jè kjonda-la Na'ín-ná Jesucristo katijnako-no.

²¹Tísíhixo'tá-no jè Timoteo jè ra taña níxákjo-jin; ti'koa síhixo'ta-no jè Lucio, kò jè Jasón, kò jè Sosípater jñà ra xit̃a xàngiaa ma.

²²'An ra Tercio 'mì-na ra tíbindáa jè xajon rakìi tísixó'tà-no ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

²³Ti'koa tísíhixo'tá-no jè Gayo; 'an íí tijná-naa ya ni'ya-la ñánda nga maxkóya nga'tsi xit̃a naxindá-la Cristo. Ti'koa tísíhixo'tá-no jè Erasto ra bítjò ton 'tse ni'ya masen 'tse naxindá; ti'koa tísíhixo'tá-no jè 'ndsé ra 'mì Cuarto.

²⁴Kjonda-la Na'ín-ná Jesucristo katijnako-no nga'tsi-no.

'Én ra fehe'ta-ni

²⁵Jeya katijna jè Nainá ra tijnako-no ra tsjá-no nga'ñó nga ma-la kixi síkítsajna-no, koni 'sín tsò 'én xit̃se ra nda tsò ra 'an bakon-yáa ra ijye ki'senajmíya-no a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo. Ijyeé tí'ya-la jè kjoa'ma-la Nainá ra isijna'ma skanda nìchjin kjotseé, ²⁶tanga 'ndi 'ndi, ijyeé kijcha-la koni 'sín tíchja jè xajon tsje ra tsikínda jñà xit̃a ra kiìchja ngajo-la Nainá kjotseé, nga 'koaá 'sín kitsjà kjohixi jè Nainá ra tijná nda skanda ta mé nìchjin-nioo. Jè kjoa ra tsikí'ma Nainá tsiki, ijyeé kò'sín ki'senajmí ijye-la xit̃a nga tjiítsa isà'nde mé-ni nga katasíhitjasòn-ni koni 'sín makjiín-la.

²⁷¡Tà jè tajngoó-ni Nainá kò tà jé-ní ra 'ñó chjine, tà jé kata'se-la kjoajeya a'ta 'tse Jesucristo skanda ta mé nìchjin-nioo! Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-la xítà naxindá-la Cristo ra títsajna ya Corinto

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xítà Corinto

1 ¹Koaá 'sín tísikásén-no xajon rakii, 'an ra 'mì-na Pablo ra xá ko'sín inakjoá-na nga 'an tsikíxáya-na Jesucristo, nga 'koaá 'sín kjomejèn-la Nainá. Inchinìhixo'tá-lajin ko jè 'ndsé Sóstenes, ²jiòn ra tí'koa naxindá-la Cristo ma jiòn, ra ya titsajna ya naxindá Corinto. Jiòn, a'ta 'tse Cristo kisitsje-no Nainá, ko xá jè ko'sín tsjahíjin-no mé-ni nga xítà tsje-la koma jiòn, koni 'sín isìko nga'tsì xítà ra jeya síkíjna Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, nì'sín ta ñánda-ni nga tíjma. Jè Cristo tíjna ítjòn-la jñá xítà kii, ko jé-te ra tíjna ítjòn-ná ra jién. ³Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín nga tsjá-la kjonda Nainá jè Pablo

⁴Kji'tá nìchjin tsja-la kjonda Nainá ra a'ta tsajìon-jiòn, ta ngatjì-la jè kjonda ra kitsjà-no Nainá a'ta 'tse Jesucristo nga nda isìchikon'tin-no. ⁵Nga yaá a'ta 'tse Cristo nga tse kjonda isakò-la inìma-najiòn, koni 'sín nga nakjoá jiòn 'én-la Nainá ko koni 'sín machiya-no kó'sín nga tsò-ni, ⁶koni 'sín nga Nainá isikixiyajin ya inìma-no jè 'én nda-la Cristo ra ki'senajmí-no. ⁷Koaá ma-ni 'ndi, mì tsa tí mé kjo'tjò-la Nainá chija'ta-najiòn nga ma siitjasòn xá-la, 'kia nga ko'sín inchichiñá-la nga kj'íí india-ni jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ⁸Jé Nainá tsjá-no nga'ño skanda 'kia nga kjehe'tà nìchjin, mé-ni nga nijngo jé sakò-ni a'ta tsajìon 'kia nga kitjojen india-ni jè Jesucristo

ra tǐjna ítjòn-ná. ⁹Nainá, ngi xitǎ kixǐ-ní, síhitjasón-ní koni 'sín nga tsǎ 'én-lǎ. Xá jè ko'sín kiichǎ-najiòn nga ya kitsajnakjo-koo jìòn jè Jesucristo ra l'ndí-lǎ ma, jè ra tǐjna ítjòn-ná.

Kó'sín nga kjòjòyáá naxǐndá-lǎ Cristo yǎ Corinto

¹⁰Ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, 'koaá 'sín tíbitsá'ba-no ra a'ta 'tse Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná, nga jngoó kjobítsjen tichjeén nga'tsi-no; kǐ tà chǎn nijòya kjobítsjen-no; ta isaá 'ñó nda tǐtsajtín jnchro nga jngoó kjobítsjen kata'se-no, ko ngàsòn 'tè-la takòn. ¹¹Jìòn ndí 'ndsé, kií ko'sín tíxin-no, nga 'koaá 'sín tsi'kénajmí-na ra a'ta tsajìòn-jìòn jǎà xitǎ-lǎ Cloé, nga kjoachiti-ró tǐjn-najiòn. ¹²Kií ko'sín tíxin-no, nga jngó jngó-najiòn, tǐjn ra tsò: “'ǎn, jé Pablo fi'ta-lǎ.” Ko tǐjn ra tsò: “Jé Apolos fi'ta-lǎ ra 'ǎn.” Tǐjn ra tsò-te: “'ǎn, jé Cefas tífi'tà-lǎ.” Ko tǐjn ra tsò: “Jé Cristo fi'ta-lǎ ra 'ǎn.” ¹³¿A 'koaá ma-najiòn nga kjìn-ya ma-ni Cristo? ¿A jé Pablo ra isa'ta ngajo-no krò? Ko, ¿a a'ta 'tse 'í-lǎá Pablo nga isatíndá-najiòn? ¹⁴Tsjaá-lǎ kjònda Nainá, nga mì tsa yá xitǎ tsajìòn ra tsatíndáa ra 'ǎn, ta jé-ní Crispo ko Gayo, ¹⁵mé-ni nga nijngo-najiòn ra kixó: “A'ta 'tseé Pablo isatíndá-na ra 'ǎn.” ¹⁶Tíbitsjen-te-na nga tǐ'koaá 'aán ítsatíndá-te Estéfanos, ko jǎà xitǎ xákjién, tanga mì kǐ tǐ bitsjen-naa tsa tǐjn-isa xitǎ ra 'ǎn ítsatíndáa. ¹⁷Nga mì tsa ko'sín tsikí'tin-na Cristo nga xitǎ kotíndáa, jé-ní ra tsikí'tin-na nga jè kichǎ 'én xitse-lǎ ra nda tsò. Ko mì tsa jǎà 'én ra 'ñó chǐne ísichjeén ra tǐjn-lǎ xitǎ isà'nde mé-ni nga mì kǐ tǎhixìn-lǎ jè nga'ñó ra tǐjn-lǎ 'kia nga 'ken Jesús yǎ a'ta krò.

Yá-ni Cristo ra a'ta 'tse Nainá

¹⁸Jǎà 'én ra 'senajmíya ra a'ta 'tse Cristo nga 'ken'ta krò, ta kjoaská ma-lǎ jǎà xitǎ ra tǐjmaya ndiyá kjobiya. Tanga jién ra ìnchibítjokajieén kjohi'in, 'koaá 'sín makjín-ná nga nga'ñó-lǎ Nainá-ní. ¹⁹'Koaá 'sín tíchǎ 'én ra tǐ'ta Xajon-lǎ Nainá nga tsò:

Jǎà ra 'ñó tǐjn-lǎ kjoachǐne, 'aán ko'sín sikoo nga katachija kjoachǐne-lǎ.

Ko kochréngi-náa kjobítsjen-lǎ jǎà ra 'ñó nda machiya-lǎ.

²⁰Jñà x̄it̄a ra 'n̄ó chjine tsò-l̄a ijo-l̄a, jñà ra chjine xajon, k̄o jñà ra ma-l̄a joóya-ni kjoa ra 'tse isà'nde rak̄i, ç̄n̄anda kijí kjoachjine-l̄a 'ndi-ni? Jé Nainá ko'sín isik̄o nga kjoskáya-l̄a jñà kjoachjine-l̄a x̄it̄a isà'nde. ²¹Nainá 'n̄ó chjine ra jè; m̄i k̄i kitsjá'nde-l̄a x̄it̄a nga a'ta 'tse kjoachjine-l̄a x̄it̄a isà'nde kijtsexkon-ni ra jè. Tanga 'koaá 'sín sasén-l̄a nga bachrjekàjin kjohi'in jñà x̄it̄a ra makjiín-l̄a a'ta 'tse 'én nda-l̄a Cristo, jè 'én ra ta kjoská ma-l̄a jñà x̄it̄a isà'nde.

²²Jñà x̄it̄a judío, kjoxkón síjé nga ma kokjiín-l̄a; k̄o jñà ra m̄i tsa x̄it̄a judío, tà jé ra mejèn-l̄a nga kji'nchré 'én ra kjoachjine tjik̄o. ²³Tanga ra jin, jé 'benajmíya-jin nga krò 'ken'ta jè Cristo ra xá inikasén-ni. Tanga jñà x̄it̄a judío, ta kjoa'choó ma-l̄a a'ta 'tse jñà 'én k̄i, k̄o ta kjoská ma-l̄a jñà ra m̄i tsa x̄it̄a judío. ²⁴Tanga jñà x̄it̄a ra xá Nainá tsjahíjin-ni, ra x̄it̄a judío, k̄o jñà ra m̄i tsa x̄it̄a judío, 'koaá 'sín makjiín-l̄a nga jè Cristo, nga'n̄ó-l̄a Nainá-ní; k̄o ti'koaá kjoachjine-l̄a Nainá-ní. ²⁵Jè kjoa 'tse Nainá ra ta kjoaská ma-l̄a x̄it̄a isà'nde, isaá ta 'n̄ó kjoachjine jnchro-ni koni nga'tsi jñà kjoachjine-l̄a x̄it̄a isà'nde. Jè kjoa 'tse Nainá ra tsò-l̄a x̄it̄a nga tsin-l̄a nga'n̄ó, isaá ta 'n̄ó tjín jnchro-l̄a nga'n̄ó koni jñà nga'n̄ó ra tjín-l̄a x̄it̄a isà'nde.

²⁶Nda tikítsjen ndí 'ndsé k̄o ndí tichjeé, 'kīa nga jè Nainá xá kiichja-no, 'n̄ó chiba ma-najìon ra x̄it̄a chjine tsò-no x̄it̄a isà'nde, k̄o ti'koaá 'n̄ó chiba ma-no ra x̄it̄a ítjòn titsahijyo, k̄o ti'koaá 'n̄ó chiba ma-najìon ra ya nakjoá-no a'ta 'tse x̄it̄a ítjòn. ²⁷Tanga Nainá jñà tsjahíjin jñà x̄it̄a ra m̄i k̄i machiya-l̄a i isà'nde, mé-ni nga kosabà-l̄a jñà x̄it̄a ra tjín-l̄a kjobítsjen. K̄o jñà tsjahíjin jñà ra tsò-l̄a x̄it̄a isà'nde nga m̄i ti mé chjí-l̄a mé-ni nga kosabà-l̄a jñà ra x̄it̄a ítjòn. ²⁸Jè Nainá jñà tsjahíjin ra ima, k̄o ra bitjongi, ra tsò-l̄a x̄it̄a isà'nde nga nímé chjí-l̄a mé-ni nga kitjongi-ni jñà ra títsajna ítjòn, ²⁹mé-ni nga niyá ra ma 'nga s̄ik̄ijna ijo-l̄a ya ngixkon Nainá. ³⁰Nga jè sabá Nainá isíkítsajnakjoko-ná Cristo; ti'koaá jé-te ra koki'sin nga a'ta 'tse Cristo sakó-ná jè kjoachjine, nga jé Cristo ra x̄it̄a kixi 'sín-ná ya ngixkon Nainá, k̄o a'ta 'tse-ní nga matsje jè inima-ná, k̄o jé-ní ra tsikíchjítjì jé ra tjín-ná mé-ni nga ma bitsajnandíj-ná; ³¹mé-ni nga ko'sín katama-ni koni 'sín tíchja Xajon-l̄a Nainá ra tjí'ta 'én-l̄a nga tsò: “Jè ra jeya síkijna ijo-l̄a, ta isaá jnchro jè Nainá jeya katasíkijna.”

**Kó'sín nga jé tí'senajmíya 'én
a'ta 'tse kó'sín nga kisi'ta krò jè Jesús**

2 ¹Ndí 'ndsè kò ndí tichjeé, 'kia nga tì'sa ijchòò nānda nga titsajna jìdò nga ítsi'kenajmíya-no 'én-la Nainá, mì tsa jè 'én kíchjà-no 'én ra maxkón-la xita 'kia nga 'nchré, kò mì tsa jñà 'én ra chja xita ra 'nò tjín-la kjoachjine ísichjéén. ²Ta isaá jnchro, 'kia nga tsakátijnajin-no, ítsikijngó-la takoàan nga mì tsa k'íí kjoa ísikítsjeen; ngi ta jè kíchjà-no a'ta 'tse Jesucristo, kò kó'sín nga 'ken ya a'ta krò. ³'Kia nga ya tsakátijnajin-no, ta indakjoaá tímaá nga títsakjoon, kò sí tífatsé-na. ⁴Kò jñà 'én ra kíchjà 'kia nga tsí'kènájmíya-no jè 'én nda-la Nainá, mì tsa a'ta 'tse kjoachjine-la xita inchrabà-ni nga kjokjiín-no; ta jé Inìma Tsje-la Nainá tsakón nga'nó-la nga kò'sín kjokjiín-no 'kia nga kíchjà-no. ⁵'Koaá ma-ni, koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Nainá, mì tsa a'ta 'tse kjoachjine-la xita isà'nde nchrabá-ni; yaá nchrabá-ni a'ta 'tse nga'nó-la Nainá.

Kjoachjine ra ngi a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni

⁶Kixíí kjoa, 'én chjineé nakjoá-lajin jñà xita ra ijye kjimajchá koni 'sín nga makjiín-la a'ta 'tse Cristo. Tanga mì tsa kjoachjine 'tse xita isà'nde-jìn, kò mì tsa 'tse-jìn jñà xita ra tíhijyo ítjòn, jñà ra ta ya chija nga'nó-la. ⁷Ta jé nakjoá-jìn kjoachjine-la Nainá ra kji'ma, jè kjoachjine ra jí'ma-la ra kò'sín iskosòn-la skanda 'kia nga tikje sinda isà'nde nga jién jeya kitsajna-ná. ⁸Jè kjoachjine rakli, nijngo xita ítjòn ra tjín í isà'nde kjòchiya-la. Nga tsa kjòchiyaá-la tsiki, mì-la kì kò'sín krò tsaká'ta jè Nà'ín-ná ra 'nó jeya tíjna. ⁹Tanga, 'koaá 'sín tíchja jè Xajon-la Nainá ra jí'ta 'én-la, nga tsò:

Jè kjoa ra kjè yá be,
kò nì kjè sa yá ra 'nchré,
kò niyá ra machiya-la,
jñá kjoa kì ra tjínda-la Nainá
a'ta 'tse jñà xita ra tjín-la kjotsjacha ra a'ta 'tse jè.

¹⁰A'ta 'tseé Inìma Tsje-la nga tsakón-najin kjoa kì, nga jè Inìma Tsje-la Nainá, bátsjiya ijye-ní ta mé kjoa-nì, skanda jñà kjoa 'tse Nainá ra 'nó i'in-ya tjín. ¹¹Nga, ¿yá xita-ni ra be kó'sín tjín kjóbítsjen-la xita ra k'íí? Jngo xita, tà jé inìma-la tjíin-la kó'sín tjín kjóbítsjen-la. 'Koaá tì'sín tjín ra a'ta 'tse Nainá, niyá

ra be kó'sín t́jín kjobítsjen-la, tajngoó jè Inìma Tsje-la ra be kó'sín t́jín. ¹²Mì tsa inìma-la xita isà'nde-jìn ra itjábé-najìn, jé Inìma Tsje ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni, mé-ni nga kochiya-najìn, mé ta kjetjò-ni ra títsjá-ná Nainá. ¹³Jñá kjoa kii ra nakjoá-jìn, jñá 'én ra jè Inìma Tsje-la Nainá bakón-ya-najìn, mì tsa jè kjobítsjen 'tse xita isà'nde nichjeén-jìn. Jñá-ní ra 'tse Inìma Tsje-la Nainá nichjeén-jìn nga 'benajmíya-jìn kjoa ra 'tse Inìma Tsje-la.

¹⁴Jè ra tsìn-la Inìma Tsje-la Nainá ya ajin inìma-la, mì kì kjábé jñá kjoa ra síchiya-ná jè Inìma Tsje-la Nainá. Nga tà kjoaská ma-la. Mì kì machiya-la; nga jñá kjoa kii, ta yaá machiyajin-ná a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁵Tanga jè xita ra Inìma Tsje-la Nainá t́jnajin ya inìma-la, ndaá skoó'tajin ijye kjoa 'tse Nainá, tanga niyá ra ma skoó'tajin jè kjoa-la ra jè. ¹⁶'Koaá 'sín tíchja Xajon-la Nainá ra t́j'ita 'én-la, nga tsò: “Niyá ra be kó'sín t́jín kjobítsjen-la Na'ín-ná. Kò niyá ra ma kòkòn-ya-la.” Tanga jién, jé kjobítsjen-la Cristo t́jín-ná.

Jñá xita ra síxá a'ta 'tse Nainá ya Corinto

3 ¹Ndsé kò tichjeé, 'kia nga 'sa ítjòn, mì kì kjomà nda ítacakó-no koni tsa jñá xita ra nda tísíxájin ya inìma-la jè Inìma Tsje-la Nainá, ta 'koaá 'sín ítacakó-no koni tsa xita isà'nde 'mì-no koni tsa 'sa ixti-xó jiòn ra kjoa 'tse Cristo. ²Kif ítakon-yá-no kjoa ra mì tsa chjá t́jín, koni 'sín nìkò jñá ixti-xó ra 'sa inchibaki nga ta tsjín 'bi kò mì tsa tsajmì ra tája kjine; nga kjè kì ma-najìòn tsa kotjín ra chjinee, kò skanda 'ndi 'ndi, takó kjè kì nda fìya-no kó'sín t́jín kjoachjine-la Nainá. ³Nga takó 'koaá 'sín inchi'nià jiòn koni 'sín 'sín ra taxki xita ra bátsji kjoa ra síjé ijo-la. 'Kia nga takó t́jín-no kjoachini kò nga tjiòn chitikjòd-no, ¿a mí tsa kò'sín inchi'nià koni tsa taxki xita isà'nde ra bátsji kjoa ra síjé ijo-la? ⁴'Kia nga t́jín i'ka jiòn ra bixó: “An, xita 'tse Pablo-ná”, kò jè ra ijngo tsò: “An, yaá fì'ta-la jè Apolos”, ¿a mí tsa ta kjobítsjen 'tse xita isà'nde ra inchinìchjeén jiòn, 'kia nga kò'sín bixó?

⁵An ra Pablo kò jè Apolos, mì tsa yá-najìn. Tà xita chi'nda-najìn ra a'ta 'tse Nainá. Jiín isìchjeén-najìn Nainá nga kjokjiín-no ra a'ta 'tse Cristo koni 'sín nga jngó jngó-najìn, kja kitsjá xá kja kitsjá xá-najìn Nainá. ⁶An-ná koni jngo xita ra tsikítje kò jè Apolos koni jngo xita ra tsikíngi-la nandá, tanga

jè Nainá ra isikihijin-ni. ⁷Jè ra bítjè, kò jè ra bíngi-là nandá, mì tsa 'nó chjí-là ra jñà; ta jngo jè Nainá ra 'nó chjí-là, nga jé kjón-ni ra síkihijin tsajmì ra sitjè. ⁸Jè ra bítjè kò jè ra bíngi-là nandá ta jngoó xá inchi'sín, ni'sín jè Nainá, kja tsjá kja tsjá-là chjí-là koni 'sín tjín xá ra 'sín. ⁹Ra jin, yaá taña níxákjo-jin a'ta 'tse xá-là Nainá. Kò jiòn-nájiòn koni jngo nangi ra a'ta 'tse Nainá ñanda nga tjtjè-là tsajmì. Kò ti'koaá jiòn-nájiòn koni jngo ni'ya chrjó-là Nainá ra jin inchi'binda-jin. ¹⁰Jè kjonda-là Nainá ra 'an itjábé-na, jé-ní nga 'aán tsikí'tin-na koni jngo chjine chrjó ítjòn nga tsikíjna tjà'tsin kjoa 'tse Nainá koni jngo chrjó-là ni'ya. Kò kjí'í-ní jè ra bako-là nga bíndasòn-isa. Tanga machjeén-ní nga nda katakotsjen-là nga jngó jngó, a ndaá inchi'bínda-són'nga. ¹¹Nga mì tì yá ra koma-là kijjna tjà'tsin ijngo-isa, koni jè ra ijye tjjna tjà'tsin, ra ngi jè saba Jesucristo. ¹²Tanga tsa yá ra kiindasón'nga-là jè tjà'tsin chrjó rakìi nga sìichjeén ra ngi kichà sinè, kò tsa jñà ra kichà chroba, kò tsa jñà najo ra 'nó chjí chjí-là, kò tsa yá sìichjeén, kò tsa jñà xka ndijyi kò tsa jñà xkajén. ¹³'Kiaá nda jcha-là jè xá ra 'siin nga jngó jngó xita, 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín ijye-là xita nga'tsi jé-là; nga ngi koó ni'í kjí'í 'kia kijchò jè nichjin; kò jè ni'í skoó'ta jè xá ra ki'sín nga jngó jngó xita. ¹⁴Tsa mì kì jtì jè xá ra kjomà, jè ra tsikínda xá rakìi, tjábé-là chjí-là. ¹⁵Tanga tsa tjín i'ka xita ra jtì xá-là, jè ra ki'sín xá rakìi, sìichjija chjí-là. Tanga kotojín ra kjohi'in, koni tsa batojin kjòn ni'í.

¹⁶¿A mí 'ya jiòn, nga ni'ya ingo-là Nainá ma jiòn, kò nga jè Iníma Tsje-là Nainá yaá tjnain-no? ¹⁷Tsa yá ra sìikitsón-ña jè ni'ya ingo-là Nainá, jè Nainá, 'koaá ti'sín sìikò ngajo-ni jè ra ko'sín 'siin. Nga jè ni'ya ingo-là Nainá, tsje-ní; kò jiòn-nájiòn ra ko'sín ni'ya ingo-là Nainá 'mì-no.

¹⁸Kì yá ra tijè ijo-là kondacha-ila; tsa títsajnain i'ka-no ra ko'sín tsò-là ijo-là nga 'nó tjín-là kjochjine ra ta kjóbítsjen 'tse isà'nde, isaá nda-ni tsa ko'sín kata'sín koni tsa nimé machiya-là, mé-ni nga koma sakò kiti-là ra ngi kjoachjine 'tse Nainá. ¹⁹Nga ta kjoaská-ni ya ngixkon Nainá, jñà kjoachjine ra ta kjóbítsjen 'tse xita isà'nde. Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá, nga tsò: “Jè Nainá, tjí'ña síchjeén-ni kjoa maña ra 'sín xita chjine mé-ni nga tjí'ña kàjin-ni kjoa.” ²⁰Ti'koaá tsò-te india-ni jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá: “Jè Na'ín-ná be-ní nga nimé chjí-là jñà kjóbítsjen-là xita ra

chjine tsò-la ijo-la.” ²¹ 'Koaá ma-ni, kì nijngo xitá 'nga níkjina jìòn, nga nga'tsi kjònda ra tjín, kjònda tsajìòn-nó: ²² koni jè Pablo, koni jè Apolos, koni jè Cefas, koni jè isà'nde, koni jè kjobinachon, koni jè kjoabiya, koni jè nichjin ra titsajneé 'ndi-ni, kò nichjin ra 'sa nchrabá, sabà kjonda tsajìòn-nájìòn. ²³ Kò ra jìòn-jìòn, 'tse Cristo-ní, kò jè Cristo 'tseé Nainá.

Xá ra 'sín xitá ra tsikíxá-la Jesucristo

4 ¹ 'Koaá 'sín jchatakòn-nájin koni tsa tà xitá ch'i'nda ra síxá-la Cristo, nga ngajín kjongatsja-jin nga 'kénajmí-jin kó'sín tjín kjoa ra tjí'ma ra a'ta 'tse Nainá. ² Tanga jñà xitá ra kò'sín bako-la nga mangatsja jngo xá, machjeén-ní nga kò'sín kata'ya-la nga xitá kixi-ní. ³ Mì tsa jè síkájno jiàan, tsa kó'sín bixó jìòn ra a'ta tsa'an, a ndaá tí'siaan o ra 'choó tí'siaan, kò kó'sín tsò jñà xitaxá ra ma-la bíndajín-la xitá isà'nde, kò skanda mí tsa tì ijo-na kotsíjen-jnó-na nga bíndajín-la mé kjoa ra 'siaan. ⁴ Ni'sín kò'sín tsò-na kjobítsjen-na nga mí tsa mé jé tjín-na, mì tsa tsò-ni kjoa nga xitá kixi-ná ra 'an; nga jé saba Na'ín-ná ra bíndajín-na ra 'an. ⁵ 'Koaá ma-ni, kì tà chjàn jìòn tjen chibàya-no kó'sín inchisíxá nga jngó jngó xitá; jchíñakjoa-la skanda 'kia nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná, nga jé ra nda síkatsíjen nga'tsi mé kjoa ra títsajnajin jñà xitá ya ñánda nga jñò chon, kò jè nda síkatsíjen kó'sín tjín kjoa ra tjíjin ya inìma-la; akjòn 'kiaá jè Nainá 'nga síkíhijyo nga jngó jngó xitá koni 'sín nga bakèn-la.

⁶ Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín tsikijná jngo-no xkòsòn ra kjònda tsajìòn 'kia nga kíchjà-no a'ta 'tse Apolos kò ra a'ta tsa'an, mé-ni nga mì kì tsa kotonè-la koni 'sín nga tíchjà xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá. Kì kò'sín jngo ch'i'nda-la Nainá isa nda nachrjengio koni ra ijngo. ⁷ ¿Yá ra nachrjengio jìòn ijo-no? ¿A 'koaá 'sín níki'tsjen jìòn nga batoó 'ñó 'ya jìòn? ¿Mé ra tjín-najìòn ra tà nga'ñó tsajìòn? ¿A mí tsa Nainá kitsjà-no nga'tsi kjoa ra ma-no? Tsa a'ta 'tse Nainá itjábé-nájìòn, ¿mé-ni kò'sín 'nga mahíko-no takòn koni tsa ta nga'ñó tsajìòn-no nga ma isakò-najìòn nga'tsi ra tjín-no? ⁸ Mé ta nda-ni nga nda titsahijyo. Ijyeé isakò-no kjoanchiná ra a'ta 'tse Nainá, kò ijyeé 'ñó ski tjín inìma-no, ijyeé mì tì mé ra chija-no ra a'ta 'tse Nainá, skanda ijyeé jìòn inchibatexoma ítjòn, skanda kjeé batexoma-najin ra jin. Mé ta nda-ni nga

ijye ko'sín in-chibatexoma. Yaá-la kotexomakjoko-lajin.

⁹'Koaá 'sín ma-na ra 'an, jin ra tsikíxáya-najin Jesucristo, jin in-chisíkjehe'ta-najin Nainá, 'koaá 'sín kjòn-jin koni xita ra ijye tjínè-la nga kiyá. Nga'tsì kjoa ra in-chima'tin-jin i isà'nde, 'koaá 'sín ta 'cho in-chikotsíjen-jnó-najin jñà xita ko jñà ikjalì. ¹⁰'Koaá 'sín 'yatákon-najin ra jin koni tsa nimé machiya-najin, ta ngatjì-la ra a'ta 'tse Cristo. Ko ra jiòn, 'koaá 'sín bitjongi jiòn koni tsa 'ñó nda machiya-najiòn ra a'ta 'tse Cristo. Ra jin, 'koaá 'sín kjòn-jin koni tsa tsìn-najin nga'ñó, ko ra jiòn, koni tsa 'ñó tjín-no nga'ñó; ra jin, tínachrjengií-najin, ko jiòn, ndaá tí'yaxkón-no. ¹¹Skanda 'ndi-ni, kjinchrá in-chibato-jin, skanda tsìn-najin nandá ra 'yo-jin, tsìn-najin nikje ra tsjaya-jin, in-chi'yatoón-najin, ko tsìn jngo-najin ni'ya ñánda nga tsijen titsajna-jin, ta timasòn-nájin. ¹²Jñá ndsa-jin in-chinìchjeén-jin nga in-chiníxá-jin ko nga in-chinìki'òn-jin ijo-najin. 'Kia nga 'cho tsò 'én ra chja'tin-najin xita, ta isaá nda tsò 'én ra nakjoá'tin-jin ra jin, ko tsa 'kia nga yá ra kjaán-ko-najin, chíkjoaá-najin. ¹³Tsa yá ra chjajno-najin, ta isaá nda niko-jin ra jin. Skanda 'ndi-ni, 'koaá 'sín betákon-najin jñà xita koni tjé-la isà'nde, ko koni jñà tsajmì ra mì tì mé chí-lá.

¹⁴Mì tsa ki xá tíbindá-najiòn xajon nga tísísaba-no. Ta jé-ní nga tíbiyáchiya-no koni tsa ixti-na ra tsjake. ¹⁵Ni'sín-la te jmi ma-ni xita ra in-chisíkkonda-no nga bakón-ya-no ra a'ta 'tse Cristo, tanga jngo kjón-ni jè ra ko'sín tíjna koni tsa na'in-no ma. 'An-ná ra koni na'in-no ma, nga 'aán ítsakon-yá íjtòn-no jè 'én xitse ra nda tsò mé-ni nga kjomá kjokjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús. ¹⁶'Koaá ma-ni nga ko'sín tíbitsá'ba-no nga ko'sín chjínjí-ná jiòn koni 'sín tí'siaa ra 'an. ¹⁷'Koaá ma-ni nga ko'sín ísikásén-no jè Timoteo, ra ko'sín tíjna koni i'ndí-na ra 'ñó matsjake ra kixi tísíkitjasòn xá-la Na'in-ná. Jè síkítsjen-yá-no kó'sín tí'siaa ra 'an ra a'ta 'tse Cristo ko kó'sín nga bakon-yáa ta ñánda nga bajmee ko nga tíjngo ñánda nga tjín xita naxindá-la Cristo. ¹⁸Tjín i'ka xita xàngioo jiòn ra 'ñó 'nga ikon, nga 'koaá 'sín síkítsjen tsa mì tì kì kijcho katsíjen-no. ¹⁹Tanga tsa jè Na'in-ná ra ko'sín mejèn-la kijchò'tsè nditoón-najiòn. Ko 'kiaá skeep kjòn kó'sín chja jñà ra ko'sín 'nga ikon in-chi'sín; mì tsa ta jè-jin nga kó'sín chja, jè ra mejèn-na nga skeep a tjín kiti-la nga'ñó koni 'sín nga tsò. ²⁰'Kia nga jè saba Nainá batéxoma-la xita, mì kì

machjeén nga ta 'én ra kichja, jè nga'nó-la Nainá ra machjeén. ²¹ ¿Kó'sín mejèn-najiòn? ¿A jé ra mejèn-no nga ngi ko kjojtina-kijchò'tsè-no? ¿O ra jè mejèn-no nga ngi ko kjonda-na ko kjotsjacha-na kijchò'tsè-no?

**Kó'sín tjín kjoa 'tse jé ra tjín ya ajin
naxindá-la Nainá ya Corinto**

5 ¹ Nga skanda ijyeé ko'sín na'yá-la ra a'ta tsajiòn nga tjín ra kjoachijngi, jngo kjoachijngi ra skanda mí tsa ko'sín na'yá-la a'ta 'tse xita ra mi tsa Nainá bexkón; skanda tjínajiín jngo-najiòn ra ti najòn-la chja'nda-ni. ² Ko jìòn, ¿mé-ni nga ta isa 'nga ma-ni takòn? Tsa nda kjòn-ni tjíné-la nga ba ki'se-najiòn, ko akjòn ko'sín tsi'kìn-la xita rakii nga mi ti ya katasíngàsòn-ko-no. ³ Kixíí kjoa, ra 'an, mi tsa ya tjínajin kjòn-no, tanga jè kjobítsjen 'tse inìma-na yaá tjínajin masen-no; 'koaá jngoya-la koni tsa ya tjínako kjòn-no, ijyeé ko'sín tíxian ra 'an mé kjohi'in ra tjínè-la nga koko-la xita ra ko tjín jé tibatátsji. ⁴ 'Kia nga kítsajnajtín jìòn, yaá kijnako-no inìma tsje-na ko jè nga'nó-la Jesucristo ra tjína ítjòn-ná. Ko ngi koó jè kjotéxoma-la, ⁵ nga ya tingatsja jè xita rakii ya nãnda nga jè xita-níí tibatéxoma mé-ni nga jè katatsjá-la kjohi'in ijo-la, [ko katasíkájno-ni jé-la nga mi kì ti kì jé koaàtsji-ni] mé-ni nga kitjokajin-ni kjohi'in inìma-la jè nichjin 'kia nga kjíí jè Jesús ra tjína ítjòn-ná.

⁶ Mi kì nda tjín nga ko'sín jìòn 'nga mahíkoo kjobítsjen-no, nga ijyeé 'ya jìòn nga ni'sín ta itsé-ni na'yo san, sísan ijye-ní jè na'yo ra nda. ⁷ Tináchrjekàjìòn jè xita ra ko'sín bátsji-jé koni tsa jè na'yo san ra mi kì ti nda-ni, mé-ni ko'sín koma-no koni tsa na'yo xitse ra jìòn, ra mi tsa na'yo san tjíkjójin-la. Nga jé Cristo ra 'ken ngajo-ná koni 'sín nga 'ken forrè jè nichjin paxko 'kia nga itjójin ya nangi Egipto jñà xita Israel. ⁸ 'Koaá ma-ni ra jièn, ko'sín sikítsjen-yé nga jé Cristo 'ken-tjì ngajo-ná, nga chjáaxièn ra kjoa'cho ko kjoa ra mi kì nda tjín, koni 'sín faháxin ra na'yo san jñà xita Israel 'kia nga 'sí paxko, ko jè sichjeén jè ra ngi kjoa tsje ko kjoakixi, koni tsa niño nchrajín ra mi tsa na'yo san tjíkjójin-la.

⁹ Jè xajon ra isikásén ítjòn-no, 'koaá 'sín kíxian-no nga kì ya fahijtakoo jñà xita ra kjoachijngi 'sín. ¹⁰ Tanga mi tsa tsò-ni kjoa nga jngó kjá kítjokajin-la jñà xita isà'nde ra kjoachijngi

'sín, ra tse tsajmì mejèn-la, ra x̄ita chijé, k̄o j̄nà ra jè bexkón nainá ra t̄jín i isà'nde. Tsa jìòn-la ra mejèn-no nga k̄o'sín 'siaan, t̄jíné-la nga jngó kjá kítjokajin-la jè isà'nde rak̄i. ¹¹ Jè 'én ra k̄o'sín k̄ixin-no 'kia nga ítsikindá-no xajon, jè-ní nga k̄i t̄i ya tsjahijtako-no jè ra x̄ita-la Cristo tsò-la ijo-la, k̄o tsa kjoachijngi t̄i'sín-ni, k̄o tsa jè ra mejèn-la nga isa tse 'se-la, k̄o tsa jè bexkón-ni nainá ra t̄jín i isà'nde, k̄o tsa 'én 'cho ch̄ja-ni, k̄o tsa x̄ita 'ch̄i-ni, k̄o tsa x̄ita chijé-ni. J̄nà x̄ita ra k̄o'sín inchi'sín, skanda k̄i ya taña bichikoo. ¹²⁻¹³ Mì tsa jién bako-ná nga k̄indajín-lá j̄nà ra x̄ita isà'nde; jé Nainá k̄iindajín-la ra j̄nà; tanga jión bako-no nga k̄indajín-la j̄nà x̄ita nax̄indá-la Nainá ra tsajìòn. 'Koaá ma-ni nga k̄o'sín xin-no: Tináchrjekajìòn jè x̄ita ra 'cho t̄i'sín ra ya t̄ijnajin-no.

**Kó'sín nga machjeén nga t̄jién k̄indajín-lá
xàngioé ra x̄ita-la Cristo 'mì-ná**

6 ¹ Jìòn, tsa 'kia mé kjoa ra t̄jín-no k̄o x̄ita xàngioo, ¿kó tsò takòn jìòn nga j̄nà x̄itaxá-la x̄ita isà'nde níjé-la nga kát̄indajín-no? ¿Mé-ni mì tsa j̄nà níjé-la x̄ita nax̄indá-la Cristo nga j̄nà kát̄indajín-no? ² ¿A mí 'ya jìòn, nga jién-ná ra x̄ita nax̄indá-la Cristo 'mì-ná k̄indajín-lá j̄nà x̄ita isà'nde? K̄o tsa jién bako-ná nga k̄indajín-lá ra x̄ita isà'nde, ¿a mí ma-no ra jìòn nga bindajín-la xàngioo kjoa ra ta chiba ch̄já t̄jín nichjin 'ndi? ³ ¿A mí tsa ijye t̄j̄jín-no nga skanda jién k̄indajín-te-lá j̄nà ìkjalì? Tsa 'koaá 'sín jién bako-ná nga k̄indajín-lá j̄nà ìkjalì, ¿a ta j̄nà kjoa ra ma i isà'nde mì k̄i ma-ná k̄indajién? ⁴ Tsa ta kií kjoa ra t̄jín ki'ta ya isà'nde t̄jín-najìòn, k̄o jìòn ra títsahijyo ítòn mì k̄i ma-no bindajìòn, ¿mé-ni nga j̄nà 'nià-no x̄itaxá-no j̄nà ra mì tsa ya 'nó títsajna ya ajin nax̄indá-la Nainá? ⁵ Kíí k̄o'sín t̄ixin-no mé-ni nga katasabá-no. ¿A sí mí t̄ijnajin jngo-najìòn ra x̄ita xàngioo ra t̄jín-la kjobítsjen nga koma-la k̄iindajín-no ra 'ndse chibà? ⁶ Mì tsa tà jè-jìn nga t̄jiòn bixkàn-koo-no xàngioo, skanda yaá mahíkoo kjosì ra t̄jín-no ya ngixk̄on x̄itaxá ra mì tsa ya makj̄ín-la a'ta 'tse Cristo. ⁷ Jngo kjoa ra 'nó 'cho t̄jín koni 'sín nga inchima'tin jìòn nga t̄jiòn bixkàn-kjo-no. ¿Mé-ni mì tsa ta nìkjiín-no 'kia nga kó nìk̄o-no, k̄o tsa tà jyò bitsajna 'kia nga machijé-no? ⁸ Tanga jìòn, ta isaá 'nó 'cho t̄jín kjoa ra 'nià; k̄o skanda t̄jiòn nichijé-la xàngioo ra 'ndse chibà.

⁹ ¿A mí 'ya jiòn nga jñà xità ra mì tsa kjoàkixi 'sín, mì kì ma kjoàha'sen-jin ya i'nde ñánda tíbatéxoma Nainá? Jñà ra xità chijngi, jñà ra ta xkósòn 'tse xità bexkón koni tsa nainá, jñà xità ra ijye ixan kò takó kjoàchijngi 'sín, kò jñà xità 'xin ra tì xità 'xin xákjén fahijoko-nì, ¹⁰ jñà ra xità chijé, jñà ra mejèn-la nga tse 'se-la tsajmì, jñà ra xità 'chi, jñà ra chjajno-la xità xákjén, kò jñà xità ra kondacha-la xákjén nga síchijé-la; kì tà chjàn bìndocha-la ijo-no, nga nijngo xità ra kotjín kjoa'cho 'sín koma kijchò ya ñánda tíbatéxoma Nainá. ¹¹ 'Koaá kjòn i'ka jiòn nga tì'sa kjotseeé, tanga 'ndi 'ndi jè Nainá ijyeé tsiníjno jè jé-najiòn, kò ijyeé tsikítsahijyo'taxìn-no ra a'ta 'tse jé, ijyeé xità kixi ki'sìn-no; ngi koó nga'ño-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná kò nga'ño 'tse Inìma Tsje-la Nainá nga kò'sín kisiko-no.

Kó'sín nga jé Nainá jeya sikhijneé a'ta 'tse ijo-ná

¹² Tjín i'ka jiòn ra bixó: “Maá 'siaan tà mé ra mejèn-na.” Kixí kjoa, ma-ní, tanga mì tsa ta nga'tsi-ni kjoa nga kjen ndiyá-ná; 'koaá ma-ni nga mì kì tsja'ndé-la ijo-na ñáa kjoa ra sikhijne-na. ¹³ Tsó 'én ra tjín: “Tsajmì ra chineé, 'tseeé indsi'bé kò jè indsi'bé, jè machjeén-la tsajmì ra chineé.” Tanga ta ngajò, jè Nainá sikhjehe'ta nichjin-la. Tanga jè ijo-ná, mì tsa ki xá-la nga kjoachijngi 'sieén, kíí xá-la nga a'ta 'tse Nainá sichjeén, nga jè ijo-ná, 'tseeé Nainá. ¹⁴ Koni 'sín ki'sín Nainá, nga isikjaáya-la jè Na'ín-ná Jesús, 'koaá tì'sín ngi koó nga'ño-la nga sikhjaáya-ná ra jién. ¹⁵ ¿A mí tjíjin-najiòn nga jè ijo-ná yaá majngoko ijo-la Cristo? ¿A maá sichjeén jè ijo-la Cristo nga ya sijngokeé ya ijo-la jngo chjoón skáya? Majìn, mì kì koma. ¹⁶ Kò, ¿a mí tjíjin-najiòn? Tsa 'kia jngo xità 'xin, jngo chjoón skáya kjójnako, jngoó ijo ma-ni. Nga 'koaá 'sín tíchja Xajon-la Nainá nga tsò: Ta jngoó ijo kama-ni ngajò. ¹⁷ Tanga jè xità ra jè Na'ín-ná tíjnako-kò, ta jngoó inìma tsje ma-ni. ¹⁸ Tìncha'taxìn-la kjoachijngi ra síjé ijo-no. Ta mé-isa jé ra bátsji xità, mì tsa ijo-la beton; tanga jè xità ra kjoachijngi 'sín, jè ijo-la beton. ¹⁹ ¿A mí 'ya jiòn nga jè ijo-najiòn jè ma ni'ya-la Inìma Tsje-la Nainá ra jè Nainá kisìngatsja-najiòn nga yaá tíjnajin ya inìma-no? Jè ijo-najiòn, mì tsa tì tsajión-nájiòn. ²⁰ Jè Nainá ijyeé xá tsatse-najiòn, ijyeé tse tsikíchjítjì-no; 'koaá ma-ni jè Nainá jeya tikíjna jiòn ra a'ta 'tse ijo-no, nga jè Nainá, ijyeé jè chja'nda-no.

Kjoa 'tse xita ra bixan

7 ¹A'ta 'tse 'én ra ichjinangi-nájiòn nga inikasén-ná xajon nga bixó nga isaá-la nda tjin tsa mì kì kixan jnà xita. ²Tanga ta ngatji-la nga ya naxindá-najiòn 'nó tjin ra kjoachijngi, machjeén-ni nga jngó jngó xita 'xin kata'se-la chjoón-la kò nga jngó jngó íchjín kata'se-la 'xin-la. ³Jè xita 'xin kò'sín nda katasísin-la jè chjoón 'kia nga kjojnako kò jè chjoón ti'koaá kò'sín nda katasísin-te-la jè 'xin-la 'kia nga kjojnako. ⁴Jè chjoón, mì tsa ti ta jè kinda-la ijo-la, ijyee 'tseé 'xin-la. Kò jè xita 'xin, ti'koaá mì tsa ti ta jè kinda-la ijo-la, ijyee 'tseé chjoón-la. ⁵Kì ijo-no nixkon-la xàngioo nga jngó jngó-no; ta 'kiaá-la tsa ngàsòn xá jchibaya-no tsa jè nichjin 'kia nga mejèn-no kítsa'ba-la Nainá; ra koma askan-nioo, machjeén-ní nga sisin india-ila xàngioo, mé-ni nga mì jè xita-ní skoóndacha-no 'kia nga tsa mì kì ti chíkjoaa-no nga xìn tsjáhiyyo-la xàngioo. ⁶Jè 'én ra kotíxian-no, ta 'an-ná ra kò'sín títsja'ndé-no, mì tsa koni jngo kjotéxoma tíbijná-no. ⁷Ra a'ta tsa'an ndaá-la 'se tsa nga'tsi xita ta kò'sín katitsajna koni 'sín nga tíjna ra 'an, tanga nga jngó jngó xita kja kí'tsi kja kí'tsi jngo-la kjotjò ra 'tse Nainá nga kò'sín kítsajna, kja kj'í kja kj'í 'sín títsajna nga jngó jngó xita.

'Én ra tsijen xá kotíxian-na

⁸Jnà xita ra títsajna tajngo kò jnà íchjín ra ijye 'ken 'xin-la, ndaá-la tjin tsa ta kò'sín katitsajna tajngo koni 'an. ⁹Tanga tsa mì kì chíkjoa-la nga bitsajna tajngo, isaá nda-ni tsa katixan, mì 'koa-ni tsa jè kjoaská 'tse ijo-la siikijne-la.

¹⁰Tanga jnà ra ijye ixan, 'koaá 'sín tsja-la jè kjotéxoma rakij; tanga mì tsa tsa'an jiàan jè kjotéxoma, 'tseé Na'ín-ná. Kì tà chjàn tsjin-ni xákjién. Jè chjoón, kì tà chjàn tsjin-ni 'xin-la.

¹¹Tanga tsa tsjin-ni 'xin-la, kì tà chjàn kj'í 'xin bixan-kò india-ni; isaá nda-ni tsa katajoónda india-ni kò 'xin-la. Kò jè xita 'xin, kì tà chjàn tsjin-ni chjoón-la.

¹²Koaá 'sín tíxin-la jnà ra kj'í xita ra ta kjobítsjen tsa'an, mì tsa jngo 'én ra Na'ín-ná kitsjà: Tsa jngo xita 'xin ra makjiín-la 'én-la Nainá tíjnako jngo chjoón ra mì kì makjiín-la, tsa jè chjoón tsò ikon nga bijnako, kò'sín katijnako, kì tà chjàn tsjin-ni xákjién. ¹³Kò tsa jngo chjoón ra makjiín-la 'én-la

Nainá, mì kì makjiín-là jè 'xìn-là kò tsa tsò ikon nga bijnako chjoón-là, katijnako-ní, kì tà chjàn tsjin-ni xákjín. ¹⁴ Jè xita 'xìn ra mì kì makjiín-là, a'ta 'tseé chjoón-là matsje-ni, [nga jè chjoón, makjiín-là 'én-là Nainá]. Kò jè chjoón ra mì kì makjiín-là, a'ta 'tseé 'xìn-là matsje-ni, [nga jè 'xìn, makjiín-là 'én-là Nainá]; tsa majìn, jñà ixti-là xita kii, mí-la tsa xita tsje koxki ya ngixkon Nainá; tanga 'ndi 'ndi, jñà ixti-là xita kii, ijyee tsje 'ya-là ya ngixkon Nainá. ¹⁵ Tanga tsa jè xita ra mì kì makjiín-là 'én-là Nainá mejèn-là nga tsjín-ni xákjén ra 'én-là Nainá makjiín-là, katatsjin-ni. Nga mì kì tjínè-là nga kjo'ño kítsajnakò xákjén. Nga kíí xá kiichja-ná Nainá nga 'nchán kítsajneé. ¹⁶ Tanga ndaá katasijin-li jì chjoón ra makjiín-li 'én-là Nainá, mì kì 'ya-ni tsa kíí-ni nichjin a'ta tsaji-ní nga koma kitjokajin kjohi'in jè 'xìn-li. Kò jì ra 'xìn 'mì-li ra makjiín-li 'én-là Nainá, mì kì 'ya-ni tsa kíí-ni nichjin a'ta tsaji-ní nga koma kitjokajin kjohi'in jè chjoón-li.

¹⁷ Nga jngó jngó xita, machjeén-ní nga kò'sín katasíjchá ijo-là koni 'sín nga kitsjà-là Nainá kò koni 'sín nga kjòn 'kia nga tì'sa Nainá kiichja-là nga xita-là ki'sín. 'Koaá 'sín tjín kjohixi ra tsja-là nga'tsì xita naxindá-là Cristo. ¹⁸ Tsa tjín i'ka xita ra ijye tí'ta chiba ijo-là ra kjoa 'tse circuncisión 'kia nga xita-là Cristo kjomà, ta kò'sín katitsajna, kò tsa tjín i'ka ra kjè kì tí'ta chiba ijo-là, kì tà chjàn tì bí'ta chiba-ni ijo-là. ¹⁹ Nga mì tsa jè ra 'ño chjí-là tsa tí'ta chiba ijo-là kò tsa mì tí'ta chiba ijo-là; jé ra 'ño chjí-là tsa nda kitjasòn jñà kjotéxoma-là Nainá. ²⁰ Nga jngó jngó-no kò'sín titsajna koni 'sín nga titsajna 'kia kiichja-no Nainá. ²¹ Tsa 'kia nga kiichja-li Nainá tsa chi'nda 'ño tjini, kì tà chjàn makájno-li, tanga tsa maá bijnandíí-ni, tjnandíí-ni. ²² Jè xita ra chi'nda'ño tjina 'kia nga kiichja-là Nainá nga kjokjiín-là 'én-là, ijyee tjnandíí-ni 'ndi 'ndi ra a'ta 'tse Cristo. Tanga jè xita ra tjnandíí-ni 'kia nga kiichja-là Nainá, 'ndi-ni chi'nda'ño-là Cristo tjina. ²³ Jè Nainá ijyee xá tsatse-najìòn; kì tà chjàn bi'nde jìòn nga kjíí xita chi'nda'ño-là 'sín-no. ²⁴ Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, koni 'sín nga titsajna jìòn nga jngó jngó-no 'kia nga tì'sa kiichja-no Nainá, 'koaá 'sín titsajna ya ngixkon Nainá.

²⁵ A'ta 'tse xita ra takó titsajna tajngo, tsìn jngo-na kjotéxoma ra tsja-là ra 'tse Na'ín-ná, tanga 'koaá 'sín kosòn-là ra 'an koni 'sín tsò kjobítsjen-na, nga jè Nainá 'ño kjòhimake-na mé-ni

nga koma 'an koaà'tatákon-na xita. ²⁶Ta ngatji-la nga 'nó i'in chon nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín síkítsjen ra 'an, ndaá-la tjin tsa ta ko'sín katitsajna jña xita koni 'sín nga titsajna skanda 'ndi 'ndi. ²⁷Tsa tjin-li chjoón, kì tà chjàn jmi-nì, ko tsa tsìn-li, kì tà chjàn chjoón fatsji. ²⁸Tsa kixan-ní, mì tsa jé-ni; ko tsa jngo tsati xangó kixan, ti'koaá mì tsa jé tíbátsji; tanga 'koaá ma-na 'kia nga ijye kixan, kjohi'íin koto, ko jè ra majìn-na ra 'an tsa ko'sín katama'tin.

Kó'sín tjinè-la nga 'sieén jién ra makjiín a'ta 'tse Nainá

²⁹Ndí 'ndsé, mején-na nga nda katasijin-najìòn, tjin chiba-isa-ná nichjin nga ma sihitjasón-lá Nainá; 'koaá ma-ni jè xita 'xin ra tjin-la chjoón, ko'sín kata'sín koni tsa tsìn-la chjoón. ³⁰Ko jña xita ra kjoba títsajin, ko'sín katitsajna koni tsa mì ba tjin-la; ko jña ra 'sí tjin-la, ko'sín katitsajna koni tsa mì 'sí tjin-la; ko jña ra batse tsajmì, ko'sín kata'sín koni tsa mì mé ra tjin-la. ³¹Ko jña ra fitjìngi-la kjoa ra tjin i isà'nde, ko'sín kata'sín koni tsa mì ya inchifitjìngi-la. Nga jè isà'nde ra titsajnasén, ta koto-ní.

³²Mején-na tsa nimé kjoa níkájno 'se-najìòn. Jè xita ra tìjna tajngo, jè síkájno kjoa ra 'tse Na'ín-ná ko mé kjoa ra nda sasén-la jè Na'ín-ná. ³³Tanga jè xita 'xin ra ijye tjin-la chjoón, jña síkájno kjoa ra tjin i isà'nde kó'sín isa nda kíjnako chjoón-la; ³⁴jò skoya kjoa tísíkájno. Ti'koaá jè chjoón ra tìjna tajngo ko jè tsati ra kjè kì bixan, kí síkájno kjoa 'tse Na'ín-ná, kó'sín nga tsje sìkíjna ijo-la ko inìma-la. Tanga jè chjoón ra tjin-la 'xin, jè síkájno kjoa ra tjin i isà'nde ko kó'sín isa nda kíjnako 'xin-la.

³⁵Kjonda tsajìòn-najìòn nga ko'sín tíxian-no, mì tsa ki-ni nga 'an tìbatehjá-no. Kí ko'sín tíxian-no, mé-ni nga nda kjón títsajna jìòn, nga mì ta kj'íi kjoa kotèkjáya-no nga sixá-la Nainá.

³⁶Tsa jngo xita ko'sín tíma-la nga mì nda tí'sín nga kjè bixan-ko chjoón ra ijye tíjnanda-la ko tsa ijyeé ijchó chiba-la nga kixan, 'koaá 'sín kata'sín koni 'sín tsò-la kjobítsjen-la; katixan-ko, nga mì tsa jé-ní. ³⁷Tanga jè ra ko'sín ngi ko inìma-la ijye iskosòn-la nga takó kjè ma kíjnako chjoón ra ijye tíjnanda-la, mì tsa yá ra kjo'nó tí'sín-la, tsa maá kichíkjoako-la ijo-la, ndaá-ni tsa mì kixan-ko. ³⁸Nga jè ra bixan, ndaá tí'sín, ko jè ra mì kì bixan, isaá ta nda tí'sín.

³⁹Jè chjoón ra ijye ixan, yaá itsabá'ñó 'xín-la 'kia nga tijnakon-isa jè 'xín-la, tanga tsa kiyá jè 'xín-la, ijyeé tijnandí-ni; komaá kixan india-ni nga kijnako ní'sín ta yá xita ra mejèn-la, tsa ta 'én-la Nainá makjiín-la. ⁴⁰Tanga 'koaá xiaa ra 'an, isaá-la ta nda-ni tsa ta ko'sín kijná tajngo jè chjoón ra ijye 'ken 'xín-la. Ko 'koaá ma-naa nga tjin-te-na jè Iníma Tsje-la Nainá, ko jé-la ra ko'sín tísichiya-na.

Tsajmì ra sinchá ya ngxikõn ra ta xkósòn

8 ¹Jè ra kjoa 'tse ijo-la cho ra biya a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la xita isà'nde, jìòn-jìòn bixó-nó nga nga'tsí-ná ijyeé tjin-ná kjoachjine a'ta 'tse kjoa kii. Kixí kjoa, tanga 'kia nga tjin-ná kjoachjine, ma'ngaá takén. Tanga 'kia nga tjin-ná kjotsjacha, isaá nda 'bì nga'ñó-lá xàngieé. ²Tsa tjin i'ka ra ko'sín síkítsjen nga ijyeé 'ñó nda machiya-la, takó kjè tsa nda be kjòn-ni koni 'sín tjinè-la nga ske. ³Tsa yá xita-ni ra tsjake Nainá, jè Nainá ndaá bexkon xita kii.

⁴'Koaá xián-no kó'sín tjin, a maá chine ijo-la cho ra biya a'ta 'tse xkósòn ra nainá tsò-la xita. Bixó-nájiòn nga ijyeé 'ya nga jngo xkósòn ra nainá tsò-la xita isà'nde, mì tsa mé nga'ñó tjin-la, nga ta jngoó ma-ni ra ngi Nainá. ⁵Ní'sín takó tjin ya ján ngajmi ko ya a'ta nangi jñà ra ko'sín nainá tsò-la xita. (Koni tsò-ni kjoa nga kjin ma-ni ra nainá ko ra na'ín-ná.) ⁶Tanga ra a'ta tsajién, ta jngoó ma-ni ra Nainá, jè ra Na'ín-ná ma, jè ra a'ta 'tse nchrabá ijye-ni nga'tsi tsajmì ra tjin; ko kíí xá titsajna-ná nga jè chja'nda-ná ra jién. Ko tí'koaá ta jngoó ma-ni jè ra tjiná ítjòn-ná, jè Jesucristo, jè ra a'ta 'tse nga'ñó-la ma isinda-ni nga'tsi tsajmì ra tjin, ko skanda a'ta 'tseé titsajnakon-te-ná ra jién.

Kó'sín nga tjinè-la nga kotsjacheé xàngieé

⁷Tanga mì tsa ta nga'tsi-ni xita ko'sín nda be kjoa kii; nga tjin i'ka ra ko'sín nga-la skanda kjotseé nga jñà bexkón xkósòn ra nainá tsò-la; takó 'koaá 'sín síkítsjen, 'kia nga kjine tsajmì ra ya mangatsja xkósòn, koni tsa takó inçhibexkón-ní. Ta ngatji-la nga inda tjin ya ajin kjobítsjen-la, 'koaá ma-la tsa inçhibátsji-jé-la ijo-la. ⁸Jìòn, 'koaá 'sín bixó jìòn, nga mì tsa a'ta 'tse tsajmì ra ma chine isa nda skaábétjó-ná Nainá. Tsa kichieé, mì tsa isa nda kjòn komeé; ko tsa mì kii kichieé,

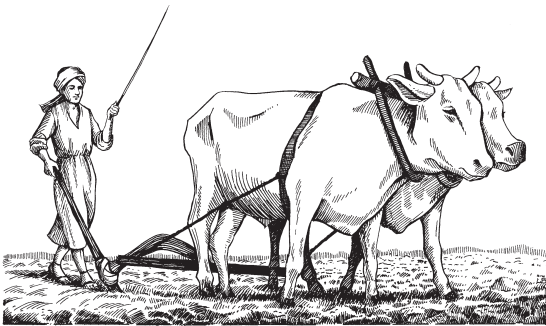
mì tsa isa 'cho kjòn komeé ya ngixkõn Nainá. ⁹Kixí kjoa, ni'sín ko'sín tjín, tanga tikòndako-no jñà xàngieé, kì tà jiòn ngatji-no nga koàtsji-la jé-la ijo-la jñà 'ndsé ra inda tjín-isa ya ajin kjobítsjen-la. ¹⁰Tsa tjín i'ka jiòn ra ko'sín tsò nga tjín-la kjobítsjen nga maá chine ta mé ijo-ni, tsa ya fì kàkjèn ya i'nde ñánda nga jeya tíníkijna xkòsòn ra nainá tsò-la xita, tsa ske jngo 'ndsé ra inda tjín ya ajin kjobítsjen-la, ¿a mí tsa ti'koa kjinchrabàjin ikon nga skine tsajmì kii? ¹¹Jè xita ra ya fì kàkjèn-ko jè kjobítsjen-la ra tsò, nga maá chine ijye ta mé tsajmì-ni, ta jè-ni ngatji-la nga ya skajin jé jè 'ndsé ra inda tjín ya ajin kjobítsjen-la ra ti'koa jè Cristo 'ken-tji ngájo-la. ¹²'Kiá nga ko'sín fatsji-jé jiòn ra a'ta 'tse jñà 'ndsé ko a'ta 'tse jñà tichjeé nga fatsji 'chin-la ya ajin kjobítsjen-la ra inda tjín, yaá-ni a'ta 'tse Cristo nga inchifatsji-jé jiòn 'kia nga ko'sín inchi'nià. ¹³'An, tsa ta jñá-ni ngatji-la tsajmì ra kjíne nga koàtsji-jé 'ndsèe, isaá-la nda-ni nga mì ti ijo skíne-na mé-ni nga mì ti tsja jé skajin-ni.

Kjoa ra tí'nde-la nga 'siin jè xita ra jè Cristo bíxáya-la

9 ¹¿Mé-ni mì kì makjiín-no koni 'sín nga xian-no? ¿A mí tsa jè Na'ín-ná Jesucristo xá tsikíxáya-na? ¿A mí tsa tjínandíáa ra 'an? ¿A mí tsa xkoàan kítse-na Jesús ra tjina ítjòn-ná? ¿A mí tsa jiòn ma jiòn xá-na ra a'ta 'tse Na'ín-ná? ²Ni'sín tjín i'ka xita ra ko'sín tsò nga mì tsa Cristo tsikíxáya-na; tanga tjíjiín-no ra jiòn nga jè tsikíxáya-na. Ko 'kia nga ko'sín makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo, yaá 'ya-la nga kixi kitif kjoa nga jè tsikíxáya-na.

³'Kiá nga jngo xita kjonangi-naa ra kondra tsa'an, kii'sín xin-la nga básikotjiaa ijo-na. ⁴¿A mí tsa tí'nde-najin nga 'ki-najin ra kichi-jin ko ra 'sio-jin? ⁵¿Ko a mí tí'nde-najin nga kitjámekó-jin ra chjoón-najin ma, ra ti'koa 'én-la Nainá makjiín-la, koni 'sín 'sín jñà xita ra i'ka ra ti'koa Na'ín-ná tsikíxáya-la, jñà ra 'ndse ma Na'ín-ná ko jè Cefas [jè ra tsò-ni Pedro]? ⁶Ko, ¿a ta 'aán-ná ko Bernabé ra kjo'ño tjínè-la nga sixá-jin nga sakò-najin ra ma chjine-jin? ⁷¿A tjín i'ka xita ra chíchàn síxá ra tjíñà bíchjí-ila ijo-la? Ko, ¿a tjín xita ra bítje ya ra baja-la to ra ma chine, ko mì kì kjine-ni jè to-la ra baja? Jñà xita ra tjín-la nchraja-tsjin, ¿a mí tsa 'bi tsjin ra bachrje-la? ⁸Kì tà chjàn ko'sín níkítsjen jiòn, tsa tà kjobítsjen 'tse xita-ní

ra tísichjéen ra 'an. ¿A mí tsa ko'sín tichja-te kjotéxoma-la Nainá? ⁹Jon, 'koaá 'sín tichja jè kjotéxoma-la Nainá ra tsikínda Moisés, nga tsò: Jñà nchraja ra bínchi, kì tà chjàn na'ya bì'a-la tsa'ba. 'Én kù mì tsa ko 'sín tsò-ni nga Nainá 'ñó makájno-la a'ta 'tse nchraja; ¹⁰a'ta tsajién-né ra 'ñó makájno-la, ko a'ta tsajién-né nga ko'sín kisinda jè kjotéxoma-la Nainá. Nga jè ra síkínchi nchraja ko jè ra sítsje tsajmì ra majchá-la, tjíjngoó ikon nga inchikoñá-la nga tjábé chiba-la tsajmì. ¹¹'Kiá ngajin tsi'kènajmì-lajin 'én ra nda tsò, 'koaá 'sín jngoya-la koni

tsikitjeé jngo-jin tjachó ya ajin inìma-najìon. ¿A sí taxki tsee inchiníjé-lajin tsa 'ki-nájin tsajmì ra machjeén-najin nga ma kitsajnakon-najin? ¹²Tsa jñà ra kj'íi xita, tjí'ndeé-la nga kjábé chiba tsajmì ra a'ta tsajìon, ¿a mí tsa isa 'ñó tjí'nde-najin ra jin nga ti'koa tjábé chiba-najin?

Tanga mì tsa ko'sín inchi'nià-jin koni 'sín nga tjí'nde-najin; ta inchinikjìin-nájin ni'sín ta mé kjoa-ni, ta ngatjì-la nga majin-najin nga katasatéchjà-la jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹³Jìon, ndaá tjíjin-no nga jñà xita ra ya síxá ya i'nde tsje-la Nainá, jñà kjine tsajmì ra ya tjín; ko jñà ra ya síxá ya i'nde ñánda nga jñà xita bísòn kjotjò-la nga síngatsja Nainá, bakoó chiba-la ijo-la cho ra ya sihiyosòn. ¹⁴'Koaá ti'sín ijye kitsjà kjohixi jè Na'ín-ná nga kitsò: Jè xita ra 'keènajmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, yaá katasakó-la mé tsajmì ra kíjnakon-ni. ¹⁵Tanga ra 'an, ni kjè tsa jè kjohixi rakìi sikjéen, ko ni mì tsa ki xá t'bindá-najìon jè xajon rakìi mé-ni nga ko'sín siko-najìon. Isáá nda-ni tsa katabiya jnchro, mì 'koa-ni

tsa yá ra kjoahíxìn-na jè kjòtsja ra tjín-na koni 'sín nga ta kjòtjò 'benájmíyaa 'én xitse ra nda tsò.

¹⁶'Kia nga ko'sín 'benájmíyaa jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, mì tsa ki-ni nga 'an jeya sikíjnaa ijo-na, nga xá 'koaá 'sín ijye tjínè-na nga 'siaan. Ima-ró-na tsa mì kì 'kenájmíya jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁷Tsa tà 'aán tsiki'tín-la ijo-na koni 'sín nga tí'siaan jè xá rakìi, tjínèa-na nga ton sikíjne; tanga tsa jngoó kjoa ra tjínè-na nga tísihítjasòon, tsó-ni kjoa nga jè xá ra Nainá kisingsatsja-na tísihítjasòon. ¹⁸Jè chjí-na ra tíjábé-na, jè-ní nga tjín-la kjòtsja jè iníma-na 'kia nga 'benájmíyaa 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, nga mì tsa tísíki'chjí jiàan; nì'sín tíj'nde-na nga a'ta 'tse 'én nda-la Cristo kótijnakon-na, mì tsa ko'sín tí'sin jiàan. ¹⁹Nì'sín tíjnandiáa, nga mì tsa chí'nda maa, tanga chí'ndaá tí'siaan ijo-na a'ta 'tse nga'tsì xita, mé-ni nga isa kjin xita koma 'kenájmí-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. ²⁰'Kia nga ya tíjnajin-la jñà ra xita judío, 'koaá 'sín 'siaan koni tsa xita judío-te ra 'an, mé-ni nga koma kichjà-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. Ko nì'sín ra 'an, mì tsa tí kjo'ño tjínè-na nga jè kjotéxoma-la Moisés sìhitjasòon, tanga 'kia nga ya tíjnajin-la jñà xita ra kjo'ño bínè-la ijo-la nga kjotéxoma sìhitjasòon, 'koaá tí'sín 'siaan ra 'an koni 'sín 'sín xita kii, mé-ni nga koma kichjà-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. ²¹'Kia nga ya tíjnajin-la jñà xita ra mì tsa ya inchimajchájin kjotéxoma-la Moisés, 'an, 'koaá tí'sín 'siaan koni jñà xita kii mé-ni nga ma kichjà-la 'én-la Cristo nga katakjiín-la. Tanga mì tsa ki-ni nga mì ya tímajchájaan kjotéxoma-la Nainá. Nga jé kjotéxoma-la Cristo tímajchájaan. ²²'Kia nga ya tíjnajin-la jñà xita ra takó inda ijncha a'ta 'tse Nainá, 'koaá tí'sín 'siaan ra 'an koni tsa takó inda tísen ra a'ta 'tse Nainá mé-ni nga ma kósiko-na nga tjó nga'ño-ni a'ta 'tse Nainá, jñà ra takó inda ijncha. Yaá síngásòn-ko ra 'an nì'sín takó kjòn xita, koni tsa ko'sín kji-te koni ra jñà, ta kó'sín-ni nga koma kochrjékajin i'kaa kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la. ²³Kií ko'sín 'sin-naa kjoa kii ra ta ngatji 'tse 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo mé-ni nga a'ta 'tse sakò-te-na kjonda.

²⁴Jìon, ijyeé nda tíjjin-no 'kia nga mahachikon xita, nga'tsí-ni xita nga mahachikon, tanga ta jngo kjón-ni ra síkijne ko tjábé-la kjòtjò. Jìon, ko'sín nda tíichikon ra a'ta 'tse Nainá mé-ni nga sikijne-no ko tjábé-no kjòtjò ra tsjá. ²⁵Nga'tsì xita ra

sískákjo ya ñánda nga maská, nda kjón bitsajnanda ítjòn, mì tsa jñà síchjeén-jìn tsajmì ra 'cho síko. Kíí ko'sín 'sín-ni mé-ni nga síkijne-ni nga ma tjábé-la kjotjò; tanga ra ma askan-nioo jè kjotjò ra 'bì-la, fitson-ní; tanga jién, jè bixkàn-tjié nga katatjábé jngo-ná kjotjò ra mì fitson skanda ta kjiá-nioo. ²⁶Mì tsa ta ko'sín tímahachikon ra 'an [ra a'ta 'tse xá-la Nainá] koni jngo xita ra mì kì be ñánda kijchò; ti'koaá mì tsa ko'sín tí'siaan koni jngo xita ra 'béjin 'bé'a isén 'kia nga 'bé-la chrjangó xákjién nga kjaán-ko. ²⁷Ta isaá jnchro 'an, 'koaá 'sín biné-la ijo-na nga kata'se-na kjohi'in, mé-ni tsa 'kia nga ijye ítakon-yá-la xita ra kjíí, mì tsa ti 'an tsjin-tákon-na ijo-na nga sijchíja kjotjò ra tjínè-na nga síkijne.

Kó'sín tjín xkósòn ra tjína-ná a'ta 'tse naxindá Israel

10 ¹Jìdòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, nda kjón katasijin-no nga jñà xita jchínga kjin-ná, ['kia nga itjójín ya naxindá Egipto], yaá tsikimangi'ngién ya ifi [jè ifi ra kiji ítjòn-la], ko ti'koaá nga'tsiò yaá tsatojin ya ndáchikon. ²Nga'tsi xita kii, yaá isatínda ya ajin-la ifi ko ya ajin ndáchikon mé-ni nga kjomà ya tsikitsajnajtín-ko-ni jè Moisés. ³Jngoó ndiyá tjín-ni tsajmì ra iskine ra a'ta 'tse kjojkón-la Nainá inchrabà-ni. ⁴Ti'koaá ta jngoó ndiyá-la nandá ra ki'tsi, ra ti'koa a'ta 'tse kjojkón-la Nainá inchrabà-ni ra itjokjá naxi ra a'ta 'tse Nainá 'ji-ni ra ya tsakáhihtako xita kii ta kó'sín nga kiji; ko jè naxi rakii jè Cristo-ní. ⁵Kjameé ta nga'tsi jñà xita kii, mì kì kisasèn-la Nainá koni 'sín nga ki'sin; 'koaá ma-ni nga ya 'ken ya i'nde a'ta xìn ñánda nga nangi kixi.

⁶Kia nga ko'sín kjomà ta nga'tsi kjoa kii, jngoó xkósòn isijna-ná ra jién, mé-ni nga mì ko'sín jñà síkjaájin-né kjoa ra 'cho tjín, koni 'sín ki'sin xita kii, nga jñà isikjahájin jñà kjoa ra 'cho tjín. ⁷Ko kì chjàn jñà minchaxkó'nchi'ta-la ko 'yaxkón jñà ra ta nainá xkósòn-la xita, koni 'sín ki'sin i'ka jñà xita kii, nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Jè naxindá tsijen kjón tsikitsajna nga tsakjèn ko nga ki'tsi, ko akjòn kisíská [nga kijtsexkón jè nainá xkósòn].” ⁸Ko mì tsa ko'sín kjoachijngi 'sieén ra jién, koni 'sín ki'sin i'ka jñà xita kii; nga 'koaá kjomà-ni nga sí kaján jmi 'ken nga ta jngo nichjin. ⁹Ko mì tsa ko'sín chjí'té Na'ín-ná koni 'sín ki'sin i'ka jñà xita kii nga iskó'ta Na'ín-ná, nga kíí jnchro ko'sín kjomà-ni nga ta

yeé tsi'ké-la nga 'ken. ¹⁰Ti'koaá m̀̀ k̀̀ kò'sín tsjájé'tá-lá Nainá, koni 'sín ki'sin i'ka j̀̀nà x̀̀t̀̀a k̀̀ì nga tsjakjajé'ta-la Nainá, 'koaá 'sín kjomà-ni nga 'ji jngo ikjalì ra ma-la síkjehesòn x̀̀t̀̀a nga isì'ken j̀̀nà x̀̀t̀̀a k̀̀ì.

¹¹Jngoó xkòsòn isijna-ná ra jién 'kia nga kò'sín kjomà'tin j̀̀nà x̀̀t̀̀a k̀̀ì, kò kií kò'sín isi'ta-ni ya Xajon-la Nainá mé-ni nga katachiya-ná nga m̀̀ kò'sín 'sieén, jién ra titsajnakeén nichjin ra tífehe'ta-ni 'ndi-ni. ¹²'Koaá ma-ni jè ra kò'sín tsò nga ijyee kixi tíjna ra a'ta 'tse Nainá, nda katasíkonda ijo-la nga m̀̀ jé skajin. ¹³Nga'tsi kjoa ra tíkajin jìòn skanda 'ndi-ni nga tíjtá'ta kjoa ra makjiín-no, j̀̀nà-ní kjoa ra kò'sín ma'tin ta ya x̀̀t̀̀a-ni. Tanga jè Nainá, ngi x̀̀t̀̀a kixí ra jè; maá jè kjó'ta takòn jìòn nga m̀̀ k̀̀ tsjáj'nde ra jè nga isa tse kjohi'in síkjíin jìòn koni 'ki nga ma chíkjoako-no. 'Kia nga mé kjoa ra skajin jìòn, nga tjá'ta kjoa ra makjiín-no, jé Nainá skiíxa'nde kò'sín nga ma kítjokajion kjoa k̀̀ì, mé-ni nga ma chíkjoako-no.

**Kò'sín tjínè-la nga síkítsjen-yeé a'ta 'tse
'kia nga tsakjèn-kò x̀̀t̀̀a-la Jesús**

¹⁴'Koaá ma-ni jìòn ndí 'ndse ra tsjake-no, kjíin tikíjna-la kjóbítsjen-no xkòsòn ra nainá tsò-la x̀̀t̀̀a. Kì ni ta itsé jè 'yaxkón. ¹⁵'Koaá 'sín tíbakó-no koni tsa ijye x̀̀t̀̀a chjine jìòn; ya nda jchibaya-no koni 'sín nga tíxin-no. ¹⁶'Kia nga 'yé jè ra tjíya chít'sín ra ijye kjòchikon'tin, yaá níngàsòn-kjeé kò jè jni-la Cristo, kò jè niño nchrajín ra nijòyeé, yaá níngàsòn-kjeé kò jè ijo-la Cristo. ¹⁷Ni'sín 'nó kjìn ma-ná ra jién, jngoó-ni niño nchrajín ra chineé, 'koaá ma-ni nga jngoó ijo ma-ná ta nga'tsi-ná jién.

¹⁸Chít'sijen-la j̀̀nà x̀̀t̀̀a naxindá Israel, j̀̀nà ra kjine ijo-la cho ra mangatsja Nainá ya nándà nga biya cho, yaá síngàsòn-kjoko kò jè kjotjò ra mangatsja Nainá. ['Koaá ti'sín jngoya-te-la tsa jìòn chjinee ijo-la cho ra sí'ken-la nainá xkòsòn-la x̀̀t̀̀a.] ¹⁹Kò, ¿kò tsò-ni 'én ra kotíxian-no? ¿A tsó-ni kjoa nga tjín-la nga'nó j̀̀nà cho ra ya biya-la nainá-la x̀̀t̀̀a isa'nde; kò a tsó-ni kjoa nga tjín-te-la nga'nó j̀̀nà nainá k̀̀ì? ²⁰Majin; tsó-ni 'én ra kotíxian-no, 'kia nga j̀̀nà x̀̀t̀̀a ra m̀̀ k̀̀ bexkon Nainá sí'ken kjotjò cho, inìma 'cho-la ní-ní ra kò'sín síngatsja kjotjò-la, kò m̀̀ tsa jè-jìn Nainá. Kò majin-na ra 'an nga jè x̀̀t̀̀a-ní síngàsòn-kò jìòn. ²¹Mì k̀̀ nda tjín tsa 'kia ya 'yò jìòn jè ra tjíya

chĩtsín koni 'sín kitsjà kjohixi Na'ín-ná ko tĩ'koaá 'siòè jìòn jè ra ya sngàsòn-ko inìma 'cho-la níí. Tĩ'koaá mì kì nda tjín tsa 'kia nga bichi jìòn niño nchrajín nga ya níngàsòn-ko Nainá ko tĩ'koaá kichi-te jìòn nga sngàsòn-ko inìma 'cho-la níí. ²² ¿O ra mejèn-no nga sijti-la Na'ín-ná nga katamachini? ¿A isaá 'nó tjín-no nga'nó ra jìòn koni ra jè?

Kó'sín nga ta jé kjoa 'sieén ra jè Nainá jeya tikíjna

²³ Kíí 'sín tsò xitá nga tjí'nde-ní nga 'sieén ta mé kjoa ra mejèn-ná, tanga mì tsa ta nga'tsi-ni kjoa kjen-ná ndiyá. Ko tjí'nde-ná nga 'sieén ta mé kjoa ra mejèn-ná, tanga mì tsa ta nga'tsi-ni kjoa tsjá nga'nó-ná. ²⁴ Kì ta kjonda tsajìòn fatsjio, jè tjatsjio kjonda 'tse xitá ra kj'íí.

²⁵ Maá chjinee ta mé ijo ra ijncha ñánda nga satína ijo; kì tà chjàn chjinangio ñánda nchrabá-ni, mé-ni mì síiskáko-no jè kjobítsjen-no. ²⁶ Nga 'tseé Na'ín-ná jè nangi ko nga'tsi tsajmì ra tjin-la.

²⁷ Tsa jngo xitá ra mì kì makjín-la a'ta 'tse Nainá, sííkjí'nchré-no nga kongí kichiod ya ni'ya-la, ko tsa mejèn-najìòn kongiò; chjinee ta mé ra sihijyo-no ya asòn ímixa; kì tà chjàn chjinangio mé tsajmì-ni, mé-ni mì síiskáko-no jè kjobítsjen-no. ²⁸ Tanga tsa yá xitá ra kitsò: “Jñà ijo cho kii, jñà kàbiya-la koni jngo kjotjò jñà ra nainá xkòsòn”, yaá ijndáa kì tà chjàn chinee, ta ngatjì-la jè ra kokàtsò, ko mé-ni mì kì koskaya-la kjobítsjen. ²⁹ Mì tsa jè kjobítsjen ra tjjin ya ajin inìma-no ra kotíxian-la, jè kjobítsjen-la jè ra ko'sín kàtsò.

Tanga tsa tjin i'ka ra skonangi nga kitsò: “¿Mé-ni satéchjà-na kjoa ra mejèn-na nga 'siaan ta ngatjì-la nga 'cho koma-la jñà kjobítsjen-la xitá ra i'ka? ³⁰ Tsa jè Nainá títsja-la kjonda a'ta 'tse tsajmì ra tikjine, ¿a ndaá tjin tsa 'cho 'kín-la tsajmì ra ijye kàtsja-la kjonda Nainá?” ³¹ Tanga jìòn, 'kia nga bichiod, 'kia nga 'yò, ko tsa mé kjoa ra 'nià-isa jìòn, kata'yaá-la nga jè Nainá jeya inchiníkijna jìòn. ³² Kì tà ngatjì tsajìòn-no nga jé skajin jñà ra xitá judío ko jñà ra mì tsa xitá judío, ko jñà ra xitá naxindá-la Nainá. ³³ Isaá nda tjin nga ko'sín 'tiaàn jìòn koni 'sín nga 'siaan ra 'an. Ta ñáa kjoa ra 'siaan, 'koaá 'sín 'siaan koni 'sín nda sasén-la nga'tsi xitá. Mì tsa kjonda tsal'an batsjía, jè jnchro batsjía kjonda 'tse xitá ra kj'íí mé-ni nga ma katitjokàjin-ni jé-la.

11 ¹Ko'sín chj́ngí-nájiòn, koni 'sín tíkjingí-la 'an, jè Cristo.

Kó'sín nga tjínè-la nga 'sìin íchjín ya ñándá nga maxkóya xítá-la Nainá

²Jiòn 'ndse kò tichjeé, ndaá tjín koni 'sín inchi'nià jiòn nga níkítsjen jiòn ra a'ta tsa'an kò nga'tsì kjoa ra 'siaan, kò nga tì'koaá inchinitjasòn-te jè kjotéxoma ra 'an ísikátoya-no. ³Tanga mején-na nga nda katasijin-no, nga nga'tsì xítá 'xìn, jé Cristo tjína ítjòn-la nga jè ma skò, kò jè chjoón, jé xítá 'xìn tjína ítjòn-la nga jè ma skò, koni 'sín nga jè Cristo, jé Nainá tjína-la nga jè ma skò. ⁴Tsa jngo xítá 'xìn bíjtsa skò 'kia nga chja'ta-la Nainá kò tsa 'kia 'bénajmíya 'én-la Nainá, mì kì tíbexkón-jìn jè Cristo ra jè tjína koni skò. ⁵Tanga tsa jngo chjoón ra mì kì bíjtsa skò 'kia nga chja'ta-la Nainá kò tsa 'kia nga 'bénajmíya 'én-la Nainá, mì kì tíbexkón-jìn jè 'xìn-la ra skò tjína; nga 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa isijno ska-la tsja skò. ⁶Nga tsa jè chjoón mì kì bíjtsa jè skò, katabíjno ska jnchro; tanga tsa masobá-la nga bate tsja-sko nga sijno ska-la, isaá nda-ni nga katabíjtsa jnchro jè skò. ⁷Jè ra xítá 'xìn mì kì tì'nde-la nga kiijtsa jè skò, nga xkósòn-la Nainá-ní, kò yaá a'ta 'tse xítá 'xìn 'ya-la kjoajeya-la Nainá; tanga yaá a'ta 'tse chjoón nga 'ya-la kjoajeya-la 'xìn-la. ⁸Nga jè ra xítá 'xìn, mì tsa ya ítjo'ta-ni a'ta 'tse chjoón, jé chjoón ra ya ítjo'ta-ni a'ta 'tse xítá 'xìn. ⁹Kò mì tsa jè ngatjì-la chjoón nga isinda jè xítá 'xìn, jé ngatjì-la xítá 'xìn nga isinda jè chjoón. ¹⁰'Koaá ma-ni jñà íchjín tjínè-la nga kiijtsa skò, mé-ni nga jcha-la jè kjotéxoma ra tjín-la, mé-ni nga ske jñà ìkjalì. ¹¹Tanga ra a'ta 'tse Na'ín-ná, tsa tsìn jè xítá 'xìn, tì'koaá tsìn jè chjoón; kò tsa tsìn jè chjoón, tì'koaá tsìn jè xítá 'xìn. ¹²Koni 'sín jè chjoón ra tsikínda ítjòn Nainá, yaá ítjokà'ta-ni a'ta 'tse xítá 'xìn, kò tì'koaá jè xítá 'xìn yaá tsìn-ni a'ta 'tse chjoón; tanga ta nga'tsiòò, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni.

¹³Ndaá tìkí́tsjen jiòn, ¿a ndaá tjín tsa jñà íchjín mì kì tjíjtsa skò 'kia nga kichja'ta-la Nainá? ¹⁴¿A mí tsa xá kò'sín ki'chá-ná nga kjosabà-ní tsa jngo xítá 'xìn sìindajò tsjaskò? ¹⁵Tanga jñà íchjín, kíí kò'sín ki'tsì-la nga síndajò tsjaskò nga isaá nda batsíjen, nga jè tsjaskò ma-ni koni tsa jè níkje xo'ba ra bíjtsa skò. ¹⁶Tsa yá ra mejèn-la nga kj'íí 'sín kitso ra a'ta 'tse kjoa kii,

ko'sín nda katasijin-la, mì tsa kj'ií 'sín nga-isa-najin ra jin ko nga'tsi jñà ra naxindá-la Nainá ma.

**Kó'sín nga nda kjón-ní 'sieén 'kia nga síkítsjen-yeé
a'ta 'tse kó'sín nga tsakjèn-ko xita-la Cristo**

¹⁷Tanga jñà 'én ra fi-isa ra koxin-no, mì kì ma nda síkítsajna-no, ta ngatji-la 'kia nga maxkóya jìòn, mì tsa mé kjonda ra sakó-no, ta isaá jnchro kjoa'cho sakó-no. ¹⁸Jè ra ma'tsia-ni ra koxín-no, 'koaá 'sín iska'ta-na 'én, nga 'kia-ró nga maxkóya jìòn ra naxindá-la Cristo 'mì-no, tijiòn-ró nijòya-no ijo-no; mejèn tsa makjiín-na tsa 'koaá 'sín inchi'nià kitiodò. ¹⁹'Koaà-la 'sín koma ko 'sa-najìòn mé-ni nga jcha-la yá kjòn-ni ra kixi kjoa nga xita-la Cristo ma. ²⁰Ta ngatji-la 'kia nga maxkóya jìòn, mì tsa ngi ko'sín bichi kiti jìòn koni 'sín nga kitsjà kjokixi jè Na'ín-ná nga síkítsjen-yeé ra a'ta 'tse kjoabiya-la. ²¹Nga tjín i'ka ra tsò ra ská-la bakjèn nga majin-la tsjá-la xákjín jè niño-la, ko skanda ma'chi-ní; ko jñà ra i'ka, imaa ajò-la ta ngatji-la nga mì kì bako-la niño. ²²¿A tsín-no ni'ya nándà nga ma 'yò ko bichiodò? ¿Mé-ni nga ko 'sín 'nià-no nga nachrjengi-najìòn ra xita naxindá-la Nainá? Ko ti'koaá nisobá-la jñà ndí xita ra tsín-la ra bakjèn. ¿Kó xián ra 'an? ¿A maá nda síkítsajna-najìòn ra a'ta 'tse kjoa kii? Majin, mì kì ma nda síkítsajna-no.

²³Nga a'ta 'tseé Na'ín-ná nga kjomà-na koni 'sín tjín kjoa ra ísikátoya-najìòn: Nga jè nitjen 'kia nga tikjè mangatsja xita kondra-la jè Na'ín-ná, iskábé jè niño nchrajín, ²⁴kiichja

nga kitsjà-là kjonda Nainá, isìjòya jè niño nchrajín kò akjòn kitsò: Jè niño nchrajín rakì, jè-ní ra ijo-na ra títsja ra ta ngatjì tsajìon; kò'sín tìjòya-te jìon niño nchrajín nga tikítsjen-yá ra a'ta tsà'an. ²⁵ 'Koaá tì'sín ki'sín 'kia nga ijye tsakjèn; iskábè jè chitsín, nga kitsò: Jè nandá xán 'tse uva ra tjíya chitsín rakì, jè jní-na ra xaájten nga sindajín xitse jngo kjoa ra a'ta tsajìon kò Nainá. 'Koaá 'sín 'tiaàn ki'ta nga tikítsjen-yá ra a'ta tsà'an 'kia nga india-india 'siò. ²⁶ 'Koaá ma-ni, 'kia nga india-india chjinee jìon jè niño nchrajín rakì, kò 'sioya jìon nandá xán 'tse uva jè chitsín rakì, jè kjoabiya-là Na'ín-ná 'benajmíya jìon, skanda 'kia nga kj'íí india-ni ra jè.

**Kó'sín tjínè-là nga nda kjón-ní sikítsjen-yé
'kia nga tsakjèn-kò xitá-là Jesús**

²⁷ 'Koaá ma-ni tsa yá ra ta kò'sín skine jè niño nchrajín rakì, kò sk'í jè nandá ra tjíya chitsín 'tse Na'ín-ná, tsa mì kì bexkón-ni kjoa kì, jé tíbátsji-là ijo-là, nga tìbachrjengi-ní koni 'sín nga 'ken Jesús nga kitsjà ijo-là kò nga tsikíxten jní-là. ²⁸ Kíí machjeén-ni nga nda kjón-ní tìchìyajin-là inìma-no 'kia nga tikje chjinee jè niño nchrajín kò 'siò jè nandá xán 'tse uva ra tjíya chitsín 'tse Na'ín-ná. ²⁹ Jè ra bakjèn, kò 'bi, tsa mì kì tìbebxkón-ni kjohi'in ra kjomà'tin ijo-là Na'ín-ná, tìjé tìbínè-là kjohi'in ijo-là 'kia nga bakjèn kò 'bi. ³⁰ 'Koaá ma-ni nga kò'sín 'nó kjìn ma-ni ra ya títsajnajin-najìon ra 'nó kiya kò ra inchife nga'nó-là, skanda tjín i'ka ra ijye 'ken. ³¹ Tsa jién-la ra nda kjòn sìchìya ítjòn-lá jè inìma-ná kó'sín tìtsajneé, mí-la tsa kotjín kjohi'in tsjá-ná Na'ín-ná. ³² Tanga tsa jè Na'ín-ná tsjá-ná kjohi'in, kíí-ní nga mejèn-là nga sìkixiyya-ná mé-ni nga mì ya taña sìkjieén kjohi'in ra mì fehe'ta ra kòkò-là jñà xitá isà'nde ra mì kì bexkón Nainá.

³³ 'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé, 'kia nga kìtsajnajtín jìon nga kichioè ra a'ta 'tse Na'ín-ná, jchíña-la xàngioo nga jngó jngó-no. ³⁴ Tsa yá ra 'nó ajò-là, ya katakjèn kjòn ya ni'ya-là, mé-ni nga mì kì kjohi'in tsjá-no Nainá tsa 'kia nga mì kì nda 'siaan 'kia nga koxkóya. A'ta 'tse kjoa ra kj'íí-isa, 'kia kjòn nda sikíxiyya-no 'kia nga kijchòjkon-no.

Kó ta 'sín t́jín kjoachjine ra tsjá-ná Nainá ra ma sixá'ta-lá

12 ¹Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, mején-na nga nda katasijin-najìòn kó'sín t́jín ra a'ta 'tse kjoachjine ra tsjá Inìma Tsje-lá Nainá mé xá ra 'sieén ra a'ta 'tse. ²Ndaá t́jín-najìòn, 'kia nga tikje ya makjìín-no ra a'ta 'tse Nainá, yaá tsangì'ta-la jìòn nga xìn ndiyá kùkò-no jñà xkòsòn ra mì kì ma-lá chja ra nainá tsò-lá xita. ³Koaá ma-ni nga kò'sín katasijin-no, nijngo ra ma kítso: “¡Taxkì katama'tin Jesús!” tsa a'ta 'tse Inìma Tsje-lá Nainá tichja-ni. Kò tì'koaá tsa mì a'ta 'tse Inìma Tsje-lá Nainá tichja-ni, mì kì yá ra ma kítso: “Jè Jesús ra t́jna ítjòn-ná.”

**Kó'sín nga ḱjín ndiyá t́jín-nì kjoachjine
ra tsjá-ná Nainá ra ma sixá'ta-lá**

⁴Ya naxindá-lá Nainá, ḱjín ndiyá t́jín-ni jñà kjoachjine ra tjábé-lá mé-ni nga ḱjín ndiyá xá ra ma 'siin-ni, tanga tijé-ni Inìma Tsje-lá Nainá ra tsjá nga'tsi kjoachjine kù. ⁵Kjín ndiyá-lá kó'sín nga níxá'tá-lá Nainá, tanga tijé-ni Na'ín-ná ra ma jè ni-lá xá. ⁶Kò ḱjín ndiyá-lá kó'sín nga 'sín jè xita ra nga'ño-lá Nainá tísíxájin ya inìma-lá, tanga tijé-ni Nainá ra síxájin ya inìma-lá nga'tsi xita ra 'sín nga'tsi kjoa kù. ⁷Nga jngó jngó xita, tjábé-lá jngo kjoachjine ra bakón jè Inìma Tsje-lá Nainá, mé-ni nga katasakó-ni kjonda a'ta 'tse nga'tsi xita naxindá-lá Nainá. ⁸Tjín i'ka xita ra a'ta 'tse Inìma Tsje-lá Nainá 'bì-lá nga ma-lá katachja 'én ra 'ño chjine t́jín, kò t́jín i'ka ra 'bì-lá nga katachja koni 'sín t́jín kjobítsjen ra t́j'ma-lá Nainá, tanga tijé-ni Inìma Tsje-lá Nainá ra tsjá-lá kjoachjine. ⁹Tjín ra kò'sín 'bì-lá nga nda katabá'ta ikon Nainá, tì'koaá tijé-ni Inìma Tsje-lá Nainá ra tsjá-lá nga kò'sín 'sín; kò t́jín ra kò'sín 'bì-lá nga ma-lá katasínda-ni xita ra kiya, tanga tijé-ni Inìma Tsje-lá Nainá ra kò'sín tsjá-lá. ¹⁰Tjín ra kò'sín 'bì-lá nga ma-lá 'sín kjoaxkón ra nda t́jín, kò t́jín ra kò'sín 'bì-lá nga ma-lá chja ngajo-lá Nainá. Tjín ra kò'sín 'bì-lá nga nda machiyajin-lá yá 'tse nga'ño ra síchjeén nga jngó jngó xita ra 'bénajmíya. ¿A 'tseé Inìma Tsje-lá Nainá o ra majìn-ní? Kò t́jín ra kò'sín 'bì-lá nga ma-lá chja 'én ra ta jè fiya-lá, kò t́jín ra ma-lá síkatoya-ni kó'sín tsò-ni jñà 'én kù. ¹¹Tanga tijé-ni Inìma Tsje-lá Nainá ra ta jè ta jngo-ni ra ma-lá kò'sín 'sín nga'tsi kjoa kù nga

síka'bí-la nga jngó jngó xita ñáa kjoachjine ra jè mejèn-la nga tsjá-la.

¹²Ta jngo ma-ni ijo-ná, tanga kjín ndiyá-la mé ra chja'nda; tanga ni'sín ko'sín kjìn ndiyá tjín-ni mé ra chja'nda, ta jngoó ma-ni ta nga'tsiòo; 'koaá ti'sín tjín ra a'ta 'tse naxindá-la Cristo. ¹³Nga tijé-ni Inìma Tsje-la Nainá ra tijnajin inìma-ná 'kia nga isatíndé nga'tsí-ná, mé-ni nga ta jngoó ijo koma-ná, ni'sín ta yá xita-ni; a xita judío-ní o ra mí tsa xita judío; a xita chi'nda-ní o ra mí tsa xita chi'nda. Nga jngoó ndiyá-la Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjá-ná.

¹⁴Jè ijo-ná mì tsa ta jngo tjín-ni kó'sín nga 'ki; kjín ndiyá tjín-ni mé ra ta chja'nda. ¹⁵Tsa jè ndsaké kitso: “¿Mé-ni mì tsa tsja xita kjomà-na ra 'an? Mì-la tsa ya chjà-naa ya a'ta 'tse ijo.” Ni'sín ko'sín kitso mì kì koma tjáhixìn, nga ta jngoó ijo tjín-ni. ¹⁶Ko tsa jè chíká-ná kitso: “¿Mé-ni mì tsa xkon xita kjomà-na ra 'an? Mì-la tsa ya chjà-na ya a'ta 'tse ijo.” Ni'sín ko'sín kitso mì kì koma tjáhixìn, nga ta jngoó ijo tjín-ni. ¹⁷Jè ijo-ná tsa ngi ta xkén koma tjingo, ¿ñánda sijna jè chíká-ná mé-ni nga koma kináyá-ná? Ko tsa jè ijo-ná, ngi ta chíká-ná koma tjingo, ¿ñánda sijna nitjén ra koma chjón-jtá-né? ¹⁸Tanga jè Nainá, yaá isíki'hijyo i'nde-la ñánda nga nda isasèn-la ra jè, nga jngó jngó skoya-la ijo-ná. ¹⁹Tsa ta jngo skoya tjín-ni ijo-ná, mí-la tsa ngi ijo tijnjo-jìn. ²⁰Kixí kjoa ni'sín kjìn skoya tjín-ni ijo-ná, tanga ta jngoó ijo ma-ni.

²¹Jè xkén mì kì ma kitso-la jè ndseé: “Mì kì machjeén-na ra ji.” Ti'koaá jè ské, mì kì koma tsa kitso-la jñà ndsaké: “Mì tsa mé machjeén jion ra a'ta tsa'an.” ²²Jñà jnchro isa 'ñó machjeén ra chja'nda ijo-ná jñà ra ko'sín tsijen koni tsa mí mé nga'ño tjín-la. ²³A'ta 'tse ijo-ná, jñà ra ko'sín ma-ná nga mì tsa 'ñó 'yaxkén, ta isaá jnchro, jñá jnchro isa 'ñó nda níkáyeé nikje mé-ni nga isa nda kata'yaxkón-la. Bijtsa'ma-né jè ijo-ná, jñà ra ko'sín ma-ná nga mì kì tjí'nde nga jcha-la, ²⁴ko jñà ra nda tsijen-ni, mì kì machjeén-la nga sijtsa'ma. Jè Nainá, 'koaá 'sín tsikínda ijo-ná nga isa 'ñó nda kata'yaxkón jñà ra ko'sín ma-ná nga isa chiba chjí-la, ²⁵mé-ni nga jngó jngó skoya ijo-ná nda kjón katatsabaya xákjín, ko katatsjá nga'ño kañá-la xákjín nga'tsiòo. ²⁶Tsa 'kia ñánda nga mahajò ijo-ná, ta mahajò tijnjo-ní. Ko tsa 'kia ñánda nga tí'yaxkón, ndaá 'se ijye-la nga tijnjo ijo.

²⁷ Jiòn, 'koáá 'sín jngoya-la koni tsa ijo-la Cristo ma jiòn, nga kja tjín kja tjín-no xá ra a'ta 'tse Cristo. ²⁸ Nainá, 'koáá 'sín iskosòn-la mé xá ra 'siin xitá: jè ra ma'tsia kjòn-ni isíkítsajna ya ajin naxindá-la, xitá ra jè bixáya-la nga síka'bísòn 'én-la; ra ijchò jò-ni isíkítsajna jñà xitá ra ma-la chja ngajo-la, ko ra ijchò jàn-ni isíkítsajna jñà ra nda ma-la kokòn-ya 'én-la, ko ti'koáá isíkítsajna jñà ra ma-la 'siin kjoxxkón, akjòn isíkítsajna-te jñà ra ma-la siinda-ni xitá ra kiya, ko jñà ra ma-la kosiko'ta xitá xákjén, ko jñà ra ma-la kítsajna ítjòn-la xitá naxindá-la, ko jñà ra kj'íí 'én chja ra mì yá xitá ma-la kótsò-ni. ²⁹ Mì tsa ta nga'tsi-ni nga bixáya-la Nainá nga síka'bísòn 'én-la; ko mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la chja ngajo-la Nainá. Ko nì mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga 'ñó nda ma-la bakón-ya 'én-la Nainá; ko mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la 'sín kjoxxkón ra 'tse Nainá; ³⁰ ti'koáá mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la sínda-ni xitá ra kiya. Ko ti'koáá mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la chja 'én ra ta jè fiya-la; ko nì mì tsa ta nga'tsi-ni nga ko'sín 'bì-la nga ma-la síkatoya jñà 'én kii. ³¹ Jè tjatsji jiòn jè kjoachjine-la Nainá ra isa nda tjín.

Tanga tjín jngo ndiyá ra 'an kokon-no ra isa 'ñó nda tjín.

Kó'sín tjín kjòn-ni ra a'ta 'tse kjoatsjacha

13 ¹ Tsa kjin ndiyá tjín-ni 'én ra chjàa ra ta 'an fiya-na, ko tsa skanda ma-na chjàa 'én ra chja jñà ikjali, tanga tsa mí tsjake-naa xitá ra kj'íí, mí-la tsa mé chjí-la jñà 'én ra chjàa; 'koáa-la 'sín 'ki-na koni tsa jngo kichá ra faháya-la, ko koni jngo chrobá ra tsján fane. ² Tsa maá-na nga nda chja ngajo-la Nainá ko tsa ndaá fiya ijye-na kó'sín tjín nga'tsi kjoa ra jè Nainá tjí'ma-la, tsa 'ñó tjín-na ra 'mì kjoachjine, ko tsa ti'koáá 'ñó nda makjiín-na a'ta 'tse Nainá nga skanda maá-na sijtíya-la jñà nindo; tanga tsa mì tsjake-naa xitá ra kj'íí, nì ta mé-la chjí-ina. ³ Tsa maá-na tsja ijye nga'tsi tsajmì ra tjín-na nga katakjèn jñà ra xitá ima, ko tsa skanda tsja-náa ijo-na nga katati ya ajin ni'í, tanga tsa mì tsjake-naa jñà xitá ra kj'íí, takó nímé ra sikíjne.

⁴ Jè ra tsjake xitá ra kj'íí, maá-la koñákjoa; 'ñó nda xitá 'sín; mì tsa maxitakòn-jìn; mì tsa jè nda síkíjna ijo-la; ko mì tsa 'nga fiko kjobítsjen-la; ⁵ mì tsa ta 'sín ta ma-jìn; mì tsa ta

kjɔnda 'tse bátsji; m̀i tsa sasa majti-la kɔ m̀i tsa ya bíjin takòn ki'ta mé kjoa ra ma'tin; ⁶ti'koaá m̀i tsa matsajin-la 'kia nga mé kjoa'cho ra 'sín xita; tanga jè, tsjaá 'se-la a'ta 'tse kjoakixi ra 'sín xita; ⁷Jngo xita ra tsjake j̀nà xita ra kj'íí, m̀i tsa jè fi-ni mé kjoa ra tjín-la xita, m̀i tsa chiba tjín-la kó'ki nga makjín-la, kó'ki nga skoóna kjoa kɔ kó'ki nga chíkjoajin-la ta mé kjoa-ni.

⁸Jngo xita ra tsjake j̀nà xita ra kj'íí, 'koaá 'sín 'ki koma ki'ta. Tanga kijchó nichjin nga m̀i ti yá ra 'se-ni ra kichja ngajo-la Nainá, nga m̀i ti yá ra kichja-ni 'én ra kj'íí tsò, ti'koaá m̀i ti yá ra tjábé-la kjobítsjen ra tjí'ma-la Nainá. ⁹Ta ngatjì-la, kjè tsa nda 'ya ijyeé kjobítsjen ra tjí'ma-la Nainá, kɔ kjè k̀i tsa nda nakjoá ngajo-lá Nainá koni 'ki tjínè-la nga kinákjeé. ¹⁰Tanga 'kia nga kijchò nichjin nga kitjasòn kjobítsjen-la Nainá nga ni-ti-mé jchija'ta-la, yaá kjehe'tà jè ra ta chiba machiya-ná 'ndi-ni.

¹¹'Kia nga ti'sa itsé-na, 'koaá 'sín chjàa kɔ 'koaá 'sín síkítsjen, ti'koaá 'koaá 'sín machiya-na koni tsa jngo ndí ti itsé; tanga 'kia nga ijye kjóychingaa kítsjin-náa nga'tsi ra kjoa 'tse ixti.

¹²'Ndi-ni, ta 'koaá 'sín tsijen-ná Nainá koni tsa 'kia nga chi'sén jngeé chitsín ra ijye tímaxa. Tanga kijchò nichjin nga nda kjón jchí'én Nainá. 'Ndi 'ndi, ta chibaá tjín-ni koni 'sín nga fiya-na, tanga tjina jngo nichjin nga ske kjòon kó'sín nga jè Nainá tsijen-la ra a'ta tsa'an.

¹³'Ndi 'ndi, ján tjín-ni kjoa ra tjítsajna ki'ta: Jè kjoa nga makjín-ná a'ta 'tse Nainá, jè kjoa nga tjíjngo takén nga chiná-lá jè kjonda ra tsjá-ná Nainá, kɔ jè, kó'sín nga tsjacheé xita ra kj'íí. Tanga jè ra tjina íjòn kjòn-ni, jé-ní kó'sín nga tsjacheé xita ra kj'íí.

Kó'sín tjín a'ta 'tse jngo 'én ra m̀i k̀i yá fiya-la kótsò-ni

14 ¹Ko'sín jè isa 'nó nda tangí'ta-la jè ra 'm̀i kjotsjacha; tanga ti'koaá 'nó tjatsji-te j̀nà kjoachjine ra tsjá jè Inima Tsje-la Nainá. Kɔ jè ra isa 'nó chjí-la, jé-ní nga kinákjoa ngajo-lá Nainá. ²Jè ra kj'íí 'én chja ra m̀i yá xita ma-la kótsò-ni, m̀i tsa taxki xita-jìn ra tíchja-la, jé sabá Nainá ra tíchja'ta-la. Nga m̀i k̀i yá ra machiya-la 'én ra chja, ta ngatjì-la, a'ta 'tse Inima Tsje-la Nainá nga tíchja'ma. ³Tanga j̀nà xita ra Nainá chja ngajo-la, j̀nà chja-la xita, mé-ni isa nda katafiya-la ra a'ta 'tse Nainá, kɔ nga

kata'ñó-isa ikon, tì'koa sije ikon nga'tsiò. ⁴Jè ra kj'íí 'én chja ra mì yá xita ma-la kótsò-ni, ta jé sakó-la nga'ño; tanga jè ra chja ngajo-la Nainá, 'kia nga 'bénajmíya, jñà xita naxindá-la Nainá sakó-la nga'ño. ⁵Mején-na tsa nga'tsi-najìon ma-no kinákjoa ra kj'íí 'én. Tanga isaá-la ta nda-ni tsa jè Nainá kinákjoa ngajo-la. Nga isaá 'ño chjì-la jè ra Nainá chja ngajo-la, nda mí 'koa-ni koni jè ra kj'íí 'én chja, ra mì yá xita ma-la kótsò-ni. Kja ta jngó-la tsa tjín xita ra ma-la siikatoya kótsò-ni 'én rakìi, mé-ni isa nda sakò-isa-la nga'ño xita naxindá-la Nainá.

⁶Jìon 'ndsé ko tichjeé, 'koaá 'sín jngoya-la, tsa 'kia 'an ra kijchò'tsè-najìon, tsa ta kj'íí 'én kichjà-najìon jè ra mì kì kochiya-no, ¿mé kjonda ra sakò-najìon, tsa mì tsa jè kichjà-najìon jè 'én ra Nainá síchiya-na, ko jè kjobítsjen ra tsjá Nainá, ko jñà 'én ra 'an chjà ngajo-la Nainá nga bakon-yá-najìon? ⁷Skanda jñà tsajmì-la xita ra síkjane, ¿kó'sín jchà-la náa-ni ra tífane, tsa mì kja kj'íí kja kj'íí kitso jta-la nga jngó jngóo, koni tsa jè chrjoo ko jè ní'ño? ⁸'Koaá jngoya-la jè chrjoo ra 'tse xita kjojchán, tsa mì kì nda ski'nda, ¿kó'sín ma-ni nga kitsajnanda nga kì'tsia kjojchán? ⁹'Koaá tì'sín ma ra a'ta tsajìon, tsa mì kì jñà kinákjoa jìon 'én ra nda fiya-ná, ¿kó'sín ma jchà-la mé 'én-ni ra inchinakjoá jìon? Tsa mì kì yá ra kiya-la kótsò-ni, koni tsò-ni kjoa, ta isén-la inchinakjoá-jin jìon. ¹⁰Kixíí kjoa taxkì kjín-la ndiyá-la 'én ra tjín ta nga tíjngo ya isà'nde, tanga chjaá-ni kó'sín tsò nga jngó jngó skoya 'én. ¹¹Tsa mì kì fiya-na ra 'an kó'sín tsò-ni 'én ra tíchja jngo xita, 'koaá 'sín koma-na nga jè xita rakìi, xín i'nde-la. Ko tì'koaá ra jè, 'koaá 'sín koma-la nga xín i'ndeé tsa'an, ta ngatjì-la nga mì kì kji'nchré jñà 'én ra chjàa ra 'an.

¹²Ra jìon, ta jé 'ño fatsjio jñà kjoachjine ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá, tanga isaá nda-ni nga jè isa 'ño tjatsjio jè kjoachjine ra koma kosìko'ta jñà xita naxindá-la Nainá nga isa nda 'se-isa-la nga'ño. ¹³'Koaá ma-ni, jè xita ra kj'íí tsò 'én ra chja, katasíjé'ta-la Nainá mé-ni nga 'se-la nga'ño nga ma 'keènajmíya kótsò-ni jè 'én ra chja. ¹⁴'An, 'kia nga chjà'tà-la Nainá tsa kj'íí tsò 'én ra tíchjàa, jè ra nì mì 'an fiya-na, tà jé inìma-na ra tíchja, tanga jè kjobítsjen-na, mì kì mé nga'ño sakò-la. ¹⁵Tanga, ¿mé ra 'siaan tsa 'koa? Jé-la ra machjeén, 'kia nga kitsá'ba-la Nainá, 'koaá 'sín kichjà'ta-la koni 'sín

jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-la inìma-na, tanga koó jngo 'én ra ti'koaá 'an fiya-na. Tsa 'kia nga see ra a'ta 'tse, 'koaá 'sín see koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá síchiya-na, tanga jngoó so ra ti'koaá 'an fiya-na. ¹⁶'Kia nga kinákjoa'ta-la Nainá koni 'sín nga síchiya-li jè Inìma Tsje-la, tsa ta jñá 'én kinákjii ra mì yá xita machiya-la, çkó'sín koma-ni kitso xita ra ká'nchré-li: “Ko'sín katama koni 'sín nga kasi”, tsa mì kì kàfiya-la jè 'én ra kanakjí? ¹⁷Kixií-la kjoa, ndaá-la tjín koni 'sín nga 'bi-la ji kjonda Nainá, tanga nimé nga'nó sakò-la jñà ra ká'nchré-li, nga mì kì kàfiya-la koni 'sín nga kasi. ¹⁸'An, tsjaá-la kjonda Nainá nga isaá nda ma-na chjà 'én ra mì kì tsa yá xita fiya-la; tanga ra jìòn, mì tsa ko'sín nda nakjoá jìòn. ¹⁹Tanga ya ajin naxindá-la Nainá, isaá-la nda-ni tsa tà 'òn 'én kichjà-la ra kjobítsjen tjiko, mé-ni nga ma 'kenájmíya-la ra kj'íi xita ko mì 'koa-ni tsa te jmi 'én kichjàa ra kj'íi tsò ra mì yá kya-la.

²⁰Jìòn 'ndsé ko tichjeé, kì ko'sín níkítsjen koni tsa ixti. Tanga ra a'ta 'tse kjoa'cho, ko'sín 'tiaàn koni jñà ixti ra kjè kì fiya-la. Tanga ra a'ta 'tse kjobítsjen-no, tjaya jchá-la takòn. ²¹'Koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “'Aán sikásén-la xita ra xìn nangi ko ra kj'íi 'én chja, nga kichjà-la naxindá-na; takó mì kì kj'i'nchré-na, nì'sín ko'sín sikóo, tsó Na'ín-ná.” ²²'Kia nga nakjé 'én ra mì yá xita machiya-la, jngoó kjojkón tíbakón-la Nainá jñà xita ra mì kì makjiín-la, mì tsa jñà-jìn xita ra ijye makjiín-la. Tanga 'kia nga nakjoá ngajo-lá Nainá, jñà tínakjoá-la xita ra ijye makjiín-la mì tsa jñà-jìn ra kjè kì makjiín-la. ²³Tsa 'kia nga koxxóya naxindá-la Nainá, tsa kj'íi tsò 'én kichja nga'tsiòo ra mì kì yá xita machiya-la, ko tsa 'kia chiba-la kjoaha'sen jngo xita ra kjè tsa ya bijchó ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá, ça mí tsa kitso: “Skáa-la jñà xita kii”? ²⁴Tanga tsa nga'tsi-no, jè Nainá inchinakjoá ngajo-la, ko tsa 'kia chiba-la kjoaha'sen jngo xita ra kjè kì tsa ya bijchó ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá, tsa kj'i'nchré-no koni 'sín nga inchinakjoá ngajo-la Nainá, kokjiín-la ko ti'koaá kochiyaá-la nga xita jé-ní. ²⁵Yaá jcha-la nga'tsi kjoa'cho ra tjjin inìma-la ko kosen-xkó'nchi-ní nga kosen-niñanè isén-la ya a'ta nángi nga skexkón Nainá ko 'koaá 'sín kitso nga kixií kjoa nga yaá tjnain kiti-no Nainá.

**Kó'sín machjeén nga 'sieén ra a'ta 'tse Nainá
ya ñánda nga koxkóyee**

²⁶ Jiòn 'ndsé kò tichjeé, ¿kó tsò-ni kjoa kii? Tsò-ni, 'kia nga koxkóya jiòn nga jeya síkijna Nainá, jngó jngó-no tìngatsja kjotjò-no Nainá; jngo ra katase, jngo ra katabakón-ya, jngo ra kata'bénajmí kó'sín nga Nainá tísíchiya-la, kò jngo ra kj'íí 'én katachja ra mì yá xita machiya-la, kò jngo katasíkatoya-ni 'én rakii. Kó'sín 'tiaàn nga jngó jngó-no mé-ni isa tse nga'ño kata'se-isa-no, jiòn ra naxindá-la Nainá 'mì-no. ²⁷Tsa 'kia nga mejèn-no kinákjoa 'én ra kj'íí tsò ra mì yá xita machiya-la, machjeén-ní tsa ta jò, kò tsa ta jàn xita katachja; tanga jngó jngó katachja; kò jngo ra katasíkatoya-ni kó'sín tsò-ni 'én kii. ²⁸Tsa tsin ra ma-la síkatoya-ni 'én kii, tà jyò katitsahijyo jnchro ya ajin naxindá-la Nainá; ta yaá ajin inìma-la katabáko Nainá. ²⁹'Koaá tì'sín tjin a'ta 'tse xita ra chja ngajo-la Nainá; tsa jò kò tsa jàn ma-ni, tjiné-la nga jngó jngó kichja mé-ni nga jña xita ra i'ka ra kjì'nchré, jña-ní ra kitsò-ni a ndaá tjin o ra majìn-ní. ³⁰Tsa kitjotin jngo ra ya tìtsajna nga kitsò: “Jngo 'én tísíchiya-na Nainá”, machjeén-ní nga jè ra tichja ítjòn katatsjá'nde-la nga katachja mé 'én ra tísíchiya-la Nainá. ³¹'Koaá 'sín koma nga nga'tsi ra ma-no nakjoá ngajo-la Nainá, nga komaá jngó jngó 'kénajmíya mé-ni nga isa nda kochiya-isa-no kò sakò-isa-no ra kjotsja. ³²Jña xita ra chja ngajo-la Nainá, jña tjin-la kinda kó'sín nga kichja ngajo-la Nainá. ³³Nga jè Nainá, mì kì sasén-la ñánda tjin kjosi kò ñánda nga ta tjin ta ma kjoa. Yaá sasén-la ñánda nga tjin kjoa'nchán.

Koni 'sín chon tìjngo ñánda nga maxkóya xita-la Nainá, ³⁴machjeén-ní nga jña íchjín jyò katitsajna 'kia nga tímaxkiya 'én-la Nainá, nga mì kì tji'nde-la nga ma kichja; koni 'sín tsò-te jè kjotéxoma, nga jña íchjín tjinè-la nga ta kjì'nchré.

³⁵Tsa mé kjoa ra mejèn-la ske, 'kiaá katakjinangi-la 'xin-la 'kia nga kijchò-ni ni'ya-la. Nga mì kì nda tjin nga jngo chjoón ya kichjajin ñánda nga maxkóya naxindá-la Nainá.

³⁶¿A 'koaá 'sín níkítsjen jiòn, nga a'ta tsajión kjo'tsia-ni 'én-la Nainá? ¿O ra 'koaá ma-no nga ta jiòn ki'senajmíya-no? ³⁷Tsa titsahijyo i'ka jiòn ra kó'sín síkítsjen nga maá-la chja ngajo-la Nainá kò tsa 'koaá 'sín tsò nga jè Inìma Tsje-la Nainá kó'sín tísíchiya-la, 'koaá 'sín nda katasijin-la nga jña 'én ra kotíxian,

'tseé Na'ín-ná jè kjotéxoma ra tísichjéén. ³⁸Tsa tjín jngo x̄ita ra mì k̄i skexkón 'én ra tíchjàa, t̄i'koaá jè x̄ita rak̄i, mì k̄i jchaxkón.

³⁹Ndí 'ndsé, 'ñó tjatsjio nga kinákjoa ngajo-la Nainá, k̄o k̄i tà chjàn batechjà-la j̄nà ra chjà 'én ra kj'íi tsò, ra mì yá x̄ita f̄iya-là. ⁴⁰Tanga jé ra machjeén nga nda kjón-ní t̄ihitjasòn nga'tsì kjoa k̄i, nga ndiyá ndiyá kjón-ní nga tahíkoo.

Kó ta tjín x̄ita tsakón-là ijo-là Jesús 'kia nga ijye jaáya-là

15 ¹Ndi-ni ndí 'ndsé k̄o ndí tichjeé, mején-na nga síkítsjen-yá-najìon jè 'én x̄itse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'an tsi'kènjmíya-najìon, 'én nda-là Cristo ra kjokjiín-no k̄o ra kixi t̄itsajna-no 'ndi-ni. ²Jè 'én nda rak̄i ra koma-là s̄ikítsajnan̄d̄i-no a'ta 'tse jé-no tsa takó k̄o'sín kixi inchimahíkoo 'én nda-là Cristo koni 'sín nga ítsi'kenajmíya-no; tsa majìn, ta kjotjó-la-ni nga kjokjiín-no.

³Nga jé kjón ítsakon-yá ítjòn-najìon koni 'sín tjín 'én ra 'an itjábé-na, nga jé Cristo 'ken-tji ngajo-ná ra kjoa 'tse jé-ná koni 'sín tíchjà x̄ajon ra tjí'ta 'én-là Nainá; ⁴nga kisihi'nde-ní k̄o nga jaáya-ilà nga ijchò jàn n̄ichjin koni 'sín nga tíchjà x̄ajon ra tjí'ta 'én-là Nainá; ⁵nga jè Cefas [Pedro] tsakón-là ijo-là; ra kjomà 'kiaá tsakón-là ijo-là j̄nà x̄ita-là ra i'ka ra ma-ni tejò k̄o Pedro. ⁶Ra kjomà askan-nioo, tsatoó 'òn sindo ma-ni x̄ita ra ngi india kjón-ní kiskàjin. J̄nà x̄ita k̄i, ijyeé 'ken i'ka tanga takó kjín ma-ni ra takó t̄itsakon skanda n̄ichjin 'ndi-ni. ⁷Kiaá tsakón-là ijo-là jè Jacobo k̄o akjòn tsakón-là ijo-là nga'tsì x̄ita-là ra tsikíxáya-là.

⁸Ra ijyehe'tà-ni, 'aán tsakón-na ijo-là, 'an ra 'koaá jngoya-là koni jngo i'ndí-xó ra mì nda kitsin. ⁹'An, isaá ta 'ñó nangi t̄ijnà koni j̄nà x̄ita ra i'ka ra tsikíxáya-là Jesús. Nda mí-la bakèn-na nga 'an tsikíxáya-na tsa nda kjòn-ni, tà ngatjì-là nga 'aán k̄itsahatjingi-là x̄ita nax̄indá-là Nainá. ¹⁰Tanga ta kjonda 'tse Nainá-ní tsa yá-na ra 'an. K̄o jè kjonda rak̄i mì tsa ta ya tíchija. Isaá ta 'ñó jnchro t̄isíxáa, nda mí 'koa-ni koni j̄nà x̄ita-là ra i'ka. Tanga mì tsa 'an jiàan, jè sabá kjonda-là Nainá ra t̄isíxájin ijo-na. ¹¹Mì tsa jè ra chjì-là yá ra tsakón-ya, a j̄nà x̄ita ra i'kaa o ra 'an-ná; jè-ní ra chjì-là nga j̄jín tsi'kènjmíya-lajin jè 'én nda-là Cristo k̄o 'ndi-ni ijyeé makjìin-najìon.

Kó'sín tjin a'ta 'tse kjoa nga kjoaáya-la xita

¹² 'Koaá 'sín tsakòya-lajin nga jè Cristo jaáya-la ya ajin-la mi'ken; tanga, ¿mé-ni ko'sín bixó i'ka-najion nga mi kà ma kjoaáya-la jñà xita ra ijye 'ken? ¹³ Tsa mi kà kjoaáya-la xita ra ijye 'ken, takó kjè-la tsa faháya-la Cristo tsa'koa. ¹⁴ Tsa mi tsa jaáya-la Cristo, ta kjotjó-la-ni nga inchi'bènajmíya-jin ko ti'koaá ta kjotjó-la-ni nga ko'sín makjiín-najion tsa'koa. ¹⁵ Tsa kixi kjoa nga mi kà kjoaáya-la xita ra ijye 'ken, jín-lajin ra xita ndiso kítjongi-jin ya a'ta 'tse Nainá, nga 'koaá 'sín tsi'kènajmíya-jin nga jè Nainá isikjaáya-la Cristo, ko mí-la tsa jaáya-la tsa'koa tsa kixi kjoa nga mi kà faháya-la mi'ken. ¹⁶ Tsa mi faháya-la mi'ken tsa'koa, ti'koaá takó kjè-la faháya-la jè Cristo. ¹⁷ Ko tsa kjè faháya-la Cristo, nimé-la chjí-la koni 'sín nga makjiín-najion tsa'koa; takó yaá-la titsajin-najion jé-no. ¹⁸ Ko jñà xita ra ijye 'ken ra kjokjiín-la a'ta 'tse Cristo 'kia nga titsajnakon-isa, ta yaá-la ichijà tsa'koa, tsa mi kà jaáya-la jè Cristo. ¹⁹ Jién-leé ra isa ta bato xita ima 'mì-ná i a'ta nangi, tsa 'koaá 'sín bixé nga tà yaá kjehe'tà nga'tsi kjoa ra chiñá-lá a'ta 'tse Cristo 'kia nga jién ra kiyé.

²⁰ Tanga ra ngi kixi kjoa, jè Cristo jaáya-la. 'Koaá 'sín kjomà ra a'ta 'tse koni jngo to ra majchá ítjòn. Jè jaáya ítjòn-la mé-ni nga koma kjoaáya-la askan-nioo jñà xita ra ijye 'ken. ²¹ Koni 'sín ta ngatjia-ni jngo xita, nga ko'sín 'ji kjobiya i isà'nde, 'koaá ti'sín ta ngatji-la jngo xita, nga koma kjoaáya-la jñà ra ijye 'ken. ²² Nga a'ta 'tse Adán-ní koni 'sín nga biya nga'tsi xita. 'Koaá ti'sín ta a'ta 'tse Cristo-ní nga ma kítsakon nga'tsi xita. ²³ Tanga kja kijchò kja kijchò nichjin-la nga koko-la. Jè Cristo jaáya ítjòn-la. Tanga 'kiaá kjoaáya-la jñà xita ra 'tse Cristo, 'kia nga kjíí india-ni ra jè. ²⁴ 'Kiaá kjehe'tà isà'nde 'kia nga jè Cristo siikjehesòn ijye nga'tsi nga'ño ra mi nda, ko nga'tsi kjotéxoma 'cho, ko ra batéxoma-la nga'tsi ra kjoa'cho. 'Kiaá jè Cristo siingatsja kjotéxoma-la Nainá ra Na'ín-ná ma. ²⁵ Machjeén-ní nga jè Cristo katabatéxoma skanda 'kia nga ya siikítsahijyongí ya ndsako nga'tsi jñà xita kondra-la. ²⁶ Ko jè kondra ra fehe'ta-ni nga jchija, jé ra 'mì kjobiya. ²⁷ Ta mé ra tjin, Nainá, yaá kisíkítsajnangi ijye ya ndsako Cristo. Jè tíbatéxoma ijye-la. Tanga, mi tsa tsò-ni kjoa nga jè Nainá yaá tíjnangi-te ya ndsako Cristo, nga jè sabá jnchro Nainá ra ya

tsikítsajngangi ya ndsako Cristo ta nga'tsi mé ra tjín. ²⁸ 'Kia nga ijye ya kítsajngangi nga'tsi ra tjín ya анги ndsako Cristo, 'kiaá, ra tijè-ni Cristo, koni ra i'ndí-la ma, yaá kíjnangi ndsako Nainá, jè ra tijè tsikítsajngangi-ni ndsako nga'tsi ra tjín. 'Koaá 'sín jè Nainá kotèxoma-la nga'tsi ra 'se i isà'nde.

²⁹ Tanga tsa mì yá ra faháya-la, ¿mé-ni jñà xita batínda ngajo-la ijo-la jñà xita ra ijye 'ken? ¿Mé-ni ko'sín 'sín-ni, tsa kixi kjoa nga mì kì faháya-la jñà ra ijye 'ken? ³⁰ Ko ngajin, ¿mé-ni chjàn nichjin nchijón inçhinchaxkón-lajin ijo-najin tsa'koa [nga inchi'bènajmíya-jin 'én nda-la Cristo], tsa mì yá ra kjoaáya-ila? ³¹ Tsa 'yaá-la jìòn 'ndsé ko tichjeé, nga nichjin nchijón-ní nga tjen-nda-na kjobiya ra 'an, ngi kixi kiti-ní, jñà kjoa kì koni 'sín tsja tjín-te-na ra a'ta tsajìòn, tà ngatjì-la nga ngàsòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo Jesús ra tíjna ítjòn-ná. ³² 'Kia nga ískajàn-ko xita ra koni kjàn cho ijñà kjàn ya ján naxínda Éfeso, nímé-la ra ísikíjneè-na tsa'koa, tsa tà kjoa 'tse xita isà'ndeé-ni ra ískajàn'ta. Tsa mí faháya-la jñà ra ijye 'ken, ko'sín 'sian jnchreé tsa'koa koni 'sín nga tsò i'ka xita: “Kichieé, ko 'sieé nga takó kiyá kosaá-né nchijòn.” ³³ Kì tijìòn bindisoko-no ijo-no. Ndaá tsò jngo 'én ra tsò: “Jñà xita ra ya fahijtaceé ra mì kì nda tjín kjobítsjen-la, sa'koaá ta jñà jnchro síkítsón-jin-ni koni 'sín nga nda inçhiníjché ijo-ná.” ³⁴ Tìkínda ki'ta ijo-no. Kì tì tsja jé fatsji-no. Nga tjín i'ka ra mì kì bexkon Nainá. Kíí koxin-no jìòn mé-ni nga katasabà-no.

Kó'sín kjoaáya-la xita ra ijye 'ken

³⁵ Tjín-la i'ka jìòn ra bixó: “¿Kó'sín koma-la nga kjoaáya-ila mi'ken? ¿Mé ijo 'ya 'kia nga kjoaáya-ila?” ³⁶ ¿Mé-ni ta mì machiya-no! 'Koaá jngoya-la koni jñà ra bitje jìòn, mì kì kiso tsa mì kì ítjòn kjì'ndo chrjaba-la. ³⁷ Nga jñà nijmé ra bitje jìòn, mì tsa kòkjòn-jìn koni kjàn koma jñà jno 'kia nga ijye kiso, ni'sín ta mé nijmé-nioo, a 'tse trigo-ní o ra kj'íí nijmé-ní. ³⁸ Nga jè Nainá, 'koaá 'sín kjàn 'sijn jno koni 'sín nga jè mejèn-la. 'Kia nga jngó jngó skoya tsajmì sitje, jè Nainá, 'koaá 'sín kjàn 'sín xka-la koni 'sín kjàn nándà nga inçhrabà tje-ni. ³⁹ Mì tsa ta nga'tsi-ni ijo ngàsòn kjàn. Jién ra xita 'mì-ná, kj'íí kjàn ijo-ná, ko kj'íí kjàn ijo-la cho; kj'íí kjàn ijo-la ti, ko kj'íí kjàn ijo-la nise. ⁴⁰ Koni 'sín kjàn ra tjín i a'ta nangi, 'koaá tì'sín chon-te ya ján ngajmi nga tjín ra kj'íí kjàn. Jñà ra tjín ján ngajmi kj'íí 'sín

tsijen, kə kj'íí 'sín tsijen ra t́jín i a'ta nangi. ⁴¹Koni 'sín nga fate tsijen tsá'bí, kj'íí 'sín fate tsijen jè sá, kə kj'íí 'sín fate tsijen j́nà nitse, kə j́nà nitse, kja kj'íí kja kj'íí 'sín fate tsijen nga jngó jngó.

⁴²Ti'koaá, 'koaá t́i'sín t́jín-te a'ta 'tse ra faháya-la xita. Jè ijo ra sihi'nde, fi'ndo-ní, kə 'kia nga kjoaáya-ila, m̀ k̀ t̀i kji'ndo-ni. ⁴³Sihi'nde-ní ra m̀ t̀i mé chj́i-la; jeyaá ḱjna 'kia nga kjoaáya-ila. Ti'koaá sihi'nde ra m̀ mé nga'ño t́jín-la, kə 'kia nga kjoaáya-ila, tseé nga'ño t́jiko. ⁴⁴Jè ra sihi'nde, jè-ní jè ijo-ná koni 'sín nga kjén. Tanga jè ra kjoaáya-ila, jngoó ijo ra jè Inìma Tsje-la Nainá síkíjnakon. T́jín ijo-ná koni 'sín nga kjén, t́i'koaá t́jín ijo ra jè Inìma Tsje-la Nainá síkíjnakon. ⁴⁵Nga 'koaá 'sín tsò xajon ra t́jít'a 'én-la Nainá: “Jè xita 'xín ra 'ji ítjòn jè ra tsi'kìn Adán, jngoó xita ra ki'se-la kjobinachon.” Tanga jè xita 'xín (Adán) ra 'ji askan-nioo [ra jè Cristo] jngoó Inìma Tsje ra ma-la tsjá kjobinachon. ⁴⁶Tanga m̀ tsa jè 'ji ítjòn jè ra Inìma Tsje, jè 'ji ítjòn jè ra ta ijo koni jién, kə askaán 'ji ra ngi jè Inìma Tsje. ⁴⁷Jè xita 'xín ra 'ji ítjòn, íí a'ta nángi 'tse, kə ni'nde-ní; tanga jè xita ra 'ji ra ma-ni jò 'ka, ján ngajmi inchrabà-ni. ⁴⁸Nga'tsì xita ra i chja-ni i a'ta nangi, 'koaá 'sín kjòn ijo-la koni 'sín 'ki kjomà ijo-la xita ra ni'nde isinda-ni. Kə j́nà ra chja-ni ján ngajmi, 'koaá 'sín kjòn koma ijo-la koni 'sín 'ki ijo-la jè ra ngajmi inchrabà-ni. ⁴⁹'Koaá 'sín tsijen jè ijo-ná koni 'sín 'ki 'tse xita ra ni'nde isinda-ni, tanga ra koma askan, 'koaá 'sín kotsíjen-te koni 'sín 'ki 'tse ra inchrabà-ni ján ngajmi. ⁵⁰Kíí kə'sín xin-no jìòn 'ndsé kə tichjeé, nga nijngo ijo t́ikon koma kjoaha'sen ya ñánda t́ibatéxoma Nainá; nga nijngo ijo-ná ra fi'ndo ma ya kijchò ñánda t́jín ra m̀ fi'ndo.

⁵¹Íí jndíí koxín jngo-no kjoa ra t́jít'ma, ra ta jè Nainá t́j́jin-la. M̀ tsa ta nga'tsí-ná nga kiyé, tanga nga'tsí-ná nga kjoaatj́iya-ná nga jngo ijo xitse t́jábé-ná. ⁵²Ta inda kjón-ní nga kókama koni 'sín ma 'kia nga bichjé kə nga chí'xeé j́nà xkén, 'kia nga ski'ndá chrjoó ra fehe'ta-ni. Nga chrjoó ski'ndá kə j́nà mi'ken kjoaáya-ila kə ni-ti-kjía kiyá-ni. Kə jién kjoaatj́iya-ná. ⁵³Jè ijo-ná ra fi'ndo kə ra m̀ k̀ biya, machjeén-ní nga jngo ijo xitse ra m̀ fi'ndo kə ra m̀ biya t́jábé-la. ⁵⁴Kia nga jè ijo-ná ra fi'ndo kə ra biya, jngoó ijo xitse ra m̀ fi'ndo kə ra m̀ biya t́jábé-la, yaá kitjasòn koni 'sín nga t́ichja xajon ra t́jít'a 'én-la Nainá nga tsò: “Jè Nainá

jngo kjá kisikijne-lá ra kjobiya.” ⁵⁵“Jí ra kjobiya 'mì-li, ¿nánda tíjna-ni nga kinikijni? ¿Nánda tíjna na'yá-li jè ra sí'ken xita?” ⁵⁶Jè ma na'yá-lá kjobiya jè jé. Kò jè jé, yaá sakó-lá nga'nó a'ta 'tse kjotéxoma ra tjin. ⁵⁷Tanga tse kjonda kata'se-lá Nainá nga jé tsjá-ná nga'nó nga a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nikijne-lá kjoabiya.

⁵⁸Jìon ndí 'ndsé ra 'nó matsjake-no, ngi kixi tijchá ijo-no, kò kì niyá ra síkaatjìya-lá kjobítsjen-no. Kò'sín isa 'nó nda tixá-isa-lá Na'ín-ná, nga 'yaá-nájiòn nga jè xá-lá Na'ín-ná ra 'siaan jìon, mì tsa tà kjotjò-jìn.

Kò'sín tíjnè-lá nga koxkó jè kjotjò ra 'bí-lá Nainá

16 ¹Jè tòn ra maxkó a'ta 'tse naxindá-lá Cristo, 'koaá tí'sín tikoo koni 'sín kixin-lá jná xita naxindá-lá Nainá ya ján nangi Galacia. ²'Kiá nga tahingo, nga jín jin nìchjin, nga jngó jngó-no ra jìon, tináchrje'ta chiba jè chjí-no nga tikijnatjò koni 'ki nga nikijne, mé-ni nga 'kiá nga 'an ra kijchò, mì kì tsa 'kiá koxkó jè tòn. ³'Kiá nga kijchò'tsè-no, 'aán sikásén ya ján Jerusalén jná xita ra jìon chjáajion nga ikò jè tòn ra jìon 'kiò. Kò xajoón si'káa ya nánda nga tíchja a'ta 'tse tòn ra jìon sikásén. ⁴Tsa machjeén-ní nga tí'koaá 'an kjiáan, koma-la kohijtako-na jná xita kii.

Mé ra mejèn-lá nga 'sijn jè Pablo

⁵Yaá kijchò'tsè-no 'kiá nga ijye kjoáhato ya nangi Macedonia, nga 'koaá 'sín tíjinda-na nga ya kjoáhato ítjòn. ⁶Kò tsa koma, yaá kótijna chiba nìchjin kò-no, kò tsa kíí nìchjin-ni, yaá kótijnako-no skanda 'kiá nga koto jè nìchjin-lá 'nchán, mé-ni nga kò'sín koma kisisiko-nájiòn tsa 'kiá nánda nga tíjnè-na nga kjiáan nga ma askan-ni. ⁷Majìn-na tsa tà sasa kijchò'tsè-no. Jè ra mejèn-na nga ya kótijna chiba nìchjin kò-no tsa jè Na'ín-ná ra kò'sín tsjá'nde-na. ⁸Ií kótijna naxindá Éfeso skanda jè nìchjin 'kiá nga kitjo jè 'sí Pentecostés. ⁹Nga batoó 'nó nda títjo'nde-na nga ma tí'siaan xá-lá Nainá ra 'nó nda tífi kjoa, ní'sín takó kjìn ma-ni ra kondra títsajna ra a'ta tsa'an.

¹⁰Tsa kijchò jè Timoteo, chítsijen-la nga kì tà chjàn 'cho ma-lá nga kíjnajin-no, kò nga, kì tà chjàn kjoskon 'se-lá; nga tí'koaá xá-lá Nainá tí'sín-te koni ra 'an. ¹¹'Koaá ma-ni, kì nijngo-no ra jìon ra nachrjengio, ta isaá jnchro tisisikoo nga

'nchán katanchrabá-ni nga kj'íi katsíjen-na; nga íí tíkoñá-lá ra 'an ko jñá 'ndsé ra i'ka.

¹²Jè 'ndsé Apolos, 'ñó jchán ítsikitsá'ba-lá nga katafi katsíjen-no nga kátáhihtako jñá 'ndsé, tanga kjòmajìn-lá nga kiji, tanga 'kiaá-la kiji tsa 'kia nga koma ra 'sijn.

'Én ra fehe'ta-ni

¹³Nda titsakon ko kixi tìncha a'ta 'tse kjoa ra makjiín-no; ko kata'se-no kjoa táhijín, 'ñó tìncha. ¹⁴Nga'tsi kjoa ra 'nià, ngi koó kjotsjacha-no nga tìhitjasòn.

¹⁵Jiòn 'ndsé ko tichjeé, ijyeé nda tjíin-no nga jñá xitá ni'ya-la Estéfnas, jñá kjokjiín ítjòn-lá a'ta 'tse Cristo ya nangi Acaya.

Jñá xitá kii, kií xá 'sín nga basiko'ta jñá xitá naxindá-lá Nainá.

¹⁶Ko jiòn 'ndsé, 'koaá 'sín tíbitsá'ba-no nga nda tìhitjasòn-la jñá xitá ra ko'sín síxá koni jñá xitá kii; 'koaá tì'sín tìhitjasòn-la nga'tsi xitá ra síxá skanda kó ra mì'on-lá nga síxá-lá Nainá.

¹⁷Matsjaá-na nga 'jii'tse-na Estéfnas ko Fortunato ko Acaico.

Jè ra mì kì kjomà-najìon ki'tsí-ná, jñá títsjá-na. ¹⁸Nga jñá isí'nchán-sòn-ni inìma-na ko tì'koaá tsajiòn. Machjeén-ní nga jchaxkón jñá xitá ra ko'sín 'sín koni jñá xitá kii.

¹⁹Jñá xitá naxindá-lá Nainá ra ya nangi Asia 'tse, síhixo'tá-no. Jè Aquila ko Priscila ko jñá xitá naxindá-lá Nainá ra ya maxkóya ya ni'ya-la, 'ñó nda síhixo'ta-no a'ta 'tse Na'ín-ná. ²⁰Nga'tsi 'ndsé síhixo'tá-no. Jiòn ra xitá tsje-lá Nainá 'mì-no, ngi koó inìma-no nga nda tìkjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no.

²¹'An ra 'mì-na Pablo, tíbindá-no xajon rakii ra ngi ndsa kjòn tíbindá-na ra 'tse kjoa nihixo'ta.

²²Katakanè-lá kjohi'in jè ra tsín-lá kjotsjacha a'ta 'tse Jesucristo jè ra tíjna ítjòn-ná. Ji ra xitá ítjòn-najin 'mì-li, jnchrabí!

²³Jè katijnako-no kjonda-lá Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ²⁴Jè kjotsjacha-na ra ya nchrabá-ni a'ta 'tse Cristo Jesús, katijnako-no. Ko'sín katama.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Corinto

Kó'sín jè Pablo síhixo'ta xita Corinto

1 ¹ʼAn Pablo, ra kò'sín ʼan tsikíxáya-na Cristo koni 'sín kjomejèn-la Nainá, inchinikasén-lajin jè xajon rakii, kò jè 'ndsé Timoteo. Inchinihixo'tá-lajin jìon ra xita naxindá-la Cristo 'mì-no ra titsajna ya naxindá Corinto. Kò nga'tsi ra 'ndsé ma ra a'ta 'tse Cristo ra ya títsajna nga tíjngo ya nangi Acaya. ²Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inima-no.

Kó'sín nga jè Pablo tsjá-la kjonda Nainá

³Nda kata'yaxkón Nainá ra Na'ín-la ma Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. Nga jè Nainá ra Na'ín-ná ma, tseé kjohimatakòn tjín-la ra a'ta tsajién kò jé-ní Nainá ra ma-la síjetakòn ki'ta-ná. ⁴Jé síjetakòn inima-ná ni'sín ta mé kjohi'in ra kajieén, mé-ni nga ti'koa síjetakén jña ra ti'koa kjohi'in tjín-la; kò'sín síjetakén inima-la koni 'sín nga jè Nainá síjetakón-ná ra jién. ⁵Koni 'sín nga tse kjohi'in kajieén ra tjñà-ni kjohi'in ra iskajin jè Cristo, 'koaá ti'sín a'ta 'tse Cristo tseé kjoajetakòn sijn ya inima-ná. ⁶'Kia nga kò'sín inchinikjiín-jin kjohi'in, kí-ní nga jìon ma sakò-la kjoajetakòn inima-no kò kítjokajin-no kjohi'in. Kò tsa jè Nainá inchisíje takòn-najin, kí-ní nga ma sakò-te-najìon kjoajetakòn, kò ngi koo inima-no chíkjoako-te-no koni jña kjohi'in ra inchinikjiín-jin. ⁷Tjín kixií takòn-jin kjoa ra chiná-jin ra a'ta tsajìon. 'Ya-nájin, nga tsa kò'sín

inchinikjiín-te jiòn kjohi'in koni ra jin, 'koaá ti'sín
inchesakó-te-no kjoajetakòn ra tjín-najin.

⁸Jiòn 'ndse kò tichjeé, jé ra mejèn-najin nga nda katasijin-no
jñà kjohi'in ra iskajin-jin ya ján nangi Asia. Nga 'ñó tse
kjohi'in inikjiín-jin ra 'ñó i'in tjín ra mì kì bijchótjìngi-la
nga'ñó-ná, skanda tsixó-nájin, mí-la kì tì kitsakon-isa-né.

⁹'Koaá 'sín kjomà-najin nga ijyeé-la kò'sín tjínè-la nga kiyá-jin.
Jñà kjoa ra kò'sín kjomà'tin-jin, jé tsakón-ya-najin nga mì kì
machjeén nga ta jin kjó'tatakòn-jin ijo-najin, jé machjeén nga
jè kjó'tatakòn-jin jè Nainá ra ma-la síkjaáya-la mi'ken. ¹⁰Jé
Nainá isikatojin-najin kjohi'in ra kjobiya kji'ta-la, kò 'koaá
'sín siikatojin-isa-najin. 'Koaá 'sín jè kji'ta takòn-jin nga jè
siikatojin-isa-najin ta mé kjohi'in-nì, ¹¹tsa kisìkò'tá-nájin nga
kinákjoa'ta-la jiòn Nainá ra a'ta tsajin. Tsa kjìn ma-ni xita
ra kichja'ta-la Nainá, kjín koma xita ra kitso: “Tse kjonda
kata'se-li Na'in”, 'kia nga ske jè kjonda ra Nainá títsjá-najin.

Mé-ni mì kì kiji-nì jè Pablo ya Corinto

¹²Tjín jngo kjoa ra ma nda níkítsajna-najin ijo-najin, jé-ní
nga be-la takòn-jin nga tsje kò kixíí inchiníjchá-jin ijo-najin
ya ajin-la xita isà'nde, kò nga 'ñó nda fiko-no ra jiòn. Kjoa
kì, a'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni, kò mì tsa ta kjoachjine 'tse
xita isà'nde ra inchinìchjeén-jin; ngi jé kjoachjine ra tsjá
kjonda-la Nainá. ¹³Xajon ra tsikinda-lajin, mì tsa kj'íí tsò 'én
ra tsiki'ta-lajin; kíí tsiki'ta-jin 'én ra ma chitá'yá jiòn kò ra
ma nda kochiya-no ra a'ta tsajin; 'koaá 'sín tíkoñáa ra an
nga nda kjón-ní katamachiya-najiòn. ¹⁴Koni 'sín ijye kjòchiya
chiba-najiòn ra a'ta tsajin, 'koaá ti'sín tsja 'se-najiòn ra a'ta
tsajin 'kia nga kj'íí india-ni jè Jesús ra tjina ítjòn-ná, koni 'sín
nga tsja 'se-najin ra a'ta tsajiòn.

¹⁵Nga 'koaá 'sín tsaka'tá takòon kjoa kì, 'koaá ma-ni nga
kò'sín ísikítsjeen, nga yaá íkatsijen ítjòn-najiòn mé-ni nga
ma jò 'ka sakò-najiòn kjonda, nga jò 'ka kjoáato-no. ¹⁶'Koaá
'sín ísikítsjeen nga mején-na ya kjoáato-najiòn 'kia nga kijiàa
ya nangi Macedonia. Kò india kjoáato-najiòn tsiki 'kia nga
koaáfa-na, nga ma kisìkò'tá-najiòn 'kia nga kjiáan ya nangi
Judea tsiki. ¹⁷'Kia nga kò'sín ísíkítsjen, ¿a taxkì ísíkítsjen-ná?
¿A tsó-ni kjoa nga 'koaá 'sín kí'siaan koni 'sín 'sín jñà ra
xita isà'nde? Nga tsò: “Koma-ní”, kò askan, tsò india-ni: “Mì

kì koma.”¹⁸ Ndaá tíbe Nainá nga jè 'én ra 'benajmíya-lajin m̀i tsa jò t́jín-la, nga m̀i tsa bixó-jín: “Koma-ní”, 'kia nga m̀i k̀i tsa koma-ni. ¹⁹ Ra 'an kò Timoteo kò Silvano, 'kia nga inchi'bènajmíya-lajin a'ta 'tse Jesucristo ra l'ndí-la Nainá, jé 'benajmíya-jin 'én-la Nainá ra bitjasòn ra m̀i tsa jò t́jín-la, nga Cristo, níkjíá nga jò 'ka chja nga tsò: “Koma-ní”, kò m̀i k̀i koma. Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga bitjasòn jè 'én-la Nainá. ²⁰ Ta mé 'én ra ijye kitsjà Nainá nga kò'sín koma, a'ta 'tse Cristo-ní nga bitjasòn ijye. 'Koaá ma-ni 'kia nga jè Nainá jeya níkjíneé bixó-né: “Kò'sín katama ra a'ta 'tse Cristo.” ²¹ Jé Nainá ra kò'sín kixi inchisíkítsajna-ná nga ya titsajnakeé jè Cristo [ra jahjín-ni], kò jé Nainá ra kò'sín tsjahjín-ná nga kitsjà xá-ná. ²² Tí'koaá ijyeé tsíkí'ta chiba-ná nga ijyeé 'tse tsó-ná, kò ijyeé tsíkíjnajin ya inìma-ná, jè Inìma Tsje-la ra t́jen kitsjà ítjòn-ná mé-ni nga ijye t́jín kixi-ni nga t́jábé ijye-ná mé ra ijye t́jinda-la nga tsjá-ná.

²³ Jé sabá Nainá síkíjna masen koni jngo xita ra be, nga jè nda tíkotsíjen kó'sín t́jna inìma-na. Tsa m̀i k̀i ikatsíjen-najìòn koni 'sín nga ḱixian, ta kíí-ní nga majìn-na nga ajò koma-la inìma-najìòn j̀nà 'én ra 'an t́jín-ni nga kokó-no. ²⁴ Majìn-najin nga jin kotèxoma-lajin koni 'sín nga makjín-najìòn a'ta 'tse Nainá. Jé ra mejèn-najin nga k̀isikò'ta-isa-lajin nga isa 'nó katasakó-najìòn kjotsja, nga ijyeé 'nó kixi titsajna kò jìòn kjoa ra makjín-no ra a'ta 'tse Cristo.

2 ¹ 'Koaá ma-ni nga kò'sín isíkítsjen nga m̀i k̀i t́i k̀ijkon-najìòn, nga majìn-na nga ta kjoba kijchòko-no. ² Nga tsa 'an kijchòko-najìòn kjoba, çyá ra ma tsjá india-na kjotsja? Nga ijyeé ta baá 'se-najìòn. ³ 'Koaá ma-ni nga ta xajon ítikindá-no, tà ngatjì-la majìn-na nga jìòn, ba 'ké-ná 'kia nga kijchòkjon-no, jé ra mejèn-na nga tsja 'se-naa kò ra jìòn. Kò 'koaá 'sín t́jingo takoàan nga tsajìon 'kín ijye-la kjotsja-na. ⁴ 'Kia nga ítikinda-najìòn jè xajon rakìi, taxkì tímakájnoó-na kò taxkì 'oón tíma-la inìma-na kò taxkì 'nó t́kjindaya. Tanga m̀i tsa k̀i xá ítikindá-na mé-ni nga kataba-najìòn, kíí-ní mé-ni nga jchaa-najìòn kó'ki 'nó tsjake-no.

Mé 'én ra tsjá Pablo a'ta 'tse jè xita ra tsakátsji-jé

⁵ Jè xita ra kò'sín tsakátsji-jé m̀i tsa ta 'an jiàan ra t́bátsji-na kjoba, skanda koó-te jìòn 'cho síkítsajna chiba-no. Ta chibaá

ko'tíxiaan mé-ni nga mì kì koto chiba-la koni 'sín nga tíchjàa. ⁶Ijyeé nda tjin jè kjo'hi'in ra ko'sín ijye tsikinè-la jìòn nga'tsì-nò jè xita rakìi. ⁷Ndi 'ndi jè ra machjeén nga tijcha'ta-la jìòn ko tijetakòn, mé-ni nga mì tsa ta kjoba kiyájin-ni. ⁸Koaá ma-ni nga ko'sín tíbitsá'ba-no nga jchibaya-no nga india tsjacha 'tian-no jè xita rakìi. ⁹Kií xá ítsikinda-najìòn jè xajon, mé-ni nga nda kata'ya-la a kixíi kjoa, ¿a maá-no nda nihitjasòn ijye? ¹⁰Jè xita ra jìòn sijcha'ta-la, tí'koaá sijchá'tá-te-la ra 'an. Tsa tjin mé ra ma sijcha'tà-la, kjonda tsajìon-nájiòn nga ko'sín sijcha'tà-la ya ngixkon Cristo. ¹¹Mé-ni nga mì jè xita-níi ma sakò-la kó'sín nga siikijne-ná, nga ijyeé 'yeé kó'sín tjin kjoa maña-la.

Mé kjoa ra 'nó kisíkájno jè Pablo

¹²Kia nga ijchòo ya naxindá Troas, nga tsi'kènjámíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, ni'sín itjá'xa'nde-na nga ísíaá ra a'ta 'tse Na'ín-ná, ¹³tanga jè inìma-na mì kì nda ki'se-la, nga mì kì iskajiaàn jè ndí 'ndsé Tito. 'Koaá ma-ni nga kítsjiaan jñà xita ra ya i'nde-la, ko yaá kijiaa ya nangi Macedonia.

Kó'sín nga tsikínda xajon jè Pablo ra isikasén-la jñà naxindá-la Nainá

Jñà ra síkijne ra a'ta 'tse Cristo

¹⁴Tse kjonda kata'se-la Nainá, nga nichjin nchijón-ní t'bakón kó'sín nga a'ta 'tse Cristo inchinikijne-jin. Ko a'ta tsajin-nájin nga tímabísòn nga tíjngoo jè kjoachjine ra tjín-la koni jngo jta-la tsajmì ra nda jne. ¹⁵Jin-jin, 'koaá 'sín kjòn-jin ra a'ta 'tse Nainá koni jta-la tsajmì ra 'nó nda jne ra jè Cristo tsjá-la Nainá; jta ra ya inchibijchókajin-la jñà xita ra inchibitjokajin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la. Ti'koaá yaá inchibijchókajin-la jñà ra ta ya inchichijajin jé-la. ¹⁶A'ta 'tse jñà xita ra ta ya inchichija, jè 'én ra 'benajmíya-jin 'koaá 'sín 'cho jne-la koni jngo jta ra sí'ken-ná; tanga jñà xita ra inchibitjokajin kjohi'in 'tse jé-la, 'koaá 'sín nda jne-la koni jngo jta ra síkijnakon-ná. Ra ta kjobítsjen 'tse, nijngoo xita ra chíkjoo-la nga 'keènajmíya 'én kii. ¹⁷Nga mì tsa ko'sín 'nià-jin koni 'sín kjín ma-ni xita ra ko'sín 'sín i'ka nga ton 'bénajmíya-ni jè 'én-la Nainá. Ngi 'koaá 'sín tjín takòn-jin koni 'sín nakjoá-jin ya ngxkõn Nainá ra a'ta 'tse Cristo, koni 'sín nga jè Nainá isikasén-najin, nga xita 'tseé tsò-najin.

Jñà ra sixá a'ta 'tse kjoa xitse-la Nainá

3 ¹Kia nga ko'sín bixó-jin, ¿a ta jé ijo-najin nda inchinikítsajna india-najin? Ko, ¿a 'koaá 'sín mejèn-najìòn tsa jngo xajon kokón-lajin ya nándà nga nda tíchja ra a'ta tsajin, o ra jìòn 'ki jngo-nájin xajon ya nándà nga nda kixó jìòn ra a'ta tsajin koni 'sín 'sín i'ka xita ra kj'íí? ²Jìòn sabá-nájiòn xajon-najin ra nda tíchja ra machjeén-najin, jngo xajon ra ya tjínda'tá ya ajin inìma-najin, jè xajon ra nda bexkon nga'tsi xita ko ti'koa ma kotá'yá. ³Koaá 'sín nda 'ya-la nga jìòn-nájiòn xajon ra jè Cristo tsikínda, ra jin tsako-najin nga inika'bí-jin. Jngo xajon ra mì tsa tinda-la làpi isinda-ni, nga ngi koó Inìma Tsje-la Nainá ra tíjnakon isinda-ni ra tjí'ta. Mì tsa najo isinda'tá, yaá isinda'tá ya ajin inìma-la xita. ⁴Nga a'ta 'tse Cristo-ní nga ko'sín tíjngoo takòn-jin nga 'koaá 'sín tjín kjoa kii ya ngxkõn Nainá. ⁵Mì tsa tsò-ni kjoa nga tsajin-nájin nga'nó ra nichjeén-jin 'kia nga ko'sín 'nià-jin kjoa kii. Nga nga'tsi kjoa ra ma-najin 'nià-jin, a'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni nga'nó. ⁶Jè sabá Nainá isichjine-najin mé-ni nga sixá'ta-lajin nga kinákjoaya-jin kó'sín tjín kjoa ra tsikíndajin xitse india-ni

ra kjon̄da 'tse x̄ita. Kjon̄da ra tsik̄indaj̄in x̄itse Nainá, m̄i tsa ya nchrabá-ni j̄e k̄jot̄exoma ra isinda, yaá nchrabá-ni a'ta 'tse In̄im̄a Tsje-l̄a Nainá. K̄jot̄exoma ra ko'sín isinda, k̄jobiyaá bíné-ná, tanga j̄e ra a'ta 'tse In̄im̄a Tsje-l̄a Nainá nchrabá-ni, sík̄ijnakoón in̄im̄a-ná.

⁷J̄e k̄jot̄exoma ra ki'tsi-l̄a Moisés ra najo kisinda'tá, k̄jobiyaá bíné-ná. Tanga 'ñó ki'se-l̄a k̄joajeya j̄e is̄én-l̄a Moisés 'kia nga ki'tsi-l̄a j̄e k̄jot̄exoma k̄i, nga 'ñó fate ni'í tsats̄ijen nga skanda j̄ñà x̄ita Israel m̄i k̄i t̄i ma iskots̄ijen'á-ni ya is̄én-l̄a Moisés. Tsa ko'sín ki'se-l̄a k̄joajeya j̄e k̄joa ra ko'sín t̄jínè-l̄a nga ta ya fehe'ta, ⁸za mí tsa t̄jínè-l̄a nga isa 'ñó kata'se-l̄a k̄joajeya j̄e k̄joa x̄itse nga j̄e Nainá tsj̄á-ná j̄e In̄im̄a Tsje-l̄a? ⁹Tsa 'koaá 'sín 'ñó jeya k̄jomà 'kia nga j̄e Moisés ki'tsi-l̄a j̄e k̄jot̄exoma ra k̄johi'in bíné-ná, za mí tsa isa t̄jínè-l̄a nga 'ñó kata'se-l̄a k̄joajeya a'ta 'tse k̄joa ra 'benajm̄iya-j̄in nga ko'sín j̄e Nainá, x̄ita kix̄ií bachrjengi-ná? ¹⁰Ni'sín 'ñó ki'se-l̄a k̄joajeya k̄jot̄exoma ra ijye tsato, tanga m̄i k̄i t̄i mangásòn-ko-ni koni j̄e k̄joajeya ra t̄jín-l̄a j̄e k̄joa x̄itse-l̄a Nainá, nga síkatoné-l̄a. ¹¹Tsa j̄e k̄joa ra ta ya fehe'ta, tseé k̄joajeya ki'se-l̄a, isaá machjeén nga isa 'ñó kata'se-l̄a k̄joajeya j̄e kjon̄da x̄itse ra m̄i fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni.

¹²Nga 'koaá 'sín t̄j̄jngo takòn-j̄in nga in̄chichiñá-laj̄in k̄joa k̄i, 'koaá ma-ni nga m̄i tsa masabà-naj̄in koni 'sín nga nakjoá-j̄in. ¹³Mi tsa ko'sín 'nià-j̄in koni 'sín ki'sin j̄e Moisés nga nikje xo'ba tsakájt̄sa ya is̄én-l̄a mé-ni nga m̄i k̄i ske-ni j̄ñà x̄ita Israel j̄e k̄joajeya ra ko'sín t̄jínè-l̄a nga ta ya fehe'ta. ¹⁴Tanga j̄ñà x̄ita Israel k̄jót̄aj̄aj̄in in̄im̄a-l̄a skanda nichjin 'ndi 'ndi. 'Kia nga kotá'yá j̄e xaj̄on ra t̄j̄'ta k̄joa j̄hínga ra tsik̄indaj̄in ít̄jòn Nainá ra a'ta 'tse x̄ita, takó 'koaá 'sín j̄ngoya-l̄a koni tsa j̄ngo nikje xo'ba k̄jij̄t̄sa k̄jobítsjen-l̄a ra m̄i k̄i tsj̄á'nde-l̄a nga machiya-l̄a. Nga takó kj̄e k̄i t̄jahíxìn-l̄a j̄e ra k̄jij̄t̄sa k̄jobítsjen-l̄a. Nga ta j̄ngoó a'ta 'tse Cristo ma t̄jahíxìn-l̄a. ¹⁵Skanda nichjin 'ndi 'ndi-ni, j̄ñà x̄ita Israel 'kia nga kotá'yá j̄e xaj̄on ra j̄e Moisés tsik̄inda, takó koni j̄ngoó nikje xo'ba bíchj̄aj̄in k̄jobítsjen-l̄a nga m̄i k̄i machiya-l̄a. ¹⁶Tanga 'kia nga j̄ngo x̄ita máfa'ta-l̄a Na'ín-ná ra t̄jna ít̄jòn-ná nga makj̄iín-l̄a ra a'ta 'tse, t̄jahíxìn-l̄a j̄e ra bíchj̄aj̄in k̄jobítsjen-l̄a. ¹⁷Nga j̄e Na'ín-ná t̄j̄jé-ni ra In̄im̄a Tsje. Ko j̄e x̄ita ra ya t̄j̄naj̄in ya in̄im̄a-l̄a j̄e In̄im̄a Tsje-l̄a Nainá, ijyeé t̄j̄nandí-ní. ¹⁸Nga'tsí-né,

'kia nga mì tì mé kjijsa-ni kjobítsjen-ná, 'koaá 'sín kjén koni jngo chitsín ra ma chitsíjen-yé, ra fate síkatsíjen jè kjoajeya-la Na'ín-ná; ko nichjin nchijón-ní nga tífaatjìya-ná koni 'sín nga inchi'yéé kjoajeya-la; 'koaá 'sín kjòn tímeé koni 'sín 'ki ra jè, nga jé Inìma Tsje-la Na'ín-ná ra ko'sín tísíko-ná.

Xita ra 'benajmíya a'ta 'tse Jesucristo

4 ¹Koaá ma-ni nga mì kì mahinda inìma-najin, nga jé Nainá ra ko'sín kjòhimake-najin nga kitsjá-najin jè xá rakì. ²Nachrjengi-najin jñà kjoa ra ta kjo'ma 'nié, kjoa ra tsjá-ná kjosabà. Mì tsa ta kjoa maña ra 'nià-jin, ko mì tsa kj'íí kjoa níkójin-jin jè 'én-la Nainá. Jè ra mejèn-najin nga nda 'kénajmíya-jin kó'sín tjín kjoakixi mé-ni nga jñà xita nda katachiya-la inìma-la kjoa ra 'nià-jin ya ngixkon Nainá. ³Tsa takó ko'sín ma i'ka-la jñà xita nga koni tsa kijina'ma jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'benajmíya-jin, ta jñá-la ra ko'sín ma-la jñà ra inchichija ya ajin jé-la. ⁴Jè xita-níí ra tíbatéxoma-la nichjin ra titsajneé 'ndi 'ndi, ra ko'sín tjina koni tsa nainá, jé tsikíchjàjin ya ajin kjobítsjen-la jñà xita ra mì kì makjín-la a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga mì kì koma ske-ni jè kjoahisen-la jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra jeya tjina. Nga jé Cristo ra bakón kó'ki kjòn-ni ra ngi jè Nainá. ⁵Mì tsa a'ta tsajin ra nda nakjoá-jin 'kia nga 'benajmíya-jin; jé 'benajmíya-jin ra a'ta 'tse Jesucristo nga bixó-jin: jé tjina ítjòn-ná. Ta chi'ndaá ma-jin ra a'ta tsajìon-jiòn, ta ngatjì-la kjotsjacha ra tjín-najin a'ta 'tse Jesús. ⁶Jè Nainá ra ko'sín kitsjà kjohixi nga katamahisen ya ñándà nga jñò chon; jé-ní ra ko'sín isihisen ya ajin inìma-najin, mé-ni nga koma sihisen-te-lajin jñà xita ra kj'íí, nga katabexkon jè kjoajeya-la Nainá ra 'ñó fate mahisen ya a'ta 'tse Jesucristo.

Kó'sín nga 'ñó tjín takén ni'sín kjohi'in kotojieén

⁷Jè kjoahisen-la Nainá koni jngo tsajmì ra 'ñó chjì-la, yaá tjínajin ijo-najin ra ko'sín jngoya-la koni jngo tjíí ni'nde, mé-ni nga nda kata'ya-la nga jè nga'ñó ra bato 'ñó nda tjín, mì tsa tsajin-jin, 'tseé Nainá-ní. ⁸'Koaá ma-ni, ni'sín jndíí ra ján kàjin-jin kjoa, tanga mì tsa jñà kjoa síkijne-najin. Ni'sín tjín kjoa ra 'ñó makájno-najin, tanga mì tsa nìkjahajen-lajin takòn-jin. ⁹Ni'sín mahatjìngi-najin xita, tanga mì tsa tsjin-

tákon-najin Nainá; ni'sín mejèn-la jñà xitá nga kinchanè-najin, tanga mì kì chíkjoa-la nga síkjesòn-najin. ¹⁰Ta ñánda nga mangí-jin, kji'tá nichjin mejèn-la jñà xitá ko'sín si'ken-najin koni 'sín inìko jè Jesús, mé-ni nga a'ta tsajin kata'ya-la nga jé Jesús ra tísíkjnakon-najin. ¹¹'Kia nga titsajnakon-jin, kji'tá nichjin kjobiya tísinè-najin ra ta ngatjì-la a'ta 'tse Jesús, mé-ni nga ti'koa a'ta 'tse ijo-najin kata'ya-la kjobinachon ra tsjá Jesús. ¹²'Koaá 'sín tjín ra jin, ta kjobiyaá inchichiñá ki'ta-lajin, tanga ra jiòn, jé kjobinachon ra mì fehe'ta tísakó-no.

¹³Jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò: “Kjokjiín-naa, 'koaá ma-ni nga kíchjää.” 'Koaá ti'sín tjín-te inìma-najin a'ta 'tse 'én ra makjiín-najin; ndaá makjiín-najin, 'koaá ma-ni nga nakjoá-jin. ¹⁴'Ya-nájin nga jè Nainá ra isikjaáya-la jè Jesús ra títina ítjòn-ná, 'koaá ti'sín siìkjaáya-najin koni 'sín nga jaáya-la Jesús; ko akjòn nga'tsí-né, yaá taña iko-ná ya ñánda nga títina ra jè sabà. ¹⁵Kjonda tsajión-nájin nga'tsi kjoa kii, mé-ni nga isa kjin ma-ni xitá ra katatjábé-la kjonda-la Nainá, ko jeya katijna Nainá 'kia nga isa kjin ma-ni xitá ra kitso-la: “Tse kjonda kata'se-li Na'in.”

¹⁶'Koaá ma-ni nga mì kì mahinda inìma-najin. Nga ni'sín tímajchínga ra ijo-najin, tanga jè inìma-najin nichjin nchijón-ní nga tíma-xitseyá-isa. ¹⁷Jè kjohi'in ra níkjíin-jin i isà'nde, ta chibaá kjohi'in tjín-ni; nga ta tíbato-ní; ko jngoó kjonda tjiko ra a'ta tsajin nga yaá sakó jngo-najin kjoajeya ra 'ñó tse ko ra níkjíá kjehe'tà. ¹⁸Nga mì tsa jñà chitsíjen-lajin jñà kjoa ra ma i isà'nde ra tsijen-ni; jñá chitsíjen-lajin jñà ra mì kì tsijen-ni ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. Nga jñà kjoa ra ma i isà'nde, ta tíbato-ní, tanga jñà ra mì kì tsijen-ni ra 'tse Nainá, mì kì kjehe'tà skanda ta kjíá-nioo.

5 ¹Jè ijo-ná, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa jngo ni'ya ra sinda i a'ta nangi ra ta chiba nichjin ma-la nga sasa fitsón-ña. Tanga tsa kjitsón-ña jè ni'ya rakii, títinaá jngo-ná ya ján ngajmi ni'ya ra títina skanda ta kjíá-nioo ra mì tsa xitá tsikínda, jé sabà Nainá tsikínda. ²'Koaá ma-ni nga imaá fahátse-la inìma-ná 'kia nga ya titsajnaya isee jè ni'ya rakii, nga jé ra mejèn-ná tsa ijye ya titsajnayeé jè ni'ya-ná ra títina ya ján ngajmi. ³Ni'sín sijna ijo-ná ra tja'ché 'ndi-ni, ijngo-isa ijo xitse tsjá-ná jè Nainá. Jè inìma-ná mì tsa ta ya sijnajin isén, ijo

xitsee 'se-la. ⁴'Kia nga takó tijnakon-isa ijo-ná ra 'koa jngoya-la koni jngo ni'ya ra ta chiba nichjin ma-la, ñó 'on tífahátse-la iníma-ná, nga majín-ná tsa katatjahíxín-ná jè ijo-ná ra tjinè-la nga kiyá; jé ra mejèn-ná nga kataxitseyá, mé-ni nga jè ijo-ná ra tjinè-la nga kiyá, jè kjobinachon xitse katasíjchijangi. ⁵Jé Nainá ra ko'sín ijye tsikínda nga tísíkíjnanda-ná mé-ni nga ko'sín katameé. Kó jé kitsjá-ná jè Iníma Tsje-la, mé-ni nga ijye tjin kixi-ni kjoa nga tjábé-ná kjonda ra ijye tjinda-la nga tsjá-ná.

⁶'Koaá ma-ni tjiingoó takén nga nichjin nchijón-ní nga jè Nainá kji'tatakén, 'kia nga takó tijnakon-isa ijo-ná, takó kjiín titsajna-isa-lá ya i'nde ñánda nga tjna jè Na'ín-ná ra tjna ítjòn-ná. ⁷'Koaá 'sín inchiníjché ijo-ná koni 'sín tjin kjoa ra makjiín-ná; mì tsa ko'sín inchi'nié koni 'sín tjin kjoa ra ta xkén tsijen-la. ⁸Tanga ijyeé ko'sín tjiingo takén, nga jé ra isa ñó mejèn-ná tsa ijye kijmié ijo-ná ra tja'ché mé-ni ma ya kitsajna-né ya ñánda nga tjna Na'ín-ná ra tjna ítjòn. ⁹'Koaá ma-ni nga ko'sín binè-lá ijo-ná nga 'koaá 'sín 'nié koni 'sín tjin kjoa ra sasén-la ra jè, ni'sín ta ñánda titsajneé, a yaá titsajneé ya a'ta nangi o ra yaá titsajneé ya ján ngajmi. ¹⁰Nga 'koaá 'sín tjiné-ná nga'tsi-ná nga ya kijcho kincheé ya ngixkon ñánda nga tibatéxoma Cristo, mé-ni nga ko'sín katama'tieén koni 'sín tjin kjoa ra ki'nié ya isà'nde 'kia nga tsikitsajneé ya a'ta nangi; tsa nda ki'nié, kjondaá tjábé-ná, kó tsa 'cho ki'nié kjoa'choó tjábé-ná.

'Én ra tsjá-ná kjo'nchán ra a'ta 'tse Nainá

¹¹'Kia nga ijye 'ya-jin nga machjeén-ní nga kiskón-cha-jin Nainá, nga 'koaá 'sín jchaxkón-jin koni 'sín nga bakèn-la ra jè, 'koaá ma-ni nga 'benajmíya-lajin jñà xita mé-ni nga katakjiín-la ra a'ta 'tse Cristo. Jè Nainá 'ñó nda tsijen-la koni 'sín tjin kjoa ra 'nià-jin; 'koaá 'sín mejèn-na ra 'an, tsa ko'sín nda katachiya-te-la iníma-najìon kó'sín tjin kjòn-ni kjoa ra 'nià-jin. ¹²Mì tsa ta ki-ni nga jin mejèn-najin nga nda síkítsajna india-najin ijo-najin; jé ra mejèn-najin nga ti'koaá katatsja-te-la takòn jìon ra a'ta tsajin, mé-ni nga sakò-no 'én kó'sín 'kín-la jñà xita ra ta ijo-la nda síkítsajna kó mì tsa jè iníma-la nda síkinda ítjòn. ¹³Nga tsa ská-najin, a'ta 'tse Nainá-ní nga ská-najin; kó tsa ngi ndaá tjin kjobítsjen-najin,

kjonda tsajión-nájiòn nga ko'sín tjín. ¹⁴Jé kjoatsjacha-la Cristo ra itsabá'ñó-najin ra ko'sín fiko-najin koni 'sín nga mejèn-la. Ko kif 'sín ijye nda isichiya-najin: Jngoó-ní ra 'ken-tjì-la nga'tsi xita, 'koaá ma-ni nga ijyee 'ken-te nga'tsi jña xita ra tjín. ¹⁵Ko nga'tsi jña xita, jé Cristo 'ken ngajo-la, mé-ni nga jña xita ra títsajnakon mì kì tì ta jña katatéxoma-la ijo-la, jé Cristo katatéxoma-la, jè ra 'ken-tjì-la ko jaáya-ila ra ta kjonda 'tse.

¹⁶'Koaá ma-ni 'ndi 'ndi, mì kì tsa tì ko'sín níkiítsjen-najin ra a'ta 'tse xita, koni 'sín isíkiítsjen ijo jé-najin. Ni'sín tsa ko'sín iníkiítsjen-jin ra a'ta 'tse Cristo nga tì'sa ítjòn; tanga 'ndi 'ndi, mì tsa tì ko'sín níkiítsjen-najin ra a'ta 'tse. ¹⁷'Koaá ma-ni, tsa jngo xita ijye ya tíjnakò Cristo, ijyee xita xitseé kàma-ni ra a'ta 'tse Nainá. Jè kjoa jchínga-la ijyee kabato, saba kjoa xitseé kàma-ni 'ndi-ni.

¹⁸Nga'tsi kjoa kii a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni nga ko'sín a'ta 'tse Cristo ma chibanda-né ko Nainá. Ko jé kitsjáxá-najin nga 'kénajmíya-jin kó'sín ma chibanda-ná ko Nainá. ¹⁹Tsó-ni kjoa, nga jé Cristo kisichjeén Nainá nga ma tsajoónda-ni ko xita isà'nde, ko mì tsa tì kinda ki'sin-ni kjoa 'tse jé ra tjín-la nga'tsi xita. Ko jín isingatsja-najin jè xá rakii, mé-ni nga síkabiya-jin 'én kó'sín nga ma chibanda-né ko Nainá. ²⁰'Koaá ma-ni, ngajín síkasén-najin Cristo nga nakjoá ngajo-lajin. 'Koaá jngoya-la koni tsa jè-ni Nainá ra tóbítsa'ba-najin 'kia nga ko'sín 'mì-lajin. A'ta 'tse Cristo-ní nga ko'sín inchibítsa'ba-lajin: “Jchibànda-no ko jè Nainá.” ²¹Jè Cristo, nijngo jé tsakátsji ra jè; tanga ta ngatjì tsajién-ná nga ko'sín jè Nainá tsakánè jé-la, mé-ni nga ko'sín xita kixi kama-né ya ngixkon Nainá 'kia nga ijye ya titsahijyokeé jè Cristo.

6 ¹Ngajin, ra ya inchiníxá'ta-te-lajin Nainá, 'koaá 'sín bitsa'ba-lajin: Nda tichjeén jìòn kjonda ra ta kjotjò títsjá-no Nainá. ²Nga 'koaá 'sín kitsò Nainá:

Jé kjón nichjin 'kia nga chiba-la kjochjeén-li kjonda-na, kí'nchrè-la.

Ko jè nichjin 'kia nga tjichiñá-la nga kítjojin kjohi'in, isíkiíjnandí-ila.

Nda kjón tiná'ya jìòn, 'ndíí 'ndi-ni nda chiba-la nga tímachjeén-no jè kjonda-la Nainá, ko 'ndíí-ni nga ma kítjojon jìòn kjohi'in.

Kjohi'in ra tsatojin Pablo

³Mì tsa mé kjoa'cho ra inchi'nià-jin ra ma 'cho kama-la xita ra kj'íí, mé-ni nga mì yá ra 'cho kitso-la jè xá ra inchi'nià-jin. ⁴Ta isaá, 'koaá 'sín ngi nda inchi'nià-jin. ⁵Ta isaá, 'koaá 'sín ngi nda inchi'nià-jin. ⁶Ta isaá, 'koaá 'sín ngi nda inchi'nià-jin. Nga 'nó tjin-najin kjoatsetakòn, nga 'nó tse kjohi'in titsajin-jin, nga tíchija'ta-najin tsajmì ra machjeén-najin, nga chjá tíma-najin kjoa ra tíbatojin-jin; ⁷nga tìniki'on-najin, nga nìkjaha'sen-najin ndayá, nga tsò-najin xita nga jín-ró fatsji-lajin kjosi xita naxindá, nga iyí xá ra 'nià-jin, nga mì tì tsa tsjafè-najin, nga inchinikjín-jin ra kjinchrá. ⁸Tanga ngi tsjeé inchiníjchá-jin ijo-najin; kò ndaá machiya-najin kó'sín tjin kjohixi; kò chíkjokoó-najin 'kia nga kó síko-najin xita; kò tjin-la kjonda iníma-najin ra a'ta 'tse xita; jé Iníma Tsje-la Nainá tísíxájin iníma-najin; kò ngi koó iníma-najin nga tjin-najin kjotsjacha. ⁹Ngí 'én kixíí ra nakjoá-jin. Nga'nó-la Nainá-ní ra timako-jin. Kò jñà kjoakixi ra 'nià-jin, 'koaá 'sín jngoya-la koni jñà kichá ra kò ngaskoán kò nga kixi nichjeén-jin nga basíko-najin. ¹⁰Sa'koaá nda 'yaxkón-najin kò sa'koaá mì kì 'yaxkón-najin. Sa'koaá nda bíjtongi-jin kò sa'koaá mì kì nda bíjtongi-jin. Sa'koaá xita ndiso 'mì-najin, tanga ngi 'én kixíí ra nakjoá-jin. ¹¹'Koaá 'sín nìko-najin koni tsa mí kì 'yaxkon-najin, tanga 'nó nda 'yaxkon-najin. 'Koaá kjòn-jin koni tsa ijye inchi'nià-jin, tanga 'nó nda titsajnakon-isa-jin. Tsjá-najin kjohi'in jñà xita, tanga mì tsa sí'ken kjòn-najin. ¹²'Koaá 'sín kjòn-jin koni tsa ba tjin-najin, tanga 'nó tsja tjin-la iníma-najin. 'Koaá 'sín kjòn-jin koni tsa xita íma-najin ra nímé kjonda tísakó-la, tanga 'nó kjin xita tísakó-la kjonda 'tse Nainá ra a'ta tsajin. 'Koaá kjòn-jin koni tsa nímé ra tjin-najin, tanga ya ngixkon Nainá nímé ra chija'ta-najin. ¹³Jìòn 'ndsé ra ya Corinto tsajìòn, 'koaá 'sín inchinakjoá kixíí-lajin, nga ngi koó iníma-najin nga tsjacha-lajin. ¹⁴Mì tsa xkon tjin iníma-najin ra a'ta tsajìòn, tanga jìòn-najin ra xkon tjin iníma-no ra a'ta tsajin. ¹⁵Mé-ni nga kongásòn-ni kjoa ra síkéé xàngieé, 'koaá 'sín tíbítsá'ba-najìòn koni tsa íxti-na xin-no, kì xkon níkjina iníma-no.

Kó'sín nga machjeén nga kìncha'taxìn-la ra kjoa 'tse jé

¹⁴ Kì jñà níngàsòn-koo kjobítsjen-no kò xitá ra mì tsa a'ta 'tse Cristo makjiín-la. Nga, ¿kó'sín kama-ni nga kóngàsòn-kjo jngo ra xitá kixi yá ngixkòn Nainá kò jngo xitá ra tsìn-lá kjoakixi-lá Nainá? ¿A kamaá jñò kochon yá ñánda nga tjin ní'í ra síhsen? ¹⁵ ¿A maá nga nda kohijta jè Cristo kò jè xitá-ní'í? Kò, ¿a kamaá-te nga yá nda kohijtako jngo xitá ra makjiín-la a'ta 'tse Cristo kò jngo ra mì kì makjiín-la? ¹⁶ Majìn, nga jè ni'ya ingo-la Nainá, mì kì ma nga yá sijnyaya jngo xkòsòn ra nainá tsò-lá xitá. Nga jién jnchreé ra meé ni'ya ingo-la Nainá ra tijnakon. Koni 'sín ijye kitsò Nainá a'ta 'tse xitá ra makjiín-la a'ta 'tse, nga kitsò:

Yaá kótijnako kò yaá kojmejín-la naxindá-na.

'Aán koma Nainá-la kò jñá koma xitá naxindá-na.

¹⁷ Koá ma-ni nga kò'sín kitsò-te a'ta 'tse xitá-la:

Títjokajion yá ajin-la xitá kù, kò tìncha'taxìn-la.

Kì jñà chaájion kjoa ra tje tjin yá ngixkoàan,

'koaá 'sín kama-ni nga 'an skábétjò-no.

¹⁸ 'An-ná ra skaábétjò-no nga Na'in-no kama,

kò jión kama jìòn ixti 'xin-na kò ixti íchjín-na,

'koaá xian-no 'an ra Nainá 'mì-na ra tijná títjòn-no,

'an ra ta 'an tajngo-naa ra ñó tse nga'ño tjin-na.

7 ¹ Jiòn 'ndsé ra tsjake-no, tsa kò'sín tjin kjoa ra tjinda-la Nainá ra a'ta tsajién, machjeén-ní nga kìncha'taxín-lá nga'tsi kjoa ra tje tjin ra síkitsón-ná nga sítjé ijo-ná kò jè inìma tsje-ná. Kji'tá nichjin kjótsjieé nga isa tsje kitsahijyeé a'ta 'tse Nainá nga kò'sín kiskón-cheé ra jè.

Kjoatsja-la Pablo ra a'ta 'tse xitá Corinto

² Chjíbétjò-nájin yá ajin inìma-no. Jin, kjè tsa yá ra jin 'cho niko-jin, kò kjè tsa yá ra kjobítsjen-la nìkitsón-jin, kò kjè tsa yá ra jin chìndocha-lajin. ³ 'Kia nga kò'sín tíxin-no, mì tsa mé ra tíbanè jé-no; ijyeé kò'sín kixin-no 'kia nga 'sa ítjòn, jìòn-jìòn, kji'tá nichjin tsjacha-lajin kò yaá titsajnakjeé kò yaá kiyákjeé. ⁴ Ngi 'én kixi kjón-ní koni 'sín nga tíchjà-no; ñó 'be-la takoàan ra a'ta tsajiòn, 'ño ma'ño takoàn kò 'ño sakó-na kjotsja ni'sín ta mé kjohi'in ra 'se-najin.

⁵Skanda 'kia nga 'jii-jin i nangi Macedonia, kjè tsa mé ra níkjáya-jin. Kjín skoya kjoa in-chibatojin-jin: jndíi ra ján tjín-najin kjosi; ngi ta kjoskoón titsajin ki'ta-jin. ⁶Tanga jè Nainá ra ma-la sje ikon jná ra inda tjín ikon; jé isje ikon-najin 'kia nga 'ji jè Tito. ⁷Ko mì tsa tà ki-ni nga 'jijikón-najin nga kjoje takòn-jin, kií-te nga 'nó tsja tjín-la ra a'ta tsajìòn kó'sín nga inije takòn jìòn ra jè. Tsi'kénajmí-najin nga 'nó mejèn-najìòn nga skajieén. 'Koaá ti kitsò-najin nga 'nó tjín-najìòn ra kjoba ko nga 'nó tímakájno-najìòn ra a'ta tsa'an. 'Kia nga kí'nchree 'én kií isaá ta 'nó tsja ki'se-isa-na.

⁸Ni'sín ta kjoba ítsakatsjí-najìòn 'kia nga ko'sín ísikásén-no xajon, kixíi kjoa kjókájnoó-na nga ti'sa ítjòn ra a'ta tsajìòn nga baá ki'se chiba nichjin-najìòn. Tanga 'ndi, mì kì ti tsa tísíkájno-naa. ⁹Ta isaá jnchro, 'nó tímatsja-isa-na, tanga mì tsa ki-ni matsja-na nga kjoba tsakatsjí-najìòn; kií-ní nga jè kjoba ra tsikitsajinjin jìòn, jé tsasiko-najìòn nga ma iníkájno jè jé-no ko nga ma tsáfa'ta-la jìòn Nainá. Tsa ko'sín kjoba-najìòn koni 'sín mejèn-la Nainá, tsó-ni kjoa nga mì tsa mé kjoa'cho ra tsakjatsji-lajin. ¹⁰'Kia nga ko'sín maba-la inìma-ná koni 'sín nga jè Nainá mejèn-la, jé basiko-ná nga ma níkájneé jé-ná ko mì tsa ti jé fatsji-ná, mé-ni nga ma kíjtokajieén kjohi'in 'tse jé-ná, ko mì tsa mé ra askan níkájno-ná. Tanga tsa 'kia ya nchrabá-ni kjoa ra síba-la inìma-ná a'ta 'tse kjoa ra tjín ya isà'nde, ta kjobiyaá sakó-ná. ¹¹'Kia nga ko'sín kjoba-la inìma-najìòn koni 'sín nga jè Nainá mejèn-la, jión inchi'ya-no 'ndi-ni nga 'nó tse tjín-ni kjonda ra isakò-no. Nga 'nó in-chibinè-la ijo-no kjoa ra nda tjín, ko 'nó in-chibixkàn-tjìò ijo-no nga mì mé kjoa tjín-no; 'nó in-chinìjticha a'ta 'tse kjoa ra 'cho tjín, ko 'nó tjín-no kjoa skon, 'nó mejèn-no nga skajieén, ti'koa 'nó makájno-no jè ra a'ta tsa'an, ko ki'tsi-la kjohi'in jè xita ra 'cho ki'sín. Ta nga'tsi-ni kjoa kií, 'koaá 'sín tsakon jìòn ijo-no nga mì tsa mé jé tjín-no ra a'ta 'tse kjoa kií. ¹²'Kia nga ko'sín ísikinda-najìòn xajon, mì tsa jè ísíki'sjeen a'ta 'tse xita ra 'cho ki'sín, ko a'ta 'tse jè ra 'cho kjomà'tin. Jé-ní ra mejèn-na nga tijìòn kjòn nda katachiya-no kó'sín nga tsjacha-nájin. ¹³Jná nga'tsi kjoa kií ra 'nó isje takòn-najin.

Ni'sín isakò-najin kjoajetakòn ra a'ta 'tse kjoa kií, tanga isaá ta 'nó kjotsja-isa-najin 'kia nga kijcha-jin jè Tito nga 'nó tsja tjín-la, ta ngatjì-la nga 'nó tse kjonda ra isakò-la ra a'ta tsajìòn.

¹⁴Ijyeé asa kókíxian-là jè Tito nga 'nó 'be-là takoàan ra a'ta tsajìon kò mì tsa 'cho inchiníkjina-nájìon. Koni 'sín nga ngi 'én kixi-ní nga'tsi jè 'én ra ijye inakjoáko-lajin, 'koaá tì'sín 'én kixi kjomà-ni jnà 'én ra kotsi'kìn-lajin jè Tito ra a'ta tsajìon. ¹⁵Jè Tito, isaá ta 'nó matsjake-isa-najìon 'kia nga bítsjen-là kó'sín nga nda inihitjasòn-la. Kò nga 'nó nda ichjíbétjò jìon 'kia nga ijchòjkon-no kò tì'koaá 'nó nda kijchaxkón-te. ¹⁶'Nó matsja-na nga kò'sín nda ma ba'tá takòn-najìon ra a'ta 'tse ta mé kjoa-ni.

Mé-ni machjeén-ni nga 'ki jngeé kjotjò ra a'ta 'tse Nainá

8 ¹Jìon 'ndsé kò tichjeé, mején-te-najin 'kénajmí-lajin kjonda ra jè Nainá títsjá-là naxindá-là Cristo ra títsajna ya nangi Macedonia. ²Nì'sín takó 'nó i'in tjín kjoa ra inchibatojin, 'nó tjín-là kjotsja inìma-là. Kò nì'sín 'nó ndí xita ima, isaá ta 'nó tse inchitsjá kjotjò ra jè Nainá inchisíngatsja, 'koaá jngoya-là koni tsa xita nchiná. ³'An kjón kítsee nga ngi kòó kjotsja-là kitsjà koni 'ki kjomà ra ki'sín, kò skanda isaá tse kitsjà-isa koni 'ki nga ijchòjtjìngi nga'nó-là. ⁴'Nó tsíkítsa'ba-najin nga kitsò-najin: “Tì'nde-nájìn nga koma 'ki chiba-te-jìn kjotjò ra kiji-là jnà xita tsje-là Nainá ra tíchija'ta-là.” ⁵Isaá kjìn kjoa ki'sín-isa koni 'sín nga inchichiñá-lajin. Ítjòn nangi isíkítsajna inìma-là ra a'ta 'tse Nainá, kò akjòn, 'kiaá kò'sín ki'sín-te ra a'ta tsajin koni 'sín nga mejèn-là Nainá. ⁶'Koaá ma-ni nga kò'sín tsíkítsa'ba-lajin jè Tito, nga takó jè katabíxkójìn jnà kjotjò ra nchrabájin inìma-no koni jngo kjonda ra singatsja jìon Nainá. Kò'sín katasíkjehe'ta xá ra ki'tsi-là nga tì'sa ítjòn. ⁷Koni 'sín nga 'nó nda 'nià jìon nga'tsi kjonda: nga nda makjín-najìon a'ta 'tse Cristo, nga tjín-no 'én kó'sín nakjoá, kò nga tjín-no kjoachjine, kò nga titsajnanda-no nga ma siitjasòn kjoa ra nda tjín, tì'koa nga tjín-no kjotsjacha ra a'ta tsajin; 'koaá tì'sín machjeén nga tì'koa katama-no 'tìo jè kjonda rakii.

⁸Mì tsa jngo kjotéxoma tíbiné-no 'kia nga kò'sín tíxin-no. Jé ra mejèn-na nga jcha-là a kixi kitií kjoa nga tjín-no kjotsjacha, koni 'sín nga 'nó tjín-là kjotsjacha jnà xita ra i'ka nga síxátíya-là ijo-là nga tsjá kjotjò-là. ⁹Ijyeé 'ya-nájìon jè kjonda-là Jesucristo ra tjína ítjòn-ná nga ta ngatjì-là nga 'nó kjotsjake-najìon, xita imaá ki'sín ijo-là, nì'sín xita nchiná kjòn-ni ra jè, mé-ni nga koni 'sín nga xita ima kjomà ra jè, tsajìon 'kín-la kjoanchiná ra tjín-là.

¹⁰Tsjaá-no kjobítsjen-na ra a'ta 'tse kjoa kù, nga kjeèn-no ndiyá; jìon ra tsiki'tsiaà nga ko'sín ki'nià a'ta 'tse kjoa kù, mì tsa ta mejèn-no nga tsiki'tsiaà, skanda 'ñó kjomejèn-no tsi'kiò, skanda ti'kia-ni nichjin jngo inó. ¹¹Tikjehe'tin-la ijo-no nga 'kiòò 'ndi-ni, koni 'sín nga 'ñó tsja tjín-no nga mejèn-no tsi'kiò, 'koaá ti'sín tihitjasòn nga 'tioo kjojò-no koni 'ki nchrabájin inìma-no. ¹²Tsa jngo xitá tjínanda nga inìma-la nchrabájin-ni nga mejèn-la tsjá, Nainá sasén-la koni 'ki ra ma ra 'sín, mì tsa tsato tíníjé-la.

¹³Mì tsa jè ra mejèn-la Nainá nga katasíjchija'ta-najìon 'kia nga kisíko jìon jñá xitá ra i'kaa, jé-ní nga ngásòn ngáya kata'se-ná nga'tsi-ná ta mé ra machjeén-ná. ¹⁴Kó'ki tjín-najìon 'ndi 'ndi, 'ti-la jìon koni 'ki chija'ta-la, mé-ni 'kia nga jìon ra sìjchija'ta-najìon, ti'koaá jñá tsjá-no kó'ki 'se-la, mé-ni nga ngásòn ngáya 'se-no mé ra kochjeén-no. ¹⁵Koni 'sín nga tíchja Xajon-la Nainá nga tsò: “Jè ra kjin tsikíxkó, mì tsa mé ra tsijnengi-la; ko jè ra chiba tsikíxkó, mì tsa mé ra ichija'ta-la.”

Kó'sín nga inikasén jè Tito ya naxindá Corinto

¹⁶Tse kjonda kata'se-la Nainá, nga 'koaá ti'sín isíkijna inìma-la Tito nga ko'sín isíkájno-te ra a'ta tsajìon koni 'sín nga kjókájno-na ra 'an. ¹⁷Kixíí kjoa jè Tito kjokjín-la koni 'sín nga tsiki'tiáan; tanga jè, 'ñó kjomejèn ko 'sa-la nga ikatsíjen-najìon ko ngi ta kjonda 'tse-ní nga ko'sín tífikatsíjen-najìon ra jè.

¹⁸Yaá taña inchinikasén-ko-jin jè Tito, jngo 'ndsé ra ijye nda na'yá-la ya ajin-la nga'tsi naxindá-la Cristo nga kó'sín tísíxáko jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁹Ko mì tsa ki-nì nga ijye nda 'yaxkon-la, jñá sabá xitá naxindá-la Cristo ra ko'sín tsjahíjin mé-ni nga taña iko-najin, 'kia nga kongíko-jin kjojò ra jin inchibíxkó-jin, mé-ni nga jè Na'ín-ná isa jeya katijna-nì, ko nda kata'ya-la nga yaá nchrabájin-ni ya inìma-najin nga ko'sín 'nià-jin. ²⁰Koaá 'sín koma-ni nga mì yá xitá 'cho kitso-najin a'ta 'tse kjojò ra nda 'ki tjín-ni ra jin inchibíxkó-jin. ²¹Jè ra mejèn-najin nga mì tsa ta ya ngixkon Na'ín-ná kixi katana'yá-najin, ti'koaá kixíí katana'yá-te-najin ya ngixkon xita.

²²Ijngo-isa 'ndsé ya taña inchinikasén-ko-jin jè Tito, ra kjokjin kjoa 'ya-jin nga bínè-la ijo-la, ko isaá 'ñó bínè-la ijo-la 'ndi 'ndi 'kia nga ko'sín ijye nda bá'ta ikon-no ra jìon. ²³Ra

jè Tito, yaá taña báhiytako-na ra jè, kò tañaá níxá-jín ra a'ta tsajìon; a'ta 'tse 'ndsé ra i'ka ra jò ma-ni, jñà xitá naxindá-la Cristo isikasén ra jñà, nga ra a'ta 'tse jñà xitá kii, jé Cristo jeya bijna. ²⁴Mé-ni nga nda katabe-ni nga'tsì xitá naxindá-la Cristo, nda tikoo jìon jñà xitá kii nga takón-la kó'ki kjotsjacha tjín-no ra a'ta 'tse, mé-ni nga ske-ni ra jñà nga 'én kixi-ní koni 'sín nga nda nakjoá-jín ra a'ta tsajìon.

Jñà kjotjò ra kjóxkó

9 ¹A'ta 'tse kjotjò ra tímaxkó nga tíbisiko'ta jñà xitá-la Nainá ra inchichija'ta-la, mì kì machjeén tsa mé 'én ra 'an kindá-najìon. ²Nga ijyeé be-náa nga titsajnanda-najìon nga 'kiòè kjotjò-no, 'koaá ma-ni nga 'ñó matsja-na ra a'ta tsajìon, 'kia nga ítsi'kenajmí-la jñà xitá ra ya nangi Macedonia títsajna, nga tì nichjin jngo inó tjín-ni nga mejèn-najìon 'kiòè kjotjò-no, jìon ra ya titsajna ya nangi Acaya. 'Kia nga kò'sín ítsi'kenajmí-la nga ijyeé nda tihijyondá jìon, isaá ta 'ñó kjotsja-la nga tì'koaá mejèn-la nga tsjá-te jñà kjotjò-la. ³Kíí xá ísikásén-najìon jñà 'ndsé kii, mé-ni nga mì tsa ta 'én ndiso kama-ni koni 'sín nga ijye 'ñó nda kichjá ra a'ta tsajìon. Jé-la ra nda tjín tsa kò'sín ijye titsajnanda jìon koni 'sín ijye kixian. ⁴Tsa tjín i'ka-ni xitá ra ya i'nde-la ya nangi Macedonia ra mejèn-la nga iko-na 'kia nga kjiáan, tsa takó kjè kì titsajnanda-najìon 'kia nga kijcho-jín, koni 'sín nga chiñá-jín, ta kosabáa-najín, kò jìon, isaá ta tse kjosabà kitsajìon. ⁵'Koaá ma-ni nga kò'sín ísikítsjeen nga tsikítsá'ba-la jñà 'ndsé nga tjen katafikatsijen ítjòn-najìon, mé-ni nga tjen kátíxkó jè kjotjò ra ijye kò'sín tsikinè-la ijo-no nga 'kiòè, mé-ni nga ijye tjínanda-ni koni jngo kjotjò ra inìma-no inchrabájin-ni kò mì tsa jngo kjotjò ra kjo'ñó inchima-no.

Kó'sín tísi'tieén nga ma-ná 'kieé kjotjò

⁶Tíkítsjen jè 'én ra tsò: Jè xitá ra chiba tsajmì bíte, chibaá tsajmì majchá-la; kò jè ra kjìn tsajmì bíte, kjín tsajmì majchá-la. ⁷Kò'ki 'tiòo nga jngó jngó-no koni 'ki nga nchrabájin inìma-no; kì tà kò kjoba-no nga 'biò kò kì tà jò tjín-no nga 'biò. Nainá, jé tsjake xitá ra ngi kò kjotsja-la tsjá. ⁸Jè Nainá maá-la nga kò'sín 'sijn nga 'se ijye-najìon ta mé kjonda-ni, mé-ni nga sakò ki'ta-najìon kó'ki tsajmì

machjeén-no; nga skanda kijngengíi-no ra sakò-no, mé-ni ko'sín ma kisiko'ta-no ta ñáa kjoa ra nda tjin. ⁹Koaá 'sín tichja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Nda kjon isika'bí nga kitsjà-la jñà ra xita ima.

Ko jè kjoakixi ra 'sín, tjna ki'ta-ní skanda ta kjiá-nioo. ¹⁰Jé Nainá ra tsjá tje-la tsajmì nga síxako nangi jñà xita, ko ti'koa tsjá-la niño ra bakjèn; jé tsjá-no mé tsajmì ra kítjee ko 'koaá 'sín 'sijn nga isa kokjìn-ya tsajmì-no, ko kjin kjonda sakò-najìon koni 'sín tjin kjonda ra 'siaan. ¹¹'Seé-no ta mé kjoanchiná-ni, mé-ni nga ngi koó inìma-no nga 'kiò ta mé kjotjò-ni; mé-ni nga kjin xita kitso-la Nainá: “Tse kjonda kata'se-li Na'in a'ta 'tse jè kjotjò ra kitsjà xita kii.” ¹²'Kia nga ko'sín inchimahíko-lajin jè nga'ño rakii jñà 'ndsé, mì tsa ta jè-ni nga ma tìbisiko mé ra chija'ta-la jñà xita-la Cristo. Ti'koaá yaá nchrabá-ni nga 'ño kjin xita inchitsò-la Nainá: “Tse kjonda kata'se-li.” ¹³Jñà xita kii, 'kia nga kongatsja kjotjò kii, jeyaá siikijna Nainá ta ngatji-la nga ma-najìon ko'sín nihitjasòn jìon koni 'sín nga makjiín-no ra a'ta 'tse 'én xitse-la Cristo ra nda tsò, ko nga maá-najìon 'biò kjotjò-no ra tìbisiko'ta ra jñà, ko jñà xita ra kjíi-isa. ¹⁴Ti'koaá 'ño tsja 'se-la nga kichja'ta-la Nainá ra a'ta tsajìon; yaá jcha-la nga 'ño tsjake-najìon ta ngatji-la nga tseé kjonda tísakó-najìon ra a'ta 'tse Nainá. ¹⁵¡Tse kjonda kata'se-la Nainá, nga ijye tsikijnanda jngo-ná kjotjò ra 'ño chji-la, skanda mí ki sakó-ná 'én kó'sín nga 'ki-lá kjonda!

Kó'sín nga chjatji xá-la Pablo koni nga chi'nda-la Cristo ma

10 ¹An ra Pablo 'mì-na, 'koaá 'sín tìbitsá'ba-no a'ta 'tse Cristo jè ra indakjoa tjna ko ra tjin-la kjonda. Nga tjin i'ka xita ra tsò nga 'kia-ró ya tijnajin-najìon, 'ño-ró ima kjoa 'siaan, ko 'kia nga kjin tjna, 'ño-ró xíjiaan. ²'Koaá 'sín tìbitsá'ba-no nga tjen tindajín i'ka kjoa ra tjin, mé-ni nga 'kia nga kijchòo, mì tsa ti 'an 'ño kokó-na jñà xita ra ko'sín inchichjajno i'ka-najin, nga tsò nga ta 'koaá-ró 'sín inchi'nià-jin koni 'sín 'sín jñà ra taxki xita isà'nde; ko tsa majin, 'an ijyee ko'sín tijnanda nga ko'sín 'ño kokóo jñà xita kii. ³Kixí kjoa, xita isà'nde-nájin, tanga mì tsa ko'sín 'nià-jin koni 'sín 'sín jñà ra taxki xita isà'nde 'kia nga mé kjoa ra bixkàn-ko-jin. ⁴Jñà nga'ño ra nichjeén-jin koni tsa kicha nga bixkàn-tji-jin

ijo-najin ya isà'nde, mì tsa a'ta 'tse xita nchrabá-ni. A'ta 'tseé Nainá nchrabá-ni, kò maá-la nga síkjesòn nga'tsi nga'ño-la níí ra batéchjà-la 'én-la Nainá. ⁵Kò nìkítsón-ña-nájin nga'tsi kjobítsjen ra 'cho tjin, kò jngó jngó kjoa'ngatakòn ra batéchjà nga kondra fi-la koni 'sín tjin kjoachjine-la Nainá, bichjà'ya tsje-nájin kjobítsjen kii mé-ni nga ta jè Cristo katasíhitjasòn-la. ⁶Titsajna-ndá-nájin nga 'ki-lajin kjohi'in nga'tsi ra mì síhitjasòn, 'kia nga ijye jcha-jin nga ijyeé nda inchinitjasòn ra jìòn.

⁷Koaá 'sín chítsijen koni 'sín tjin kjoa ra tíma. Tsa tjin jngo xita ra kò'sín tsò-la ijo-la nga jè Cristo isikasén, 'koaá 'sín nda katasíkítsjen nga ti'koaá jin, jé kjon Cristo kisikasén-te-nájin koni ra jè. ⁸Ni'sín sa'koa 'an 'ño nda síkijnaa ijo-na a'ta 'tse xá ra jin tsi'ki-najin, mì kì masabà-na; nga kíí xá isingatsja-najin jè Na'in-ná jè xá rakii mé-ni nga jìòn, isa nda kitsajna-najìòn, mì tsa ki-ni nga jin síkítsón-ya-lajin, ⁹mé-ni nga mì kò'sín kiya-najìòn nga ta jè ra mejèn-na nga minchaxkón-najìòn 'kia nga kò'sín síkásén-no xajon. ¹⁰Nga tjin i'ka xita ra tsò: “Jña xajon-la ra síkasén, sí 'ño tíchja, kò sí 'ño tjin 'én ra síkasén. Tanga 'kia nga ijye tjna saba kjòn-ni ra jè, mì tsa sí xkón 'ki-ni, kò jña 'én ra chja, nda mí yá ra nda sísin-la.” ¹¹Jè xita ra kò'sín tsò, kò'sín nda katasijin-la, koni 'sín tsò jña 'én ra bi'ta-jin ya xajon ra nikasén-jin 'kia nga kjin titsajna-jin, 'koaá ti'sín 'sian-jin 'kia nga ijye titsajna masen kjòn-jin ya ajin-la xita.

¹²Kixíí kjoa, mì kì tsò takòn-jin nga ya nijngoko-jin ijo-najin kò mì tsa ya níngàsòn-kò-jin jña xita ra tijña 'nga síkítsajna-ni ijo-la. Jña xita kii, 'kia nga tijña síngàsòn-kjo-ni ijo-la kò tijña kotsíjen-jnó-ni xákjén, mì kì machiya-la mé kjoa ra 'sín. ¹³Mì tsa jè nda síkítsajna-najin ijo-najin ya nándá mì tsa ya bako-najin. Kò mì kì tsa kotonè-lajin chiba-la koni 'ki nga ijye tjinda-la Nainá nga ma sixá-jin. Nga jé kitsjá'nde-najin nga ma ijchò-jin skanda ya nándá nga titsajna jìòn ra xita Corinto 'mì-no. ¹⁴Kixíí kjoa, tsa mì-lajin ijchò ítjòn-jin, inchinikatonè-lajin chiba-la koni 'sín 'ki ki'tsi'nde-najin. Tanga jín ijchòkò ítjòn-lajin jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹⁵Mì tsa jña nda inchiníkítsajna-najin ijo-najin jña xá ra ki'sín xita ra kjíí; tsa kò'sín 'sian-jin, 'kiaá-la nga kotonè-lajin chiba-la. Jé ra mejèn-najin, koni 'sín nga isa 'ño kòkjiín-isa-najìòn, 'koaá 'sín isa kotse-isa jè xá ra 'sian-jin ya ajin tsajìòn, tanga ta 'koaá 'sín tjen sixá-jin koni 'ki ijye tjen chiba-la.

¹⁶Koaá 'sín 'kénajmíya-isa-jin jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ya 'nde ra fi-isa nga bateé naxindá-no ya nándá nga kjè tsa yá ra bijchó 'kénajmíya, mé-ni nga mì jñà xá ra ijye ki'sin xita ra kj'íí, nda síkítsajna-najin ijo-najin.

¹⁷Jè ra jeya síikíjna ijo-la, ta isaá jnchro jè Nainá jeya katasíkíjna. ¹⁸Nga mì tsa jè ra nda kitjongi jè ra tijè nda síkíjna-ni ijo-la, jé-ní ra jè Nainá ko'sín kítsò nga bakén-la nga nda kíjna.

Kó'sín basikotjì ijo-la Pablo

11 ¹¡Mején-na tsa katachíkjoa jngohíjta-najìon nga kiná'ya-ná, nga 'koaá 'sín kichjàa koni tsa mì nda tjin kjobítsjen-na! ¡Tiaàn kjonda katachíkjoa jngohíjta-no! ²Nga 'koaá 'sín makájno-na ra a'ta tsajìon-jìon koni 'sín makájno-la jè Nainá mé-ni nga mì kj'íí kohíko-no. Nga jngoó 'xin ijye isíkíjna'nó-no ra jè Cristo ko 'koaá 'sín mejèn-na singátsja-no a'ta 'tse Cristo koni tsa jngo chjoón xangó ra tsje tíjna. ³Tanga jé ra títsakjoon, koni 'sín ki'sin jè ye nga koó kjoa maña-la nga iskondacha-la jè chjoón ra ts'kín Eva, tsa ko'sín kokama'tin-te jìon, tsa ko'sín ki'nde-te jìon nga síikítsón kjobítsjen-no nga ngakjá kongió koni 'sín nga ijye kixi kjit'atákon jìon jè Cristo. ⁴Nga bi'nde-no 'kia nga bijchójkon-no jñà xita ra isa kj'íí 'sín 'bénajmíya-no ra a'ta 'tse Jesús koni 'sín ijye tsi'kénajmíya-lajin. Ko makjiín-te-najìon 'kia nga isa kj'íí 'sín tsò kjobítsjen ra 'bénajmíya-no a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá ra ijye ichjìbé jìon ya ajin inìma-no. Ti'koaá makjiín-te-najìon 'kia nga isa kj'íí tsò 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'bénajmíya-no koni 'sín tsò jè ra kjokjiín ítjòn-no. Ta isaá sasén-no nga na'yá-la jñà xita kii. ⁵'Koaá 'sín síkítsjen ra 'an, nga mì tsa mé ra isa nangi tíjna-la jñà xita ra ko'sín 'yaxkon jìon nga jñà títsajna ítjòn-la xita ra tsikíxáya-la Cristo. ⁶Ni'sín mì tsa tsijen ískotá'yáa koni 'sín nga chjàa, tanga mì tsa mé kjobítsjen ra chija'ta-na ra a'ta 'tse 'én-la Nainá. Ko 'koaá 'sín ijye nda tsakon kjòn-lajin a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra ijye ki'nià-jin. ⁷¿A choó tjin koni 'sín kí'siaan 'kia nga ta ít'akon-yá kjotjò-najìon jè 'én xitse-la Nainá ra nda tsò, nga mì tsa mé ra ísijé-no? Nda kísihimáa-na ijo-na mé-ni nga jìon nda tsikítsajna-najìon. ⁸Skanda jñà xita naxindá-la Cristo ra xìn 'nde títsajna ít'sachrjéjno-la nga kítsja'ndé-la nga

tsikíhjí-na, mé-ni nga kjomà ísíkákoo-no ra jiòn. ⁹'Kia nga mé ra kjochjeén-na 'kia nga ya tsakátijnako-no, niyá ra ísijtí-lá. Ta mé tsajmì ra kjochjeén-na, jñá 'ndsé ra 'ji-ni ya nangi Macedonia kitsjà-na. 'Koaá 'sín kí'siaan nga majín-naa nga jiòn i'in-ya kjomà-no, kò takó 'koaá 'sín 'sin-isa. ¹⁰Ngì koó 'én kixi-lá Cristo ra ijye kò'sín tíjnajin-na nga kò'sín chjàa, nga mì kì yá ra ma kotechjà-na ya nga tíjngo nangi Acaya nga nda ma síkíjna ijo-na a'ta 'tse kjoa ra kí'siaan, nga ta kjotjò ítsakon-yá-no. ¹¹¿Mé-ni kò'sín xian-na? ¿A kíí-ní nga mì kì tsjake-najiòn? Jè Nainá ndaá be nga 'ñó tsjake-najiòn.

¹²Koni 'sín tí'siaan, takó 'koaá 'sín 'sìin-isa, mé-ni nga mì kì tjó'nde-lá jñà xitá ra mejèn-lá nga ta ijo-lá jeya sìikítsajna a'ta 'tse kjoa ra 'sín, nga mejèn-lá kò'sín kítsajna koni ra jín. ¹³Nga jñà xitá kii, mì tsa yá ra tsijen tsikíxáya-lá. Ta kíí xá 'sín nga xitá bíndocha-lá, nga kò'sín síngoya ijo-lá koni tsa ngì jè saba Jesucristo tsikíxáya-lá. ¹⁴Kò mí-la tsa koxxón-ná kjoa kii, nga skanda jè xitá-níí maá-lá kò'sín sìingoya ijo-lá nga kò'sín kòtsíjen koni jngo ìkjalì ra 'ñó fate ni'í-lá, koni tsa ìkjalì 'tse Nainá. ¹⁵'Koaá ma-ni nga jñà xitá ra ya síxá'ta-lá jè xitá-níí, mì tsa jngo kjoa ra koxxón-ná tsa kò'sín síngoya ijo-lá nga kò'sín koma koni tsa xitá ra 'bénajmíya kjoa kixi-lá Nainá. Tanga jñà xitá kii, 'koaá 'sín tjábé-lá chjí-lá askan-nioo, koni 'sín tjín kjoa'cho ra inchi'sín.

Mé kjoa ra jeya síkíjna-ni ijo-lá Pablo

¹⁶'Koaá 'sín tíxin india-no, kì tì tsja yá ra kò'sín tsò-ni nga mì nda tíjna kjobítsjen-na; ni'sín tsa kò'sín níkítsjen jiòn, tì'nde-ná nga kò'sín kokó-no koni tsa mì nda tíjna kjobítsjen-na, mé-ni nga tì'koaá 'an, koma-te nda síkíjna-na ijo-na. ¹⁷Jñà 'én ra tíchjàa nga 'an nda síkíjnaa ijo-na, 'koaá 'sín tíchjàa koni tsa mì nda tíjna kjobítsjen-na nga jngoó 'én ra mì kì sasén-lá Na'ín-ná. ¹⁸Koni 'sín kjin ma-ni xitá ra 'ñó nda síkítsajna ijo-lá a'ta 'tse kjoa ra 'sín ya isà'nde, 'koaá tì'sín mejèn-na ra 'an nga nda síkíjnaa ijo-na. ¹⁹'Koaá bixó jiòn nga 'ñó tjín-no kjobítsjen, tanga bi'nde-nájiòn nga kòtsò-no xitá ra mì kì nda tjíhijyo kjobítsjen-lá. ²⁰Nga skanda bi'ndeé-la jñà xitá nga chí'nda'ñó-lá 'sín-no, kò nga bachrrejno-no tsajmì ra tjín-no, kò nga beton-no, kò jñà ra tì'koaá bachrjengi-no, kò skanda síjtsin'á ya isén-no. ²¹¿Kó bixó jiòn? ¿A masabá-na nga mì

ko'sín inakjoá-lajin? Nga 'koaá bixó jiòn nga batoó indakjoa ki'nià-jin.

Tanga tsa jñà xit̃a ra i'ka 'ñó 'nga ma ikon nga 'ñó chja, ra 'an, 'koaá t̃i'sín 'ñó kichjà-te nga 'ñó 'ke-te-la takoàn, ñi'sín 'koa 'sín t̃ichj̃aa koni tsa mì nda t̃ijna kjobítsjen-na. ²² Jñà xit̃a k̃i, ¿a 'ngaá ma-la nga 'én hebreo chja? Ra 'an t̃i'koaá chjà-te 'én hebreo. ¿A 'ngaá ma-la nga xit̃a Israel ra jñà? T̃i'koaá Israel-te tsa'an. Ko, ¿a 'ngaá ma-la nga jé Abraham ra kjomà xit̃a jchínga-la? T̃i'koaá 'an, jé-te kjomà xit̃a jchínga-na. ²³ ¿A chi'nda-la Cristo-ní jñà xit̃a k̃i? Ra 'an, isaá 'ñó nda t̃isíxá-la jè Cristo. ('Kia nga ko'sín t̃ichj̃a, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa mì k̃i nda t̃ijna kjobítsjen-na). Isaá 'ñó tse xá t̃jín-na ra 'an, isaá 'ñó kjo k̃jín 'ka kaya ndayá, ko isaá ta 'ñó kjo k̃jín 'ka nda síki'on-na jñà xit̃a, ko taxki kjo k̃jín 'ka batojiaan ñánda nga kjame sí'ken-na jñà xit̃a. ²⁴ Ra a'ta 'tse xit̃a judío, kjo 'òn 'ka ko'sín bajá-na nga tsjá-na kjohi'in ra kàchrjó'òn ijòn 'ka tsajá-na na'ñó xoxín nga jngó jngó 'ka. ²⁵ Jàn 'ka t̃jín-ni nga ki'tsi-na kjohi'in nga ki'se-na xka ijnchra, ko jngo 'ká kjameé isì'ken-na xit̃a nga tsikínè-na najo. Jàn 'ka iskajin-ndá jè chitso ñánda ya chiba-la t̃ijnaya; ko jngo nichjin ko jngo nit̃jen ya

tsakátijnajiaan ya nga masen-la ndáchikon. ²⁶Ta ñándá nga bajme, ta kjoskon tjín ki'ta-la; tjín kjoskon ya xangá ñándá bato, ko tjín kjoskon a'ta 'tse xita chijé. Tjín kjoskon a'ta 'tse ra xita judío ko a'ta 'tse ra mi tsa xita judío. Ískajiín-te kjoskon ya ajin-la naxindá, ko ya i'nde ñándá nga tsin xita. Tjín kjoskon ya ajin-la ndáchikon, ko ya ajin-la jña xita ra ko'sín tsò nga 'ndsé ma. ²⁷Kjín xá tibatojiään ra 'ño síki'on-na. Kjo kjín 'ka mi kì fájnafèe nga 'kia nga nitjen. Tíbatojin-náa kjohi'in ra 'tse kjinchrá a'ta 'tse tsajmì ra chineé ko nandá ra 'yé, sa'koaá skanda mí kì bákjen. Tísikjín-la 'nchán nga skanda tsín-na nikje ra fánaya.

²⁸Kjín kjoa tjín-ni ra tibatojin-isa; mi tsa tà jña-ni kjoa kii. Ko tímahií-te-na nga nichjin nchijòn tísikájno a'ta 'tse nga'tsi naxindá-la Cristo ra tjín. ²⁹Tsa 'kia yá ra mahinda ikon a'ta 'tse kjoa ra makjiín-la, za mí tsa ti'koa ka'ta-te-la inima-na 'kia nga ko'sín ma? Ko 'kia nga yá ra kaníjin-no jé, za mí tsa 'ño majti-na ra 'an? ³⁰Tsa machjeén nga nda síkíjnaa ijo-na, maá-la nda síkíjna-na ijo-na a'ta 'tse kjoa ra mahinda-ni jè takoään. ³¹Nainá ra Na'in-la ma Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, jé ra bakèn-la nga nda kata'yaxkón skanda ta mé nichjin-ni, jé nda tíbe nga mi tsa 'én ndiso-jìn ra tíchjää. ³²Ya Damasco jè xita ra ya tibatéxoma ra jè kitsjà-la xá jè xitaxá ítjòn ra 'mi Aretas, isikasén xita-la nga isikínda ya xotjoba-la naxindá, nga mejèn-la nga jtsaba'ño-na. ³³Tanga jña xita, na'ño tsikí'ta jngo ndisiyá ra isíkíjnaya-na, mé-ni nga tsajen-ngi-na ya ñándá tí'xákji jè chrjó ra tíchjèndi-la naxindá. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga ma jáhachinga.

Kjoa ra kjòchiya tsijen-la Pablo

12 ¹Kixií kjoa nimé chjí-la tsa nda síkíjna ijo-na, tanga machjeén-ní nga 'kenájmí-najìòn kjoa ra tísichiya-na Nainá ko kó'sín tjín kjoa ra jè tsakón tsijen-na. ²Bexkoón jngo ra xita-la Cristo. Fí-la tsa te ijòn nó nga itjamítjen nga kiji skanda ñándá nga tíjna ra ma-ni ján ngajmi. Mi kì be, a 'koaá 'sín kiji ko ijo-la o ra ta jé inima-la kiji; tanga jè Nainá ra nda be. ³⁻⁴Tanga beé-ná nga jè xita rakii, yaá kiji ngajmi, ya i'nde ñándá nga 'ño nda chon. Mi kì be, a 'koaá 'sín kiji ko ijo-la o ra ta jé inima-la ra kiji; tanga jè Nainá ra nda be. Ko yaá kí'nchré 'én ra 'ño 'ma tjín, ra mi kì tí'nde-la nga nijngo xita koma

kichja. ⁵Maá-la nda síkíjnaa koni 'sín kjomà'tin xit̃a rak̃i. Tanga mì ki ma t̃i'an nda síkíjna-na ijo-na. Ta jè nda síkíjna-na ijo-na a'ta 'tse kjoa ra mahinda-ni takoàan. ⁶Tanga tsa nda síkíjna ijo-na koni 'sín kjomà'tiaan, mí-la tsa tsò-ni kjoa nga ská-na, 'én kixí-la ra kichjàa; tanga majìn-na nga ko'sín 'siaan, mé-ni nga mì yá ra ko'sín ta jè kjoa ra tsa'an isa nda síkítsjen-ni, koni 'sín nga 'ki kjòn-na kò koni 'sín tsò 'én ra chjàa.

⁷Mé-ni nga mì 'an nda kótijna-na nga'tsi kjoajeya ra tsakón tsijen-na Nainá, 'koaá ma-ni nga jngo kjohi'in tsi'kì-na ra 'koaá jngoya-la koni tsa na'yá inchajin ijo-na, ra jè xit̃a-ní isikasén mé-ni nga sketon-na. ⁸Kjo jàn 'ka bitsá'ba-la jè Na'in-ná nga katjahíxìn-na jè kjohi'in rak̃i; ⁹tanga ta kí 'sín kitsò-na: “Jè kjonda-na ra ijye kítsja-la, jè kosiko'ta-li, nga mì mé jchija'ta-li nga'nó-na 'kia nga mahinda takìn.” 'Koaá ma-ni, jè kjoa ra mahinda-la takoàan, jé ra nda síkíjna-na ijo-na, mé-ni nga jè nga'nó-la Cristo yaá kíjnako ki'ta-na. ¹⁰'Koaá ma-ni, 'nó matsja-na 'kia nga mahinda takoàan, kò 'kia nga yá ra chjajno-na, 'kia nga mé ra tíchija'ta-na, kò 'kia nga yá ra mahatjingi-na, 'kia mé kjoa ra chjá ma-na, matsjaá-na nga a'ta 'tse Cristo sikjiáan kjohi'in. Nga ki, 'kia nga mahinda takoàan, 'kiaá jnchro nga isa 'nó tjin-la nga'nó iníma-na.

¹¹'Koaá 'sín tí'siaan koni tsa ská-na, tanga jión kjo'nó ki'niá-nájiòn nga ko'sín kí'siaan. Jión kjón-najiòn ra tjinè-la nga nda kináchrjengi-nájiòn tsa nda kjòn-ni, nga mì tsa isa nangi tijná-la 'an jñá xit̃a ra ko'sín 'yaxkón jiòn nga jñá títsajna ítjòn-la xit̃a ra tsikíxáya-la Cristo; kja nì'sín nímé chjí-na ra 'an. ¹²'Kia nga ya tsakátijnajin-no, kichíkjokoo-na nga kítsakon-no kjojkón ra bakón nga ngi 'an kiti-ná ra tsikíxáya-na Cristo; nga kítsakon-no kjojkón ra bíya chiya, kjojkón ra bakón kjoajeya-la Nainá kò ra tse nga'nó tjiko. ¹³¿Mé ra isa nangi isíkijna-najiòn koni jñá naxindá-la Cristo ra i'ka? ¿Q ra 'choó ma-no nga nímé ra isijé-no? Tijchaà'tá-ná tsa'koa tsa ko'sín kí'siaan.

'Koaá 'sín isíkítsjen jè Pablo nga kiji ya Corinto ra ma-ni jàn 'ka

¹⁴Ijyeé tijnanda-náa nga íjkon-no ra ma-ni jàn 'ka. Kò takó mì tsa jiòn sijtí-no mé ra chija'ta-na. Mì tsa ki batsjía mé ra tjin-najiòn; jión-nájiòn ra tibatjí-no. Nga mì tsa jñá ra íxti tjinè-la kiitjò ton ra machjeén-la na'in-la; jè na'in ra tjinè-la nga kiitjò ton ra kochjeén-la íxti-la. ¹⁵'An skanda ngi koó

kjotsja-na nga sikjéheya ton ra tsa'an, ko skanda sikjé-te nga'nó ra 'tse iníma-na, ta ngatji-la nga 'nó tsjake-najìon. Koni 'sín 'nó tsjake-najìon, ¿a ta isaá jnchro chiba kotsjacha-najìon?

¹⁶ Nì'sín ta kó'sín-isa, 'an mì tsa mé ra jìon ísijtí-no.

Kja nì'sín tjín i'ka xita ra tsò, nga ta maña-ró ra 'an nga ískondacha-najìon. ¹⁷ ¿Mé ra ískondacha-najìon 'kia nga ísikásén i'ka-no xita? ¹⁸ Jè Tito ísikítsá'ba-la nga ísikásén-no ko jè 'ndsé ra ijngo. ¿A ta iskondachaá-no Tito? ¿A mí tsa ngásòn tjín kjóbítsjen-najin ko iníma-najin?

¹⁹ ¿A 'koaá 'sín inchiníkítsjen ki'ta jìon nga jé ijo-najin inchinakjoátji-jin? Tanga mì tsa ko'sín tjín-jin. Jin ra chi'nda-la Cristo, ngixkon Nainá-ní koni 'sín nga inchinakjoá-jin. Jìon 'ndsé ra 'nó tsjake-no, nga'tsi kjoa ra inchi'nià-jin, jè ra mejèn-najin nga katatjo nga'nó-isa jìon. ²⁰ Makájno-na tsa mì ko'sín titsajna jìon 'kia nga kijchòjkon-no koni 'sín nga mejèn-na ra 'an. Ko tsa mì ko'sín 'siaan ra 'an 'kia nga kijchòo koni 'sín nga inchichiñá jìon. 'Kia kijchòo, tsa inchibixkàn-kjoó-najìon, ko tsa kjoaxítakòn tjín-jin iníma-no, ko tsa kjoiti tjíjin ya iníma-najìon, tsa jò jàn ya tjín jìon, ko tsa 'én ndiso inchiniya-la xàngioo, tsa xàngioo inchichibaya-no, tsa kjoa 'nga takòn tjín-no, ko tsa mì nda titsajna-la xàngioo nga jngó jngó-no. ²¹ Tì'koaá makájno-na tsa 'kia nga kijchòjkon india-najìon, tsa jè Nainá 'nó nangi sùikíjna-na ya ngixkon jìon. Ko tsa ya skindayatjia jñà xita ra takó ko'sín inchibátsji-jé ki'ta koni kjotseé nga kjè kì síkájno-ni nga'tsi kjoatjé ra inchi'sín, ko kjoachijngi-la, ko kjoa chinga ra inchi'sín ko nga'tsi kjoa'cho ra mì kì nda tjín.

'Én-la Pablo ra fehe'ta-ni

13 ¹ Yaá ma-ni jàn 'ka nga kijchòjkon-no 'ndi 'ndi. Katafiya-no koni 'sín tsò xajon-la Nainá: 'kia nga sindajín jngo kjoa, tjínè-la tsa jò ko tsa jàn xita tsjá 'én-la ra xkon kijtse-ni kjoa ra kjomà. ² 'Koaá 'sín ijye kíxian kixi-no 'kia nga ijchòjkon-no ra ma-ni jò 'ka, ko 'koaá 'sín tíxian india-no 'ndi-ni, nì'sín ta kjin tjíjna-na; jñà ra ko'sín tsakátsji-jé ko ra inchibátsji-jé-isa 'ndi-ni: Tsa 'kia nga kijchòjkon india-no mì tsa taxki sijchá'ta-la kjoa ra tjín-la nga jngó jngó xita. ³ Nga 'koaá 'sín mejèn-najìon nga jchaa a kixí kjoa nga jè Cristo chjà ngajo-la. Tanga jè Cristo mì tsa ta indakjoa 'sijn

ra a'ta tsajìon-jìon, ta isaá ya kíjnajin-no jè nga'nó-la. ⁴Kixí kjoa jè Cristo 'kia nga isi'ta krò, 'koaá 'sín 'ki kjomà koni tsa tsin-la nga'nó; tanga ngi koó nga'nó-la Nainá tijnakon-ni 'ndi 'ndi. 'Koaá tì'sín kjòn-te-jin koni Cristo, koni tsa tsin-te-najin nga'nó; tanga koó nga'nó-la Nainá koma ya taña kitsajnakò-jin Cristo mé-ni nga ma sixá-najin ra a'ta tsajìon.

⁵Nda tichiyajin-la inìma-no, ¿a takó ndaá makjiín-no ra a'ta 'tse Cristo? Tijiòn nda chjí'ta-no ijo-no, kó'sín titsajna. ¿A kjeé nda machiya-no nga jè Jesucristo yaá tijnajin ya inìma-no? Kja tajngoó-la tsa mì kì tsatojion koni 'sín nga itjá'ta. ⁶'Koaá 'sín koñáa ra 'an, nga 'koaá 'sín nda katasijngo takòn ra jìon, ra ngajin, skanda 'ndi tsatojin-najin koni tjin 'ka ijye itjá'ta-jin. ⁷'Koaá 'sín inchinakjoá'ta-lajin Nainá mé-ni nga nijngo kjoa ra 'cho tjin 'sian jìon; mì tsa tsò-ni kjoa nga jín ko'sín kata'ya-najin nga ndaá inçibatojin-jin kjoa; jé-ni mé-ni nga ko'sín 'tiaàn jìon kjoa ra nda tjin, ni'sín ko'sín katatsíjen-jin ra jin koni tsa mì kì chíkjoa-najin kjoa ra batojin-jin. ⁸Nga mì kì ma jin kó 'kín-lajin xita ra síhitjasòn kjoakixi, ta jé-la jnchro 'ki nga'nó isa-lajin. ⁹'Koaá ma-ni ta isaá matsja-najin 'kia nga inda tjin takòn-jin, mé-ni nga isa kata'se-la nga'nó inìma-no ra jìon; ko inchinakjoá'ta-isa-lajin Nainá mé-ni nga nímé jchija'ta-no ra a'ta 'tse. ¹⁰Kíí ko'sín tjen tíbindá-no xajon rakii, 'kia nga tikjè ya tijnako-no, mé-ni nga 'kia nga kijchòo, mì tsa bato 'nó kokó-no nga sikjéen kjotéxoma ra ko'sín jè Na'ín-ná kitsjà-na; ko mì tsa ki xá ki'tsi-na kjotéxoma rakii nga ta isa jìon sikítsón-no; kíí-ní mé-ni nga isa katasakó-isa-najìon nga'nó ra 'tse Nainá.

Kó'sín nga síhixo'ta xita Corinto jè Pablo jè 'én ra fehe'ta-ni

¹¹Jìon 'ndsé ko tichjeé, ta nga'tsi kjoa kii, jè ra 'nó machjeén nga 'nó tsja kata'se-la inìma-najìon. Nga kixi titsajna jìon ya ngixkon Nainá, tjetakòn jìon xita xàngioo, jngoó kjòbitsjen kata'se-no ta nga'tsi-no, ko 'nchán titsajnakoo xàngioo. Jè Nainá ra tjin-la kjotsjacha ko ra tjin-la kjo'nchán yaá kíjnako-no. ¹²Ngì koó inìma-no tikjáya-la xàngioo nga jngó jngó-no. ¹³Nga'tsi xita-la Nainá, 'koaá 'sín inçishixo'ta-no.

¹⁴Nda katijnako-no nga'tsi-no jè kjonda-la Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, ko kjotsjacha-la Nainá, ko jè Inìma Tsje-la Nainá ra síkítsajnakjo-ná. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xità naxindá-la Cristo ra títsajna ya nangi Galacia

'Én ra ma'tsia-ni

1 ¹⁻² Jiòn ra xità naxindá-la Cristo ma jiòn ra ya titsajna ya nangi Galacia, 'koáá 'sín sixóo'ta-no 'an ra 'mì-na Pablo kò nga'tsì xità-la Cristo ra i títsajnakò-na. Jè xá ítjòn ra 'an tsá'ya, mì tsa kjobítsjen 'tse xità inchrabà-ni kò mì tsa xità isà'nde ra kò'sín tsikí'ta-na. Ngi jè sabá tsikíxáya-na jè Jesucristo kò Nainá ra Na'ín 'mì-lá ra kisikjaáya-ila ya ajin-la mi'ken. ³ Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra títjna ítjòn-ná katasíchikon'tin-no kò katatsjá-no kjo'nchán ya ajin inima-no. ⁴ Ijyee 'ya-nájiòn nga jè Jesucristo kitsjà kjotjò ijo-la nga 'ken ngajo-ná ta ngatjì 'tse jé-ná, mé-ni nga ma kítjokajin-ná jña kjoa'cho ra títjn ya isà'nde rakì. 'Koáá 'sín ki'sín koni 'sín kjomejèn-la jè Na'ín-ná ra Nainá ma. ⁵ Jé Na'ín-ná ra Nainá ra machjeén-la nga jeya katijna ta mé nichjin-nioo kò ta mé nó-nioo, kò'sín katama.

Tsìn jngo-isa 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra isa kj'íí tsò

⁶ 'An, sí ta maxkón-na nga ta nditoón kijmitákon jiòn Nainá, nga yaá tsangítjìngi-la jngo 'én ra kj'íí 'sín ki'senajmí-no. Kò ijyee ki'chaàjín-no nga jè Nainá xá kiichja-no nga ta jè kjonda-la Cristo kjó'tatakòn. ⁷ Mì tsa tsò-ni kjoa nga títjn jngo-isa 'én nda-la Cristo ra isa kj'íí 'sín tsò. Majìn. Tanga títjn i'ka xità ra mejèn-la nga minchá skáya-no nga mejèn-la sìikitsón-jin jè 'én nda-la Cristo nga sìikaatjìya-la. ⁸ Tanga tsa títjn jngo xità ra kj'íí tsò 'én ra bakón-ya koni 'sín tsò jè 'én

nda-la Cristo ra jin bakon-ya-lajin, jè Nainá katatsjá i'in-la, ni'sín ti'an-na ko ni'sín jngo ikjalí ra ngajmi nchrabá-ni. ⁹Koni 'sín ijye kotsi'kìn-lajin nga 'sa ítjòn, takó 'koaá 'sín tíxian india-no 'ndi-ni: Tsa yá xita ra kj'íí tsò 'én ra 'bénajmíya-najìòn koni 'sín tsò 'én xitse ra nda tsò ra ijye ichjibé jìòn, jè Nainá katatsjá i'in-la.

Kó'sín kjomà-ni nga jè Pablo tsikíxáya-la Cristo

¹⁰'An, mì tsa kjonda-la xita ra batsjía, kjonda-la Nainá-ní ra batsjía ra 'an. Ko mì tsa ki batsjía nga nda kótijna ya ngixkon xita, tsa ko'sín mejèn-na nga 'siaan, mì-la tsa kixi-ni kjoa nga chi'nda-la Cristo ma.

¹¹Jìòn 'ndsé ko tichjeé, ko'sín nda katasijin-no a'ta 'tse jè 'én nda-la Cristo ra 'an 'benajmíya, nga mì tsa ta kjobítsjen-la xita-jìn; ¹²mì tsa taxki xita-jìn ra kitsjà-na ko ra tsakón-ya-na jñà 'én kii; jè sabá Jesucristo ra tsakón tsijen-na.

¹³Kina'yá-la jìòn koni 'sín kí'siaan nga ti'sa ítjòn 'kia nga ya kijì'ta-la kjotéxoma 'tse xita judío; kjojtike-náa jè naxindá-la Cristo nga tsahatjingi-la, nga mejèn-na nga katachija. ¹⁴A'ta 'tse kjotéxoma-la xita judío, 'aán ísikíjne-la jñà xita ra taña kjójchá-jin ya naxindá-na, nga isaá 'nó nda kisìhitjasòn koni 'sín tjín xkósòn ra 'ya-ni jñà xita jhíngana. ¹⁵Tanga jè Nainá, 'koaá 'sín isasèn-la nga 'an tsjahíjin-na skanda ti'kia-ni nga ti'sa jíhi'maa ya aya indsi'ba na-na nga ta koó kjonda-la nga ko'sín kiichja-ná, ¹⁶ko isikatsíjen-na jè 'Indí-la mé-ni nga 'an koma 'kenájmí-la 'én nda-la jñà xita ra mì tsa xita judío. 'Kia nga ko'sín kjomà'tiaan, mì tsa yá xita ra iskonangi-la, ¹⁷ko mì tsa ya nditon kii-jiàan ya ján Jerusalén nga kiikatsjía jñà ra ta'koa ijye tsikíxáya ítjòn-la Cristo. Ta isaá jnchro yaá kiji nditon ya i'nde kixi ra chja-ni naxindá Arabia ko ra kjomà askan-nioo, tsáfaá india-na ya naxindá Damasco.

Kó'sín nga tsajoó jè Pablo ko xita ra i'ka ra ti'koa jè Cristo tsikíxáya-la

¹⁸'Kia nga tsato ján nó nga ijye kíjtsexkon Jesucristo, 'kiaá kijiàa ya ján Jerusalén nga ikatsíjen-la jè Pedro, ko chrjò'òn nichjin ya tsakátijnaa ya ni'ya-la. ¹⁹Mì kì kíjtse-isaá xita ra kj'íí ra ta'koa ijye kisìxáya ítjòn-la, ta jè 'ndse Na'ín-ná ra 'mì

Jacobo ra kítsee. ²⁰Jè 'én ra ko'sín tíbi'tá-no xajon, tíkotsíjen Nainá, mì tsa 'én ndiso-jìn, ngi 'én kixi-ní.

²¹Ra kjomà askan-ni yaá kijiàa ya nangi Siria ko nangi Cilicia. ²²Tanga jñà nichjin kii, kjè kì tsa bexkon-na jñà xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya nangi Judea. ²³Jñà xita kii, tà kií'nchré-ró nga jè xita ra tsahatjìngi-la kjotseeé, 'ndi 'ndi, jè-ró 'bénajmíya 'én nda-la Cristo, jè 'én-la Nainá ra mejèn-la kisikitsón-ya tsiki. ²⁴Ko jeya isíkíjna Nainá 'kia nga kií'nchré koni 'sín nga jahatjìya-na.

**Kó'sín nga kitsjà nga'ño-la jè Pablo jñà xita
ra tsikíxáya ítjòn-la Cristo**

2 ¹'Kia nga askan-nioo nga ijchò te ijòn nó, kiji india-na ya ján Jerusalén, tjen-ko-na Bernabé; tí'koaá tsakáhijtakò-na Tito. ²Kií kiji-na nga kitjasòn koni 'sín nga isìchiya tsijen-na Nainá. 'Kia nga ijye ya tíjna, yaá ítsi'kenajmí-la kó'sín nga 'an ítsakon-yá-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xita judío. A'ta xín ítsi'kenajmí-la jñà xita ra xá 'nga tjín-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo. Kií ko'sín kí'sin-na nga kata'ya-la nga mì tsa ta kjotjò-ni jè xá ra tí'siaan ko jè ra ijye kí'siaan. ³Ni'sín takó xita griego jè Tito ra tjiko-na, mì tsa yá ra kjo'ño ki'sin-la nga isi'ta chiba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión. ⁴Tanga tjín i'ka xita ndiso ra ta 'jaha'sen-jin chijé-ní ra ko'sín kitsò nga ijyee makjiín-la a'ta 'tse Cristo. Tanga ta jè ra mejèn-la nga ske mé ra 'nié, jién ra ijye tisahijyondií-lá a'ta 'tse kjotéxoma 'tse Moisés, ta ngatjì-la nga ijye makjiín-ná a'ta 'tse Cristo Jesús; ta jñà mejèn-la xita kii nga kjo'ño 'sín-ná nga sihitjasén jè kjotéxoma 'tse Moisés. ⁵Tanga ngajin, mì kì inisin-lajin, nga jè ra mejèn-najin nga jè kjoakixi ra 'tse 'én nda-la Cristo, yaá katijnajin ki'ta-najìon.

⁶Jñà xita ra xá 'nga tjín-la, nimé ra kjoa xitse kitsjà-isa-na koni 'sín nga ijye 'an bakon-yáa. Tanga 'an, mì tsa jè fi-na tsa jñà xita ítjòn kii 'ño nda ki'yaxkón, nga jè Nainá mì tsa jè kotsíjen kó'sín nga 'yaxkón xita. ⁷Ta isaá jnchro kjòchíyaá-la nga jè sabá Nainá kisìngatsja-na xá mé-ni nga 'an kichjàyajin-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo jñà ra mì tsa xita judío ra mì tsa tjí'ta chiba ijo-la kjoa 'tse circuncisión; ko jè Pedro kjongatsja xá nga jè kichjàyajin-la jñà ra xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la kjoa 'tse circuncisión. ⁸Jè Nainá ra isikasén jè

Pedro nga jè kichjayajin-la 'én nda-la Cristo jñà ra xita judío, tijé-ni ra isikasén-na nga 'an kichjàyajin-la jñà ra mì tsa xita judío.

⁹Jè Jacobo, Pedro ko jè Juan, jñà ra ko'sín nda ki'yaxkón nga xita ítjòn tsikìtsahijyo-la xita naxindá-la Cristo, kijtse-ní nga jè Nainá kitsjà-na jè kjonda kii; kjojngoó ikon akjòn kitsjá-najin tsja ngajò-najin, 'an ko jè Bernabé, mé-ni nga kijcha-la nga ta jngoó xá inchi'nià-jin. Ko tsjaá ki'se-la nga ya tsangì níxáko-jin jñà ra mì tsa xita judío, ko ra jñà, yaá isíxáko jñà ra xita judío. ¹⁰Ta jé-ní jngo kjonda isijé-najin, nga mì kì tsa sijchaàjin-jin jñà xita ima. Ko jñà jnchro kjoa kii ra tíbiné-la ijo-na nga 'siaan.

Kó'sín nga jè Pablo tsakátiko jè Pedro ya naxindá Antioquía

¹¹India, 'kia nga jè Pedro 'ji i naxindá Antioquía tsakatíko-náa ya ajin-la xita, nga mì kì nda tjín kjoa ra ki'sín. ¹²'Kia nga 'sa ítjòn, yaá tsakjèn-ko jñà xita-la Cristo ra mì tsa xita judío; tanga ra kjomà askan-nioo, mì kì tì ya tsakjèn-ko-nì, 'kia nga 'ji jñà xita judío ra tì'koaá makjiín-la a'ta 'tse Cristo ra ya tjímako Jacobo; tsasèn'taxín-ní, nga jñà itsakjòn-la jñà xita judío ra tjen-ko Jacobo, jñà ra kjo'ño mejèn-la nga si'ta chiba ijo-la xita-la Cristo ra mì tsa xita judío ra a'ta 'tse circuncisión. ¹³Tì'koaá jñà xita judío ra i'ka ra makjiín-la 'én-la Nainá, yaá isíngàsòn-ko kjoa ra kiskàjin Pedro ra jò isén tsakón; skanda jè Bernabé kiskàjin-te kjoa kii. ¹⁴'Kia nga kítsee nga mì kì ko'sín inchisíhitjasòn koni 'sín tjín kjoakixi ra a'ta 'tse 'én nda-la Cristo, 'koaá 'sín kixin-la jè Pedro ya ngixkon nga'tsi xita: “Ji, xita judío-ní, tanga mì tsa ko'sín tjínjíchí ijo-li koni tsa xita judío, ¿kó'sín ma-ni nga kjo'ño 'nià-la ji jñà ra mì tsa xita judío nga ko'sín katasíjchá ijo-la koni tsa xita judío?”

¹⁵Jièn ni'sín kixi kjoa nga tje-la xita judío meé, nga mì tsa ya kitsin-jín-lá jñà ra mì tsa xita judío ra ko'sín na'yá-la nga xita-jé. ¹⁶Tanga 'ya-né nga nijngo xita ra kixi kájna ya ngixkon Nainá ra ta ngatjì-la nga nda síhitjasòn kjotéxoma ra itjábé-la jè Moisés, ta jé-ní tsa ya kokjiín-la a'ta 'tse Jesucristo. Jièn, ijyee ya kjokjiín-ná a'ta 'tse Jesucristo, ko jè Nainá, xita kixi síkijna-ná 'kia nga ijye ya makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Ko mì tsa ki-ni nga nda nihitjasén kjotéxoma, ta ngatjì-la nga nijngo xita ra kixi kájna ya ngixkon Nainá ni'sín nda síhitjasòn jè kjotéxoma 'tse Moisés.

¹⁷'Ndi-ni, 'koaá 'sín chiñá-lá nga kixi kitsajneé ya ngixkon Nainá ta ngatji-la nga ijyee ya makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, [mì tsa ki-ni nga inchiñitjasén kjotéxoma]. 'Koaá ma-ni nga ko'sín xita jé bitjongieé [koni 'sín 'mì-la jñà ra mì tsa xita judío]. Tanga, ¿a tsó-ni kjoa nga jé Cristo tímahítsjajín-ná jé? Majìn, mì tsa ko'sín tjín-jìn. ¹⁸Tsa jè kjotéxoma ra 'an ijye ítsachrjéngia, india sihitjásòn india-na, yaá jndáa nga jé tibatjí-la ijo-na. ¹⁹Tijé-ni kjotéxoma ra ya kjójchájjiaan kisi'ken-na mé-ni nga 'ndi-ni ijyee tíjñandií-na a'ta 'tse kjotéxoma rakli nga ko'sín ma kótijnakon-na nga sihitjásòn-la Nainá. ²⁰Kia nga 'ken ya a'ta krò jè Cristo, yaá 'ken'ta-te-la ra 'an; ko mì tsa ti 'an-naa ra tíjñakon; jé Cristo ra ya tíjñajin ya inìma-na. 'Ndi-ni, kií tíjñakon-na nga jè kji'tatákon jè 'ndí-la Nainá ra kjotsjake-na ko kitsjá ijo-la nga jè 'ken-tji ngajo-na. ²¹Mì kì nda tjín nga kináchrjengieé kjonda 'tse Nainá. Tsa ko'sín kixé nga a'ta 'tseé kjotéxoma nga kixi kitsahijyee ya ngixkon Nainá, mí-la mé chí-la nga ko'sín 'ken Cristo tsa'koa.

Mé kjoa-ni nga ma tjábé-ná jè Inìma Tsje-la Nainá

3 ¹Jiòn xita ra i'nde Galacia tsajìon, mé ta imakjoa-no! ¿Yá ra ta nda tsikíndisoko-no? ¿A mí bítsjen-no nga nda kjón-ní tsakon-ya-lajín kó'sín nga jè Jesucristo 'ken'ta krò ra kjonda tsajìon? ²Ta jé ra mejèn-na nga ko'tín-nájiòn: ¿A kií itjábé-najìon jè Inìma Tsje-la Nainá nga nda inìhitjasòn jiòn jè Kjotéxoma o ra kií-ní nga nda kjokjiín-najìon 'én nda-la Nainá ra ina'yá? ³Nga tì'sa ítjòn, ndaá tsiki'tsiako-nájiòn kjóbítsjen ra kitsjà-no Inìma Tsje-la Nainá, ko, ¿mé-ni 'ndi-ni, ta kjóbítsjen 'tse xita mejèn-no nga isa nda sijchá-no ijo-no? ¡Mé ta imakjoa-no! ⁴¿A ta kjotjó-ni nga'tsi kjohi'in ra ijye tsato jiòn 'kia nga kjokjiín-no? 'Koaá ma-na nga mì tsa ta kjotjó-jìn. ⁵'Kia nga jè Nainá kitsjà-no jè Inìma Tsje-la ko tsakón-no kjojkón-la ra nda tjín, ¿mé-ni ko'sín ki'sìn-ni? ¿A kií-ní nga nda kinìhitjasòn jiòn jè kjotéxoma? Majìn, kií-ní nga nda kjokjiín-no 'kia nga ina'yá jè 'én nda-la Nainá.

Mé kjoa-ni nga xita kixi kijtsetakòn Nainá jè Abraham

⁶'Koaá jngoya-la koni tsa jè Abraham, “ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá ma-ni nga ko'sín kitsò-la Nainá nga xita kixi-ní.” ⁷Ko'sín nda katasijin-no: Jñà ra ko'sín makjiín-la

koni 'sín jè Abraham kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, jñá-ní ra ko'sín koma ixti-la Abraham 'kín. ⁸'Koaá 'sín tìngi kitsjá-ni 'Én-la Nainá koni 'sín nga tíchja Xajon-la nga xita kixíí 'sijn jñà ra mì tsa xita judío 'kia nga ya kòkjiín-la a'ta 'tse. Yaá 'ya-la ñándà nga Nainá tjen kitsjá-la Abraham jngo 'én ra nda tjin nga kitsò-la: “Nga'tsi jñà naxindá ra tjin ya isà'nde, a'ta tsaji-ní nga kochikon'tin.” ⁹'Koaá ma-ni, koni 'sín kjòchikon'tin jè Abraham nga kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá, tì'koaá yaá machikon'tin-ko nga'tsi jñà xita ra ko'sín kòkjiín-la a'ta 'tse Nainá.

¹⁰Nga'tsi xita ra jè ma'ñó'ta takòn nga inchisíhitjasòn kjotéxoma, tseé kjohi'in kjinè-la. Nga 'koaá tì'sín tsò xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Kjohi'in katasinè-la nga'tsi xita ra mì ko'sín kixi síhitjasòn nga'tsi kjoa ra tji'ta ya xajon 'tse kjotéxoma.” ¹¹'Koaá 'sín ma-ni nga yaá 'ya-la nga nijngo xita ra kixi kijná ya ngixkon Nainá ta ngatji-la nga síhitjasòn kjotéxoma; nga tsò-te xajon ra tji'ta 'én-la Nainá: “Jè ra xita kixi, jè kijnakon-ni nga makjiín-la a'ta 'tse Nainá.” ¹²Tanga jñà xita ra kjotéxoma síhitjasòn, mì tsa Nainá kji'ta ikon. Nga tsò Xajon ra tji'ta 'én-la Nainá: “Jè ra nda síhitjasòn kjotéxoma, 'koaá 'sín tjinè-la nga ya katasíjchájin ijo-la.” ¹³Jè Cristo tsikíjhítjì-ná nga ma tsachrjekàjin-ná kjohi'in 'tse kjotéxoma, nga jè iskanè jé-la ta ngatji tsajién, nga 'koaá 'sín tsò xajon ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Nga'tsi ra ko'sín si'ta krò, 'nó tse kjohi'in katanè-la.” ¹⁴'Koaá 'sín kjomà mé-ni nga a'ta 'tse Cristo tjábé-la jñà xita naxindá ra mì tsa xita judío jè kjonda ra ijye Nainá kòkitsò-la jè Abraham, ko mé-ni 'kia nga ko'sín makjiín-ná a'ta 'tse Cristo maá tjábé-ná jè Inìma Tsje-la Nainá, nga ijyeé ko'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga tsjá-ná.

Jè nga'ñó ra tjin-la jè 'én-la Nainá ra tsa'ba ki'tsi-la Abraham

¹⁵Jìòn 'ndsé ko tichjeé, kijná jngo-no xkòsòn koni 'kia nga jñà xita bájna masen jngo xajon nga bíndajín jngo kjoa. 'Kia nga jè xajon rakìi ijye ma firma, ko sinchá-la sello, mì kì yá ra ma kochrjengi ko niyá ra ma kii'tasòn-isa-la koni 'sín nga ijye tíchja. ¹⁶Nainá, 'koaá 'sín kitsjá-la 'én-la jè Abraham ko jè xita ra tje-la ma. Jè xajon ra tji'ta 'én-la Nainá mì tsa tsò-jìn: “jñà xita tje-la.” Ta tsò-ní: “jè xita tje-la.” Nga mì tsa kjin ma-ni xita tje-la ra ko'sín ki'tsi-la 'én, ta jngoó ma-ni. Ko jè Cristo ra

ko'sín kitsò-la. ¹⁷Jè kjoa ra tí'bènájmí-najìòn, kíí 'sín tjin: Jè kjoa ra tsikíndajín-ko Abraham jè Nainá, ta'koa ijyee kjoatsee tjna 'kia nga 'ji jè kjoatéxoma. Ta'koa kjo ijòn sindo ko katé nó tsato 'kia nga tsí'kì-la kjoatéxoma rakli jè Moisés. Ko mì kì ma bachrjengi jè kjoa ra ijye tsikíndajín jè Nainá ko jè Abraham, tí'koa mì kì ma sìkítsón-jin jè 'én ra ijye kitsjà Nainá.

¹⁸'Kia nga jè Nainá ko'sín tsjá-ná kjònda-la, mì tsa ki-ni nga nihitjasén jè kjoatéxoma, ki-ní nga ijyee ko'sín kitsjà 'én-la. Nga ta kjoatjó kitsjà-la kjònda jè Abraham koni 'sín nga ijye kitsò-la.

Mé xá ra 'ji-ni jè kjoatéxoma

¹⁹¿Mé xá isinda-ni jè kjoatéxoma tsa'koa? Kíí ko'sín isinda-ni ta ngatji-la a'ta 'tse kjoa'cho ra 'sín jñà xita. Ko isijna-ní skanda 'kia nga ijye 'ji jè tje-la Abraham koni 'sín ijye kitsjà-la tsa'ba Nainá. Jè kjoatéxoma, jñà ìkjalì 'jiikó nga isichjeén jè Moisés mé-ni ma kisika'ta-la jñà xita ra i'ka, nga jè Moisés tsasijin-la xita. ²⁰Tsa 'kia jngo xita ko'sín jè basèn-jin nga sindajín jngo kjoa, mì tsa ta jngo fi-ni, tanga jè Nainá jngoó kiji-ni ra jè, 'kia nga kitsjà-la 'én Abraham nga tsikíndajín jngo kjoa.

²¹'Kia nga jè Nainá 'jiikó kjoatéxoma, mì tsa kondra kiji-la 'én ra ta'koa ijye kjoatsee kitsjà-la Abraham. Tsa jé-la kjoatéxoma tjin-la nga'nó nga ma tsjá ra kjobinachon, ma-la xita kixi koma-ni xita tsa'koa tsa nda sìhitjasòn kjoatéxoma. ²²Tanga jè xajon ra tji'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tsò nga nga'tsì jñà xita, yaá títajin jé. Ta jngoó 'kia nga kokjiín-la a'ta 'tse Jesucristo koma tjabé-la kjobinachon ra ijye ko'sín kitsò Nainá nga tsjá-la jñà xita ra kokjiín-la.

²³'Kia nga tikjè 'fiì jè kjoa ra makjiín-ná, yaá itsabá'nó-ná jè kjoatéxoma, ko yaá tsikítsai'ya-ná skanda 'kia nga kijcha-la jè kjoa ra makjiín-ná. ²⁴Ko jé kjoatéxoma isikínda-ná koni 'sín makínda jñà ixti, skanda 'kia nga 'ji jè Cristo mé-ni nga ma kixi bitsajna-ná 'kia nga makjiín-ná a'ta 'tse. ²⁵'Ndi 'ndi 'kia nga ijye 'ji jè kjoa ra makjiín-ná, mì tsa tijè kjoatéxoma itsabá'nó-isa-ná.

²⁶Nga'tsì-najìòn ijyee ixti-la Nainá ma jìòn ta ngatji-la nga yaá títajnakoo Cristo nga makjiín-no a'ta 'tse. ²⁷'Kia nga ya títajnakjokoo jìòn Cristo nga isatínda jìòn, 'kiaá jahatjiya-najìòn koni 'sín 'sín jngo xita nga síkaatjiya nikje-la;

ko jè sabá Cristo ra kjomà nikje xit̄se ra itsjaya jiòn. ²⁸Mì tsa jñà tíma kinda, a xit̄a griego-ní, o ra xit̄a judío-ní; a ndí xit̄a chi'nda'ño-ní o ra majin-ní; a xit̄a 'xin-ní o ra chjoón-ní; nga nga'tsi-no ta jngoó ijo ma-najiòn, ta ngat̄ji-la nga ya titsajnakjo-koò Cristo Jesús. ²⁹Nga xit̄a-la Cristo ma jiòn, ti'koa tje-la Abraham ma-te jiòn, ko ti'koaá tjabé-nájiòn jè k̄jot̄jò ra Nainá tsjá, koni 'sín ijye kitsjà-la tsa'ba jè Abraham.

4 ¹Ijngo-isa xkósòn kijná-no: 'Kia nga 'sa jtobá 'ki jngo ti, ta ma ta yaá mangásòn-ko jè chi'nda, kjè tsa jè be ya ni'ya-la, skanda 'kia-ní, 'kia nga ijye bijchó nó-la nga jè ma ni-la nga'tsi tsajmì ra t̄jín-la na'n-la. ²Nga 'kia 'sa jtobá 'ki-isa, machjeén-ní nga xit̄a síkinda-isa ra jè, ko tsijen t̄jín-te xit̄a ra síkinda jñà tsajmì ra 'tse, skanda 'kia nga bijchó jè nichjin nga ngi jè sìkinda sabà koni 'sín ijye tsikíjna nichjin jè na'n-la. ³Jiéñ ra xit̄a 'mí-ná, 'koaá ti'sín k̄jòn kjomé koni tsa ixti; 'kia nga tik̄jè makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, jñà k̄jot̄éxoma ra t̄jín i isà'nde, jñá 'ño tsatéxoma-ná koni tsa chi'nda'ño-la kjomé. ⁴Tanga 'kia nga ijchò nichjin koni 'sín nga ijye t̄jinda-la Nainá; jé Nainá isikasén I'ndí-la i a'ta nangi nga i kitsin, nga isichjeén jngo ndí chjoón nga jè kitsin-la, koni 'sín tsin xit̄a isà'nde, ko yaá kojchájín k̄jot̄éxoma 'tse xit̄a judío. ⁵Kií ko'sín ki'sin-ni Nainá nga kisikasén I'ndí-la, mé-ni jñà xit̄a ra ya títsajin k̄jot̄éxoma, koma kítsajnandií-ni ko mé-ni ngásòn ngáya ma skaábétjò-ná Nainá nga ixti-la kitso-ná.

⁶'Koaá ma-ni 'ndi-ni, 'kia nga ijye ixti-la 'mì-ná, jè Nainá isikasén jè Inìma Tsje ra 'tse I'ndí-la ya ajin inìma-ná. Jè Inìma Tsje ra isikasén tsò-ní: “Ji apá.” ⁷'Koaá ma-ni nga 'ndi 'ndi mì tsa ti chi'nda'ño titsajna-ná. Ijyeé ixti-la tsó-ná jè Nainá; ko 'ndi-ni nga ijyeé ixti-la tsó-ná, 'koaá 'sín tsjá-te-ná jè k̄jot̄jò ra ko'sín t̄jínanda-la nga sìngatsja jñà ra ixti-la ma.

Kó'sín nga síkájno Pablo a'ta 'tse xit̄a Gálatas ra makjiín-la 'én-la Nainá

⁸'Kia ti'sa k̄jotseé nga tik̄jè 'yaxkon jiòn jè ra ngi jè sabà Nainá, yaá kjomà jiòn chi'nda'ño-la jñà nainá ra mì tsa kixi-ni kjoa nga nainá. ⁹Tanga 'ndi 'ndi, 'kia nga ijye 'yaxkon jiòn ra ngi jè sabà Nainá, (o ra isaá nda jnchro tsa ki'sín xián-no, 'ndi 'ndi 'kia nga ijye jè sabà Nainá bexkon-no), mé-ni ko'sín nikaatjiya-la jè k̄jóbítsjen-no nga mejèn-no ya mangí'ta-la jñà

kjotéxoma imā ra t́jín-no, jè ra tsìn-lā nga'ñó kō nímé chj́-lā? ¿A mején-no nga ya jtsabā'ñó india-no? ¹⁰ Jiòn takó 'ñó 'yaxkón jiòn jñā níchjin ra 'tse 'sí, níchjin ra 'tse sá, kō níchjin ra 'tse nó. ¹¹ Makájno-na koni 'sín nga inchi'nià jiòn. 'Koaá ma-na, nga ta ra 'áa-na 'kia nga kō'sín kisíxá-jin-najiòn.

¹² Ra 'an, tsásen'táxín-lā jè kjotéxoma koni 'sín nga tincha'tàxìn-la jiòn t́'sa kjotseé. Kō 'koaá 'sín śjé-no 'ndi-ni nga kō'sín tincha'tàxìn-la koni 'sín nga 'an tsásen'taxín-lā. Nga ngà'sa ítjòn mì tsa mé ra tsi'kín-nájìòn. ¹³ T́j́j́j́n-najiòn nga ta kíí ngatj́-lā jè 'chin ra t́jín-na nga kō'sín ijchò ya naxindá-najiòn, kō yaá kina'yá ítjòn jiòn jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'an tsi'kènájmíya-no. ¹⁴ Ni'sín ḱsijítí chiba-najiòn ta ngatj́-lā jè 'chin ra t́jín-na, mì tsa inachrjengi-nájìòn kō nì mì tsa iníkíjna'taxín-nájìòn; ta isaá jnchro nda ichj́bétjò-nájìòn koni tsa ikjalí 'tse Nainá kō koni tsa jè sabá Cristo Jesús. ¹⁵ ¿Nánda t́jna jè kjotsja ra kō'sín ta nda kí'se-najiòn nga t́'sa ítjòn? Maá koxiáan ra a'ta tsajìòn, 'kia nga t́'sa ítjòn, sí mején-najiòn nga ḱnáchrje jiòn jñā xkòn, nga mejèn-no nga tsi'kí-ná. ¹⁶ ¿A kondraá t́jna-najiòn 'ndi-ni, 'kia nga kō'sín ḱxín-najiòn koni 'sín t́jín ra ngi kjohixi?

¹⁷ Jñā xitā ra kō'sín tsò-najiòn nga machjeén-ní nga sihitjasòn kjotéxoma, batoó 'ñó mejèn-lā nga ya kongítj́ngi-la jiòn, tanga mì tsa kjóbítsjen nda-jìn ra t́jín-lā. Ta jé ra mejèn-lā nga kítjò'taxín-nájín mé-ni nga ya kongí'ta-la jiòn. ¹⁸ Ndaá t́jín 'kia nga jngo kjoā 'ñó mejèn-ná 'sieén, tanga tsa ta ndaá t́jín kjoā ra mejèn-ná. Jé ra mejèn-na nga kō'sín 'sian kí'ta jiòn; mì tsa ta 'kia-jìn 'kia nga ya t́jñakō-najiòn. ¹⁹ Jiòn ra koni tsa ndí ixti-nā xian-no, ra a'ta tsajìòn tísikj́n india-na kjohi'in koni 'sín síkij́n kjohi'in jngo ndí chjoón 'kia nga tsin ndí i'ndí. Jè kjohi'in rakí, 'kiaá kjehe'tà skanda 'kia nga ijye jè Cristo nda ḱjnajin ya inìma-najiòn. ²⁰ ¿Sí mején-na tsa ya t́jñakō kjòn-najiòn 'ndi 'ndi, mé-ni nga ma kokónajmí-najiòn 'én ra kj'íí tsò, nga ijyeé mì kì t́ be-na kó'sín síkítsjen ra a'ta tsajìòn!

Kó tsò-ni kjoā ra kjomà a'ta 'tse chjoón ra 'mì Sara kō Agar

²¹ Jngo 'én kō'tín-ná, jiòn ra jè mejèn-no nga kjoā 'tse kjotéxoma siitjasòn. ¿A kjeé na'yá-la jiòn kó'sín tsò jè kjotéxoma ra t́j'ta xajon 'tse Moisés? ²² 'Koaá 'sín tsò nga jè Abraham, jò ixti kí'se-lā; jngo ra 'tse chjoón chí'nda-lā kō jngo

ra ngi 'tse ra ngi chjoón-la. ²³Jè i'ndí-la chjoón chi'nda, 'koaá 'sín kisakò koni 'sín sakò nga'tsì ra ta kj'íí ixti; tanga jè i'ndí ra ngi 'tse chjoón-la, 'koaá 'sín kisakò-la nga jè itjasòn koni 'sín ijye kitsjà-la 'én-la Nainá jè Abraham. ²⁴Kjoa kii, tjin jngo kjoa ra bakón-ya-ná; ngajò íchjín kii jñà chja-ni ngajò kjoa ra tsikíndajín Nainá; jè chjoón ra 'mì Agar, 'koaá jngoya-la koni jè kjoa ra kisindajín ya nindo Sinaí 'kia nga tsi'ki-la kjotéxoma jè Moisés. Nga jñà ixti-la jè chjoón ra 'mì Agar ta xita chi'ndaá kjomà ki'ta. ²⁵Jè chjoón ra 'mì Agar jè jngoya-la jè nindo Sinaí ra síjna ya ján nangi Arabia; kò 'koaá jngoya-te-la jè naxindá Jerusalén ra tijná 'ndí-ni, nga jñà xita-la naxindá rakii chi'nda'ño títshijyo a'ta 'tse kjotéxoma. ²⁶Tanga jè naxindá Jerusalén ra tijná ya ján ngajmi, tijnandíí-ní, kò yaá nakjoá-ná a'ta 'tse naxindá rakii; 'koaá jngoya-la koni tsa na-ná ma.

²⁷Nga 'koaá 'sín tichja xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

'Nó tsja 'tè-la takìn jì ra chjoón 'ndí 'mì-li,

ngaji ra mì tsa ixti kitsin-li.

'Nó chjindáya-ni kjotsja-li,

nga mì kì 'yi jì kó'sín ma 'kia nga tsin ixti.

Nga jè chjoón ra kijmitákon, isaá kjìn ma-ni ixti-la,

nda mí 'koa-ni koni jè chjoón ra tjin 'xin-la.

²⁸Jìon ndí 'ndsé kò tichjeé, 'koaá jngoya-te-la jìon-jìon kò jè Isaac, yaá majngo'tá-la jìon ixti ra jè Nainá kò'sín kitsò-la nga tsjá-la jè Abraham kò Sara. ²⁹Jè i'ndí ra taxkì isakò ra a'ta 'tse chjoón chi'nda, kjojtike-ní kò tsahatjingi-la jè i'ndí ra a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá 'ji-ni; koni 'sín kjomà jñà nichjin kiò, takò 'koaá chon nichjin 'ndí 'ndí. ³⁰Tanga, kó tsò jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá? Tsó-ní: “Tìitjingi-la jè ra chjoón chi'nda kò jè i'ndí-la; nga jè i'ndí-la, mì tsa mé kjotjò ra tjábé-la; ta jé tjábé-la kjotjò jè i'ndí-la ra mì tsa chjoón chi'nda.” ³¹'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé kò jìon ndí tichjeé, ra jién, mì tsa ixti-la chjoón chi'nda meé ra jién; jién-ná ixti-la ra mì tsa chjoón chi'nda.

Kó'sín machjeén nga kixi kitsajneé 'kia nga ijye titsajndieé

5 ¹Jè Cristo jngó kjá isíkítsajndíí-ná a'ta 'tse kjotéxoma-la Moisés; 'koaá 'sín xian-no nga kixi titsajna jìon koni 'sín nga ijye isíkítsajndíí-no jè Cristo; kì tì ya mangitjingi india-la jè kjotéxoma ra itsabá'ño-no nga tì'sa kjotseé 'kia nga chi'nda'ño-la kjomà jìon.

²'An ra 'mì-na Pablo, tìná'yá-ná, 'koaá 'sín tíxin-no; tsa kí'ta ch̄ba-isa jìòn ijo-no ra kjoa 'tse circuncisión, mì tì mé kjonda sakò-no ra a'ta 'tse Cristo. ³'Koaá 'sín tíxian india-no, nga'tsi x̄ta ra bí'ta ch̄ba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión, kjo'ño t̄jìnè-la nga s̄hitjasòn ijye koni 'sín t̄jín kjotéxoma. ⁴Jìòn ra ko'sín mejèn-no nga a'ta 'tse kjotéxoma, kix̄i kitsajna ya ngixkon Nainá, ijyeé tsincha'taxìn-la jè Cristo ko ijyeé tsincha'taxìn-te-la jè kjonda ra tsj̄a kjotjò-ná Nainá. ⁵Tanga ra j̄in, a'ta 'tseé jè Inìma Tsje-la Nainá inchichiñá-laj̄in nga ma kix̄i kitsajna-j̄in ya ngixkon Nainá ta ngatjì-la nga makj̄iín-naj̄in a'ta 'tse Cristo. ⁶Tanga ra a'ta 'tse Cristo Jesús, mì tsa t̄jè ma-ni kindá a t̄jì'ta ch̄baá o ra mí tsa t̄jì'ta ch̄ba ijo-la x̄ta ra kjoa 'tse circuncisión; ta jé ra ma kindá kó'sín nga makj̄iín-ná a'ta 'tse Cristo ko kó'sín nga t̄jín-ná kjotsjacha. ⁷Ndaá ndiyá inchimangí jìòn tsiki; yá ra tsatéchj̄a-no nga mì tì nihitjasòn-no 'én nda-la Nainá ra ngi kjohixi. ⁸J̄nà kjob̄ítsjen k̄i, mì tsa ya nchrabá-ni a'ta 'tse Nainá ra xá kiichj̄a-najìòn. ⁹Tik̄inda kosa-no ijo-no, nga “nì'sín ta itsé-ni na'yo san ra koaájin-la jè na'yo ra ma niño nchraj̄in, sísan ijye-ní nì'sín takó tse ma-ni na'yo.” ¹⁰'An, 'koaá 'sín ba'tá ikon Nainá nga mì tsa kj̄ií kjob̄ítsjen kj̄inchrabà-najìòn koni 'sín nga kíxian-no. Tanga jè Nainá tsj̄a-la kjohi'in jè x̄ta ra t̄síkitsón-jin-najìòn, nì'sín ta yá x̄ta-nì.

¹¹Jìòn 'ndsé ko tichjeé, tsa takó 'koaà-la 'sín tí'bènájmíya ra 'an, nga machjeén-ní nga katasi'ta ch̄ba ijo-la x̄ta ra kjoa 'tse circuncisión, mí-la tsa ko'sín koaàt̄j̄ingi-na j̄nà x̄ta judío, nga mì tsa mé ra 'cho kiya-la koni 'sín tsò 'én ra 'an 'benájmíya a'ta 'tse Cristo 'kia nga isi'ta krò ra jè. ¹²Tsa jngó kjá ngi katabate'tá j̄nchro ijo-la x̄ta k̄i, j̄nà ra ko'sín síkitsón-jin-najìòn nga tsò-no nga machjeén-ní nga si'ta ch̄ba ijo-no ra kjoa 'tse circuncisión.

¹³Jìòn 'ndsé ko tichjeé, kíí xá inakjoá-najìòn nga kitsajnandí jìòn, tanga nì'sín titsajnandí jìòn k̄i tà chj̄àn ko'sín 'nià koni 'sín t̄jín kjoa ra mejèn-la ijo-no; jè ra machjeén nga t̄siko kañá jìòn xàngioo ko nga kata'se-no kjoatsjacha nga jngó jngó-no. ¹⁴Nga nga'tsi kjotéxoma ra kitsj̄a Nainá yaá bitjasòn ijye a'ta 'tse jè ra tsò: “Ko'sín tsjacha 't̄j̄in j̄nà x̄ta xàngii koni 'sín nga tsjachi ijo-li.” ¹⁵Tanga tsa t̄jìòn inchichinejin inchichine'a-no

xàngioo, tìkindaa ijo-no nga kijchó nìchjin nga tjiòn
sìkitsón-no xàngioo tsa ko'sín 'nià.

Mé kjoa'cho ra síjé ijo-ná

¹⁶ 'Koaá 'sín tíxian-no: Tì'nde-la nga jè Inìma Tsje-là Nainá nda kjón ndiyá katafìko-no, mé-ni nga mì ya koàtjingi-la kjoa'cho ra síjé ijo-no. ¹⁷ Jñà kjoa'cho ra síjé ijo-ná kondraá fì-là jè Inìma Tsje-là Nainá. Ko jñà kjoa ra mejèn-là jè Inìma Tsje-là Nainá kondraá fì-là jñà kjoa'cho ra mejèn-là 'sín ijo-ná. Jñà kjoa kii, kjaán-kjóo ma. 'Koaá ma-ni nga jiòn, mì kì ko'sín 'nià jiòn koni 'sín nga mejèn-no nga 'siaan. ¹⁸ Tanga tsa jè Inìma Tsje-là Nainá tíbasén ndiyá-no nga nìchjin nchijòn, mì tsa tjiè-ni kjotéxoma tíjna ítjòn-no.

¹⁹ Nga tsijeén 'ya-là jñà kjoa'cho ra síjé ijo-ná: koni jñà ra kjoachijngi, kjoa'cho ra 'nó tjé tjín, ko kjoa chinga ra 'cho níkítseén, ²⁰ ko nga 'yaxkén nainá xkósòn, ko ra kjoatj'ee, ko nga majticheé xàngieé, ko nga bixkàn-keé xàngieé, ko nga machinicheé xàngieé, ko 'kia nga ta ndìton majti-ná, 'kia nga nachrjengieé xàngieé nga mejèn-ná nga jién kìtsajna ítjén, ko nga nijòyeé xàngieé nga xìn maxkóyeé, ²¹ nga maxitakòn-cheé xàngieé, nga ma'chieé, ko nga'tsi kjoachrjá'a ra ma ñánda nga bitjo 'sí, ko nga'tsi kjoa ra ya mangásòn-ko jñà kjoa kii. 'Koaá 'sín tíxin-no koni 'sín ijye asa kíxin-no nga 'sa ítjòn, nga jñà xita ra ko'sín tjín kjoa ra 'sín, nímé kjonda tjábé-là ya ñánda nga jè Nainá tíbatéxoma.

Mé kjonda ra tsjá jè Inìma Tsje-là Nainá

²² Tanga jñà kjonda ra tsjá jè Inìma Tsje-là Nainá, jè-ní nga tsjacha 'sieén xàngieé, nga tsja 'se-ná, nga 'nchán kìtsajneé, nga jchíñakjoa-lá xàngieé, nga tsjakjoa 'sieén, ko nga 'sieén kjoanda ra nda tjín, nga kixi kongíkeé kjobítsjen-ná, ²³ nga indakjoa 'sieén, ko nga kixi kotéxoma-lá ijo-ná. Jñà kjoa kii, tsìn kjotéxoma ra kondra tíjna-là. ²⁴ Jién ra ijye xita-là Cristo 'mì-ná; nga'tsi jñà kjobítsjen ra 'cho tjín ko jñà kjoa'cho ra síjé ijo-ná, yaá kinì'keén ya a'ta krò ra isitja'bán'ta Cristo. ²⁵ 'Ndi-ni, 'kia nga a'ta 'tse Inìma Tsje-là Nainá titsajnakon-ná, ko'sín kosen ndiyé ijo-ná koni 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá batéxoma-ná.

²⁶Mi kì kǐ'ndeé nga jè kjoa'ngatakòn katasíkijne-ná nga sijticheé xàngieé kò nga kochinicheé xàngieé.

Kó'sín machjeén-ní nga ngásòn kisikeé jñà xàngieé

6 ¹Jìòn 'ndsé kò tichjeé, tsa tjín i'ka xàngioo ra ya kàjin jé, jìòn-jìòn ra nda titsajna a'ta 'tse Inìma Tsje-la Nainá, nda xita tikoo kò tisikoo mé-ni nga katamakixiya india-ni; tanga tikindaa ijo-no ra jìòn, mé-ni nga mì jé skajin-te-no ra jìòn. ²Tisikoo kañá jñà xàngioo tsa 'kia mé kjoa ra chjá ma-no; 'koaá 'sín koma-ni nga siitjasòn jè kjotéxoma ra kitsjà Cristo. ³Tsa tjín i'ka xita ra nda bachrjengi ijo-la, tanga tsa mí tsa kixi-ni kjoa, tijná inchi'ndisoko-ni ijo-la. ⁴Isaá nda-ni tsa ítjòn kjón nda chítsijen-jnó ijo-no mé kjoa ra inchi'nià. Tsa nda inchi'nià, maá tsja kata'se-no, tanga mì tsa tsò-ni kjoa nga isa nda inchi'nià jìòn koni ra kj'í xita. ⁵Nga jngó jngó xita, kja yaá kjinè-la a'ta 'tse mé kjoa ra 'sín nga jngó jngó. ⁶Jñà ra inchi'kotáyá 'én nda-la Nainá, machjeén-ní nga katabasikò'ta tsa mé ra machjeén-la jè xita ra bakón-ya-la. ⁷Kì kò'sín chìndochà-la ijo-no: nga niyá ra ma siískáko jè Nainá; koni 'sín tjín kjoa ra 'sín jñà xita, 'koaá ti'sín tjín kjoa ra sakó-la. ⁸Nga jè ra kò'sín 'sín koni 'sín mejèn-la ijo-la, kjobiyaá sakò-la a'ta 'tse kjoa ra síjé ijo-la; tanga jè ra kò'sín 'sín koni 'sín mejèn-la jè Inìma Tsje-la Nainá, jé sakò-la kjobinachon ra mì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo. ⁹'Koaá ma-ni nga mì kì machjeén nga kosi-ná nga síhitjasén kjoa ra nda tjín; nga kijchó nichjin nga sakó-ná kjonda, tsa mì kì síkjahajen-lá takén. ¹⁰Tsa 'kia ma ra 'nié, kò'sín nda sikoo ijyeeé nga'tsi xita, ma'tsia kjòn-ni kò jñà xita xàngieé ra ngásòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo.

Jè kjoa ra síkijna ítjòn Pablo

¹¹Chítsijen-la kó kjòn tsiña-ni jñà letra ra ndsa tíbindá-na. ¹²Jñà xita ra kjo'ño 'sín-najìòn nga mejèn-la si'ta chiba ijo-najìòn ra kjoa 'tse circuncisión, ta jé ra mejèn-la nga jñà nda kítsajna ya ngixkon xita ra i'ka, kò majìn-la tsa yá ra koaàtjìngi-la ra ta ngatjì-la nga kò'sín makjiín-la nga yaá sakó kjonda a'ta 'tse nga krò 'ken'ta Cristo. ¹³Jñà xita ra tjí'ta chiba ijo-la ra kjoa 'tse circuncisión, skanda mí kì síhitjasòn-ni koni 'sín tjín kjotéxoma, tanga 'koaá 'sín 'ño mejèn-la nga katasi'ta

chibá jìòn, mé-ni nga a'ta tsajìòn nda sìikítsajna-ni ijo-là 'kia nga ijye tjí'ta chibá jìòn. ¹⁴Tanga ra 'an, nímé kjoa tjin ra mejèn-na nga a'ta 'tse nda síkíjna-na ijo-na, tajngoó a'ta 'tse koni 'sín makjiín-na; nga yaá sakó kjonda 'kia nga makjiín-ná nga krò 'ken'ta Jesucristo ra tjna ítjòn-ná. Yaá nchrabá-ni nga mì tì mé kindá 'sin-na jñà kjoa'cho ra tjin ì isà'nde; ko ra 'an, mì tì mé kindá ma-na ya ajin kjoa'cho kii. ¹⁵Ra a'ta 'tse Cristo mì tsa jè ra chjí-là a tjí'ta chibá-ná 'tse circuncisión, o ra mí tsa tjí'ta chibeé; jè ra chjí-là nga jè Nainá ijyeé xita xitse ki'sín-ná. ¹⁶Kata'se-là kjo'nchán ko kjohimatakòn ya ajin inìma-là nga'tsì ra ko'sín inchifìko kjohixi-là koni 'sín tsò 'én ra kotíxian-là, jñà ra ngi kixi kjoa nga xita naxindá-là Nainá ma.

¹⁷Koaá 'sín tíxin-no kì tì tsja kotjín kjoa ra fatsji-isa-ná; nga takó tjí'ta nijndaá-isa ijo-na a'ta 'tse kjohi'in ra kitsjà-na xita, ra ta ngatji 'tse Jesús ra tjna ítjòn-ná.

Kjoa nìhixo'ta ra fehe'ta-ni

¹⁸Jìòn 'ndsé ko tichjeé, jè kjonda-là Jesucristo ra tjna ítjòn-ná nda katijnajin ya inìma-no. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xita naxindá-la Cristo ra títsajna ya Éfeso

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo jñà xita Éfeso

1 ¹ Jiòn, xita-la Nainá ra titsajna ya naxindá Éfeso ra ko'sín kixi mangí'ta-la Cristo Jesús, 'koaá 'sín tísixó'tà-no 'an Pablo ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín nga jè Nainá kjomejèn-la. ² Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín síchikon'tin-ná Nainá 'kia nga ya titsajna keé jè Cristo

³ Jeya katijna Nainá ra Na'ín-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nga ko'sín isìchikon'tin-ná nga kitsjá-ná nga'tsì kjonda ra 'tse inìma-ná ra ya inchrabà-ni ya ján ngajmi ta ngatjì-la nga ya titsajna keé Cristo. ⁴ Nga 'koaá 'sín taña jahájin-ná ko Cristo 'kia nga tikjè sinda isà'nde, mé-ni nga xita tsje kameé ra a'ta 'tse ko nímé jé 'se-ná ya ngixkon ra jè. ⁵ Ngi ta koó kjotsjacha-la nga ko'sín kiskosòn-la nga tí'sa-ni nga iskábétjò-ná nga ixti-la tsó-ná ra a'ta 'tse Jesucristo, koni 'sín nga jè kisasèn-la ko nga kjomejèn-la nga ko'sín ki'sín, ⁶ mé-ni nga ko'sín jeya síkíjneé Nainá ta ngatjì-la nga batoó tse kjonda kitsjà kjotjò-ná nga ya titsajna keé l'ndí-la ra 'ñó tsjake. ⁷⁻⁸ Ko 'kia nga ya titsajna keé ra jè, jè jní ra tsikíxten, tsikíhítjì-ná nga ma isíkítsajnandíí-ná ko nga kishijchaà'ta-ná jé-ná, koni 'sín nga ijye batoó tse tjín-ni kjonda ra tsjá kjotjò-ná 'kia nga tsjá-ná kjoachjine ko kjobítsjen ra tjín-la. ⁹ 'Koaá 'sín tsakón-ná kjoa ra tíj'ma-la koni 'sín kjomejèn-la ra jè, nga 'koaá 'sín ijye iskosòn-la nga ko'sín kitjasòn koni 'sín ijye tjínda-la, ¹⁰ nga

sìjngò ijye-ni nga'tsì tsajmì ra tǐn yá ján ngajmi kò ì a'ta nangi nga jè Cristo kotèxoma-la 'kia nga kijchò nichjin.

¹¹ Kíí-ní nga yá taña titsajnakò-jin Cristo nga ko'sín jahájin-najin Nainá nga tǐ'sa kjotseé, jin ra xita judío 'mì-najin, mé-ni nga tǐ'koaá tǐábé-najin kjotjò ra jè tǐábé-la koni 'sín nga ijye kiskosòn-la jè Nainá ra ko'sín 'sín ijye, koni 'sín nga jè mejèn-la. ¹² Kíí ko'sín ki'sín-ni mé-ni nga a'ta tsajin jeya kíjna-ni ra jè, ngajin ra kjokjiín ítjòn-najin a'ta 'tse Cristo.

¹³ Tǐ'koaá jiòn, 'kia nga ijye yá titsajnakò-te nga ijye kina'yá 'én-la ra kixi tǐn, jè 'én xitse ra nda tsò ra ijye tsachrjekàjin-no jé-no kò 'kia nga ijye kjokjiín-no a'ta 'tse, jè Nainá kitsjà-no Inìma Tsje-la koni 'sín ijye kitsjà 'én-la; kò jè ma koni jngo chiba ra bakón nga ijye yá nakjoá-no a'ta 'tse Nainá. ¹⁴ Jè Inìma Tsje-la tǐen kitsjà ítjòn-ná mé-ni nga ko'sín kíjngo-lá takén nga tǐábé-ná kjotjò ra ijye jè Nainá ko'sín kitsjà 'én-la nga tsjá-ná jè nichjin 'kia nga jè Nainá jngó kjá sìkítsahijyondíí tsje-ná jién ra naxindá-la tsó-ná, mé-ni nga jè, jeya kíjna-ni.

Kó'sín bítsa'ba jè Pablo a'ta 'tse jǎn xita ra ijye makjiín-la

¹⁵ Koá ma-ni, ra 'an, skanda 'kia-ni nga kí'nchree nga 'nó nda makjiín-najiòn a'ta 'tse Jesús ra tǐjna ítjòn-ná kò nga 'nó tsjacha jiòn jǎn ra xita-la Nainá, ¹⁶ kji'tà nichjin chjà'tà-la Nainá ra a'ta tsajiòn nga tse kjonda kata'se-la ra jè; 'kia nga bitsá'ba-la Nainá, síj'é'ta-te-la ra kjonda tsajiòn, ¹⁷ mé-ni nga jè Na'ín-ná ra 'nó jeya tǐjna, jè ra Nainá-la Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná, jè katatsjá-najiòn jè Inìma Tsje-la mé-ni nga katasakó-no kjochjine kò katasíchiya-no kjoa ra jè tǐj'ma-la mé-ni nga isa nda jchaa-isa-no kó'sín síxá jè Nainá. ¹⁸ Koá 'sín síj'é'ta-te-la 'an Nainá nga katasíhisen-la jè kjobítsjen-najiòn mé-ni nga jchaa-no kó'sín tǐn jǎn kjoanda ra chiá-la, jiòn ra ijye xá ko'sín kiichja-no. Tǐ'koaá síj'é'ta-te-la mé-ni nga jchà-najiòn nga batoó nda, kò batoó tse kjoanichikon'tin tsjá kjotjò-la jǎn xita-la. ¹⁹ Tǐ'koaá jchà-najiòn nga batoó tse jè nga'nó ra tǐn-la, jè ra síchjeén yá a'ta tsajién ra ko'sín makjiín-ná. Kò tǐjé-ni nga'nó ra kǐ ²⁰ ra isikjeén 'kia nga isikjaáya-la Cristo yá ajin-la mi'ken kò 'kia nga tsikíjna yá nga kixi-la nǎnda nga jè bakèn-la nga kíjna yá ján ngajmi. ²¹ Jè isíkíjna ítjòn-la nga'tsì nga'nó ra 'cho tǐn kò ra nda tǐn ì

isà'nde, kò nga'tsì nga'nó ra tjin-la jñà ra batéxoma i isà'nde kò jñà ra batéxoma ya ajin isén i'ngaá. Jè tjna ítjòn-la nga'tsì nga'nó ra tjin-isa i isà'nde kò jè nga'nó ra 'se-la jè isà'nde ra 'sa nchrabá. ²²Nainá, jè Cristo isìngatsja ijye nga'tsì tsajmì ra tjin mé-ni nga jè katatéxoma-la; kò tijé-ni Cristo nga batéxoma-la nga'tsì tsajmì ra tjin; ti'koaá jè kongatsja naxindá-la Cristo nga jè katatéxoma-te-la ²³jè naxindá ra tijè-ni ijo-la; kò yaá majngoko; nga jè Cristo síjngo ijye-ni.

Kó'sín nga ta kjojtò síjchaà'tá-ná jé-ná Nainá

2 ¹Nga ti'sa kjojtseé, kjiín titsahijyo jìòn ra a'ta 'tse Nainá, 'koaá ngoya-la koni tsa ijye 'ken jìòn, ta ngatji-la jñà jé kò jñà kjoa'cho ra ki'nià. ²Kò jñà inìhitjasòn-la jìòn koni 'sín tjin kjoa ra 'sín jñà xita isà'nde rakìi; 'koaá 'sín ki'nià jìòn koni 'sín mejèn-la jè nga'nó-la níí ra batéxoma ya ajin isén, ra tijñà-ni inìma 'cho-la níí ra batéxomajin ya inìma-la xita ra mì kì ma-la síhitjasòn-la Nainá. ³Ti'koaá nga'tsi-ná, yaá tsikitsajieén jñà nìchjin ra ijye tsato, nga kò'sín ki'nié koni 'sín nga nda isasèn-la ijo-ná; 'koaá 'sín kinitjasén koni 'sín tjin kjoa ra mejèn-ná ra jién, kò koni 'sín nga kitsó-ná jè kjobítsjen-ná. Ta ngatji-la nga'tsì kjoa kii, bakén-ná nga ngásòn tsjáhi'in-ná Nainá tsiki koni jñà xita ra i'ka. ⁴Tanga jè Nainá, 'nó tse kjohimatakòn tjin-la nga ngi kòó nga'nó 'tse kjotsjacha-la kjotsjake-ná. ⁵Nga ti'sa kjojtseé, kjiín tsikitsajna-lá Nainá ta ngatji-la jñà jé-ná, 'koaá ngoya-la koni tsa ijyeé 'keén. Tanga jè Nainá kisíkítsajnakon-kò-ná kò Cristo; (kò ngi ta kjonda 'tse Nainá-ní nga ítjokajin jìòn kjohi'in). ⁶Nainá tañaá isikjaáya kò-ná kò Cristo, kò yaá taña isíkítsajnakjo kò-ná ya ján ngajmi. ⁷Kíí kò'sín ki'sin-ni mé-ni nga kòkòn-ni nìchjin ra 'sa nchrabá-isa kó'sín 'nó tse chjí-la jè kjonda-la ra kitsjá-ná koni 'sín kjòhimake-ná nga ya titsajnakeé Cristo. ⁸Nga ta kjojtó-ní nga ma ítjokajin jìòn kjohi'in ra 'tse jé-no, ta kíí-ní nga kjokjiín-najìòn; mì tsa a'ta tsajìòn inchrabà-ni kjoa kii, jé Nainá kitsjà kjojtò-no kjonda rakìi. ⁹Mì tsa ki-ni mé kjoa ra nda ki'nià jìòn. 'Koaá ma-ni nga mì kì koma yá ra 'nga síkìjna ijo-la. ¹⁰Nga jién, xita xitseeé ki'sín-ná Nainá nga ya titsajnakeé Cristo Jesús; kíí xá tsíkínda-ná mé-ni nga jñà 'sian-ná nga'tsì kjoa ra nda tjin, jñà kjoa ra ijye kò'sín tìngi tsikíhijyondá-ni Nainá nga síhitjasén.

Kjo'nchán ra tjín-ná nga Cristo titsajnakéé

¹¹ 'Koaá ma-ni jiòn ra mì tsa a'ta 'tse xita judío inchrabà-ni tje-no, chjajnoó-no xita judío ra tjí'ta chiba ijo-la nga tsò: “Mì tsa mé chjí-no nga mì tsa tjí'ta chiba ijo-no kjoa 'tse circuncisión.” Tanga ta tsja xitaá kisi'ta chiba-ni ijo-la xita kii. ¹² Tikítsjen jè nichjin ra tsato nga mì tsa ya titsajnakoo jè Cristo, ko mì tsa ya nakjoá-najiòn a'ta 'tse naxindá Israel, ko mì tsa ya bako-no jñà kjoa ra Nainá ko'sín tsikíndajín-ko xita Israel 'kia nga kitsjà-la 'én-la, ko nimé kjonda inchichiñá-la jiòn ko mì kì 'yaxkon Nainá jñà nichjin kiòo. ¹³ Tanga 'ndi-ni nga ya titsajnakoo Cristo Jesús, jé Nainá ko'sín isichraña-najiòn ta ngatji-la jní ra tsikíxten Cristo, jiòn ra kjiín titsajna-la Nainá nga ti'sa kjotseé. ¹⁴ Nga jé Cristo kisíkítsajna 'nchán-ná. Jè, jngo naxindá ki'sin-ni jñà ra xita judío ko ra mì tsa xita judío nga tsjahíxìn jè kjoa ra batéchjá-ná koni tsa jngo chrjó ra síjnaya masen-ná tsiki nga mì nda chibé; ko jè tsjahíxìn kjosi ra tjín-ná tsiki 'kia nga kitsjà ijo-la nga 'ken ya a'ta krò. ¹⁵ Ti'koa tsjahíxìn jñà kjoa ra síjé jè kjotéxoma ra itjábé-la Moisés. Kii ko'sín ki'sin-ni mé-ni nga jñà xita-la ra ngajò naxindá, jngoó jtín 'siin-ni ra ngi xita xitse, 'koaá ma-ni nga 'jiikó kjo'nchán. ¹⁶ 'Kia nga 'ken ya a'ta krò jè Cristo, jé nda isijoókjo-ni ko Nainá ta ngajò naxindá kii nga isijngo-ni; yaá isi'ken nga'tsi ra kjoa kondra 'mì.

¹⁷ Jiòn ra kjin titsajna-la Nainá nga ti'sa íjtòn, ko jin ra chraña titsahijyo-lajin Nainá, jè Cristo 'ji 'kénajmíya-ná 'én nda-la Nainá ra tjiko kjo'nchán. ¹⁸ Nga ta a'ta 'tse-ní nga tjí'nde-la nga ma koààkonajmí-ni Nainá jñà xita judío ko ra mì tsa xita judío nga ta jngoó Inìma Tsje-la Nainá inchisíxájin inìma-la. ¹⁹ 'Koaá ma-ni, jiòn ra mì tsa xita judío, 'ndi-ni, mì tsa ti xita xìn nangi-najiòn; ngásón ya tajngo nakjoá-no ya naxindá-la Nainá, ko ijyeé 'ndsè chiba ko nga'tsi xita-la Nainá. ²⁰ Jiòn, 'koaá jngoya-la koni jngo ni'ya ra tísindasòn jè chrjó ra ta'koa ijye tíjna. Jè chrjó rakii, jñà xita ra tsikíxáya-la Cristo ko jñà xita ra kiichja ngajo-la Nainá. Ko jé Cristo tíjna koni najò ngàchrjangi-la chrjó ni'ya rakii. ²¹ Nga ko Cristo, kóho'ki ni'ya, nda kjón-ní tísí'ñoýa nga tímihijin skanda nga kojngo tíjngo nga jngo ni'ya tsje-la Nainá koma. ²² Ta ngatji-la nga ya titsajnakoo jiòn Cristo,

tì'koaá yaá majngokoo jìòn jè ni'ya rakìi ñánda nga jè Nainá tìjna nga Inìma Tsje.

Xá-la Pablo a'ta 'tse jñà ra mì tsa xìta judío

3 ¹Koaá ma-ni, [tíbitsá'ba-la Nainá] 'an ra 'mì-na Pablo, ra ndayá tìjna'ya ta ngatjì-la Cristo nga 'an kisikasén-na nga kichjàya-no 'én nda-la, jìòn ra mì tsa xìta judío 'mì-no. ²Nga ijyeé-la tìjìn-najìòn kó'sín tìjn kjonnda ra kitsjà kjotjò-na Nainá nga 'an kisingatsja-na xá ra kii ra kjonnda tsajìòn. ³Nga jè Nainá tsakón tsijen-na jè kjoa ra tì'ma-la tsiki, koni 'sín nga ítsi'kenajmí chiba-no 'kia nga asa ítsikindá-no xajon. ⁴Kia nga chjítá'yá jìòn jè xajon ra ítsikindá-no, yaá kochiya-no nga ijyeé nda fiya-naa kjoa'ma-la Nainá ra jè Cristo tsakón tsijen. ⁵Skanda kjotseé jè kjoa'ma rakìi, mì kì yá ra kijtse; tanga 'ndi 'ndi jè Inìma Tsje-la Nainá ijyeé tsakón-la jñà xìta ra xá jahjìn-ni nga tsikíxáya-la Jesucristo ko nga kiichja ngajo-la. ⁶Jè kjoa'ma rakìi, kii'sín tìjn: jñà ra mì tsa xìta judío, 'kia nga makjìin-la 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, tì'koaá ngásón tjábé-te-la jè kjotjò ra tjábé-la xìta judío nga ngásón ixti-la Nainá ma; nga ta jngoó ijo kama-ni jñà xìta kii; ko tì'koaá ngásón tjábé-te-la kjonnda koni 'sín nga ijye kitsjà tsa'ba Nainá ra a'ta 'tse xìta judío.

⁷Nga ta kjonnda 'tse Nainá-ní nga kó'sín chi'nda-la kitsò-na nga 'an 'kenajmíya 'én nda-la; ko jè xá rakìi, 'kiaá itjábé kjotjò-na, 'kia nga 'ji kánè-na jè nga'ño-la Nainá. ⁸An, ni'sín isa ta nangi tìjna koni jñà xìta tsje-la Nainá ra i'ka; tanga 'aán ki'tsi-na jè kjonnda rakìi nga 'an 'kenajmíya-la 'én nda-la Nainá nga'tsi jñà ra mì tsa xìta judío, nga kó'ki tse kjonnda tìjn ra a'ta 'tse Cristo, ra skanda mí bijchótjìngi-la kjobítsjen-ná. ⁹Tì'koaá kitsjà xá-te-na nga 'an kokon tsijen-la nga'tsi xìta kó'sín tìjn jè kjoa'ma-la. Nga jè Nainá ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra tìjn, jè tsikí'ma kjoa kii skanda 'kia nga tì'sa-ni. ¹⁰Kii kó'sín kjamà-ni mé-ni nga a'ta 'tse naxínda-la Cristo katabe-ni nga'tsi nga'ño ra tìjn a'ta nangi ko ra tìjn ya ajin isén i'ngaá, kó'sín nga kjin skoya tìjn-ni kó'sín nga bakón kjoachjìne-la Nainá, ¹¹koni 'sín nga ta'koa ijye tìjinda-la skanda nga tì'sa-ni tjà'tsin-la kjoa nga ya kitjasòn a'ta 'tse Cristo ra tìjna itjòn-ná. ¹²'Ndi-ni nga ya titsajna kéé Cristo, tìj'nde-ná nga ma jchikonajmié Nainá; ko mì kì tsa kiskén, nga ijyeé tìjngo takén koni 'sín nga

makjiín-ná ra a'ta 'tse. ¹³Koaá ma-ni nga ko'sín síjé-najiòn nga kì tà chjàn nihinda-la takòn a'ta 'tse kjo'hi'in ra tísikjiàan ra ta kjonda tsajiòn-jiòn. Nga jñà kjoa ra 'an tibatojiàan, jiòn nda kítsajna-najiòn.

Kó'sín tjin jè kjoatsjacha ra 'nó tse kjoachjine tsjá-ná

¹⁴Ta ngatjì-là nga'tsì kjoa kìj tìbasen-ná xkó-na ya ngixkon Nainá ra Na'ín-ná, nga tìbitsá'ba-la. ¹⁵Nga a'ta 'tseé nchrabá-ni nga tjin ra na'in ko tjin ra ixti, koni jñà ra tji'hijyo ján ngajmi ko ra tji'hijyo i a'ta nangi. ¹⁶Kíí ko'sín tísíjé'ta-là jè Nainá, mé-ni nga koó Inìma Tsje-là katatsjá-là nga'nó jè inìma-no koni 'sín tjin jè kjoanda-là ra bato 'nó jeya tjna, ¹⁷ko jè Cristo ya katijnajin ya inìma-najiòn ta ngatjì-là nga makjiín-no ra a'ta 'tse; ko jè kjotsjacha ra tjin-no, 'nó nanga katafì koni kjama-là yá ko koni tsa jngo tjà'tsin chrjó ni'ya. ¹⁸Koaá 'sín koma-ni nga nda kochiya-no ko nga'tsì xita-là Nainá kó'ki tse tjin-ni kjotsjacha ra tjin-là Cristo, kó'ki teyá, kó'ki ndajò, kó'ki nanga, ko kó'ki 'nga; ¹⁹ko katamachiya-no jè kjoatsjacha ra tjin-là Cristo jè ra batonè tsje-là nga'tsì kjobítsjen ra tjin mé-ni nga nímé ra jchija'ta-no koni 'sín nga jè Nainá, nímé ra jchija'ta-la.

²⁰Nainá tjin-là nga'nó nga ma 'sìin kjoa ra isa ta 'nó chjà tjin koni jñà ra níjé-lá ko koni jñà ra jièn níkítsjeén. Jé nga'nó-la ra síxá ya ajin inìma-ná ra ko'sín 'sín. ²¹Jeya katijna Nainá ya ajin naxindá-là ko a'ta 'tse Cristo! 'Koaá 'sín katama skanda ta mé nichjin-nioo ko skanda ta mé nó-ni.

Jè Inìma Tsje-là Nainá ra síkítsajnajtín-ná

4 ¹'Koaá ma-ni bitsá'ba-najiòn, 'an ra ndayá tjna'ya ra ta ngatjì 'tse Na'ín-ná, ko'sín nda 'tiaàn koni 'sín nga bakèn-là jè kjoa ra xá inakjoá-no. ²Kì xita 'nga ikon 'nià, indakjoa 'tiaàn; kata'se-no kjoajetakòn; ngi tà koó kjotsjacha-no nga katachíkjoako-no xàngioo. ³Tinè-la ijo-no nga ko'sín títsajna ki'ta koni 'sín ijye tsíkítsajtín-no jè Inìma Tsje-là Nainá, mé-ni nga ko'sín 'nchán kítsajna-no. ⁴Nga ta jngoó ijoó ma-ná jièn ra makjiín-ná, ko ta jngoó-ni Inìma Tsje ra tjin-ná; ko jè Nainá, 'koaá 'sín kùichja-ná nga ta jngoó kjoa chiñá-lá. ⁵Ta jngoó-ni jè Na'ín-ná ra tjna ítjòn-ná; ta jngoó kjoa tjin-ni ra makjiín-ná, ko ta ngàsòn isatíndé nga'tsi-ná, ⁶ko

ta jngo-ni ra Nainá jè ra Na'ín-ná ma, jè ra t́jna ítjòn-ná, jè ra síxájin-ná kò nga t́jnako-ná nga'tsi-ná.

⁷Tanga nga jngó jngó-ná, kja itjábé kja itjábé-ná jè kjonda-la Nainá koni 'sín nga kitsjà xá-ná Cristo. ⁸Kíí ko'sín t́chja-ni xajon ra tjít'a 'én-la Nainá ra a'ta 'tse Cristo nga tsò:

'Kia nga ijye kisikijne nga kijimijìn ya ján i'ngaá, j́nà nga'tsi xítà kondra-la, yaá tsikí'ndofe nga kijitjìngi-la, kò kisika'bí-la kjotjò j́nà xítà-la.

⁹¿Kó tsò-ni jè 'én ra tsò: nga kijimijìn ya ján i'ngaá? Tsò-ni nga [jè Cristo] ítjòn itjokàjen skanda ya a'ta nangi. ¹⁰Jè ra itjojen skanda ya a'ta nangi, t́jé-ni jè ra kijimijìn india-ni ñánda nga isa 'ñó 'nga tsikijna koni nga'tsi ra 'nga t́tsajna mé-ni nga jè síjngo ijye-ni. ¹¹Jè sabà Jesucristo kitsjà xá-la nga mé xá ra 'sìin nga jngó jngó xítà. Tjín ra kò'sín tsatéxáya-la nga síika'bisòn 'én-la, kò tjín j́nà ra chja ngajo-la Nainá, kò tjín j́nà ra bako-la nga 'bénajmíya 'én nda-la Cristo, kò tjín j́nà ra bako-la nga síkinda j́nà xítà naxindá-la Nainá, kò tjín j́nà ra bako-la nga bakón-ya jè 'én-la Nainá. ¹²Kíí ko'sín ki'sìn-ni mé-ni nga nda katachjìne-ni j́nà xítà naxindá-la Nainá nga nda síhitjasòn xá ra 'tse Nainá, kò mé-ni nga nda katìhijin-ni jè naxindá-la Nainá ra jè ijo-la Cristo. ¹³'Koaá 'sín ma-ni nga ngi jngoó kjobítsjen 'se-ná nga'tsi-ná koni 'sín nga makjìin-ná a'ta 'tse Nainá, kò koni 'sín nga 'yaxkeén I'ndí-la, mé-ni nga ngi xítà kixì komeé. Ngi 'koaá 'sín kongásén koni jè Cristo nga nímé chija'ta-la ra jè. ¹⁴Kò mì tsa tì kò'sín 'sian-né koni tsa íxti, nga sasa makjìin-ná tsa mé 'én ra kiná'yé ra mì tsa kixì kjoa, nga jndí ján fìko-ná xítà maña ra bíndocha-ná nga bakón-ya ra kj'í kjoa, 'koaá jngoya-la koni tsa chitso, ra jndí ján mahítsjá tjo kò nga'ñó-la nandá. ¹⁵Ta isaá jnchro ngi 'én kixì kinákjeé nga matsjacheé xàngieé, mé-ni nga isa nda katakasòn-ni kjobítsjen-ná koni 'sín tjín kjobítsjen-la Cristo nga jè t́jna skò naxindá-la Nainá. ¹⁶Jè Cristo tsjá nga'ñó mé-ni nga j́nà xítà naxindá-la nda kjón kítsahijyojtín-ni. Nga jè naxindá-la Nainá, 'koaá 'sín tjín koni ijo-la xítà, koni 'sín nga t́jkjo ijo-la nga kja-tjín kja-tjín xá-la. Tsa nda síxákjo, kihijin-ní kò 'seé-la nga'ñó. 'Koaá 'sín ngoya-la jè naxindá-la Nainá nga kihijin kjobítsjen-la 'kia nga jngó jngó xítà-la nga nda síxákjo, tsa ngásòn matsjake xákjién.

Jè kjobinachon xit̄se ra t̄jín-ná a'ta 'tse Cristo

¹⁷Koaá 'sín t̄ixian-no k̄o t̄ísjé-no a'ta 'tse k̄jotéxoma ra tsjá-na Na'ín-ná, k̄i t̄i tsja k̄o'sín n̄jchá-no ijo-no koni j̄nà xit̄a ra m̄i k̄i bexkón Nainá nga j̄nà síchjeén k̄jóbítsjen-l̄a ra n̄imé ch̄j̄-l̄a. ¹⁸T̄j̄j̄n̄d̄-l̄a k̄jóbítsjen-l̄a. M̄i k̄i be k̄jonda ra t̄jín a'ta 'tse k̄jobinachon ra tsjá-ná Nainá ta ngat̄j̄-l̄a m̄i k̄i machiya-l̄a nga batoó tájajín j̄nà inima-l̄a. ¹⁹M̄i k̄i t̄i be-ni ra k̄josabà 'm̄i, ijyee bato k̄jótájajín, ijyee ta j̄nà kájno ká'ta-l̄a k̄joach̄inga ra sasén-l̄a ijo-l̄a, m̄i k̄i masi-l̄a nga 'sín k̄joach̄inḡi ra bato t̄jé t̄jín. ²⁰Tanga ra j̄n̄on, m̄i tsa k̄o'sín t̄jín k̄joa ra ki'senajm̄i-no a'ta 'tse Cristo. ²¹Nga ijye nda kina'yá j̄n̄on 'én-l̄a k̄o nda tsakon-ya-no koni 'sín t̄jín k̄johixi ra a'ta 'tse Jesús. ²²Koaá 'sín ki'senajm̄i-no nga tijmió ijye k̄jobinachon jch̄inga ra ki'chà-no skanda t̄i'sa k̄jotsee ra m̄i t̄i mé ch̄j̄-l̄a, ta ngat̄j̄-l̄a nga ta tsikíndoch̄áá-no nga'tsi k̄joa'cho ra kisasèn-l̄a ijo-no. ²³T̄i'nde-la nga jè Nainá katasíx̄it̄seya inima-no k̄o jè k̄jóbítsjen-no. ²⁴Ko'sín t̄jíchá ijo-no nga jè ch̄j̄bé k̄jobinachon xit̄se ra k̄o'sín t̄jín koni 'sín nga 'ki Nainá, nga ngi kixi t̄jíchá ijo-no k̄o nga tsje t̄itsajna ra a'ta 'tse k̄jokixi.

Kó'sín nga t̄jínè k̄jòn-l̄a nga 'sieén

²⁵Koaá ma-ni, tijm̄i j̄n̄on ra 'én ndiso, k̄o ngi 'én kixi jch̄ik̄o xàngioo nga jngó jngó-no nga ta jngoó ijo ma-ná nga'tsi-ná.

²⁶Ni'sín majti-no, tanga k̄i tà ch̄jàn fatsji-jé; k̄o k̄i tà ch̄jàn jngo ních̄jin majti-no kó nda nga k̄at̄j̄ tsá'bí. ²⁷Ko k̄i bi'nde-la nga jè xit̄a-n̄i b̄indisoko-no.

²⁸Jè ra síchijé k̄jotsee, k̄i t̄i síchijé-ni, katasíxá 'ndi-ni, katasíchjeén tsja nga nda katasíxá mé-ni nga kama kosiko'ta-ni j̄nà xit̄a ra t̄ichija'ta-l̄a.

²⁹Ki nijngo 'én ra 'cho tsò bitjo ya ndsa'bà j̄n̄on; j̄nà t̄inákjoa 'én ra nda tsò ra kochjeén-l̄a xit̄a xàngioo nga kixi k̄itsajna, mé-ni nga ya sakò-l̄a k̄jonda j̄nà xit̄a ra k̄j̄'nchré. ³⁰Ki bi'nde nga ba 'se-l̄a jè Inima Tsje-l̄a Nainá, jè ra kitsjá-ná koni jngo ch̄ib̄a ra bakón nga xit̄a-l̄a Nainá meé skanda 'kia nga kijchò n̄ich̄jin nga jngó k̄j̄ s̄ik̄itsajnand̄i-ná Nainá ra a'ta 'tse jé-ná.

³¹Ch̄j̄ix̄ion ya ajin inima-no nga'tsi k̄joa ra t̄j̄ngi jti-no, k̄o k̄joa k̄jàn ra t̄j̄jin inima-no, k̄o k̄jotitakòn-no, k̄o ra ta inchimak̄jàn sabá-no, k̄o nga nakjoájno-la xàngioo k̄o nga'tsi

kjoa ra 'cho tjín. ³²Jé ra isa nda tjín nga nda xita tikoo xàngioo nga jngó jngó-no kō nga jchahimatakòn; kō tijchaà'ta kañá-la xàngioo koni 'sín nga a'ta 'tse Cristo isihijcha'ta-no Nainá.

Ko'sín machjeén nga sijché ijo-ná ra ixti-la Nainá 'mì-ná

5 ¹Koaá ma-ni, kō'sín tijchá ijo-no koni 'sín 'sín jè Nainá; nga jién ra ixti-la tsó-ná, 'ñó tsjake-ná. ²Kata'se-no kjotsjacha ra a'ta 'tse xita xàngioo, koni 'sín nga kjotsjake-ná jè Cristo nga kitsjà ngajo-ná ijo-la nga 'ken koni jngo kjotjò ra nda isasèn-la Nainá.

³Tanga kì tà chjàn kjoachijngi 'nià, kō kjoa'cho ra tjé tjín; kō kì tsajmì ra tjín-la xàngioo nìkjaajion; kì kotjín kjoa ra na'yá-la ra a'ta tsajìon, jìon ra naxindá tsje-la Nainá 'mì-no. ⁴Ti'koa kì nìmé 'én chinga nakjoá kō kì jñà nakjoá 'én ra nìmé chjì-la, kō kì nìmé 'én-ská ra 'cho tsò nakjoá. Nga mì kì nda tjín jñà 'én kì, ta isaá jnchro kō'sín tìchjeén ndsa'bà nga kō'tìn-la Nainá nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁵Machjeén-ní nga kō'sín katasijin-no nga jñà xita ra kjoachijngí 'sín, kō ra 'sín kjoa'cho ra tjé tjín, kō ra síkjahajin tsajmì ra tjín-la xákjén ra 'koaá jngoya-la koni tsa nainá xkósòn bexkón, jñà xita ra kō'sín 'sín, nìmé kjotjò 'se-la ya ñándà nga tíbatéxoma Cristo kō jè Nainá. ⁶Ra a'ta 'tse kjoa kì, kì jñà bíndochà-no jñà xita ra síchjeén 'én ra nìmé chjì-la, nga 'koaá jnchro ma-ni nga síkjinchrabá kjohi'in Nainá a'ta 'tse xita ra mì kì síhitjasòn-la. ⁷Kì ya níngàsòn-koo jñà xita kì.

⁸Nga 'sa kjotsee kjoajñò tsikitsajion, tanga 'ndì 'ndì-nì iseén titsahijyo nga jè Na'in-ná Jesucristo titsajnakoo. Kō'sín tijchá ijo-no koni 'sín nga bakén-la xita ra isen títsahijyo. ⁹Nga jè kjonda ra sakó 'kià nga kjoahisen titsajieén, jè-ní nga nda 'nié, kō kixì níjché ijo-ná, kō ngi 'én kixì nakjé. ¹⁰Nda chítsijen jìon mé kjoa-ni ra nda sasén-la jè Nainá. ¹¹Kì ya níngàsòn-koo koni 'sín 'sín jñà xita ra ta tjíjñò-la ra mì kì machiya-la, ta isaá jìon kō'tìn-la nga mì kì nda tjín jñà kjoa ra 'sín. ¹²Nga skanda masabá-ná 'kià nga nìkaxkieé koni 'sín tjín jñà kjoa'cho ra sí'ma jñà xita kì. ¹³Tanga nga'tsi kjoa, 'kià nga bijchó sihijyo masen ñándà nga isen chon, yaá 'ya-la mé kjoa-ni; ¹⁴nga jè kjoa iseén bakón tsa kixì tjín kō tsa mì kixì tjín. Kí kō'sín tsò-ni 'én ra tsò:

Ngaji ra tjitsajnafí, tì'ká-là ijo-li.

Tísitjen-jin ya ajin-là mi'ken;

ko jè Cristo sihisen-li.

¹⁵ 'Koaá ma-ni, nda tikindaa jìon kó'sín nga inchiníjchá ijo-no; ko'sín tìtsajna koni jñà xita ra nda síchjeén kjobítsjen-là; kì ko'sín 'nià koni 'sín jñà ra mì nda fìko kjobítsjen-là. ¹⁶ Nda tìchjeén nìchjin ra tí'bì-no, nga jñà nìchjin ra tìtsahijyeé 'ñó tjin kjoa'cho. ¹⁷ Kì 'cho mahíkoo kjobítsjen-no; nda katamachiya-no mé ra mejèn-là Nainá. ¹⁸ Kì xán ni'chi-no ijo-no nga 'koaá ma-ni nga ta mé kjoa ra kajion; ta isaá jè Inìma Tsje-là Nainá nda tikíjnajion ya inìma-no mé-ni nga katatsjá-no kjobítsjen ra nda tjin. ¹⁹ 'Tì nga'ñó-la xàngioo nga jngó jngó-no nga tijndá-la Nainá so ra nda sasén-là koni 'sín nchrabá Salmo, ko nga'tsi so ra 'tse Inìma Tsje-là Nainá nchrabá-ni. Ngi koó inìma-no nga jeya tikíjna jè Na'ín-ná. ²⁰ Kji'tá nìchjin tinákjoa'ta-la Nainá ra Na'ín-ná ma a'ta 'tse Jesucristo ra tjna ítjòn-ná; ko'tin-la nga Nainá ra katíhjí-là ta mé kjoa-ni.

Kjoa ra tjinè-là nga 'sìn jñà íchjín ra ijye ixan

²¹ Tiná'yahijon-la xàngioo nga jngó jngó-no ta ngatjì-là nga skon-chá jè Cristo.

²² Jñà íchjín ra ijye ixan, ko'sín nda kata'nchréhijon-là 'xìn-là, koni 'sín nga 'nchréhijon-là jè Cristo. ²³ Nga jè 'xìn, jè ma skò chjoón-là, koni 'sín Cristo, jè ma skò xita naxindá-là, ko jè naxindá-là, 'koaá jngoya-là koni tsa jè ijo-là, nga jè tsachrjejìn kjohi'in 'tse jé-là. ²⁴ Koni 'sín jñà xita naxindá-là Cristo nda 'nchréhijon-là, jñà íchjín ra ijye ixan, 'koaá 'sín nda kata'nchréhijon-là 'xìn-là ta mé kjoa-ni.

Kó'sín jñà xita 'xìn machjeén-ní nga tsjake kata'sín jñà íchjín-là

²⁵ Jìon ra xita 'xìn 'mì-no, ko'sín tsjacha 'tiaàn jñà íchjín-no koni 'sín nga tsjake jè Cristo jñà xita naxindá-là. Ko kitsjà kjotjó ijo-là nga 'ken ngajo-là, ²⁶ mé-ni nga tsje sílkíjna-ni jè naxindá-là, ko mé-ni nga ko 'én nda-là sìitsje-ni jé-là koni tsa nandá kíníjno-ni; ²⁷ kíí ko'sín kí'sìn-ni mé-ni nga jeya katasíkatsíjen-ni naxindá-là ra tijè sìngatsja-ni ijo-là, ra nímé tjé tjin-là, ko nì nándá nga 'cho 'ki-là, ko nì nāā-isa kjoa ra 'cho síkatsíjen. Jè ra mejèn-là nga 'ñó tsje ko nga 'ñó kixi

katijna jè naxindá-la. ²⁸ 'Koaá tì'sín machjeén nga jñà ra xita 'xin, 'koaá 'sín katamatsjake íchjín-la koni 'sín nga matsjake ra jè ijo-la. Jè ra tsjake chjoón-la, tijé-ni ijo-la ra ko'sín tsjake tí'sín. ²⁹ Nga ní yá xita tjín ra tijé jtike-ni ijo-la; ta isaá jnchro síkonda ijo-la ko tsjá-la mé ra machjeén-la, koni 'sín 'sín Cristo nga síkonda xita naxindá-la. ³⁰ Nga jé ma ijo-la jè naxindá-la; ko jién, yaá indabá'nó-teé jè ijo rakii. ³¹ Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “'Koaá ma-ni jè xita 'xin ra bixan, tsjín jè na'in-la ko jè na-la nga kíjnako jè chjoón-la, ko ta jngoó ijo kama-ni ta ngajò.” ³² Jè 'én rakii, 'nó tse tíchja-ni, tanga ta jé tíchjà ra 'an ra a'ta 'tse Cristo ko naxindá-la. ³³ Tanga jè ra 'nó machjeén nga ko'sín tsjacha 'tiaàn jìon íchjín-no nga jngó jngó-no koni 'sín nga tsjacha jìon ijo-no; ko jè chjoón nda katatsakjón-ke jè 'xin-la.

Kó'sín tí'mi-la jñà ra ixti ko ra xita jchínga

6 ¹ Jìon ra ixti 'mì-no, tìhitjasòn-la jñà xita jchínga-no nga ijyee ya titsajnakjoko Cristo. Nga jñà kjoa kii ra nda tjín. ² Jè kjotéxoma ra tjen ko'sín tsjá jngo 'én nga 'seé-la kjonda jñà ra síhitjasòn, kí' 'sín tsò: “Nda jchaxkín jè na'in-li ko jè na-li, ³ mé-ni nga nda kijna-ni tì'koa tse kama-li nga kijnakin i isà'nde.” ⁴ Ko jìon ra na'in ma, ki kjoiti bi'tsia-la ixti-no; jè ra machjeén nga nda kjón tijchá ko nda kjón tikixiya nga nda takón-ya-la koni 'sín nga mejèn-la Na'ín-ná.

Kó'sín nda tina'yahijon-la ni-no jìon ra chi'nda 'mì-no

⁵ Jìon ra chi'nda ma, nda tìhitjasòn-la jè ra ni-no ma i a'ta nangi. Ngi koó inìma-no nga jchaxkón ko nga tiskón-cha koni tsa xá 'tse Cristo ra inchi'nià. ⁶ Kì ta 'kia nda nihitjasòn 'kia nga inchisíkinda-no, nga ta jè mejèn-no nga jè nda kochrjengi-no; 'koaá 'sín 'tiaàn koni tsa jè-ni Cristo ra inchinitjasòn-la nga ngi koó inìma-no nga tìhitjasòn koni 'sín mejèn-la Nainá. ⁷ Ngi koó kjotsja ra tjjin inìma-no 'tiaàn jè xá-no, 'koaá jngoya-la koni tsa 'tse kjòn-ni Na'ín-ná jè xá ra inchi'nià ko mì tsa 'tse xita-jìn. ⁸ Ijyee 'ya-nájiòn nga ni'sín xita chi'nda ko ni'sín mì tsa xita chi'nda, 'koaá 'sín tjín kjotjò ra tjábé-la a'ta 'tse Na'ín-ná koni 'sín tjín kjonda ra 'sín nga jngó jngó.

⁹Jiòn ra ni-la xá 'mì-no, 'koaá tì'sín tjò 'tiaàn jñà ch'i'nda-no. Kì ta tsja chitiko-no. Ko'sín nda katasijin-no, nga jè Ni-la xita ch'i'nda kii, ko jè Ni-najìon yaá tìjna ya ján ngajmi, ko ra Jè, mì tsa fahájin jñà xita, ta ngàsòn ngáyaá tsjake nga'tsiòo.

Kjoa ra tsjá nga'ñó-la inìma-ná

¹⁰Jiòn 'ndsé, 'koaá 'sín tíxin-no jè 'én ra fehe'ta-ni: Tjatsjio jè Na'ín-ná mé-ni nga jè katatsjá nga'ñó-la jè inìma-no, jè nga'ñó ra bato tse tìjn-la ra jè. ¹¹Koni 'sín nga bìtsanda jñà chíchàn nga kjábé nga'tsi tsajmì ra 'ba 'kia nga fì kjojchán, ko'sín tìtsanda nga sìchjeén nga'tsi nga'ñó ra tsjá Nainá, mé-ni nga ma nga 'ñó kìtsajna-no nga mì jè xita-níi skoóndacha-no. ¹²Nga mì tsa xita isà'nde-jìn ra inçhibixkàn-keé. Jñá-ní ra xitaxá ítjòn-la níi ra tìjn ya ajin isén, jñà ra mì kì tsijen-ni; ko nga'tsi ra tìjn-la kjotéxoma 'tse níi; ko nga'tsi ra batéxoma ya isà'nde jñò rakii; ko nga'tsi nga'ñó 'cho ra tìjn ya ajin isén nga tìjtsa isà'nde.

¹³Kíi ko'sín tíxian-no, tìtsanda nga sìchjeén nga'tsi nga'ñó ra tsjá Nainá mé-ni nga 'ñó kìtsajna-no 'kia nga jè nìchjin nga mejèn-la skoóndacha-no jè xita-níi. 'Kia nga ijye sìkijne, takó 'koaá 'sín kixi kìnchanda-la nì ta mé kjoa-ni. ¹⁴'Koaá 'sín nda tìnchanda nga nda kjón-ní tìndaba'ñó ra kjoakixi koni jngo

Jngo chíchàn ra Roma chja-ni

chíchàn ra 'nõ tjkjá xìnchõ ya ndáyá-la; kixi tijchá ijo-no mé-ni nga jè ra kjoakixi ya kjójtza-no ya asòn inìma-no koni 'sín chíchàn nga bájtsa ya asòn inìma-la chrjaba tája ra 'mì coraza. ¹⁵ Nõ tìtsajnaanda ki'ta nga sika'bìsòn 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra 'ya kjo'nchán koni jngo chíchàn ra 'nõ bíté na'nõ sapàto-la 'kia nga fi kjojchán. ¹⁶ Nda katamakjiín-no a'ta 'tse Cristo, kò jè kjoa makjiín-no kosìkotjì-no koni 'sín jè chíchàn basìkò ra 'mì escudo nga síkji'tso ni'í flecha ra síkasén-tjìngi-la jñà xita kondra-la. ¹⁷ Ngi nda katafìya-no nga jè Nainá iyeeé tsachrekàjin-no kjohi'in; kò jè kjoa kù kosìkò-no koni 'sín basìkò jè kichà kaskò ra bí'a skò chíchàn. Kò kò'sín nda tìchjeén 'én-la Nainá koni jngo kichà ndajò ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá. ¹⁸ Kì bìkjòn-la nga bitsa'ba-la Nainá; tìjé'ta ki'ta-la koni 'sín tsjá-no 'én jè Inìma Tsje-la. 'Kia nga kò'sín 'siaan, tìtsanda ki'ta ta mé hora-nì; kò kù bìkjòn-la nga bitsa'batjìò nga'tsì xita naxindá-la Nainá. ¹⁹ Tì'koaá tìtsa'batjì-ná ra a'ta tsa'an mé-ni nga Nainá tsjá-na 'én ra kichjàa, kò mé-ni nga mì kù jtsakjon-naa 'kia nga 'kenájmí-la xita jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, jè ra tíj'ma tsiki. ²⁰ Nainá isìkasén-na nga 'an kichjà ngajo-la a'ta 'tse 'én nda-la; kí kò'sín ndayá tìjna'ya-na; tìtsa'batjì-nájiòn mé-ni nga kò'sín isa 'nõ kichjà-na 'kia nga 'kenájmíya 'én-la.

Kjoa nìhixo'ta ra fehe'ta-ni

²¹ Mé-ni nga jcha-no mé kjoa ra tíma'tiaan, 'koaá 'sín tìsikásén-no jè 'ndsé Tíquico ra 'nõ matsjacheé kò ra nda síhitjasòn-la Nainá. Jé kòkìtso-no kó'sín tìjna ra 'an kò mé ra tí'siaan. ²² Kíí xá tìsikásén-no nga jè 'keènajmí-no ra a'ta tsajin kó'sín tìtsajna-jìn, kò jè sùjetakòn-no nga 'se-la nga'nõ inìma-no.

²³ Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná katatsjá-la kjoa'nchán inìma-no nga'tsì-no ra 'ndsé chibé; katatsjá-no kjòtsjacha nga tsjacha 'siaan xàngioo kò kò'sín isa 'nõ nda katakjiín-isa-no ra a'ta 'tse Cristo. ²⁴ Kò'sín isa tse kjònda katasakó-isa-la nga'tsì ra kò'sín tsjake jè Cristo ra tìjna ítjòn-ná ra ngi kòó kjòtsjacha ra nìkjiá fehe'ta tsjake-ni. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xità naxindá-la Cristo ra títsajna ya Filipos

Kó'sín síhixo'ta Pablo xità Filipos

1 ¹Nga'tsi-najìon ra xità-la Nainá ma jìon ra a'ta 'tse Cristo Jesús, ra ya titsajna ya naxindá Filipos, kò jìon ra nìkindaa naxindá-la Nainá, kò jìon ra ya bisìko'ta-te, 'koaá 'sín nìhixo'ta-lajìn 'an Pablo kò Timoteo ra chí'nda'nó-la Jesucristo ma-jìn. ²Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín nga tsjá-la kjonda Nainá jè Pablo ra a'ta 'tse xità Filipos

³'Kiá nga india india bítsjen-na ra a'ta tsajìon-jìon, 'koaá 'sín xin-la 'an jè Nainá ra 'an bexkon nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁴'Kiá nga ta mé hora-ni nga chjà'tà-la Nainá ngi kòó kjotsja ra tíjìn inìma-na nga bitsá'ba-la ra a'ta tsajìon-jìon. ⁵Nga ndaá inçhibisìko'tá-nájiòn nga inçhi'bènajmíya 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo skanda 'kiá nga tí'sa kjokjiín-nájiòn kò skanda 'ndi-ni. ⁶Ijyeé kò'sín kixi tíjn takoàan nga jè Nainá ra kò'sín ya a'ta tsajìon tsikí'tsiako kjonda-la, 'koaá 'sín nda sìjngo xá-la skanda 'kiá nga jè nìchjìn 'kiá nga kj'íí india-ni jè Jesucristo. ⁷Tjín-na kjohixi nga kò'sín síkítsjeen ra a'ta tsajìon-jìon ta ngatjì-la nga 'nó tsjake-no. Kò inçhiníngàsòn-kò-nájiòn nga'tsi-no jè kjoanda ra Nainá títsjá-na kò kj'ítá nìchjìn nga nda inçhibisìko'tá-nájiòn a'ta 'tse 'én xitse-la Cristo ra nda tsò, mì tsa ta 'ndi-ni nga ndayá tíjnaya; tí'koaá bisìko'ta-te-nájiòn 'kiá nga básen-tjìà kò nga bakoon nga ngi 'én kixi-ní. ⁸Ndaá be jè Nainá kó'ki 'nó tsjake-najìon

nga'tsì-no, koni 'sín t́jín jè kjoatsjacha ra jè Jesucristo kitsjá-ná. ⁹'Kia nga bitsá'ba-la 'an Nainá, kíi kjoa k̀i ra síj'eta-la 'an: nga katamatse-isa jè kjotsjacha ra t́jín-nájìon ko katatsjá-no kjoachjine ko nda katamachiya-no, ¹⁰mé-ni nga ta jé kjón chjáajin jìon j̀nà kjoa ra isa nda t́jín. Ko 'koaá 'sín tsje kitsahijyo ko nimé jé sakò ra a'ta tsajìon jè nichjin 'kia nga kj'íi india-ni Cristo, ¹¹nga a'ta tsajìon kata'ya-la kjoa ra kixi t́jín ra a'ta 'tse Cristo nchrabá-ni mé-ni nga jè Nainá jeya ko 'nga kájna-ni.

Jè kjobinachon jè Cristo-ní

¹²Jìon ndí 'ndsé ko ndí tichjeé ra makjín-no a'ta 'tse Cristo, mejèn-na nga nda katasijin-no, nga nga'tsì kjoa ra tíma'tiaan; ta isaá jnchro j̀nà títsjá nga'ñó-isa nga nda tímabísòn-isa jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo. ¹³Nga nga'tsì chíchàn ra síkonda ya ni'ya masen ko nga'tsì xita ra i'ka, 'koaá 'sín ijye inchibe nga kíi ndayá t́jna'ya-na ta ngatjì-la nga Cristo síxá'ta-la. ¹⁴J̀nà 'ndsé ko tichjeé, 'kia nga inchibe nga ndayá t́jna'ya; kjín ma-ni ra 'ñó inchi'bé-la ikon ra a'ta 'tse Na'ín-ná, mì tsa inchitsakjón-jìn, ta isaá inchisítáhijín ijo-la nga inchisíka'bísòn jè 'én-la Nainá.

¹⁵Kixí kjoa, t́jín i'ka xita ra 'bénajmíya-te a'ta 'tse Cristo, tanga ta kjoachini-ní nga ko'sín 'sín, nga ta jé ra mejèn-la nga isa nda síkítsahijyo ijo-la nga isa kjìn koma xita-la. Tanga t́jín-te xita ra xá nda t́jín-ni inima-la 'kia nga ko'sín inchi'bénajmíya, ¹⁶nga koó kjotsjacha-la nga chja ra a'ta 'tse Cristo. Ijyeé be-ní nga kíi xá i isíkijna-na Nainá ya aya ndayá, mé-ni nga 'an kósen-tjia jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo kó'sín nga kixi t́jín. ¹⁷Tanga j̀nà xita ra i'ka, 'kia nga ko'sín 'bénajmíya ra a'ta 'tse Cristo, ta ijo-laá ra ko inchisíko, ta jé ra mejèn-la nga j̀nà nda síkítsajna xita ko mì tsa ngi kixi t́jín-ni ikon nga ko'sín 'sín; 'koaá 'sín mejèn-la nga katatse-isa kjohi'in ra ijye tísikjiáan nga t́jna'ya ndayá. ¹⁸Tanga, ¿mé ra koma-la? Ni'sín ta kó'sín nga t'senajmíya jè 'én nda-la Cristo, a ngi koó kjohixi-la nga inchi'bénajmíya o ra mí tsa ngi ko kjohixi-la, takó 'ñó matsja-na nga ko'sín tíma.

Ko isaá ta 'ñó kotsja-isa-na nga tífi nichjin, ¹⁹nga ijyeé be-ná, tsa ko'sín tíma, tsó-ni kjoa nga maá kótijnandí-na kjohi'in ra tibatojiàan, ta ngatjì-la, nga 'koaá 'sín inchibitsa'batjì-nájìon

ko 'koaá 'sín tíbasikò-na jè Inìma Tsje-là Nainá ra a'ta 'tse Jesucristo nchrabá-ni. ²⁰'Koaá 'sín 'ñó mejèn-na, ko 'koaá 'sín tíkoñáa nga mì tsa mé kjosabà sakò-na ra a'ta 'tse Nainá; ta isaá jnchro mì tsa tsakjon jiàan kó'sín nga kichjàa, koni 'sín nga tí'sin ki'ta, mé-ni jè Cristo jeya kíjna-ni ta mé ra koma'tiaan, a kótijnakoón-isa o ra kiyá-náa. ²¹Nga tsa kótijnakon-isa, ta a'ta 'tse Cristo-ní nga kótijnakon-na, ko tsa kiyáa, ta sikíjnesón-isa jnchro. ²²Tanga tsa ndaá tjin xá ra 'sin-isa a'ta 'tse Nainá 'kia nga tíjnakon-isa, yaá jndáa mì kì be mé ra 'siaan. ²³'Ñó chjá ma-na, mì kì be ñáa ra kjoahjíaa ta ngajò kjoa kii; mején-na tsa tsjaá ijye katiyaa mé-ni nga ya íkátijnako-na jè Cristo ya ján ngajmi, nga be-náa, isaá ta nda tjin tsa ko'sín koma. ²⁴Tanga ta ngatji-là ra kjonda tsajìon-jìon, isaá machjeén nga kótijnakon-isa i isà'nde. ²⁵'Kia nga ijye tíjngo takoàn nga 'koa 'sín isa nda tjin, be-ná nga takó kótijnakoón-isa, ko yaá kótijnako-najìon mé-ni nga kósikoo-no nga isa 'ñó kixi katamakjiín-isa-no ko katasakó-no kjoatsja a'ta 'tse kjoa makjiín-no, ²⁶mé-ni nga 'kia skajin india-ná xàngieé, batoó tsja 'se-najìon koni 'sín nga ki'sin Cristo nga tsasikò-na.

Nga 'koaá 'sín sijché ijo-ná koni 'sín tsò 'én xitse-là Nainá

²⁷Ni'sín ta mé ra katama, jè ra machjeén nga 'koaá 'sín 'tiaàn jìon koni 'sín nga bakèn-là nga 'sijn jñà xitá ra makjiín-là 'én xitse-là Cristo ra nda tsò. 'Koaá 'sín 'tiaàn jìon tsa íkatsíjen-no o ra mí íkatsíjen-no; jè ra mejèn-na nga kji'nchrè ra a'ta tsajìon-jìon nga kixíí titsajna jìon nga inchibixkàn-tjiò koni 'sín nga makjiín-ná ra a'ta 'tse 'én xitse-là Cristo ra nda tsò. ²⁸Ko, kì tà chjàn bi'nde jìon nga jñà mincháxkón-no xitá ra kondra fi-no. Jñà xitá kii, yaá ske-ni ra jñà, nga ta yaá jchija; tanga ra a'ta tsajìon-jìon, yaá nda jcha-là nga kítojokajin-no kjohi'in a'ta 'tse jé-no. Ko jñà kjoa kii ra ko'sín okoma, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. ²⁹'Koaá tí'sín tjin kjoanda ra ijye ki'tsi-najìon, nga mì tsa ta jè-jìn nga ta katamakjiín-najìon ra a'ta 'tse Cristo, tí'koaá skanda skajiín-te jìon kjohi'in ra a'ta 'tse. ³⁰Nga takó 'koaá 'sín tjin kjosi ra tíhíkjoajin-najìon koni 'sín tjin kjosi ra kijcha jìon nga kísikjiáan ra 'an, ko takó tísikjín-náa kjohi'in koni 'sín nga na'yá jìon.

**Kó'sín nga 'ñó nangi iníkíjna jè Cristo nga 'sa
ítjòn kò nga jeyaá iníkíjna-ni ra ma aṣkan**

2 ¹Ndi-ni nga ijye tjin-najìon kjoajetakòn ra a'ta 'tse Cristo, kò nga ijye kò kjoatsjacha-la ma nìjetakòn-no, nga ijye nda titsajtín-koo jè Inìma Tsje-la Nainá, nga ijye tjin-no jngo kjoatsjacha ra ngi inìma-no nchrabájin-ni, kò nga ijye tjin-no kjohimatakòn, ²'koaá ma-ni, tijngokoo jìon jè kjotsja ra tjin-na nga kò'sín ngàsòn nda tijngo kjobítsjen-no, nga kò'sín-te ngàsòn jngo kjotsjacha kata'se-no nga jngó jngó-no, kò ngi ta jngo inìma kata'se-no nga titsajtìon, kò ngi ta jngoó kjobítsjen tangió. ³Kì nímé kjoa 'nià jìon ra ta jè ijo-no 'nga sikítsajna, kò nga nda kináchrjengi-no; ta isaá nangí tikítsajna jìon ijo-no kò 'koaá 'sín tikítsjen jìon koni tsa isa 'ñó xkón títsajna ra i'ka koni ra jìon-jìon. ⁴Kì tà jè níkájno ra kjonda tsajìon; ta isaá jnchro jñà tikájno mé kjonda ra chija-la ra kj'íi xita. ⁵Koaá tì'sín jè kjobítsjen kata'se-najìon koni jè kjobítsjen ra tjin-la Jesucristo. ⁶Nga nì'sín jè Cristo jè sabá Nainá, mì tsa jè kjo'ño kjomejèn-la nga kò'sín tsikijna koni tsa Nainá. ⁷Ta isaá 'koaá 'sín kitsjà-la ikon nga 'ñó nangi isíkíjna ijo-la, kò 'koaá 'sín isíkíjna ijo-la koni tsa jngo ndí xita ra chì'nda'ño tìjna, kò 'koaá 'sín 'ki kjomà koni nga'tsi ra xita isà'nde. ⁸Kia nga tsikijna i isà'nde koni tsa taxki xita, tìjè 'ñó nangi isíkíjna-ni ijo-la; ndaá isìhitjasòn skanda ini'ken-ní, kò skanda krò 'ken'ta [koni tsa jngo xita ra 'ñó 'cho ki'sin]. ⁹Koaá ma-ni nga jè Nainá taxki 'ñó 'nga isíkíjna ítjòn, nga jè tìjna ítjòn-la ta yá-isa-ni; kò 'koaá 'sín Nainá kitsjá jngo-la xá ítjòn ra isa 'ñó 'nga tìjna koni ta ñáa-isa-ni xá ra 'se-la xita, ¹⁰mé-ni nga'tsi-ni ra ya títsajna ya ján ngajmì, nga'tsi ra títsajna i a'ta nangi kò nga'tsi ra títsajna ya ajin nangi katinchaxkó'nchi nga katabexkón jè Jesús. ¹¹Nga kò'sín katatsjá 'én-la nga jè Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná, mé-ni nga jeya katijna-ni jè Nainá ra Na'in 'mí-lá.

Kó'sín tjinè-la nga katatsjen jìon

¹²'Koaá ma-ni, jìon ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-no, koni 'sín nga nda inçhinitjasòn ki'ta jìon, kò mì tsa ta 'kia-jin 'kia nga ya tìjnako kjòn-no; isaá nda tìhitjasòn-isa jìon 'kia nga mì tsa ya tìjnako-no; tinè-la ijo-no nga nda kjòn kata'ya ki'ta-la nga jè

Nainá ijyeé tsachrjekàjin-no kjohi'in ra 'tse jé-no kò nichjin nchijón-ní tiskón-ya. ¹³ Nga jé Nainá-ní ra kò'sín síkjinchrabájin iníma-najìon 'kia nga mejèn-no mé ra 'nià, kò jè síchiya-no 'kia nga mé kjoa ra 'nià jìon, mé-ni nga katitjasòn-ni kjoa ra nda tjin ra jè mejèn-la.

¹⁴ 'Kia nga mé ra 'siaan jìon, kì tà chjàn ta inchtsajé ki'ta kò kì tà mé ra chitiya-no, ¹⁵ mé-ni nga nímé jé katasakó-ni ra a'ta tsajìon kò tì'koaá ngi tsjeé katijna iníma-no nga ngi ixti-la Nainá ra tsje títsajna katama jìon ya ajin-la xita ra ta ngakjá fikò kjobítsjen-la kò ra 'cho 'sín. Kò yaá kata'ya-la kjoatsje-najìon koni jngo nitse ra fate tsijen ya ñánda nga jñò chon. ¹⁶ Jìon jìon, jngoó 'én nda ra tsjá kjòbinachon inchibakon-la jìon. 'Koaá ma-ni, 'kia nga kj'íi jè Cristo, 'ñó tsja 'se-na nga mì tsa ta kjotjò-ni nga kò'sín tsajmesòon nga kísiká'bia jè 'én nda-la Cristo, kò mì tsa ta kjotjò-ni nga kò'sín ta 'ñó kiséxáa. ¹⁷ Jè kjohi'in ra inchinikjiín jìon ra ta ngatji-la nga makjiín-no a'ta 'tse Cristo 'koaá jngoya-la koni tsa jngo kjotjò inchiningsajna jìon Nainá. Kò jè kjohi'in ra tísikjiáan tì'koaá jè jngoya-la jngo kjotjò ra ya tísjngokò kjotjò ra jìon inchi'bi-la Nainá; 'koaá ma-ni nga kò'sín 'ñó matsja-na kò skanda yaá sijngó-kò kjotsja-na kò kjotsja ra tjin-najìon. ¹⁸ 'Koaá tì'sín 'ñó tsja kata'se-najìon, kò katajngo kjotsja ra tjin-najìon kò kjotsja tsa'an.

A'ta 'tse Timoteo

¹⁹ 'Koaá 'sín koñáa tsa jè Jesús ra tjna ítjòn-ná kò'sín mejèn-la nga ndìton sikásén-najìon jè Timoteo, mé-ni nga tì'koa kata'ñó-ni takoàan 'kia nga kji'nchré kó'sín titsajna jìon. ²⁰ Nga, mì tsa tì yá tjin-isa-ni ra kò'sín mangásòn-kò kjobítsjen-na koni jè Timoteo ra ngi kixi kiti kjoa ra síkájno a'ta tsajìon. ²¹ Nga'tsi xita ra kj'íi, sabà ta kjonda 'tseé bátsji, kò mì tsa jñà bátsji kó'sín nga síhitjasòn-la Cristo Jesús. ²² Tanga ijyeé nda 'ya jìon kó'sín nga kixi 'sín jè Timoteo, nga 'ñó nda tíbasikò'ta-na nga tí'bénajmíya jè 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo; 'koaá 'sín tí'sín koni 'sín basikò'ta jngo ti jè ra na'in-la ma. ²³ 'Koaá 'sín koñáa nga jé sikásén ndìton-najìon, 'kia nga ijye skee kó'sín fì kjoa-na. ²⁴ 'Ñó tjin takoàn ra a'ta 'tse Na'in-ná nga tì'koaá ndìtoón kijchòjkon sabà-te-najìon.

A'ta 'tse Epafrodito

²⁵Ti'koaá, 'koaá ma-na nga nda-la tjín nga sikásén india-najìòn jè ndí 'ndsé Epafrodito, jè ra nda t́basiko'ta-na kò ti'koa nda t́báhiytako-na kjoa ra inçhibixkàn-tjì-jin; jè ra jìòn sabà inikasén jìòn, mé-ni nga jè skoòtsjjen-ni nga'tsì mé ra chija'ta-na. ²⁶Batoó bátsji-là inìma-là ra a'ta tsajìòn-jìòn kò batoó ba tjín-là, ta ngatjì-là be-ní nga ijyeé ina'yá jìòn a'ta 'tse 'chin ra iska'ta-là. ²⁷Kixi kitií kjoa 'ñó kjokiya, skanda kjameé 'ken; tanga jè Nainá kjòhìmake-ní, kò mì tsa ta jè ra kjòhìmachà, ti'koaá kjòhìmakeé-te-na Nainá ra 'an, mé-ni nga mì ti kjòba katasakó-isa-na ra 'an. ²⁸'Koaá ma-ni nga ndìton kjòn-ní nga t́sikásén-najìòn, mé-ni nga tsja kata'se-najìòn 'kia nga jchà india-no, kò ti'koaá ra 'an, mì tsa ti mé ra 'ñó síkájno-na ra a'ta tsajìòn. ²⁹Ngi koó kjòtsja-najìòn nga nda t́sin-la 'kia nga kijchò koni 'sín nga bakèn-là jngo xita ra makjìin-là a'ta 'tse Cristo; kò ko'sín nda jchàxkón ki'ta jìòn jñà xita ra ko'sín 'sín-te koni jè Epafrodito. ³⁰Nga ta kíí ngatjì-là nga jè xá-là Cristo tí'sín 'kia nga ko'sín kjame 'ken; kitsjá-là ikon nga ni'sín katiya mé-ni nga ma s̀hitjasòn-ni jè xá ra mì kí ma t́sikò'tá-najìòn.

Nga'tsì kjoa ra tjín a'ta 'tse Cristo

3 ¹Ra fi-isa jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, jè-ní nga tsja kata'se-najìòn ra a'ta 'tse Na'ín-ná. Mì tsa masi-na ra 'an ni'sín ti'koa ti'sín tsò-ni 'én ra kindá india-najìòn koni 'sín tsò ra asa ítsikindá-no, nga kjònda tsajìòn-nó koni 'sín nga t́xian-no. ²Tikindaa ijo-no a'ta 'tse xita 'cho ra ngi ta kjoa 'tse nií-ní ra 'sín ra kjo'ñó mejèn-là nga bate'ta ijo-là xita nga bí'ta chiba. ³Jièn-nájién ra ngi kixi kjoa nga tjí'ta chibeé mé-ni nga 'ya-là nga xita-là Nainá 'mì-ná. Kò jièn-ná ra ngi kò nga'ñó 'tse Inìma Tsje-là Nainá nga 'yaxkén ra jè; kò 'ñó matsja-ná a'ta 'tse Cristo Jesús nga mì tsa jñà kji'tatakén kjoa ra 'tse ijo-ná. ⁴'An, mì tsa kjoa 'tse ijo-na kji'tatákon, ni'sín kjìn skoya kjònda ra ki'se-na. Tsa tjín i'ka xita ra jè ma'ñó'ta takòn kjònda ra tjín-là, tanga ra 'an isaá tse kjònda tjín-na ra ma ko'ñó'ta takoàan, tanga mì tsa ko'sín tí'siaan. ⁵Kjo jin niçhjin tjín-na 'kia nga isi'ta chiba ijo-na a'ta 'tse kjoa 'tse circuncisión. Xita israelita-ná ra 'an, yaá nçhrabá-ni tje-na

a'ta 'tse xita ra tsi'kìn Benjamín. Ngi xita Hebreo-ná ra 'an, nga xita Hebreo jñà xita jchínga-na. Ko xita fariseo kjomà ra 'an, 'koaá 'sín nda kjòn ísihitjásòon nga'tsi kjotéxoma 'tse xita judío. ⁶Batoó 'ñó nda tsaka'tá ikon jñà kjotéxoma 'tse xita jchínga-na skanda ítsangatjìngi-la jñà ra xita naxindá-la Cristo ma. Koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse xita judío nga kó'sín nga kixi sijché ijo-ná, 'an, niyá ra ma tsaté'ta-na. ⁷Tanga nga'tsi kjoa ra ko'sín kixian-la nga 'sa íjtòn nga 'ñó chjí-la; 'ndi-ni mì tsa ti mé chjí-la ra a'ta tsa'an, ta ngatjì-la nga jè Cristo tsjake 'ndi-ni. ⁸Ta nga'tsi kjoa kii, mì kì ti mé tjín-ni ra isa 'ñó chjí-la koni jè kjonda ra tisakó-na 'ndi-ni nga tìbexkon Cristo Jesús ra tjína íjtòn-na. Ta ngatjì 'tse Cristo, ijyee ítsachrjéngi ijye-náa nga'tsi kjoa ra 'an kjó'ñó'ta takoàan, ko 'ndi-ni ta tjé betákon-isa, mé-ni nga ngi ta jè Cristo kjín-tjìngi-la, ⁹ko mé-ni nga ma ya nda kótijnako-na ra jè. Mì tsa ta kjonda tsa'an-jìn ko mì tsa ki-ni nga nda sìhitjásòon kjotéxoma nga xita kixi kítjongiaa ya ngixkon Nainá, ta ki-ní nga a'ta 'tse Cristo makjín-na. Jè Nainá-ní ra xita kixi 'sín-na ta ngatjì-la nga makjín-na. ¹⁰Jé ra mejèn-na nga isa nda skexkon-isa jè Cristo, ko ti'koa ske jè nga'ñó ra ki'se-la 'kia nga jaáya india-la; nga ko'sín tjè kjóbítsjen kata'se-na koni jè Cristo 'kia nga kisikjín kjohi'in ko skanda 'kia nga kinì'ken, ¹¹mé-ni nga ko'sín koma kjoaáya-na a'ta 'tse kjobiya.

Yaá ngajmi nakjoá-ná

¹²Tanga mì tsa tsò-ni kjoa nga ijye ijchòò ñánda nga mejèn-na nga kijchòò ko tsa mì ti mé ra chija'ta-isa-na; ta isaá jnchro 'ñó tìbiné-isa-la ijo-na nga kijchòtjìngi-la mé kjoa kjòn-ni ra tjínda-la jè Cristo Jesús 'kia nga ko'sín ijchòtjìngi-na. ¹³Jìòn ndí 'ndsé ko tichjeé, mì tsa ko'sín síkítsjen jiàan, tsa ijyee 'ñó nda bexkoon ra jè Jesús. Tanga jngoó kjoa 'siaan, sijcháhajin ijye-náa nga'tsi kjoa ra ijye tsato ko ta jè tìbiné-la ijo-na nga kijchòtjìngi-la kjonda ra 'sa nchrabá. ¹⁴Jè tjíya skoàa nga kijchòò, kóo nda sikíjne jè kjotjò ra a'ta 'tse Cristo sìngatsja-na Nainá koni 'sín nga xá kiichja-na ján ngajmi.

¹⁵'Koaá ma-ni, nga'tsí-ná ra ijye nda makjín kixi-ná ra a'ta 'tse Nainá, machjeén-ní nga 'koa ti'sín síkítsjeén. Ko tsa isa kjí'í 'sín bítsjen i'ka-najìon, jè Nainá siichiya nda-no kó'sín

nga s̄ikítsjen. ¹⁶Tanga jè ra 'n̄ó machjeén, nga 'koaá 'sín sijché ijo-ná koni 'sín nga ijye machiya-ná skanda 'ndi-ni.

¹⁷Jìon ndí 'ndsé kò tichjeé, kò'sín 'tiaàn jìon koni 'sín nga tísíjchá ijo-na ra 'an, kò j̄nà ch̄jngi-la ra kò'sín inchisíjchá ijo-la koni 'sín t̄jín xkòsòn ra j̄n inchi'bi-lajin. ¹⁸Nga 'n̄ó k̄jìn ma-ni x̄ita ra kò'sín inchisíjchá ijo-la nga kondra t̄j̄hijyo-la koni 'sín nga tí'senajmíya nga kó'sín isi'ta krò jè Cristo, koni 'sín nga ijye kjokjìn 'ka koxian-no, kò 'ndi 'ndi ngi koó ndáxkoaan nga india kotíxian-no. ¹⁹Tanga j̄nà x̄ita k̄i, ra kjehe'tà-ni kjoa, yaá kijchò ya i'nde 'tse kjohi'in. Nga ta j̄nà 'n̄ó makájno-la kjoa ra mejèn-la ijo-la kò x̄ín kisíkjina Nainá. Kò j̄nà 'nga bíhijyo-ni ijo-la kjoa ra t̄jínè-la nga kosabà-la. Ta j̄nà síkítsjen kjoa ra t̄jín i isà'nde rak̄i. ²⁰Tanga ra jién, yaá ngajmi ján t̄jna ra ngi naxindá-ná. Kò 'koaá 'sín ijye inchichiná-lá nga yaá k̄jinchrabà-ni jè ra kochrjekàjin-ná kjohi'in, jè Jesucristo ra t̄jna ítjòn-ná. ²¹Jè s̄ikaatjya-la ijo ni'nde-ná nga ijngo ra x̄itse tsjá-ná ra kò'sín 'ki koni 'sín 'ki ijo-la ra jè nga jeya t̄jna; 'kia nga kò'sín 's̄iin, t̄jé nga'n̄ó s̄ichjeén-ni jè ra síchjeén nga batéxoma-la nga'tsi ta mé tsajmì ra t̄jín i isà'nde.

Kjoa ra machjeén nga j̄nà s̄ikítsajna ítjén a'ta 'tse kjobinachon-ná.

4 ¹'Koaá ma-ni, jìon ndí 'ndsé ra 'n̄ó tsjake-no kò ra 'n̄ó síkájno-no, jìon-jìon ra tsja 'bè-la inìma-na, jìon ma jìon k̄jotjò ra t̄jábé-na ra a'ta 'tse xá-na; 'koaá 'sín tíxian-no nga 'n̄ó nda t̄incha ra a'ta 'tse Na'ín-ná, jìon ra ngi koó inìma-na nga tsjake-no.

²'Koaá 'sín tíbitsá'ba-la j̄nà tichjeé Evodia kò Síntique, nga 'koaá 'sín jngo kata'sín k̄jòbitsjen-la ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

³'Koaá t̄i'sín tíbitsá'ba-la j̄i ndí ndsè ra taña nda inchiníxákjeé, nga t̄isikò'ti j̄nà ndí íchjín k̄i ra taña isíxáko-na nga inika'bísòn-j̄in jè 'én x̄itse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo kò jè Clemente kò j̄nà x̄ita ra i'ka ra kisíxáko-na; nga'tsi x̄ita k̄i ijyeé ya k̄ji'ta 'í-la jè xajon 'tse kjobinachon ra t̄jna ya ján ngajmi.

⁴Tsja kata'se ki'ta-no a'ta 'tse Na'ín-ná. India-isa kò'sín tíxian-no, ¡tsja kata'se-no! ⁵Katabe nga'tsi x̄ita nga 'n̄ó nda inìma t̄jín-najìon. Ijyeé machraña-ní nga k̄j'í india-ni jè Na'ín-ná.

⁶Kì tà chjàn mé ra 'nǎo níkájno jìòn; ta isaá jè Nainá tijé-la ta mé ra mejèn-no, 'kia nga kinákjoa'ta-la, 'kia nga kítsa'ba-la kò kò'tin-la nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁷Kò jè kjo'nchán ra tsjá Nainá ra isa 'nǎo nda tjín koni 'sín machiya-la xita, jè nda kosiko inima-no kò kjobítsjen-no nga ya titsajnakoo Cristo Jesús.

Kjoa ra machjeén nga jǎa 'nǎo sikítsjen-jién

⁸Ra fehe'ta-ni jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá xián-no, jǎa kjón nda tikíjna ítjòn jìòn kjoa kii: jǎa 'én ra ngi kixi tjín, jǎa kjoa ra 'nǎo nda 'yaxkón, kò kó'sín nga kixi sijché ijo-ná, kò kjoa ra tsje tjín, kò ra nda sasén-la xita, kò nga'tsi kjoa ra nda na'yá-la. Kò tsa tjín-isa kjoa ra 'nǎo nda tjín, ra machjeén-la nga 'nga sikíjna, jǎa kjòn isa nda tikítsjen ítjòn jìòn.

⁹Kò'sín 'tiaàn jìòn koni 'sín tjín nga'tsi kjoa ra a'ta tsá'an kjomà-no, kò ra a'ta tsá'an itjábé-no, kjoa ra a'ta tsá'an ina'yá jìòn, kò ra a'ta tsá'an kijcha; kò'sín tihitjasòn jìòn kò jè Nainá ra ma-la tsjá-ná kjo'nchán nda kijnako ki'ta-no.

Kó'ki tse chjí-la kjonda ra kitsjà xita Filipenses ra a'ta 'tse Pablo

¹⁰Taxki 'nǎo matsja-na ra a'ta 'tse Na'ín-ná, 'kia nga be nga takó 'nǎo níkájno jìòn ra a'ta tsá'an. Mí-la tsa tsò-ni kjoa nga mì tì iníkájno-nájiòn ra a'ta tsá'an nga tì'sa ítjòn; ta jé-ní nga mì kì nditòn itjo'nde-najiòn kó'sín ma inikasén jìòn kjo'tjò-no.

¹¹Mì tsa ta ki kotíxin-na nga tjín ra tíchija'ta-na; ra 'an, ijyeeé nga-na nga tsjaá tjín ki'ta-na nì'sín ta kó'sín tjína. ¹²Ijyeeé be-náa kó'sín ma 'kia nga 'nǎo i'in-ya bitsajneé, kò be-ná kó'sín ma 'kia nga tjín ki'tá-ná mé ra nichjeén. Ijyeeé isakò-na kó'sín nga tsja 'se ki'ta-na tsa ski tjín indsi'bàa o ra kjinchrá tíbato, a 'nǎo tse tsajmì tjín-na, o ra nímé tjín-na. ¹³Maá kotojian nì'sín ta mé kjoa-ni, nga jè Cristo títsjá nga'nǎo ki'ta-na. ¹⁴Tanga takó ndaá tjín nga kò'sín inchibisiko'tá-nájiòn 'ndi-ni 'kia nga kò'sín kjohi'in tijnajiaan.

¹⁵Jìòn ra xita Filipo 'mì-no, ndaá tjíjin-najiòn, 'kia nga ijye ítjojian ya Macedonia nga ítsiki'tsiáa nga tsi'kènájmíya jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, nijngo naxindá-la Cristo ra kj'íi tsasiko-na; ta jión-najiòn ra kjomà-no ki'tsí-ná mé-nioo ra kjocheén-na. ¹⁶Skanda nga tì'kiaá-ni nga tsakátijnaa ya naxindá Tesalónica, tì india tì ijan inikasén-nájiòn kjo'tjò ra

kjochjeén-na. ¹⁷Mì tsa kì koxian-na tsa mé kjotjò ra mejèn-isa-na ra a'ta tsajìon, ta jé-ní ra mejèn-na nga katama kindá ya ngixkon Nainá kjotjò ra 'biò jìon. ¹⁸Ijyeé tse tjin-ni kjotjò ra inikasén-nájiòn kò skanda tsatoné-la koni 'ki nga machjeén-na. Skanda jnengií chiba-na 'ndi-ni, nga ijyeé 'ji jè kjotjò ra inikasén-kò jìon jè Epafrodito. Jè kjotjò ra inikasén jìon, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo kjotjò ra nda jne-la kò nda sasén-la Nainá. ¹⁹'Koaá ma-ni, jè Nainá ra kji'ta takòon, jè siikasén ijye-najiòn mé ra machjeén-no, koni 'sín nga 'ñó jeya tjin kjoanchiná ra tjin ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²⁰Jè Nainá ra Na'in 'mì-lá, 'ñó jeya katijna ki'ta skanda ta mé nichjin kò skanda ta mé nó-ni. Kò'sín katama.

'Én ra fehe'ta-ni nga síhixo'ta jè Pablo jñà xitá Filipos.

²¹Tihixo'ta ijye-ná jngó jngó xitá naxindá-la Nainá ra a'ta 'tse Cristo Jesús makjiín-la. Jñà 'ndsé ra títsajna-kò-na ti'koaá síhixo'tá-no nga'tsi-najiòn. ²²Nga'tsi jñà xitá naxindá-la Nainá ra a'ta 'tse Cristo makjiín-la síhixo'tá-no, títsajna ítjòn kjòn jñà ra ya síxá a'ta 'tse xitaxá ítjòn ra 'mì César.

²³Kò'sín katatsjá-no kjonda-la jè Jesucristo ra tjna ítjòn-ná. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xità naxindá-la Cristo ra títsajna ya Colosas

Kó'sín nga síhixo'ta jè Pablo jñà xità naxindá Colosas

1 ¹⁻² Jiòn, xità-la Nainá ra títsajna ya naxindá Colosas ra ko'sín kixi mangí'ta-la Cristo Jesús, jè 'ndse Timoteo ko 'an Pablo, 'koáá 'sín inchinìhixo'tá-lajin, 'an ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín nga jè Nainá kjomejèn-la. Nainá ra Na'in-ná ma, katatsjá-no kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín jè Pablo tsjá-la kjonda Nainá

³ 'Kia nga nakjoá'ta-lajin Nainá ra Na'in-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, 'koáá 'sín 'mì ki'ta-lajin ra a'ta tsajìòn nga tse kjonda kata'se-la ra jè. ⁴ Ta ngatji-la ijyee ko'sín nda kina'yá-jin nga ndaá makjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús, ko kó'sín nga 'nó tsjacha jiòn nga'tsi jñà ra xità-la Nainá. ⁵ Ko kíí ko'sín 'nià-najìòn nga jè inchichiñá-la jè kjonda ra tjábé-no ra jè Nainá tíjnatjò-la ján ngajmi; koni 'sín kjòchìya-no 'kia nga kina'yá jè 'én xitse ra nda tsò ra ngi kjòhixi. ⁶ Jè 'én nda rakìi ra ko'sín ijchòkàjin-no, 'nó tína'yá-la nga tíjngo isà'nde ko 'nó kjin xità inchimakjiín-la ko inchifahatjìya-la kjòbítjen-la koni 'sín kjomà'tin jiòn 'kia nga tí'sa ina'yá jè kjonda ra tíjn-la Nainá ko nga kjokjiín-no nga ngi kjòhixi-ní. ⁷ 'Koaá 'sín tsakón-ya-no jè Epafra jè xità ra 'nó tsjacha-jin ra taña níxákjo-jin a'ta 'tse Nainá, nga chí'nda-la Cristo ma nga kixi tísíhitjasòn-la Nainá ra a'ta tsajìòn. ⁸ Ijyee tsi'kénajmí-najin nga 'nó tíjn-no kjòtsjacha

ra a'ta 'tse xita, koni 'sín nga jè Inìma Tsje-la Nainá síkjinchrabájin inìma-no.

⁹Koaá ma-ni, skanda 'kia nga ina'yá-jin mì kì chaàjin-najin nga inchinakjoá'ta-lajin Nainá ra a'ta tsajiòn; 'koaá 'sín níjé'ta-lajin nga ngi nda katasíchiya-no koni 'sín mejèn-la ra jè; tì'koaá katatsjá-no kjobítsjen kò kjoachjine mé-ni nga nda katafiya-no ra kjoa 'tse Nainá. ¹⁰Kò tì'koaá nda sijchá ijo-no koni 'sín tjinè-la nga 'siin jná ra xita-la Nainá, nga nichjin nichjón kò'sín 'siaan koni 'sín mejèn-la ra jè, kò nga isa nda sihitjasòn ta mé kjoa ra nda tjin kò nga ki'ta nichjin isa nda jchaxkon ra jè. ¹¹Tì'koaá 'koaá 'sín inchiníjé'ta-lajin Nainá nga katatsjá-no nga'nó-la ra 'nó jeya tjna mé-ni 'nó kìncha-no kò 'koaá 'sín ma-ni nga kichíkjoako-no kò 'se-no kjoajetakòn kò kjoatsja, ¹²nga tì'koaá kò'sín 'kín-la jìòn nga tse kjonda kata'se-la Na'ín-ná nga kitsjà-no kjonda-la nga tì'koaá tjábé-no kjotjò ra tsjá-la xita-la ya nánda isen chon. ¹³Jé Nainá tsachrjekàjin-ná ya a'ta 'tse nga'nó-la xita-níí nánda nga jñò chon, kò yaá isíkítsajna-ná ya nánda tíbatéxoma I'ndí-la ra 'nó tsjake, ¹⁴jè ra kò jní-la tsikíchjítjì-ná nga kisíkítsajnandíí-ná kò tì'koaá isihijcha'ta-ná jná jé-ná.

**Kó'sín nga jè Cristo tjna ítjòn-la nga'tsi
ra tsijen-ni kò ra mì kì tsijen-ni**

¹⁵Jè Cristo, jé-ní ra ngi bakón tsijen-ná yá kjòn-ni jè Nainá jè ra mì kì tsijen-ni. Kò jé Cristo tjna ítjòn-la nga'tsi ta mé ra isinda isà'nde. ¹⁶Koó Cristo nga tsikínda jè Nainá nga'tsi ra tjin ya ján ngajmi kò nga'tsi ra tjin i a'ta nangi, jná ra tsijen-ni kò jná ra mì kì tsijen-ni, nga'tsi nga'nó ra tjin ajin isén, jná ra tjítsahijyo ítjòn, kò jná ra inchibatéxoma, jná ra tjin-la xá, kò jná nga'nó ra mì kì tsijen-ná; sabà koó Cristo kisinda ijye mé-ni nga jè kochjeén-la. ¹⁷Ta'koa tjna Cristo 'kia nga tikje sinda nga'tsi tsajmì ra tjin, kò jé tsjá nga'nó-la nga'tsi tsajmì nga takó ya títsahijyo ki'ta ya i'nde-la. ¹⁸Jé Cristo tjna skò naxindá-la ra tijè-ni ijo-la, kò a'ta 'tseé kjo'tsia-ni, kò jé kjón kjo'tsia-ni nga jaáya ítjòn-la, mé-ni nga jè kína ítjòn-ni a'ta 'tse nga'tsi ra tjin. ¹⁹Nainá, 'koaá 'sín isasèn-la nga jngo kjá ya tsikijnajin ya ijo-la Cristo, ²⁰kò a'ta 'tseé Cristo ma tsajoóndako-ni Nainá nga'tsi ra tjin nga tjíjtsa isà'nde, ra tjin ján ngajmi kò ra tjin i a'ta nangi; kò a'ta 'tseé

jní-là ra ixaájtén yá a'ta krò nga 'nchán isíkítsajna-ni xítà kò Nainá.

Kó'ki tse kjóna tjin-ni nga tsachrjekàjin-ná kjohi'in Nainá

²¹ Jìòn, nga 'sà ítjòn, kjiín titsajna-la Nainá, kò kondràá tsikítsajna-la koni 'sín nga iníkítsjen ta ngatjì-là nga 'choó tjin kjoá ra ki'nià. ²² Tanga 'ndi-ni ijyeé nda kichiba-no kò Nainá ta ngatjì-là kjobiya ra kisikjiín Cristo 'kia nga tsikijna yá a'ta nangi, kò kií kò'sín ki'sin-ni mé-ni nga tsje kítsahijyo-najìòn kò nga nímé jé 'se-no kò nímé ra ma kochrjengi-no yá ngixkòn Nainá. ²³ Kíí machjeén-ni nga kixi títsajna koni 'sín nga makjiín-no kò kì mincha'taxìn-la kjoá ra inchichiñá-la a'ta 'tse 'én xítse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra ijye inalyá; jè 'én nda rakìi, jndíi ra ján tí'senajmíya-là xítà nga tíjngo isà'nde, kò 'an ra 'mì-na Pablo 'aán kjongatsja nga 'kenájmiya.

Xá-là Pablo

²⁴ 'Ndi-ni tsjaá 'bé-na jè kjohi'in ra tísikjiáan ra ta kjoá tsajìòn, nga 'koaá 'sín tísíjngoko ijo-nà jè kjohi'in ra chija'ta-na koni 'sín nga kitsjà-na Cristo nga sìkjiín kjohi'in ijo-nà ra ta kjóna 'tse naxindá-là ra tíjè-ni ijo-là Cristo. ²⁵ 'Aán tísichjeén-na Nainá nga yá tísixákoò naxindá-là jè xá ra jè kisingatsja-na ra kjóna tsajìòn nga ngi nda 'kenájmiya 'én nda-là, ²⁶ jè 'én ra tíjna'ma-là Nainá skanda nga tí'sa-ni kjetseé nga ki'se xítà; tanga nìchjin 'ndi 'ndi ijyeé tsakón-là jñà xítà-là. ²⁷ Jè Nainá, 'koaá 'sín kjomejèn-là nga tsakón-là jñà xítà-là kó'sín 'nó jeya tjin kjòn-ni jè kjoá'ma ra tíjnda-là ra a'ta 'tse ra mì tsa xítà judío. Kò jè kjoá'ma rakìi, jé-ní nga Cristo, yaá tíjnajin masen-no kò 'koaá 'sín ma-ni nga inchichiñá-la nga 'se-te-no jè kjoájeya-là.

²⁸ 'Koaá 'sín nakjoáya-lajin nga'tsì xítà a'ta 'tse Cristo, kò 'nó inchinakjoá-lajin nga inchi'bi-lajin nga'tsì kjobítsjen mé-ni nga nímé ra jchija'ta-là nga'tsì xítà ra Cristo títsajnakò jè nìchjin 'kia nga kijchò yá ngixkòn Nainá. ²⁹ Kíí kò'sín tísixá-na nga 'nó tíbiné-là ijo-nà nga tísichjéen jè nga'nó ra títsjá-na Cristo.

2 ¹ Mején-na nga nda katasijin-najìòn nga 'nó tíkjaán-tjia ra a'ta tsajìòn kò ra a'ta 'tse jñà xítà ra títsajna yá naxindá Laodicea kò a'ta 'tse nga'tsì xítà ra kjè bexkon-ná. ² Kíí kò'sín tíkjaán-tji-na mé-ni nga kata'se-là nga'nó inìma-là, kò mé-ni

nga jñà kjòtsjacha ra tjín-la nga jngó jngó nda katasíkítsajtín mé-ni nga nda katamakixijin-ni ya kjòbítsjen-la nga ngi nda kjón katamachiya-la jè kjoa'ma-la Nainá ra Na'ín-ná, kjoa'ma ra jé kjón-nì Cristo. ³Nga ta jé Cristo ra tjín-la nga'tsi kjochjine kò kjoa ra síchiya-ná ra batoó 'nó chjí-la. ⁴Kíi ko'sín tíxin-no mé-ni nga mì yá ra skoóndacha-no nga sìichjeén 'én ra nditon kokjiín-no ra mì tsa 'én kixi. ⁵Ni'sín mì tsa ya tíjnako tsijen-no, tanga tíbítsjen ki'ta-na a'ta tsajìon kò matsjaá-na nga be nga kixi titsajtiòn kò kixi titsajna nga kji'ta takòn jè Cristo.

⁶Koni 'sín nga kjokjiín-no a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-no, 'koa tí'sín ya tíma'ta-la koni 'sín nga bakèn-la xita ra ya títsajnajtín-kò Cristo. ⁷Ngi nda kjón kixi katamakjiín-no a'ta 'tse, koni jngo yá ra 'nó nanga fi kjama-la kò koni jngo ni'ya ra 'nó tjín chrjó tjà'tsin nga 'nga tímihijin. Kò'sín isa 'nó katamakjiín-isa-no koni 'sín nga tsakon-ya-no, kò ko'tìn ki'ta-la nga tse kjonda kata'se-la Nainá.

Kó'sín nga ijyee tí'ta chibéé ra a'ta 'tse Cristo

⁸Nda tikindaa ijo-no mé-ni nga mì jñà skoóndacha-no jñà ra ta kjòbítsjen ra nimé chjí-la síchjeén nga chja 'én ndiso. Nga jñà kjòbítsjen ki, ta yaá nchrabá-ni a'ta 'tse kjoa ra ta xita bínda koni 'sín tjín kjotéxoma-la xita ra tjín i isà'nde, ra mì tsa ko'sín tjín koni 'sín tjín kjotéxoma 'tse Cristo.

⁹Yaá 'ya ijo-la Cristo kóho'ki tíjngo kjòn-ni ra jè saba Nainá. ¹⁰Kò yaá majngo'táko jìon nga Cristo titsajnakoo. Nga jé Cristo tíjna ítjòn-la nga'tsi nga'nó kò nga'tsi ra batéxoma ya ajin isén. ¹¹Kò a'ta 'tse-ní nga isi'ta chiba jìon koni 'sín tjín kjoa 'tse circuncisión, tanga jngo chiba ra mì tsa tsja xita isi'ta-ni, jè-ní ra Cristo tsikí'ta chiba-no 'kia nga jahíxìn nga'tsi jé ra tjín-la ijo jé-no. ¹²'Kia nga isatínda jìon, 'koaá jngoya-la koni tsa yaá isihinde'ta-la Cristo, kò 'kia nga jaáya-ila Cristo yaá jaáya-te-no ra jìon ta ngatji-la nga kjokjiín-no a'ta 'tse nga'nó-la Nainá ra isikjaáya-la Cristo a'ta 'tse kjoabiya. ¹³Jìon nga 'sa ítjòn, mi'ken-nájìon a'ta 'tse Nainá ta ngatji-la kjoa 'tse jé ra tjín-no, kò ta ngatji-la nga kjè kì tsa bí'ta chiba-no Cristo nga kjè kì tsa faháxìn jé ra tjín-la ijo jé-no. Tanga 'ndi-ni, Nainá, ijyee isíkítsajnakon-no kò Cristo, nga nga'tsi-ná nga ijye isihijcha'ta-ná nga'tsi jé ra tjín-ná. ¹⁴'Koaá jngoya-ila koni tsa jè Nainá ijye isikjeheya-ni xajon ra itjahítjen ra kondra

tsajién, jè ra batéchéjá-ná tsiki. Jngo kjá ya jahíxìn 'kia nga 'ken'ta krò Cristo. ¹⁵Nainá jahíxìn ijyee-la nga'ño ra tjín-la jñà ra batéxoma ya ajin isén. Yaá kisikijne-la 'kia nga jè Cristo 'ken'ta krò. Kò yaá tsinchá masen ya ngixkòn nga'tsi xita, mé-ni nga tsakón-la nga jè isikijne.

Kó'sín nga mì kì ma-la kosiko-ná ra ta kjotéxoma-la xita isà'nde

¹⁶Koaá ma-ni, kì ya nisin-la tsa yá ra kó kító-no a'ta 'tse tsajmì ra chine kò mé nandá ra 'siòò; kò tsa mì kì nihitjasòn jiòn 'kia nga bitjo 'sí, kò 'kia nga bitjo xitse india-ni sá, kò tsa mì kì 'yaxkón jiòn nichjin níkjáya. ¹⁷Ta nga'tsi kjoa kii, 'koaá 'sín jngoya-la koni jñà 'ngièn-la kjoa ra askan 'ji. Tanga ra ngi kjoakixi, jé Cristo. ¹⁸Kì bi'nde yá ra faháxìn-no jè kjotjò ra ijye tsajiòn, koni a'ta 'tse jñà xita ra mejèn-la nga kò'sín 'siaan jiòn koni 'sín 'sín ra jñà, nga bekhón ikjali kò nda xita bachrjengi ijo-la, ra kò'sín tsò nga yaá sakò-la kjobítsjen 'kia nga batsíjen tsijen-la kjojkón ra Nainá bakón; kò ta kjotjó-ní nga kò'sín ndaá bachrjengi ijo-la a'ta 'tse kjoa ra nì mé chjí-la ra ta kjobítsjen 'tse. ¹⁹Xita kii mì tsa ya tjíngoko Cristo jè ra tíjna ítjòn nga skò ma. Nga jé Cristo ra ma skò naxindá-la, kò jé síkihijin nga tsjá-la nga'ño, kò síjngoko xákjén koni 'sín nga tjíkjo ninda-la ijo-ná kò koni 'sín tjín naxá-la ra itsabajin, mé-ni nga nda kihijin-ni koni 'sín nga ijye kiskosòn-la Nainá.

Jé síkítsjeén kjoa ra tjín ya ján ngajmi

²⁰Ijyee ya 'ken-koo jiòn Cristo, kò mì tsa tì ya itsabá'ño-no jè nga'ño ra batéxoma jè isà'nde rakii. ¿Tanga mé-ni takó kò'sín titsahijyo-no koni tsa ya nakjoá-no jè isà'nde rakii nga nihitjasòn kjotéxoma ra tsò: ²¹“Kì kotjín ra chaájni, kì jñà tsajmì kiòò chine-jin, kò kì ndsji chjibé-ni”? ²²Jñà kjotéxoma kii, ta 'tsee jñà tsajmì ra ta ya fe 'kia nga ijye machjeén; kò ta xitaá ra bínda kò ra bakón-ya. ²³Jñà kjoa kii, 'koaá ma-ná koni tsa nda tjín nga 'koaá 'sín bí'tin-ná nga kínè-lá ijo-ná nga jchaxkén Nainá, kò nga nda xita 'sieén, kò kó'sín nga kínè-lá kjohi'in ijo-ná mé-ni nga kòkixiya-ná. Tanga ra ngi 'én kixi kjòn-ni, nì ta mé ra basiko-ná kjoa kii nga ma kijmié kjoa'cho ra síjé ijo-ná.

3 ¹Jñà tjatsjio kjonda ra tjín ya ján ngajmi ya ñanda nga tíbatéxoma Cristo nga tíjna'ta ya nga kixi-la Nainá ta ngatjì-la nga ijyee ya jaáya-no kò Cristo. ²Kíí tikítsjen ki'ta

jñà kjoanda ra tjin ya jan ngajmi; kì tà chjàn jñà níkijsjen jñà kjoa ra ma i isà'nde. ³Nga ijyeé 'ken jìòn ra a'ta 'tse isà'nde ko 'ndi-ni jè kjobinachon xitse ra tjin-no, yaá tijnatjòko Cristo ya ngixkon Nainá. ⁴Jè Cristo, jè sabá ra kjobinachon-najìòn. 'Kia nga jè ra kotsíjen india-ni, yaá taña kotsíjen-ko jìòn nga ti'koa jeya kitsajna.

Kjoa jchínga ko kjoa xitse

⁵Jngo kjá tijchija nga'tsi kjoa'cho ra 'ya-ni ijo jé-no koni jñà ra kjoachijngi, ko kjoa ra tje tjin, ko jñà kjoa'cho ra síje ijo-no ko ta mé-isa-ni kjoa ra síkjahajin ijo-no koni jè-te nga mejèn-no tse ton 'se-no. Jè kjoa rakli, 'koaá jngoya-ila koni tsa nainá xkósòn 'yaxkón jìòn. ⁶Nga yaá nchrabá-ni nga ko'sín síkjinchrabá kjohi'in Nainá a'ta 'tse xita ra mì kì síhitjasòn-la. ⁷'Koaá ti'sín ki'nià-te jìòn 'kia nga ya tsikitsajion kjoa kii nga 'sa kjotseé. ⁸Tanga 'ndi-ni tijmió nga'tsi jñà kjoa kii: jñà ra kjoajtitakòn, ko jñà ra kjoat'sen ko jñà kjoa ra 'cho tjin, ko jñà kjoa nga nakjoájno-la xita, ko nga'tsi 'én 'cho ra sa 'koa nakjoá. ⁹Kì 'én ndiso chikoo jñà xàngioo, nga ijyeé itjahixìn-no jè kjobinachon jchínga-no ko nga'tsi kjoa ra ki'nià ti'sa kjotseé. ¹⁰Ko ijyeé jngo kjobinachon xitse ichjibé jìòn koni 'sín 'ki jè Nainá ra tsikínda-no. Ko jè kjobinachon xitse ra tjin-no tímaxitseyá-ní skanda 'kia nga nda kjòn jchaxkon Nainá. ¹¹'Ndi-ni mì tsa tijè 'ñó machjeén-ni yá-ni ra xita griego ko yá-ni ra xita judío, yá ra tji'ta chiba ijo-la ko yá ra mì kì tsa tji'ta chiba ra kjoa 'tse circuncisión, yá-ni xita ra xìn nangi, ko yá-ni ra tísíjchá ima ijo-la, ko yá-ni ra chi'nda tijná'ño ko yá-ni ra tijnandí; ta jé Cristo ra 'ñó chji-la; nga jé ra tijnajin ya inima-la nga'tsi xita ra makjiín-la a'ta 'tse.

¹²Nainá tsjakeé-no, ko 'koaá 'sín jahájin-no nga tsikítsahijyo'taxìn-no nga ngi naxindá tsje-la ki'sìn-no. 'Koaá ma-ni nga chjibé kjoa xitse koni jñà kjohimatakòn ra inima-no katanchrabájin-ni, 'tiaàn kjonda ra nda tjin, kì xita 'nga ikon 'nià, indakjoa 'tiaàn, ko kata'se-no kjoajetakòn. ¹³Katachíkjoa-no nga jngó jngó a'ta 'tse xàngioo; ko tijchaà'ta-la xàngioo tsa 'kia mé kjoa ra síko-no. 'Koaá ti'sín 'tiaàn koni 'sín ki'sín jè Cristo nga isihijcha'ta-no. ¹⁴Tanga jè ra tijná ítjòn a'ta 'tse kjoa kii, jè-ní nga 'ñó tsjacha 'tiaàn jñà xita xàngioo, nga jé kjotsjacha ra nda síkítsajnajtín-ná. ¹⁵Ko jè

kjoa'nchán-la Cristo nda katatéxoma ya ajin inìma-no, nga xá 'koaá 'sín kiichja-no Nainá nga 'nchán kitsahijyo-koò xàngioo nga jngó jngó-no nga jngo ijo koma-no. Ko ko'sín 'ti-la kjonda.

¹⁶Jè 'én-la Cristo 'ñó nda katasijin ki'ta ya ajin inìma-no. Takón-ya-la xàngioo ko tikixiya nga tichjeén kjobítsjen ra tjín-la kjoachjine. Ko ngi koó inìma-no 'ti-la kjonda Nainá nga tijndá-la so koni 'sín nchrabá ya Salmo, ko so ra jeya síkíjna Nainá, ko so ra ya nchrabájin-ni ya inìma-no. ¹⁷Nga'tsì mé kjoa ra 'siaan, tsa mé 'én ra kinákjoaa ko tsa mé ra mejèn-no nga 'siaan, ngi 'koa kjón 'sín 'tiaàn koni 'sín tjínè-la nga 'siin xita ra chja-ni a'ta 'tse Jesucristo ra tjina ítjòn-ná. Ko ngi a'ta 'tse-ní nga ko'tin-la Nainá nga tse kjonda kata'se-la.

Kjoa ra machjeén a'ta 'tse xita-la Cristo

¹⁸Jiòn íchjín ra ijye tjín-no 'xin, nda tiná'yahijon-la 'xin-no nga 'koaá 'sín síjé jè Cristo ra tjina ítjòn-no. ¹⁹Jiòn ra xita 'xin 'mì-no, tsjacha 'tiaàn jñà íchjín-no; kì tà chjàn 'yaton. ²⁰Jiòn ra ixti 'mì-no nda tihitjasòn-la jñà xita jchínga-no, nga jè Nainá ndaá sasén-la jñà kjoa kii. ²¹Jiòn ra na'in 'mì-no, kì taxki si chitikoo jñà ixti-no mé-ni nga mì sijkjahajen-la ikon. ²²Jiòn ra chi'nda 'mì-no nda tihitjasòn ijye-la ta mé xá ra kii'tin-no jñà ra ni-no ma i a'ta nangi; kì tà 'kia nda níxá 'kia nga tíkotsíjen-no tsa ta jè mejèn-no nga nda kítjongio ya ngxkon; ngi koó inìma-no nga nda tihitjasòn-la, nga 'ya-nó nga jé Na'ín-ná tíkotsíjen-no. ²³'Kia nga mé xá ra 'siaan, kì ko'sín 'nià koni tsa xita inchiníxá-la, ngi koó kjotsja-no nga nda tihitjasòn koni tsa jè Na'ín-ná inchiníxá-la. ²⁴Ijyeé 'ya jiòn nga jè Jesucristo tsjá-no chjí-no 'kia nga siingatsja-no jè kjotjò ra bako-no, ta ngatji-la nga jè Jesucristo ra tjina ítjòn-no inchiníxá'ta-la. ²⁵Tanga jè xita ra 'cho tjín kjoa ra 'siin, 'koaá 'sín kochjí-la koni 'sín tjín kjoa'cho ra 'siin. Nga jè Nainá mì tsa fahájin xita; ta ngásòn ngáyaá fiko nga'tsiòo.

4 ¹Jiòn ra ni-la xá ma, nda jchatjò jñà xita chi'nda-no koni 'sín tjín ra kjoakixi; nga jiòn, 'ya-nó nga ti'koaá tjina jngo-no ra Ni-no ma ya ján ngajmi.

Kjoa ra isa 'ñó machjeén nga 'sieén

²Titsanda ki'ta 'kia nga kítsa'ba; kì nikjiá bikjòn-la nga nakjoá'ta-la Nainá; ko ko'tin ki'ta-la nga tse kjonda kata'se-la

ra jè. ³'Koaá tì'sín títsa'batjì-nájìn mé-ni nga jè Na'ín-ná katakí'xa'nde-ni nga koma 'kénajmí-jìn jè 'én-la kò mé-ni nga ma kòkón-najìn jè 'én ra tjí'ma a'ta 'tse Cristo nga 'sa ítòn, jè ra ta kíí kjoa-ni nga ndayá tǐjna'ya. ⁴Títsa'batjì-nájìòn mé-ni nga 'se-na nga'ño nga nda kjón-ní kixì kichjàyajin-la xìta koni 'sín nga tǐnè-la nga kichjà.

⁵Nda kjón tìchjeén nìchjin ra tìsahijyo nga nda tjahíkoò kjobítsjen-no ya ajin-la xìta ra kjè kì be 'én-la Nainá. ⁶'Kia nga jchikoo xìta, jǎà tìchjeén 'én ra nda tsò kò ra nda sasén-la. 'Koaá 'sín koma-ni nga sakò-no 'én kó'sín nga 'kín-la tsa 'kia mé 'én ra skonangi-no.

Kó'sín jè Pablo síhixo'ta xìta

⁷Nga'tsì mé kjoa ra tíma'tiaan, jé kòkitso-no jè 'ndsé Tíquico ra tì'koa tsjacha-jìn ra nda tíbasìko-na nga nda nǐxákjo-lajìn Na'ín-ná. ⁸Kíí xá tísikásén-no nga jè 'keènajmí-no ra a'ta tsajìn kó'sín títsajna-jìn, kò jé sǐjjetakòn-no nga 'se-la nga'ño inìma-no. ⁹Tì'koaá yaá tǐbáhijta-kò-te jè Onésimo jè ra xìta xàngioo ma, jngo 'ndsé ra xìta kixì ra 'ño tsjacha-jìn. Jǎà 'keènajmí-no mé ta kjoa ra tíma ijndíi.

¹⁰Jè Aristarco ra taña títsajna'ya-jìn ndayá, tísíhixo'tá-no, kò tì'koa tísíhixo'tá-no jè Marcos ra ti xákjén ma Bernabé; nga ijyee asa ijchò jngo-no xajon a'ta 'tse Marcos; tsa 'kia nga kijchòjkon-no, nda chjǐbétjò. ¹¹Tì'koaá tísíhixo'tá-no Jesús ra tì'koaá Justo 'mì-te. Ta jǎà-nì 'ndsé kǐi ra xìta judío ra kò'sín nda ìnchisíxáko-na a'ta 'tse kjotéxoma-la Nainá, kò nda ìnchitsjá nga'ño-na. ¹²Jè chǐ'nda-la Cristo ra 'mì Epafras ra xìta xàngioo ma, tísíhixo'tá-te-no. Kji'tá nìchjin nga 'ño bítsa'ba ra a'ta tsajìòn-jìòn 'kia nga chja'ta-la Nainá. 'Koaá 'sín sǐjé nga ngi kixì kítsajna kǐ'tà kò ngi nda kjón-ní katasijin-no mé kjòn-ni ra mejèn-la Nainá ra a'ta tsajìòn. ¹³'An ndaa tǐbe kó'sín nga jè Epafras 'ño makájno-la ra a'ta tsajìòn kò makájnoó-te-la a'ta 'tse 'ndsé ra títsajna ya naxǐndá Laodicea kò ra títsajna ya naxǐndá Hierápolis. ¹⁴Tísíhixo'tá-no jè chjǐnexki ra 'mì Lucas ra 'ño tsjacha-jìn; kò jè Demas.

¹⁵Ra a'ta tsa'an tìhixo'tá-ná jǎà 'ndsé ra títsajna ya naxǐndá Laodicea. Kò tìhixo'ta-te-ná jè Ninfa kò nga'tsi xìta naxǐndá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-la. ¹⁶'Kia nga ijyee ya chjítá'yá ya ajin-la xàngioo jè xajon rakǐi, tǐkasén-la jǎà xìta naxǐndá-la

Cristo ra títsajna ya Laodicea mé nì nga tì'koa katakotá'yá-ni; ko jè xajon ra 'tse naxindá Laodicea tì'koaá chjítá'yá-te ra jiòn. ¹⁷Ko'tìn-la jè Arquipo: nda katasíhitjasòn jè xá ra kitsjà-la Cristo.

¹⁸'Koaá 'sín tísixó'tà-no 'an ra 'mì-na Pablo. Ndsá sabá tíbindá-na ñánda nga fehe'ta-ni xajon rakìi. Tikítsjen nga ndayá tíjna'ya. Nainá katasíchikon'tin-no. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-la xitá naxindá-la Cristo ra títsajna ya Tesalónica

Kó'sín jè Pablo síhixo'ta xitá naxindá Tesalónica

1 ¹Jìon ra xitá naxindá-la Nainá ra títsajna ya Tesalónica, jìon ra chja'nda-no Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, 'koaá 'sín nìhixo'ta-lajin 'an Pablo kò Silvano kò Timoteo. Nainá katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

²Kji'tá nichjin, 'koaá 'sín 'mì-lajin Nainá ra a'ta tsajìon nga tse kjonda kata'se-la ra jè nga níki'tsjen-yá-lajin 'kia nga nakjoá'ta-lajin Nainá. ³Kò bítsjen ki'tá-najin 'kia nga bitsa'ba-lajin Nainá jñà xá ra inchi'nià koni 'sín nga makjiín-no, kò kó'sín nga kjonda 'tse xitá inchinichjeén jè kjotsjacha ra tjín-no, kò kó'sín nga inchichíkjoajin-no kjohi'in ra inchibato ta ngatjì-la nga jè chiñá-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. ⁴Jìon ndí 'ndsé ra Nainá tsjake-no. 'Ya-nájin nga jè Nainá xá tsjahíjin-najìon nga naxindá-la tsò-no. ⁵Nga 'kia nga tsi'kènajmíya-lajin jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, mì tsa ta 'én tsajin ra inakjoá-jin, ngi koo' nga'nó-la Nainá kò ngi koo' Inìma Tsje-la Nainá kò ngi tjíngoó takòn-jin nga inakjoá-jin. Koni 'sín ijye nda tjíjin-najìon 'kia nga ya tsikitsajnakò-lajin, kjonda tsajìon-nó ra tsakjàtsji-jin.

⁶'Koaá 'sín ichjingí jìon koni 'sín nga ki'nià-jin kò ichjingí-te-la jè Na'ín-ná. Nì'sín takó tse kjohi'in inikjioón, tanga ngi koo' kjotsja ra tsjá jè Inìma Tsje-la Nainá nga ichjíbé jìon jè 'én-la. ⁷'Koaá ma-ni nga skanda jngoó xkòsòn tsikijna-la jìon jñà xitá ra makjiín-la 'én-la Nainá ya Macedonia kò

Acaya. ⁸Nda kjo'tsiā kjòn-ni ra a'ta tsajìòn, jè 'én-la Nainá 'ñó nda tímabìsòn; mì tsa ta ya Macedonia kò Acaya; nga tíjngo i'nde nga tina'yá-la koni 'sín nga makjiín-najìòn ra a'ta 'tse Cristo; skanda mí tì machjeén-ni nga jin 'kénajmí-lajin kó'sín nga tíhijyo jìòn. ⁹Nda tíjñá-ni xita 'benajmí kó'sín nga nda inisin-nájin 'kia nga ijchòjchòn-lajin, kò kó'sín nga jahatjìyaá-najìòn nga kijmio jñà ra ta nainá xkósòn nga tsáfa'ta-la jè ra ngi jè sabà Nainá ra tíjnakon, kò 'ndi-ni, yaá mangí'ta-la, ¹⁰kò nga chiñá-la jìòn jè I'ndí-la Nainá ra ngajmi kjinchrabà-ni, jè ra tíjè-ni Jesús ra jaáya-ilá ya ajin-la mi'ken, jè ra ma-la siikatojin-ná jè kjohi'in ra 'sa nchrabá ra tjiko kjoiti-la Nainá.

Kó'sín isíxá ra a'ta 'tse Nainá jè Pablo ya naxindá Tesalónica

2 ¹Jìòn 'ndsé kò ndí tichjeé, ndaá tjíjin-no, nga mì tsa ta kjotjò-jin koni 'sín nga ijchòjchòn-lajin. ²Nga ni'sín takó tse kjohi'in tsatojin ítjòn-jin ya naxindá Filipos nga kiichjajno kiichja'ta-najin xita, koni 'sín ijye tjíjin-najìòn; tanga jè Nainá kitsjà nga'ñó-najin nga 'ñó tsi'kè-lajin takòn-jin nga tsangi 'kénajmí-lajin jè 'én xitse-la Nainá ra nda tsò, ni'sín 'ñó kjin ma-ni jñà xita ra kondra tsikitsajna-najin. ³Jè 'én ra tsi'kénajmíya-jin mì tsa a'ta 'tse kjoa'cho inchrabà-ni, kò mì tsa 'cho tjín kjobítsjen-najin 'kia nga kó'sín tsi'kénajmíya-jin kò mì tsa jè mejèn-najin nga ta xita kíndocha-lajin. ⁴Nga jè sabà Nainá kiskó'ta-najin kò 'koaá 'sín ma-ni nga jin tsaká'ta takòn-najin kò isingatsja-najin jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jin ma kinákjoaya-najin. Mì tsa jè fatsji-jin nga jñà xita nda katasasén-la kjoa ra 'nià-jin; jè-ní ra mejèn-najin nga jè Nainá nda katasasén-la; nga jè-ní ra ma-la kjó'ta kó'sín nga tíjna jè inìma-ná. ⁵Koni 'sín ijye tjíjin-najìòn, mì tsa jngo 'én ra nda tsò kinichjeén-lajin koni tsa tjín ra mejèn-najin ra a'ta tsajìòn kò mì tsa kó'sín tjín takòn-jin nga ton kináchrjejno-lajin. Kò jñà kjoa kii Nainá nda tíbe. ⁶Kò mì tsa jè fatsji-jin nga jìòn kò ra kj'íí xita 'nga katasíkítsajna-najin. Koni ra jin tsikíxáya-najin jè Cristo, kjomá-la tsa tsikinè-lajin jè kjotéxoma ra tjín-najin. Tanga majin. ⁷Ta isaá jnchro nda kijchatjò-lajin koni 'sín 'sín jngo ndí chjoón ra nda síjchá i'ndí-la nga sisin kjón-ní síkonda. ⁸Batóó 'ñó kjotse jè kjotsjacha-najin ra a'ta tsajìòn. Mì tsa ta

jè tsja ki'se-najin nga tsi'kì-lajin 'én xit̄se-là Nainá ra nda tsò. Tì'koaá 'ñó kjotsja-te-najin nga tsisìko'ta-lajin ta ngat̄jì-là ta batoó 'ñó kjotsjacha-lajin. ⁹ Jìòn 'ndsé kò tichjeé ndaá t̄j̄jin-no, kó'sín nga inìkì'on-jin ijo-najin nga iníxá-jin. Nga kò nìchjin kò nìt̄jen iníxá-jin, nga majin-najin nga jìòn kòhi'in-no mé ra ichija'ta-najin 'kia nga tsi'kènajmíya-lajin jè 'én xit̄se ra nda tsò a'ta 'tse Nainá.

¹⁰ Jìòn ndaá kijcha, kò tì'koaá jè Nainá ndaá be-te, kó'sín nga tsje iníjchá-jin ijo-najin kò nga kixíí tsikitsajna-jin, kò mì tsa mé jé tsakjatsji-jin ya ajin tsajìòn ra makjìín-no 'én-là Nainá. ¹¹ Ndaá t̄j̄jin-te-no nga inije takòn-lajin kò ki'tsi nga'ñó-lajin nga jngó jngó-no ra jìòn, koni 'sín 'sín jngo na'in nga s̄jetakòn i'ndí-là. ¹² Kò 'koaá 'sín tsikinè-lajin nga kò'sín t̄j̄chá ijo-no koni 'sín nga machjeén-là jè Nainá ra kiichja-no, mé-ni nga ya k̄itsajin-la x̄ita-là ra ijye jè t̄ibatéxoma-là, kò nga k̄itsajin-te jè kjoajeya-là.

¹³ 'Koaá ma-ni nga k̄jì'tá nìchjin nga kò'sín 'mì-lajin jè Nainá, nga tse k̄jonda kata'se-là ra jè ta ngat̄jì-là 'kia nga ina'yá jìòn jè 'én-là Nainá ra jin tsi'kènajmíya-lajin, mì tsa 'én 'tse x̄ita ki'nià jìòn; 'koaá 'sín ichjìbé jìòn koni ra ngi 'én-là Nainá; kò kixíí kjoa ngi 'én-là Nainá kiti-ní, ijyeé t̄í'ya-là ra a'ta tsajìòn ra makjìín-no a'ta 'tse jè 'én rak̄ì. ¹⁴ Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'kia nga kò'sín t̄j̄nà-ni x̄ita nax̄indá tsajìòn kitsjà-no k̄johi'in, 'koaá t̄i'sín k̄jomà'tin jìòn koni 'sín k̄jomà j̄nà x̄ita nax̄indá-là Nainá 'tse Cristo Jesús ra t̄j̄tsajna ya Judea, nga t̄j̄nà-ni x̄ita nax̄indá-là ra x̄ita judío kitsjà-là k̄johi'in. ¹⁵ Nga x̄ita judío ra isì'ken jè Jesús ra t̄jna ít̄jòn-ná, kò t̄j̄nà-ni x̄ita jchínga-là ra isì'ken j̄nà x̄ita ra kiichja ngajo-là Nainá k̄jotseé; kò ra jin-jin tsachrjekàjin-najin ya nax̄indá-là; kò mì k̄i sasén-là Nainá kjoa ra 'sín x̄ita k̄ì; kò ngi ta kondraá fi ijye-là ta mé kjoa ra 'sín j̄nà x̄ita, ¹⁶ kò mì k̄i tsj'nde 'kia nga jin 'benajmíya-lajin j̄nà ra mì tsa x̄ita judío mé-ni nga t̄i'koaá k̄it̄jòjin-te-ni k̄johi'in. Koni 'sín ijye inchis̄kato ch̄iba-là x̄ita k̄ì j̄nà jè ra inchi'sín, 'koaá 'sín tse k̄johi'in tsjá-te-là Nainá.

**Kó'sín jè Pablo 'ñó mejèn-là nga ijkon j̄nà x̄ita
nax̄indá-là Cristo 'tse Tesalónica**

¹⁷ Tanga jìòn 'ndsé kò tichjeé, 'kia nga ijye k̄jin nìchjin tsato nga tsijmieé xàngieé, n̄i'sín mì k̄i t̄i ya kiskàjin-ná,

kiníkítsjen ki'tá-lajin. Kò 'ńó kjomejèn-najin nga tsangì ítsíjen-lajin. ¹⁸Batoó kjomejèn tsangì kiti-jin. Ma kjòn-ni ra 'an, ra 'mì-na Pablo, india tì ijan mejèn-na kijiàa; tanga jé xita-níí tsatéchjà-na. ¹⁹Nga jé inchichiñá-lajin nga kixi títsajna jìòn 'kia nga k'íí india-ni Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná; nga a'ta tsajìon-nájìon nga tsja 'se-najin, kò nga nda kítjongi-jin ya ngixkon Na'ín-ná. ²⁰Kò tì'koaá a'ta tsajìon-nájìon nga nda níkítsajna-jin ijo-najin kò ngatjì tsajìon-nó nga tsja tìjn-najin.

Kó'sín nga inikasén jè Timoteo ya naxindá Tesalónica

3 ¹'Kia nga mì kì tì ichikjoa-isa-najin nga mejèn-najin jcha-jin kó'sín nga títsahijyo jìòn, 'kiaá iníkítsjen-jin nga tsì'kìn-lajin xàngi-jin: “Ndaá-la 'se tsa sikasén jè 'ndsé Timoteo kò ra jién ì kítsahijyee ì Atenas.” ²'Koaá ma-ni nga ta jè inikasén-jin jè 'ndsé Timoteo, jè chi'nda-la Nainá ra bakón-ya-te 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo, mé-ni nga jè katatsjá nga'ńó-isa-no kò katasíje ikon-no kó'sín nga isa nda kòkjiín-isa-no, ³mé-ni nga nijngo ra sikhinda a'ta 'tse kjohi'in kì. Nga jìòn, ijyee tjjin-no nga xá 'koaá 'sín tìjnè-la nga kama'tieén. ⁴'Kia nga tì'sa ya tsikítsajnakò-lajin tì'kiaá kòtsi'kìn-lajin, nga tìjnè-la nga kotjín kjohi'in kotojieén; kò inchi'ya-nájìon 'ndì-nì nga ijyee kò'sín tíma. ⁵'Koaá ma-ni, 'kia nga jè inìma-na mì kì tì ichikjoa-isa-la, chaán ísikásén jè Timoteo mé-ni nga skonangiya-ni kó'sín títsajna jìòn a'ta 'tse kjoa ra makjiín-no; ta ngatjì-la 'ńó kjókájno-na ra a'ta tsajìon, tsa tikjiá jè xita-níí skoó'ta-no nga ya skajìon ra kjoa 'tse jé, kò jè xá ra ki'nià-jin ra a'ta tsajìon, ta kjetjò ya jchija.

⁶'Ndì 'ndì 'kia nga ijye tsáfa-ni jè Timoteo nga ikatsíjen-najìon; ijyee 'jiikó-najin 'én ra nda tsò ra a'ta tsajìon, a'ta 'tse kjoa ra makjiín-najìon kò a'ta 'tse kjotsjacha ra tìjn-najìon. Kò 'koaá 'sín kitsò-te-najin nga 'ńó nda bítsjen-najìon ra a'ta tsajin, nga 'ńó mejèn-te-najìon nga jcha-nájìn koni 'sín nga tì'koaá 'ńó mejèn-najin nga skajieén. ⁷'Koaá ma-ni jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjee, nga nì'sín takó tse kjoa inchibatojin-jin kò tse kjohi'in inchinikjiín-jin, tanga 'kia nga ina'yá-jin nga kixíí títsajna jìòn koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Cristo, 'ńó kjó'ńó-ni takòn-jin. ⁸'Kia nga na'yá-jin nga kixíí títsajna a'ta 'tse Na'ín-ná, ijyee 'nchán kjon ki'se-la inìma-najin. ⁹¿Kó'sín koma 'kín-lajin Nainá nga tse kjonda

kata'se-la ra jè, nga t̃a tse kjotsja t̃sakó-najin ra a'ta tsajion?
 10 Kò nichjin kò nitjeén inchinakjoá'ta-lajin Nainá mé-ni nga
 katatsjá'nde-ni nga ma kohítsijen-lajin nga 'kénajmíya-isa-lajin
 kjoa ra chija'ta-isa-no nga jcha koni 'sín nga ijye makjiín-no.

Kjoa bitsa'ba-la Pablo

11 Tsa jè sabà Nainá ra Na'in 'mì-lá kò jè Jesucristo ra
 t̃jna ítjòn-ná, katabasiko-najin nga ma kongítsijen-lajin
 skanda nãnda nga titsajna jion. 12 Jè Na'in-ná nda
 katasíkja'sen-jin-isa kjotsjacha ya ajin inima-no mé-ni nga
 tsjacha 'sian-no jion xàngioo nga jngó jngó-no kò nga'tsi xita
 ra kj'íi, koni 'sín nga tsjacha-lajin. 13 Kò'sín 'nó katatsjá-la
 nga'nó inima-no, mé-ni nga tsje titsajna-no kò nimé jé
 katasakó ra a'ta tsajion ya ngixkon Nainá ra Na'in 'mì-lá jè
 nichjin 'kia nga kj'íi india-ni jè Jesús ra t̃jna ítjòn-ná nga
 kjihitako nga'tsi ra a'ta 'tse chja-ni.

Kjoa ra sasén-la Nainá

4 1 Jion ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín tsakóya-lajin
 nga kò'sín sijchá ijo-no koni 'sín nga jè Nainá sasén-la.
 Kò kixíi kjoa, ijyeé kò'sín inchi'nià jion. Tanga 'ndi-ni 'koaá
 'sín bitsa'ba-lajin kò níjé-lajin a'ta 'tse Jesús ra t̃jna ítjòn-ná,
 nga kò'sín 't̃i nga'nó-isa-la ijo-no, nga nichjin nchijon isa nda
 kitsajna.

2 Ijyeé 'ya-nájiòn kó'sín t̃jín kjohixi ra tsi'kénajmí-lajin ra ya
 inchrabà-ni a'ta 'tse Jesús ra t̃jna ítjòn-ná. 3 Jè ra mejèn-la
 Nainá, jé-ní nga ngi tsjeé t̃jíchá ijo-no, nga k̃i kjoachijngi
 'nià. 4 Nga jngó jngó-najion katamaá-no kó'sín nga sikindaa
 ijo-no nga tsje kitsajna, kò nga jchaxkón ijo-no. 5 K̃i bi'nde
 jion nga jñà síkijne-no jñà kjoa'cho ra síjé ijo-no, koni 'sín
 'sín jñà xita isà'nde ra mì k̃i be Nainá. 6 Jion ra 'ndsè chibà
 a'ta 'tse Cristo, k̃i jñà kjoa k̃i kajion mé-ni nga mì xàngioo
 jchaton-no nga kíndocha-la. Nga jè Na'in-ná 'nó tse kjohi'in
 tsjá-la jñà xita ra kò'sín 'siin, koni 'sín nga ijye kò'sín
 tsi'kìn-lajin kò t̃jen iníkjí'nchré-lajin. 7 Nga jè Nainá mì tsa k̃i
 xá kiichja-ná nga kot̃jín kjoa'cho ra kitsajieén, jé-ní nga tsje
 kohíkeé kjobinachon-ná. 8 'Koaá 'sín ma-ni, jè ra kochrjengi
 kjobitsjen k̃i, mì tsa xita-jin ra t̃bachrjengi; jè sabá Nainá ra
 t̃bachrjengi, nga jé-ní ra tsjá-ná Inima Tsje-la.

⁹Ra a'ta 'tse nga kó'sín tsjacha 'sioon xàngioo, mì kì machjeén nga xajon ki'tá-no. Nga jè sabá Nainá ijye nda tsakón-ya-no kó'sín tsjacha 'sioon xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁰Ijyeé ko'sín inchi'nià jìòn, 'kia nga tsjacha jìòn jñà nga'tsì 'ndsé ko tichjeé ra títajna ya nangi Macedonia; tanga 'koaá 'sín tíbítsá'ba-no nga isa 'ñó tsjacha-isa 'tiaàn xàngioo nga nìchjin nchijòn. ¹¹Ko'sín 'ñó tinè-la ijo-no nga 'nchán títajna; kì kjoa-la xàngioo chaájion; ko'sín tixá koni tjin xá ra ma-no, koni 'sín nga ijye tsi'kìn-lajin nga'tsì kjoa kù, ¹²mé-ni nga nda skexkón-no jñà xita ra mì kì makjiín-la 'én-la Nainá. Ko nì mé ra katasijchija'ta-no ra jìòn.

'Kia nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná Jesucristo

¹³Jìòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, mején-najin nga nda katasijin-najìòn mé ra ma'tin jñà ndí xita ra ijye 'ken, mé-ni nga mì ba kata'se-najìòn koni 'sín nga ma'tin jñà xita ra nímé inchikoñá-la. ¹⁴Koni 'sín nga makjiín-ná nga jè Jesús 'ken-ní ko nga jaáya-ila, 'koaá tì'sín makjiín-ná nga jè Nainá siikjaáya-ila jñà xita ra ijye 'ken, ra kjokjiín-la a'ta 'tse Jesús.

¹⁵Nga 'koaá 'sín 'mì-lajin koni 'sín ijye asa kitsò Na'ín-ná, nga jién ra títajnakon isee i a'ta nangi 'kia nga kj'íí india-ni ra jè, mì tsa tjen kongí ítjòn-lá jñà ra ijye 'ken. ¹⁶Nga jè sabá Na'ín-ná kjinchrabàjen-ni ya ngajmi nga 'ñó kiná'ya jta-la nga tsjá kjohixi, ko nga 'ñó kichja ikjali ítjòn, ko nga 'ñó ski'ndá chrjoo; ko akjòn kitjo i'nde ítjòn-ni jñà xita-la Cristo ra ijye 'ken. ¹⁷Akjòn jién, ra títajnakon isee, yaá taña tjámitjen-keé nga kjieén ya ajin ifi, mé-ni nga ya skajieén jè Na'ín-ná ya ajin isén; ko 'koaá 'sín ya kitsajna-keé jè Na'ín-ná skanda ta mé nìchjin-nioo. ¹⁸Kíí machjeén-ni nga ko'sín 'ñó tijetakòn xàngioo nga jngó jngó-no nga tinákjoa-la jñà 'én kù.

Títajna nda 'kia nga kj'íí india-ni Na'ín-ná Jesucristo

5 ¹Tanga jìòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, mì kì tsa machjeén tsa xajon kí'ta-lajin, nga mé nìchjin kjòn-ni ko mé sá kjòn-ni nga kj'íí jè Na'ín-ná. ²Nga ijyeé nda tjíjin-najìòn, nga 'kiaá kj'íí Na'ín-ná 'kia nga mì yá ra inchikoñá-la koni 'sín nga 'kia nga ta nditoón 'fiì jngo chijé 'kia nga nìtjen. ³'Kia nga kitso jñà xita: “'Ñó tjin kjoa'nchán, ko nímé kjoa ra tjin”, ta nditoón kjinchrabàne kjojkón nga kjehesòn, koni 'sín ma jngo

ndí chjoón ra i'ndí tjíhi'ma-la, nga ta nditoón mahajò indsi'ba. Ko niyá ra ma kotojin kjo_xkón ki. ⁴Tanga jiòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, mì tsa kjoa jñò titsajnajion ra jiòn. 'Koaá ma-ni, mì kì tjinè-la nga jè nichjin 'tse Na'ín-ná ko'sín ta nditon kj'íí kanè-najìon koni 'sín 'fii jngo chijé. ⁵Nga nga'tsi-najìon, isen-ní ñánda nga titsajna jiòn, ko nichjin-ní. Mì tsa nitjen-jìn, ko mì tsa ajin jñò-jìn. ⁶'Koaá ma-ni nga mì kì machjeén nga ko'sín tsjáfé jiòn koni jñà xita ra i'ka. Machjeén-ní nga kitsakeén ra jién ko nda 'se ki'ta takén. ⁷Nga jñà ra fafe, 'kiaá nitjen nga fafe; ko jñà ra ma'chi, 'kiaá nitjen nga ma'chi. ⁸Tanga jién ra isen ñánda nga titsahijyeé, machjeén-ní nga nda kata'se ki'ta takén, ko jñà kjoa makjiín-ná ko jè kjoatsjacha ra tjin-ná, 'koaá 'sín ya katjajtsa inìma-ná koni 'sín chíchàn nga bájtsa ya asòn inìma-la chrjaba tája ra 'mì coraza. Tsa ko'sín ngi tji_jngo takén nga inchichiñá-lá jè nichjin 'kia nga kítjokajieén kjohi'in 'tse jé-ná, jè-ní ra kosiko-ná koni 'sín nga basiko casco ra bí'a sko chíchàn. ⁹Nga jè Nainá mì tsa ki xá jahíjin-ná nga kjohi'in tsjá-ná; jé-ní nga a'ta 'tse Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná komaá kítjokajieén kjohi'in a'ta 'tse jé-ná. ¹⁰Nga jé Jesucristo 'ken ngajo-ná mé-ni nga ni'sín ijye 'keén, o ra titsakon-ná 'kia nga jè ra kj'íí india-ni, yaá kitsajna_{keé}. ¹¹'Koaá ma-ni, ko'sín tjetakòn xàngioo nga jngó jngó-no ko nda 'ti nga'ño-la koni 'sín nga ijye inchi'nià.

Kjoa ra machjeén nga 'sijn jñà ra xita-la Nainá 'mì

¹²Jiòn ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, 'koaá 'sín bitsa'ba-lajin nga ko'sín nda jchaxkón jiòn jñà ra ki xá tjin-la nga ijncha ítjòn-no ya ajin naxindá-la Nainá, ra tjen bíyachiya-no ñáa kjoa ra 'cho tjin. ¹³Nda jchaxkón jiòn ti'koa 'ño tsjacha 'tiaàn jñà xita ki, ta ngatji-la jñà xá ra 'sín. Ko'sín 'nchán titsajnakoo xàngioo nga jngó jngó-no. ¹⁴Jiòn 'ndsé ko tichjeé, 'koaá ti'sín bitsa'ba-lajin, nga 'ño tinákjoakoo jñà ra ta jyò tji_sajna nga mì mé xá inchi'sín, ti'ño jiòn ikon jñà ra inda tjin kjobítsjen-la, tisikoo jñà ra inda tjin inìma-la, katchí_kjoajin-ko-no ko nga'tsi jñà xita ki.

¹⁵Tikindaa xàngioo nga mì ti yá ra ko'sín si_jndà-ni tsa 'kia yá ra 'cho si_ko; ta isaá jnchro jè tjatsjio ki'ta nga nda sikoo xita xàngioo ko ta yá xita-isa-nioo.

¹⁶Kji'tá nìchjin nga tsja 'tè-la inìma-no. ¹⁷Titsa'ba ki'ta-la Nainá. ¹⁸'Tì-la kjonda Nainá nì'sín ta mé kjoa ra koma'tion, nga 'koaá 'sín mejèn-là ra jè ra a'ta tsajìon ra makjiín-no a'ta 'tse Cristo Jesús.

¹⁹Kì jìon batechjà-la xá ra 'sín Inìma Tsje-là Nainá. ²⁰Kì nachrjengio 'én-là jǎa ra síchjeén Nainá nga chja ngajo-là. ²¹Nda kjón chjí'ta ítjòn nga'tsì 'én. Jǎa tìchjeén jǎa ra nda tǐjín, ²²kò tìnáchrjengio nga'tsì ra 'cho tǐjín.

²³Jè Nainá ra tsjá kjo'nchán, nda kjón katasítsje-najìon; nda kjón-ní katasíkinda jè inìma tsje-no, kò kóho'ki ijo-no mé-ni nga nímé jé 'se-no kò nímé ra ma kochrjengi-no 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná. ²⁴Nga jè Nainá ra xá kiichja-no síhitjasòn ijye-ní nga'tsì 'én ra chja, kò 'koaá 'sín síhitjasòn.

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo xítà 'ndsé

²⁵'Ndsé kò tichjeé, tǐ'koa 'nó titsa'batjì-nájin.

²⁶Ngi koo inìma-no tìkjáya-la nga'tsì xàngioo.

²⁷'Koaá 'sín tǐbì'tín-no nga 'tì-la 'én-no Na'ín-ná nga chitá'yá-no xajon rakìi ya ajin-là nga'tsì xítà xàngieé.

²⁸Kò'sín katatsjá-no kjonda-là jè Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la xità naxindá-la Cristo ra títsajna ya Tesalónica

Kó'sín nga síhixo'ta Pablo jñà xità naxindá Tesalónica

1 ¹Jìon xità naxindá-la Nainá ra titsajna ya Tesalónica, jìon ra chja'nda-no Nainá ra Na'ín-ná kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, 'koaá 'sín nìhixo'ta-lajin 'an Pablo, Silvano kò Timoteo. ²Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kjoanda ra 'bí-lá Nainá kò ra níjé-isa-lá

³Machjeén-ní nga nichjin nchijòn ko'kín-lajin Nainá ra a'ta tsajìon-jìon ndí 'ndsé kò tichjeé nga tse kjonda kata'se-la ra jè, nga 'koaá 'sín tjínè-la nga 'sian-jin, ta ngatjì-la nga nichjin nchijón-ní isa nda inchimakjiín-isa-najìon ra a'ta 'tse Cristo, kò tímatseé-isa kjotsjacha ra tjín-no kò xàngioo nga jngó jngó-no. ⁴'Koaá ma-ni nga 'ñó matsja-najin ra a'ta tsajìon-jìon, kò 'bènajmí-lajin naxindá-la Nainá ra kj'íí i'nde títsajna nga 'ñó nda makjiín-najìon kò 'ñó nda chíkjoajin-najìon 'kia nga ta mé kjoa ra kajion koni 'kia nga mahatjingi-no xità kò nga kajion kjohi'in. ⁵Ta nga'tsì kjoa kìi, yaá 'ya-la nga jè Nainá ndaá ma-la bíndajín, kò 'koaá 'sín tsò-no nga bakén-la nga ya kítsajnajin-la jñà xità ra jè tíbatéxoma-la, kò 'koaá 'sín ma-ni nga kjohi'in inchinikjioón.

⁶Nainá, kjoa kixíí ra 'sín nga tsjáhi'in ngajo-ila jñà xità ra tsjá-no kjohi'in. ⁷Kò jìon ra inchinikjioón kjohi'in, sìkítsahijyo 'nchán-no kò tí'koaá sìkítsahijyo 'nchán-te-najin 'kia nga jè Jesús ra tíjna ítjòn-ná, tjen-jin ní'f-jnga nga

kjinchrabàjen-ni ján ngajmi, kò kjihijtakò jñà ìkjali-là ra tse nga'nó tjin-là. ⁸Kíí xá kj'íí-ni mé-ni nga tsjá-là kjohi'in jñà xitá ra mì kì bexkón Nainá, kò tì'koaá mì kì ma-là síhitjasòn koni 'sín tsò 'én xitse 'tse Jesucristo ra títina ítjòn-ná. ⁹Jñà xitá kù, kj'ítá nichjin sìikjiín kjohi'in ra 'kì-là skanda ta kjiá-nioo, kò kjiín kítsajna nándá nga jè Nalín-ná títina kò níkjíá ske jè kjoajeya-là ra tse nga'nó tjin-là. ¹⁰'Koaá 'sín koma jè nichjin nga kj'íí india-ni jè Nalín-ná, nga jchaxkón-là kò nga jeya kíjna a'ta 'tse nga'tsì xitá-là ra makjiín-là; yaá kojngokò-te jìòn ta ngatjì-là nga kjokjiín-no jñà 'én ra tsì'kènjámí-lajin.

¹¹'Koaá ma-ni nga kj'ítá nichjin bitsa'batjì-lajin, mé-ni nga jè Nainá kò'sín katatsò nga bakèn kitií-najìòn koni 'sín nga xá kiichja-no. 'Koaá 'sín síjé-là nga ngi koó nga'nó-là nga katabasikò-no mé-ni nga nda kitjasòn-no nga'tsì kjonda kò nga'tsì xá ra mejèn-no nga 'siaan, koni 'sín nga síchiya-no jè kjoa ra makjiín-no, ¹²mé-ni nga a'ta tsajìòn jeya kíjna-ni jè Jesucristo ra títina ítjòn-ná, kò tì'koaá jìòn jeya kítsajna ra a'ta 'tse, koni 'sín nga tjin kjonda-là jè ra Nainá-ná ma kò jè Jesucristo ra títina ítjòn-ná.

'Kia nga jcha-là kó'sín nga 'nó 'cho 'sìin xitá ra ngi jé báhijtakò

2 ¹Jè xajon ra kindá-no 'ndì 'ndì-nì jè-ní 'kia nga kj'íí Jesucristo ra títina ítjòn-ná kò 'kia nga kíixkóya-ná nga ya kítsajna ké. 'Koaá 'sín síjé-no, 'ndsé kò tichjeé, ²kì tà chjàn taxkì nikaatjìya-la kjobítsjen-no, kò kì tà chjàn skon-la, tsa yá ra kò'sín kítso-no nga 'koaá 'sín ijye kinakjoáya-jin, kò nga jngoó 'én kì'tsì-jin kò nga jngoó xajon inikasén-jin nándá nga tsò nga ijyeé 'ji india-ni Nalín-ná. ³Kì bì'nde yá ra taxkì skoóndacha-no; nga skanda 'kiaá kj'íí jè Nalín-ná 'kia nga kijchò nichjin nga 'nó kondra kítsajna-là Nainá xitá; kò kòtsijen jngo xitá ra 'nó 'cho 'sín ra xá kò'sín ijye tjinè-là nga sìikjiín kjohi'in skanda ta kjiá-nioo. ⁴Kò jè xitá rakì, 'nó kondra kíjna-là nga'tsì ra Nainá tsò-là xitá kò ta mé-isa-nioo ra jñà xitá bexkón; kò 'koaá 'sín kítso nga jè títina ítjòn. Kò skanda kijchò katéxoma-nì ya ingo ítjòn-là Nainá nga kò'sín kítso nga jè sabá Nainá.

⁵¿A mí bítsjen-no nga 'koaá 'sín kíxian-no 'kia nga ya tsakátijnako-no? ⁶Ijyeé 'ya-nájiòn 'ndì-nì mé ra tibatéchjà-là

jè xita 'cho rakì; nga ki, 'kia kjón tjinè-la nga kj'íí, 'kia nga kijchò chiba-la. ⁷Nga jè nga'ño-la kjoa'cho, ijyee tísixá'ma, tanga tjin jngo ra tibatéchjà-la, kò ta jè chija nga tjáhixìn, ⁸kò 'kiaá kotsíjen jè xita 'cho rakì; akjòn jè Jesús ra títina ítjòn, ta ma ta jé jtà ra kitjo-ni tsa'ba tsjá-la kjohi'in skanda ta kjía-nioo; kò jè nga'ño ra tjen-kò kjoajeya-la Jesús 'kia nga kj'íí india-ni, kjoahíxìn tsje-la nga'ño ra tjin-la xita 'cho ra kií. ⁹Jè xita 'cho rakì, 'kia nga kj'íí, jé nga'ño-la xita-níí tjen-kò. Kjin skoya kjojkón kokòn ra mì tsa kixi kjoa. ¹⁰Kò kjin ndiyá-la kjoa'cho sìhcheén nga skoóndacha-la jñà ra ijye kò'sín tjinè-la nga kjohi'in kòkò-la. Ta ngatjì-la nga mì kì tsjake ra kjoakixi ra ma kochrjekàjin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la. ¹¹'Koaá ma-ni nga jè Nainá sìikasén jngo-la nga'ño ra kiíndisokò mé-ni nga katamakjiín-la jè ra kjoandiso, ¹²kò nga ya katakanè jé-la nga'tsi jñà ra mì kì makjiín-la ra kjoakixi, nga ta isaá jnchro kjoa'cho sísin-la.

Jñà ra xá itjahájin-ni nga kitjokajin kjohi'in

¹³Jìòn 'ndsé kò tichjeé ra 'ño tsjake-no Na'ín-ná, nichjin nchijón-ní nga tjinè-najin nga kò'sín 'kín-lajin Nainá ra a'ta tsajiòn nga tse kjonda kata'se-la ra jè, ta ngatjì-la nga jè, xá 'koaá 'sín ijye tsjahíjin-no skanda ti'sa tjà'tsin-la kjoa. Kíí xá tsjahíjin-no nga ma kítjokajin kjohi'in 'tse jé-no. Kò 'kia nga jè Inima Tsje-la Nainá tísitsje-no, kò 'kia nga nda makjiín-no ra kjoakixi, 'koaá 'sín ma-ni nga ma kítjokajin kjohi'in. ¹⁴Kíí xá-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo ra jin tsi'kènajmíya-lajin nga kò'sín kiichja-najiòn Nainá, mé-ni nga ti'koaá kijchòtjingi-la kjoajeya-la Jesucristo ra títina ítjòn-ná.

¹⁵'Koaá ma-ni ndí 'ndsé kò tichjeé, kò'sín kixi titsajna jìòn koni 'sín nga makjiín-no, kò kì jmitákon jìòn koni 'sín tjin kjoakixi-la Cristo ra tsakon-ya-lajin, a jñá-ní 'én ra jin kotsi'kìn sabà-lajin, o ra jñá-ní ra jí'ta xajon ra inikasén-lajin. ¹⁶Jè sabà Jesucristo ra títina ítjòn-ná kò jè Nainá ra Na'in 'mí-lá, ra 'ño kjotsjake-ná kò ra síjetakón-ná skanda ta mé nichjin-ni, kò ra tsjá-ná jngo kjoanda ra chiá-lá ra ta kjotjò 'tse, ¹⁷jè katatsjá nga'ño-la inima-no kò katasíkixiyanda-no nga ma 'siaan nga'tsi kjoa ra nda tjin kò kinákjoaa nga'tsi 'én ra nda tsò.

Jè 'én-là Nainá jeya katijna

3 ¹Ra fehe'ta-ni, jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, tìtsa'batjì-nájìn mé-ni nga jè 'én-là Nainá ndìton katamabísòn-ni, tì'koaá nda kata'yaxkón koni 'sín kjomà ya a'ta tsajìòn. ²Tì'koaá tìtsa'batjì-nájìn mé-ni nga jè Nà'ín-ná katabasìkò-najìn nga mì jǎà xitá 'cho ra mì kì nda tǐjín kjobítsjen-là sketon-najìn; nga mì tsa ta nga'tsi xitá makjǐín-là. ³Tanga jè Nà'ín-ná síhitjasòn ki'tá-ní koni 'sín nga tsò ra jè, kò jé tsjá nga'ńó-najìòn nga kixì kìncha kò nga sǐkìnda-no ra a'ta 'tse xitá-ní. ⁴Koaá 'sín 'ńó tǐjín takòn-jìn ra a'ta 'tse Nà'ín-ná, nga 'koaá 'sín ijye inchi'nià jìòn kò 'koaá 'sín 'siaan-isa jìòn koni 'sín inchi'nià-lajìn. ⁵Jè Nà'ín-ná katasìkò-no nga kò'sín kata'se-no kjotsjacha koni 'sín tǐjín-là kjotsjacha Nainá; kò nga kò'sín katachìkjoako-no kjohi'in koni 'sín ichìkjoako-là Cristo.

Machjeén-ní nga sixé

⁶Jìòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, 'koaá 'sín bi'tin-lajìn a'ta 'tse Jesucristo ra tǐjna ítjòn-ná, nga kì ya níngàsòn-koo jǎà xitá 'ndsé kò tichjeé ra majìn-là sixá; jǎà ra mì tsa kò'sín inchi'sín koni 'sín tǐjín kjoakixì ra jìn tsakon-ya-lajìn. ⁷Jìòn, ijyeé nda tǐjìn-no kò'sín nga machjeén nga chǐngí-nájìn, nga mì tsa ta jyò tsikitsajna-jìn 'kia nga ya tsikitsajnakò-lajìn. ⁸Mì tsa ta tsichi kjotjò-jìn ra a'ta tsajìòn. 'Nó iníxá-jìn nga kò nichjìn kò nitjen inìkijtà-jìn ijo-najìn, mé-ni nga mì jìòn kjohi'in-no.

Jè xá ra ki'sin Pablo nga tsikínda ni'ya nikje

⁹Mì tsa tsò-ni kjoa nga mì kì tjí'nde-najin nga sijé-lajin tsajmì ra machjeén-najin; kíí kò'sín ki'nià-najin nga jngo xkòsòn tsikijna-lajin, mé-ni nga kò'sín 'siaan-te ra jìòn. ¹⁰'Kia nga ya tsikitsajnakò-lajin, skanda 'koaá 'sín tsiki'tin-lajin nga jè ra majin-la síxá, tí'koaá mì kì tjí'nde-la nga kokjen. ¹¹Nga 'koaá 'sín na'yá-jin ra a'ta tsajìòn, nga tjítsajnajin i'ka-najìòn ra mì tsa kixi tjíma; jè ra mì mé xá 'sín, nga ta yaá fajin fa'a ya ñánda nga mì tsa ya bako-la. ¹²Jñà xitá ra kò'sín inchi'sín, 'koaá 'sín bi'tin-jin kò 'bì-lajin 'én ra a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná, nga 'ñó katasíxá nga katabínè-la xá ijo-la mé-ni nga kò'sín koaàtsji'a-ni ijo-la.

¹³Kò ra jìòn-jìòn 'ndsé kò tichjeé, kì mì'on-no nga nihitjasòn kjoa ra nda tjióon. ¹⁴Tsa tjín i'ka ra mì kì 'nchréhijon koni 'sín tsò xajon ra inchinikasén-lajin, ti'ta xkòn yá-ní, kò kì tà chjàn ya níngàsòn-koo mé-ni nga katasabà-la. ¹⁵Tanga kì tà chjàn kondra mangí-la, ta isaá jnchro tiyachiya-la koni 'sín nga 'ndsé 'mì-la.

'Én ra síkjehe'ta-ni jè Pablo

¹⁶Kò jè sabá Na'ín-ná ra tsjá kjo'nchán, jè katatsjá ki'ta-no kjo'nchán ra ta mé kjoa-isa-ni. Jè Na'ín-ná nda katijnako-no nga'tsi-no.

¹⁷'An ra 'mì-na Pablo, ngi jè sabá ndsa tíbindá-na ñánda nga fehe'ta-ni xajon rakii nga tísixó'tà-no. 'Koaá 'sín 'ya-la xajon ra 'an sikáséén, 'koaá 'sín kjàn letra ra 'an bindáa. ¹⁸Kò'sín katatsjá-no kjonda-la Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pablo ra isìkasén-la jè Timoteo

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Timoteo

1 ¹ʼAn Pablo, tíbindá-la xajon rakìi, ʼan ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín kitsjà kjohixi Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in ko Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná nga inchihiñá-lá kjonda-la. ²Ngaji Timoteo, ra koni tsa i'ndí-na xin-la nga ʼan tsakon-yá nda-la koni 'sín makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-li kjonda, katamahimake-li, ko kata'se-la kjo'nchán ya ajin inìma-li.

Kó'sín síkondeé a'ta 'tse xita ra kj'íi kjobítsjen bakón-ya

³Koni 'sín tsikitsá'ba-la 'kia nga kia ya ján nangi Macedonia nga kixian-la, ya tíjni naxindá Éfeso mé-ni nga ji kichjákjaya-la xita ra kj'íi kjoa inchibakón-ya ya ajin naxindá-la Nainá. ⁴Ngaji Timoteo, 'koaá 'sín tinè-la jñà xita kii, kii jñà sísin-la kuendo jchínga ra mi tsa kixi kjoa, tí'koaá kii jñà sísin-la kjoa ra mi kii fehe'ta 'tse xita jchínga kjoatseeé. Kjoa kii, ni mé chjí-la. Tà síkjaán-kjo-ná. Mi kii basiko-ná nga makjiín-ná a'ta 'tse Cristo mé-ni nga kama síhitjasón-ná koni 'sín nga mejèn-la Nainá.

⁵Kjoa ra tíbiné-la, jé-ní nga kata'se-ná kjotsjacha. Tanga ítjòn machjeén nga tsje katijna inìma-ná ko tsje katijna kjobítsjen-ná ko ngi nda katakjiín-ná a'ta 'tse Cristo. 'Koaá 'sín kama-ni nga nda kotsjacheé xàngieé. ⁶Tanga tíjn i'ka xita ra tsincha'taxìn-la kjoa kii; ta xín ndiyá tíjmaya; ta kii sísin-la 'én ra nímé chjí-la. ⁷Mejèn-la maestro 'tse kjoatexoma-la Nainá kítsajna. Tanga jñà, nda mí kii

machiya-ilā 'én ra chja nga 'ñó chja nga tsò nga kixií kjoa 'én ra bakón-ya.

⁸Tjijin-ná nga jè kjotéxoma ra kitsjà Nainá ndaá tjín tsa kò'sín kochjeén koni 'sín mejèn-la Nainá. ⁹'Ya-ná nga jè kjotéxoma-la Nainá, mì tsa 'tse-jìn jñà xita ra nda 'sín. 'Tseé-ní xita ra mì kì 'nchréhijon kò ra mì kì síhitjasòn; 'tseé-ní xita ra mì kì bexkón Nainá kò ra bátsji-jé; 'tseé-ní xita ra mì kì tsje tjín kjobítsjen-la, ra tjé betákon jè kjoa tsje-la Nainá; ti'koaá 'tseé-ní xita ra sí'ken na'in-la kò na-la, kò nga'tsi ra xita sí'ken. ¹⁰Ti'koaá 'tse-ní jñà xita ra kjoachijngi 'sín, kò jñà xita 'xin ra ti xita 'xin xákjén fahijoko-ni, kò xita ra fikò chijé xákjén nga batína. Ti'koaá 'tse-ní jñà xita ndiso kò xita ra mì tsa 'én kixi chja, kò xita ra 'cho tjín kjoa ra 'sín ra kondra fi-la kjobítsjen ra nda tjín. ¹¹Koaá 'sín bakón-ya jè 'én nda ra jeya tjina a'ta 'tse Cristo ra kitsjà Nainá ra tse kjonda tíjnajin; kò 'aán isìngatsja-na mé-ni nga kichjàya.

Kjonda-la Nainá a'ta 'tse Pablo

¹²Tse kjonda kata'se-la Jesucristo ra tjina ítjòn-ná nga kitsjà-na nga'ñó ti'koa nda kijtsetákon-na nga 'an isìngatsja-na xá-la. ¹³Ni'sín 'kia nga ti'sa ítjòn, 'ñó 'cho kí'siaan, kichjàjnoó-la Nainá, kondraá tsakátijna-la, toón kítsee jñà xita-la. Tanga kjòhimateé-na Nainá. Nga kií kò'sín kí'sin-na nga kjè kì be kò kjè kì makjiín-na a'ta 'tse Cristo. ¹⁴Tanga jè kjotjò-la Na'in-ná isaá 'ñó tse kitsjà-na, ti'koa tsasikoó-na nga kjomà kjokjiín-na kò kitsjà-na kjotsjacha-la nga jè Cristo tíjnako.

¹⁵Jñà 'én kií, ngi 'én kixi-ní. Machjeén-ní nga kòkjiín ijye-la xita nga jè Jesucristo 'ji i isà'nde nga kochrjekàjin kjohi'in nga'tsi xita ra jé tjín-la. Tjina ítjòn kjòon ra 'an nga isa 'ñó 'cho kí'siaan tà nga'tsi xita. ¹⁶Tanga ni'sín 'ñó 'cho kí'siaan, jè Nainá ki'se-la kjòhimatekòn ra a'ta tsa'an. Jñà xita, 'kia nga ske kó'sín nga isiko-na Jesucristo nga 'ñó tjín-la kjojetakòn, ti'koaá kòkjiín-te-la a'ta 'tse Cristo nga 'se-la kjobinachon nita mé nichjin-nioo. ¹⁷Nainá 'nga katijna, kata'se-la kjoajeya nita mé nó kò nita mé nichjin-nioo. Nga jè tíbatéxoma ki'ta kò mì kì kjehe'tà nichjin-la nita kjiá-nioo, ti'koaá mì kì tsijen-ni nándà tjina, ngi tà jé tajngo-ni ra Nainá. Kò'sín katama.

¹⁸Ngaji Timoteo ra koni tsa i'ndí-nā xin-la, yaá singátsja-la 'én kii, koni 'sín kitsò xitā ra isichjeén Nainá nga kiichja a'ta tsaji, mé-ni nga a'ta 'tse 'én kii, tsjá-li nga'nó nga nda sixá-la Nainá koni 'sín sixá jngo chíchàn. ¹⁹Nda katakjiín-li a'ta 'tse Cristo ti'koa nda katijna kjobítsjen-li. Tjín i'ka xitā ra mì kì isisin kjobítsjen ra nda tjióon. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga isìkítsón kjoa ra makjiín-la. ²⁰'Koaá 'sín kjomà'tin jè Himeneo ko Alejandro ra 'an isíkítsajnakò xita-níí, mé-ni nga katakixiya-ni nga mì kì taxkì kichajno-la Nainá.

Machjeén-ní nga kítsa'batjié xàngieé

2 ¹Jè kjoa ra isa 'nó machjeén, 'koaá 'sín tíbiné-no nga titsa'batjiò nga'tsi xitā, tinákjoa'ta-la Nainá, ti'koa titsa'ba-te-la, ko'sín 'tin-la jè Nainá nga tse kjonda kata'se-la ra jè a'ta 'tse nga'tsi xitā ra tjín nga tjítja isà'nde. ²Machjeén-ní nga kítsa'batjié ra xitaxá ítjòn títsajna ko nga'tsi ra kjetéxoma tjíya tsja, mé-ni nga 'nchán kítsajna-né ti'koaá tafi tafi sijché ijo-ná ti'koaá jchaxkén Nainá ko jchaxkén kjoa ra nda tjióon. ³'Kia nga ko'sín 'sieén, ndaá tjín ko ndaá sasén-la Nainá ra bachrjekatji-ná kjohi'in. ⁴Nainá, jè ra mejèn-la nga nga'tsi xitā kitjokajin kjohi'in ti'koa sijin-la kó'sín tjín ra ngi kjohixi. ⁵Jngoó-ni ra Nainá; ti'koaá ta jngoó ma-ni xitā ra chjatji-ná a'ta 'tse Nainá, jè xitā ra Jesucristo 'mì. ⁶'Kia nga ijchò nichjin nga ko'sín tjínda-la Nainá, Jesucristo kitsjà kjetjó ijo-la nga 'ken mé-ni nga kjóchjítji-ni nga'tsi xitā. 'Koaá 'sín ki'sin Nainá mé-ni nga kjomà kijtse-ni nga'tsi xitā. ⁷Aán kjongatsja jè xá rakii nga 'an tsikíxáya-na Cristo, nga kichjāya 'én nda-la ti'koa kokon-yá-la jñā ra mì tsa xitā judío nga kokjiín-la a'ta 'tse Cristo ti'koa ske ra kjohixi. 'Én kixíí ra tíxin-la, mì tsa 'én ndiso-jin.

Kó'sín tjínè-la nga 'sijn ra xitā 'xin ko íchjín

⁸A'ta 'tse xitā 'xin, jé ra mejèn-na 'kia nga kichja'ta-la Nainá ta nānda i'nde títsajna, tsje katasíkítsajna inima-la 'kia nga skiímítjen-la tsja Nainá. Kì kjojtí tjín-jìn inima-la ko kì inchikjaán-kjo-jìn. ⁹Ti'koa jñā íchjín, jñā nikje ra nda bakèn-la katjaya. Chi chiba kátinda ijo-la mé-ni nga mì xitā 'cho skoòtsjen-jnó-ni. Kì jñā nikje ra 'nó chjí-la faya. Kì taxkì bí'ta sko ko ya ijo-la tsajmì ra 'nó chjí koni kichā oro ko perla. ¹⁰Tà

isaá jñá kata'sín xá ra nda tjín koni 'sín bakèn-la jñà íchjín ra bexkón Nainá. ¹¹Jñà íchjín jyó katitsajna 'kia nga chitá'yá 'én-la Nainá; kata'nchréhijon-la jè ra bakón-ya. ¹²'An, mì kì tsja'ndée nga jñà íchjín kotèxoma-la jñà ra xitá 'xin tì'koa nga jñà kòkòn-ya-la. Jñà íchjín, jyó katitsajna. ¹³Tà ngatjì-la jè Nainá, ítjòn tsikínda Adán, kò askaán tsikínda Eva. ¹⁴Mì tsa jè Adán ra ichìndocha-la; jé chjoón-ní. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga isakò jé-la. ¹⁵Tanga jñà íchjín, tsa sihitjasòn koni 'sín mejèn-la Nainá nga 'se-la ixti, kítjokajiín kjohi'in. Machjeén-ní nga ngi nda tjín ikon nga kòkjiín-la a'ta 'tse Cristo, tì'koa 'se-la kjojsjacha, kò tsje kítsahijyoko Nainá nga nda sùjchá ijo-la.

Kjoa ra machjeén 'tse xitá ra síkinda naxindá-la Nainá

3 ¹Jè 'én rakì, ngi 'én kixi-ní: tsa tjín jngo xitá ra mejèn-la xá nga naxindá-la Nainá sùkinda, ñó nda tjín xá ra mejèn-la. ²Jè xitá ra síkinda naxindá-la Nainá machjeén-ní nga nda 'siin mé-ni nga nì yá ra 'cho kítsò-la. Jngo chjoón 'se-la; jngo xitá ra inda tjín ikon; xitá ra nda kosòn-la ijo-la; xitá ra 'yaxkón nga ndaá tísíjchá ijo-la; ra ndaá sísin-la xitá ra bijchójkon ni'ya-la; xitá ra nda ma-la bakón-ya; ³ra mì tsa xitá 'chi; ra mì tsa xitá kjaán-kò; ra mì tsa ton chijé matsjake. Jé machjeén xitá ra nda xitá, ra mì kjosi sísin, ra mì tsa ton kájno-la. ⁴Machjeén-ní nga nda kotèxoma ya ni'ya-la; kò jñà ixti-la nda katasíkixi, mé-ni nga sihitjasòn-la kò nda skèxkón xitá xákjín. ⁵Tsa mì kì ma-la batèxoma ni'ya-la, ¿kò'sín kama sùkinda-ni xitá naxindá-la Cristo? ⁶Jè xitá ra síkinda naxindá-la Nainá jé machjeén ra ijye kjotsee kjokjiín-la, mé-ni nga mì 'nga ikon koma-ni askan-nioo nga mì kjohi'in sakò-la koni 'sín kjomà'tin jè xitá-ní. ⁷Machjeén-ní nga nda sùjchá ijo-la mé-ni nga skèxkón-ni xitá ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Cristo, nga mì 'cho kíjna, nga mì jè xitá-ní sùkijne-la.

Kjoa ra machjeén 'tse xitá ra kosiko'ta naxindá-la Nainá

⁸'Koaá tì'sín tjín 'tse xitá ra sihitjasòn xá nga kosiko'ta xitá naxindá-la Nainá; jñà machjeén xitá ra 'yaxkón nga ndaá inchisíjchá ijo-la; mì kì koma sùkkaatjìya-la 'én ra kichja. Mì kì koma xán kohijtako; mì kì koma ton chijé kotsjake. ⁹Machjeén-ní nga nda katafi'ta-la kjoa ra tjí'ma ra ijye tsakón Nainá koni 'sín makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. Tì'koa

machjeén-ní nga tsje katasíkítsajna kjobítsjen-la. ¹⁰ Jñà xit̃a ra sihitjasòn xá nga kosiko naxindá-la Nainá, ítjòn katachí'ta tsa nímé kjoa t̃jín-la, akjòn 'kiaá katasíhitjasòn. ¹¹ 'Koaá t̃i'sín t̃jín 'tse íchjín; jñá machjeén ra 'yaxkón nga ndaá inchisíjchá ijo-la; jñà ra mì 'én ndiso chja; jñà ra inda t̃jín ikon; jñà ra nda síhitjasòn ijye ta mé kjoa-nioo. ¹² Jñà xit̃a ra sihitjasòn xá nga kosiko naxindá-la Nainá, machjeén-ní nga tà jngoó chjoón 'se-la; nda katatéxoma-la ixti-la ko xit̃a ra t̃jíhijyo ya ni'ya-la. ¹³ Jñà xit̃a ra nda sihitjasòn xá k̃i, isaá nda jchaxkón ko isaá 'ñó nda 'se ikon koni 'sín makjiín-la a'ta 'tse Cristo Jesús.

Kjoa'ma-la Nainá ra ijye tsakón

¹⁴ Mején-na nga íjkon nditon-la, tanga tsa kíí nichjin-la kichjin-na, 'koaá ma-ni nga t̃bindá-la xajon rak̃i, ¹⁵ mé-ni nga jcha-ni kó'sín kitsajnakeé xit̃a xàngieé ya ajin naxindá-la Nainá ra t̃jnakon. Jñà xit̃a naxindá-la Nainá, yaá t̃jía tsja 'én kixi-la Nainá. ¹⁶ Ngi 'én kixi-ní nga 'ñó jeya t̃jna jè kjoa ra t̃j'ma-la Nainá ra ijye tsakón koni 'sín nga 'yaxkén Nainá. Kíí tsò:

Nainá, xit̃aá kjomà nga 'ji i isà'nde,
 a'ta 'tse Inìma Tsje-la kijchaá-la nga t̃jín-la kjohixi,
 jñà ikjalì kijtse-ní;
 'én-la, ki'senajmíya-la nga'tsì ra mì tsa xit̃a judío;
 nga t̃jít̃sa isà'nde kjokjiín-la xit̃a a'ta 'tse Cristo;
 jeyaá itjábétjò-ni ján ngajmi.

Xit̃a ra mì tsa 'én kixi kokòn-ya

4 ¹ Tanga jè Inìma Tsje-la Nainá ndaá 'bénajmíya-ná nga tsò: 'kia nga tà chiba nichjin chija-isa nga kj'íí india-ni Nà'ín-ná, 'seé xit̃a ra mì k̃i t̃i kokjiín-la a'ta 'tse Cristo. Yaá kiji'ta-la inìma 'cho-la ní ra kondacha ko kjobítsjen-la ní sihitjasòn-la. ² Jñà kji'nchré-la xit̃a ndiso ra jò isén t̃jín-la. Xit̃a k̃i, nga ijye kjótajajín kjobítsjen-la, mì t̃i kindá fiko-ni kjoa'cho ra inchí'sín. ³ Jñà xit̃a k̃i, mì k̃i tsjá'nde nga kixan xit̃a. T̃i'koaá t̃jín tsajmì ra ma chine, ra mì k̃i tsjá'nde nga koma chjine. Tanga tsajmì k̃i, Nainá tsikínda nga t̃jínè-la nga koma skine xit̃a ra makjiín-la ko ra nda be kjohixi. 'Kia nga skine, kichja'tá-la Nainá nga k̃itso-la: “Tse kjonda kata'se-li Nà'in a'ta 'tse tsajmì k̃i.” ⁴ Nga'tsì tsajmì ra Nainá tsikínda,

nda-ní, mì kì koma kìnáchrjengieé. Komaá sichjeén ijyeé tsa kìnákjoa'tá-lá Nainá 'kia nga sichjeén nga 'kín-lá: “Tse kjonda kata'se-li Na'in.” ⁵ Jè 'én-lá Nainá sítsjeé tsajmì, kò tì'koaá matsjeé-te 'kia nga nakjoá'ta-lá Nainá.

Jngo chì'nda-lá Cristo ra nda síxá

⁶ Ji, tsa kò'sín kòkón-ya-lá jñà xítà xàngieé kjoa kii, 'nó nda síxá'ta-lá Cristo Jesús. 'Nó nda sijin-isa-li kjobítsjen a'ta 'tse 'én ra makjiín-ná kò kjobítsjen ra nda tjin ra nda tji'mìtjingi-lá.

⁷ Tanga kì taxkì nisin-lá 'én jhínga 'tse isà'nde ra nímé chjí-lá ra tà kjobítsjen-lá xítà. Tinè-lá ijo-li nga jchaxkín Nainá. ⁸ Tsa kínè-lá ijo-ná nga 'kí-lá nga'nó, sakó chiba-lá kjonda, tanga tsa kínè-lá inìma-ná nga nda jchaxkén Nainá, isáá sakó-ná kjonda ra machjeén-ná nga ki'ta nìchjin. Sakó-ná kjonda i a'ta nangi kò ján ngajmì. ⁹ 'Én kii, 'én kixi-ní.

Machjeén-ní nga katakjiín ijye-lá xítà. ¹⁰ Kii kò'sín biné-ilá xá ijo-ná, tì'koa níkieén kjohi'in, nga jé inchichiñá-lá Nainá ra tijnakon ra ma-lá bachrjekàjin kjohi'in nga'tsi xítà. Tanga tà jñà kjon kitjokajin kjohi'in jñà ra makjiín-lá a'ta 'tse Cristo.

¹¹ Kò'sín tatexoma-lá xítà, tì'koa kò'sín takón-ya-lá 'én kii.

¹² Kì yá ra bachrjengi-li nì'sín isa i'ndí ra ji. Ya ajin-lá xítà ra makjiín-lá a'ta 'tse Cristo, jii nda 'tin ítjin mé-ni nga skiíngi-li xítà kò'sín nakjí, kò'sín nga 'nì, kò'sín nga tsjacha 'yi Nainá kò xítà, [kò'sín nga nda tìjna inìma-li], kò'sín nga makjiín-li a'ta 'tse Nainá, kò kò'sín nga tsje tjiníjchí ijo-li ya ngixkon Nainá.

¹³ Skanda 'kia nga kijchòjkon-la, 'koaá 'sín 'tìin: chjítá'yájin-lá xítà 'én-lá Nainá; kò'sín tinè-lá nga 'nó kata'bé-lá ikon; tì'koaá takón-ya-lá. ¹⁴ Kì niijchaàjin nga síxá'ta-lá Nainá a'ta 'tse kjotjò ra itjábé-li 'kia nga jñà xítà jhínga-lá naxindá-lá Nainá tsakásòn-li tsja nga jñà kùichja ngajo-lá Nainá a'ta tsaji.

¹⁵ A'ta 'tse kjoa kii, kji'tá nìchjin chjítá'yákii, tì'koa tixákii mé-ni nga ske-ni xítà nga tímajchíngako-ní kjoa kii. ¹⁶ Nda tìkondii ijo-li mé ra 'nì. Tì'koa 'tìin kinda jè 'én ra bakon-ya-lá xítà. Kixi tìjni. Tsa kò'sín síhitjasòn, ngaji kítjokajin-ní kjohi'in; tì'koaá kitjokajin jñà xítà ra 'nchré-li.

Kjonda ra machjeén a'ta 'tse xítà ra kj'íi

5 ¹ Jè ra ijye nàmihí'xtín, kì taxkì níjaká-lá; 'koaá 'sín 'tènajmíya-lá koni tsa na'in-li ma; tì'koa jñà ra isa íxti,

'koaá 'sín 'tènajmíya-la koni tsa ixti 'ndsì ma. ²Jñà ndí íchjín ra ijye nahí'xtín, 'koaá 'sín 'tènajmíya-la koni tsa na-li ma. Jñà ra ixti íchjín-isa, 'koaá 'sín 'tènajmíya-te-la koni tsa tichji ma, kò ngi tsje katijna kjobítsjen-li.

³Tisikoo jñà íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la, tsa ngi kixi kjoa nga tsìn yá ra basikò'ta. ⁴Tsa tjín íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra tjín-la ixti, kò tsa ixti-ndíí, jñà ixti kii, ítjòn katasíhitjasòn ya ni'ya-la kó'sín nga bexkón Nainá. Katasiko xita xákjén, mé-ni nga tsjá ngajo-ila kjotsjacha xita jchínga-la. Kjoa kii, ndaá tjín. 'Koaá 'sín sasén-la Nainá. ⁵Jè chjoón ra ijye 'ken 'xìn-la ra kixi kjoa nga tjna tajngo, jé Nainá 'nó bá'ta ikon kò nichjin kò nitjen bítsa'ba nga chja'ta-la Nainá. ⁶Tanga jè chjoón ra ijye 'ken 'xìn-la ra kjotsja 'tse isà'nde ra 'cho tjín tsjá-la ijo-la, mi'ken-ní a'ta 'tse Nainá ni'sín tijnakon-ni ijo-la. ⁷'Koaá 'sín takón-ya ijye-la kjoa kii, mé-ni nga nda siijchá-ni ijo-la nga mì yá ra 'cho kítsò-la. ⁸Tsa yá ra mì kì síkinda xita xákjén nga kosiko, ma'tsia ítjòn-ni jñà ra ya tútsajna kò ni'ya-la, tsa mì kò'sín kosiko xákjén, mì kì in chisíhitjasòn 'én ra makjín-la a'ta 'tse Cristo. Isaá 'cho in chisíkítsajna-ni ijo-la nda mí 'koa-ni koni jñà xita ra mì kì makjín-la 'én-la Nainá.

⁹Íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra si'ta xajon nga koma kisiko, tà jñá-ní ra tsato jàn-kan nó tjín-la ra ngi kixi tsikitsajna kò 'xìn-la. ¹⁰Jñà ra 'ya-la nga nda isíjchá ijo-la 'tse xá ra nda tjín; tsa ndaá isíjchá ixti-la, tsa ndaá isisin-la xita ra ijchòjkon ni'ya-la, tsa tsiníjnoó ndsako xita-la Cristo nga nda isisin-la, tsa tsasikoó xita ra kjoa tjín-la. Tsa kò'sín isíhitjasòn nga'tsi xá ra nda tjín koma si'ta xajon.

¹¹Tanga jñà íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra 'sa ixti-isa mì kì koma xajon si'ta. 'Kia nga 'xìn kjoahajin-la, mì tsa i'in koma-la nga kìncha'taxìn-la Cristo nga kixan ijngo 'ká-ni. ¹²Tsa kò'sín 'sjin, kjohi'íin sakò-la nga mì kì in chisíhitjasòn koni 'sín kitsjà tsa'ba nga ti'sa ítjòn. ¹³Íchjín kii, ti'koaá mangaá-la nga jndíí ra ján minchimajto ni'ya. Ma'tsè-ní, mì tsa tà ma'tsè. Ti'koaá 'én ndiso bíxkó. Fajin fa'a kjoa ra mì ya bako-la kò taxki chjaá 'én ra mì kì bakèn-la. ¹⁴'An, 'koaá 'sín mejèn-na nga katixan-ni jñà íchjín ra ijye 'ken 'xìn-la ra 'sa ixti-isa. Kata'se-la ixti. Nda katatéxoma ya ni'ya-la mé-ni nga mì 'cho kítsò-ni ra kondra fi-ná. ¹⁵Tjín i'ka ra ijye tsáfaya-la, yaá kiitjngi ijngo 'ká-ila xita-níí.

¹⁶Tsa jngo xit̄a ra makjiín-l̄a 'én-l̄a Nainá tsa t̄jín íchjín xákjén ra ijye 'ken 'xín-l̄a, machjeén-ní nga katasiko xákjén mé-ni nga mì jè naxindá-l̄a Cristo 'ñó skanè-ila xá. Jè naxindá-l̄a Cristo kama kosiko jè chjoón ra ijye 'ken 'xín-l̄a ra ngi kixi kjoa nga i'in t̄jna.

¹⁷Jñà xit̄a jchínga ra nda batéxoma ya naxindá-l̄a Nainá, bakèn-l̄a nga nda jchaxkón ko t̄i'koa kisiko'ta mé ra machjeén-l̄a, ma'tsiako kjòn-ni jñà ra síxá nga chjaya ko nga bakón-ya 'én-l̄a Nainá. ¹⁸Xajon ra t̄jít̄a 'Én-l̄a Nainá, 'koaá 'sín tichja nga tsò: “Jè nchraja ra síxá, k̄i na'ya bì'a tsa'ba.” T̄i'koaá t̄jít̄a-te ra tsò: “Jè xit̄a ra síxá, machjeén-ní nga katachjì-l̄a.”

¹⁹Kì tà chjàn nisin-l̄a tsa yá ra bángi xit̄a jchínga ra batéxoma 'tse naxindá-l̄a Nainá, tsa mì jò jàn ma-ni xit̄a ra kijtse kjòn-ni xkõn kjoa ra kjomà.

²⁰Tanga jñà ra bátsji-jé-isa, tikjaká-l̄a ya ngixkõn nga'tsi xit̄a naxindá-l̄a Nainá, mé-ni jñà xit̄a ra i'ka, 'koaá 'sín jtsakjòn-ni.

²¹'Koaá 'sín t̄ibiné-la ya ngixkõn Nainá ko Jesucristo ra t̄jna ítjòn-ná ko ìkjalì-l̄a ra xá tsjahjín-ni, nda t̄ihitjasin kjoa k̄i. Kì nimé kjoa ra bindajín 'kia nga tikjè 'ya-l̄a a kixi kjoa. Kì tà i'ka xit̄a chjaájin nga nda kíndajín-l̄a. Ngàsòn nda tindajín ijye-l̄a. ²²Kì yá xit̄a ra taxkì chjaájin nga kjósòn-la ndsìi 'kia nga 'ki-l̄a xá ya ajin naxindá-l̄a Nainá; nda tikítsjen ítjìn mé-ni nga mì jì kòko'ta-li jé-l̄a xit̄a ra kj'íi. Tsje t̄jni ra jì.

²³Nga ko'sín ta 'chin t̄jín ki'ta-l̄a indsi'bì, k̄i tà nandá 'yì, t̄i'koaá 'tiõ chibi nandá xán 'tse uva.

²⁴T̄jín i'ka xit̄a ra t̄i'kia 'ya-l̄a jé-l̄a 'kia nga tikjè sindajín-ni. Tanga t̄i'koaá t̄jín i'ka ra askan 'ya-l̄a. ²⁵'Koaá t̄i'sín t̄jín xá ra nda t̄jiõn, t̄jín ra nditõn 'ya-l̄a. T̄i'koaá t̄jín xá ra nda t̄jiõn ra mì tsa nditõn 'ya-l̄a tanga mì k̄i kama sijna'ma ki'ta. Takó jchaa-l̄a askan-nioo.

6 ¹Nga'tsi xit̄a naxindá-l̄a Nainá ra chi'nda t̄itsajna'ñó, nda katabexkõn ni-l̄a mé-ni nga mì yá ra 'cho kichhajno-l̄a Nainá ko jè 'én ra bakon-yeé a'ta 'tse Cristo. ²Jñà xit̄a chi'nda ra makjiín-l̄a ni-l̄a a'ta 'tse Cristo, machjeén-ní nga t̄i'koa nda katabexkõn-te ni-l̄a, nga 'ndseé joó a'ta 'tse Cristo. Ndaá katasíxá-l̄a, nga ngàsòn makjiín-l̄a 'én-l̄a Nainá t̄i'koaá t̄jín-l̄a kjotsjacha nga 'ndse joó.

Jñà 'én k̄i, takón-yi t̄i'koa t̄ika'bísìn.

Ra ngi kjoanchiná kjohixi

³Tsa tjin xita ra kjíí tsò 'én ra bakón-ya, nga mì tjjngo ikon koni 'sín tsò 'én nda-la Jesucristo ra tjna ítjòn-ná, t'koá mì kì tjjngo ikon a'ta 'tse kjotéxoma nga 'yaxkén Nainá. ⁴Xita kii, xita 'ngatakón-ní, nímé machiya-la. 'Nó tsjake nga bátiya-ni 'én ra nímé chjí-la. Yaá nchrabá-ni nga maxitakòn-cheé xàngieé, nga bixkàn-kjeé, nga nakjoájno-lá xàngieé 'én ra 'cho tsò, t'koá 'cho níkijsjeén a'ta 'tse xita ra kjíí. ⁵T'koá yaá nchrabá-ni nga kji'tá nichjin nga inchikjaán-kjo jñà xita ra mì kì kixi síchjeén kjobítsjen-la kò mì kì tsa nda f'ita-la ra kjohixi. 'Koaá 'sín síkijsjen, tsò-ní: tsa nda jchaxkén Nainá, yaá sakó-ná ton. Ra ji, kì 'koaá tjin kjoa ra níkijsjin. ⁶Kixij kjoa, tseé kjonda sakó-la xita 'kia nga bexkón Nainá, tsa 'kia nga tsja tjin-la inima-la mé ra tjin-la. ⁷Nga nímé ra ki'ché 'kia nga kitsieén i isà'nde. T'koá nímé ra kohíkeé 'kia nga kiyé. ⁸Tsa tjin-ná tsajmì ra chineé kò tsa tjin-ná nikje ra tsjayeé, machjeén-ní nga tsja 'se-ná kò kijingo-lá takén. ⁹Tanga jñà xita ra kjoanchiná mejèn-la, nda mí be-ni, yaá síkijne-la kjoa ra 'cho tjin, koni tsa 'kia jngo cho kangi chin. Jñà 'ñò ma mejèn-la kjoa ra nímé chjí-la ra 'cho síko-ná. Tanga jñà kjoa kii síkítsón kò síchijaá xita. ¹⁰Kia nga ton matsjacheé, yaá ma'tsia-ni kjoa 'tse jé kò nga'tsi kjoa ra 'cho tjióon. Tjin i'ka xita ra tà ngatjì-la tse ton mejèn-la 'se-la, ijyeé tsincha'taxìn-la kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. 'Koaá 'sín ma-ni nga tijnà 'ñò inchitsjá-ila kjohi'in ijo-la.

Tinè-la ijo-li kjoa ra makjiín-li

¹¹Tanga ngaji ra xita-la Nainá 'mì-li, tisen'taxìn-la nga'tsi kjoa kii. Jè 'tin-tjìngi-la ra kjohixi. Jchaxkín Nainá. Nda katakjiín-li a'ta 'tse Cristo. Kata'se-li kjotsjacha. Tsejta katama inima-li nga ma-li jchíñakjii, kò indakjoa tikíjni inima-li. ¹²Nda tixkan-tjì kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Kì níkijna-jìn ndiyá kixi 'tse kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo. Nga kíí xá kiichja-li Nainá. Ngaji ijyeé kò'sín nda ki'tsi ndsa'bì 'kia nga inikixiyi 'én ra makjiín-li a'ta 'tse Cristo ya ngixkòn xita ra kjin ma-ni nga kíí'nchré. ¹³Ndi 'ndi, jngo xá tíbiné-la ya ngixkòn Nainá ra síkijsajnakon ijye nita mé ra tjin, t'koá ya ngixkòn Jesucristo ra nda kitsjà tsa'ba nga

isìkixiya 'én nda-là 'kia nga kùichja ya ngixkõn Poncio Pilato. ¹⁴'Koaá 'sín tibatexóma-la, nda tìhitjasìn kjotéxoma kù; kì nímé nikaatjiya-là mé-ni nga mì kochrjengi-li xitá skanda 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná. ¹⁵'Kia nga kijchò nìchjin-là, jè Nainá, 'koaá 'sín sìhitjasòn ijye kjoa kù. Nga ta jè tajngoó-ni ra 'nõ tibatéxoma kò nga tse kjõnda tìjnajin ra jè. Jé tìjna ítjòn-là jñà ra xitaxá ítjòn tìtsajna, tì'koa tìjna ítjòn-là jñà ra xitá ítjòn tìtsajna. ¹⁶Tajngoó Nainá ra xá kò'sín tìjna-ni nga mì kì biya. Yaá tìjnajin kjoahisen ñándà nga mì yá ra koma kijchò ka'ta-la. Nì kjè sa jngo xitá be, nì mì kì tìj'nde-là nga ske. Nainá, kjitá nìchjin jeya katijna. Kata'yaxkón kjotéxoma-là nita kjiá-nioo. Kò'sín katama.

¹⁷Jñà xitá nchíná ra tìjn i isà'nde, 'koaá 'sín 'nõ tì'tin: kì bá'nga-là ikon. Kì ya ma'ñó'ta ikon kjoanchíná ra tìjn-là ra tà nditõn fehe'ta. Jè katama'ñó'ta ikon Nainá ra tìjnakon, nga jé tsjá ijye-ná ra machjeén-ná, skanda síkatoné-là mé-ni nga kò kjotsja-ná sichjeén tsajmì ra tsjá-ná. ¹⁸Kò'tin-là, kjõnda kata'sín. Kata'se-là kjoanchíná ya ngixkõn Nainá a'ta 'tse kjõnda ra 'siin. Kì kjõxkon fí'ká, ngi kòó inìma-là katatsjá itsé-là xákjién mé ra tìjn-là. ¹⁹Tsa kò'sín sìhitjasòn nìchjin 'ndi 'ndi, 'seé-là kjoanchíná ra mì kì fehe'ta 'kia nga ijye tìtsajna ya ngixkõn Nainá. Tì'koaá tjábé-là kjõnda ra ngi 'tse kjobinachon.

Tìhitjasìn xá ra Nainá kitsjà-li

²⁰Ngaji Timoteo, nda tìhitjasìn 'én nda-là Nainá ra jì kjongatsji. Kì jñà na'yá-là 'én ndiso ra nímé chjí-là, kò kì jñà nisin-là kjoa ra chitiya-ná 'tse kjochjine ra 'én ndiso. ²¹Tjín i'ka xitá ra kotjín kjõbitsjen fitjìngi-là. 'Koaá ma-ni mincha'taxìn-là kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo.

Nainá katasíchikon'tin-li. Kò'sín katama.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la jè Timoteo

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Timoteo

1 ¹Añ Pablo, tíbindá-la xajon rakìi, 'añ ra ko'sín tsikíxáya-na Jesucristo koni 'sín nga kjomejèn-la Nainá. 'Koaá 'sín kitsjà tsa'ba Nainá nga kíjakoón inìma-ná ra a'ta 'tse Cristo Jesús. ²Ngaji Timoteo ra 'ñó matsjake-la koni tsa i'ndí-na xin-la, Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná katatsjá-li kjonda, katamahimake-li, kata'se-la kjo'nchán ajin inìma-li.

'Én ra tsjá Pablo a'ta 'tse Cristo

³Kia nga bítsjen-na ra a'ta tsaji nga kji'tà nichjin, ko nichjin ko nitjen chjà'tà-la Nainá nga tsja-la kjonda, nga ngi tsjeé tíjn kjobítsjen-na nga bexkóon koni 'sín kijtsexkón jñà xita jchínga-na. ⁴Kia nga bítsjen-na kjoa 'tse ndáxkìn, sí mejèn-na nga skajeén mé-ni nga kotsja-ila inìma-na. ⁵Bítsjeén-na nga ngi ndaá makjiín-li ra a'ta 'tse Cristo koni 'sín kjokjiín ítjòn-la nahí'xtín-li ra 'mì Loida ko jè Eunice ra amá-li ma. 'An, 'koaá 'sín kixi tíjjin-na nga ti'koaá ngaji nda makjiín-li.

Mi ki ma kosabà-ná a'ta 'tse 'én nda-la Cristo

⁶Kíí ko'sín tísíkítsjen-la nga isa nda tichjiín kjotjò ra kitsjà-li Nainá nga nda tixá-la, jè kjotjò ra itjábé-li 'kia nga 'añ tsakasón-la ndsa. ⁷Nainá, mì tsa inìma ra tsakjón kitsjá-ná. Jé kitsjá-ná Inìma Tsje-la ra tsjá-ná nga'ñó, tsjá-ná kjotsjacha, tí'koa tsjá-ná kjobítsjen kó'sín 'sieén nga kixi sijché ijo-ná. ⁸Kíí ngatjì-ila, kì masabà-li nga nakjoákii xita a'ta 'tse Jesucristo ra tíjna ítjòn-ná. Tí'koa kì masabà-li ra a'ta tsa'an nga ndayá

tjina'ya tà ngatjì-là nga ya síxá'ta-là Na'ín-ná. Tikjiín-ko-ná kjohi'in ra a'ta 'tse 'én nda-là Cristo. Jé Nainá tsjá-li nga'ño ra kochjeén-li. ⁹Nainá, ijyeé tsachrjekàjin-ná kjohi'in. Kíí xá kiichja-ná nga tsje sijché ijo-ná. Mì tsa kíí-ni nga nda ki'nié. Ki-ní nga ko'sín kjomejèn-là Nainá, ti'koa kitsjá-ná kjonda-là ra a'ta 'tse Cristo skanda ti'sa tjà'tsin-là kjoa, 'kia nga tikje sinda isà'nde. ¹⁰Ndi 'ndi, Nainá ijyeé tsakón kjonda-là nga ijye 'ji Jesucristo ra bachrjekàjin-ná kjohi'in. Tsjahíxín-ná nga'ño-là kjobiya. Ra a'ta 'tse 'én nda-là Cristo, tsakón-ná kjobinachon ti'koa tsakón-ná nga mì tsa jngó kjá kiyé nita kjíá-nioo.

¹¹Nainá, 'aán isingatsja-na xá rakli nga 'an kichjaya 'én nda-là Cristo. Tsikíxáya-na a'ta 'tse xá-là nga 'an kokon-yá-là jñà ra mì tsa xita judío. ¹²Tà ngatjì-là 'én ra 'an chjaya tsee kjohi'in tísikjíaan. Tanga mì kì masabà-na. Ijyeé tjíjin-na nga a'ta 'tse Cristo makjiín-na. Ti'koaá ndaá tjíjin-na nga ta jngoó jè Nainá tjín-là nga'ño nga nda sùkinda jè xá ra 'an isingatsja-na skanda jè nichjin 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo.

¹³Nda tijin-takìn 'én nda ra 'an tsakon-yá-la koni 'sín tjín 'én ra makjiín-ná ko kjotsjacha ra tjín-ná nga Cristo titsajnakeé.

¹⁴Nda tihitjasìn xá ra nda tjín ra jì kjongatsji. Jé kosiko-li Inìma Tseje-là Nainá ra tjínajin inìma-ná.

¹⁵Ijyeé tjíjin-li, nga'tsi ra títajna ya nangi Asia, ijyeé kitsjin-tákon-na, koni jè Figelo ko Hermógenes. ¹⁶Nainá katahìmake xita ra tjíhijyo ya ni'ya-là Onesíforo. Kjin 'ka 'ji síje ikon-na. Mì kì kjosabà-là ni'sín ndayá tjína'ya. ¹⁷Tà isaá, 'kia nga 'ji i Roma 'ño tsakátsji-na skanda nga isakò-là nándà tjína. ¹⁸Na'ín-ná katahìmake jè Onesíforo 'kia nga kijchò nichjin-là Nainá. Ngaji ijyeé nda tjíjin-li, ndaá tsasìko-ná ya Éfeso.

Timoteo, jngo chíchàn-là Cristo ra nda síxá-là

2 ¹Ngaji Timoteo ra koni tsa i'ndí-na xin-la, 'ti nga'ño-là ijo-li a'ta 'tse kjonda ra tsjá Jesucristo nga jè titsajnakeé. ²Jè 'én ra kina'yá-ná 'kia nga kichjaya ya ngixkon xita ra kjin ma-ni nga kíí'nchré, takón-ya-là ra xita kixi ra nda koma-te-la kokòn-ya-là xita ra kj'íí.

³Ngaji Timoteo, tikjiín-ko-ná kjohi'in nga nda tji'mi'ta-là Jesucristo koni jngo chíchàn ra síkjiín kjohi'in. ⁴Jngo xita ra chíchàn tísihitjasòn, mì kì tjí'nde-là nga kj'íí xá skaájin

ra tjin ya isà'nde, tjiné-la nga ya sihitjasòn-la jè ra kitsjà xá-la mé-ni nga nda kijnako-ni. ⁵'Koaá ti'sín tjin a'ta 'tse xita ra síská. Tsa mi kì kixi síská koni 'sín tjin kjotéxoma-la ra maská, mi kì tjábé-la chjí-la. ⁶Jè xita ra bínè-la ijo-la nga nda síxá nga bitje tsajmì tjé, 'kia nga ijye majchá tsajmì, jé tjábé ítjòn chiba-la tsajmì ra majchá koni chjí-la. ⁷Tikítsjin koni 'sín tíxin-la. Jè Na'ín-ná isaá nda siichiya-la kjobítsjen-li.

⁸Tikítsjin a'ta 'tse Jesucristo jè ra jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, ra ya nchrabá-ni tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kin David. 'Koaá 'sín tsò 'én nda-la Cristo ra 'an chjaya. ⁹Tà ngatjì-la 'én nda-la Cristo ra 'an chjaya, kjohi'ín tísikjiáan, skanda na'nño kichaá tjí'tá'nño-na nga tjina'ya ndayá koni jngo xita ra 'nño 'tsen. Tanga jè 'én-la Nainá mi tsa ya tjí'tá'nño ya aya ndayá. ¹⁰Ta kíí ngatjì-la nga ko'sín tísikjiáan kjohi'in nga kjonda 'tse xita ra xá tsjahíjin-ni Nainá, mé-ni nga ti'koaá kitjokajin-ni kjohi'in ra a'ta 'tse Cristo Jesús; 'seé-la kjoajeya ra mi kì fehe'ta nita kjíá-nioo.

¹¹'Én kii, 'én kixi-ni nga tsò:

Nga ya 'ken-keé Cristo, ti'koaá yaá kitsajnakon-keé.

¹²Tsa chíkjoa-ná kjohi'in ra skajieén, ti'koaá yaá kotexomakeé Cristo.

Tsa kixé; mi kì bexkon, jè, 'koaá ti'sín kitso-ná; mi kì bexkon-no ra jìòn.

¹³Tsa mi kì sihitjasén 'én ra nakjé, tanga ra jè Nainá sihitjasòn 'én ra chja.

Mi kì koma siikaatjìya-la 'én-la ra jè.

Jngo xita ra nda síxá-la Cristo

¹⁴Tikítsjen-la kjoa kii. Tinákjoakii ya ngixkon Nainá mé-ni nga mi ta jná koatiya-ni kjoa 'tse 'én. Jè kjoa ra chitiya-ni nimé chjí-la. Ta isaá síkitsón xita ra 'nchré-la. ¹⁵Nño nda tinè-la ijo-li mé-ni nga nda kijna-ni ya ngixkon Nainá. Ni mé ra kosabà-li nga ndaá tjin xá-li ko nga ndaá bakon-yi 'én kixi-la Cristo. ¹⁶Kì taxki nakjoá-jìn 'én ra mi kì sasén-la Nainá, ra ni mé chjí-la. Jná xita ra ko'sín chja, tà isaá 'nño mincha'taxìn-isa-la Nainá. ¹⁷Jná 'én ra 'cho tsò, 'koaá 'sín jngoya-la koni 'chin ra fi'ndojno-ni ijo-ná. 'Koaá 'sín chja jè Himeneo ko Fileto, ¹⁸nga ijyeé tsincha'taxìn-la ra kjoakixi

nga tsò: jè kjoa ra faháya-la mi'ken ijyee tsato-ní. 'Koaá ma-ni nga sískáya i'ka-la xita kjoa ra makjiín-la. ¹⁹Tanga Nainá ijyee tsikíjna'ño tjà'tsin jngo kjoa ra kixi tjna nándá nga tjí'ta 'én ra tsò: “Nainá be-ní yá xita-ni ra 'tse”; ti'koa tsò: “Nga'tsi ra tsò: xita-la Cristo-ná, katincha'taxin-la kjoa ra 'cho tjióon.”

²⁰Jngo ni'ya ra je 'kioo, tjín tsajmì ra oro ko plata. Ti'koaá tjín tsajmì ra yá, ko ra ni'nde. Tjín tsajmì ra nichjin nichjòn machjeén, ko tjín ra tà 'kia machjeén 'kia nga nda tíma. ²¹Tsa sìtsjeé kjobítsjen-ná nga kincha'taxín-lá kjoa ra 'cho tjióon, 'koaá 'sín sìichjeén-ná Nainá koni jña tsajmì tsje ra tà 'kia machjeén 'kia nga nda tíma, nga titsajmandeé nga sìhitjasén nita mé xá-la Nainá ra nda tjín.

²²Ngaji Timoteo, tisen'taxin-la kjobítsjen ra 'cho tjióon koni 'sín síkítsjen ra ixti. Kíí 'tin-tjìngi-la kjohixi, ko kjoa ra makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, ko kjotsjacha, ko kjo'nchán-tákon. Ko'sín 'tin-tjìngi-la kjoa ki, ko xita ra tsje tjín inima-la nga chja'ta-la Nainá. ²³Kì jña kjoa táhijín nisin-la ra nimé chjí-la. Ijyee nda tjíjin-li kjoa ki, tà síkjaán-kjoó-ni xita.

²⁴Jngo chì'nda-la Nainá mì kì machjeén nga ya skaájin nándá kjaán-kjo xita. Ndaá katasíko ijye nga'tsi xita. Katijnanda nga kokòn-ya 'én-la Nainá. Katachíkjoa-la inima-la ni'sín tà mé kjoa ra kokama'tin. ²⁵Koó kjonda-la katasíkixiya jña ra xita kondra, tsa kíí nichjin Nainá tsjá-isa-la nichjin nga síkájno-ni jé-la, nga mì ti jé koaàtsji-ni, mé-ni nga kokjiín-la a'ta 'tse kjohixi. ²⁶'Kia nga tjá'xangi-ni xkon, komaá kitjokajin-ni ya kjoa chòndacha-la xita-níí ya nándá nga tjí'tá'ño-la, nga mejèn-la ko'sín sìhitjasòn-la koni 'sín mejèn-la ra jè.

Nichjin ra 'sa nchrabá i'in kama-la xita

3 ¹Ngaji Timoteo, katasijin-li jè nichjin 'kia nga ijye tímachraña nga kj'íí india-ni Jesucristo, kjín skoya kjoa 'se ra mì kì nda tjín. ²Jña xita ra 'se, tà jná ijo-la 'ño sìisin-la, jé ton 'ño kotsjake, jná ijo-la isa nda sìkítsajna, xita 'nga ikoón koma, 'ño kichjajno-la Nainá ko xita, mì kì kjí'nchréhijon-la xita jhínga-la, mì kì koma-la tsjá ngajo-ni kjonda, mì kì skexkón Nainá. ³Mì kì kotsjake xákjín, jngó kjá mì kì sìije-la ikon, 'én ndisoó koaànè-la xákjín, mì kì sìikinda ijo-la mé kjoa ra 'sín, xita choó koma, kondraá

kiji-la kjoa ra nda tjin, ⁴kondraa kiji-la xita ra nda bako, mi tsa itjon sikitsjen me kjoa ra 'siin, 'no 'nga ikon koma, je kotsjake kjoa ra sasen-la ijo-la, mi ki kotsjake Naina. ⁵'Koaá 'sin 'siin koni tsa bexon Naina, tanga mi ki tsja'nde nga je nga'no-la Naina sixajin inima-la. Ki jna nisin-la xita ki. ⁶Jna xita ki, batsji'nde-la nga 'faha'sen ya ni'ya-la ichin ra mi ki bexon ijo-la ko ra tse je tjin-la nga ma kondacha-la. Ichin ki, yaá fitjingi-la kjoa ra isa 'cho tjin koni 'sin sije ijo-la. ⁷Kji'ta nichjin inchikotáyá 'én xitse, tanga nijngo nichjin bijchótjingi-la kjobitsjen-la nga machiya-la ra kjohixi. ⁸Jna xita ki, 'koaá ti'sin mincha ikon-la ra kjohixi koni 'sin ki'sin xita ra tsik'in Janes ko Jambres nga tsincha ikon-la Moisés. Xita ki, jngó kja 'cho tjin kjobitsjen-la. Bitjongi-ni ya ngixkon Naina nga mi ki makjin-la ra kjohixi. ⁹Tanga mi ki sikijne. Kijcho nichjin nga ske ijye xita kjoa chikoán-la. 'Koaá 'sin jcha'tin-la koni je Janes ko Jambres.

Kó'sin bí'tin Pablo je Timoteo nga 'én kixi kokón-ya

¹⁰Tanga ra ji Timoteo, 'koaá 'sin tji'mitjingi-la koni 'sin tsakon-yá-la, koni 'sin tsijchá ijo-na, koni 'sin tjin kjobitsjen-na me kjoa ra tfitjingi-la. 'Koaá ti'sin makjin-li koni 'sin makjin-na a'ta 'tse Cristo. 'Koaá 'sin tse tjina inima-li ko tjin-li kjotsjacha koni ra 'an. 'Koaá ti'sin chikjoa ijye-li nita me kjoa-nioo koni 'an. ¹¹Tjin-li kó'sin isikjiaan kjohi'in a'ta 'tse Cristo ko kó'sin mahatjingi-na xita kondra, koni 'sin kjomà'tiaan ya jan naxinda Antioquia, Iconio ko Listra. ¡Taxki ndaa tsahatjingi-na xita, tanga je Na'in-na tsachrjejin ijyeé-na nga'tsi kjoa ki! ¹²Kixi kjoa, nga'tsi xita ra menjen-la skexkon Cristo Jesús, 'koaá ti'sin 'se-la kondra nga koatjingi-la. ¹³Tanga jna xita ra 'cho 'sin, ra kondacha, kji'ta nichjin, nga sa 'no sa 'no 'cho 'siin nga skoondacha, ti'koa jchondachaá-te-la ra jna.

¹⁴Tanga ra ji, ndaa kixi tikii jna kjoa ra ichitáyí ra ijye ko'sin nda kjokjin-li. Ijyeé tjin-li ya ra tsakon-ya-li. ¹⁵Skanda tikiaá-ni nga ndi ti itsé 'ki, nga 'yaxkin Xajon Tsje ra tji'ta 'En-la Naina, je ra ma-la sichjine-li kó'sin kitjokajin kjohi'in nga makjin-li a'ta 'tse Cristo Jesús. ¹⁶Nga'tsi 'én ra tji'ta Xajon-la Naina, kjobitsjen 'tse Naina-ni. 'Koaá 'sin machjeén

nga bakón-ya-ná, nga síkatsíjen-ná kjoa'cho ra 'nié, nga síkixiyanda-ná, nga bakón-ya-ná kó'sín kixi sijché ijo-ná, ¹⁷mé-ni jién ra xitá-lá Nainá 'mì-ná jngo kjá nda kitsajnandeé nga sihitjasén ijyee nga'tsi kjoa ra nda tjín.

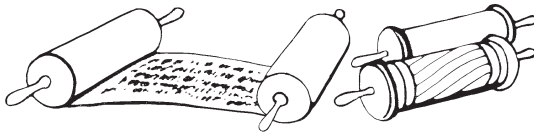
Kó'sín tjínè-lá jè Timoteo nga kichjaya 'Én-lá Nainá

4 ¹Nó tíbiné-la ya ngixkon Nainá ko Jesucristo ra tjína ítjòn-ná jè ra jeya kj'íí india-ni koni xitaxá ítjòn nga kiindajín-lá xitá ra títsajnakon ko ra ijye 'ken. ²Tínákjoayi 'én nda-lá Cristo. Tijnandi nga ki'ta nichjin nita kó chon. Ko'tin-la xitá 'kia nga 'cho 'siin; nda tikixiyi; tì'tin nga 'ñó ka'té-lá ikon. 'Kia nga ko'sín 'siin, 'ñó 'tè-lá inima-li ti'koa koó kjonda-li takón-ya-lá. ³Kijchó nichjin nga jñà xitá mì ti kì kokjiín-lá nga kji'nchré 'én nda ra kixi tjín ra jién bakon-yeé a'ta 'tse Cristo. Tà isaá kjín maestro koaàtsji ra ko'sín kokòn-ya-lá koni 'sín jñà mejèn-lá nga kji'nchré. ⁴Kincha'taxìn-lá ra kjohixi, ko jñá kiji'ta-lá ra taxki kuendo 'tse xitá jchínga ra mì tsa kixi kjoa. ⁵Tanga ji Timoteo, inda 'tè-la takìn nita mé kjoa-nioo, tikjiín kjoa 'tse kjohi'in, kíí xá 'tiín nga tika'bísìn 'én nda-lá Cristo, nda tihitjasín xá ra ji kjongatsji.

⁶'An, ijyee títsja-ná ijo-na koni jngo kjotjò 'tse Nainá. Ijyee ijchó nichjin-lá nga kiyáa. ⁷Ijyee nda kiskajàn-tjía xá-lá Cristo; ijyee nda ísihitjásòon xá ra 'an kjongatsja; ndaá tsakátijnako jè 'én ra 'an makjiín-na a'ta 'tse Cristo. ⁸'Ndi 'ndi, jè Cristo ra xitaxá kixi tjína, tjínatjò jngo-lá koròna ján ngajmi ra 'an tsjá-na tà ngatjì-lá nga kixi tsakátijnako. 'Kia nga kj'íí india-ni ra jè, mì tsa tà 'an ra tjábé-na, ti'koaá tjábé-te-lá nga'tsi ra tjíjngo ikon nga inchikoñá-lá Na'ín-ná.

Kó'sín tjín 'én ra bí'tin Pablo jè Timoteo

⁹Tixátíyi nga nditon nchrabájchon-ná. ¹⁰Nga jè Demas, ijyee kitsjin-tákon-na. Jè 'nó matsjake kjoa ra tjín i isà'nde. Yaá kiji ya naxindá Tesalónica. Crescente, yaá kiji nangi Galacia, ko jè Tito yaá kiì nangi Dalmacia. ¹¹Tà jé Lucas tjínako-na. 'Kia nga kjinchrabì, tjáhajchatí Marcos, nchrabákij. Íí kochjeén-na a'ta 'tse xá ra tí'siaan. ¹²Jè Tíquico, yaá ísikáséén Éfeso. ¹³'Kia nga kjinchrabì, 'jcha-ná katò-na ra tsakajná ya naxindá Troas ya ni'ya-lá Carpo. 'Jcha-ná jñà xajon-na, tanga jñà ra isa 'ñó 'ñó machjeén nga 'jcha-ná, jñà ra chrjaba kjòon.

Xajon ra kisinda'tá 'én-la Nainá

¹⁴Alejandro, jè ra chjine kicha, 'nó 'cho tjin kjoa ra tísiko-na. Nainá katatsjá-la kjohi'in tà ngatji-la kjoa ra tí'sín. ¹⁵Ngaji Timoteo, tikondii ijo-li a'ta 'tse xita rakii. 'Nó kondra fi-la 'én ra bakon-yeé.

¹⁶'Kia nga isindajin íjtòn-na ya ngixkon xitaxá, niyá ra tsasiko-na. Nga'tsi xita kitsjin-takón-na. Kì kindá 'sín Nainá kjoa kii. ¹⁷Tanga jè Na'ín-ná tsasikoó-na. Kitsjá-na nga'nó mé-ni nga kjomà kichjàjin-la jñà xita jè 'én nda-la Cristo. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga kii'nchré ijye ra mì tsa xita judío. Nainá tsasiko-na nga mì tsa ti'kia ki'tsi-na kjohi'in nga ngi ini'ken-na. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga tsato, nga mì ya isikàtjen-jin-na jñà xita ya nándá nga kitse xa. ¹⁸Na'ín-ná kosiko-na a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra 'cho tjióon. Kò ikoó-na nándá nga tíbatéxoma ján ngajmi. Nainá, kata'se-la kjoajeya nita mé nó kò nita mé nichjin-nioo. Kò'sín katama.

Ra fehe'ta-ni, Pablo síhixota xita xákjén

¹⁹Tihixot'i jè Prisca kò Aquila kò xita ra tjihijyo ni'ya-la Onesíforo. ²⁰Erasto, yaá tsikijna ya naxindá Corinto. Jè Trófimo, ján isíkijna naxindá Mileto. Kiya-ní, mì tsa nda tijná. ²¹Tixátíyi nga nditon nchrabájchon-ná 'kia nga tikje 'fi nichjin-la cho 'nchán. Tísihixot'à-li jè Eubulo, Pudente, Lino kò Claudia, kò nga'tsi xita ra 'ndsé chibé.

²²Jè Jesucristo ra tijná íjtòn-ná katijnako-li. Nga'tsi-no kata'se-no kjonda-la. Kò'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la jè Tito

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Tito

1 ¹Añ Pablo, ra chí'nda-la Nainá ma. Tì'koaá 'aán tsikíxáya-na Jesucristo mé-ni nga kokjiín-la a'ta 'tse jñà xitá ra xá jè Nainá tsjahíjin-ni, tì'koa ské ra kjohixi nga koma-la skexkón Nainá. ²'Koaá 'sín koma tà ngatjì-la nga tjíjngo ikon nga inchikoñá-la nga 'se-la kjobinachon inìma-la nita mé nichjin-nioo, koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá skanda 'kia nga tikjè sinda isà'nde. Nainá mì tsa 'én ndiso chja. ³'Kia nga ijye ijchò nichjin, Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in isikatsíjeén 'én-la a'ta 'tse 'én nda-la Cristo ra ko'sín chjàya ko 'koaá 'sín kitsjà kjohixi nga 'an isingatsja-na xá rakì. ⁴Ngaji, Tito, ra koni tsa i'ndí-na xin-la nga ngàsòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo, tísikásén-la xajon jè. Nainá ra Na'ín-ná ma ko jè Jesucristo ra tìjna ítjòn-ná katatsjà-la kjonda ko kjo'nchán ya ajin inìma-li.

Xá-la Tito ya ján nangi Creta

⁵Kíí xá ya isíkijna-la ján nangi Creta nga jì síkixiyi xá ra chija'ta-isa. 'Koaá tì'sín kítsja-la kjotéxoma nga kinchandi xita jchínga ra síkinda naxindá-la Nainá nga jngó jngó naxindá. ⁶Xita jchínga ra síhitjasòn xá, jñá-ní ra nda inchisíjchá ijo-la nga mì tsa yá ra 'cho tsò-la; ra jngo ma-ni chjoón-la. Ko jñà ixti-la machjeén-ní nga nda katakjiín-la a'ta 'tse Cristo. Mì kì nda tjín tsa yá ra kítso-la nga kjoa 'tse isà'ndeé tjímajin ko nga mì ma-la 'nchréhijon. ⁷Jè xita ra síkinda naxindá-la Nainá ra xá-la Nainá síhitjasòn, machjeén-ní nga nda 'sijn, mé-ni nga mì yá ra 'cho kítso-la. Mì kì tjínè-la nga 'nga ikon koma;

mì kì tjinè-la nga taxkì kojti-la; nga xán kohijtako; nga xita skajàn-ko; ko mì kì tji'nde tsa ton chijé kotsjake. ⁸Ta isaá ndaa katasísin-la xita ra bijchójkon. Jé katamatsjake kjoa ra nda tjin. Indakjoa káté-la ikon. Kixi katijnako xita. Tsje katasíjchá ijo-la ya ngixkon Nainá; nda katasíkinda ijo-la nga mì taxkì 'siin. ⁹Nda kjon kátijin ikon 'én kixi koni 'sín ki'senajmí-la, mé-ni nga ko 'én nda ra bakón-ya koma kii'tin-ni xita nga 'nó káté-la ikon, ti'koaá koma siikixiya ra kondra fi-la jè ra kjohixi.

Kó'sín 'sín xita ra kj'íi 'sín tjin 'én ra bakón-ya

¹⁰Tà ngatji-la, tjin jchán xita ra tájajin tjin inìma-la nga bakón-ya 'én ra nìmé chji-la ti'koa kondacha-la xita ra kj'íi; jná kjon ra 'nó bìnè-la xita ra kj'íi nga kjo'nó si'ta chiba ijo-la kjoa 'tse circuncisión. ¹¹Jná xita kii machjeén-la nga kichja'a, nga jná sískáya-la nga'tsi xita ra títsajna nga jngó jngó ni'ya. Tà jé ra mejèn-la nga ta ton síchijé'ta-la xita nga kotjin 'én ra bakón-ya-la ra nìmé chji-la.

¹²Jngo xita chjine ra tiya-ni i'nde-la nangi Creta, 'koaá 'sín kitsò-la xita xákjén: “Jná xita Creta, xita ndiso-ní, xita 'tsen-ní koni tsa cho ijná, xita chrjá'a-ní, xita 'tsé-ní.” ¹³'Én kixi ra kiichja xita rakii; ra ji Tito, kií ko'sín tíxian-la, 'nó tinákjoakii mé-ni nga nda kítsajna-ni koni 'sín makjiín-la a'ta 'tse Cristo, ¹⁴ko mé-ni nga mì jná siisin-la kuendo ra nìmé chji-la ra fitjingi i'ka-la xita judío. Ti'koa mì jná siisin-la kjotéxoma-la xita ra mincha'taxìn-la ra kjohixi.

¹⁵Jná xita ra tsje tjin kjobítsjen-la, tsjeé ma ijye-la nita mé-nioo. Tanga jná xita ra mì kì tsje tjin kjobítsjen-la ko mì kì makjiín-la a'ta 'tse Cristo, sabà tjé ma-la nita mé-nioo; skanda tjé tjin-te jè kjobítsjen-la ko inìma-la. ¹⁶Koaá 'sín tsò nga beé Nainá tanga jná kjoa ra 'sín, yaá bakón nga mì tsa kixi kjoa. Xita kii, 'nó 'cho 'sín, mì kì ma-la 'nchréhijon, ti'koa nì mé chji-la, nga nijngo ma-la síhitjasòn xá ra nda tjióon.

Kjobítsjen ra nda tjin takón-yi

2 ¹Ngaji, 'koaá 'sín tinákjii koni 'sín bakèn-la 'én nda ra jién bakon-yeé. ²Jná xita jchínga 'tse naxindá-la Nainá, indakjoa kata'sín; nda kata'yaxkón; nda kjobítsjen kata'se-la; nda katítsajnakò kjoa ra makjiín-la ko kjotsjacha-la, tse inìma

kata'se-la mé-ni chíkjoa-la kjohi'in. ³Jñà íchjín jchínga, 'koaá 'sín katasíjchá ijo-la koni xita-la Nainá. Kì xita chhajno-la. Kì xán báhihtako. Kíí katakón-ya kjoa ra nda tjín. ⁴'Koaá 'sín katakón-ya-la íchjín ra 'sa íxti, nga tsjake kata'sín 'xin-la, tí'koa tsjake kata'sín íxti-la. ⁵'Koa 'sín nda katakón-ya nga nda katasíjchá ijo-la; tsje katitsajna*ko* ijo-la; nda katasíkinda ni'ya-la; nda xita katama; kata'nchréhijon-la 'xin-la; mé-ni nga mì yá ra kichhajno-ila 'én-la Nainá.

⁶'Koa tí'sín tinè-la jñà xita 'xin ra íxti-isa, nga nda katasíjchá ijo-la. ⁷Nita mé kjoa-ni ra tjín, jíí tjina ítjín nga nda 'tíin. 'Kia nga kokón-ya-la xita, kixi tikíj*ni* kjobítsjen-li, 'én kixi tinákjii; ⁸nda tsò 'én ra tinákjii ra mì yá bachrjengi mé-ni 'kia nga kji'nchré-la jñà ra xita kondra, kosabá-la, nimé sakò-la ra 'cho kitso-ná.

⁹Ko'tin-la jñà xita ra chí'nda títsajna'nó, nda katasíhitjasón ijye-la ni-la, nda katasísin-la mé-ni nga tsja 'se-la, kì kjingí'a-jìn; ¹⁰kì síchijé'ta-la ni-la. Tà isaá nda kata'sín nga kata'ya-la nga xita kixi-ní. 'Koaá 'sín ske-ni xita ra k'íí nga nda tjín kjotéxoma-la Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in.

¹¹Nainá ijyeé tsakón kjonda-la nga nga'tsi xita ra tjín nga tjíjtsa isà'nde maá kitjokajin kjohi'in. ¹²Jè kjonda-la Nainá, 'koaá 'sín bakón-ya-ná nga mì tí kì ko'sín 'sian-ná nga mì ma-ná 'yaxkén Nainá, tí'koa mì tíjñà sisin-lá kjoa'cho ra síjé ijo-ná ra tjín isà'nde. 'Kia nga ijye kijmié kjoa kii, indakjoa síkíjneé kjobítsjen-ná, xita kixíí kameé, tí'koaá nda jchaxkén Nainá nichjín ra titsajneé 'ndi 'ndi. ¹³'Koaá 'sín 'sieén kjoa kii nga inchichiñá-lá kjonda ra 'nó nda tjín nga jcheé kjoajeya-la Jesucristo 'kia nga kitjopen india-ni. Jesucristo ra Nainá ra 'nó 'nga tjina ra bachrjekàjin-ná kjohi'in. ¹⁴Jè Jesucristo kitsjá ijo-la nga 'ken ngajo-ná. Jè tsikíchjítjì-ná mé-ni nga kítjokajin-ná nga'tsi kjoa 'tse jé ra itsabá'nó-ná tí'koa síitsje-ná nga ngi xita naxindá 'tse kameé. Ko ngi tjíjngo takén nga síhitjasén kjoa ra nda tjióon.

¹⁵'Koaá 'sín takón-yi, tí'koa tí'tin xita. 'Nó tinákjoakii koni 'sín tjí'nde-li nga kotexomi. Kì yá ra bachrjengi-li.

Nda síhitjasén jñà 'én ra makjii-ná

3 ¹Tíkítsjen-la nga katabexkón ra xitaxá títsajna ko nga'tsi ra kjotéxoma tjíya tsja, nda kata'nchréhijon-la.

Katasíhitjasòn nga'tsì xá ra nda t́jín. ²Ko'tìn-là kì x̄ta chjajno-là; kì x̄ta kjaán-ko; kjonda-ní ra kata'sín, ngi indakjoá katasíko nga'tsì x̄ta.

³Nga t̄i'koaá jién, nga t̄i'sá kjoťseé, mì kì mé machiya-ná. Mì kì ma-ná na'yáhijeén. Xín ndiyá tsikimayeeé. J̄ná ki'nié nga'tsì kjoa ra 'cho t́jín koni 'sín síjé ijo-ná ko kjoa ra sasén-là. Yaá tsikítsajnajieén kjoa'cho ko kjoťtakòn. Tsakén-ná nga isíjtike-ná x̄ta ko t̄i'koaá jién iníjtichaá-teé xàngieé. ⁴Tanga Nainá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in, 'kia nga tsakón kjonda-là ko kjoťsjacha-là a'ta 'tse x̄ta, ⁵tsachrjekàjin-ná kjohi'in. Mì tsa ki-ni nga kixi ki'nié. Ta ki-ní nga kjòhímake-ná. 'Kia nga isítsje inìma-ná, kitsin x̄tseé india-ná ko jé Inìma Tsje-là Nainá isìx̄tseya-ná. ⁶Nainá 'nó nda isíkíjnain ya inìma-ná jè Inìma Tsje-là ra a'ta 'tse Jesucristo ra bachrjekàjin-ná kjohi'in. ⁷'Kia nga ijye isíkixiya-ná kjonda-là Nainá, 'koaá 'sín kítsajneé nga inchichiñá-lá ko t́jín goó takén nga jè inìma-ná 'seé-là kjòbinachon ra mì fehe'ta, ra t̄jábé-ná tà ngat̄jì-là ixti-là Nainá 'mì-ná.

⁸'Én k̄i, ngi 'én kixi-ní. 'Koaá 'sín mejèn-na nga 'nó tinè-là x̄ta, mé-ni j̄ná x̄ta ra makj̄ín-là a'ta 'tse Nainá nda katasísín-là kjoa ra nda t́jín. Kjoa k̄i 'nó nda t́jín; machjeén-là nga'tsì x̄ta. ⁹Tanga kì j̄ná nisin-là kjoa ra nímé síchiya-ná ko kjoa ra 'tse x̄ta jchínga kjoťseé ra mì tsa kixi kjoa. Kì kjosi nisin-là ko kjoa ra chitiya-ná 'tse kjoťéxoma-là Moisés. Kjoa k̄i, mì kì machjeén, nímé ch̄jì-là.

¹⁰Jè x̄ta ra nax̄indá-là Cristo mejèn-là sījòya, t̄inákjoa 'taxìn jò jàn 'ka-là. Tsa mì kì k̄jì'nchréhijon-li, t̄ináchrjekajin ya nax̄indá-là Nainá. ¹¹Jì, ijyeé 'yi nga jè x̄ta rak̄i, ijyeé itsón kjòbtsjen-là. 'Choó t̄i'sín. Jé t̄ibánè-là ijo-là.

'Én ra tsjá-là jè Tito jè Pablo ra fehe'ta-ni

¹²'Kia nga sikásén-la Artemas ko ñá tsa jè Tíquico, tixátíyi nga nchrabájchon-ná ya Nicópolis. Ijyeé ko'sín ískosòn-là, nga yaá kót̄ijna 'kia nga n̄ichjin cho 'nchán. ¹³Tis̄ik̄i Zenas, jè ra nda be kjoťéxoma, ko Apolos; 'tiì-là mé ra machjeén-là mé-ni nga koma k̄ijì-ni ñándà nga inchifì, nga nímé ra sījchija'ta-là. ¹⁴J̄ná ra x̄ta tsajién, 'koaá t̄i'sín katama-là kjoa ra nda t́jín, nga katasíko x̄ta tsa mé ra chija'ta-là, mé-ni nga

nda katasíchjeén-ni nichjin ra tí'bì-là nga kátíjna jngo kjoa ra chjí-là.

Kjoa ñihixo'ta ra fehe'ta-ni

¹⁵Nga'tsì xità ra ñ títajnako-na tísíhixo'tà-li. Tí'koaá tihixo'ti ijyi jñà ra matsjake-ná nga ngásòn makjiín-ná a'ta 'tse Cristo. Kjon-da-là Nainá katijnako-no nga'tsì-no. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda jè Pablo ra isìkasén-la jè Filemón

Kó'sín síhixo'ta Pablo jè Filemón

¹Tísixó'tá-la jì 'ndsé Filemón ra 'ñó tsjake-la, jì ra tije-ni xá tji'nì koni jè xá ra tí'siaan. 'Aán-ná Pablo ra ta ngatjì 'tse Jesucristo nga ndáyá tijná'ya, 'koáá 'sín tíbindá-la jè xajon rakìi kò jè 'ndsé Timoteo. ²Tìhixo'tá-ná jè tichjeé Apia kò jè xita xàngieé Arquipo ra taña inçhibixkàn-tjié kjoa kii; kò tìhixo'ta-te-ná nga'tsì jñà xita naxindá-la Cristo ra ya maxkóya ya ni'ya-li. ³Nainá ra Na'ín-ná ma kò jè Jesucristo ra tijná ítjòn-ná katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán ya ajin inìma-no.

Kó'sín nga 'ñó makjiín-la ra a'ta 'tse Cristo jè Filemón

⁴'Kia nga chjà'tà-la jè Nainá, síkítsjen-yá kji'tá-la ra jì kò 'koáá 'sín xin-la nga tse kjonda kata'se-la ra jè, ra a'ta tsaji. ⁵Nga ijyeé ki'senajmí-na kó'sín nga 'ñó kji'tatakìn a'ta 'tse Jesús ra tijná ítjòn-ná kò kó'sín nga 'ñó tsjachi jñà xita-la Nainá. ⁶'An, 'koáá 'sín tísíjé-la Nainá nga nda katabitjasòn koni 'sín nga nda tjinìngásòn-kji jñà xita xàngii ra i'ka jè kjoa ra kji'tatakìn mé-ni nga nda jchaxkon-isa-ni nga'tsì kjonda ra ma 'nié a'ta 'tse Cristo. ⁷Jì 'ndsé batoó matsja-na kò batoó ma'ñótakoàan 'kia nga kò'sín tjin-li kjotsjacha, nga a'ta tsajii-ní jì ndí 'ndsé nga 'nchán tjin-ni inìma-la xita-la Nainá.

Kó'sín jè Pablo isíjéti jè Onésimo

⁸'Koáá ma-ni, ni'sín tji'nde-na ra a'ta 'tse Cristo nga ma ki'tín-la mé ra machjeén nga 'sjin, mì tsa kò'sín tíbi'tín-la, ⁹nga ta jngoó kjonda tísíjé jnchro-la; nga be-náa nga matsjacha-ná xàngieé; isaá koni 'sín 'kiaa ra 'an, ijyeé xita

jchínga-na, 'an ra 'mì-na Pablo, kò tì'koaá ndayá tǐjna ra ta ngatǐ 'tse Cristo Jesús. ¹⁰'Koaá ma-ni nga kò'sín tísíjé jngo-la kjonda ra a'ta 'tse Onésimo, jè ra kò'sín ma-na koni tsa i'ndí-na ma skanda 'kia nga kjokjiín-la ra a'ta 'tse Cristo; nga 'kiaá ítsi'kenajmíya-la 'kia nga kò'sín tǐjna 'an ndayá.

¹¹Nga tì'sa kjotseé, mì kì nda kjochjeén-li jè Onésimo, tanga 'ndi 'ndi ijyeé maá kochjeén-li, kò maá kochjeén-te-na. ¹²'Koaá 'sín tísikásén india-la, nì'sín bato 'ñó tsjake. ¹³Ndaá-la 'se tsa i katijnako-naa tsiki, koni tsa jì kjòn-ni ra bisiko-ná i ndayá nándá nga tǐjna ra ta ngatǐ 'tse 'én nda-la Cristo.

¹⁴Tanga majìn-na jngo kjoa 'siaan, ra kjè sa jì tǐjingo takìn, nga majìn-na ta kjo'ñó katama-li jè kjonda ra tísíjé-la; jé mejèn-na tsa inìma-li katanchrabájin-ni. ¹⁵Tsa kií kò'sín kjomà jnchro-ni nga jè Onésimo tsasi'taxìn chiba nìchjin-li, mé-ni nga 'ndi, 'koaá 'sín ma chjibétjò-ni nga ya kíjnakò-li skanda ta kjiá-nioo. ¹⁶Tanga 'ndi-ni, kì chjàn ta kò'sín chjibétjì koni tsa jngo chì'nda ra ta síxá kjotjò-li; nga 'ndi-ni, isaá chjì-la, nda mí 'koa-ni koni tsa jngo chì'nda. Ndaá chjibétjì 'ndi-ni koni jngo 'ndsì ra bato 'ñó tsjachi. Ra 'an, batoó 'ñó tsjake; kò jì tǐjnéa-la isa 'ñó kotsjachi, isaá 'ndi, mì tsa ta chì'nda-li ma, ijyeé 'ndsè chiba jìon ra a'ta 'tse Na'ín-ná.

¹⁷Tsa kixì kitií kjoa, nga 'ndsì 'mí-ná ra a'ta 'tse Cristo, 'koaá 'sín chjibétjì koni tsa 'an kjòn-na ra tjichjibétjò-ná. ¹⁸Tsa mé ra isìko-li kò tsa kó'ki tjen'tin-li, 'an tìkíchjì-ná. ¹⁹'An Pablo, 'an sabá tǐbindá xajon rakì, 'aán kíchjì tsje-la; nì'sín ijye tǐjjin-te-li nga 'aán tjen'tin-ná kjobinachon ra tǐjn-li 'ndi-ni. ²⁰Jì ndí 'ndsé, 'koaá 'sín tǐjn kjonda ra tísíjé-la, mején-na nga katasakó jngo-na kjonda ra a'ta tsaji koni 'sín nga bakèn-la ra 'ndsé chibé a'ta 'tse Na'ín-ná; kò'sín tijetakìn inìma-na ra a'ta 'tse Cristo.

²¹Be-náa nga 'koaá 'sín sǐhitjasìn; 'koaá ma-ni nga kò'sín tǐbindá-la xajon rakì; kò skanda maá-li nga isa kǐn kjoa 'sian isi koni 'sín tǐjn ra tísíjé-la. ²²Tì'koaá tjen tinda itsé-ná i'nde ya ni'ya-li, nga 'koaá 'sín tíkoáa koni 'sín nga inchinjé'ta-la jìon Nainá, kǐjchó nìchjin nga kǐjcho katsǐjen-no.

'Én-la Pablo ra fehe'ta-ni

²³Tísíhixo'tà-li jè Epafras, xita xàngieé ra taña titsajna-jìn ndayá ra ta ngatǐ 'tse Jesucristo. ²⁴Tì'koaá tísíhixo'tà-li

jè Marcos, Aristarco, Demas kò jè Lucas, xit̃a ra ì
 ìnchibasikò'ta-na.

²⁵Jè katatsjá-no kjonda-la Jesucristo jè ra t̃jna ítjòn-ná nga
 katjaha'sen-jin ya ìnìma-no. Kò'sín katama.

Xajon ra inikasén-la jñà xita Hebreo

Kó'sín jè Nainá jé I'ndí-la síchjeén nga chja-ná

1 ¹ Nga tì'sa kjotseé jè Nainá kjín 'ka kiichja-la jñà xita jchínga-ná nga isichjeén jñà xita ra kiichja ngajo-la, nga kjín skoya tjín-ni kó'sín nga kiichja-la. ² Tanga 'ndi 'ndi nga ijye tífehe'ta nichjin, jè I'ndí-la tísichjeén nga tíchja-ná ra a'ta 'tse, ko tijé-ni ra isichjeén nga tsikínda isà'nde, jé isìngatsja ijye nga'tsì tsajmì ra tjín. ³ Jè I'ndí-la, jè bakón tsijen-ná jè kjoajeya-la Nainá, ko jé bakón-ná kó'ki kjòn-ni ko kó'sín 'sín Nainá. Jè nga'ño-la 'én ra chja, jé itsabá'ño-ni isà'nde. 'Kia nga ijye isikijne nga kjomà isìtsje jé-ná, akjòn tsihijin ján ngajmi nga tsikijna'ta ya nga kixi-la Nainá.

Kó'sín kjòn jñà ìkjali ko jè I'ndí-la Nainá

⁴ Jè I'ndí-la Nainá tíjna ítjòn; isaá 'ño 'nga tíjna koni jñà ìkjali, ta ngatji-la nga isaá 'ño chjí-la jè 'í ra ki'tsì-la.

⁵ Nga jè Nainá, nijngo ìkjali ra ko'sín kitsò-la:

Jíí-nì ra I'ndí-na

ko 'aán-ná ra Na'in-li.

Tì'koaá nijngo ìkjali ra kitsò-la:

'Aán koma Na'in-la,

ko jè koma I'ndí-na.

⁶ Jè Nainá, 'kia nga isikasén jè I'ndí-tjòn-la ya isà'nde, tí'koaá 'koaá 'sín kitsò:

Nga'tsì jñà ìkjali-na, katabexkón-ní.

⁷ Tanga ra a'ta 'tse jñà ìkjali, kíí 'sín tsò:

Nainá, maá-la nga tjo 'sín jñà ìkjali-la.

Ko maá-la ní'í 'sín jñà chi'nda-la.

⁸ Tanga ra a'ta 'tse I'ndí-la, tsó-ní:

Ji-ní Nainá, ko jí kotexomi ta mé nichjin-nioo,
ngi kixí nichjín jè kjotéxoma ra tjíya ndsìi.

⁹ Jé matsjachi jè kjoa ra nda tjín, ko jticha-ní jè kjoa ra 'cho
tjín.

'Koaá ma-ni, 'an ra Nainá-li 'mì-ná, xá tsjahjín-ila
nga isa nda jchaxkón-li ko isa tse kjotsja 'se-li
koni jñà xita xàngi.

¹⁰ Ti'koaá tsò-ní:

Ji ra tijna ítjìn, skanda ti'sa tjà'tsin-la kjoa;
jí tsikindi jè isà'nde,
ko jí tsikindi jè ngajmi.

¹¹ Ngaji, kijna-ní skanda ta mé nichjin-nioo;
tanga jè isà'nde ko jè ngajmi kjehe'tà-ní
ko kojchínga-ní koni 'sín ma jñà nikje nga majchínga,

¹² 'koaá 'sín kíxkóyi koni jngo nikje ra tsjayeé
ko 'koaá 'sín sikaatjìyi koni 'sín nga fahatjìya nikje.
Tanga ra ji 'koaá 'ki koma kji'ti,
ko jè nichjin-li mì kì kjehe'tà.

¹³ Nainá, nijngo jñà ìkjali-la kitsò-la:

I tijna'tá-ná ya chrja nga kixi-na,
skanda 'kia nga sikítsajnangia jñà kondra-li ya ñánda nga
inchasòn ndsàkì.

¹⁴ Nga jñà ìkjali, tà isén nichjin tsje-ní, ko yaá síxá'ta-la
Nainá; jñà nikasén nga basìko jñà xita ra tjábé-la kjonda nga
kitjokajin kjohi'in 'tse jé-la.

Kó'sín machjeén nga sikondeé jè 'én ra tsachrjejin-ná kjohi'in

2 ¹ Kíí machjeén-ní nga isa nda sisieén 'én ra ijye ina'yé,
mé-ni nga mì xìn ndiyá kjìn-né. ² Jñà kjotéxoma ra
Nainá kitsjà 'kia nga isichjeén jñà ìkjali jñà nichjin ra
ijye tsato, ki'seé-la kjohixi; ko jñà ra tsakátsji-jé nga mì kì
isìhitjasòn, ki'tsí-la kjohi'in koni 'sín nga bakèn-la jñà jé
ra tsakátsji. ³ Ti'koaá jíén, mì kì koma kjoaajno-ná kjohi'in
tsa mì kì sikondeé jè kjoa ra bato 'ñó chjì-la koni 'sín nga
ijye itjokàjieén kjohi'in a'ta 'tse jé-ná. Nga jé kjón Na'in-ná
kiichja ítjòn nga ma kítjojieén jé-ná; ko ra kjomà askan-nioo,
jñà nda kisichiya-ná jñà xita ra kíi'nchré kjòn-la jñà 'én kii,
nga ngi 'én kixi kiti-ní. ⁴ Nainá, ti'koaá isikixiyandaá kjoa
kii 'kia nga kjìn skoya kjoxkón tsakón ko 'kia nga isìka'bí

kjotjò ra tsjá jè Inìma Tsje-la; 'koaá 'sín kitsjá koni 'sín nga kjomejèn-la ra jè.

Yá ra bachrjekàjin-ná kjohi'in 'tse jé-ná

⁵Nga Nainá, mì tsa jñà ìkjali kitsjà-la nga jñà kotèxoma-la jè isà'nde ra 'sa nchrabá jè ra ìnchichibaya-ná. ⁶Tanga tíchjaá jngo 'ká xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá ñándá nga tsò:

Jì Na'in, ¿yá-ni ra jñà xita?

¿A bakén-la nga ko'sín jì makájno-li nga níkítsjin ra a'ta 'tse?

⁷Ta chibaá nìchjin ko'sín isa nangi iníkjìni koni jñà ìkjali. Tanga ra kjomà askan, ki'tsì-la jì kjoajeya ko ndaá iníkjìna-ni nga kijchaxkón;

⁸ko nga'tsì tsajmì, yaá iníkítsajnangi ijyi ya анги ndsako [mé-ni nga jè kotèxoma ijye-la].

Jè Nainá, 'kia nga ko'sín ya tsikíhijyongí ijye ya анги ndsako, 'koaá 'sín chja-ni nga nímé tsajmì tjín ra mì tsa jè tíbatéxoma-la. Tanga takó kjè kì nda 'ya-la tsa jè tíbatéxoma ijye-la nga'tsì tsajmì. ⁹Tanga 'ndì, machiya-ná nga jè Jesús, ni'sín nangi iníkjìna chiba nìchjin koni jñà ìkjali, tanga 'ndì 'ndì, jeyaá tíjna, ko 'ngaá tíjna nga tíbatéxoma, ta ngatji-la kjohi'in ra isikjiín 'kia nga 'ken. Ngi tà kjonda 'tse Nainá-ní nga ko'sín jè tsatojin ngajo-la kjobiya nga'tsì xita.

¹⁰Kjoa kixíí ra ki'sín Nainá, jè ra tsikínda nga'tsì tsajmì ra tjín, 'kia nga ko'sín isikatojin kjohi'in I'ndí-la, mé-ni nga jè kjohi'in ra tsatojin I'ndí-la, 'koaá 'sín isìko nga nímé ra ichija'ta-la, mé-ni nga jè koma kochrjekàjin kjohi'in nga'tsì ìxti-la Nainá ra jè mejèn-la nga ya kítsajnako ñándá jeya tíjna ra jè. ¹¹Nga jè I'ndí-la Nainá, jé sítsje xita ra tjín-la jé, ko jñà-ní xita ra sítsje, tajngoó Na'in ma-ni. 'Koaá 'sín ma-ni nga mì kì masabà-la nga 'ndse tsò-la jñà xita ra sítsje. ¹²Jè xajon-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò:

'Kenájmí-la jñà 'ndsèe ra a'ta tsaji,

ko seé-la ra jì ya ajin xita naxindá-li.

¹³Tí'koaá tjí'ta ñándá nga tsò:

Jé Nainá ma'ñó'ta ikon.

India tjí'ta-isa ñándá nga tsò:

Íí tjínako jñà ìxti ra Nainá kitsjà-na.

¹⁴'Koaá 'sín t́jín koni j́nà i_xti-la x_íta nga tajngo jní k_õ tajngo ijo-ní; 'koaá t_í'sín jní k_õ ijo ki'se-la jè Jesús mé-ni nga a'ta 'tse k_jõbiya-la ma isikijne-la jè x_íta-níí ra t́jín-la nga'nó nga ma-la sí'ken x_íta. ¹⁵Jesús, 'koaá 'sín k_jomà'tin mé-ni nga k_jomà isíkítsajnandíí-ni nga'tsì x_íta ra ki'ta n_ichjin inchtsakjón-la jè k_jõbiya, nga 'koaá 'sín t_ítsajna koni tsa t_íté'nó-la nga kó'ki n_ichjin b_ítsajnakon. ¹⁶Jesús m_ì tsa ki xá 'ji-ni nga j́nà ik_jal_ì k_õsiko, kií xá 'ji-ni nga j́nà k_õsiko ra x_íta t_je-la Abraham. ¹⁷'Koaá 'sín k_jomà-ni nga jè Jesús t_íjné-la nga k_õ'sín ngásòn k_jomà koni j́nà x_íta 'ndse, mé-ni nga k_jomà n_à'm_ì ítjòn k_jomà-ni ra t_íjín-la k_johim_atakòn ra nda síhitjasòn xá-la Nainá, nga k_jomà tsikíchjítj_ì jé-la x_íta ra a'ta 'tse k_jõbiya-la. ¹⁸Koni 'sín nga kisikj_íín k_johi'in nga itj_á'ta ra jè, 'koaá t_í'sín ma-la k_õsiko j́nà x_íta ra síikj_íín k_johi'in 'kia nga t_á'ta.

Kó'sín Jesús isaá jeya t_íjna m_ì 'koa-ni koni jè Moisés

3 ¹Jìòn ndí 'ndsé ra x_íta n_axindá tse 'm_ì-no ra xá k_õ'sín kiichja-no Nainá nga x_íta 'tse k_ítsõ-no, 'koaá 'sín nda t_ikítsjen koni 'sín nga makj_íín-ná nga jè Cristo Jesús ra xá Nainá tsikíxá-la k_õ nga n_à'm_ì ítjòn isíkíjna. ²Jesús, 'koaá 'sín nda t_ísíhitjasòn jè xá-la Nainá ra xá k_õ'sín ki'tsi-la, koni 'sín nga jè Moisés ndaá isíhitjasòn xá-la y_à a'ta 'tse n_axindá-la Nainá. ³Tanga jè Jesús, isaá jeya t_íjna koni jè Moisés. 'Koaá jngoya-la koni jngo x_íta ra b_índa ni'ya, isaá jeya bijna ra jè, nda mí 'koa-ni jè ni'ya ra b_índa. ⁴Nga'tsì ni'ya, tsijen x_ítaá b_índa; tanga jé Nainá ra tsikínda ijye nga'tsì tsajm_ì ra t_íjín y_à isà'nde. ⁵Ra ngi k_johix_ì, jè Moisés, koni x_íta ch_ì'nda-la Nainá, nda isíhitjasòn xá-la y_à a_jin n_axindá-la Nainá. Kíí xá ki'sín nga jè kitsj_à 'én kó'sín k_ítsõ Nainá ra k_õma askan-ni. ⁶Tanga jè Cristo, ra l'ndí-la Nainá ma, jé batéxoma a'ta 'tse n_axindá-la; k_õ jè n_axindá r_akid_õ, jíén-né tsa ngi kix_ì k_ítsajneé skanda 'kia nga k_jehe'tà n_ichjin koni 'sín nga 'nó kji'tatakén nga ngi k_õó k_jotsja-ná inchichi_ná-lá k_jonda-la Nainá.

'Kia nga k_ítj_áha'seén n_ánda síkj_áyeé a'ta 'tse Nainá

⁷'Koaá 'sín tsò jè Inim_à Tsje-la Nainá y_à x_ajon ra t_í'á'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tsa in_china'y_á jìòn 'nd_ì 'nd_ì-n_ì jè 'én-la Nainá,

⁸ kì tà chjàn nítája inìma-no koni 'sín ki'sin jñà xítà ra kondra kiì-la Nainá nga iskó'ta ya i'nde'taxìn ñánda-nioo nga nangi kixì.

⁹ ['Koaá ma-ni nga ko'sín kitsò Nainá:]

Jñà xítà jchínga-no iskó'tá-na, ko ichán nó kijtse jñà kjoa ra kí'siaan.

¹⁰ 'Koaá 'sín ma-ni nga kísíjchán-ko jñà xítà kiì,

ko 'koaá 'sín kíxian-la: “Jìòn, kji'tá nìchjin ta kji'í 'sín ndiyá fìko-no jè inìma-no, ko majìn-no nga chjìbé jè ndiyá-na.”

¹¹ 'Koaá ma-ni nga 'kia nga 'ñó kjoiti-na, kítsja-ná 'én-na nga kíxian:

“Mì kì kjoaha'sen-jin ya i'nde-na ñánda-nioo nga ma níkjáya.”

¹² Ndí 'ndsé, nda tìkindaa ijo-no; kì nijngo jìòn ra kjoa'cho síkíjnajin inìma-la nga mì kì makjiín-la mé-ni nga mì kosen'taxìn-la Nainá ra tíjnakon. ¹³ Ta isaá 'tì nga'ñó-la xàngioo nga jngó jngó-no nga nìchjin nchijòn 'kia nga tíjna-isa jè nìchjin, mé-ni nga niyá ra ya kotájajín-ni jè kjoa 'tse jé ra skoóndacha-la. ¹⁴ Jién, yaá nakjoá-né ya a'ta 'tse Cristo, tsa ngi ko'sín nda kokjiín-ná skanda 'kia nga kjehe'tà nìchjin koni 'sín nga kjokjiín-ná nga tì'sa ítjòn.

¹⁵ Xajon ra tíj'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò:

Tsa inchina'ya jìòn 'ndì 'ndì-nì jè 'én-la Nainá,

kì tà chjàn ko'sín nítája inìma-no koni 'sín ki'sin jñà xítà ra kondra kiji-la Nainá.

¹⁶ ¿Yá xítà-ni ra kií'nchré 'én-la Nainá ko akjòn kondra kiji-la? Jñà-ní nga'tsi xítà ra jè Moisés tsachrjekàjin ya i'nde Egipto.

¹⁷ ¿Ko yá xítà-ni ra ichán nó isíjchán-ko jè Nainá? Jñà-ní xítà ra tsakátsji-jé ko yaá 'ken ya aya ndiyá ya ñánda nga nangi kixì. ¹⁸ ¿Ko yá xítà-ni ra Nainá ko'sín kitsò-la nga mì kì kjoaha'sen-jin ya i'nde-la ñánda ma níkjáya? Jñà-ní xítà ra mì kì isihitjasòn-la. ¹⁹ Ko 'koaá 'sín tísijin-ná, nga kií mì kì 'jaha'sen-jin-ni ya i'nde ñánda ma níkjáya ta ngatjì-la nga mì kì kjokjiín-la.

4 ¹ 'Kia nga takó tíjna-isa 'én-la Nainá ra ijye kitsjà nga ma kitjáha'seén ñánda nga tíjna i'nde-la ñánda ma níkjáya, tíjnè-la nga nda síkondeé ijo-ná tsa kií nìchjin-ni mì kì koma kitjáha'sen i'ka. ² Jién ijyee tí'senajmí-ná 'én xítse ra nda tsò

koni 'sín ki'senajmí-te-la jñà xīta jchínga-ná. Tanga ra jñà, ta kjoṭjó-ni nī'sín ki'senajmí-la, nga mì kì ngàsòn kjokjiín-la koni jñà xīta ra i'ka ra isìhitjasòn jñà 'én kī. ³Tanga jién-né ra ijye makjiín-ná kitjáha'seén ya i'nde ñánda ma níkjáya. Koni 'sín kitsò Nainá:

'Koaá ma-ni nga ngi koó kjoṭji-na nga kítsja 'én-na nga ko 'sín kíxian

nga mì kì kjoaà'sen-jin ya i'nde-na ñánda ma níkjáya. Nī'sín jè xá-la Nainá ijyeeé kjoṭseé ijyeh'e'tà, skanda tī'kia-ni nga isinda isà'nde. ⁴Jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja a'ta 'tse nìchjin ra ma-ni ito nga tsò:

Ra ma ito nìchjin kiskjáyaá jè Nainá nga ijyeh'e'tà ijye xá-la.

⁵Tíjé-ni jè xajon ra tí'ta 'én-la Nainá india tíchja-isa nga tsò:

Mì kì kjoaà'sen-jin ya i'nde-na ñánda nga ma níkjáya.

⁶Jñà xīta ra kí'nchré íjòn 'én ra nda tsò mì kì 'jaha'sen ya i'nde rakī ta ngatjì-la nga mì kì isìhitjasòn; tanga takó chijaá i'ka xīta nga kjoaha'sen ya i'nde rakī. ⁷'Koaá ma-ni jè Nainá tsikíjna ìjngo-isa nìchjin, jè nìchjin 'ndi 'ndi, koni 'sín kùchja David a'ta 'tse, 'kia nga askan-nioo nga tíchja ya xajon ra tí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Tsa 'ndi 'ndi nga inchina'yá jìon jè 'én-la Nainá, kì tà chjàn nítaja inìma-no.

⁸Koni jè Josué mì kì kjomà kitsjà-la nìchjin níkjáya jñà xīta Israel, kí ko'sín askan-nioo, Nainá isikàxki ìjngo-isa nìchjin níkjáya. ⁹'Koaá ma-ni jè naxínda-la Nainá tíjna ìjngo-isa-la nìchjin ñánda nga ngi sīkjáya. ¹⁰Nga jè xīta ra 'faha'sen-jin ya kjoa níkjáya-la Nainá, tī'koaá síkjáya-ní ra kjoa 'tse xá-la koni 'sín isíkjáya jè Nainá ra a'ta 'tse xá-la. ¹¹Machjeén-ní nga 'kì nga'ño-lá ijo-ná nga kitjáha'sen-jieén ya kjoa níkjáya-la Nainá, ko mì kì ko'sín 'sieén koni 'sín ki'sin jñà xīta ra mì kì isìhitjasòn.

¹²Jè 'én-la Nainá tíjnakon-ní ko tíjn-la nga'ño; isaá ta nda bate nda mí 'koa-ni koni jngo kicha ndajò ra ijò nga jò 'ka; 'faha'sen-jin-ní skanda ya ajin inìma-ná ko ya ajin kjobítsjen-ná; tī'koaá 'faha'sen-jin-ní skanda ñánda tíkjo ninda-ná ko bijchó skanda ya aya-la; kjó'tajin-ní kótsò kjobítsjen ra tíjn-jin ya ajin inìma-ná ko mé ra mejèn-la nga 'sijn. ¹³Nga'tsi ra Nainá tsikínda, nímé ra tí'ma a'ta 'tse; nga

nga'tsì kjoa, tjin tsijen ijyee-ní ya ngixkõn jè ra tjinè-la nga 'ki-lá kinda.

Mé xá ra tjin-la ra ngi jè saba na'mì ítjòn

¹⁴Ndi-ni nga ijye 'yee nga tjna jngo-ná ra ngi jè saba na'mì ítjòn, jè ra 'mì Jesús ra I'ndí-la Nainá, jè ra 'jaha'sen-jin ngajmi ya ngixkõn Nainá, 'koaá ma-ni nga machjeén-ní nga kixi kitsajnee a'ta 'tse 'én ra makjiín-ná. ¹⁵Nga jè na'mì ítjòn ra tjna a'ta tsajién, maá-la kohimake-ná tsa 'kia mé kjoa ra mejèn kajieén; nga jè, 'koaá ti'sín itjá'ta koni 'sín sa'koaá tjá'té ra jién; ta jé-ní nga nikjiá tsakátsji-jé ra jè. ¹⁶Koaá ma-ni nga ngi kíjngo-lá takén nga sichraña'ta-lá ya ñánda tibatéxoma Nainá ra tjin-la kjonda, mé-ni nga skehimatakòn-ná ko sakó-ná kjonda-la nga kosiko-ná 'kia kjòn nga tímachjeén-ná.

5 ¹Nga'tsì jná ra na'mì ítjòn, yaá tjahíjin ya ajin 'tse xita naxindá mé-ni nga chjatji-ni xita naxindá ya ngixkõn Nainá ko mé-ni koma tsjá-la kjotjò Nainá ko si'ken cho ra ta ngatji kjoa 'tse jé-la xita. ²Koni jè na'mì, sa'koaá mahindaá-te iníma-la, 'koaá 'sín ma-ni nga ma behíma jná xita ra mi ki machiya-la ko jná ra xìn ndiyá tjimaya. ³Ta ngatji-la kjoa ra ma'tin, kisi'keén-te cho ra kjoa 'tse jé-la koni 'sín nga isi'ken cho ra kjoa 'tse jé-la xita naxindá.

⁴Niyá ra tà jè tajngo bí'ta ijo-la jè xá'nga ra kii; tà jé-ní jè ra xá Nainá chja-la koni 'sín nga jè Nainá kiichja-la jè Aarón. ⁵Koaá ma-ni nga ti'koaá Cristo, mi tsa tijè 'nga isíkijna-ni ijo-la koni na'mì ítjòn; jè Nainá-ní ra kitsjà-la jè xá 'nga rakii, 'kia nga kitsò-la:

Jí-ní ra I'ndí-na,
ko 'aán-ná ra Na'in-li.

⁶Tijé-ni xajõn ra jí'ta 'én-la Nainá india-isa tíchja ñánda nga tsò:

Jí-ní ra na'mì tijni skanda ta mé nichjin-nioo,
jè xá-li, 'koaá ti'sín tjin koni jè xá ra ki'se-la jè ra tsi'kìn
Melquisedec.

⁷Jè Cristo 'kia nga tsikijna i isà'nde 'ño kiichja'ta-la Nainá, ngi koó ndáxkõn tsikítsa'ba-la ko isíjé'ta-la jè ra tjin-la nga'ño nga ma-la kochrjekàtji a'ta 'tse kjobiya; jè Nainá kí'nchré-la ta ngatji-la nga 'ño nda kijtsexkón. ⁸Jè Cristo, ni'sín I'ndí-la Nainá ma, yaá kjomà-la isihitjasòn 'kia nga

isìkjiín kjohi'in. ⁹'Kia nga mì tì mé ra ichija'ta-la, 'koaá 'sín kisijna nga jè kochrjekàjin kjohi'in xita skanda ta mé nichjin-nioo, nga'tsì ra sìhitjasòn-la. ¹⁰Jè Nainá, 'koaá 'sín isíkijna Jesús nga na'mì ítjòn kjomà; kitsjá-la xá koni jè xá ra ki'se-la Melquisedec.

Kó kjòn ra kjè nda machiya-la

¹¹A'ta 'tse kjoa kii, kjín jchán tjín-ni ra ma 'senajmí-isa-najìon, tanga 'ñó chjá tjín kó'sín nga 'senajmíya ta ngatjì-la nga 'ñó i'in machiya-najìon. ¹²Tsa nda kjòn-ni tsiki, ijyeé-la kjetseé maestro 'ñó nda ma jìon; tanga takó machjeén-najìon nga chjítáyá xitse india-no 'én-la Nainá kó'sín ma'tsia kjòn-ni jñà ra isa chiba chjá tjín. 'Koaá 'sín kjomà india-najìon koni kjòn ndí ìxti-xó ra takó tsjín 'bi nga kjè tsa ma-la bakjèn niño. ¹³Nga'tsì ra takó kó'sín kjòn koni kjòn ra tsjín 'bi, ìxti-ní, nga kjè kì machiya-la kó'sín tjín ra kjoakixi. ¹⁴Tanga tà jñà ma bakjèn niño ra ijye xita jchínga, jñà ra ijye nda machiya-la mé kjoa ra nda tjín kó mé kjoa ra mì kì nda tjín, nga ijyeé kó'sín kjònga-la.

6 ¹Machjeén-ní nga nda katamajchá kjòbitsjen-ná a'ta 'tse Cristo nga mì tsa ta jñà chjítáyáko kì'té jñà 'én ra ichitáyé nga 'sa ítjòn; nga mì tsa ta jñà sikítsjen-yá kji'té jñà kjoa ra ma'tsia-ni nga basìko'ta-ná, koni jñà kjoa, nga iníkájneé kjoa ra 'tse jé-ná nga mì tì jé tsakátsji-né jè ra ndiyá kjòbiya fìko-ná tsiki; tì'koaá mì tsa ta jè chjítáyáko kì'té jè kjoa 'tse koni 'sín nga kjokjiín-ná a'ta 'tse Nainá, ²kó a'ta 'tse kjetéxoma ra 'tse kjoa satínda, kó 'kia nga fasón-lá ndseé xàngieé, kó kjoa ra faháya-ila mi'ken, kó kjoa 'tse 'kia nga kùndajín-ná Nainá mé ra kòko-ná skanda ta mé nichjin-ni. ³'Koaá 'sín ma chjítáyé 'én-la Nainá ra sìjchá kjòbitsjen-ná, tsa jè tsjá'nde nga kó'sín koma.

⁴Nga jñà xita ra ijye asa kjohisen-la kjòbitsjen-la kó ra ijye asa tsikitsajin kjonda ra 'tse Nainá kó ra taña isíngàsòn-kò-ná a'ta 'tse Inima Tsje-la Nainá, ⁵jñà ra tì'koaá ijye asa tsikitsajin jè 'én nda-la Nainá kó nga'ñó-la ra 'tse isà'nde ra 'sa nchrabá, ⁶tsa xìn ndiyá kiji nga tsjín 'én-la Nainá, mì kì tì konda-ni jñà kjòbitsjen-la nga koáafa'ta india-ila Nainá, nga 'koaá ngoya-la koni tsa tijñà inchibá'ta india-ni krò jè Cristo, kó kosen masen nga sìsabà'tin. ⁷'Koaá ngoya-la koni jè nangi 'kia nga 'ba

jtsí, ma'nchi'nde-ní. Tsa nda xka ra kiso ra kochjeén-la xita ra síxáko nangi, Nainá siichikon'tin nangi. ⁸Tanga tsa na'yá chi'ni ko tsa na'yá xi'nchro kiso, mi kì mé chjí-la jè nangi rakíi, mi tsa nangi nda ya ngixkon Nainá; kijchó nichjin nga jti.

⁹Jìon ndí 'ndsè ra tsjacha-lajin, ni'sín ko'sín nakjoá-jin, 'koaá 'sín kixi machiya-najin nga isaá ta nda koma'tin-isa jìon nga tjábé-no jè kjonda ra tjiko 'kia nga ko'sín bíjtokajieén kjohi'in. ¹⁰Nga Nainá, ngi kjoakixíi ra 'sín, nga mi kì siijchàhahjin jè xá-no ko jè kjotsjacha ra tjín-no nga nda inchinìsin-la jñà xita naxindá-la Cristo koni 'sín takó inchi'nià skanda 'ndi. ¹¹Tanga ngajin, 'koaá 'sín mejèn-najin nga ngi koó kjotsja-no ko'sín tixá nga jngó jngó-no skanda ta kjiá-nioo, kóhonda katabitjasòn kjoa ra inchichiñá-la. ¹²Majin-najin nga katama'tsè jìon. Ta isaá jnchro jñà chjíngi-la jñà xita ra ijye inchitjábé-la kjotjò koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá ta ngatjì-la nga nda makjín-la ko nda inchichíkojoako-la.

Kó'sín Nainá kitsjà kixi-la tsa'ba jè Abraham

¹³Nainá, 'kia nga kitsjà-la tsa'ba jè Abraham, 'koaá 'sín kitsjà kixi 'én-la ra tijè tsasén-ni 'kia nga mi tì yá tjín-ni ra isa 'nga tjina koni ra jè; 'koaá 'sín kiichja ¹⁴nga kitsò: “An, 'ñó nda sichíkon'tin-la, ti'koaá 'ñó kjìn koma jñà tje-li.” ¹⁵'Koaá 'sín kjomà-ni nga jè Abraham iskoñákjoa-ní, akjòn itjábé-la koni 'sín kitsò-la jè Nainá. ¹⁶Jñà xita isà'nde, 'kia nga tsjá tsa'ba, jè síkaxki jè ra tjina ítjòn-la. 'Kia nga ko'sín tsjá 'én-la, ta yaá fehe'ta kjoa, mi tì mé ra joóya-isa-ni. ¹⁷'Koaá 'sín kjomejèn-la Nainá nga nda kjón tsakón-la jñà xita ra tjábé-la kjotjò koni 'sín ijye kitsjà-la tsa'ba nga 'koaá 'sín tjíjngo ikon nga sihitjasòn ko nga nimé ra siikaatjìya-la. Kíi ko'sín kitsjà-ni 'én-la ra 'ñó xkón tjín 'kia nga ko'sín kitsjà tsa'ba. ¹⁸Jñà 'én kii ra jò ma-ni, ra mi kì ma kjoaatjìya-la, ko mi kì ma skoóndacha-ná Nainá, yaá sakó-ná jngo kjoajetakòn ra 'ñó tjín, nga'tsí-né ra inchifatsjieé nga jè Nainá kosíko-ná ko jién ra ko'sín tjíjngo takén nga inchichiñá-lá koni 'sín nga ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-ná. ¹⁹Jè kjoakixi ra inchichiñá-lá, 'koaá 'sín síkijna kixi iníma-ná koni jngo kichá ra sité'ñó-ni chitso; ko kjoakixi rakíi skanda maá 'jaha'sen-jin ya i'nde tsje nándá tja'bájto jngo nikje, ²⁰ya nándá 'jaha'sen Jesús

nga iski'xa'nde-ná ndiyá nga na'mì ítjòn tsikijna nda ta mé nichjin-nioo koni jè Melquisedec.

**Jesús, 'koaá 'sín jngoya-la koni jè na'mì ítjòn
ra tsi'kin Melquisedec**

7 ¹Melquisedec xitaxá ítjòn tsikijna 'tse naxindá Salem, ti'koaá na'mì ítjòn 'tse Nainá ra títja ngajmi tsikijna-te. Kiikjá indiaá jè Abraham 'kia nga tínchrabá-ni nga ijye isikijne ijye-la xitaxá ítjòn ra iskajàn-ko, ko jè Melquisedec yaá isíchikon'tin jè Abraham. ²Jè Abraham, teya ki'sin nga'tsi tsajmi ra isakò-la 'kia nga kijì kjojchán ko jngo-yá kitsjà-la jè Melquisedec tsajmi kii. 'Í ra 'mì Melquisedec, 'koaá tsò-ni: Xitaxá ítjòn ra Kixi Títja; ko nga jè ra xitaxá ítjòn 'tse Salem 'mì, Xitaxá ra Tjín-la Kjo'nchán, tsò-ni. ³Jè Melquisedec mì kì 'ya-la tje-la, yá-ni na'in-la ko yá-ni na-la, ñánda kitsin ko ñánda 'ken; 'koaá 'sín mangásòn-ko koni jè Cristo ra I'ndí-la Nainá, nga ti'koaá na'mì ítjòn títja skanda ta mé nichjin-nioo.

⁴Jìon tìkítsjen nga 'ño 'nga tsikijna jè Melquisedec nga skanda jè xita jhínga-ná Abraham teya ki'sin nga'tsi tsajmi ra isakò-la 'kia nga kii kjojchán nga jngo-yá kitsjà-la jè Melquisedec. ⁵Kixií kjoa, 'koaá 'sín tichja kjotéxoma-la Moisés ra Nainá kitsjà-la; nga jña xita naxindá tjinè-la nga teya siijòya tsajmi ra tjin-la nga jngoya tsjá-la jña na'mì ra tje-la Leví ni'sín ti xita xákjén-ni jña ra tiya nchrabá-ni tje-la Abraham. ⁶Tanga jè Melquisedec mì tsa tje-la Leví-jin, tanga itjábé-la ra jngoya bako-la tsajmi ra teya ki'sin jè Abraham, akjòn 'kiaá isíchikon'tin; ni'sín jè kjòn-ni Abraham ra ko'sín itjábé-la 'én a'ta 'tse Nainá 'kia nga kitsjà-la tsa'ba. ⁷Koni 'sín tjíjin-ná nga'tsi-ná, jè ra síchikon'tin, isaá 'nga títja mì 'koa-ni koni jè ra machikon'tin. ⁸Jña na'mì ra tjábé-la ra jngoya bako-la ra teya 'sín xita naxindá, mì tsa ta kíhijyo ki'ta-jìn, tanga jè Melquisedec, 'koaá 'sín tí'ta xajon-la Nainá nga 'koaá 'sín 'ya-la koni tsa jngo xita ra takó tijnakon. ⁹Jña na'mì ra nchrabá-ni tje-la Leví ra tjábé-la ra jngoyá bako-la ra teya 'sín xita naxindá, komaá kokixé nga ti'koaá jè Melquisedec kitjábé jngoya-la a'ta 'tse xita kii 'kia nga ko'sín jngoyá kitsjà-la Abraham. ¹⁰Nga jè Abraham, ijyeé yaá 'ya tje-ni ra kjomà Leví, 'kia nga ko'sín iskajin Abraham jè Melquisedec.

Ra jò skoya na'mì

¹¹ Jñà kjotéxoma ra itjábé-la jñà xita Israel yaá inchrabà'ta-ni a'ta 'tse na'mì ra tje-la Leví; tanga jñà na'mì kii, mì kì kjomà-la nga ngi kixi isíkítsajna jñà xita, 'koaá 'sín kjomà-ni nga kj'íí na'mì 'ji jngo-isa ra ya mangásòn-ko Melquisedec ko mì tsa jè mangásòn-ko na'mì ra tje-la Aarón. ¹² 'Kia nga xìn chja-ni na'mì ra 'faha'sen 'kia nga fahatjìya, kjo'ñoó tjin-ni nga fahatjìya jè kjotéxoma. ¹³ Koni 'sín tíchja 'én-la Nainá, jè ra itjábé-la xá koni 'tse Melquisedec, kj'íí tje-ní; nì kjè sa jngo na'mì bitjokàjin ya nándà nga inchrabà'ta-ni. ¹⁴ 'Koaá 'sín nda 'ya-la nga jè Na'ín-ná Jesucristo, yaá inchrabà'ta-ni tje-la 'tse naxindá Judá; ya tje-la naxindá rakii, mì kì tsijen isikàxki jè Moisés 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse jñà na'mì.

¹⁵ Nga'tsi kjoa kii, isaá makixiya-ná 'kia nga jè na'mì xitse ra 'faha'sen, 'koaá 'sín 'sín koni ki'sin jè Melquisedec, ¹⁶ nga mì tsa a'ta 'tse kjotéxoma inchrabà-ni nga ko'sin na'mì kjomà; tà jé-ní nga tse nga'ñoó tjin-la ko mì yá ra koma-la sii'ken. ¹⁷ Nga 'koaá 'sín tíchja Nainá ra a'ta 'tse, nga tsò:

Jíí-ní ra na'mì tijni skanda ta mé nichjin-nioo,
yaá mangásòn-ki jè Melquisedec.

¹⁸ 'Koaá 'sín kjomà-ni nga iskajen-ngi jè kjotéxoma jchínga, ta ngatjì-la nga mì kì ki'se-la nga'ñoó, ko mì kì itjasòn-la koni 'sín nga tjinè-la nga sihitjasòn. ¹⁹ Nga jè kjotéxoma jchínga ra kitsjà jè Moisés nimé ra isikixiya xita; tanga nichjin 'ndi 'ndi, tjin jngo-ná kjoa ra inchichiñá-lá ra isa nda tjin jè ra síchraña'tà-ná Nainá.

Kó'sín jé Jesús tíjna ítjòn-la koni jñà na'mì ra kj'íí

²⁰ Jñà kjoa kii, mì tsa ko'sín mì kì kitsjà tsa'ba Nainá; koni jñà na'mì ra i'ka, ra ta 'koaá 'sín itjábé-la xá, mì tsa yá ra kitsjà 'én-la. ²¹ Tanga ra a'ta 'tse Na'ín-ná Jesús kitsjà tsa'ba Nainá jè 'én ra 'ñoó xkón tjin 'kia nga kitsò:

Na'ín-ná, 'koaá 'sín ijye kitsjà kixi 'én-la ra 'ñoó xkón tjin,
ko mì kì tì sikaatjìya-ila jè kjobítsjen-la 'kia nga kitsò:
“Jíí-ní ra na'mì tijni ta mé nichjin-nioo.”

²² 'Koaá 'sín ma-ni nga jè Jesús basèn-tjì-ná 'kia nga jè Nainá tsikíndajínko jñà xita jngo kjoa ra isa 'ñoó nda tjin. ²³ Jñà na'mì ra tje-la Leví, 'ñoó kjín ma-ni, ta ngatjì-la 'kia nga jngo biya,

ta yaá fehe'ta xá-la, ñjngo na'mì xákjín 'faha'sen ngajo-la 'kia nga biya. ²⁴Tanga jè Jesús tǐjna-ní skanda ta mé nichjin-nioo ko mì tsa kjoaatjiya jè xá-la nga na'mì tǐjna. ²⁵'Koaá 'sín ma-ni nga ma-la bachrjekàjin kjohi'in jǎà xita nita mé nichjin-nioo, nga'tsi ra a'ta 'tse Jesús bijchó-ni ya ngixkon Nainá; ko jè Jesús tǐnakon-ní nita kjiá-nioo mé-ni nga ma bítsa'batji-ni jǎà xita.

²⁶Ngi jé kjón-ní Jesús jè na'mì ítjòn ra machjeén-ná: nga xita tsje-ní; ko mì tsa jé tǐjn-la; ko mì tsa tjé 'ki ya ajin iníma-la; xìn tǐjna-la jǎà xita ra jé tǐjn-la; ko jè-ní ra isa 'nga tǐjna ya ján ngajmi. ²⁷Mì tsa ko'sín 'sín koni 'sín jǎà na'mì ra i'ka nga nichjin nchijón-ní sí'ken cho ra tsjá kjotjò ra kjoa 'tse jé-la, akjòn tsjá-te ra a'ta 'tse jé-la xita naxindá. Tanga Jesús, 'kia nga kitsjà kjotjò ijo-la nga kiní'ken, ta india kjón-ní kitsjà skanda ta kjiá-nioo. ²⁸Jè kjotéxoma ra kitsjà Moisés, 'koaá 'sín tǐchja nga jǎà kítsajna na'mì ítjòn xita ra tsin-la nga'ño; tanga jè 'én ra xkón tǐjn ra askan kitsjà Nainá, 'koaá 'sín tǐchja nga jè 'ndí-la, na'mì ítjòn kǐjna, jè ra ko'sín kisikò nga nímé kichija'ta-la skanda ta kjiá-nioo.

Kó'sín jé Jesús tsikǐjna'ño jngo ra kjoa xitse

8 ¹Nga'tsi kjoa ra inchichibaya-ná, tǐjn jngo ra isa 'ño chjí-la, jè-ní nga tǐjnaá jngo-ná na'mì ítjòn ra ya tsikǐjna'ta nga kixi-la ya íxile-la Nainá jè ra tíbatéxoma ya ján ngajmi. ²Yaá síxá ya nándá tǐjna ra ngi Ni'ya Tsje-la Nainá ra jè sabà Nainá tsikínda, ko mì tsa xita tsikínda.

³Nga'tsi ra na'mì ítjòn 'koaá 'sín satéxoma-la nga kjotjò tsjá-la Nainá ko cho sí'ken, ko 'koaá 'sín ma-ni nga jè Cristo, tǐ'koaá machjeén-ní nga ki'se-te-la mé ra kitsjà-la Nainá. ⁴Jè Cristo, tsa íi-la tǐjna i a'ta nangi, skanda mí-la koma nga na'mì kǐjna, nga i a'ta nangi, ta 'koa tǐjn na'mì ra tsjá-la kjotjò Nainá koni 'sín tǐchja jè kjotéxoma ra tsikínda Moisés. ⁵Tanga jǎà na'mì ra tǐjn i a'ta nangi yaá síxá ya ni'ya ra ta isén-la ko jè ra ta 'ngièn-la jè Ni'ya Tsje-la Nainá ra tǐjna ya ján ngajmi; koni 'sín tsi'kìn-la Moisés, 'kia nga ijye mejèn kiì'tsia kjòn nga kiìnda jè ni'ya tsje-la Nainá ra 'tse nikje, 'kia nga kitsò-la: “Nda kjón tikítsjin koni 'ki ra ítsakon-la ya nindo Sinaí, 'koa kjón 'sín 'ki ra 'ki ra tinda jngi.” ⁶Tanga 'ndi-ni, isaá nda tǐjn jè xá ra itjábé-la Jesucristo nga na'mì ítjòn tǐjna, nga jè

basèn-jin-ná jngo kjoa xitse ra isa nda tjín ra tsikíndajín Nainá ko jñà xita, ta ngatjì-là nga yaá nchrabá'ta-ni 'én ra isa nda tjín koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá.

Kó'sín nga jè kjoa ra isindajín ítjòn mì tsa ngi nda ki'se

⁷Tsa mí-la mé isijchija'ta-là jè kjoa ra isindajín ítjòn, mí-la tì machjeén-ni tsa ijngo 'ká sindajín india-ni. ⁸Tanga Nainá 'kia nga tsakátiko kitsò-la:

Kijchò nichjin 'kia nga ijngo kjoa xitse kindajín-koò jñà xita Israel ko xita Judá.

⁹Jè kjoa xitse ra kindajín-koò, mì tsa tì ko'sín sindajín-ni koni 'tse xita jchínga-là, 'kia nga 'an kjón ítstabá'ño tsja nga ítachrjékàjian ya nangi Egipto. Jñà xita kì, ta ngatjì-là nga mì isìhitjasòn jè kjoa ra ítsikíndajín-ko, 'koaá 'sín kjomà-ni nga kítsjin-tákon.

¹⁰'Kia nga ijye koto nichjin kì, jè kjoa xitse ra kindajín-ko jñà xita Israel, kí'sín tjín: Jñà kjotéxoma-na, yaá sikjáha'sen-jiaan ya ajin kjobítsjen-là, ko yaá kindá'tá ya ajin inìma-là. Ko 'aán koma jè Nainá-là ko jñà koma xita naxindá-na.

¹¹Mì kì tì kochjeén-ni nga xita xákjín kokòn-ya-là, nì jè 'ndse kokitso-là nga katabexkon-na nga 'an-ná ra Nainá;

nga nga'tsí xita skexkon-na, ma'tsia kjòn-ni ra ixti skanda jñà ra 'nó xita jchínga.

¹²'Aán sijchá'ta-là nga'tsi kjoa'cho ra ki'sín, ko nì-tì-kjiá síkítsjen-na jñà jé-là.

'Koaá xiaaṅ 'an ra Nainá.

¹³'Kia nga Nainá chja a'ta 'tse ra ijngo-isa kjoa xitse ra sindajín, kí ngatjì-là nga ijyeé kjójchínga jè ra isinda ítjòn; ko jè kjoa jchínga ra ijye tífehe'ta, ta chibaá nichjin chija-isa-là nga ngi jchija.

Kjoa xitse ra isa nda tjín ra tsikíndajín Nainá ko xita

9 ¹Jè kjoa ra tsikíndajín ítjòn Nainá ki'seé-là kjotéxoma kó'sín nga jeya síkijna Nainá, ko tì'koaá kisijnaá jngo-te

ni'ya tsje-la i a'ta nangi. ²Jè Ni'ya nikje ra Tsje ra 'tse Nainá, 'koaá 'sín tjínda nga tíjna ítjòn jngo-la i'nde ra 'mì I'nde Tsje ñánda tíjna jè kichá oro ra kìn chrjì tjín-la ra sincháya ni'í nga tì, kò jè ímixa ra sinchásòn niño nchrajín tsje-la Nainá. ³Ya ajton-la nikje ra tjo'bángi ra ma-ni jò, yaá kjijna jè i'nde ra 'mì I'nde ra Bato 'Ñó Tsje. ⁴Ya i'nde rakìi, yaá tíjna jngo kàxa ra ngi kichá sinè ra tìsòn chrjongó Nainá; kò tì'koaá yaá kjijna kàxa ra ngi kichá sinè ijàjno jè ra tjíya jñà tsajmì ra bakón kjoa ra tsikíndajín Nainá. Kàxa rakìi, yaá tíjnaya jngo tíjì ra ngi kichá sinè ñánda ijncha niño nchrajín ra 'mì maná; tì'koaá yaá kjinaya yá koròti-la Aarón ra tsikì'jtsén kò jñà najo te ra tíj'ta kjotéxoma-la Nainá ra itjábé-la Moisés. ⁵Ya asòn kàxa incha isén-la ìkjalì ra tjín-la najngá ra bakón chiya kjoajeya-la Nainá; jñà najngá-la yaá bíjtsa'ma jè kàxa; tanga 'ndì 'ndì, mì kì machjeén nga jndà jndà kinákjeé ra a'ta 'tse kjoa kìi.

⁶'Kia nga ijye kò'sín isinchanda tsajmì kìi, jñà na'mì kji'tá nìchjin 'faha'sen ya Ni'ya Tsje-la Nainá ra nikje, ya i'nde ra tíjna ítjòn nga síhitjasòn xá-la nga bexkón Nainá. ⁷Tanga jè i'nde ra bijchó jò-ni, ta jè tajngo na'mì ítjòn ma 'faha'sen, kò ta indiaá ma 'faha'sen nga jngó jngó nó; kò 'kia nga 'faha'sen, tjínè-la nga jní-la cho 'ba ra tsjá-la Nainá ta ngatjì-la kjoa 'tse jé-la kò ta ngatjì-la nga'tsì jé ra tjín-la xita naxindá, jñà jé ra nda mí be kó'sín nga kàjin. ⁸'Koaá 'sín síchiya-ná jè Inìma Tsje-la Nainá, 'kia nga takó jè tímachjeén jè Ni'ya Tsje ra Nikje ra isinda ítjòn, kjè kì tjáxa'nde nga koma kitjáha'seén jè I'nde ra isa 'Ñó Tsje. ⁹Jñà kjoa ra kjomà kjotseé ta tsakón chiyaá jè kjoa ra tíma nìchjin 'ndì; nga jñà kjotjò kò jní-la 'cho ra ixaájten ya i'nde jè, tsìn-la nga'ño nga ngi india kjón sìtsje kjóbítsjen-la xita, jñà ra kò'sín bekkón Nainá. ¹⁰Kjoa kìi, ta kjotéxoma ra a'ta 'tse ijo-la xita-ní, 'tseé tsajmì ra ma chine kò ra ma 'yò, kò kó'sín nga sítsje ijo-la xita; ta 'koaá 'sín tjen kochjeén skanda 'kia nga jè Nainá sìlkaatjìya-la nga'tsì kjoa kìi.

Kó'sín nga isaá 'ñó tjín-la nga'ño jè kjotjò-la Cristo

¹¹Tanga 'kia nga ijye 'ji jè Cristo ra na'mì ítjòn tíjna a'ta 'tse kjonda-la Nainá ra ijye tíma, yaá 'jaha'sen Ni'ya Tsje-la Nainá ra isa 'ñó nda chon kò ra isa kixì tjín nga mì tsa tsja xita isinda-ni, jè ra tsò-ni kjoa nga mì tsa i kisinda a'ta nangi.

¹²Jè Cristo ngi indiaá 'jaha'sen skanda ta kjiá-nioo ya I'nde Tsje; ko mì tsa tì jní-là tíndso ko jní-là nchraja isichjeén-ni nga ma 'jaha'sen; ngi 'tse kjón-ní jní ra isichjeén nga ma 'jaha'sen; 'koaá 'sín ki'sín nga tsikíchjítjì jé-ná mé-ni nga ma s̀ikítsajnandíí-ná ta mé nichjin-nioo. ¹³Tsa jñá-la jní-là nchraja ko jní-là tíndso ko chijo-là nchraja chjoón i'ndí ra kitì, matsjesòn'nga-ni ijo-là xítà ra maxa'ya 'kia nga xaánten-jnó, ¹⁴isaá ta tse nga'ño t́ín-là jè jní-là Cristo. Nga ngi koó nga'ño-la Inìma Tsje ra t́ínakon nda tà mé nichjin-nioo, nga kisìngatsja ijo-là Nainá koni jngo kjotjò ra nì ta mé jé t́ín-là. Jé jní-là Cristo s̀iitsje-ni kjobítsjen-no nga kjoaáxìn-no jè kjoa'cho ra kjobiya kji'ta-là mé-ni nga ya s̀ixá'ta-la Nainá ra t́ínakon.

Kó'sín t́ín jè kjoa xítse ra tsikíndajín Nainá ko xítà

¹⁵'Koaá ma-ni, nga jé Cristo ra basèn-jin masen 'kia nga sindajín jngo kjoa xítse; 'kia nga 'ken, jè tsikíchjítjì jé-la xítà ra tsakátsji 'kia nga t́i'sa jè tíbatéxoma kjoa ra isindajín ítjòn, mé-ní nga jñá ra xá inakjoá-la, t́ábé-la koni 'sín nga kitsjà-la tsa'ba Nainá jè kjotjò ra mì kì fehe'ta skanda ta kjiá-nioo. ¹⁶'Kia nga jngo xítà síka'bí tsajmì ra t́ín-là, bínda jngo xajon ra bájna masen [ra 'mì testamento]. Tanga skanda 'kiaá ma machjeén xajon rakìi 'kia nga ijye biya jè xítà ra tsikínda. ¹⁷Tanga jè xajon rakìi, mì kì mé chjì-la 'kia nga takó t́ínakon-isa jè xítà ra tsikínda, skanda 'kiaá chjì-la, 'kia nga ijye kiyá. ¹⁸Jè kjoa ra kisindajín ítjòn, 'koaá t́i'sín ko kjoabiyaá kisindajín-te-ni nga jní-là cho kjochjeén. ¹⁹Moisés, 'kia nga ijye tsi'kénajmíya nga'tsi kjotéxoma-la Nainá ya ajin-la xítà naxínda, iskábé jní-là tíndso ko jní-là nchraja i'ndí ko isíkójin nandá, ko iskábé tsja-la forrè ra inì kjòn ko jngo chrja-la yá ra 'mì hisopo; akjòn tsjahíjin ya jní, ko akjòn tsikíxten-jnó jè xajon ra t́í'ta kjotéxoma-la Nainá; ra ijye kjomá, tsikíxten-jnó-te nga'tsi jñá xítà naxínda. ²⁰Jè Moisés kitsò: “Jè jní rakìi ra síkixiya kjoa ra tsikíndajín-ko-no Nainá, jè kjohixi ra kitsjà-no nga s̀iitjasòn.” ²¹Moisés t́i'koaá tsikíxten-jnó-te jní ya Ni'ya Tsje-la Nainá ra nikje ko nga'tsi tsajmì ra machjeén 'kia nga 'yaxkón. ²²Koni 'sín t́íchja jè xajon ra t́í'ta kjotéxoma-la Nainá, kjameé nga'tsi tsajmì, saba jní matsje ijye-ni; tsa mì kì xaánten jní, tsìn ra 'mì kjoanìhijcha'ta ra a'ta 'tse jé. ²³'Koaá ma-ni nga t́ínè-la nga jní-là cho kjotsje-ni jñá

tsajmì kii ra xkòsòn-là tsajmì ra tjín ya ján ngajmi; tanga jñá kjón-ní tsajmì ra tjín ya ján ngajmi, jé machjeén-là nga xaájten jní ra isa 'ñó nda tjín nga ma kotsje-ni.

Mé ngatji-là nga ko'sín kitsjà kjotjò ijo-là Cristo

²⁴Tanga jè Cristo mì tsa ya 'jaha'sen ya Ni'ya Nikje Tsje ra ta tsja xità isinda-ni ra ta xkòsòn-là Ni'ya Tsje-là Nainá ra kjiina ján ngajmi. Tanga ngi ya kjón 'jaha'sen ya ján ngajmi nga ijchò ya ngixkon Nainá nga tíchjatji-ná. ²⁵Mì kì tsa ko'sín kjìn 'ka 'jaha'sen ya ján ngajmi nga kjìn 'ka kitsjà kjotjò ijo-la, koni 'sín 'sín jngo na'mì ítjòn nga xkì nó 'faha'sen ya 'l'nde ra Bato 'Ñó Tsje nga 'faha'sen-ko jní ra mì tsa 'tse. ²⁶Tsa 'koaà-la 'sín tjínè-là nga ko'sín koma tsiki, jè Cristo, kjín-la 'ka tsatojin kjohi'in skanda 'kia-ni isinda isà'nde. Tanga 'ndi 'ndi, nga ijye tífehe'ta nichjin, ta india kjón-ní ko'sín kitsjà ijo-là skanda ta kjiá-nioo nga ko'sín jè saba jní-là tsikíxten mé-ni nga tsjahíxìn-ni kjoa 'tse jé. ²⁷Koaá 'sín tjín ra a'ta 'tse nga'tsi xità nga ta india kjón-ní biya, ko askaán kj'íi jè nichjin 'kia nga sindajín-là. ²⁸Koaá ti'sín tjín a'ta 'tse Cristo; ta indiaá kitsjà kjotjò ijo-là nga 'ken mé-ni nga kjìn xità itjahíxìn-là jé-là ra jè ki'tsamjìn; tanga ra kijchò-ni jò 'ka, mì tsa ti jé 'koamjìn-ni; kíí xá kj'íi-ni nga kochrjekàjin kjohi'in jñà ra inchikoñá-là.

Kó'sín nga mì kì ti machjeén-ni kjotéxoma ra isindajín ítjòn

10 ¹Jè kjotéxoma-là Nainá ra itjábé-là Moisés, mì tsa ngi jè kjòn-ni jè kjonda ra askan tjínè-là nga 'ji; koni ta tjen tsakón itsé jè 'ngién-là. 'Koaá ma-ni nga jè kjotéxoma níkiá koma ngi tsje sikkítsahijyo jñà xità ra xkì nó xkì nó síchraña'ta-là Nainá nga tjíñà tjíñà kjotjò tsjá-ni nga xkì nó. ²Tsa india kjón-la jè kjotéxoma sítsje jñà jé-là xità, mí-la ti kì jñà sijin-ni kjobítsjen-là nga jé tjín-là, ko mí-la ti jní-là cho tsjá kjotjò-ni. ³Tanga jè jní-là cho, xkì nó xkì nó síkítsjen-yá-là jè jé ra tjín-là xità. ⁴Nga jè jní-là nchrajá ko jè jní-là tíndsó mì kì ma-là faháxìn jñà jé-là xità.

Kó'sín chjí-là jè kjobi-ya-là Cristo

⁵'Kia nga 'ji Cristo i isà'nde, kitsò-là Nainá:
Majìn-li jní-là cho ra biya, ko kjotjò ra tsjá-li xità,
tanga jé ijo-na iníkiñandi.

⁶ Mì kì sasén-li nga cho tì-li,

kò nijñà kjojtò ra tsjá-li ra a'ta 'tse jé-la xita.

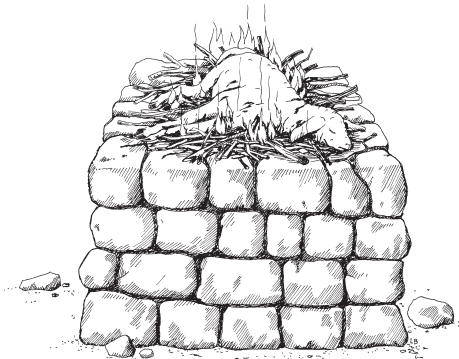
⁷ 'Kiaá kichjá nga kíxin-la: “Koni 'sín tíchja xajon-li ra a'ta tsa'an,

íí tíjna nga síhitjásòn koni 'sín mejèn-li jì ra Nainá 'mì-li.”

⁸ Jè Cristo, kíí 'sín kitsò nga ítjòn: “Mì kì kjomejèn-li tí'koa mì kì kisasén-li jní-la cho ra biya kò kjojtò ra tsjá-li xita, kò cho ra baká-li xita kò kjojtò ra tsjá-li ra a'ta 'tse jé-la”, ní'sín takó kò'sín tíchja kjojtéxoma nga tjíné-la nga kotjín ra tsjá xita. ⁹ Akjòn kitsò-isa: “Íí tíjna ijndíí mé-ni nga síhitjásòn-na koni 'sín mejèn-li.” Kíí tsò-ni jñà 'én kii nga jè Cristo tsjahìxin jè kjoa ra tíjna ítjòn mé-ni nga kisíkjina-ni jè kjoa ra xitse.

¹⁰ 'Koaá 'sín kjomà-ni nga isitsje inìma-ná Nainá a'ta 'tse Nà'ín-ná Jesucristo 'kia nga isíhitjasòn koni 'sín kjomejèn-la Nainá nga ta india kjón-ní kitsjà ijo-la skanda ta kjiá-nioo koni jngo kjojtò 'kia nga 'ken.

¹¹ Nga'tsì na'mì, nìchjin nchijòn inchisíhitjasòn xá-la nga 'ñó kjín 'ka tíjè tíjè kjojtò síngatsja-ni Nainá, jñà kjojtò ra níkjia ma-la faháxin jé-la xita. ¹² Tanga jè Jesucristo, ta jngo 'ká kjón-ní kitsjà kjojtò ijo-la skanda ta kjiá-nioo ra ta ngatjì-la kjoa 'tse jé; ra ijye kjomà, akjòn yaá tsikijna'ta ya nga kixi-la Nainá. ¹³ Yaá tíkoñá skanda 'kia nga jñà xita kondra-la sìjchija nga jè Nainá sìkíjyongí ya ndsako. ¹⁴ Nga ta india kjón-ní kitsjà kjojtò ijo-la mé-ni nga ngi nda kjòkixiya-ni skanda ta kjiá-nioo jñà xita ra inchimatsje. ¹⁵ Jè Inìma Tsje-la Nainá ndaá síkixiya-ná 'kia nga kitsò ítjòn:

I'nde ñánda nga síngatsja Nainá jñà kjojtò-la xita

¹⁶ Jè kjoa rakìi ra kindájín-ko jñà xita
 'kia nga koma askan-nioo, tsò Na'in-ná:
 Jñà kjotéxoma-na, yaá kindá'tá inìma-la,
 ko yaá kijiáan ya ajin kjobítsjen-la.

¹⁷ Ko tsò-isa:

Ni-ti-kjiá síkítsjen-yá india-na jñà jé-la,
 ko nga'tsì kjoa'cho ra ki'sìn.

¹⁸ 'Kia nga ijye inihijcha'ta-ná jé-ná mì kì tì machjeén-ni nga
 jní xaájten ra kjoa 'tse jé.

Kó'sín nga maá nda jchibá-ná ko Nainá ra a'ta 'tse Cristo

¹⁹ 'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé, ta ngatji-la jní ra tsikíxten
 Jesús, tjí'nde-ná nga ma kitjáha'seén ya I'nde ra Bato 'Ñó
 Tsje ya ñándá nga tíjna Nainá. ²⁰ Nga jè iskí'xa jngo-ná
 ndiyá xitse ra fiko-ná ñándá nga kitsajnakeen mé-ni nga
 koma kitjáha'seén ya ñándá nga tja'bájto jè nikje ra tja'báya
 masen-la jè I'nde Tsje-la Nainá; nga jè nikje, jé ngoya-la ijo-la
 Jesús. ²¹ Nga tíjnaá jngo-ná na'mì ra 'ño jeya tíjna ra batéxoma
 ya ni'ya-la Nainá. ²² 'Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga ngi koó
 inìma-ná sichraña'ta-lá Nainá nga ngi tíngo takén ra a'ta
 'tse, 'kia nga ijye kjotsje inìma-ná nga'tsì ra kjobítsjen 'cho
 ko ngi nandá tsje ra kisiníjno-ni ijo-ná. ²³ Kixi kitsajnakéé
 kjoa ra inchichiñá-lá koni 'sín nga bixé nga makjiín-ná, nga
 mì kohíkojno kohíko'té kjobítsjen-ná; nga Nainá, xita kixi-ní,
 sihitjasòn koni 'sín ijye kitsjá-ná 'én-la. ²⁴ Kjótsji'nde-lá kó'sín
 nga kisikeé jñà xàngieé mé-ni nga isa nda 'se-ná kjotsjacha
 ko mé-ni nga koma ko'sín 'sieén jñà kjoa ra nda tíjn. ²⁵ Mì kì
 kijmié koni 'sín nga 'filheé ya ñándá nga maxkóyeé koni 'sín
 'sín i'ka jñà xita ra ijye ko'sín nga-la; ta isaá machjeén-ní nga
 'kì nga'ño-lá jñà xàngieé nga jngó jngó-ná, ko isaá 'kia nga
 ijyeé tí'ya-la nga tímachraña jè nichjin-la Nainá.

²⁶ Nga tsa xá tíjn-ni takén nga kjótsji-jé iseé, 'kia nga ijye
 ka'yaxkeén ra kjoakixi 'tse Nainá, mì kì tì mé jní ra ma
 xaájten-ni ra kjoahíxìn india-ni jé-ná. ²⁷ Ta jé chiñá-isa-lá
 nga koko-ná kjohi'in ra 'ño i'in tíjn ko jè ni'í ra sítì síjnga
 tíma ñándá nga jti jñà xita ra kondra fi-la Nainá. ²⁸ Jè ra
 batonè-la jè kjotéxoma ra itjábé-la Moisés, tsa jò ko tsa jàn
 xita tsjá 'én nga kijtse nga kixí kjoa, mì kì mahimacha-jìn,
 ta ndi'toón ni'ken. ²⁹ Kó'sín be-la takòn jìon, ¿a mí tsa isa tse

kjohi'in bakén-la jñà xitá ra minchanè jè l'ndí-la Nainá ko bachrjengi jè jní ra tsikíxten, ko tì'koa chjajno-la jè Inìma Tsje-la Nainá ra tsjá-ná kjonda? Jè jní ra bachrjengi, jè-ní ra Nainá isichjeén nga tsikíndajín-ko xitá jngo kjoa ra xitse, ko ra kjomà kjotsje-ni inìma-la xitá kù. ³⁰Ijyeé tjíjin-ná nga ijyeé kokitsò Nainá: "Aán bako-na nga tsja-la kjohi'in xitá, 'aán tsja-la chjí-la." Ko india-isa tsò: "Jé Nainá kùndajín-la jñà xitá naxindá-la." ³¹¡Taxki 'ñó tse kjojkón tjín-ni 'kia nga ya kayeé tsja Nainá ra tijnakon!

³²Tanga tikítsjen kó'sín kjomà'tioòn nìchjin ra ijye tsatò 'kia nga tì'sa ina'yá ítjòn kjòn jè 'én kixi ra isìhisen-no nga ichikjoa-no nga tse kjohi'in inikjioón. ³³Ijchó nìchjin nga jñà xitá kùichjajnoó-no ko iskajàn-ko-no ya ngixkon xitá naxindá. Skanda tì'koaá ijchò jngo-te nìchjin nga inìngásòn-koò-te jìòn jñà ra 'koa tì'sín inchisíkjiín-te kjohi'in. ³⁴Jìòn, kjòhimacha-no jñà xitá ra kjohi'in isìkjiín jñà ra tsikítsa'ya ndayá; tì'koaá mì tsa kjojtì-no 'kia nga itja'án-no jñà tsajmì-no; ta isaá tsjaá ki'se jnchro-no ta ngatjì-la nga ijyeé 'ya nga ya ján ngajmi tjín-no tsajmì ra isa 'ñó nda ko ra mì kì fehe'ta nì ta kjíá-nioo. ³⁵Kì jmio koni 'sín nga kji'ta takòn Nainá, nga yaá 'ya kjotjò ra 'ñó tse chjí-la. ³⁶Machjeén-ní katachíkjoako-no kjohi'in, mé-ni 'kia nga ijye kitjasòn-no koni 'sín mejèn-la Nainá, tjábé-no jè ra tsjá Nainá koni 'sín nga ijye kitsjà tsa'ba. ³⁷Nga 'koaá 'sín tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò:

Kj'íí ndìton ndìtoón-ní
jè ra tjinè-la nga nchrabá.
Mì kì tì tse kichjin-ila.

³⁸Jè ra xitá kixi,
jè kíjnakon-ni nga makjiín-la a'ta 'tse Nainá.
Tanga tsa í'tsin kiji-ní,
mì kì sasén-la inìma-na.

³⁹Jién, mì tsa í'ndsién mangí-né koni 'sín 'sín jñà xitá ra í'tsin fì-ni nga síjchija ijo-la. Ta isaá jnchro jién, nda makjiín-ná mé-ni nga mì jchija-ni inìma-ná.

Kó'sín tjín kjòn-ni kjoa ra makjiín-ná

11 ¹Jè kjoa ra makjiín-ná, jé-ní nga tjín kixi-ná nga tjábé-ná jñà kjoa ra chiñá-lá; jè-ní nga tjíngoó takén nga tjín kitií jñà kjoa ra takó kjè kì tsijen-la xkén. ²Ta ngatjì-la

nga ndaá kjokjiín-la jñà xit̃a jchínga ra ki'se kjotseé, ndaá kina'yà-la ra a'ta 'tse.

³Ki-ní nga makjiín-ná, nga ko'sín machiya-ná nga jè Nainá, ngi tà 'én tsikínda-ni jè isà'nde nga isikatsjén tsajmì ra mì kì tsijen-ni nga tì'sa ítjòn.

⁴Jè xit̃a ra ki'mì Abel, ta ki-ní nga kjokjiín-la nga ko'sín isa nda kjòn kjotjò ra kitsjà a'ta 'tse Nainá, ko mì 'koa-ni koni jñà 'tse Caín. 'Koaá 'sín kjomà-ni nga Nainá nda kisasèn-la jè kjotjò ra kitsjà-la ko xit̃a kixì kitsò-la. Ni'sín ijye 'ken, skanda nichjin 'ndì 'ndì, takó 'koaá 'sín tíchja koni 'sín nga kjokjiín-la.

⁵Jè xit̃a ra ki'mì Enoc, ta ki-ní nga kjokjiín-la, nga ko'sín kiiko tíkon Nainá ya ján ngajmi, ko mì tsa kjobiya kijtse, ko mì tì kì isakò-ni ta ngatjì-la nga ijyeé kiiko Nainá. Ko 'kia nga tikje fiko, 'koaá 'sín na'yá-la nga nda-ró kisasèn-la Nainá koni 'sín nga ki'sín. ⁶Tanga tsa mì kì makjiín-ná, mì kì koma kitjasòn-ná kjoa ra sasèn-la Nainá. Nga jè xit̃a ra mejèn-la nga chraña kíjna-la Nainá, machjeén-ní nga nda katakjiín-la nga tíjnaa ra 'mì Nainá; tì'koaá katakjiín-la nga jè-ní ra síngatsja kjonda jñà xit̃a ra bátsji.

⁷Jè xit̃a ra ki'mì Noé, 'kia nga tsi'kénajmí-la Nainá kjoa ra kokama askan-nioo ra takó kjè kì 'ya-la, kií-ní nga kjokjiín-la nga ngi koó kjoskon-la tsikínda jngo chitso ra 'ño jè 'ki, mé-ni nga kjomà tsatojin-ni kjojkón nga mì kì 'ken nga'tsì xit̃a ra tíhijyo ya ni'ya-la. Noé, ta ngatjì-la nga nda kjokjiín-la ra jè, 'koaá 'sín isinè-la kjohi'in nga'tsì xit̃a isà'nde, ko jè Noé ítjábé-la kjotjò ra tsjá Nainá nga xit̃a kixì kjomà ya ngixkon, ta ngatjì-la nga kjokjiín-la.

⁸Jè xit̃a ra ki'mì Abraham, 'kia nga kiichja-la Nainá, kií-ní nga kjokjiín-la nga isihitjasòn ko itjojiín ya nangi-la nga kiji skanda ya i'nde ñándà nga tà kjotjò tsjá-la Nainá. Kijí-ní ni'sín mì kì be ñándà nga tífi. ⁹Tà ngatjì-la nga kjokjiín-la, yaá isíjchá ijo-la koni xit̃a xìn nangi ya i'nde ñándà nga ko'sín kitsò-la Nainá nga tsjá kjotjò-la. Ni'ya nikjeé tsikitsajmaya; 'koaá tì'sín tsikitsajna Isaac ko Jacob, ra tì'koa tì'sín tsi'kin-te-la nga tjábé kjotjò-te-la jè nangi. ¹⁰Nga jè Abraham, jè tíkoñá-la jngo naxindá ra ijye 'ño nda tjín-la nga'ño kó'sín nga tíjna tjà'tsin chrjó-la, ra jè Nainá iskosòn-la kó'sín nga sinda, ko tijé-ni Nainá ra tsikínda.

¹¹ Ti'koaá ta kií-ní nga nda kjokjiín-la Abraham nga ki'se-la nga'nó ni'sín ijye 'nó xita jchínga, kjamà isakò jngo-la i'ndí jè ndí chjoón-la ra 'mì Sara ni'sín chjoón 'ndí, nga kjokjiín-la nga Nainá síhitjasón-ní koni 'sín nga kitsjà kixi-la tsa'ba. ¹² Koáá ma-ni nga ta ya tajngoó a'ta 'tse xita rakii inchrabà-ni tje-la nga kjin jchán ixti ki'se-la ni'sín ijye 'nó xita jchínga nga tifehe'ta nichjin-la. 'Koaá 'sín kjin jchán ma-ni ixti-la koni jñà nitse ra tjín ya ján ngajmi kò koni jñà chrjo ra tjín ya andi ndáchikon ra mì kì ma maxkiya.

¹³ Nga'tsi jñà xita kii, 'koaá 'sín makjiín-la skanda nga 'ken, ni'sín mì kì itjábé-la jè ra ijye Nainá kò'sín kitsjà-la tsa'ba nga tsjá-la; tanga ta 'koaá 'sín kjòchiya-la koni tsa ta kjiín kijtse-ni, kò tsjaá ki'se-la, kò 'koaá 'sín kitsò nga mì tsa i i'nde-la nga ta asa inchi'fahato i a'ta nangi. ¹⁴ Jñà xita ra kò'sín tsò, 'koaá 'sín 'benajmíya kixi-ná nga 'saá inchibátsji jngo nangi ra ngi 'tse kitsò-la. ¹⁵ Tsa jé-la inchisíkijsen jè nangi ya nándà nga itjokàjin-ni, mí-la kì mé chjá kjomà-la tsa tsáfa india-ni nga kiji-ni ya nándà nga itjokàjin. ¹⁶ Tanga jè inchibátsji jngo nangi ra isa nda chon, jè ra ján ngajmi tíjna. 'Koaá ma-ni nga Nainá mì kì masabà-la nga Nainá 'tse tsò-la; kò ijyee isíkijnanda jngo-la i'nde nándà nga naxindá-la koma nga ya kítsajna.

¹⁷ Jè Abraham, 'kia nga itjá'ta a'ta 'tse Nainá, ta kií-ní nga makjiín-la nga iskábé jè Isaac nga tsjá-la Nainá koni jngo kjotjò, kò tsikijnanda-ní nga tsjá i'ndí-la ra tà jè tajngo ma-ni, ni'sín xá kò'sín kitsjà-ni 'én-la Nainá a'ta 'tse i'ndí-la, 'kia nga kitsò: ¹⁸ “A'ta 'tsee Isaac, nga kjin jchán koma tje-li.” ¹⁹ Abraham, 'koaá 'sín kjòchiya-la nga jè Nainá tjín-la nga'nó nga ma-la sìkjaáya-la xita ni'sín ijye 'ken. 'Koaá ma-ni nga itjábé india-ila jè i'ndí-la koni tsa jaáya-ila ra a'ta 'tse kjobiya.

²⁰ Jè Isaac, kií-ní nga makjiín-la nga isíjé-la Nainá nga katasíchikon'tin jè Jacob kò jè Esau a'ta 'tse kjoa ra kokama'tin askan-nioo. ²¹ Jè Jacob, 'kia nga ijye mejèn tíbiya, kií-ní nga makjiín-la nga isíjé-la Nainá nga katasíchikon'tin ngajò ixti-la José; síngi'nókoò-ni yá koròti-la, jeya isíkijna Nainá. ²² Jè José, 'kia nga ijye mejèn tíbiya, kií-ní nga makjiín-la nga tsi'kénajmí-ni kó'sín koma jñà xita Israel nga kitjokajin ya naxindá Egipto. Ti'koaá kitsjà kjohixi ra a'ta 'tse ninda-la kó'sín siko.

²³ Jñà x̄it̄a jchínga-l̄a Moisés, kií-ní nga kjokjiín-l̄a nga ján sá isikíjna'ma i'ndí-xó-l̄a 'kia nga t̄i'sa kitsin, nga kijtse-ní nga 'ñó nda 'ki, k̄o m̄i k̄i itsakjòn-l̄a kjotéxoma-l̄a x̄it̄axá 'tse nax̄indá Egipto. ²⁴ 'Kia nga ijye kjójchínga Moisés, ta kií-ní nga kjokjiín-l̄a nga m̄i k̄i tsa n̄a-l̄a kitsò-l̄a jè tsati-l̄a Faraón. ²⁵ Tà isaá jè kjomejèn-l̄a nga kjohi'in isikjiín k̄o jè nax̄indá-l̄a Nainá, k̄o m̄i tsa jè kjomejèn-l̄a nga kjotsja tsjá-l̄a ijo-l̄a ra kjoa 'tse jé. ²⁶ 'Koaá 'sín kiskosòn-l̄a nga isaá 'ñó chj̄i-l̄a kjohi'in ra siikjiín a'ta 'tse Cristo [ra xá isikasén-ni Nainá] k̄o nda mí 'koa-ni nga kjotsja tsjá-l̄a ijo-l̄a ya a'ta 'tse kjoanchiná 'tse nax̄indá Egipto. Jè iskoñá-l̄a kjot̄jò ra askan tsjá-l̄a Nainá. ²⁷ Kií-ní nga t̄i'koa nda kjokjiín-l̄a nga itjokàjin ya nax̄indá Egipto; m̄i k̄i itsakjòn-l̄a jè kjoiti-l̄a x̄it̄axá ít̄jòn; 'ñó tsi'ké-l̄a ikon koni tsa t̄ikotsijen kjòn-l̄a jè Nainá ra kjè k̄i yá ra be.

²⁸ Jè Moisés, kií-ní nga nda kjokjiín-l̄a, nga tsachrje 'sí paxko. K̄o 'koaá 'sín kitsò-l̄a nga'tsi x̄it̄a Israel nga jní siikajàjno ya xotjoba ni'ya-l̄a, mé-ni nga jè ikjali-l̄a Nainá m̄i k̄i siik̄en nga jngó jngó ixti-tjòn-l̄a x̄it̄a kií. ²⁹ Jñà x̄it̄a Israel, kií-ní nga kjokjiín-l̄a nga ma tsatojin jè ra 'm̄i Ndáchikon Inì koni tsa nangi kixì. 'Kia nga kjomejèn-l̄a nga t̄i'koa t̄i'sín tsatojin jñà x̄it̄a Egipto, yaá 'ken-jin nandá nga'tsiòo.

³⁰ Kií-ní nga kjokjiín-l̄a jñà x̄it̄a Israel nga ixojen jñà chrjò ra tj̄indi-l̄a nax̄indá Jericó, 'kia nga ijye kjo ito nichjin inchib̄it̄j̄indi-l̄a. ³¹ Kií-ní nga kjokjiín-l̄a jè chjoón ra ki'mì Rahab ra chjoón chijngi nga m̄i k̄i ya 'ken-k̄o jñà x̄it̄a ra m̄i k̄i makjiín-l̄a, nga jè chjoón rak̄i, ndaá kijtsetjò jñà x̄it̄a Israel ra ta ijchò katsijen 'ma ít̄jòn-l̄a ya nangi rak̄i.

³² ¿Mé kjoa ra ta 'kenájmí-isa? M̄i k̄i kichóya-l̄a nichjin nga kichj̄a ra a'ta 'tse Gedeón, ra a'ta 'tse Barac, ra a'ta 'tse Sansón, ra a'ta 'tse Jefté, ra a'ta 'tse David, ra a'ta 'tse Samuel k̄o ra a'ta 'tse nga'tsi x̄it̄a ra isichjeén Nainá nga kiichja ngajo-la. ³³ Jñà x̄it̄a k̄i, kií-ní nga kjokjiín-l̄a, nga ki'seé i'ka ra isikijne-l̄a nga iskajàn-k̄o nax̄indá ra i'i; ki'seé i'ka ra kix̄i tsikíndajín kjoa; ki'seé i'ka ra itjábé-l̄a ra Nainá ijye k̄o'sín kitsj̄a-l̄a tsa'ba nga tsjá-l̄a; k̄o ki'seé i'ka ra tsikíchj̄ajto tsa'ba xa. ³⁴ K̄o ki'seé i'ka ra ma-l̄a isikji'tso ni'í ra bato 'ñó tsjè, ra ma jahachinga 'kia nga ijye kjame k̄ich̄a ndajò t̄inì'ken-ni, ra ki'se india-il̄a nga'ñó 'kia nga kjòhinda, ra 'ñó ki'se-l̄a nga'ñó kjoa 'tse kjoichán, ra isikijne-l̄a x̄it̄a kjoichán ra iskajàn-k̄o ra

kondra 'tse. ³⁵Ki'se íchjín ra itjábé india-ila xita xákjén ra ijye 'ken, 'kia nga jaáya-ila a'ta 'tse kjobiya.

Tanga ti'koaá ki'se i'ka xita ra ya 'ken-jín ya kjobi'in; mi kì kjomejèn-la nga tsikìtsajnandí-ni; jè ra kjomejèn-la nga isa ndaá kítsajna 'kia nga kjoáya-la. ³⁶Tjín i'ka ra isikjín kjobi'in nga isìtsja'tin xita, nga iskajàn-ko, skanda na'ño kichá cadena isi'tá'ño ya aya ndayá. ³⁷Tjín ra najo isinè nga ini'ken; tjín ra serrúcho ngi inìjòya-ni; tjín ra kichá ndajò 'ken-ni. Ko tjín ra jndíi ra ján tsikima, nga ta chrjaba-la forrè ko tà chrjaba-la tíndsó tsakjaya. Tsee kjohimá ko tsee kjobi'in kisikjín ko 'ño ki'yaton. ³⁸Jñá xita kii, [ta ngatji-la nga 'ño nda kjokjín-la a'ta 'tse Nainá] skanda mí kì tsakin-la nga tsikìtsajna i isà'nde. Nga jndíi ra ján tsinchimasòn ya i'nde kixi ñánda nímé tjín, ko ya asòn nindo; ko ya ñánda ngijo chon ko ya aya ngajo ra tjín ya ajin nangi. ³⁹Nga'tsi xita kii, ta ki-ní nga nda kjokjín-la nga nda ki'yaxkon-la tanga nijngo ra itjábé-la ra Nainá ijye kitsjà tsa'ba nga tsjá-la. ⁴⁰Tanga jè Nainá tsikínda jngo-ná kjoa ra isa nda tjín, mé-ni nga jñá xita kii, ta ngàsòn kjòn koma-ná nga mi mé jchija'ta-ná nga xita kixi komeé.

Nda chítsijen-la Jesús

12 ¹Kia nga ko'sín ta 'ño kjín ma-ni xita ra títsajnandí-ná ra nda kjokjín-la, 'koaá ma-ni nga jién, machjeén-ní nga kijmié nga'tsi kjoa ra batéchjá-ná ko kjoa 'tse jé ra tsabá'ño-ná nga kondacha-ná; kínè-lá ijo-ná nga nda kjòn kichikeén nga katachíkjoako-ná skanda nga kijcheé ñánda nga tjínè kjòn-la nga kijcheé. ²Ngi tà jé kí'té xkén Jesús, jè ra tsikí'tsia kjòn-ni koni 'sín nga makjín-ná, ko jè ra síjngo kjoa makjín-ná. Ta ngatji-la jè kjotsja ra iskoñá-la kichíkjoakoó-la nga isikjín kjobi'in ya a'ta krò, ko mi tsa jè ki'sín kindá jè kjosabà ra ya isakò-la, ko 'ndi-ni yaá tíjna'ta nga kixi-la Nainá nga tíbatéxoma.

³Tikítsjen a'ta 'tse Jesús nga ichikjoakoó-la jñá kjobi'in ra jñá xita jé kitsjà-la, mé-ni nga mi kijta-no ko mi kì sikjahajen-la takòn. ⁴Nga jè kjoa 'tse jé ra inchibixkàn-ko jiòn, takó kjè tsa yá ra sí'ken kjòn-najiòn. ⁵¿A ijyee inijchajin jiòn jè 'én ra kitsjà-no Nainá nga ixti-la tsò-no? Nga tsò 'én ra tí'ta xajon-la Nainá:

Ji ra i'ndí-na xin-la,

kì nachrjengi-jìn 'kia nga síkixiya-li Na'ín-ná,
ko kì níkjahajen-la takìn 'kia nga jè síkjaká-li.

⁶ Nga jé Na'ín-ná síkixiya-ní xita ra tsjake,
ko tsjá-la kjohi'in 'kia nga 'cho 'sín
nga'tsi xita ra kjábétjò nga i'ndí-la tsò-la.

⁷ Katchíkoako-no koni 'sín Nainá síkixiya-no, nga Nainá,
'koaá 'sín síko ra ixti-la tsò-la. Nga nga'tsi ra Na'in 'mì,
síkiyaá ixti-la. ⁸ Tanga tsa mì kì siikixiya-no Nainá koni 'sín
síko nga'tsi ra ixti-la ma, mì tsa ixti-la Nainá ma jìòn. ⁹ Jién,
'kia nga ti'sa ixti kjòn iseé, jñà xita jchínga-ná i a'ta nangi,
'koaá 'sín isikixiya-ná ko ndaá kijchaxkén. ¿A mí tsa isa nda
jchaxkón jnchro iseé Na'ín-ná ra tíjna ya ján ngajmi, mé-ni
nga kata'se-ná kjobinachon? ¹⁰ Kixíi kjoa, jñà xita jchínga-ná,
'koaá 'ki isikixiya-ná koni 'ki kjòchiya-la ra jñà, ni'sín ta tsato
jè nichjin ra ki. Tanga kjonda tsajién-né 'kia nga jè Nainá
ko'sín síkixiya-ná mé-ni nga tsje koma-ná koni 'sín nga tsje ra
jè. ¹¹ Kixíi kjoa, mì kì tsa tsja 'se-ná 'kia nga ti'sa níkiya-ná,
ta isa jnchro ba 'se-ná; tanga ra ma askan-nioo tsa nda
kokixiyéé, 'nchán kitsajnéé ko kixíi sijché ijo-ná.

Kó'sín nga chjimitjèen ijo-ná

¹² 'Koaá ma-ni nga 'ti nga'ñó-la ijo-no, chjimitjèen ndsaà ra
ijye tífe nga'ñó-la ko jè ndáxkó-no ra ijye kjotsakon-la; ¹³ ndiyá
kixi tangió mé-ni nga konda-ni ndsakò ra ijye kjotsakon-la ko
mé-ni mì ya 'tóxkon-ni.

Kó'sín mì kì machjéén nga kìncha'taxín-lá kjonda-la Nainá

¹⁴ Ko'sín 'nchán titsajnakoo nga'tsi xita, ko tsje tikijna
inìma-no; nga nijngo ra ske Na'ín-ná tsa mì tsje tíjna
inìma-la. ¹⁵ Nda tikondaa ijo-no, kì niyá ra síjchija kjonda-la
Nainá, mé-ni nga mì ya kjinchrabà-ni kjosi nga tsjá
'chín-no koni tsa jngo xka ra tsja kjama-la. ¹⁶ Kì nijngo ra
xita chijngi ma, kì nachrjengio Nainá; kì tà chjàn ko'sín
'nià koni 'sín ki'sín jè Esau nga tà jngo chroba tsajmì ra
ma chine tsatína-ni jè tsajmì ra tjínè-la nga jè kòko-la
koni nga i'ndí-tjòn. ¹⁷ Jiòn, tjíjín-no koni 'sín kjomà
'kia nga askan-nioo, jè Esau, 'kia nga kjomejèn-la nga
katasíchikon'tin jè na'in-la, inachrjengi-ní; mì kì ti kjomà

jahatjìya-ni nga jè kjòchikon'tin india-ni, ni'sín takó 'ñó iskindaya.

¹⁸ Mi tsa ya ijchòkincha'ta-la jìòn jè nindo chrjangi ra ma chaájno, [koni tjín kjojkón ra kijtse xita Israel] ya nándá nga títi jnga jnga ni'lí, nga kjòjñò, isincha nitjen nitjen ifi jmà kò 'tsa tjo xkón, ¹⁹ nga jane chrjoo, kò kina'yá-la jè jta-la Nainá 'kia nga kiichja. Tanga jñà xita ra kií'nchré-la tsikítsa'ba-ní nga kì tì tsja chja-isa-ni, ²⁰ ta ngatjì-la mì tì kì ichikjoa-la koni 'sín tjín kjotéxoma ra isinè-la nga tsi'kìn-la: “Ta yá xita-ni, kò ni'sín tsa jngo cho, kosèn jngo ndsako ya nindo chrjangi rakii, tjíné-la nga najo kiyá-ni, kò tsa majìn kichaá tjáhi'sen-kjá-la.” ²¹ Taxki 'ñó xkón tjín kjoa ra kijcha-la, skanda jè Moisés kitsó-ní: “Taxki 'ñó títsakjoo kò skanda tífatsé-náa.”

²² Tanga ra jìòn, yaá ijchò kincha'ta-la jè nindo chrjangi ra 'mì Sión, jè ra naxindá-la Nainá ra tíjnakon, jè naxindá Jerusalén ra tíjna ya ján ngajmi, nándá nga kjìn jmi ma-ni ìkjalì títsajna nga inchisítsjako Nainá, ²³ kò nándá nga títsajnajtín ixti-la Nainá ra tjábé-la jè kjotjò ra bako-la ra ixtitjòn ra ijye ya incha 'í-la ya ján ngajmi; kò yaá ijchò-te jìòn ya nándá nga tíjna Nainá ra xitaxá tíjna nga bíndajín-la nga'tsí xita. Kò tì'koaá yaá ijchò kincha'ta-la jìòn jñà iníma-la xita kixi ra ijye Nainá kisítsje nga nímé chija'ta-la. ²⁴ Kò yaá ijchò kincha'ta-te-la jìòn jè Jesús ra basèn-jin-ná jè kjoa xitse ra Nainá tsikíndajín kò jñà xita, kò yaá ijchò kincha'ta-te-la jìòn jè jní-la ra isaájten [nga isítsje-ná], jè jní ra isa nda chja-ná mì 'koa-ni koni jè jní-la Abel.

²⁵ Nda tìkindaa ijo-no; kì tà chjàn nachrjengio jè ra tíchja-no. Nga jñà xita ra tsachrjengi koni 'sín inakjoá-la i a'ta nangi, 'kia nga inikjaká-la, mì kì 'jahajno-la ra a'ta 'tse kjohi'in ra ki'tsi-la. Tì'koaá ra jién, isaá ta 'ñó chjá tjín-ni nga kjoaájno-ná a'ta 'tse kjohi'in, tsa kináchrjengieé jè Nainá ra chja-ná skanda ya ján ngajmi nga síkjaká-ná. ²⁶ Jè nichjin rakìò, jè jta-la Nainá, skanda isijtiyaá-la jè nangi, tanga 'ndi-ni, 'koaá 'sín kitsjà 'én-la nga tsò: “Íjngo 'ká sijtíya-isa-la, tanga mì tsa tà jè nangi ra sijtíya-la, skanda koó ngajmi sijtíya-la.” ²⁷ 'Kia nga ko'sín tsò nga íjngo 'ká sijtíya-isa-la, 'koaá 'sín machiya-ná nga tjáhixìn jñà tsajmì ra xá isinda-ni ra ma majtiya-la, mé-ni nga ta jñà síhijyo-ni jñà tsajmì ra mì kì ma majtiya-la. ²⁸ 'Koaá ma-ni nga mì kì ma majtiya-la jè i'nde ra títsjá-ná Nainá ya

ñándā nga kotexomakeé. 'Ki-lá kjonda kō ngi tà jé kjó'ta ikeén nga kiskón-cheé kō nga jchaxkén koni 'sín nga sasén-lā ra jè. ²⁹Nga “jè Nainá-ná, 'koaá 'sín jngoya-lā koni jngo ni'í ra baká tsjé tsje mé ra tjín.”

Mé kjoa ra machjeén nga 'siin jñā ra xīta-lā Cristo

13 ¹Kì tà chjàn jmio koni 'sín nga tsjacha xàngioo ra a'ta 'tse Cristo makjiín-no. ²Kì tà chjàn niijchaàjion koni 'sín nga chjíbétjò xīta ra bijchójkon-no. Nga jñā xīta ra kō'sín ma-lā kjábétjò xīta, skanda tjín i'ka ra mì be-ni tsa ikjali-lā Nainá-ní ra kō'sín iskábétjò.

³Tikítsjen a'ta 'tse jñā xīta ra ndayá títsajna, koni tsa ya títsajna-ko-te aya ndayá. Kō tikítsjen-te a'ta 'tse xīta ra inchi'yaton koni tsa jìon kjòn-ni ra inchi'yaton-no.

⁴Nó nda jchaxkón ijye jè kjotéxoma ra 'tse kjoabixan; jìon ra ijye tsixan jìon, jchaxkón ijo-no, nga mì ma kjoachijngi 'siaan. Nga jñā ra ta sískáko ijo-lā nga kjoachijngi 'sín, jè Nainá tsjá-lā kjohi'in.

⁵Kì tà jè níkájno nga isa tse ton mejèn-no nga 'se-no. Katajngo takòn koni 'ki tjín-no, nga Nainá, 'koaá 'sín tsò: “Mì kì tsjin-tákon-la, kō níkjíá síkíjna tájngo-la.” ⁶'Koaá ma-ni nga ngi tjíjngo takén nga ma kixé:

Jè Na'ín-ná basíko-na,

mì kì tsakjon-jiàan tsa mé ra sìlko-na xīta.

⁷Tikítsjen jñā xīta ra tsinchá ndiyá-no nga tsi'kénajmíya-no 'én-lā Nainá; tí'koa tikítsjen kó'sín kisíjchá ijo-lā kō chjíngi-la koni 'sín nga kjokjiín-lā.

⁸Jesucristo mì kì fahatjiya-lā, tijé-ni ngojñā, kō tijé-ni 'ndi 'ndi, kō tijé-ni skanda ta mé nichjin-nioo. ⁹Kì tà chjàn bi'nde-la ijo-no nga xìn ndiyá fíko-no nga bíndo-no jè kjóbítsjen ra kjí'í 'sín bakón-ya ra mì kì 'yaxkon-lā. Isaá nda-ni nga nda kata'se-lā nga'nó iníma-no a'ta 'tse kjonda-lā Nainá, mì 'koa-ni tsa a'ta 'tse tsajmì ra ma chine; nga nímé nga'nó sakò-lā iníma-lā jñā ra kō'sín tjín kjoa títsajin.

¹⁰Jién, tíjna-ná [Jesús ra 'ken-tjì ngajo-ná a'ta 'tse jé-ná] koni jngo kjotjò ra kjongatsja Nainá. Tanga jñā xīta ra takó ya síxá a'ta 'tse kjoa jchínga ra 'tse Ni'ya Tsje ra níkje, tsin-lā kjohixi nga ya tjábé-lā kjonda. ¹¹Nga jè na'mì íjòn ra ya síxá, yaá fíko jè jní-lā cho ra biya ya i'nde tsje-lā Nainá nga tsjá

kjotjò mé-ni nga tjàhixìn-là jé-là xitá. Tanga jñà ijo-là cho, xìn i'nde fiko 'taxìn nga baká. ¹²'Koaá tì'sín kjomà'tin Jesús; a'ta xìn naxindá isìkjiín kjohi'in nga kinì'ken, mé-ni a'ta 'tse jní-là ra ixaájten kjomà isìtsje-ni jé-là xitá naxindá. ¹³'Koaá ma-ni, ko'sín kítjokajin-teé naxindá nga tjahítjìngi-lá Jesús ya ñánda nga i'nde'taxìn mé-ni nga tì'koa sikhjín-keé kjosabà ko kjohi'in ra jè isìkjiín. ¹⁴Nga i a'ta nangi tsin-ná naxindá ra ngi i kájna skanda ta kjiá-nioo, jè inchichiñá-lá jngo naxindá ra 'sa nchrabá. ¹⁵'Koaá ma-ni, machjeén-ní nga ki'ta nichjin jeya sikíjnéé Nainá ra a'ta 'tse Jesucristo koni jngo kjotjò ra ñingatsjeé Nainá. Jè machjeén nga ngi ndsa'bé katitjo-ni 'én nga 'kénajmié yá-ni Jesús. ¹⁶Kì niijchaàjion kjoa ra nda 'nià ko ra bisiko kañá xàngioo; nga jñà kjoa kii, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo kjotjò ra ñingatsja Nainá ra nda sasén-la.

¹⁷Titjasòn-la jñà xitá ra incha ítjòn-no ra a'ta 'tse naxindá-la Nainá, ko jñà tiná'ya ijòn-la. Nga jñá xitá kii tjíkinda-la kjobinachon-no, ko jñà tjínè-la nga tsjá-la kindá Nainá. Nda titjasòn-la koni 'sín nga kítsò-no mé-ni nga ngi ko kjotsja-la síxá-ni ko mé-ni mì chjá koma-la. Nga tsa chjá koma-la nì mé kjonda sakò-no ra jiòn.

¹⁸Tijé'tà-la Nainá a'ta tsajin, nga 'koaá 'sín machiya-najin nga nda tjín jè kjobítsjen-najin, nga mejèn-najin nga nda siitjasòn tsje-jin. ¹⁹'Koaá 'sín 'ñó bitsá'ba-isa-no nga tijé'tà-la Nainá ra a'ta tsa'an, mé-ni nga katatsjá'nde-ni nga nditon kijchò'tsè india-no.

'Én ra fehe'ta-ni

²⁰Jè Nainá ra tsjá-ná kjo'nchán ra isikjaáya-ila a'ta 'tse kjobiya jè Na'ín-ná Jesucristo, ra chjingo ítjòn-la forrè, jè ra a'ta 'tse jní-là isindajín jngo-ni kjoa ra mì kjehe'tà nita kjiá-nioo, ²¹ko'sín kixi katasíkítsajna-no a'ta 'tse nga'tsi kjoa ra nda tjín mé-ni nga ko'sín 'siaan-no koni 'sín mejèn-la ra jè; ko mé-ni nga a'ta 'tse Jesucristo ko'sín katasíko-ná koni 'sín nga sasén-la ra jè. ¡Jeya katijna Cristo skanda ta mé nichjin-nioo! Ko'sín katama.

²²'Koaá 'sín tíbítsá'ba-no ndí 'ndsé, kata'se-no kjojetakòn nga tiná'ya-la nda nda-la jñà 'én kii koni 'sín nga bijnáchiya-no. Nga ta chibaá-ni 'én ra tjí'ta xajon rakii. ²³Ko'sín katasijin-no,

jè 'ndsé Timoteo ijyeé tíjnandií-ni ra kjoa 'tse kjohi'in; tsa nditón kj'íí, íko-ná 'kia nga kjín katsíjen-no.

²⁴Nga'tsi-no, tihixo'ta ijye jñà xitá ra incha ítjòn-no kò nga'tsi jñà xitá naxindá-lá Nainá. Jñà ra Italia i'nde-lá síhixo'tá-te-no.

²⁵Nainá katatsjá-no kjonda-lá nga'tsi-no.

Xajon ra tsikínda jè Santiago

Kó'sín jè Santiago síhixó'ta xit̃a ra tsikínda-l̃a xajon

1 ¹Añ ra Santiago 'mì-na, ra chí'nda-l̃a Nainá ma k̃o t̃i'koaá chí'nda-l̃a Jesucristo ra t̃jna ít̃òn-ná, t̃sísxó'tà-no jìòn ra ya inchrabà'ta-no t̃j̃e-l̃a xit̃a naxindá Israel ra tejò kjomà, jìòn ra jndíi ra ján títsajna ta ñánd̃a i'nde-ni ta nga t̃jngo isà'nde.

Kó'sín machjeén nga 'ñó kjó'tatakén jè Nainá
ni'sín kjoa t̃ibatojieén

²Jìòn ra 'ndsé chibé a'ta 'tse Cristo, 'kia nga ni'sín ta mé kjoa ra kotojìòn, ta isaá jnchro jngo kjá tsjaá 'tè-la takòn. ³Ijyeé 'ya jìòn 'kia nga kò'sín t̃já'ta a'ta 'tse kjoa ra makjiín-najìòn, yaá sakò-isa-najìòn nga'ñó kó'sín ma kichíkjoajin-no a'ta 'tse kjoa ra kokama'tin-isa jìòn askan-nioo. ⁴Ko jè nga'ñó ra sakò-no nga nda chíkjoajin-no, ndaá katasíxájin ya inìma-no mé-ni nda katajchá-ni kjobítsjen-l̃a inìma-no, k̃o ngi t̃jna t̃jngo-ni nga nímé ra jchija'ta-l̃a.

⁵Tsa t̃jín i'ka jìòn ra tsìn-no kjobítsjen, t̃jé'tà-la Nainá; tsjá-no ra jè. Nga jé Nainá, ngi koó inìma-l̃a nga tsjá, k̃o mì tsa ta k̃o kjojt̃i-l̃a tsjá 'kia nga yá ra síjé'ta-l̃a. ⁶Tanga ngi nda kjón-ní katakjiín-no 'kia nga síjé; k̃i tà chjàn tà jò 'bè-la takòn; nga jè xit̃a ra jò 'bé-l̃a ikon, 'koaá 'sín ngoya-l̃a koni jè ndáchikon 'kia nga jè t̃jo, ra f̃i ra nchrabá síko. ⁷Jè xit̃a ra kò'sín tà jò t̃jín ikon, k̃i tà chjàn kò'sín síkítsjen nga t̃jín ra t̃jábé-l̃a ra a'ta 'tse Na'ín-ná. ⁸Nga jè xit̃a ra mì k̃i t̃jínngo ikon, kj'íi 'sín t̃síkítsjen 'ndi 'ndi, k̃o nchijòn ijyeé kj'íi tsò-ni kjobítsjen-l̃a; k̃o mì k̃i ma-l̃a nga kjábé jè ndiyá ra kixi t̃jín.

⁹Tsa t̃jín i'ka 'ndsé ra 'ñó i'in títsajna, tsjaá kata'bé-l̃a ikon, nga ya ngixk̃on Nainá 'ngaá títsajna. ¹⁰Tanga jñã ra xit̃a

nchiná, tsjaá kata'se-la nga nangi kítsajna ya ngixkon Nainá. Nga jñá ra xita nchiná, 'koaá 'sín kókama'tin koni 'sín ma jè naxó-la xka ijñá ra mì tsa tse fichjin-la. ¹¹'Kia nga bitjo tsá'bí kò 'ñó tsje ma ndabá-la, jè xka ijñá, xì-ní, kò jè naxó-la kàtjen-ngi-ní, kò chija ijye-ní koni 'sín nga nda 'ki isén-la. Jè ra xita nchiná, 'koaá 'sín ta ya kiyájin a'ta 'tse xá ra 'sín, ñánda nga tse síkijnesòn ton-la.

¹²Mé ta nda-la jè xita ra chíkjoa-la 'kia nga tjá'ta. 'Kia nga ijye chíkjoajin-la kjoa ra skoó'ta; tjábé-la kjobinachon ra mì fehe'ta koni 'sín ijye kitsjà tsa'ba Nainá a'ta 'tse jñá xita ra tsjake. Tjábé-la kjobinachon koni tsa jngo corona si'a sko [koni 'sín nga tjábé jngo-la trofeo jñá xita ra síská 'kia nga síkijne]. ¹³Tsa 'kia nga tjá'ta jiòn kò kjoahajin-no nga mejèn-no 'siaan kjoa ra 'cho tjín, kì tà chjàn bixó: “Jé-la Nainá ra kò'sín tíkjó'tá-ná.” Nga jè Nainá mì tsa kò'sín tjín kjobítsjen-la nga 'cho 'sín, kò mì tsa kò'sín mejèn-la nga jñá xita katabátsji-jé. ¹⁴Tanga tsa 'kia jngo xita tjá'ta nga kò'sín 'sín kjoa ra 'cho tjín, tijñá-ni kjoa'cho ra tsjake ra síkjaájin-la kò sískáya-la kjobítsjen-la. ¹⁵'Kia nga ijye matse jè kjoa'cho ra jè matsjake, yaá nchrabá-ni nga batsjén ra kjoa 'tse jé, kò 'kia nga ijye matse jè ra kjoa 'tse jé, akjòn yaá nchrabá jè ra kjobiya.

¹⁶Jiòn ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-no, kì ijo-no chindochá-la. ¹⁷Nga'tsi kjoa ra nda tjín kò ra kixi tjín ra tjábé-ná, yaá i'ngaá nchrabá-ni ra a'ta 'tse Nainá, jè ra tsikínda nga'tsi tsajmì ra síhisen-ná, jè Nainá ra níkjia fahatjìya-la kjonda ra tsjá koni 'sín nga fahatjìya-la jè 'ngién. ¹⁸Jè Nainá, 'koaá 'sín kjomejèn-la nga a'ta 'tse 'én kixi-la kitsin xitse india-né, mé-ni ta nga'tsi ra jè tsikínda, jién komeé koni jñá tsajmì tje ra majchá ítjòn ra jè mangatsja.

Kó'sín machjeén nga ma-ná síhitjasén koni 'sín tsò 'én ra na'yé

¹⁹Jiòn ndí 'ndsé ra tsjake-no, nda katasijin-no kjoa kù, machjeén-ní nga ta títajjanda ki'ta-no nga nda tiná'ya kò nga sisin kjón-ní tinákjoaa 'kia nga mé 'én ra kinákjoaa, kì ta majti nditòn-no. ²⁰Jngo xita jtita-kòn, mì tsa kixi tjín kjoa ra 'sín ya ngixkon Nainá. ²¹'Koaá ma-ni, chjáaxìn-la ijo-no nga'tsi kjoa ra tjé tjín kò nga'tsi kjoa'cho ra 'ñó tjín i isà'nde. Ngi kò kjoahimatakòn-no chjíbétjò jè 'én ra ijye ya isitjejin

ya inìma-no, jè ra tjin-la nga'nó nga ma-la kochrekàjin-no kjohi'in.

²²Mi tsa ta ya kjehe'tà nga tiná'ya jè 'én nda-la Nainá; machjeén-ní nga kitjasòn, kò tsa mì ko'sín 'siaan, tjiòn in-chichìndochà-la ijo-no. ²³Jè ra ta 'nchré 'én nda-la Nainá, kò mì kì tsa tísíhitjasòn-ni, 'koaá 'sín jngoya-la koni jngo xita ra kotsíjen-yá chitsín. ²⁴Nda kjón-ní nga kotsíjen'á isén-la, tanga 'kia nga ijye síkáfa-ni í'tsin, ta nditoón 'chaàjin-la kó'ki kjón-ni isén-la. ²⁵Jè ra ngi ya jí'ta xkon kó'sín nga tíchja jè kjotéxoma ra nímé chija'ta-la, kjotéxoma ra síkijnandíí-ná, kò ngi ya tijnajin ki'ta kjobítsjen-la, mì kì tísijchaàjin kó'sín nga tíchja jè kjotéxoma rakii, ta isaá jnchro tísíhitjasòn, jè-ní ra 'nó 'se-la kjotsja 'kia nga ko'sín 'sijn.

²⁶Tsa tjin i'ka xita ra tsò nga 'nó nda bekkón Nainá, tanga tsa mí kì ma-la síkinda jè ndijen-la, tijé tíbíndochà-la ijo-la kò nímé chjí-la nì'sín kítso nga ndaá bekkón Nainá. ²⁷'Kia nga ngi kixi kjoa nga nda 'yaxkén Nainá ra Na'ín-ná koni 'sín nga jè mejèn-la, 'kiaá-ní 'kia nga bisikeé jñà ndí ixti jch'an kò jñà íchjín jch'an ra 'ken 'xin-la 'kia nga in-chibato kjohi'in kò 'kia mì tsa ya tjiníjchájieén ijo-ná jñà kjoa'cho ra tjin i isà'nde.

Mì kì ma ta i'ka-ni xita ra nda síkéé

2 ¹Jiòn ndí 'ndsé, koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Na'ín-ná Jesucristo ra jeya tijná, kì tà chjàn ta chjáajion xita xàngioo ra nda sisin-la. ²Tsa ya nánanda nga maxkóya jiòn kjoaha'sen jngo xita nchiná ra tijkjá-la jtongo kò 'nó nda kjòn nikje ra kjiya, tsa tì'koaá kjoaha'sen jngo ndí xita ima ra taxki 'ki ndí nikje ra kjiya, ³tsa jè isa nda sisin-la jiòn jè ra isa nda 'ki nikje-la, nga 'kín-la: “I tijní ijndí, i i'nde nánanda nga nda chon”, kò jè ra ndí xita ima tsa 'kín-la: “Tísen kixi-la itsí ya ijndáa, kò ná tsa 'kín-la: ta ya-la tijná itsí ya a'ta nangi.” ⁴Tsa 'kia nga ko'sín 'sian jiòn, ¿a mí tsa ta in-chichjáhiòn xita ra nda in-chinìsin-la? Kò tjiòn 'cho in-chiníkíhijyo-no kjobítsjen-no 'kia nga ko'sín in-chi'nià.

⁵Jiòn ndí 'ndsé ra 'nó tsjake-no, nda tiná'ya: Jè Nainá jñà jnchro fahájin jñà ra ndí xita ima ra tjin i isà'nde mé-ni nga nímé ra siijchija'ta-la koni 'sín nga makjiín-la nga jñà tjábé-la nga'tsi kjonda ra tjin nánanda nga jè Nainá tibatéxoma, koni 'sín nga ijye kitsjà-la 'én-la jñà xita ra tjin-la kjoa matsjacha

a'ta 'tse Nainá. ⁶Tanga ra jiòn, ta isaá nachrjengio jñà ra ndí xita ima. ¿A mí tsa jñà xita nchiná ra ko'sín beton-najìon ko nga kjo'ñò fiko-no ya ngixkon xitaxá nga bánè jé-no? ⁷¿A mí tsa ti'koa jñà-te ra ko'sín chjajno-la jè 'i-la Cristo ra ya nakjoá-najìon?

⁸Ndaá inchi'nià jiòn, tsa kixi kitií kjoa nga inchinitjasòn jè kjotéxoma ra kitsjà jè Cristo jè ra xitaxá ítjòn-ná ma koni 'sín nga tíchja xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Ko'sín tsjacha 'tìin xita xàngii koni 'sín nga tsjacha 'nì ijo-li.” ⁹Tanga tsa ta chjaájin-nájiòn xita ra nda nìkòd, inchifatsji-jé-no 'kia nga ko'sín inçibatònè-la kjotéxoma, ko tijé-ni kjotéxoma rakì tóbánè jé-no. ¹⁰Nga tsa jngo xita nda síhitjasòn ijye kjotéxoma, tanga tsa ta jngo-ni 'én ra tíchja ya kjotéxoma kotonè-la, takó skané jé-la, nga 'koaá ngoya-la koni tsa nijngo kjotéxoma tísíhitjasòn-ni. ¹¹Tsa 'koaá 'sín kitsò Nainá: “Kì kjoachijngi 'nià”, tanga ti'koaá kitsò-te: “Kì xita nì'ken.” Tsa mì tsa kjoachijngi 'nié, tanga nì'ken-né xita, takó kjiné jé-ná ta ngatjì-la nga tíbatònè-lá jè kjotéxoma 'tse Nainá. ¹²Machjeén-ní nga síkondeé ijo-ná kó'sín nga 'sieén ko kó'sín nga kinákjeé, nga kijchò nichjin nga jè Nainá kiindajín-ná. Ko 'koaá 'sín kiindajín-ná koni 'sín nga tíchja jè kjotéxoma-la ra síkítsajnandíj-ni xita. ¹³Jñà ra tsin-la kjohimatakòn a'ta 'tse xita ra i'ka, ti'koaá mì kì jchahimatakòn-te 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la ra kjoa 'tse jé-la. Tanga jñà ra tjín-la kjohimatakòn, jñà sìikijne 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la.

Kjonda ra 'nié 'kia nga makjiín-ná

¹⁴Jiòn ra ndí 'ndsé xin-no, ¿mé chjí-la tsa yá ra kitso: “Ndaá makjiín-na ra a'ta 'tse Cristo”, tsa mì mé kjonda tí'sín-ni koni 'sín nga makjiín-la? ¿A komaá ta jè kjoa makjiín-la xita rakii, kochrjekàjin kjohi'in? ¹⁵'Koaá 'sín jngoya-la, tsa jngo ra 'ndsé chibé ko tsa jngo ndí chjoón ra tichjeé chibé, tsa tsin-la nikje ra faya ko tsa tsin-la tsajmì ra kjine ya nì'ya-la nga nichjin nchijòn, ¹⁶tsa tjín i'ka jiòn ra 'kín-la: “Tangí-la nda-nda-no, ya tsjaya nikje-no ko nda tichiod kó 'ki mejèn-no”, tanga tsa nimé tsajmì ra machjeén-la 'ki-la jiòn, nimé chjí-la nì'sín ta ko'sín 'kín-la. ¹⁷'Koaá tí'sín tjín-ni a'ta 'tse kjoa ra makjiín-ná, tsa mí mé kjonda ra ma-ná 'nié, nimé chjí-la koni 'sín nga makjiín-ná.

¹⁸Tanga tsa titsajnaá i'ka jìòn ra mejèn-no 'kín-ná: “¿A makjiín-li ra a'ta 'tse Cristo?” 'An, maá xín-la: “Jon, tísihítjasón-náa jè kjonda-la. Kò jì, ¿kó'sín koma kokón-náa nga makjiín-li a'ta 'tse Cristo, tsa mí kì tjinihitjasìn kjonda-la? Tanga ra 'an, tísihítjasón-náa kjonda-la; 'koaá ma-ni nga ma kokon-la nga ngi kixì kitií kjoa nga makjiín-na a'ta 'tse Cristo.” ¹⁹Jì, 'koaá 'sín makjiín-li nga jngoó-ni Nainá, kò ndaá tjin a'ta 'tse kjoa rakì; tanga jñà inìma 'cho-la ní, skanda tì'koaá makjiín-te-la ra jñà kò skanda fatsé-ní nga tsakjón-la. ²⁰Jì xìta ra tsìn-li kjobítsjen, machjeén-ní nga nda katasijin-li, nga ní'sín kixé nga ndaá makjiín-ná, tanga tsa nímé kjoa ra nda tjin ma-ná 'nié, nímé chjì-la koni 'sín nga makjiín-ná. ²¹¿Mé-ni kò'sín kitsò-ni Nainá nga jè xìta jchínga-ná Abraham, xìta kixì kjomà? ¿A mí tsa kì nga isihitjasòn 'kia nga kiìkò i'ndí-la ra tsi'kìn Isaac ñánda nga tsakájasòn chrjò najò nga sù'ken koni jngo kjotjò ra tsjá-la Nainá tsiki? ²²¿A mí 'yi, nga ta jngoó kjoa kjomà-ni koni 'sín nga kjokjiín-la kò koni 'sín nga isihitjasòn jè Abraham? Kò 'kia nga kò'sín isihitjasòn yaá kjòngoko-ni jè kjoa ra kò'sín kjokjiín-la. ²³'Koaá 'sín itjasòn koni 'sín tíchja xajòn ra tji'ta 'én-la Nainá nga tsò: “Abraham, ndaá kjokjiín-la a'ta 'tse Nainá; 'koaá 'sín kjomà-ni nga xìta kixì kitsò-la.” Kò 'koaá 'sín kijcha-la nga 'ñó nda tsakáko Nainá.

²⁴Yaá 'ya-la nga koó-te jñà kjoa ra nda 'sín xìta nga xìta kixì bitjongi ya ngixkon Nainá, kò mì tsa ta jè-ni nga kokjiín-la. ²⁵'Koaá tì'sín tjin a'ta 'tse chjoón chijngi ra tsi'kìn Rahab. Jè Nainá chjoón kixì tsachrjengi ta ngatjì-la jè kjonda ra ki'sìn, 'kia nga kitsjá'nde ya ni'ya-la nga isíkjáya-ni jñà xìta ra ta ijchòkatsjjen'ma kò ra kjomà askan-nioo tsasikóó-te nga ma xìn ndiyá kijì-ni jñà xìta kì. ²⁶Tsa nímé kjoanda inchibakeén a'ta 'tse kjoa makjiín-ná, jè kjoa makjiín-ná, 'koaá ngoya-la koni jngo mi'ken ra mì tì mé inìma tjin-la.

Kó'ki tse kjoa'cho tjen-kò ndijen-ná

3 ¹Jìòn ra 'ndsé xin-no, kì tà nga'tsi-no nga maestro 'nià ijo-no; nga ijyee 'ya-nájiòn, ngajìn ra bakon-ya-jìn, isaá tse kjohi'in sinè-najìn tsa mì kì nda siitjasòn-jìn. ²Nga'tsí-né, kjín skoya-la kjoa'cho ra kajieén. Tsa tjin jngo xìta ra nímé kjoa'cho kàjin 'kia nga chja, jè xìta rakì ngi xìta kixì-ní, kò

tì'koaá chíkjoaá-la nga ma-la s̄ikonda kóho'ki ijo-la nga mì ya skajin kjoa ra 'cho t̄jín. ³'Koaá ngoya-la koni jngo kabàyo 'kia nga sí'a freno tsa'ba, chíkjoako-ná nga ma basen-jyé kóho'ki jè ijo-la. ⁴'Koaá t̄i'sín t̄jín-te koni 'sín nga síxá j̄nà chitso. N̄i'sín 'n̄ó i'i kjòn, k̄o n̄i'sín 'n̄ó t̄jín-la nga'n̄ó t̄j̄o nga mejèn-la xìn iko, ta itsé saá-ni kich̄a ra 'mì timón ra síxáko-ni x̄ita nga ma f̄iko koni 'sín nga jè mejèn-la. ⁵'Koaá t̄i'sín t̄jín ra a'ta 'tse ndijen-ná, itsé saá-ni, tanga taxki maá-la kó'sín síkichja-ná k̄o ta yaá síkítsjeén kó'sín nga tsò. N̄i'sín ta itsé saa-ni ni'í ra kotse, batoó tse ij̄ná bakángi. ⁶Jè ndijen-ná 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo ni'í; yaá 'ya tsjé tsje nga'tsì kjoa'cho ra t̄jín ya isà'nde; itsé saá-ni nga k̄ijina'a ya ndsa'bé, tanga maá-la tsj̄á 'chin-la kóho'ki ijo-ná, 'koaá ngoya-la koni jngo ni'í ra t̄ibaká nga t̄jingo k̄jabinachon-ná skanda nga'tsì n̄ichjin nga bitsakeén, k̄o jè ni'í rak̄i yaá nchrabá-ni n̄anda t̄jín k̄johi'in ra mì fehe'ta. ⁷J̄nà x̄ita, maá chíkjoaá-la nga sí'ndé nga'tsì ch̄o ra t̄jín ya isà'nde, koni tsa j̄nà ch̄o ra 'n̄ó 'tsen, k̄o j̄nà ra t̄jín-la najngá, k̄o j̄nà ye, k̄o j̄nà ch̄o ra t̄jín ya angi ndáchikon. ⁸Tanga nijngo x̄ita ra ma-la sí'ndé ndijen-la. Nga jè ndijen-ná jngoó kjoa'cho t̄jín-la ra mì k̄i tsj̄á'nde nga ma ma'ndé k̄o yaá kitse 'chin ra koni xán-la ye ra sí'ken-ná. ⁹Tijé-ni ndijen-ná jeya níkjina-né Nainá ra Na'in 'mì-lá, k̄o tijé nakjoájno-lá x̄ita ra jè Nainá tsikínda koni 'sín 'ki ra jè. ¹⁰Ta jngoó ndsa'bé bitjo-ni 'én ra jeya níkjina-né Nainá k̄o jè 'én 'cho ra nakjoájno-lá x̄ita. Jiòn ra ndí 'ndsé xin-no, j̄nà kjoa k̄i, mì k̄i t̄jínè-la nga k̄o'sín koma. ¹¹Jngo ngajo n̄anda tíbitjo nandá, mì k̄i koma t̄iya k̄itjo-ni nandá tsje k̄o nandá t̄jé. ¹²J̄nà yá-la to igo, ¿a komaá to-la ítjachó koja-la? K̄o jè na'n̄ó tatsjé, ¿a komaá to igo koja-la? Jiòn ra ndí 'ndsé xin-no, 'koaá t̄i'sín t̄jín ra a'ta 'tse nandá, mì k̄i koma tajngo ngajo k̄itjo-ni nandá tsje k̄o nandá t̄jé.

Kó'sín t̄jín kjoachj̄ine ra nchrabá-ni ján ngajmi

¹³Tsa t̄itsajin i'ka-najiòn j̄nà ra 'n̄ó chj̄ine k̄o ra 'n̄ó nda machiya-la, 'koaá 'sín kata'ya-la nga ndaá inchis̄jchá ijo-la, kó'sín nga 'ndé t̄jín ikon a'ta 'tse kjoachj̄ine ra t̄jín-la. ¹⁴Tanga tsa ngi ta kjoax̄itakòn kitsej̄in inima-no k̄o tsa tà jé mejèn-no nga jiòn k̄itsahijyo ítjòn ki'ta, k̄i tà chj̄àn k̄o'sín níkítsjen nga ndaá inchi'nià, k̄i kjoa ndiso níkójìòn k̄o kjoa ra kixi

tjín. ¹⁵Jñà kjoachjine kii, mì tsa a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. Ta 'tse isà'nde-ní, kò ta kjobítsjen 'tse xita-ní, kò a'ta 'tseé xita-ní nchrabá-ni. ¹⁶Ya nánda nga tjín kjoaxitakòn kò jè kjobítsjen ra ta jè mejèn-ná nga jién kitsahijyo ítjén, ya ijndáa ta maskáya-là kjobítsjen-ná kò yaá ijncha nga'tsi kjoa ra 'cho tjín. ¹⁷Tanga jñà xita ra tjín-là kjoachjine ra a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni, tsjeé síjchá ijo-là, kjoa'nchán bátsji, kjoandaá ra 'sín, xita 'ndé-ní, tjín-là ra kjoahimatakòn, kji'tá nichjin nda tjín kjoa ra 'sín, xita kixi-ní, kò mì tsa jò fi-ni. ¹⁸Jñà xita ra mejèn-là nga kjoa'nchán kata'se, ítjòn 'nchán bitsajnakò jñà xita ra 'ka mé-ni nga askan-nioo ma sakò-là jè kjonda ra kixi tjín.

Jñà ra ya báhijtakò kjoa ra tjín ya isà'nde

4 ¹¿Nánda nchrabá-ni jè kjoachán kò jè kjoa nga kò'sín bixkàn-kjo jìòn? ¿A mí tsa ya nchrabá-ni a'ta 'tse kjoa'cho ra mejèn-no 'nià, ra 'ñó kjaán-kò jè inìma-no? ²Mején-najìòn nga 'se-no ta mé tsajmì-ni, tanga mì kì sakó-no, yaá nchrabá-ni nga nì'ken jìòn xita xàngioo nga batoó tíjjin ya inìma-no ra kjoaxitakòn 'mì, mì kì sakó-no mé ra mejèn-no; 'koaá ma-ni nga bixkàn-kjo kò akjòn sakó-no ra kjoachán 'mì. Mì kì sakó-no mé ra mejèn-no, ta ngatjì-là nga mì tsa níjé-la Nainá. ³Kò tsa 'kia nga níjé-la jìòn Nainá, mì kì 'bì-najìòn, ta ngatjì-là nga 'choó níjé jìòn; ta jé ra mejèn-najìòn nga ya sichjeén a'ta 'tse kjoatsja ra sasén-là ijo-no. ⁴Jìòn, xita ra mì tsa kixi 'nià a'ta 'tse Nainá, ¿a mí 'ya jìòn, nga tsa 'kia jè kotsjacheé jñà kjoa'cho ra tjín i isà'nde, jé Nainá kondra inchimangí-lá? Nga nga'tsi xita ra jè matsjake kjoa'cho ra tjín i isà'nde, kondraá fi-là Nainá. ⁵¿A bixó-najìòn, tsa ta 'koaá tsò jè xajon ra tíj'ta 'én-là Nainá, 'kia nga tsò: “Jè Inìma Tsje ra Nainá kitsjá-ná, batoó 'ñó machini ta ngatjì-là nga batoó nda matsjake-ná”? ⁶Tanga jè Nainá isaá nda basikò-ná nga tsjá-ná kjonda-là. 'Koaá ma-ni nga kò'sín tsò jè xajon ra tíj'ta 'én-là Nainá, nga tsò: “Jè Nainá kondraá tíjna-là jñà xita ra 'nga ikon, tanga tseé kjonda tsjá-là jñà ra ndí xita 'ndé.” ⁷Ti'nde nga jè Nainá katatéxoma-no, tanga titája-la jè xita-ní, kò kjabéé kosen'táxín-no. ⁸Tichraña'ta-la Nainá mé-ni nga ti'koa jè Nainá sìchraña'ta-no. Jìòn ra fatsji-jé, ta kjoatsje ra 'tiaàn jìòn 'ndi-ni ra a'ta 'tse Nainá, mé-ni nga jñà ndsaà katatsje-ni.

Ko jìòn ra ta jò t́jín takòn nga ko'ki matsjacha jè Nainá ko ko'ki matsjacha jè kjoa 'tse isà'nde, títse jè kjobítsjen ra t́jín ya inìma-no mé-ni ngi tsje katijna-ni. ⁹Nó t́kájno, chjíndáya ko ajò katama-la inìma-no tà ngatjì-la nga jé t́jín-no. Jè kjoa bijnòcha-no, ndáxkon katama-ni; ko jè kjoatsja-no, kjobaá katama-ni. ¹⁰Nó nangi t́kítsajna ijo-no ya ngixkon Na'ín-ná mé-ni nga jè 'nga s̀ikíjna-no.

¹¹Jìòn ndí 'ndsé, k̀i xàngioo nakjoájno-la nga jngó jngó-no ko ra ijngo ko ra ijngo. Nga jè ra ko'sín chjajno-la 'ndse nga bánè jé-la, chjajno-la jè kjotéxoma-la Nainá ko t́i'koaá bánè jé-la. Tsa j̀i ra ko'sín nakjoájno-la jè kjotéxoma, mì tsa tjinihitjasòn-jìn, ta isaá jnchro j̀i tji'nì ijo-li koni jngo xitaxá ra bíndajín jè kjotéxoma. ¹²Jngoó-ni jè ra ma-la tsjá kjotéxoma, t́jé-ni xitaxá ra ma-la bíndajín, ko t́jé-ni ra ma-la s̀ikatojin-ná kjohi'in ko t́i'koaá ma-la k̀inè-ná kjohi'in. Tanga, çyá-ni ra j̀i, nga j̀i fanè jé-la xitá xàngii?

'Én 'nga ikon

¹³Nda tiná'ya jìòn xitá ra k̀i'sín bixó: “Ndi 'ndi ko ñá tsa nchijòn, yaá kjieén ya naxindá rakìò, jngo nó ya kitsajneé nga kotinayeé tsajmì ko ndaá kijne-ná ton.” ¹⁴Ko nda mí 'ya-najìòn, mé ra koma'tin jìòn nichjin ra 'sa nchrabá. Jìòn, ta 'koaá 'sín ngoya-la koni jè ifi-xa, ta jngohíjtaá mangaya t́jngo-ni, ko ta jngohíjtaá feheya-ni. ¹⁵Jè ra machjeén tsa k̀i'sín kixó jìòn: “Tsa jè Na'ín-ná ra ko'sín mejèn-la nga tsjá-isa-ná kjobinachon, komaá-la 'sieén ta mé xá-ni.” ¹⁶Tanga ra jìòn, batoó nakjoá jìòn ra 'én 'nga ikon, ko taxk̀i nakjoá-nájìòn a'ta 'tse kjoa ra nda mí k̀i 'ya jìòn kó'sín t́jín kjòn-ni. Nga'tsì 'én 'nga ikon ra ko'sín nakjoá jìòn, batoó 'cho t́jín. ¹⁷Jè xitá ra be kó'sín t́jín kjoa ra nda t́jín, ko mì k̀i tsa ko'sín 'sín-ni, t́bátsji-jé-la ijo-la.

Tjen sijna chiya-la ra xitá nchiná

5 ¹Tiná'ya jìòn ra xitá nchiná 'mì-no. Chjíndáya ba ba nga 'nó tse kjohi'in t́jín-ni ra t́inchrobánè-no. ²Jè kjoanchiná-no ijyeé tífi'ndo ko nga'tsì j̀nà nikje-najìòn ijyeé ijye-la j̀nà cho inda. ³J̀nà ton sinè ko j̀nà ton chroba ra t́jín-no ijyeé títjochi. Ko jé chi-la kokòn ra kondra tsajìòn jè nichjin 'kia nga sindajín, nga ni'í jti-ni nga t́jngo ijo-no. Ngi

ta inchiminchaxkó-nó kjoanchiná-no skanda 'ndi, ni'sín ijye tífehe'ta nichjin. ⁴Jñà ndí xita chi'nda ra isíxá-no, jñà ra mì kì tsikíchjí-la jìòn, batoó 'ñó inchikjindáya nga inchifajé'ta-la Nainá ra kondra tsajiòn, kò jè Nainá ra bato tse nga'ño tjín-la, ijyee kí'nchré koni 'sín inchifajé. ⁵Jìòn batoó nda titsajna i isà'nde kò batoó nda inchi'bì-la kjotsja jè ijo-no. Inchinisiín-la inìma-no nga inchi'bì-la kjotsja ra síjé kò nda mí 'ya-no tsa ijyee ijchò nichjin nga kiyá jìòn. ⁶Jñà ra xita kixi ra nimé jé tjín-la, jìòn fanè jé-la, kò nì'ken-no. Kò jñà xita kii, nda mí basikotji ijo-la. Ta tsjá'nde kjonda-ní nga nì'ken jìòn.

Kjoa ra 'sieén 'kia nga tikje 'fiì jè Cristo

⁷Koaá ma-ni jìòn ndí 'ndsé, jchíñakjoa-la jìòn skanda 'kia nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná. Kò'sín 'tiààn koni 'sín 'sín jè ndí xita ra ma-la síxáko nangi, nga koñá kjoaà-la nda nda nga 'koa jtsí ra 'ba ítjòn kò ra askan 'ba, nga tsjá nga'ño-la nga mihijin jñà tsajmì tjé, mé-ni koma nga sakò-la jñà to-la ra 'ño chjí-la. ⁸Koa tí'sín jchíñakjoaa-la nda nda ra jìòn, kì tà chjàn nìkjahajen-la takòn nga ijyee 'ño kjimachraña jè nichjin nga kj'íí india-ni jè Na'ín-ná.

⁹Jìòn ndí 'ndsé, kì xàngioo tsjajé-la nga jngó jngó-no nga bixó: “Choó tísíko-na jè xita rakii”, mé-ni nga mì kjohi'in sinè-no, nga jè Xitaxá ra ma-la bíndajín-la xita, ijyee tínchrabá chraña. ¹⁰Jìòn ra 'ndsèè xin-no, chjínge-la koni 'sín nga isikjiín kjohi'in kò nga ichikjoa-la jñà xita ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, 'kia nga kiichja ra a'ta 'tse. ¹¹Koaá 'sín ijye 'ya-la nga batoó nda-la jñà xita ra chíkjoajin-la jè kjohi'in ra 'se-la. Ijyee ina'ya jìòn koni 'sín nga ichikjoajin-la jè xita ra tsi'kin Job jñà kjohi'in ra ki'se-la, kò ijyee 'ya-nájiòn koni 'sín nga isikò Na'ín-ná nga ijyehé'tà-ni kjoa; nga jè Na'ín-ná batoó tse kjohimatakòn tjín-la kò batoó nda xita.

¹²Tanga jè ra isa 'ño chjí-la, jìòn ndí 'ndsé, jè-ní 'kia nga 'kiòò 'én-no, kì tà chjàn yá ra nikàxkiòo nga bixó: “Tíbe-ní”. Kò kì tà chjàn bixó: “Tíbeé jè ngajmì”. Kò tí'koaá kì tà chjàn bixó: “Tíbeé jè nangi”, kò ra kj'íí-isa tsajmì. Tsa 'kia nga kixó jìòn: “Jon, 'koaá 'sín tjín”, 'koaá 'sín tihitjasòn. Kò tsa 'kia nga kixó jìòn: “Majìn”, 'koaá 'sín tihitjasòn, mé-ni nga jè Na'ín-ná mì kjohi'in tsjá-no.

Kótjín ndiyá-lá nga ma kítsa'beé

¹³Tsa tjín i'ka jiòn ra ba tjín-no, tìnákjoa'ta-la Nainá; ko tsa tjín i'ka jiòn ra tsja tjín-no, tìjndá-la Nainá nga jeya tìkíjna. ¹⁴Tsa tjín i'ka jiòn ra 'chin tjín-no, tìnákjoa-la jñà xìta jchínga ra tjín-lá xá a'ta 'tse naxindá-lá Cristo mé-ni nga katabítsa'batjì-no kò a'ta 'tse 'í-lá Na'ín-ná katamahíjno-no sihìti. ¹⁵Tsa nda makjiín-no 'kia nga kítsa'ba'tion jñà xìta ra kiya, kondaá-ni jè 'chin-lá; kò jè Na'ín-ná siikasítjen-ni; kò tsa mé jé ra tsakátsji, sihijcha'ta-lá. ¹⁶Koaá ma-ni nga machjeén-ní nga 'tènjmí kañá-la xàngioo mé jé ra tjín-no nga jngó jngó-no, kò títsa'batjì kañá xàngioo nga jngó jngó-no, mé-ni katanda-no tsa mé 'chin ra tjín-no. Nga tsa 'kia jngo xìta ra kixi tìjna ya ngixkon Nainá, jè kjoa bitsa'ba-lá, batoó tjín-lá nga'ño nga manda-ni xìta. ¹⁷Jè xìta ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-lá ra tsi'kìn Elías, 'koaá 'sín ta xìta isà'nde kjomà koni ra jién. 'Nó tsikítsa'ba-lá Nainá nga isíjé-lá, nga mì tì jtsí kata'ba-ni, kò ján nó masen mì kì tì 'tsa-ni jtsí. ¹⁸Ra kjomà askan, tsikítsa'baá india-lá Nainá nga kata'ba india-ni jtsí, kò 'tsaá india-ni jtsí ra i'ngaá inchrabà-ni kò jè nangi india kitsjá-ni kjonda nga tsajà to-lá tsajmì ra isìtje.

Mé kjonda ra sakó 'kia nga jngo ra tíbátsji-jé nikasítjeén

¹⁹Jiòn ndí 'ndsé, tsa tjín i'ka jiòn ra tsincha'taxìn-lá ra a'ta 'tse kjoakixi-lá Nainá, kò tsa tjín jngo xìta ra siikáfa india-no nga siikixiya-no, ²⁰kò'sín katasijin-no, tsa jngo xìta ra ijye jé tíbátsji nga ya tsá'baya jè ndiyá ra mì kì nda tjín, kò tsa jngo xìta kò'sín kitso-lá nga kátáfa'ta india-ila jè Nainá, yaá tìbachrjekàjin jè kjohi'in ra 'tse kjobiya, kò 'koaá 'sín tísíko nga 'ño tse jé sihijcha'ta-lá Nainá jè xìta rakì.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Pedro

'Én ra bí'tsia-ni Pedro

1 ¹Añ Pedro, ra jè Jesucristo tsikíxáya-na, tísixó'tà-no nga'tsi-no ra jndí ra ján xìn titsajna-la naxindá-no nga ya titsajnajion ya nangi Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ko Bitinia, ²jiòn ra xá ko'sín tì'sa kjetseé-ni nga tsjahjín-no Nainá ra Na'in 'mì-lá koni 'sín ta'koa ijye tjíjin-la; ko ngi koó Inima Tsje-la kisitsje-no nga xita tsje-la tsò-no, mé-ni nga siitjasòn-la Jesucristo ko mé-ni nga kotsje-ni ijo-no ra kjoa 'tse jé-no koni tsa jè kjòn jní-la Jesucristo xaájten-jnó jiòn ra tsikíxten 'kia nga 'ken. Tse kjonda ko tse kjo'nchán katasakó-isa-la inima-no.

Kjoa ra 'sieén nga chiná-lá Nainá

³'Nga katijna Nainá ra Na'in-la ma Jesucristo ra tjina ítjòn-ná, nga tseé kjohimatakòn ki'se-la ra a'ta tsajién: koni 'sín nga jaáya-la Jesucristo ra a'ta 'tse kjobiya, 'koaá tì'sín jngo kjobinachon xitse kitsjà india-ná mé-ni nga nijngo nichjin kjehe'tà kjoa ra chiná-lá, ⁴nga tjábé-ná kjotjò ra tíjnatjò-la Nainá ya ján ngajmi, kjotjò ra mì kì fitson-ni ta kjiá-nioo, ko ra nìkjiá matjé ko ra nìkjiá chija koni 'sín nga 'ki. ⁵Ta ngatji-la nga ya makjiín-najiòn ra a'ta 'tse Nainá, ngi koó jè nga'nó-la nga tísikonda-najiòn mé-ni nga ma kijchotjìngi-la jè kjonda-la, nga ma kíjokajion kjohi'in ra kjoa 'tse jé-no, koni 'sín ijye tíjinda-la ra jè; ko 'kiaá jcha-la kjoa kii 'kia nga ijye kochraña nichjin nga kjehe'tà isà'nde.

⁶Jná kjoa kii ra 'nó tsja 'bé-la inima-najiòn, ni'sín skanda 'ndi 'ndi, kjín ndiyá-la kó'sín nga inchichjí'ta-najiòn nga inchibatojin chiba nichjin jiòn kjohi'in. ⁷Jè kjoa makjiín-najiòn, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa kichá sinè, tjiné-la

nga ni'í tjá'ta-ni mé-ni nga jcha-la kó'ki chjí-la. Tsa chíkjoa-la ni'sín ta mé kjoa ra kotojin, isaá ta 'ño chjí-la koni tsa jè kichá sinè ra bijchó nichjin-la nga fe. 'Koaá 'sín tjín, 'kia nga ijye tjá'ta kjoa ra makjiín-najiòn, machjeén-la nga nda kitjongi, nga jeya kíjna, kò nga jchaxkón 'kia nga kj'íí india-ni Jesucristo.

⁸Ni'sín kjè kì 'yaxkon jiòn jè Jesucristo, tanga tsjachaá-nájiòn; kò ni'sín takó kjè kì tsa inchi'ya jiòn, tanga makjiín-najiòn ra a'ta 'tse kò 'ño matsja-najiòn nga tjín jngo-no kjotsja ra 'ño jeya tjín, nga skanda tsín-no 'én kó'sín nga kixó jiòn ra a'ta 'tse kjotsja ra tjín-no. ⁹Nga ijyee tíjtábé-no jè kjonda ra 'tse kjoa makjiín-no; kò jè kjonda rakìi, jé-ni nga inchibítjokàjion kjohi'in 'tse jé-no.

¹⁰Jñà xitá ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-la, ra tjen tsi'kénajmí a'ta 'tse jè kjonda ra Nainá tsjá kjotjò-najiòn, iskota'yáko-ní kò ti'koaá tsakátsjiya-ní a'ta 'tse kjonda kii nga ma kítjokajieén kjohi'in. ¹¹Jñà xitá kii mejèn-la nga nda ske, mé nichjin-ni kókama kò kó'sín koma-la kjoa kii koni 'sín nga ijye inchisíchiya-la jè Iníma Tsje-la Cristo ra tíjnajin ya iníma-la, nga tjen isìchiyaá-la a'ta 'tse kjohi'in ra tjínè-la nga kotojin jè Cristo, kò kó'ki kjoajeya 'se-la askan-nioo. ¹²Jñà xitá kii, kisìchiya tsijen-la Nainá nga mì tsa kjonda 'tse-jìn nga kò'sín tsi'kénajmí; kjonda tsajiòn-nájiòn. Kò jñà 'én ra tsi'kénajmí, tíjñà-ni 'én xitse ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra tí'senajmí-no skanda jè nichjin 'ndi. Nga tíjé-ni Iníma Tsje-la Nainá ra ngajmi nchrabá-ni tsjá-la nga'ño xitá ra 'bénajmí. Jñà kjoa kii skanda jñà ikjali, mejèn-la nga ske-te. ¹³'Koaá ma-ni nga nda kjón-ní tikítsajnanda kjobitsjen-no kò chijmi kjón títsajna. Ta jé nda jchíña-la jè kjonda ra jè tjábé kjotjò-no 'kia nga kj'íí india-ni jè Jesucristo.

Kó'sín machjeén nga tsje sijché ijo-ná

¹⁴Kò'sín 'tiaàn koni tsa jñà ixti ra nda ma-la síhitjasòn; kì ti tsja ya bitsajin-no koni 'sín tjín kjoa'cho ra kisíjé ijo-no 'kia nga tikje 'yaxkon Nainá. ¹⁵'Koaá 'sín tsje tahíkoo kjobinachon-no nga ta mé ra 'siaan, koni 'sín nga tsje jè Nainá ra xá kiichja-no. ¹⁶Nga jè xajon ra jí'ta 'én-la Nainá, 'koaá 'sín tíchja nga tsò: “Xitá tsjeé katama jiòn nga Xitá Tsjeé-ná ra 'an.”

¹⁷Jè Nainá ra ngásòn ngáya kò'sín bíndajín-la jé-la xitá koni 'sín tjín kjoa ra 'sín nga jngó jngó xitá, tsa Na'in 'mì-la jiòn

'kia nga nakjoá'ta-la, machjeén-ní nga tiskón-cha ra jè nga'tsi nichjin ra kitsakon i a'ta nangi ñanda nga mì tsa i i'nde-no. ¹⁸Nga 'ya-nájiòn nga mì tsa jña tsajmì ra fitson kjóchjítjì-najiòn nga ma titsajnandioó kjoa'cho ra tsikitsajnajin jiòn nga tisa kjotseé ra jña xita jchinga-no tsakón-ya-no. Mì tsa ton sinè ko mì tsa ton chroba kjóchjítjì-najiòn. ¹⁹Nga ko sabá jè jní ra tsikíxten Cristo, jè jní ra 'ño chjí-la, jè kjóchjítjì-nájiòn mé-ni nga ma titsajnandí-no. Jè jní-la Cristo, 'koaá 'sín jngoya-la koni tsa jè jní-la jngo ndí forré i'ndí ra 'ño nda 'ki ra nimé 'chin tjín-la. ²⁰Nga jè Cristo, xá 'koaá 'sín itjonè-la nga ko'sín kokama'tin skanda ti'kia-ni nga tikjè sinda isà'nde, tanga skanda 'ndí t'ya-la nga ko'sín kjomà ra kjonda tsajiòn. ²¹Ko a'ta 'tse Cristo-ní nga makjiín-najiòn ra a'ta 'tse Nainá, jè Cristo ra jè Nainá isikjaáya-ila ko ti'koaá jeya isikjina. 'Koaá ma-ni nga makjiín-nájiòn a'ta 'tse Nainá ko inchichiñá-la jiòn nga tsjá-no kjonda koni 'sín nga ijye kitsjà 'én-la.

²²Jè inìma-najiòn ijyeé kjotsje, ta ngatjì-la nga inchinitjasòn jiòn koni 'sín tjín 'én kixi-la Nainá, mé-ni nga mì ta jò tjín-ni takòn nga tsjacha 'sioon xàngioo. Ko'sín ngi ko inìma-no nga 'ño tsjacha 'tiaàn xàngioo nga jngó jngó-no. ²³Nga ijyeé kitsin xitse india-najiòn, tanga mì tsa a'ta 'tse tje-la xita ra fehe'ta nichjin-la nga kitsin xitse india-najiòn; a'ta 'tseé 'én-la Nainá ra tijnakon ko ra tjina skanda ta mé nichjin-ni. ²⁴Nga 'koaá 'sín tíchja jè xajon ra tjí'ta 'én-la Nainá, nga tsò:

Nga'tsi jña xita,

'koaá 'sín jngoya-la koni tsa xka ijña.

Ko jè kjoa nga jeya síkítsajna ijo-la,

'koaá jngoya-la koni tsa jè naxó-la xka ijña.

Jña xka ijña, xi-ní ko jña naxó-la katsangi-ní;

²⁵tanga jè 'én-la Na'ín-ná tjina ki'tá-ní skanda ta mé nichjin-nioo.

Ko jè 'én rakii, jè-ní jè 'én xitse ra nda tsò ra a'ta 'tse Cristo ra ko'sín ijye ki'senajmíya-najiòn.

Naxindá xitse-la Nainá

2 ¹Kíí machjeén-ni nga tikítsajna ijye jiòn nga'tsi kjoa ra 'cho tjín, nga'tsi ra 'mì kjoa kondacha, kjoa ra jò isén tjín, ko kjoaxitakòn, ko nga'tsi 'én 'cho ra nakjoájno-la xàngieé. ²Ko'sín 'tiaàn jiòn koni 'sín 'sín jña ndí ixti-xó 'kia

nga tì'sa tsin; jè 'nó tjatsji jìòn ra ngi ta jè 'én-là Nainá, koni ngoya-là jñà ndí ixti-xó, 'kia nga tì'sa tsin, ngi ta tsjín bátsji. Tsa ko'sín 'siaan jìòn, jè kosiko-no nga nda kojchá jìòn ra a'ta 'tse Nainá koni 'sín títsjá-no kjonnda nga kítojajion kjoh'in ra kjoa 'tse jé-no. ³Nga ijyeeé in-chichjí'ta-najìòn nga jè Na'ín-ná batoó nda xita.

Jè Najo ra tijnakon

⁴Tichraña'ta-la jè Jesucristo ra 'koaá ngoya-là koni jngo najo ra tijnakon; jè najo ra jñà xita isà'nde tsachrjengi; tanga ra a'ta 'tse Nainá, xá itjahíjín-ni jè najo rakii, ko batoó 'nó chjí-là. ⁵Tsa sïchraña'ta-la jìòn, 'koaá tì'sín kama jìòn koni najo ra tjítsakon; ko jìòn kama jìòn najo-là ni'ya tsje-là, mé-ni nga ya sixá-nájiòn koni na'mì tsje-là Nainá nga a'ta 'tse Jesucristo 'kí-la kjotjò ra siútsjako Nainá, jñà kjotjò ra nda sasén-là ra jè. ⁶'Koaá ma-ni nga ko'sín tíchja-te jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá, nga tsò:

Jngo najo sïkíjnaa ya ajin naxindá-là Nainá ra tijná sòn'nga ya nindo Sión,

jngo najo ra tijná tíjtòn nga bí'nóya ya nga chrjangi-là ni'ya,

ra xá itjahájin-ni ko ra 'nó chjí-là.

Jè ra kókjiín-là a'ta 'tse najo rakii, mì kì tsa kjosabá skajin-jin.

⁷Jè najo rakii batoó 'nó chjí-là a'ta tsajìòn ra makjiín-no; tanga jñà xita ra mì kì makjiín-là, yaá bitjasòn koni 'sín tíchja-te jè xajon ra tjí'ta 'én-là Nainá, nga tsò:

Jè najo ra tsachrjengi jñà xita ra bínda chrjò,

jè tíma-ni najo nga'nó ra síjna tíjtòn ya nga chrjangi-là ni'ya.

⁸Ko 'koaá tì tsò-te:

Jngo najo ra saténgieé, ko ra síkàtjen-ná.

Nga jñà xita yaá saténgi, 'kia nga mì ma-là síhitjasòn koni 'sín nga tsò 'én ra 'senajmíya-là; ko 'koaá 'sín ma'tin koni 'sín nga tijnè-là nga kama'tin.

Yá kjòn-ni jè naxindá-là Nainá

⁹Tanga ra jìòn, jè tje-najìòn, xá 'koaá 'sín itjahájin-ni. Jìòn ma jìòn na'mì ra síxá'ta-là Cristo ra Xita Íjtòn tijná.

Naxindá tsje-la Nainá-nájiòn, jngo naxindá ra jè Nainá kjomejèn-la nga 'tse kitso-la. Kí kò'sín ki'sin-ni Nainá mé-ni nga jiòn 'kénajmíya-najiòn kjoa ra 'ñó nda tjín a'ta 'tse jè ra tsachrekàjin-najiòn ya kjoa jñò ra titsajnajin jiòn tsiki mé-ni nga ma itjàhà'sen-jin jiòn ya ñánda tíjna ni'í-la ra 'ñó nda síhisen-ná. ¹⁰ Nga tí'sa kjotseé skanda mí tsa xíta naxindá 'mì-najiòn, tanga 'ndi 'ndi ijyeé naxindá-la Nainá ma jiòn. Nga tí'sa kjotseé mì kì mahimake-najiòn jè Nainá, tanga 'ndi 'ndi, ijyeé mahimakeé-najiòn jè Nainá.

Kò'sín sijché ijo-ná koni nga chí'nda-la Nainá 'mì-ná

¹¹ Jiòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjacha-no, 'koáá 'sín tíbitsá'ba-no koni tsa jñà xíta ra mì tsa ya i'nde-la ra ta jngohíta títsajna ya isà'nde rakíi, 'tiaàn kjonda, kì ya 'chaájioòn jñà kjoa'cho ra faajin-la ijo-ná ra kjaán-kò ki'ta-ná nga mejèn-la sìikijne-ná. ¹² Nda kjòn tíjchá ijo-no ya ajin-la xíta ra mì kì makjiín-la a'ta 'tse Cristo, ni'sín kò'sín katachjajno-najiòn koni tsa xíta 'cho kjòn jiòn. Tanga jè nichjin 'kia nga kj'íí india-ni Cristo, jñà xíta kì, jeyaá sìikíjna-ni Nainá 'kia nga ske nga ndaá tjín jñà kjoa ra 'nià jiòn.

Jchaxkén jñà ra xitaxá

¹³ Ta ngatjì-la nga mì yá ra kichjajno-la Na'ín-ná, nda tìhitjasòn-la jñà xitaxá ni'sín ta ñáá xá ra tjín-la i a'ta nangi, koni jè xitaxá ítjòn ra 'nga xá tjín-la, ¹⁴ kò jñà xíta ra inçibatéxoma-la nga jngó jngó naxindá i'í nga jñà, xá 'koáá 'sín isikasén-ni jè xitaxá ítjòn nga tsjá-la kjohi'in xíta ra 'cho 'sín kò nga nda sìikítsajna jñà xíta ra nda 'sín. ¹⁵ Nga jè ra mejèn-la Nainá nga nda 'tiaàn jiòn, mé-ni nga katasichjà'a-ni jñà xíta ra mì kì machiya-la ra mì kì be mé 'én ra chja.

¹⁶ 'Koáá 'sín 'tiaàn jiòn, koni jñà xíta ra títsajnandíí; tanga kì ta ki-ni nga titsajnandíí jiòn nga jñà kò'siaan kjoa ra 'cho tjióon. 'Koáá 'sín nda 'tiaàn jiòn koni 'sín nga chí'nda-la Nainá 'mì-no. ¹⁷ Nda jchaxkón ijye nga'tsi xíta. Tsjacha 'tiaàn jñà ra 'ndsè chibà. Tiskón-cha jè Nainá. Kò nda jchaxkón jè ra xitaxá ítjòn tíjna.

Kjoa ra tjínè-la nga sìhitjasòn jñà ra chí'nda 'mì

¹⁸ Jiòn ra xíta chí'nda 'mì-no, nda jchaxkón kò nda tìhitjasòn-la xíta ra níxá'ta-la. Mì tsa ta jñà ra nda síkò-no

ko ra nda betjò-no; 'koaá tì'sín nda tìhitjasòn-la jñà ra 'ñó beton-te-no. ¹⁹Nga ndaá baxki ya ngixkon Nainá jñà xita ra síkjiín kjohi'in ra mì kì bakèn-la ko chíkjoko-la kjohi'in ki, ta ngatjì-la nga fiyaá-la mé ra mejèn-la Nainá. ²⁰Ni ta yá ra nda skexkón-najìon tsa ta kií ngatjì-la nga 'cho inchi'nià nga kotjín kjohi'in tsjá-no xita. Tanga tsa nda inchi'nià jìon ko chíkjoko-no kjohi'in ra tsjá-no xita, sakó-no kjoanda ya ngixkon Nainá. ²¹Nga kií xá ko'sín kùichja-no Nainá, nga jè Cristo, 'koaá tì'sín isikjiín kjohi'in ra ta ngatjì tsajìon, ko jngoó xkósòn tsikíjna-najìon mé-ni nga ko'sín 'siaan-najìon koni 'sín nga ki'sin ra jè. ²²Nga jè Cristo, nijngo jé tsakátsji ra jè, ko nijngo 'én ndiso kùichja. ²³'Kia nga kùichjajno-la jñà xita, mì tsa isíkáfa ngajo-ni ra jè. Ko 'kia nga kjohi'in ki'tsi-la, mì tsa kitsò-jìn, 'koaá tì'sín sikó ngajo-no. Kjoa ra kjomà'tin, tà yaá isingatsja jè Nainá ra ma-la nda kjòn bíndajín kó'sín tjín nga jngó jngó kjoa. ²⁴Jè sabà Cristo 'tsamijín jñà jé ra tjín-ná, yaá iskanè ijye ya ijo-la ya a'ta krò, mé-ni nga katiyeé ra jién ra a'ta 'tse jé, ko yaá sijchá-jieén ijo-ná a'ta 'tse kjobinachon ra kixi tjín. Kií xá kitijno kiti'tá-ni ijo-la Cristo nga itsi'on, mé-ni nga konda-ni 'chin ra tjín-najìon. ²⁵Nga 'koaá 'sín kjòn jìon nga tì'sa kjotseé koni tsa jñà ndí forrè ra ichijà. Tanga 'ndi 'ndi-ni ijyeé ya tsáfa'ta-la jìon jè Cristo, koni jè chjingo ra nda tjíkinda-la kjobinachon-no.

**Kjoa ra tjínè-la nga 'siin jngo chjoón ko
jè 'xin ra ijye títsajnakó xákjén**

3 ¹'Koaá tì'sín tjín a'ta tsajìon-jìon ra íchjín 'mì-no, nda jchaxkón 'xin-no nga nda tìhitjasòn-la, mé-ni nga tsa tjín i'ka ra mì kì makjiín-la jè 'én-la Cristo, chaán ta ya kochiya-la 'kia nga ske kó'sín inchiníjchá ijo-no, nì'sín mì tsa jìon ko'kín-la; nga kokjiín-te-la ²'kia nga ske-no nga tsje inchiníjchá ijo-no ko tjíjin ya inìma-no kjoaskon-la Nainá. ³Ko kì ta ya asòn'nga-la ijo-no ko 'sín ta nda bínda bíchjineè nga 'ñó nda 'bè tsjaskò ko bingioè ndátòn ra ngi kicha sinè, ko tsjaya jch'ó ra 'ñó chjì-la. ⁴Jé ra machjeén nga yaá katabitjo-ni ya inìma-najìon, ra nda katasíksíjen-no. Jñá kjonda ki ra mì kì kjehe'tà, tsa jè inìma-najìon indakjoa tjina ko tjíjin ki'ta kjo'nchán. Tsa ko'sín tjina inìma-najìon, jé ra 'ñó chjì-la ya ngixkon Nainá. ⁵Nga jñá kjoa kù ra nda kisikatsíjen-ni ijo-la

jñà íchjín tsje ra nda tsaká'ta ikon Nainá nga tì'sa kjoťseé kō kijtsexkón 'xìn-là nga nda isìhitjasòn-là. ⁶Koni jè Sara 'koaá 'sín nda isìhitjasòn-là jè Abraham nga 'koaá 'sín kijtsexkón nga jè tìjna ítjòn-là. Tsa kō'sín nda sijchá ijo-no, tsa mì kì kiskón-la nì'sín ta yá ra kìncháxkón-no, 'koaá 'sín inchi'nià jìòn koni tsa ìxti-là Sara ma jìòn.

⁷Kō jìòn ra 'xìn 'mì-no nda kjon-ní tìtsajnakoo jñà íchjín-no, nga ndaá katafiya-no nga isa inda kji'ta-là íchjín koni jìòn-jìòn. Nda kjon-ní jchaxkón koni 'sín nga bakèn-là, nga 'koaá 'sín Nainá tsjá-te-là kjobinachon koni jngo kjoťjò koni 'sín nga tjábé-no ra jìòn. 'Koaá 'sín 'tiaàn mé-ni nga mì mé ra kōtechjà-no 'kia nga jìòn ra kìnákjoa'ta-la Nainá.

Kjoa ra tjínè-là nga 'sijn nga'tsi ra xita-là Nainá

⁸Ta nga'tsi kjoa kii, kō'sín nda tìtsajnajtìon; jngoó inìma 'tiaàn kjobítsjen-no; ñó tsjacha 'tiaàn xàngioo koni tsa 'ndsè chibà; kata'se-no kjoahimatakòn; indakjoa tìjchá ijo-no. ⁹Tsa yá ra 'cho síkō-no, kì tà chjàn kō'sín nìkō ngajo-no, kō tsa yá ra chjajno-no kì tà chjàn nakjoájno ngajo-la; ta isaá tìjé-là Nainá nga katatsjá-là kjonda jñà xita, nga kíí xá kinakjoá-no nga tjábé-no kjonda. ¹⁰Nga:

Jè ra mejèn-là nga 'se-là kjotsja nìchjin ra tìjnakon,
nga mejèn-là nga ske nìchjin ra nda,
katasíkonða ndijen-là nga mì 'én ra 'cho tsò katachja
kō nga nìmé 'én ndiso katabitjo tsa'ba.

¹¹Tìncha'tàxìn-la kjoa ra 'cho tìjín,

kō jñà 'tiaàn kjoa ra nda tìjín;
tjatsjio kjoa ra 'nchán tìjín kō jè tangítjìngi-là.

¹²Nga yaá tìj'ta-là xkon Na'ín-ná jñà ra xita kixi;
kō minchá-là chíká-là 'kia nga bítsa'ba xita kii;
tanga bá'maá-là isén-là jñà xita ra 'cho 'sín.

¹³¿Yá ra ma 'cho sikkō-najìon, tsa 'koa 'sín kínè ki'ta-la ijo-no nga nda 'siaan? ¹⁴Tanga kì tà chjàn skon kō kì tsakjón inìma-no tsa 'kia mé kjohi'in ra skajìon ra ta kì ngatjì-la nga kixi 'nià, nga kjonda tsajìon-nó kjoa kii. ¹⁵Kō 'koaá 'sín nda jchaxkón Cristo nga jè tìkìjna ítjòn nga katatéxoma ya ajin inìma-najìon. 'Koaá 'sín nda tìtsajnanda ki'ta jìòn nga 'kénajmí-la jìòn jñà xita ra skonangi-no nga mé-ni nga kō'sín jè Cristo kji'tatákon-no nga kō'sín inchihiñákjoa-la. ¹⁶Tanga

indakjoa kjón-ní nga nda tinákjoa-la xita ko tsje kjón-ní tikijna kjobitsjen-no, mé-ni jña ra chjajno-no koni 'sín nga nda 'nià jìòn ra makjiín-no a'ta 'tse Cristo, tijná 'én-la katasísaba'a-ni jña xita kiì. ¹⁷Isaá nda-ni ni'sín kotjín kjohi'in skajieén tsa 'kia nga nda inchi'nié, tsa jè Nainá ko'sín mejèn-la nga ko'sín koma, nda mí 'koa-ni tsa ko tjín kjohi'in skajieén 'kia nga 'cho inchi'nié.

¹⁸Nga skanda jè Cristo india kjón-ní isikjiín kjohi'in nga 'ken ta ngatji-la jña jé ra tjín-ná. Jè Cristo mì tsa mé jé tsakátsji ra jè, tanga isikjiín kjohi'in ra ta jña ngatji-la jña xita ra 'cho 'sín, mé-ni nga ma iko-ná ya ñánda tjina Nainá. Kini'keén ra ijo isà'nde-la tanga 'kia nga jaáya-ila, jngoó ijo xitse 'tse Inìma Tsje-la Nainá ki'se-la. ¹⁹Ko jè Inìma xitse-la, kií ya 'nde ñánda nga títsahijyo inìma ra títsa'ya ndayá nga kiì 'kénajmí-la [nga isikijne-la kjobiya ra jè] ²⁰jña inìma-la xita ra mì ma-la isihitjasòn kjetseé, 'kia nga jè nichjin 'tse xita ra tsi'kìn Noé. Nga jè Nainá iskoñá nda nda 'kia nga jè Noé tóbinda jè chitso ra 'ño je 'ki ki'sìn, ya ñánda nga ta chibaá xita tsatojin kjohi'in ra a'ta 'tse jtsí xkón; ta jiín tjín-ni xita ra itjokàjin kjohi'in nga mì kì tsa ya 'ken-jin nandá. ²¹Jè nandá kiì, 'koaá 'sín kiichja-ni nga jé-ní ra satínda-ná nga ma bítkokajieén kjohi'in 'ndi 'ndi. 'Kia nga satínde, mì tsa jè ijo sòn'nga-ná ra matsje, jè-ní nga níjé-lá Nainá nga tsje kata'se kjobitsjen-ná, ko jè Nainá bachrjekàjin-ná kjohi'in ta ngatji-la nga ijyeé jaáya-la jè Jesucristo, ²²ko yaá kijimijìn ya ján ngajmi, nga tjina'ta ya nga kixi-la Nainá, ko yaá inchisíhitjasòn-la jña ikjali ko nga'tsi isén nichjin tsje ra batéxoma ya ajin isén ko nga'ño ra tjín ya ajin isén.

Nda sichjeén kjonda-la Nainá ra títsjá kjetjò-ná

4 ¹Koni 'sín nga isikjiín kjohi'in ijo-la Cristo, machjeén-te nga 'koa ti'sín titsajnanda jìòn nga sikjioón mé kjohi'in ra skajìòn. Nga jè ra ijye isikjiín kjohi'in ijo-la, ijyeé isikijne-la kjoa 'tse jé. ²Ko kií ko'sín machjeén-ni nga ko'sín tijchá ijo-no jña nichjin ra kitsajna-isa koni 'sín nga Nainá mejèn-la, ko mì tsa ti ko'sín 'siaan-no koni 'sín tjín kjoa ra sasén-la ijo jé-no. ³Ijyeé inikato-jìòn chiba-la nga ko'sín ta 'cho ki'nià koni xita ra mì bexkon Nainá. Nga yaá tsikitsajnajion kjoa'cho ra ya itsabá'ño ijo-no, ko jè tsakjatsji jìòn kjoa'cho ra sasén-la ijo-no,

kò kjoa'chi, kò 'sí ra 'ñó 'cho t́jín, kò ñánda nga inìkato-nájìon chibà-la 'kia nga ta xán ki'yò ki'ta, kò tì'koaá kijchaxkón jìon nainá xkòsòn ra jtike Na'ín-ná. ⁴'Ndi 'ndi-ni j̀nà xita k̀i, 'choó ma-la 'kia nga mì tì ya fahijtako-najìon koni 'sín t́jín kjoa'cho ra inchisíjchájin ijo-la; 'koaá ma-ni nga 'cho tsò-najìon. ⁵Tanga j̀nà xita k̀i, yaá t́jínè-la nga tsjá-la kindá mé nichjin-nioo, jè Na'ín-ná ra ijye t́jínanda nga kiindajín kjoa 'tse jé-la j̀nà xita ra títsajnakon-isa kò ra ijye 'ken. ⁶'Koaá ma-ni, nga skanda j̀nà xita ra ijye 'ken, ki'senajmíya-la jè 'én xitse ra nda tsò, mé-ni ni'sín j̀nà ijo-la tse kjohi'in kisikjiín, koni 'sín nga tsikíndajín-la xita isà'nde, tanga j̀nà inìma-la títsajnakon-ní koni 'sín nga jè Nainá t́jínakon.

Kó'sín ma kisiko'té xita xàngieé

⁷Tanga ijyeé tímachraña-ní nga kjehe'tà nichjin-la nga'tsi tsajmì ra t́jín, 'koaá ma-ni nga machjeén-ní nga nda kjón 'tè takòn kò ngi ta jè tjà'tà takòn ki'ta nga tinákjoa'ta-la Nainá. ⁸Jè kjoa ra 'ñó t́jna ítjòn, jè-ní nga 'ñó kata'se-no kjoatsjacha ra a'ta 'tse xàngioo; nga tsa t́jín-no kjoatsjacha, maá-no sijcha'ta-la xàngioo ta mé jé-nioo. ⁹Nda t́sin-la nga jngó jngó xàngioo 'kia nga ya kijchòjkon-no ya ni'ya-no; k̀i tà chjàn yá xàngioo ra 'cho chibàya-no. ¹⁰Nga jngó jngó-najìon kò'sín 'tì-la ndsàà xàngioo nga t́siko'ta koni 'sín t́jín kjonda ra jè Nainá títsjá-no. Kò'sín kata'ya-la nga ndaá inchinichjeén jìon kóhotjín skoya t́jín-ni jè kjonda ra jè Nainá tsjá. ¹¹Jè ra kò'sín ki'tsi-la nga 'én-la Nainá kichjaya, kò'sín 'én-la Nainá katachjaya. Kò jè ra kò'sín ki'tsi-la nga ma-la kosiko'ta xita, kò'sín kata'sín koni 'ki nga'ñó ra tsjá-la Nainá, mé-ni kò'sín jè Nainá jeya kíjna-ni a'ta 'tse Jesucristo ra 'tse kjoajeya kò nga'tsi nga'ñó ra t́jín skanda nì ta kjiá-nioo. Kò'sín katama.

Kjotsja ra t́jín, ni'sín kjohi'in 'se-ná

¹²Jìon ndí 'ndsè ra 'ñó matsjake-no, k̀i tà chjàn maxkón-najìon nga kotjín kjohi'in inchibatojion nga inchitjá'ta. K̀i tà chjàn bixó jìon, ¿mé-ni kotjín kjoaxkón inchikajin-ná? ¹³Ta isaá 'ñó tsja kata'se-najìon nga tì'koaá t́jé-ni kjohi'in t́kajin jìon koni jè kjohi'in ra tsatojin jè Jesucristo, mé-ni nga tì'koaá 'ñó 'se-la kjotsja jè inìma-najìon 'kia nga kotsjjen kjoajeya-la Cristo. ¹⁴Mé ta tsja-najìon tsa

'kia yá ra chjajno-no ra ta ngatjì-là Cristo, nga jè Inìma Tsje-là Nainá ra 'nõ jeya tìjna yaá tìjnako ki'ta-najìon nga nìchjin nchijòn. ¹⁵ Kixìí kjoa tsa xìta nì'ken, tsa chijé 'nià, tsa 'nõ 'cho 'nià, kò tsa ya tsjajin tsja'a kjoa ra tìjn-là xìta, bakén-no nga kata'bì-no kjohi'in. Tìkindaa ijo-no nga mì kotjín kjoa skajiòn. ¹⁶ Tanga tsa ta kíí kjoa-là nga kjohi'in inchikajin jìon, nga xìta-là Cristo ma jìon, kì tà chjàn masabà-no; ta isaá jeya tìkìjna jìon jè Nainá nga ko'sín 'yaxkon-no.

¹⁷ Nga ijyee ijchó chiba-là nga ya kii'tsia-ni Nainá nga kiìndajin-là naxindá-là. Tsa ko'sín jièn kiì'tsiako-ná Nainá nga kiìndajin-ná ra naxindá-là tsó-ná, kó'sín koma'tin jñà ra majin-là síhitjasòn 'én nda-là Nainá.

¹⁸ Tsa jñà ra xìta kixi, i'íin bitjojin-ni kjohi'in, kó'sín koma'tin-ni jñà xìta ra mì bexkón Nainá kò jñà ra jé tìtsajin?

¹⁹ Tsa 'koaá 'sín mejèn-là Nainá nga sikkjín jìon kjohi'in, jé tìngatsja inìma-no kò tìhitjasòn-la, nga jé tsikìnda ijye ta mé ra tìjn kò síhitjasòn ra jè koni 'sín ijye kitsjà 'én-la.

A'ta 'tse jñà xìta ra tìtsajna ítjòn-là naxindá-là Nainá

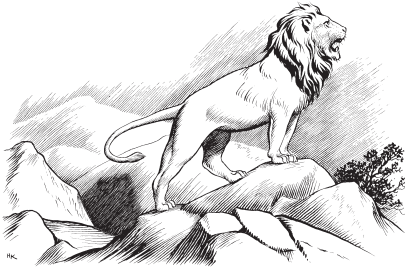
5 ¹ Mejèn-na nga tì'koaá tsja-là 'én jñà xìta jchínga ra xá tìjn-là ya ajin-là naxindá-là Nainá ra nakjoá-najìon; koni 'an ra xìta jchínga tìjna-te; kò 'an ra xkoàan kíjtse-na jñà kjohi'in ra kisìkjiín jè Cristo, ra tì'koaá kòko-te-na kjoajeya ra tìjnè-là nga 'sa jcha-là. ² Tìkindaa jñà xìta-là Nainá ra jìon tsako-no nga sikkindaa; ngi inìma-no katanchrabájin-ni nga ko'sín 'tiaàn; ko'sín 'tiaàn koni 'sín jè Nainá mejèn-la; kì tà chjàn ta kjo'nõ 'nià-la ijo-no kò kì tà ton ma mejèn-no nga ko'sín 'nià; ngi kòo kjotsja-no nga ko'sín 'tiaàn. ³ Kì tà chjàn ko'sín 'nià koni tsa jìon ma ni-là jñà xìta ra jìon bako-no nga nikondaa; ta isaá jnchro jìon nda tìncha ítjòn-la xìta nga tìjna jngo-là xkósòn ra nda tìjn, ⁴ mé-ni 'kia nga kitjojen india-ni jè Chjìngo ítjòn (ra jè Cristo), tsjá-najìon kjoajeya-là koni jngo corona ra nikkjá kjehejno fate-là.

⁵ Jìon ixti ra 'sa inchiníjchá ijo-no, 'koaá tì'sín nda tìhitjasòn kó'sín nga kotèxoma-no jñà xìta jchínga ra tìtsajna ítjòn ya naxindá-là Nainá. Kò nga'tsì-no, indakjoa tjahíko kañá xàngioo, nga:

Jè Nainá kondraá tǵjna-la jǵnà xitá ra 'nga ikon,
tanga tseé kjonda tsjá-la jǵnà xitá ra indakjoá.

⁶Nangi tikítsajna ijo-no ya ngixkon Nainá, jè ra 'ñó tse nga'ño tǵjn-la nga ma-la kosikotǵi-no, mé-ni jè 'nga sǵikítsajna-no 'kia nga kijchò chǵba-la. ⁷Yaá tǵngatsja ijye jè Nainá nga'tsì kjoá ra jìòn níkájno. Nga jè Nainá nichjin nchijón-ní nga síkinda-no.

⁸Nda kjón-ní tikindaá ijo-no kò nda kjón chítsijen ki'ta, nga jè xitá-ní ra 'ño kondra tǵjna-no, 'koaá 'sín jngo tjandi tsá'ba koni tsa jngo xa ra 'ño ajò-la, 'ño tǵbátsji yá ra mejèn-la nga skine. ⁹'Nó tǵncha-la jìòn kò kixi tǵncha jìòn koni 'sín nga makjín-no. Nga ijyeé 'ya jìòn nga 'koaá tǵ'sín tǵjn kjohi'in ra in-chibatojin nga'tsi xàngioo kó nga tǵjngo isà'nde. ¹⁰Tanga jè Nainá ra tǵjn ijye-la ra ta mé kjonda-ni, jè ra xá kò'sín kiichja-ná nga ya kitsajnajin-teé ya ñánda tǵjna kjoajeya-la ra mì kǵ kjehe'tà, ta ngatǵi-la nga ya titsajna-keé Jesucristo. 'Kia nga ijye kotojìòn nichjin ra sǵikjioón kjohi'in, jè Nainá,

Jngo xa ra 'ño ajò-la

sǵikítsajnanda india-no, ndaá kincha-no, tsjá nga'ño-no, kixi kjón-ní sǵikítsajna-no. ¹¹Jè Nainá, ta jé ra isá tse nga'ño tǵjn-la skanda ta mé nichjin-ni. Kò'sín katama.

Kó'sín síhixo'ta jè Pedro ra fehe'ta-ni

¹²Jè Silvano, ra kò'sín tǵjna-na koni jngo 'ndsé ra ma fa'tatakén, jé ki'sín-na kjonda nga tsíkínda-asa-na jè xajon ra tǵsikásén-najìòn, ñánda nga koxian-najìòn kò sijétakòn-no koni 'sín tǵjn ra ngi kjonda-la Nainá. Kixi tǵjahíkoo a'ta 'tse kjonda ra kǵi.

¹³Inchisíhixo'tá-no jǵnà xitá naxindá-la Cristo ra tǵtsajna i Babilonia ra taña jahíjin-no Nainá. Kò tǵ'koaá tǵsíhixo'tá-no jè Marcos jè ra koni tsa i'ndí-na xin-la. ¹⁴'Kia nga sǵkjáya-la xàngioo, ngi koo iníma-no nga tikjáya-la.

Nga'tsi ra ya nakjoá-no a'ta 'tse Cristo, kata'se kjoa'nchán ya ajin iníma-no. Kò'sín katama.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Pedro

Kó'sín jè Pedro síhixo'ta xīta ra síkasén-la xajon

1 ¹ʼAn, ra Simón Pedro 'mì-na, ra xīta chi'nda-la Jesucristo ma kò nga tì'koaá 'an tsikíxáya-na, tísikásén-no jè xajon rakìi, jìon ra ngàsòn nda makjiín-no a'ta 'tse Cristo koni 'sín nga tì'koa nda makjiín-najin ra jin; nga xīta kixií jè Cristo ra Nainá-ná ra bachrjekàjin-ná kjo'hi'in. ²Koni 'sín nga isa nda inchi'yaxkon-isa jìon jè ra Nainá kò jè Jesús ra tǐjna ítjòn-ná, kò'sín isa tse kjonda kò tse kjoa'nchán katasakó-isa-la inìma-no.

Kótjín ndiyá-la kjonda ra machjeén nga 'se-ná

³Jè nga'ño-la Nainá títjǎ ijye-ná nga'tsì ra machjeén-la jè kjobinachon-ná kò nga'tsì ra machjeén-ná nga tsje sijché ijo-ná. Kíi kò'sín títjǎ-ná nga'tsì kjonda kìi ta ngatjì-la nga ijyeé nda 'yaxkeén jè ra xá kìichja-ná kò batoó jeya tǐjna ra jè, kò xá 'koaá 'sín nda-ni xīta. ⁴Kò a'ta 'tseé kjoa kìi nga kò'sín títjǎbé-ná kjoa ra 'ño nda tǐjn kò ra 'ño chjì-la ra ijye kò'sín kitsò Nainá nga tsǎ-ná, mé-ni nga a'ta 'tse kjoa kìi kòkò'ta-te-ná nga kò'sín 'siéén koni 'sín 'sín Nainá, nga jién ijyeé tsincha'taxìn-lá kjoa'cho ra faajin-la ijo-ná ra tǐjn ya isà'nde ra ta síkítsón-ná. ⁵Kíi kò'sín machjeén-ni nga 'tì nga'ño-la ijo-no a'ta 'tse jǎ kjoa kìi. Koni 'sín nga makjiín-no a'ta 'tse Cristo, 'koaá tì'sín nda xīta 'tiaàn; tsa ijyeé nda jìon xīta, 'koaá tì'sín kata'se-no kjoachjine; ⁶Tsa ijye tǐjn-no ra kjoachjine, kò'sín nda tatexoma-la ijo-no; tsa ijye nda batexoma-la ijo-no, katachíkjoako-no ta mé kjoa-nioo; tsa chíkjoako-no ta mé kjoa-nioo, tiskón-cha Nainá; ⁷Tsa tǐjn-no

kjoaskon a'ta 'tse Nainá, tsjacha 'tiaàn xàngioo nga jngó jngó-no; ko tsa tsjacha-no xàngioo, ti'koaá tsjacha 'tiaàn ra kj'íi xita.

⁸Tsa tjín-no nga'tsi kjonda kii, ko tsa nichjin nichjón-ní tísakó-isa-najìon kjonda kii, tsó-ni kjoa nga mì tsa ta titsahijyo 'tsè jìon, ko isaá tse kjonda sakò-isa-najìon koni 'sín nga inchi'yaxkon-isa Jesucristo ra tjína ítjòn-ná.

⁹Tanga tsa tjín i'ka xita ra mì kì ko'sín inchisíjchá ijo-la, mì kì nda tsijen-la, xita xka-ní, ijyee ki'chaàjin-la nga ijyee kinihijchaà'ta-la jé ra tjín-la ti'sa kjotsee. ¹⁰Jìon ndí 'ndsé ko ndí tichjeé, 'ti nga'ño-la ijo-no nga tikixiya kjoa koni 'sín nga Nainá xá kùichja-no ko tsjahíjin-no. 'Kia tsa ko'sín 'sian ki'ta jìon, nikjiá skajen-ngi jìon. ¹¹Ta isaá jnchro, ngi jngo 'ká kjón-ní tjáxa'nde-no nga kitjáha'seen nándá nga tibatéxoma skanda ta mé nichjin-ni jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná ko ra bachrjekàjin-ná kjohi'in.

¹²Ko 'koaá 'sín síkítsjen-yá ki'ta-najìon jñá kjoa kii, ni'sín takó ijyee 'ño nda 'ya jìon ko ni'sín 'ño nda kj'i'ta takòn jìon jè kjohixi ra ko'sín ijyee 'ya jìon 'ndí 'ndi-ni. ¹³'Koaá 'sín machiya-na nga 'koaá 'sín tjínè-na nga síkítsjen-yá-la kjobítsjen-najìon, 'kia nga takó tjína-isa i isà'nde. ¹⁴Nga ijyee be-náa nga ta chibaá nichjin chija-isa nga kjehe'tà nichjin-na, nga 'koaá 'sín ijyee isìchiya tsijen-na jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná. ¹⁵'Koaá 'sín ítsikiné-la ijo-na mé-ni nga ijyee tjín kixi-ni kjoa, nga 'koaá 'sín síkítsjen-yá ki'ta-najìon kjoa kii, 'kia 'an ra ijyee iko-na Na'in-ná.

Nándá nchrabá-ní 'én rakii

¹⁶Nga mì tsa ya tsangitjingi-lajin koni tsò xita ra 'bénajmí kuendo ra ta jñá bínda, 'kia nga ko'sín tsi'kènajmí-lajin a'ta 'tse nga'ño ra tjín-la Jesucristo ra tjína ítjòn-ná ko koni 'sín nga koma 'kia nga kj'íi india-ni ra jè. Nga nda kjón-ní kijcha-jin jè kjoajeya-la, ko 'koaá 'sín tsi'kènajmí-jin. ¹⁷'Kia nga jè Nainá ra Na'in 'mì-lá jeya ko 'nga isíkijna; inchrabà jngo-ni 'én ya ajin isén i'ngaá nándá nga 'ño jate tsatsijen ra kitsò: “Jé rakii I'ndí-na ra 'ño tsjake, batoó tsja tjín-la takoàan ra a'ta 'tse.” ¹⁸Ngajin sabá ina'yá-lajin 'én rakii ra ngajmi inchrabà-ni, nga yaá taña titsajnakò-jin jè Jesucristo 'kia nga ko'sín kjomà ya asòn'nga-la nindo tsje.

¹⁹Ti'koaá tíjnaá-te-ná 'én ra síkixiya-ná, ra kiichja jñà xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá. 'Nó nda-ni 'kia nga ko'sín nda inchinìsin-la jñà 'én kiì, ra ko'sín jngoya-la koni jngo kandì ra síhsen ya i'nde ñánda jñò chon, skanda 'kia nga ijye nda kotsíjen nga ko nichjin, ko kohisen-jín ya inìma-najiòn koni tsa tjó kjòn jè nitse-xó ra tjo 'kia nga xaya. ²⁰Jè ra nda katasijin ítjòn-najiòn, jé-ní, nga nijngo 'én ra tjí'ta ya xajon ñánda nga tíchja 'én-la Nainá, ra ta sko xita tsachrje-nì 'kia nga kisinda. ²¹Nga nijngo 'én-la Nainá ra kiichjaya xita kiì ra ta kjobítsjen 'tse xita inchrabà-ni; jè sabá Inìma Tsje-la Nainá kisihichiyajin-la kjobítsjen-la jñà xita kiì 'kia nga ko'sín kiichjaya ngajo-la Nainá.

Xita ndiso ra bakón-ya 'én-la Nainá ra mì tsa kixi kjoa

(Judas 4-13)

2 ¹Tanga ki'seé-te ya ajin naxindá Israel xita ra ta iskondacha, ra mì tsa kixi kjoa nga jè Nainá kiichjaya ngajo-la; 'koaá tí'sín 'se-te ya ajin tsajiòn, xita ra ta skoondacha-te ra kitsò nga maá-la bakón-ya ra a'ta 'tse Nainá. Jñà xita kiì, nda mí jcha-la kó'sín nga sìkjaha'sen-jin-najiòn kjobítsjen ra sìkítsón-no ra a'ta 'tse Nainá. Ko skanda kochrjengií jñà xita kiì Na'ín-ná ra tsikíchjítjì-ná; tanga 'kia nga ko'sín 'siin, tijná koàtsji-ni kjohi'in ra ta nditoón sìjchijajin ijo-la. ²Kjín xita ya kijitjingi-la nga ko'sín 'siin koni 'sín tjín kjoa nañá ra 'sín; ko ta jñá ngatjì-la jñà xita ndiso kiì nga jè ra ndiyá kixi 'choó kinákjoajno-la. ³Jñà xita kiì, ta jé mejèn-la nga isa tse tsajmì 'se-la; 'koaá ma-ni nga ta tsò ta maá 'én ra bínda nga ma kochrjekajno-no ton. Jñà xita kiì, tí'sa kjotseé tíjnanda-ni kjohi'in ra koko-la, ko mì kì ma kotojin kjohi'in kiì.

⁴Jè Nainá nda mí isihijcha'ta-la jñà ìkjalì ra tsakátsji-jé; ta isaá yaá isikatsajo ya i'nde ñánda tjín kjohi'in, ko yaá isíkítsajna'ño ya ñánda jñò chon mé-ni nga ya katakoñá-ni skanda 'kia nga jè Nainá kùndajín-la. ⁵Jè Nainá, tí'koaá skanda mí isihijcha'ta-la xita isà'nde ra ki'se kjotseé, ta isaá jngo jtsì xkón isìkasén-nè nga'tsì xita 'cho ra tjín 'kia. Ta jé xita ra tsi'kin Noé isikatojin, jè ra kiichjaya-la xita kó'sín nga kixi sìjchá ijo-la, ko ngi ito xita tsato-isa ra a'ta 'tse jtsì xkón. ⁶Nainá tí'koaá skanda isikjehesòn ijyeé-te nga'tsì

xita-la naxindá Sodoma ko naxindá Gomorra. Ngi ta chijoó ki'sin-isa, 'koaá 'sín tsikíjna koni jngo xkósòn, mé-ni nga kata'ya-la kó'sín koma'tin jñà xita ra kondra títsahijyo-la Nainá. ⁷Tanga jè xita ra tsi'kin Lot ra xita kixi ya ngixkon Nainá, isikatojiín kjohi'in. Jè Lot 'ño 'cho kjomà-la koni 'sín ta 'cho isíjchá ijo-la xita kii. ⁸Nga yaá tsikijnajin-la jñà xita kii ra 'ño 'cho ki'sin, tseé kjohi'in isikjiín ndí inìma-la nga nichjin nichjòn, ta ngatji-la jñà kjoa ra 'ño 'cho tjín ra kijtse ko ra kií'nchré nga ki'ta nichjin. ⁹Í ijndí síchiya-ná nga jè Na'ín-ná maá-la síkatojin kjoa jñà xita ra nda kji'ta ikon Nainá; ko síkítsajnandaá jñà xita ra 'ño 'cho 'sín, mé-ni nga tsjá-la kjohi'in 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la nga'tsi xita.

¹⁰Ko jñà kjón tsjá ítjòn-la kjohi'in, jñà xita ra 'ño tsjake kjoa ra faajin-la ijo-la ra 'ño tjé tjín ya ngixkon Nainá ko nga bachrjengi kjotéxoma ra tjín-la Nainá.

Jñà xita ndiso kii, batoó xita táhijín ko ni ta mé ra sasén-la; mi kì tsa tsakjón nga chjajno-la jñà ra títsajna ítjòn ra tse nga'ño tjín-la, jñà ra mi kì tsijen-ni. ¹¹Skanda jñà ikjalí 'tse Nainá ra isa tse nga'ño tjín-la ko isa tse kjotéxoma tjín-la, mi tsa ko'sín chjajno-la ya ngixkon Nainá jñà ra títsajna ítjòn nga tse nga'ño tjín-la.

¹²Tanga jñà xita kii, skanda chjajnoó-la jñà kjoa ra mi kì fìya-la. Mi kì síkítsjen kjoa ra 'sín. 'Koaá 'sín ngoya-la koni tsa cho ra xá ko'sín kitsin-ni nga ma kindaba nga si'ken. Ko 'koaá 'sín koma'tin koni jñà cho nga ta yaá jchijajin isén. ¹³'Koaá tí'sín tjín kjohi'in ra 'ki-la koni 'sín tjín kjoa'cho ra kisiko xita ra kjíí. Nga ni'sín 'kia nichjin 'ño matsja-la nga kotjín kjoa'cho ra 'sín ya ajin-la xita. 'Nó tse kjosabà-ni jñà kjoatjé ra 'sín 'kia nga ya síngásòn-ko-najìòn nga bíjna 'sí, nga yaá sítsjako ijo-la ko kjoa'cho ra bíndisoko-no.

¹⁴Tsa 'kia jngo chjoón be, nditoón faajin-la; mi kì majngo ikon tsa mi koaàtsji-jé; sasaá bíndisoko ndí xita ra mi 'ño tjín ikon; ngi ta jé mejèn tsje-la ta mé-ni; xita ra ko'sín 'sìon, xá 'koaá 'sín 'ya-ni nga kjohi'in skajin. ¹⁵Ijyeé kitsjin-tákon ra ndiyá kixi. Mi kì ti be-ni nándà tjíma, yaá inchifitjngi koni 'sín ki'sin jè xita ra kiichjaya ngajo-la Nainá ra tsi'kin Balaam, ti-la xita ra tsi'kin Beor. Jè Balaam, jè ra 'ño kjotsjake ton ra mi tsa ko kjohixi-la isikijne. ¹⁶Ta ngatji-la jè kjoa'cho ra ki'sin Balaam jaká-la. Jngo burra ra mi ma-la chja, kiichja-la koni

'sín chja jngo xita; ko 'koaá 'sín kisatechjá-la kjoaská ra tí'sín jè xita rakìi.

¹⁷Jñà xita ndiso kii, 'koaá 'sín ngoya-la koni jngo ngajo nandá ra tsin-la nandá, koni ifi jñò ra 'ñó fiikó tjo. Ijyeé ko'sín tjínè-la nga ya sijkjiín kjohi'in skanda ta mé nichjin-ni ya i'nde ñánda nga 'ñó jñò chon. ¹⁸Ngí ta 'én 'nga ikoón chja ra nimé chjí-la. Ko jñà síchjeén kjoa'cho ra sasén-la ijo-la nga bíndochá-la jñà ndí xita ra 'saá bí'tsia nga inhibítjokajin-la xita ra 'cho inchisíjchá ijo-la. ¹⁹'Koaá 'sín tsò-la jñà ndí xita ra bíndochá-la, nga sijkítsajnandíi-ni a'ta 'tse kjoa ra 'cho tjín, tanga ra jñà, skanda mì kì ma bitjójin kjoa'cho ra títsajin. 'Kia nga jngo kjoa síkijne-la xita, yaá tjí'tá'ñó-la. ²⁰Tsa ijyeé itjójin jnchro kjoa 'tse jé ra tjín ya isà'nde, 'kia nga kijtsexkon Jesucristo ra tjina ítjòn-ná ra ma-la bachrjekàjin-ná kjohi'in; tanga tsa ya skajin india-ni kjoa'cho ra tjín ya isà'nde, isaá ta 'cho koma'tin india-ni, nda mí 'koa-ni koni nga 'sa ítjòn. ²¹Isaá-la nda-la jñà xita kii tsa mì kijtsexkon ndiyá kixi 'tse Nainá, nga í'tsín kiji-la kjetéxoma tsje-la Nainá ra ki'tsi-la 'kia nga ijye kijtsexkon. ²²Tanga 'koaá 'sín inchima'tin jñà xita kii, koni 'sín tsò 'én kixi ra tsò: “Jè nañá, tíjé kjine india-ni jè ndábisò-la”, ko jè ra tsò: “'Kia nga ijye nikindòya jngo chinga, indiaá ya fikajajnjin india-ni ya ñánda nga ijncha ndási.”

'Kia nga kjíi india-ni Na'ín-ná Jesucristo

3 ¹Ndí 'ndsè ra 'ñó matsjake-no, jé xajon rakii ra ma-ni jò ra tíbindá-no; ta ngajò xajon kii, 'koaá 'sín síkítsjen-yá-no nga jñà tiya skò kjóbítsjen ra kixi tjín, ²mé-ni nga ko'sín síkítsjen-yá-najìon jñà 'én ra tsakón-ya nga 'sa kjetseé jñà xita tsje-la Nainá ra isichjeén nga kiichja ngajo-la, ko jñà kjetéxoma 'tse Na'ín-ná ra tjina ítjòn-ná ko ra tsachrjekàjin-ná kjohi'in koni 'sín nga kitsò-no jñà xita-la ra jè tsikíxáya-la.

³Jé ra 'ñó machjeén nga nda katasijin-najìon, 'kia nga kochraña nga kjehe'tà nichjin, 'seé xita ra siitsja'tin-najìon, ra ya kítsajin kjoa'cho ra síjé ijo-la; ⁴nga kitsò: “¿Ñánda tjina-ni jñà 'én ra kitsò nga kjíi india-ni Cristo? Ijyeé 'ken tsje-ni xita jhínga, ko takó 'koaá chon 'ndi-ni koni 'sín chon skanda 'kia nga tí'sa isinda isà'nde.” ⁵Tanga jñà xita kii, ta xá 'koaá 'sín síjchaàjin-ni nga jè ngajmi tjina-ni skanda tí'sa kjetseé, ko jè nangi a'ta 'tseé nandá inchrabà'ta-ni ko yaá tsatsíjen ya ajin

nandá koni 'sín tsò 'én ra kiichja Nainá. ⁶Ko tije-ni 'én ra kiichja Nainá ra ko'sín ki'sín nga nandá kisikjehesòn jñà xita ra tjin jè isà'nde ra tjna nichjin 'kia. ⁷Jè 'én ra kitsjà Nainá, 'koaá 'sín tsò-te nga jè ngajmi ko nangi ra tjin 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín ijye tjítsajnanda mé-ni nga kiti-ni 'kia nga kijchò nichjin nga sindajín-la nga'tsi xita isà'nde ko ti'koa kjehesòn ijye nga'tsi xita ra mi kì bexkón Nainá.

⁸Jìon ndí 'ndsé ra tsjake-no, kì niijchaàjin jìon kjoa kii: Nga jè Na'ín-ná, ra jngo nichjin, 'koaá 'sín tsò-la koni tsa jngo jmi nó tjin-ni; ko jè ra jngo jmi nó, 'koaá 'sín tsò-la koni tsa jngo nichjin tjin-ni. ⁹Mì tsa tsò-ni kjoa nga jè Na'ín-ná ijyeé tífichjin-la nga mì kì tísíhitjasòn jè 'én-la ra ijye kitsjà koni 'sín tsò i'ka xita; jé-ní nga batoó tse inìma-la Na'ín-ná nga tíkoñákjoa-ní ra a'ta tsajìon; majìn-la nga nijngo xita jchija, jé mejèn-la nga nga'tsi xita katasíkájno-ni jé-la nga kátáfa'ta-la Nainá.

¹⁰Tanga jè nichjin-la Na'ín-ná, 'koaá 'sín kj'íi koni 'sín 'fii jngo jè ra xita chijé. 'Kia nga kijchò nichjin, jè ngajmi ta indaá jchija ko taxki 'choó kiná'ya-la koni 'sín nga koma. Jñà nitse, jè tsá'bí, ko jè sá ngi ta ní'í konandá-ni. Ko jè nangi ko ta mé-isa-nioo ra tjin a'ta nangi, jngo 'ká jti.

¹¹Nga xá 'koaá 'sín tjinè-la nga kjehesòn nga'tsi tsajmì ra tjin. ¿A mí tsa tjinè-la nga isa tsje sijchá jìon ijo-no?, ko ti'koa isa nda jchaxkón jìon Nainá nga nichjin nchijòn, ¹²nga jchíña-la nga kj'íi jè nichjin 'tse Nainá; ko ko'sín kìnè-la ijo-no nga isa ndìton kj'íi jè nichjin ra kii, 'kia nga jè ngajmi, jngo kjá ta yaá jchija nga kiti; ko nga'tsi tsajmì ra tjin isà'nde, jngo kjá ta yaá konandá nga kiti. ¹³Tanga ra jién, ijyeé ko'sín chiná-lá jè 'én ra ijye kitsjà-ná Nainá; nga jngoó ngajmi xitse ko jngo nangi xitse tijnanda-ná ra jién, ya ñánda nga ngi ta kjokixií ra 'se.

¹⁴'Koaá ma-ni jìon ndí 'ndsé ra 'nó tsjake-no, tsa ijyeé ko'sín inchihiñá-la jñà kjonda kii, 'ti nga'ñó-la ijo-no nga 'nchán tìtsajna ko tsje tìtsajna mé-ni nga nímé jé tìtsajin-no 'kia nga kj'íi india-ni Jesucristo. ¹⁵'Koaá 'sín nda katasijin-no, nga koni 'sín tíkoñákjoa jè Na'ín-ná, kii-ní nga mejèn-la nga nga'tsi xita katitjokàjin kjohi'in. 'Koaá 'sín ijye tsikínda-te-no xajon jè 'ndsé Pablo ra 'nó matsjacheé, koni 'sín jè Nainá kitsjà-la kjoachjine. ¹⁶Kjameé ta nga'tsi xajon ra tsikínda jè 'ndsé Pablo ko'sín tíchja ra a'ta 'tse kjoa kii. Ko tjin i'ka ya ñánda nga 'nó

i'in tichja, ko jñà xitā ra kjè mé be kjin, ko jñà ra mì tsa jngo tjin kjobítsjen-lā síkaatjìyaá-lā koni 'sín nga fìya-la. Ko 'koaá tì'sín síko ta ñáa-isa xajon-lā Nainá. 'Kiā nga ko'sín 'sín, tijñá inchisíjchija-ni ijo-la.

'Én ra fehe'ta-ni

¹⁷'Koaá ma-ni jiòn ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-no, 'kiā nga ijye tjjin-no ra a'ta 'tse kjoa kìi, nda tikindaa ijo-no, mé-ni nga mì ya kii'ndo-no nga ya iko-no ndiyá ndiso-lā jñà xitā ra 'ñó 'cho tjin kjoa ra 'sín. Ko tsa ya skajiòn kjoa ndiso-lā, sijchija-no koni 'sín nga kixi tincha a'ta 'tse Nainá. ¹⁸Yaá isa nda katajchájin jiòn a'ta 'tse kjobítsjen ko kjonda ra tsjá-no jè Jesucristo ra tjna ítjòn-ná ko ra bachrjekàjin-ná kjohi'in. Ko'sín jeya katijna ra jè, 'ndi 'ndi ko skanda ta mé nichjin-nioo. Ko'sín katama.

Xajon ra tsikínda ítjòn jè Juan

Jesús, jè 'Én ra síkíjnakon inìma-ná

1 ¹Jè Jesús, jè 'Én ra síkíjnakon-ná ra tíjna-ni skanda tì'sa tjà'tsin-la kjoa. Tanga 'ndì 'ndì, ijyeé kò'sín ina'yá-lajin, kò xkoàn kijcha-najin, kò nda kjon ichitsíjen-lajin, kò tì'koaá ichaájndò-nájin. ²Jè 'Én rakìi, kijcha tsijeén-la. Kò kijcha-nájin. Kò ngi kjoakixi-ní ra inchi'bènajmí-jin ra a'ta 'tse. Kò tì'koaá inchi'bènajmíya-lajin ra jìon-jìon jè 'Én ra síkíjnakon inìma-ná nita kjiá-nioo. Jè 'Én rakìi, 'kia nga tì'sa ítjòn, yaá tíjna'ta-la Nainá. Tanga 'ndì 'ndì, ijyeé tsatsíjen tsijen-najin. ³Inchi'bènajmí-lajin kjoa ra kijcha-jin kò ra ina'yá-jin mé-ni nga 'koa tì'sín ngásòn nda kítsajnajtién ra jién koni 'sín ijye nda titsajnajtín-keé Nainá ra Na'ín-ná ma kò I'ndí-la ra Jesucristo. ⁴Kíí xá inchibinda-lajin xajon rakìi mé-ni nga jngó kjá ngi tà kjotsjaá katasakó ki'ta-la inìma-ná.

Jè Nainá kjoahisen-ní

⁵Kíí 'sín tjín jñá 'én ra tsakón-ya-najin Jesucristo, kò kíí-ní ra kò'sín nakjoáya-jin: Jè Nainá, tà kjoahisen-ní ra jè. Ra a'ta 'tse, tsin ra kjoajndò. ⁶Tsa kixé nga yaá nda titsajnajtín-keé

Jngo nil' isen

Nainá, tanga tsa yaá inchiníchá-ná ijo-ná ya ñánda nga jñò chon, ñánda t́ín kjoa'cho, 'én ndisoó ra inchinakjé; mì tsa kjoakixi-ní ra inchi'nié. ⁷Tanga tsa yaá titsajneé ñánda isen chon, koni 'sín jè Nainá yaá t́jna ya ñánda isen chon, ndaá titsajnajtién kò xàngieé, kò jè jní-la Jesucristo ra l'ndí-la Nainá ma, sítsje ijyeé jñà jé ra t́ín-ná.

⁸Tsa kixé: “Tsin-na jé ra 'an”, tjién inchibindoča-lá ijo-ná; mì tsa kjoakixi-ni ra inchibixé. ⁹Tanga tsa 'kénajmí ijye-lá Nainá jè jé ra t́ín-ná, komaá jè kjó'tatakén nga sihijcha'ta-ni jè jé ra t́ín-ná kò sìtsje ijo-ná nga'tsi kjoa'cho ra inchi'nié. Nga jè Nainá síhitjasòn 'én-la ra jè, kò ngi kjoakixi-ní ra 'sín. ¹⁰Tanga tsa kixé: “Kjè sa india jé batsjía ra 'an”, jé Nainá ndiso inchinachrjengieé, kò mì tsa kixi-ni kjoa nga makjiín-ná jè 'én-la.

Kó'sín jè Cristo ma ra chjatjí-ná ya ngixkõn Nainá

2 ¹Jiòn ra koni tsa ndí ixti-na xin-no, kíí xá t́bindá-no jè xajõn rakì, mé-nì nga mì t́ tsja jé kjótsji-no. Tanga tsa t́ín jngo xita ra t́bátsji-jé-la ijo-la, jé Nainá sihijcha'ta-la, nga t́jna jngo-ná xita ra chjatjí-ná ya ngixkõn Nainá, jè ra 'mì Jesucristo ra ngi xita kixi. ²Jesucristo kitsjà kjotjó ijo-la nga 'ken ngajo-ná, mé-ni nga koma sihijcha'ta-ná jñà jé-ná, tanga mì tsa tà jién ra sihijcha'ta-ná; t́'koaá sihijcha'ta ijyeé-la nga'tsi xita ra t́ín nga t́jítisa isà'nde.

Jè kjotéxoma 'tse kjoatsjacha

³Tsa nda sihitjasén kjotéxoma-la, maá kíjngo-lá takén nga ijyeé ndaá 'yaxkeén ra jè. ⁴Tsa t́ín xita ra tsò: “'An, ijyeé nda bexkoõn ra jè”, tanga tsa mì kì nda t́síhitjasòn-ni kjotéxoma-la, xita ndiso-ní; tsin-la ra kjohixi. ⁵Tanga tsa nda tjinihitjasén koni 'sín nga tsò 'én-la ijyeé 'ñó nda t́ín-ná kjotsjacha-la Nainá, kò 'koaá 'sín ma-ni nga 'ya-la nga kixí kjoa nga jè Cristo titsajnakeé. ⁶Jè xita ra tsò nga yaá t́jnako Cristo, machjeén-ní nga kò'sín katasíchá ijo-la koni 'sín ki'sìn Jesucristo.

Kjotéxoma xitse

⁷Jiòn ndí 'ndsé kò ndí tichjeé, jè kjotéxoma ra t́bindá-no, mì tsa ngi kjotéxoma xitse-jìn; t́jé-ni kjotéxoma ra ki'tsi-no nga

'sa ítjòn 'kia nga tì'sa kjokjiín-no. Jè kjotéxoma jchínga rakìi, tìjé-ni 'én ra asa ina'yá jiòn nga tì'sa ítjòn. ⁸Tanga 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tíbindá-no koni tsa jngo kjotéxoma xitse. Nga, ra a'ta 'tse Cristo, kijchaá-la nga xitse-ní kò tì'koaá tí'yaá-te-la ra a'ta tsajiòn. Nga ijyeé tíbato kjoa ra jñò tjin, kò ijyeé tí'ya-la ra ngi kixi kjoa nga kjoa isen tjin.

⁹Tsa jngo xita kò'sín tsò nga 'koaá 'sín tísíjchá ijo-la koni 'sín tjin kjoa isen-la Nainá, tanga tsa jtikeé tísín-ni xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, mì tsa kixi-ni kjoa nga isen tísíjchá ijo-la, takó yaá tijnajin-ni ya ñánda nga jñò chon. ¹⁰Jè xita ra tsjake xita xákjén ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, 'koaá 'sín tísíjchá ijo-la koni 'sín tjin kjoahisen-la Nainá. Jè xita rakìi, mì tsa tì mé tjin-ni ra ma koaàtsji-jé-la. ¹¹Tanga jè xita ra jtike xita xákjién ra tì'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, yaá tjna, kò yaá tsá'baya ya ndiyá ñánda nga jñò chon. Mì kì be ñánda tífi, nga jè kjoajñò, tjíchjàjin-la inima-la.

¹²Jiòn ra ndí ixti 'mì-no, tíbindá-no jè xajon rakìi, nga a'ta 'tse Cristo-ní nga ijye isihijcha'ta-no Nainá jñà jé ra tjin-no.

¹³Jiòn ra xita jchínga 'mì-no, tíbindá-no jè xajon rakìi, nga ijyeé kijchaxkon jè Jesucristo ra tjna-ni skanda tì'sa tjà'tsin-la isà'nde. Jiòn ixti ra 'sa inchiníjchá ijo-no, tíbindá-no jè xajon rakìi, nga ijyeé inikijne-la jè xita-ní. Jiòn ra ndí ixti 'mì-no, ijyeé ítsikindá-no jè xajon rakìi nga ijye kijchaxkon jè Nainá ra Na'in 'mí-lá.

¹⁴Ijyeé ítsikindá-no xajon, jiòn ra xita jchínga 'mì-no, ta ngatji-la nga ijyeé kijchaxkon Jesucristo ra tjna-ni skanda tì'sa tjà'tsin-la isà'nde. Tì'koaá ijyeé ítsikindá-no jiòn ixti ra 'sa inchiníjchá ijo-no, ta ngatji-la nga tjin-no nga'ño kò ijyeé ya tijnajin inima-no jè 'én-la Nainá kò ijyeé inikijne-la jè xita-ní.

¹⁵Kì jñà matsjacha jñà kjoa ra tjin ya isà'nde. Tsa yá xita ra matsjake jñà kjoa ra tjin ya isà'nde, mì tsa kixi-ni kjoa nga matsjake Nainá ra Na'in 'mí-lá. ¹⁶Nga'tsi kjoa'cho ra jè isà'nde bí'ta-ná, mì tsa ya nchrabá-ni a'ta 'tse Nainá ra Na'in 'mí-lá. Tí'yaá tísinda-ni i isà'nde. Jñà kjoa'cho ra tjin ya isà'nde, jñà kì: kjoa'cho ra síjé ijo-ná, kjoa ra tsijen-la xkén nga mején-ná tsajién 'kín-lá, kò kjoa'ngatakòn ra 'tse kjoanchiná. ¹⁷Nga'tsi kjoa'cho ra tjin ya isà'nde, kò kjoa ra ya faajin-ná, ijyeé ta tíbato-ní, tanga jè xita ra síhitjasòn koni 'sín mejèn-la Nainá, kíjnakon-ní skanda tà mé nichjin-ni.

Jè ra kjo_hixi ko ra kjoa ndiso

¹⁸ Jiòn ra ndí ixti xin-no, ijyeé tifehe'ta nichjin. Ijyeé tjíjin-no nga kjíí jngo xita ra ngi kondra tijná-la Cristo. Ko nichjin 'ndi 'ndi ijyeé ko'sín 'nó kjìn ma-ni ra kondra inchifi-la Cristo. 'Koaá ma-ni nga ko'sín machiya-ná nga ijyeé tifehe'ta nichjin. ¹⁹ Jñà xita kií, ti íí itjokàjin-ná, tanga ra kixi kjoa mì tsa ngi xita tsajién ma, nga tsa kixií-la kjoa nga xita tsajién, íí-la títsajnakò-ná. Tanga kií ko'sín itjokàjin-ná jñà xita kií mé-ni nga nda kjòn-ní kata'ya-la nga nga'tsi xita ra ko'sín kondra fi-la Cristo mì tsa ngi xita tsajién.

²⁰ Jè Jesucristo, ra xita tsje, ijyeé kitsjà-no jè Inìma Tsje-la Nainá; 'koaá 'sín ma-ni nga nga'tsi-najìon ijyeé nda tjíjin-no kó'sín tjin ra kjoakixi. ²¹ 'Koaá ma-ni nga ko'sín tìbindá-no xajon, nga ijyeé nda tjíjin-no; mì tsa ki-ni nga kjè 'ya jiòn ra kjoakixi. Ko ijyeé nda 'ya jiòn nga nijngo 'én ndiso ya nchrabá'ta-ni ra a'ta 'tse kjoakixi.

²² ¿Yá-ni ra xita ndiso? Jè-ní ra bí'ma nga tsò: “Jè Jesús mì tsa jè-jìn ra Cristo, [mì tsa Nainá isìkasén-jìn].” Jé xita rakii ra kondra fi-la Cristo nga jngó kjá mì kì makjiín-la ra a'ta 'tse Nainá ra Na'ín-ná ma ko a'ta 'tse Jesucristo ra I'ndí-la Nainá. ²³ Nga'tsi xita ra jngó kjá mì kì makjiín-la a'ta 'tse I'ndí-la Nainá, mì tsa Nainá ra Na'ín-ná ma tijnako. Tanga jè xita ra makjiín-la ti'koa tsjá 'én-la nga jè Jesús ra I'ndí-la Nainá, yaá tijnako Nainá ra Na'ín-ná ma.

²⁴ Kíí ko'sín xin-no, ndaá tijin takòn ya inìma-no jè 'én ra a'ta 'tse Cristo ra ko'sín ijye ina'yá jiòn skanda ti'sa ítjòn. Tsa ko'sín nda kíjin takòn jiòn ya inìma-no, ti'koaá ndaá kitsajnakoo Nainá ra Na'ín-ná ma ko I'ndí-la. ²⁵ Jesucristo, 'koaá 'sín ijye kitsjá 'én-la nga tsjá-ná kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo.

²⁶ Kíí xá tìbindá-no jè xajon rakii mé-ni nga ma jchaxkon-no jñà ra mejèn-la nga skoóndacha-no. ²⁷ Tanga jiòn, ijyeé tjíjin ya inìma-no jè Inìma Tsje-la Nainá ra kitsjà-no Jesucristo. Mì ti kì machjeén-ni tsa yá ra kòkòn-ya-no. Nga jè sabá Inìma Tsje-la Nainá 'keènajmíya-no kó'sín tjin nga'tsi kjoa ra nda tjióon. Koni 'sín nga kòkòn-ya-no, 'én kixi-ní, mì tsa 'én ndiso-jìn. Ko'sín nda títsajnajtín'ta ki'ta-la Jesucristo, koni 'sín nga síchiya-no Inìma Tsje-la Nainá.

²⁸ Jiòn ra ndí ixti xin-no, ko'sín nda titsajnajtínko Cristo, mé-ni nga 'ñó tjín-ni takén ko mì kì tsa kosabà-ná 'kia nga jè ra kitjojen india-ni ján ngajmi. ²⁹ Koni 'sín ijye tjjin-no nga jè ra Cristo, xità kixi-ní yà ngixkon Nainá, 'koaá tj'sín nda katasijin-te-no, nga nga'tsì xità ra kjoakixi 'sín yà ngixkon Nainá, i'ndí-là Nainá-ní.

Ixti-là Nainá

3 ¹ Nda katasijin-no, 'ñó nda matsjake-ná Nainá ra Na'ín-ná ma, 'koaá ma-nì nga ixti-là tsó-ná. Ko ngi kixi kitíi kjoa nga ixti-là Nainá 'mì-ná. 'Koaá ma-ni nga jñà xità isà'nde, mì kì makjiín-là tsa ixti-là Nainá 'mì-ná, tà ngatjì-là nga jñà xità kìi, mì kì makjiín-là ra jñà, a'ta 'tse Nainá. ² Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no, 'ndí 'ndí ijyeé i'ndí-là Nainá 'mì-ná. Tanga kjè tsa nda bakón-ná Nainá kó'sín kjòn kameé ra askan-nioo. Tanga ijyeé tjjin-ná nga 'koaá 'sín kjòn kameé koni 'sín 'ki ra jè Jesucristo 'kia nga kijchò nichjin nga jè ra kj'íi india-ni; nga jchaxkon-ná ra jè koni 'sín 'ki kjòn-ni. ³ Nga'tsì xità ra ko'sín inchikoá nga 'koaá 'sín kjòn koma koni 'sín 'ki ra jè Jesucristo, nichjin nchijón-ní nga tsje inchisíjchá ijo-là koni 'sín nga xità tsje ra jè Jesucristo.

⁴ Nga'tsì xità ra bátsji-jé, kondra fi-là kjotéxoma-là Nainá. 'Kia nga ko'sín fatsji-jé iseé, jé kjotéxoma-là Nainá tjinachrjengieé. ⁵ Jiòn, ijyeé tjjin-no nga jè Jesucristo kií xá 'ji-ni nga jè faháxìn-ná jñà jé ra tjín-ná. Ko 'ya-najiòn nga jè Jesucristo njngo jé tsakátsji ra jè. ⁶ Nga'tsì xità ra Cristo tjnakò, mì tsa bátsji-jé-jìn; tanga jñà xità ra bátsji-jé, takó kjè kì bexkon ko tj'koaá mì kì tjjin-là yá-ni ra 'mì Jesucristo. ⁷ Jiòn, ra ndí ixti-nà xin-no, kì bi'nde nga yá ra skoóndacha-no. Jè xità ra kjoakixi 'sín yà ngixkon Nainá, xità kixi-ní, koni 'sín nga xità kixi jè Cristo. ⁸ Tanga jè xità ra ki'ta nichjin tíbátsji-jé, 'tse xità-níi-ní. Nga jè xità-níi, 'koaá 'sín tíbátsji-jé ra jè skanda tj'sa tjà'tsin-là isà'nde. Ko kií xá 'ji jnchro-ni Jesucristo ra i'ndí-là Nainá nga jè ma-là sìikitsón-ña jè kjoa'cho ra 'sín jè xità-níi.

⁹ Nga'tsì xità ra ijye Nainá isikaatjìya-là nga i'ndí-là Nainá ma, mì tsa tj yà tjtsajnajin-ni jé. Nga ijyeé yá tjnjain inìma-là jè Inìma Tsje-là Nainá. Ko mì kì tj ma-ni nga koàtsji-jé-isa, nga ijyeé i'ndí-là Nainá-ní. ¹⁰ 'Koaá 'sín ma-nì nga

'yaxkon-là yá-ní ra ixti-là Nainá kò yá-ní ra ixti-là xita-ní; nga'tsi xita ra mì kì ma-là s'hitjasòn kjoakixi 'tse Nainá, ti'koa mì kì tsjake 'sín xita xákjén ra ti'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-là, mì tsa i'ndí-là Nainá-jìn.

Ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé

¹¹ Nga 'koaá 'sín tíchja jè 'én ra ijye ina'yá jìòn 'kia nga ti'sa kjokjiín-no nga 'sa ítjòn nga tsò: Ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé. ¹² Mì kì kò'sín 'sieén koni 'sín ki'sín jè xita ra ki'mì Caín nga jè xita-ní kiji'ta-là nga isì'ken 'ndse. ¿Mé-nì nga isì'ken-nì 'ndse? Tà kií ngatjì-là nga jè 'ndse, xita kixi-ní ya ngixkòn Nainá kò jè Caín 'choó tjín kjoa ra 'sín ra jè.

¹³ 'Koaá ma-ni nga kò'sín tíxin-no jìòn ndí 'ndse, kì tà chjàn maxkón-no tsa jtike-no xita isà'nde ra mì kì makjiín-là 'én-là Nainá. ¹⁴ Jién ijyeé tjíjin-ná nga ijyeé ítojokajieén ya ndiyá kjobiya ra ya timayeé kjoatseé kò ijyeé tjín-ná kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda tà kjiá-nioo. Nga ijyeé kò'sín nda tsjacheé jñà xàngieé ra ti'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-là. Jè xita ra mì kì tsjake xákjén, ndiyá kjobiyaá tsá'baya jè inìma-là. ¹⁵ Nga'tsi xita ra jtike xita xákjén, 'koaá 'sín jngoya-ilà koni tsa xita sí'ken. Jìòn, ndaá 'ya, jè xita ra kò'sín xita sí'ken, mì tsa jè kjobinachon ra mì fehe'ta tísjchájin ijo-là. ¹⁶ Jién, 'koaá 'sín 'ya-ná mé ra 'mì kjotsjacha 'kia nga jè Jesucristo kitsjá kjotjò ijo-là nga 'ken ngajo-ná. Jién, 'koaá ti'sín machjeén nga 'sieén ra jién ra a'ta 'tse xàngieé koni 'sín ki'sín jè Cristo. ¹⁷ Tsa tjín jngo xita ra tjín-là jñà tsajmì ra tímachjeén ki'tá-ná, tsa ske jngo xita xákjén ra ti'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-là nga tsìn-là tsajmì ra machjeén-là, tsa mì kì ma-là nga kosiko jè xita xákjén ra a'ta 'tse tsajmì ra tsìn-là, mì tsa kixi-ni kjoa nga kjotsjacha-là Nainá tíjnajin ya inìma-là. ¹⁸ Jìòn ra ndí ixti-na xin-no, tsjacha 'tiòòn xàngioo, kì tà 'én ra kò'sín nakjoá jìòn, ngi ndaá kata'ya kiti-là kó'sín nga tsjacha 'sioon jñà xàngioo nga tisiko'ta mé ra machjeén-là mé-ni nga kata'ya-là nga kixi kitií kjoa nga nda tsjacha jìòn xàngioo.

'Nó tjín takén ya ngixkòn Nainá

¹⁹ 'Kia nga kò'sín inchi'nié, 'kiaá jcha kiti-ná ra jién nga kixií kjoa nga 'koaá 'sín inchiníché ijo-ná koni 'sín tjín kjoa kixi-là Nainá kò níkjina'nchán-ná inìma-ná ya ngixkòn Nainá. ²⁰ Ní'sín

jè inìma-ná tíbánè jé-ná, tanga jè Nainá, isaá nda tǵjǵin-là ra jè nda mí 'koa-ni koni jè inìma-ná. Nga jè Nainá isaá nda tsijen ijye-là nga'tsi kjoa ra inchi'nié. ²¹ Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no, tsa jè inìma-ná mì tsa tǵ mé kjoa'cho tíbánè-ná, 'nǵ tǵjǵn takén ya ngixkǵn Nainá. ²² Tsa mé ra sijé-lá Nainá, maá-là tsjá ijye-ná tà mé kǵonda-ni; nga nihitjasón-ná kǵotéxoma-là, kǵ 'koaá 'sín 'nié koni 'sín sasén-là ra jè. ²³ Jè kǵotéxoma-là Nainá ra mejèn-là nga nda síhitjasén: jé-ní nga nda katakǵiín-ná a'ta 'tse Jesucristo ra l'ndí-là ma, tǵ'koa nga ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé koni 'sín ijye tsatéxoma-ná Cristo. ²⁴ Jè xǵta ra síhitjasòn kǵotéxoma-là Nainá, yaá tǵjǵnako Nainá, kǵ jè Nainá yaá tǵjǵnajin inìma-là xǵta rakǵi. 'Koaá 'sín ma-ni nga 'yeé nga Nainá yaá tǵjǵnako-ná tà ngatǵjǵ-là nga ijyeé kitsjá-ná jè Inìma Tsje-là.

Jǵnà ra kondra fi-là Cristo

4 ¹ Jiòn ndí 'ndsé ra 'nǵ matsjake-no, kǵ taxkǵ makǵiín-no a'ta 'tse nga'tsi xǵta ra tsò nga jè Inìma Tsje-là Nainá síchiya-là 'én ra chǵa. Ítjòn chǵí'ta jiòn, a kixǵ kitǵ kjoa a jè Inìma Tsje-là Nainá tíschiya-là 'én ra chǵa, ǵ ra majǵn-ní. Nga jǵnà nichǵjin ra titsajneé 'ndǵ 'ndǵ, tǵjǵn jchán xǵta ndiso ra tǵjǵmasòn ya isà'nde ra tsò nga jè Nainá tsjá-là 'én ra inchi'bénajmíya. ² Jè xǵta ra 'keènajmǵ nga jè Jesucristo í kitsin ya a'ta nangi, kǵ xǵtaá kǵjomà koni jién, jè xǵta ra kǵ'sín 'keènajmǵ, jè-ní ra tǵjǵn-là Inìma Tsje-là Nainá. Yaá jndáa jchǵ-nájiòn ya xǵta-ni ra jè Inìma Tsje-là Nainá tíschiya kiti-là 'én ra tǵchǵaya. ³ Tanga jè xǵta ra mì kǵ kǵ'sín 'keènajmǵ nga jè Jesucristo í kitsin ya a'ta nangi, kǵ xǵtaá kǵjomà koni jién, jè xǵta ra kǵ'sín tsò, tsìn-là Inìma Tsje-là Nainá. Xǵta rakǵi, jé tísichjeén kǵjǵbǵtsjen-là xǵta ra tǵjǵna ítjòn nga kondra fi-là Cristo. Ijyeé asa ina'yá-nájiòn nga kǵ'íí-ní jè ra kondra fi-là Cristo, kǵ nichǵjin ra titsajneé 'ndǵ 'ndǵ ijyeé kǵ'sín tísíxá kǵjǵbǵtsjen-là.

⁴ Jiòn ra ndí ixti-na xin-no, ijyeé xǵta-là Nainá 'mì-najiòn; ijyeé jiòn inikijne-la jǵnà xǵta ra kǵ'sín 'én ndiso chǵaya; mì kǵ tǵ ma-ni tsa jǵnà skoóndacha-no, nga jè Inìma Tsje-là Nainá ra tǵjǵnajin ya inìma-najiòn, isaá tse nga'nǵ tǵjǵn-là nda mí 'koa-ni koni jè kǵjǵbǵtsjen 'tse xǵta-níí ra síxájin inìma-là xǵta ra mì kǵ makǵiín-là a'ta 'tse Cristo. ⁵ Jǵnà xǵta kǵi, tà jǵnà tǵtsajnakon-ni

kjobítsjen ra tjín ya isà'nde; 'koaá ma-ni nga ko'sín chja ko jñà 'nchré-la xita ra ti'koa kjobítsjen 'tse isà'nde síchjeén. ⁶Tanga ra jin, xita-la Nainá-nájin. 'Koaá ma-ni nga jñà 'nchré-nájin jñà xita ra makjiín-la 'én-la Nainá. Tanga jñà ra mì tsa xita-la Nainá ma, mì kì tsa jin sísin-nájin. 'Koaá 'sín ma-ni nga maá 'ya-ná yá-ni ra ngi jè Inìma Tsje-la Nainá tísichiya-la ra ngi kjoakixi ko yá-ni ra inìma ndiso-la ní tìkondacha-la.

Nainá 'nó tjín-la kjotsjacha

⁷Jiòn ndí 'ndsé ra 'nó matsjake-no, machjeén-ní nga ngásòn ngáya tsjacha 'sieén xàngieé, nga jè ra kjotsjacha, a'ta 'tse Nainá nchrabá-ni. Nga'tsi xita ra tjín-la kjotsjacha, i'ndí-la Nainá-ní ko ti'koaá be-ní yá-ni ra Nainá. ⁸Jè xita ra mì kì matsjake xita xákjén, kjè kì be yá-ni ra Nainá, nga jè Nainá kjotsjacha-ní. ⁹'Koaá 'sín tsakón-ná Nainá kjotsjacha ra tjín-la ra a'ta tsajién nga kisikasén i'ndí-la i isà'nde, jè i'ndí-la ra ta jè tajngo ma-ni, mé-ni nga a'ta 'tse ma nda kitsajnakon-ná. ¹⁰Kií 'sín tjín kjotsjacha ra tsakón Nainá ra a'ta tsajién: Mì tsa ki-ni nga jién nda matsjacheé Nainá. Jè Nainá ra 'nó nda matsjake-ná. 'Koaá ma-ni nga isikasén i'ndí-la nga 'ken ngajo-ná, mé-ni nga sihijcha'tá-ná jñà jé ra tjín-ná.

¹¹Jiòn ndí 'ndsé ra matsjake-no, tsa jè Nainá ko'sín 'nó nda matsjake-ná, machjeén-ní nga 'koa ti'sín kotsjacheé xàngieé nga jngó jngó-ná. ¹²Ni kjè sa jngo xita xkon be-ni Nainá, tanga tsa nda kotsjacheé xàngieé nga jngó jngó-ná, jè Nainá yaá tíjnain ki'ta ya inìma-ná ko a'ta tsajién-ná nga nda tíbitjasòn ijye kjotsjacha-la Nainá. ¹³Nainá ijye kitsjá-ná Inìma Tsje-la. 'Koaá 'sín ma-ni nga ijyeé 'yeé nga kji'tá nichjin ya titsajnakeé Nainá ko yaá tíjnako-te-ná Nainá nga tíjnain ya inìma-ná. ¹⁴Ngajin sabá kijcha-jin ko 'bí-nájin 'én-nájin nga jè Nainá ra Na'in 'mí-lá isikasén i'ndí-la nga jè kochrjekàjin kjohi'in ra kjoa 'tse jé-la nga'tsi xita isà'nde. ¹⁵Nga'tsi xita ra ngi ko inìma-la tsjá 'én-la nga jè Jesús ra i'ndí-la Nainá, kji'tá nichjin ya tíjnako Nainá ko jè Nainá yaá tíjnain inìma-la.

¹⁶Ijyeé ko'sín nda 'yeé, ko ti'koa makjiín-ná, nga jè Nainá tjín-la kjotsjacha ra a'ta tsajién. Nga jè Nainá kjotsjacha-ní. Ko jè xita ra kjotsjacha tíjnain ki'ta ya inìma-la, yaá tíjnako Nainá ko jè Nainá yaá tíjnain inìma-la xita rakì. ¹⁷Kia nga a'ta tsajién ko'sín nda tíbitjasòn ijye kjotsjacha-la Nainá,

'nó tjin takén ra jién nga mì tsa tì mé skon-ná jè nichjin 'kia nga sindajín-la xita ra kjoa 'tse jé-la. Nga jién, 'koaá 'sín nda inchi'nié i isà'nde koni 'sín ki'sín jè Jesucristo. ¹⁸Ya ñánda nga tjin ra kjotsjacha, mì tsa tì mé kjoskon tjin-ni. Nga jè ra ngi kjotsjacha kjohixi, faháxin-ní nga'tsi ra kjoskon 'mì. Jè xita ra tsakjón, kjohi'íin-ní ra títsakjón-la. Ko jè xita ra takó kjoskon tjin iníma-la, kií-ní nga kjè tsa nda tjin ya iníma-la jè kjotsjacha-la Nainá.

¹⁹Kií ko'sín matsjacha-ná Nainá, ta ngatji-la nga jè kjotsjake ítjòn-ná. ²⁰Tsa tjin xita ra tsò: “An, matsjake-ná Nainá.” Tanga tsa jtikeé tí'sín-ni xita xákjén ra tí'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la, jè xita rakli, xita ndiso-ní. Tsa mì kì matsjake xita xákjén ra xkon tíbe-ni, kó'sín ma-ni kotsjake Nainá ra kjè tsa xkon be-ni. ²¹Jè kjotéxoma ra kitsjá-ná Jesucristo, 'koaá 'sín tsò: Jè ra matsjake Nainá, machjeén-ní nga tí'koa katamatsjake xita xákjén ra tí'koa a'ta 'tse Cristo makjiín-la.

Nikijne-lá kjoa 'tse isà'nde

5 ¹Ijyeé ixti-la Nainá-ní nga'tsi xita ra ngi ko iníma-la makjiín-la nga jè Jesús, [jé-ní ra Nainá isikasén], jé-ní ra Cristo. Ko nga'tsi xita ra tsjake ra na'in tjna-la, tjinè-la nga tí'koaá kotsjake nga'tsi ixti-la na'in-la. ²'Kia nga matsjacheé Nainá, ko tí'koa nihitjasén kjotéxoma-la, 'ya-ná nga tí'koaá inchimatsjachaá-teé jña ra ixti-la Nainá ma. ³Kií 'sín tjin tsa kixi kjoa nga matsjacheé Nainá, jè-ní nga nda sñhitjasén kjotéxoma-la. Ko jè kjotéxoma-la, mì tsa 'nó i'in bitjasòn-ni. ⁴Nga nga'tsi xita ra ixti-la Nainá ma, síkijneé-la nga'tsi kjoa'cho ra tjin ya isà'nde. Kií ma nikijne-ilá kjoa ra tjin ya isà'nde tà ngatji-la nga yaá makjiín-ná ra a'ta 'tse Cristo. ⁵Niyá ra ma síkijne-la jè kjoa'cho ra tjin ya isà'nde, tajngoó-ní jè xita ra makjiín-la a'ta 'tse Jesús, nga jè-ní ra I'ndí-la Nainá ma. Jè-ní ra chíkjoa-la nga síkijne.

Jè ra tsjá kixi 'én a'ta 'tse I'ndí-la Nainá

⁶Jé-ní Jesucristo ra 'ji i isà'nde. Ko 'kia nga 'ji, jé nandá ko jní ra nda tsakón. Ko mì tsa tà jè nandá ra tsakón, koó-te jè jní. Ko jé Iníma Tsje-la Nainá ra 'bénajmí kixi yá-ni ra jè. Nga jè Iníma Tsje-la Nainá, ngi kjoakixi-ní ra jè. ⁷Ko jàn ma-ni ra ngi tsjá kixi 'én-la ra a'ta 'tse kjoa kií. ⁸Jè Iníma Tsje-la

Nainá, jè nandá, kò jè jní. Kò ngajàn kii, ngàsòn tsò. ⁹Tsa makjiín-ná jñà 'én ra tsjá ra xitá isà'nde, machjeén-ní nga isa nda kòkjiín-ná 'én ra jè saba Nainá títsjá. Nga jè 'én ra títsjá, jé t'ibénajmí yá kjàn-ni ra l'ndí-lá. ¹⁰Jè ra ngi kò inìma-lá makjiín-lá a'ta 'tse l'ndí-lá Nainá, yaá tjjin inìma-lá nga kixí kjoa 'én ra tsjá Nainá. Tanga jè ra mì kì makjiín-lá a'ta 'tse Nainá, jé Nainá, ndiso tíbachrjengi, ta ngatji-lá nga mì kì makjiín-lá jè 'én ra tsjá Nainá ra a'ta 'tse l'ndí-lá. ¹¹Jè 'én ra kitsjà Nainá, jè-ní nga jè Nainá tsjá-ná kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo. Kò jè kjobinachon rakii, yaá sakó-ná ra a'ta 'tse l'ndí-lá. ¹²Jè xitá ra l'ndí-lá Nainá tíjnajin ya inìma-lá, tjín-lá kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo; tanga jè xitá ra mì tsa l'ndí-lá Nainá tíjnajin inìma-lá, tsin-lá kjobinachon rakii.

'Én ra fehe'ta-ni

¹³Jìòn ra makjiín-no a'ta 'tse l'ndí-lá Nainá, kií xá tíbindá-no jè xajon rakii mé-ni nga nda katasijin-no nga ijyeé tjín-no kjobinachon ra mì kì fehe'ta skanda ta mé nichjin-ni.

¹⁴Koaá 'sín ma-ni nga 'nó tjín takén 'kia nga nakjoá'ta-lá Nainá. 'Koaá 'sín nda kji'nchré-ná tsa ko'sín sijé'tá-lá koni 'sín nga sasén-lá ra jè. ¹⁵Tsa ijye ko'sín tjjin-ná nga Nainá 'nchré-ná 'kia nga tsa mé ra níjé-lá, t'ikoaá ijyeé 'ya-ná nga t'ikiaá kò'tsia-ni nga tsjá-ná 'kia nga ko'sín sijé-lá.

¹⁶Tsa yá xitá ra ske jngo xitá xákjén ra t'ikoa a'ta 'tse Cristo makjiín-lá nga ya tíkajin jñà jé ra mì tsa kjobiya fiko-ná, maá katabítsa'batji, kò jè Nainá tsjá-lá kjobinachon jè xitá ra tíbátsji-jé. Tanga tà jñá-ní ra koxin-lá nga ma sìtsa'batji jñà xitá ra mì tsa ngi kjobiya kji'ta-lá jñà jé ra inçhibátsji. Nga tjín jé ra kjobiya fiko-ná, kò 'koaá 'sín xiaan nga mì tsa machjeén nga sìtsa'batji jè xitá ra kotjín jé ra tíbátsji. ¹⁷Tanga nga'tsi kjoa'cho ra 'sín xitá, saba jé-ni ya ngixkon Nainá. Tanga tjín-ní jñà jé ra mì tsa kjobiya fiko-ná.

¹⁸Ijyeé tjjin-ná nga jñà ra ixti-lá Nainá ma, mì tsa tì ya tjítsajin-ni jé, nga jé Jesús ra l'ndí-lá Nainá ma, tjíkinda-lá, kò jè xitá-ní, mì kì tì mé ma 'cho síko-ni.

¹⁹Ijyeé 'ya-ná nga ixti-lá Nainá 'mí-ná ra jién; tanga jñà xitá ra mì kì makjiín-lá a'ta 'tse Cristo ra tjín nga tjítsa isà'nde, jè xitá-ní tíbatéxoma-lá.

²⁰Ti'koáá 'ya-ná nga kií xá 'ji-ni jè I'ndí-lá Nainá i a'ta nangi nga jè nda isìchiya-ná mé-ni nga ma 'yaxkeén ra ngi jè saba kjón-ni Nainá. Kò yaá titsajnakéé jè ra ngi jè saba Nainá tà ngatjì-lá nga ya titsajnakéé Jesucristo ra I'ndí-lá ma, ra tijé saba-ni Nainá kò ra ma-lá tsjá-ná kjobinachon ra mì fehe'ta nita kjiá-nioo. ²¹Jìon ra ndí ixti xin-no, kì jñá mangítjìngi-la jñà nainá ra bexkón xita ra mì tsa kixi-ni kjoa nga Nainá.

Xajon ra ma-ni jò ra tsikínda jè Juan

Kjotsjacha kò kjohixi

¹Jì ndí chjoón ra xá jahíjin-li Nainá, kò jñà ixti-li, tíbindá-la xajon rakì 'an ra xita jchínga 'mì-na ya ingo. Ra ngi koó inìma-na tsjake-no, mì tsa ta 'an jiàan ra tsjake-no, tì'koaá tsjakeé-no nga'tsi jñà ra ijye be kó'sín tjín kjohixi. ²Kíí kò'sín tsjake-najiòn, ta ngatjì-la nga ijyeé nda tjíjin ya inìma-ná jè ra ngi kjoakixi, kò yaá kíjnajin ki'ta skanda ta mé nichjin-ni. ³Nainá ra Na'in 'mì-lá kò jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná ra I'ndí-la Nainá ma, katatsjá-no kjonda, katahimake-no, 'nchán katasíkijna ya ajin inìma-no, ra ngi kò kjohixi-la kò kjotsjacha-la.

⁴Taxki tsja ki'se-na 'kia nga kíjtsexkon i'ka jñà ixti-li, nga 'koaá 'sín inchisíjchá ijo-la koni 'sín nga tjín kjoakixi 'tse Nainá, koni 'sín nga ijye tsatéxoma-ná jè Nainá ra Na'in 'mì-lá. ⁵'Koaá 'sín tíbitsá'ba-no 'ndí 'ndí jìòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, nga machjeén-ní nga 'ñó tsjacha 'sieén xàngieé nga jngó jngó-ná. Nga mì tsa kjotéxoma xitse-jìn ra tíbindá-najiòn, tijé-ni jè kjotéxoma ra itjábé-ná skanda tì'sa tjà'tsin-la kjoa. ⁶Kíí 'sín tjín ra a'ta 'tse kjotsjacha, jé-ní nga 'koaá 'sín sīhitjasén koni 'sín tjín kjòn kjotéxoma-la Nainá, ijyeé ina'yé nga tì'sa 'ñó kjotseé kó'sín tíchja kjotéxoma. Nga 'ñó machjeén nga tsjacha 'sieén xàngieé nga jngó jngó-ná.

Xita ra kondacha

⁷Nga kjin ma-ni xita ra tjímasòn nga tjíngo isà'nde ra inchikòndacha-la xita, nga tsò: “Mì tsa 'én kixi-jìn nga kò'sín kitsin Jesucristo nga xita kjomà koni ra jíén.” Jè xita ra kò'sín

tsò, ta tíkondacha-ní, kò jé-ní jè ra tíjna ítjòn nga kondra fì-là Cristo. ⁸Nda tìkindaa ijo-no, mé-ni nga mì kì sìjchija-no jè kjotjò ra tjábé-no a'ta 'tse xá ra inchi'nià. Nga machjeén-ní nga katatjábé ijye-no jè chjí-là xá ra inchi'nià.

⁹Nga'tsì xítà ra batonè-là koni 'sín tjín 'én ra tsakón-ya jè Cristo nga xìn ndiyá kjábé, mì tsa Nainá tíjnakò; tanga jè ra kixi tíjna nga kò'sín tí'sín koni 'sín tsakón-ya Cristo, yaá tíjnakò Nainá ra Na'in 'mì-lá kò jè ra I'ndí-là ma. ¹⁰Tsa 'kia jngo xítà kijchòjkon-no ra mejèn-là nga 'én-là Nainá 'keènajmí-no, tanga tsa mì kò'sín bakón-ya koni 'sín tsò 'én ra 'tse Cristo, kì ni'ya-no nìkjaha'sen kò kì 'mì-la: “Tijni.” ¹¹Nga jè ra tsjá'nde-là nga sìkjaha'sen ya ni'ya-là, tì'koaá yaá tísingàsòn-kò kjobítsjen-là kò jñà xítà ra ta kjoandiso tìbakón-ya.

'Én ra fehe'ta-ni

¹²Tjín jchán-isa mé 'én ra mejèn-na nga koxín-najiòn, tanga majìn-na nga tà xajon ki'tá-no. Jè ra mejèn-na nga íjkon xátí-no. 'Kiaá isa nda jchibé mé-ni nga ngàsòn ngáya kata'se-là kjotsja inìma-ná nga'tsí-ná. ¹³Jñà ixti-là chjoón tichji ra tì'koa xá jahíjin-ni Nainá inchisíkasén-li 'én nga síkjáya-li. Kò'sín katama.

Xajon ra ma-ni jàn ra tsikínda jè Juan

Mé kjoanda ra 'sín jè ra 'mì Gayo

¹Jì ndí 'ndsé ra 'mì-li Gayo ra 'nó nda chibé kò ra ngi kò inìma-na nga tsjake-la, tíbindá-la jè xajon rakìi 'an ra xita jchínga 'mì-na ya ingo.

²Jì ndí 'ndsé, 'koaá 'sín tísíjé-la 'an Nainá, nga nda katabitjo ijye ta mé ra 'sín jì, koni 'sín nda tímahachikon'tin inìma-li ra a'ta 'tse Nainá, 'koaá tì'sín nda katijna jè ijo-li nga nímé 'chin kata'se-la. ³Taxkì 'nó kjotsja-na 'kia nga 'ji i'ka 'ndsé ra tsi'kénajmí-na nga 'koaá 'sín tjiníjchí ijo-li koni 'sín tjin kjoakixi a'ta 'tse Cristo. ⁴Tsìn jngo-isa kjoa ra kò'sín 'nó tsja 'bé-la inìma-na, ta jé-ní 'kia nga 'nchree nga jñà ra ixti-na xin-la nga 'koaá 'sín inchisíjchá ijo-la koni 'sín tjin ra kjohixi.

⁵Ngaji ndí 'ndsé ra 'nó tsjake-la, 'nó kixi tjiníjchí ijo-li, 'kia nga kò'sín nda tjinisin-la ya ni'ya-li jñà xita xàngieé ra bijchójkon-li ra tì'koa 'én-la Nainá makjín-la; kò isaá ta nda tjin-isa 'kia nga tì'koa nda tjinisin-la jñà xita xàngieé ra xìn i'nde 'fiì-ni. ⁶Jñà xita xàngieé, 'koaá 'sín tsi'kénajmí kixi ya ngixkon xita naxindá-la Cristo, nga ngaji 'nó tsjachi nga'tsi xita xàngieé kii. Kò'sín nda tisiiko isi 'kia nga kijchójkon-li; 'tì-la ta mé ra machjeén-la 'kia nga tjimaya ya ndiyáa. Kò'sín tikii koni 'sín nga sasén-la Nainá. ⁷Ngá a'ta 'tse Cristo-ní nga kò'sín ijye tsikínè-la ijo-la jñà xita xàngieé kii, nga kò'sín inchisíxá-la Jesucristo, kò majìn-la nga jñà skaábé tsajmì ra tsjá-la xita ra mì tsa a'ta 'tse Cristo makjín-la. ⁸Kíí machjeén-ni nga jíén bako-ná nga kisikeé jñà xita xàngieé kii. Tsa kò'sín kisikeé, tsó-ni kjoa nga ngásón inchinika'bísén jè 'én kixi ra nda tsò.

Kjoa'cho ra 'sín jè xità ra 'mì Diótréfes

⁹An ijyeeé ítsikindá jngo-la xajon nga ísikásén-la jñà xità naxindá-la Cristo, tanga jè Diótréfes mì kì sasén-la koni 'sín nga tsi'kìn-lajin, nga jè ra mejèn-la ra jè, nga ta jè kotèxoma. ¹⁰Kia nga kijchòo, 'kiaá koxín kixi-la a'ta 'tse nga'tsi kjoa'cho ra tí'sín nga 'ñó 'cho tsò 'én ndiso ra tóbánè-najin. Kò mì tsa ta ya majngo ikon, tí'koaá mì ma-te-la nga sísín-la jñà xità xàngieé ra bijchójkon ya ni'ya-la. Kò jñà 'ndsé kò tichjeé ra mejèn-la nga sìsin-la xità xàngieé, jé batéchjà-la, kò tí'koaá bachrjekàjin-ni ya naxindá-la Cristo jñà 'ndsé kò tichjeé ra kò'sín síhitjasòn kjonda kii.

¹¹Ji ndí 'ndsé ra 'ñó tsjake-la, kì ya chjingí-la jñà kjoa ra 'cho tjín; jñà chjín-gi-la ji jñà kjoa ra nda tjín. Nga jè xità ra nda 'sín, xità 'tse Nainá-ní; tanga jè xità ra 'cho 'sín, kjè kì be yá-ni ra Nainá.

Kjonda ra 'sín jè xità ra 'mì Demetrio

¹²Ra a'ta 'tse Demetrio nga'tsi-ni xità nga kò'sín tsò nga 'ñó nda tjín koni 'sín tí'sín ra jè, nga skanda jè ra kjoakixi 'koaá 'sín bakón nga jè Demetrio ndaá tjín koni 'sín nga tí'sín ra jè; 'koaá tí'sín bixó-jin nga ndaá tjín koni 'sín nga tí'sín, kò ndaá 'ya-ti ra ji nga 'én kixi-ní koni 'sín nga bixó-jin.

'Én-la Juan ra fehe'ta-ni

¹³Tjín-isa mé 'én ra mejèn-na nga koxín-la, tanga majin-na nga tà xajon sikásén-la, ¹⁴jé ra mejèn-na nga íjkon xátí-la, 'kiaá isa nda jchibanajmié 'kia nga kijchòjkon-la.

¹⁵Kò'sín 'nchán katijna ki'ta inìma-li. Jñà xità ra nda báko-ná ra i 'nde-la tísíhixò'tà-li. Kò'tín-la jñà xità ra nda báko-ná ra ya títajnakò-li, kò'sín Nainá katasíchikon'tin nga jngó jngó-ni ra jñà.

Xajon ra tsikínda jè Judas

Kjoa ñihixo'ta

¹An Judas ra chí'nda-la Jesucristo ma, kò nga 'ndsèe ma jè Jacobo, t'bindá-no jè xajon rakii, jìon ra 'ñó tsjake-no Nainá ra Na'in 'mì-lá ra tì'koa Jesucristo t'jìkínda-la nga xá inakjoá-no. ²Tse kjohimatakòn kò kjoa'nchán kò kjoatsjacha katasakó-isa-la inìma-no.

Jñà ra kj'íí 'sín tjín 'én kò kjoachjine ra bakón-ya

(2 Pedro 2:1-17)

³Jìon ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, 'ñó kjotseé mejèn-na nga kindá-najìon xajon, ra a'ta 'tse kó'sín ngásòn isìkò-ná Nainá nga tsachrjekàjin-ná kjohi'in; tanga 'ndi 'ndi, 'koáá 'sín machiya-na nga machjeén-ní nga kò'sín 'siaan, nga t'íbítsa'ba-najìon nga 'ñó tìxkan-tjiò jè kjotéxoma ra ijye jngo kjá kò'sín ki'tsi-la naxindá tsje-la Nainá nga kò'sín kòkjiín-la. ⁴Nga tjín i'ka xita ra ta kjoachijé 'jaha'sen-jin-najìon, ra xá 'koá 'sín tjínè-la skanda tì'sa kjotseé nga kjohi'in 'ki-la, nga 'koáá 'sín tìchja xajon ra a'ta 'tse xita kii. Xita kii mì kì bexkón Nainá; jè kjonda ra tsjá kjotjò Nainá, ta 'koáá 'sín síchjeén koni 'sín tjín kjoa'cho ra sasén-la ijo-la; kò bachrjengíí jè Jesucristo ra tjína ítjòn-ná ra ta jè tajngo batéxoma-ná.

Kjohi'in ra 'se a'ta 'tse Nainá

⁵Tanga mején-na nga síkítsjen-yá-najìon, ni'sín takó ijye 'ya jìon; nga jè Na'in-ná 'kia nga ijye tsachrjekàjin ya naxindá Egipto jñà xita Israel, isikjehesòn nga'tsi xita ra mì kì kjokjiín-la ra a'ta 'tse. ⁶Kò machjeén-ní nga katasijin-te-no koni 'sín nga kjomà'tin jñà ìkjalì ra mì kì kò'sín nda

tsikitsajnajin xá ra jñà kjongatsja, nga kitsjin-takón-ní ya i'nde ñánda tsako-la; jè Nainá yaá tsikítsajna'ya ya ndayá jñò ya ñánda nga títsajna'ño skanda 'kia nga kijchò nichjin-la kjohi'in nga sindajín-la. ⁷Koaá tì'sín kjomà'tin jè naxindá Sodoma kò jè naxindá Gomorra kò jñà naxindá ra ya tjítsajna'ta chraña-la, nga yaá jahíjin ijo-la kjoachijngi kò nga'tsi kjoa'cho ra mì ya chiba-la. 'Koaá ma-ni nga ta tse kjohi'in ki'tsì-la nga ngi jé ní'í ra níkjíá fi'tso ijyehesòn-ni, kò jngoo xkósòn tíjna-ná ra jién.

⁸Jñà xità ndiso kii, 'koaá tì'sín 'sín-te, nga síhitjasòn-la tsa mé nijná ra 'bì-la, 'koaá tì'sín sítjé ijo-la, bachrjengií kjotéxoma-la Nainá, kò chjajnoó-la jñà nga'ño ra mì kì tsijen-ni. ⁹Skanda jè ìkjalí ra 'mì Miguel ra jè tíjna ítjòn, mì kì tsa 'én 'nga kiichjako jè xità-ní 'kia iskajàn-ya-ni jè ijo-la Moisés; mì mé kjohi'in tsakánè-la; ta maá kitsò-la: “Jè Nainá katatsjá-li kjohi'in.” ¹⁰Tanga jñà xità kii, taxkí chjajnoó-la kjoa ra skanda mí nda be-ni kó'sín tjín kjòn-ni; kò jñà kjoa ra machiya ítse-la, 'koaá 'sín síchjeén koni jñà cho ra jngó kjá mì kì machiya-la, ra tíjñà tsjá-la kjohi'in ijo-la.

¹¹¡Ima-ró-ni jñà xità kii! Nga jè inchifitjngi koni 'sín ki'sin jè Caín. Kò ta ngatjì-la nga ton mejèn-la sìikijne, yaá inchikajin jñà kjoa'cho ra ki'sin jè Balaam; 'koaá 'sín inchichija koni 'sín kjomà jè ra tsi'kìn Coré nga kondra kijì-la Nainá. ¹²Jñà xità kii, jión 'cho síkatsíjen-najìon 'kia nga ya taña bakjèn-kò-najìon, ya ñánda nga maxkóya; nda mí tsa masobà-la xità kii 'kia nga ya síngàsòn-kò-no; 'sín ta kó'sín matsja-la; mì tsa bexkón 'sí ra bíjna-la Na'ín-ná. Ta kjonda 'tseé ra bátsji jñà xità kii. 'Koaá 'sín jngoya-la koni jngo ifi ra mì tsa jtsí sí'ka-ni, ra jndí ra ján fiko tjo; kò koni jñà yá ra nímé to bajà-la kò nga tjon xka-la ra jò 'ka ijye mi'ken nga jngó kjá ngi tjánè kò kjama-la. ¹³Jñà xità kii, 'koaá 'sín ngoya-te-la koni jñà xó-la ndáchikon ra 'ño kjí'nga, ra yaá bitjongi tsje kótjín kjoa'cho ra 'sín nga 'ya-la kjosabà-la; kò 'koaá 'sín ngoya-la koni nitse ra mì tsa ta jngo i'nde títsajna, ra kò'sín ijye tjínè-la nga ya kítsajnajin skanda ta mé nichjin-ni ya i'nde ñánda nga 'ño jñò chon.

¹⁴Jè xità ra tsi'kìn Enoc jè ra ijchò ito-ni tje-la ra ya inchrabà'ta-ni 'tse Adán, 'koaá 'sín kiichja ra a'ta 'tse xità kii nga kitsò: “Chítsíjen-la Na'ín-ná, taxkí kjín jmi ma-ni ìkjalí-la ra tjiko nga nchrabá, ¹⁵nga kiìndajín-la nga'tsì jñà xità

mé-ni nga tsjá-lá kjohi'in koni 'sín tjín jñà kjoa'cho ra ki'sin nga mì kì kijtsexkón jè Nainá, koni 'sín tsò jñà 'én táhijín ra kiichjajno-lá Nainá jñà xitá jé ra mì kì sísin Nainá.”¹⁶ Jñà xitá kii, ta kji'tá nichjin nga inçhifajé kò nga inçhichjajno, kò ta jñà mejèn-lá nga sakò-lá mé ra sasén-lá ra jñà. Ngi ta jñà síchjeén 'én ra nda síkítsahijyo-ni ijo-lá; kò 'én sin, 'én nda chja, tanga ta kjonda 'tseé bátsji 'kia nga kò'sín 'sín.

Kjoakixi ra sinè-lá xitá

¹⁷Tanga jìòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, nda tikítsjen koni 'sín tsò 'én ra ijye kò'sín tsikíjna chiya-no jñà xitá ra tsikíxáya-lá Jesucristo ra tjína ítjòn-ná, ¹⁸nga kitsò-no: “Kia nga ijye mejèn fehe'ta jñà nichjin, 'seé xitá ra tà siitsja'tin-no kò ta kijnokeé ra kjoakixi, ra ta 'koaá 'sín siijchá ijo-lá koni 'sín tjín kjoa'cho ra sasén-lá nga mì kì tsa Nainá sísin.”¹⁹ Jñà xitá kii, ta xitáá síjòya. Ngi ta kjoa isà'ndeé tjíya sko, nga tsin-lá Inimá Tsje-lá Nainá.

²⁰Tanga jìòn ndí 'ndsé ra 'ñó matsjake-no, 'ñó kixi tìnchakoo jè kjoatsje-lá Nainá ra makjiín-no. Jè sabá Inimá Tsje-lá Nainá katasíchiya-no kó'sín nga kítsa'ba. ²¹Ya tìtsajna jìòn ki'ta kjoatsjacha-lá Nainá. Jchíña-la kjoahimatakòn-lá Jesucristo ra tjína ítjòn-ná, skanda nga tsjá-no kjòbinachon ra mì fehe'ta.

²²Jchahimatakòn jñà xitá ra jò tjín-lá ikon. ²³Kò tì'ndi tìnáchrjekàjìòn i'ka ni'í. Kò jchahimatakòn xitá ra i'ka, tanga tìkindaa ijo-no ra a'ta 'tse jé ra tjín-lá; skanda machjeén-ní nga tìnáchrjengio kjoa'cho ra 'sín koni tsa nikje tjé.

Jeya katijna Nainá

²⁴Jè Nainá ra ma-lá síkinda-no nga mì kì tsjá'nde nga skajen-ngio, ra ma-lá kò'sín tsje kijchòko-no ya i'nde-lá ya ñándá nga 'ñó jeya chon nga 'ñó tjín kjòtsja; ²⁵kò jè Nainá ra ta jè tajngo-ni ra ma-lá bachrjekàjin-ná kjohi'in ra a'ta 'tse Jesucristo ra tjína ítjòn-ná, kò'sín jeya kò 'nga katijna; katatéxoma, tì'koa kata'se-lá nga'ñó skanda tì'sa-ni kjoatseé, kò 'ndi-ni, kò skanda ta mé nichjin-ni. Kò'sín katama.

Xajon-la San Juan ra tji'ta kjoa ra tsakon tsijen-la Jesucristo

Kjoa ra isikji'nchré jè Jesucristo jè ra chi'nda-la ma

1 ¹Kjoa ra Nainá kitsjà-la Jesucristo mé-ni nga katabakón tsijen-la ra xita chi'nda-la ma, kjoa ra ta nditon kjón-ní kokama. Kò 'koaá 'sín isikji'nchré Juan ra chi'nda-la ma 'kia nga jngo ikjali-la isikasén-la nga kokitsò-la jñà kjoa kii. ²Kò jè Juan tíchja kixi-ní ['kia nga tsikí'ta xajon] nga'tsi kjoa ra kijtse kò ra kí'nchré koni 'sín nga jè Jesucristo kiichja kixi-la jñà 'én ra kitsjà-la Nainá.

³Mé ta nda-la jè xita ra kotá'yá kò jñà xita ra 'nchré jñà 'én-la Nainá ra tji'ta xajon rakii, kjoa ra 'sa kokama; ti'koaá mé ta nda-la jñà xita ra síhitjasòn koni 'sín nga tíchja jñà 'én ra ya tji'ta, nga jè nichjin rakii, ijyeé tímachraña.

Kjoa nihixo'ta a'ta 'tse jñà naxindá-la Cristo ra ito ma-nioo

⁴An ra 'mì-na Juan, 'aán tíbindá-no xajon jiòn ra naxindá-la Cristo 'mì-no ra ito i'nde titsajna ya nangi ra chja-ni Asia. Jè katatsjá-no kjonda kò kjo'nchán jè Nainá ra tíjna skanda nichjin 'ndi, kò jè ra tíjna-ni skanda kjo'tsia, kò jè ra 'sa kj'íi india-ni, kò jñà Inìma Tsje ra ito ma-ni ra títsajna ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma, ⁵kò jè Jesucristo jè ra ngi 'én kixi tsjá, jè i'ndí-tjòn ra jaáya-ila ya ajin-la mi'ken, kò jè ra batéxoma-la jñà xita ra tjihijyo íjtòn i a'ta nangi. Jè Cristo ra tsjake-ná, ra ngi koó jní-la ra ixaájen isitsje-ni jñà jé-ná. ⁶Xitaxá íjtòn kò na'mì ki'sín-ná nga ya sixá'ta-lá Nainá ra Na'in-la ma. Jeya katijna ki'ta ra jè, kò jè katabatéxoma ki'ta skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo. Kò'sín katama.

⁷Chítsijen-la jè Cristo, ijyeé nchrabá ya ajin ifi! Nga'tsì xitá skeé-ni xkon. Kō jñà xitá ra isì'ken tì'koaá ske-ní. Nga'tsì xitá naxindá ra tjin i a'ta nangi 'ñó skindaya 'kia nga ske. Jon, 'koaá 'sín koma.

⁸“Aán-ná ra tijná ítjòn skanda kjo'tsia, kō 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, 'koaá 'sín xiaan 'an ra Nainá 'mì-na ra tijná ítjòn-no, 'an ra tijná skanda nichjin 'ndi, 'an ra tijná-na skanda kjo'tsia, kō 'an ra 'sa kji'í india-na, ra bato tse nga'ñó tjin-na.”

**Én kō kjoa ra kjo'tsia-ni nga tsakón-la Nainá
Juan ra a'ta 'tse Cristo**

⁹An ra 'mì-na Juan, ra 'ndsé chibé tísingásòn-kō-najìòn ta ngatjì-la nga ngásòn ya mahítjìngi-lá jè Jesucristo; 'koaá ma-ni nga ngásòn inchinikjeén kjohi'in, kō ngásòn ya nakjoá-ná ñánda nga Nainá tíbatéxoma kō ngásòn inchichíkjoajin-ná nga'tsì kjoa. India 'kia nga ya tijná i'nde ra kijnajin-ndá ra 'mì Patmos ta ngatjì-la 'én-la Nainá kō tà ngatjì-la nga jè tsì'kènájmíya a'ta 'tse Jesucristo. ¹⁰Yaá tijná 'kia nga jè nichjin-la Na'in-ná kō jè nga'ñó 'tse Inìma Tsje-la Nainá 'jiikànè-na; kō ya ajton í'ndsian kí'nchré jngo-la 'én ra 'ñó kiichja koni tsa jngo jta-la chrjoo ra 'ñó jane, ¹¹nga kitsò:

—Aán-ná ra tijná ítjòn skanda kjo'tsia, kō 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin. Jngo xajon tinda'tí jè kjoa ra tji'yi, akjòn tìkasén-la jñà naxindá-na ra ito i'nde títsajna ya nangi ra chja-ni Asia, jñà naxindá ra 'mì Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia kō Laodicea.

¹²Kō isikáfa-náa nga mejèn-na skee yá-ní ra tíchja-na. Ito kichá candelero kíjtsee ra ngi kichá sinè ra ya tiya sera.

¹³Ya nga masen-la ñánda nga ijncha jñà kichá candelero ra ito ma-nioo, yaá síjna ra kō'sín 'ki koni i'ndí-la xitá. Jngo nikje ndajò kjiya ra bijchó skanda atjòn ndsako. Kō tji'kjá jngo xìncho ra ngi kichá sinè ra tjté ya asòn inìma-la.

¹⁴Jñà tsja-sko, 'koaá 'sín 'ñó chraba kjòn koni kjòn tsja-la forrè, kō koni 'sín kjòn jñà 'nchán. Jñà xkon, 'koaá 'sín tsijen koni tsa títi ni'í. ¹⁵Jñà ndsako, 'koaá 'sín kjòn koni kichá sinè ra 'ñó nda fate 'kia nga ijye sijn ni'í. Jè jta-la 'koaá 'sín na'yá-la koni 'sín ma jngo xangá ñánda nga 'ñó jè nandá tíxaájten. ¹⁶Ya tsja nga kixi, ito nitse tjíya. Ya

tsa'ba, jngo kichá ndajò bitjo ra itsjí 'ki ra ijò ngajò 'ka. Kò jè isén-la, 'koaá 'sín 'ki koni jè tsá'bí 'kia nga 'ñó tsje ma ndabá-la.

¹⁷Kia nga kítsee, yaá ískàtjen-ngiaa ndsako koni tsa jngo mi'ken. Kò 'kiaá tsakásòn-na jè tsja kixi, kitsò-na:

—Kì tà chjàn skon-jìn, 'aán-ná ra tíjna ítjòn skanda kjo'tsia kò 'aán-ná ra tíjna skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; ¹⁸kò 'aán-ná ra tíjnakon; 'keén-náa, tanga 'ndi 'ndi tíjnakon-ná skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo. 'Aán tsá'ya jè yabi 'tse kjobiya ya i'nde-la mi'ken. [Tjí'ndeé-na nga 'an ma skí'xa i'nde-la mi'ken nga sikjaáya-ila tí'koaá tí'nde-na nga kichjää jè xotjòba-la.] ¹⁹Tinda'tí xajon jñà kjoa ra ijye kà'yi kò kjoa ra tíma 'ndi 'ndi kò jñà kjoa ra 'sa kòkama. ²⁰Kíí 'sín tíchja-ni kjoa'ma 'tse nitse ra ito ma-ni ra kà'yi kò jñà candelero ra ito ma-ni ra ngi kichá sinè. Jñà nitse ra ito ma-nioo, jñá ìkjalì 'tse naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Kò jñà candelero ra ito ma-ni, jñá-ní naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tíjna ya ján Éfeso

2 ¹Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Éfeso: “Kíí 'sín tíchja jè ra ito nitse tjíya ya tsja nga kixi, jè ra ya tsá'bajin masen-la jñà kichá sinè ra ito ma-nioo ra ma sincháya sera, nga tsò: ²Be-ná jñà kjoa ra inchi'nià, nga 'ñó inchiníxá kò nga mì kì tsa inchimi'on-no. Tí'koaá beé-te nga mì kì sasén-no kjoa'cho ra 'sín xita. Kò beé-te nga ijye ichji'ta jñà xita ra kò'sín tsò-la ijo-la nga Nainá tsikíxáya-la, tanga mì tsa kixi-ni kjoa, nga ijyeé kijcha jiòn nga ta xita ndiso-ní. ³Tíchikjoakoó-no ni'sín tse kjohi'in inchinikjioón ta ngatji tsa'an; kjè tsa mì'on-no. ⁴Tanga tjín kjoa ra 'cho tjín inchi'nià ra mì kì sasén-na. Mì kì tì kò'sín tjín-no kjotsjacha koni 'sín nga tí'sa ítjòn. ⁵Tíkítsjen kó'sín nga ki'nià 'kia nga tí'sa ítjòn 'kia nga tikje kjoa kajion. Tikájno jé-no. Kò'sín 'tiaàn india-no koni 'sín nga ki'nià nga tí'sa ítjòn. Tsa mì kò'sín 'siaan, kijn-na ñánda nga titsajna jiòn kò kjohíxìn-náa jè candelero-no ra títi mé-ni mì tì tsja ya kiti-ni ya ajin naxindá-na ra i'ka. ⁶Tanga tjín kjoa ra nda 'nià, nga jticha-no jñà kjoa ra 'sín jñà xita nicolaítas, kò tí'koaá jtikeé-te ra 'an. ⁷Nda katafiya-no koni 'sín jè Iníma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra siikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin, tsja'ndé-la

nga skine jñà to-la jè yá ra tsjá kjobinachon ra síjna ya i'nde-la Nainá ñánda nga 'ñó nda chon.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra títjna ya ján Esmirna

⁸Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra títjna ya ján Esmirna: “Kíí 'sín tíchja jè ra títjna ítjòn skanda kjo'tsia ko ra títjna skanda nga kjehe'tà nìchjin, jè ra 'ken tanga jaáya india-ila ko títjakon 'ndì 'ndì; kíí 'sín tsò: ⁹'An be-náa jè xá ra 'nià ko be-náa kjohi'in ra inçhibato ko nga xita ima-no, (tanga ra a'ta 'tse Nainá, 'ñó tse kjonda tísakó-no). Be-náa nga chjajno-no jñà xita ra ko'sín tsò-la ijo-la nga xita judío-ní, tanga mì tsa kixì kjoa nga xita judío; jñà xita kìì, yaá chja-ni ñánda nga maxkóya xita-la xita-níí. ¹⁰Kì tà chjàn skon jìòn, nì'sín ta mé kjohi'in ra kotojìòn, nga jè xita-níí ndayá sikkjaha'sen i'ka-najìòn mé-ni nga tjá'ta-no a'ta 'tse kjoa ra makjìín-no, ko te nìchjin sikkjioón kjohi'in. Tanga nda 'tiaàn ra a'ta tsa'an skanda 'kia nga kiyá jìòn, ko 'aán singátsja-no jè kjobinachon ra mì fehe'ta koni jngo corona. ¹¹Nda katafíya-no koni 'sín jè Iníma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra sikkijne-la nga'tsì kjoa ra kotojin, nímé kjohi'in koto a'ta 'tse kjobiya ra ma-ni jò 'ka.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra títjna ya ján Pérgamo

¹²Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra títjna ya ján Pérgamo: “Kíí 'sín tíchja jè ra títjn-la kichja ndajò itsjí ra jìò nga jò 'ka nga tsò: ¹³'An be-ná jè xá ra inçhi'nià; be-ná ñánda títajna; yaá títajna ya ñánda tíbatéxoma jè xita-níí, tanga be-ná nga kixíí títajna jìòn nga mì kì tsa inçhinijchajin-jìòn ra a'ta tsa'an; ti'koa mì tsa inçhibi'ma-jìòn koni 'sín nga makjìín-no a'ta tsa'an; nì'sín 'kia nga 'ken jè Antipas, xita ra tsi'kénajmí kixì a'ta tsa'an, nga yaá 'ken-jin-no ya ñánda títjna jè xita-níí. ¹⁴Tanga títjn i'ka kjoa ra 'cho títjn inçhi'nià jìòn ra mì sasén-na, nga yaá títajnajin-no xita ra makjìín-la koni 'sín tsakón-ya jè Balaam kjotseé nga tsinçhá'a xita ra tsi'kìn Balac nga mejèn-la nga jñà xita Israel kátátsji-jé nga katakjine tsajmí ra xkósòn isinçha'tá-la ti'koa kata'sín ra kjoachijngi. ¹⁵Ti'koaá títajjín i'ka-no xita ra makjìín-la koni 'sín bakón-ya jñà xita nicolaítas; jñà xita kìì jtike-ná ra 'an. ¹⁶Koaá ma-ni tikájno jé-no ko kì ti tsja jé bátsji-no; tsa mì kì ko'sín 'siaan, nditoón

kjiáan ñánda nga titsajna jiòn nga skajàn-ko jñà xita kii, ko jè sichjéen jè kicha ndajò ra itsjí 'ki ra ya bitjo-ni ndsa'baa. ¹⁷Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna. Jñà ra sùikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin, 'aán tsja-la tsajmì ra skine ra 'mì maná ra 'an tíjna'ma-na; ti'koaá jngo najo itsé ra chraba 'ki tsja-la ra ya tjí'ta jngo 'í xitse ra niyá bexkon; ta jé ske jè ra tjábé-la.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tíjna ya ján Tiatira

¹⁸’Tinda-la xajon jè ikjali 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Tiatira: “Kíí 'sín tíchja jè l'ndí-la Nainá ra kokjòn xkon koni tsa títi ní'í ko ra ko'sín kjòn jñà ndsako koni kicha sinè ra 'mì bronce ra 'ño nda kjochrja'i; kíí 'sín tsò: ¹⁹'An be-ná jè xá ra inchi'nià jiòn ko be-ná jè kjotsjacha ra tjín-no ko kó'sín nga makjiín-no ko kó'sín inchiníxá ko nga inchichíkjoako-no; be-ná nga jè nichjin 'ndi 'ndi, isaá nda inchiníxá mì 'koa-ni koni nga 'sa ítjòn. ²⁰Tanga tjín i'ka kjoa ra 'cho tjín inchi'nià jiòn ra mì kì sasén-na, nga bi'nde-la jiòn jè chjoón ra 'mì Jezabel ra ko'sín tsò-la ijo-la nga maá-la 'bénajmíya mé kjoa ra 'sa kokama, nga kondacha-la ko bakón-ya-la xita chi'nda-na mé-ni nga kjoachijngi kata'sín-ni ti'koa nga katakjine tsajmì ra xkósòn sinchá'ta-la. ²¹'An títsja-isa-la nichjin nga katasíkájno jé-la nga kì tì tsja jé bátsji-ni, tanga majìn-la tsjin kjoachijngi ra 'sín. ²²Tanga 'aán tsja jngo-la 'chin ra 'ño tse kjohi'in sùikjiín ko jñà xita ra ya taña síngásòn-ko kjoachijngi, tsa mì kì sífákájno jé-la nga mì tì jé koaàtsji-ni. ²³India kjón-ní si'kéen jñà xita ra ya fitjìngi-la. Ko nga'tsi jñà xita naxindá-la Cristo ske-ní nga 'aán-ná ra be kótsò jè kjobítsjen-la xita ko kó'sín tjín ajin inìma-la; jiòn, ra jngó jngó-no, 'koaá 'sín tsja-no kjohi'in koni 'sín tjín kjoa ra inchi'nià. ²⁴Tanga jiòn ko xita ra i'ka ra ya títsajna ya Tiatira ra mì tsa ya inchichitá'yá kjobítsjen ra mì nda tjín, ra ti'koaá kjè kì tsa ya nda 'yaxkon jiòn jè ra kòtsò-la jñà xita kii: Kjobítsjen ra tjí'ma-la xita-níí. Jiòn, 'koaá 'sín xin-no: Mì tsa tì mé kjoa ra síjé-isa-no. ²⁵Koni 'sín ijye inchi'nià, ko'sín 'tiaàn skanda 'kia nga 'an ra kjí'í india-na. ²⁶Jñà ra sùikijne-la nga'tsi kjoa ra kotojin ko ra sùhitjasòn xá-na koni 'sín mejèn-na skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin, 'aán tsja-la xá nga jñà kotèxoma-la naxindá ra tjín ya isà'nde. ²⁷Ngì koó kjo'tsen-la ko jngo kicha koaàya tsja nga

kotèxoma kò 'koaá 'sín sìxkoaya koni tsa tìjì ni'nde. 'Koaá tì'sín 'sìin koni 'sín kitsjà-na kjo_tèxoma Na'in-na. ²⁸Kò tsjaá-la jè nitse-xó ra tjo 'kia nga tajñò. ²⁹Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tìjna ya ján Sardis

3 ¹Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tìjna ya ján Sardis: “Kìí 'sín tìchja jè ra ito Inìma Tsje-la Nainá tìjn-la kò ra ito ma-ni nitse-la, nga tsò: 'An be-ná mé ra 'nià, 'koaá 'sín 'yaxkon-najiòn nga titsajnakon-no, tanga ra kixì-ni kjoa, mi'ken-ná jìòn. ²Tìkjaáya-la ijo-no; 'ti-la nga'ñò jñà kjoa ra ijye mejèn inchi'hija; nga kjè kì beè tsa ndaa inchi'nià jìòn ya ngixkon Nainá. ³Tìkítsjen kjobítsjen ra ijye itjábé-no kò ra ijye kina'yá; kò'sín tìhitjasòn; kò tìkájno jé-no nga kì tì tsja jé fatsji-no. Tsa mì kì sikonaa ijo-no, ta ndìton kjón-ní kjíhi'ka-no koni 'sín 'fii jngo xita chijé, mì kì jcha mé nichjin nga kjíhi'ka-no. ⁴Tanga tìhijyo chiba xita ya Sardis ra kjè tsa mé jé bátsji; yaá kímako-na kò nikje chrobaá kjòn ra kjóya koni 'sín nga bakèn-la. ⁵Jñà ra sìkijne-la nga'tsì kjoa ra kotojin, nikje chrobaá kjòn ra kjóya; kò nikjiá tì sikjéhejno-na 'í-la ya a'ta xajon 'tse kjobinachon; 'koaá 'sín xiáan ya ngixkon Nainá ra Na'in-na ma kò ya nándà nga incha masen ìkjalì-la nga xita ts'a'an-ná. ⁶Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-la jè naxindá-la Nainá ra tìjna ya ján Filadelfia

⁷Tinda-la xajon jè ìkjalì 'tse naxindá-na ra tìjna ya ján Filadelfia: “Kìí 'sín tìchja jè ra ngi xita tsje kò ra ngi jè sabá ra ngi xita kixì, jè ra tsá'ya yabi 'tse xitaxá ítjòn ra tsí'kin David, jè ra ma-la kjí'xa'nde ján ngajmi kò niyá ra tì'nde-la nga kùchjajto-ni, kò 'kia nga jè saba bíchjajto, nì yá ra tì'nde-la nga skií'xa. Kìí 'sín tsò: ⁸'An be ijye-ná xá ra 'nià jìòn; chítsijen, jngo xotjoba tìbasijná masen-no ra tì'xajto ra niyá tì'nde-la nga kùchjajto; nga nì'sín chiba nga'ñó tìjn-no, inchnitjasòn-no koni 'sín tsò 'én-na, kò mì kì tsa inchi'bitsa'ma jìòn ra a'ta ts'a'an. ⁹Tjín jngó jtín xita ra ya chja-ni ya nándà nga maxkóya xita-la xita-ní nga tsò nga xita judío-ní tanga mì tsa kixì kjoa, ta xita ndiso-ní. 'Aán kjíhiko jñà xita kù nga katincha-xkó'nchi ya angi ndsakò jìòn mé-ni nga katabe-ni nga

tsjake_najiòn. ¹⁰Ta ngatjì-là nga inçhinitjasòn ki'ta-najiòn jñà 'én ra kítsja-no nga katachíkjoa-no, 'koaá ma-ni nga kósiko-no jè nichjin ra ijye nchrabá machraña, 'kia nga kjííkanè kjohi'in xita nga tjá'ta ijye nga'tsì ra títsajna ya a'ta nangi. ¹¹Kítjojen nditoón india-na; kì tà chjàn jmio jñà kjoanda ra ijye tjín-no koni 'sín makjiín-no mé-ni mì yá ra kjoaá'an-no kjo'tjò ra jiòn ijye inikijne. ¹²Jñà ra sìikijne-là nga'tsì kjoa ra kotojin, 'aán singátsja jngo i'nde nándà nga niyá ra ma kochrjexìn koni jngo ítsji nga'ño 'tse ingo ítjòn-là Nainá. Kò yaá ki'inda'tá jè 'í-là ra Nainá-na xian-là kò jè 'í-là naxindá-là Nainá, jè naxindá xitse ra 'mì Jerusalén ra ya nchrabá-ni ján ngajmi ya nándà nga tíjna Nainá; kò tì'koaá ki'inda'tá-te 'í xitse ra tsa'an. ¹³Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-là Nainá tsò-là jñà naxindá-na ra ito i'nde tjítsajna.”

Kjoa ra isinè-là jè naxindá-là Nainá ra tíjna ya ján Laodicea

¹⁴Tinda-là xajon jè ikjali 'tse naxindá-na ra tíjna ya ján Laodicea: “Kíí 'sín tíchja jè ra 'jii síjngo ijye-ni kjoa, jè ra ngi 'én kixi tsjá kò jè ra ngi jé kjón-ní ra kjohixi, jè ra tíjna ítjòn-là nga'tsì ra Nainá tsikínda, kíí 'sín tsò: ¹⁵'An be-ná nga'tsì kjoa ra inchi'nià jiòn nga mì tsa ngi 'ño tjín takòn, kò ni mì tsa ngi inda tjín takòn jiòn, ta jò tjín-no. ¹⁶Ta ngatjì-là nga ta jò tjín-no nga ni mì tsa ngi tsa 'ño tjín takòn jiòn, kò ni mì tsa ngi inda tjín takòn, kíí kò'sín jngó kjá kochrjéngi-no. ¹⁷Nga jiòn, 'koaá 'sín bixó: Xita nchiná-nájin; ndaá titsajna-jin; nimé ra chija'ta-najin. Tanga jiòn, mì kì 'ya-no tsa i'íin titsajna-no; nimé ra tjín-no; xita ima-no, kò xita xka-no kò titsajna líka-no. ¹⁸'Koaá 'sín tsja jngo-no 'én nga a'ta tsa'an maá tjatsjio ton sinè ra ngi ni'í kjotsje-ni mé-ni nga ngi xita nchiná katama kiti-no; kò tì'koaá a'ta tsa'an maá tjatsji-te nikje chroba ra tsjáya mé-ni nga mì kì jcha-là kjosabà-no nga titsajna líká; tì'koaá a'ta tsa'an maá tjatsjio jè xki ra kíngio jñà xkòn mé-ni nga nda kotsíjen-no. ¹⁹Nga'tsì xita ra 'an matsjake batíko-ná kò kjohi'in tsja-la; kíí machjeén-ni nga 'ño nda títsajnanda ki'ta nga tikájno jé-no kò kì tì tsja jé fatsji-no. ²⁰'An yaá síjnajto ya xotjoba ni'ya nga tíchjää; tsa tjín i'ka yá ra 'nchré jè jta-na kò tsa skíí'xa xotjoba ni'ya-la, komaá kjoáha'sen kò yaá kókjen-kò, kò tañaá kichi-jin. ²¹Jñà ra sìikijne-là nga'tsì kjoa ra kotojin,

'aán tsja'ndé-la nga ya kítsajna'ta-na ya íxile ñánda nga 'an tibatexóma, koni 'sín nga ijye ichìkjoako-na nga'tsì kjoa ra tsatojiaan nga ísikíjne-la kò yaá tìjna'ta-la Na'in-na ya íxile-la ñánda nga tibatéxoma ra jè. ²²Nda katafiya-no koni 'sín jè Inìma Tsje-la Nainá tsò-la jñà naxindá-na ra ito i'nde tìtsajna.”

Kó'sín 'yaxkón Nainá ya ján ngajmi

4 ¹Ra ijye kjomà askan-nioo ískotsíjen-náa ya ján i'ngaá kò kítjse-náa ngajmi nga tì'xá jngo xotjòba, kò jè jta ra kí'nchree nga 'sa ítjòn ra kò'sín tsò koni jngo chrjoo, kitsò-na: —Nchrabámijìn ijndí; 'aán kokon-la mé kjoa ra 'sa kòkama 'kia nga ijye koto kjoa ra tíma 'ndì 'ndì.

²Ta nditòón 'jìlkànè india-na jè nga'ño 'tse Inìma Tsje-la Nainá, kò kítjsee jngo íxile ñánda nga tísatéxoma ra tìjna ya ján ngajmi kò ya íxile rakìi tìjna jngo ra ya tìjnasòn. ³Jè ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma, 'koáá 'sín 'ño fate tsijen koni jè najò ra 'mì jaspe kò koni jè najò ra 'mì cornalina; kò ya andi-la íxile, yaá síjnandi jngo 'ya ra kò'sín fate tsijen koni jngo najò ra 'mì esmeralda. ⁴Kóho'ki tjindi-la ñánda nga tìjna ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma, ngi kahíjòn íxile incha-isa ñánda tísatéxoma-te, kò kítjse-náa nga kahíjòn xita jchínga títajnasòn ra ngi nikje chroba kjòn nikje ra kjiya, kò ngi jñà corona ra kichá sinè tjí'a skò. ⁵Ya ñánda nga tìjna ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma, bitjóó ni'í 'chòn kò 'tsiín 'chòn, tì'koá na'yá-la jta ra chja; kò ito ni'í síhisen ra títi ñánda nga tìjna masen íxile; jñà ni'í kii, jñà inìma tsje ra ito ma-ni 'tse Nainá. ⁶Ya ngxikòn jè ra tìjnasòn íxile nga tibatéxoma kijinaá jngo ndáchikon ra kò'sín 'ki koni jngo chitsín ra 'ño fate. Kò ya a'ta íxile kò ya andi-la ijòn ma-ni ra títajnakon títajna; kò kóhotíjngo ijo-la jñà ra ijòn ma-ni ra títajnakon, jndí ra ján kitsejné xkòn.

⁷Jè ra tìjna ítjòn jñà ra títajnakon koni 'ki xaá 'ki; jè ra ma-ni jò koni 'ki nchraja i'ndí 'ki; kò jè ra ma-ni jàn isén-la xitaá tìjn-la; kò jè ra ma-ni ijòn, 'koáá 'sín 'ki koni xija ra tsá'bajin ya ajin isén. ⁸Jñà ra ijòn ma-nioo, jñà ra títajnakon, jón-jon najngá tìjn-la nga jngó jngó; kò ya nga tìjngo andi-la kò ya ngaya-la, jndí ra ján tjí'ta xkòn; kò mì kì síkjáya nga nichjin kò nitjen nga tsò:

Tsje-ní, tsje-ní, tsje jè Na'ín-ná,
 jè Nainá ra bato tse nga'ño tjín-la,
 jè ra tjína-ni skanda kjo'tsia,
 kò jè ra tjína skanda 'ndi
 kò jè ra sa kj'íí india-ni.

⁹Jñà ra títsajnakon, inçhibexkón-ní kò 'koaá 'sín inçhítsò-la nga tse kjóna kata'se-la, kò inçhítsjá-la kjoajeya jè ra tjínasòn íxile nga tjínakon skanda ta mé níchjin-nioo. Kò 'kia nga kò'sín 'sín, ¹⁰jñà xita jchínga ra kahíjòn ma-nioo minchaniña-ní nga mincha-xkó'nchi'ta-la jè ra tjínasòn íxile, tí'koaá bexkón-ní jè ra tjínakon ta mé níchjin-nioo, kò yaá sík'hijyo jñà corona-la ya ngixkòn jè ra tjínasòn íxile nga tsò:

¹¹Na'ín bakén-li nga jí tjábé-li kjoajeya nga kata'yaxkón-li nga batoó 'ño tse nga'ño tjín-li,
 nga jíí tsikindi nga'tsì tsajmì ra tjín
 kò kjóbítsjen tsaji-ní nga tjín nga'tsì tsajmì ra tjín
 kò nga ma isinda nga'tsiòo.

Xajon ra tjíxkóya kò jngo Forrè

5 ¹An kíjtse-náa jè ra tjínasòn íxile nga tíbatéxoma nga kjinaya tsja nga kixi jngo xajon ra kjíxkóya ra tjí'ta letra ya ngaya-la kò ya ngatsijen-la; kò itoo 'ka tjí'ño nándà nga tjíchjá'ño nga tjí'ta chiba nga mì yá ra ma taxki skií'xa. ²Kò jngo ìkjali kíjtsee ra tse nga'ño tjín-la ra 'ño kiichja nga kitsò:

—¿Yá ra bakèn-la nga ma skiíjndaya-te xajon rakii kò nga ma-la kjohíxin nándà nga tjí'ta chiba nga tjíchjá'ño?

³Tanga niyá isakò ra ma-la iskíjndaya-te jè xajon rakii, ni mì kì ma iskotsíjen-la kó'sín tsò 'én ra tjí'ta; niyá isakò ya ján ngajmi, niyá isakò ya a'ta nangi kò niyá isakò ya ajin 'ndé ján.

⁴An, 'ño ískindáya-na kò ndáxkoaan 'kia nga kíjtsee nga niyá isakò ra tsakìn-la nga iskíjndaya-te jè xajon rakii nga iskotá'yá kò nga iskotsíjen-la kó'sín tsò 'én ra tjí'ta. ⁵Jngo xita jchínga ra kahíjòn ma-nioo, kitsò-na:

—Kì tí tsja chindáya-ni. Tíjnaá jè ra 'mì: Xa-la xita naxindá Judá, kò jè ra 'mì-te: Tje-la xitaxá ítjòn ra tsi'kìn David, jè ra ijye isikijne-la nga'tsì xita kondra-la; jé ra bakèn-la nga ma skiíjndaya jè xajon rakii, kò nga ma-la kjoahíxin nándà nga ito 'ka tjí'ta chiba nga tjíchjá'ño.

⁶'Kiaá kíjtse jngo Forrè nga síjna ya nga masen-la nándà nga tjína ra tjínasòn íxile nga tíbatéxoma kò nándà nga tjítsajna

jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, kò ya ñánda tjítsajna jñà xítà jchínga. Jè Forrè, 'koaá 'sín 'ki koni tsa ijye 'ken; kò ito ma-ni nchrajá-la tí'koaá ito ma-ni xkòn; jñà xkòn, jñá-ní jñà iníma-la Nainá ra ito ma-ni ra inikasén nga t́jngo isà'nde. ⁷Jè Forrè rakíi, iskábé jè xajon ra kjinaya ya tsja nga kixí jè ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma. ⁸'Kia nga ijye iskábé xajon jè Forrè, jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon kò jñà xítà jchínga ra kahíjòn ma-ni tsincha-niña-ní nga tsincha-xkó'nchi'ta-la Forrè rakíi. Sabà arpa 'ya nga'tsiòò kò 'yaá-te chít'sín ra ngi kichá sinè ra t́jya chrjongó nainá ra ngi kitse-ní. Jñà chrjongó nainá, jñá-ní kjoa bitsa'ba-la xítà-la Nainá. ⁹Kò jngo 'én xítse kise ra tsò:

Bakén-li nga jì chj'íbí jè xajon
 kò nga jì chj'í'xi ñánda t́j'ta chibá nga t́jíchj'á'ño;
 nga jíí-ní ra ini'ken-li
 nga koó jní-li tsikíchjítì-ni xítà
 ra ya itjójin-la nga'tsi tje-la xítà ra t́jín ya isà'nde,
 kò nga'tsi 'én ra t́jín ya isà'nde,
 kò nga'tsi naxínda ra t́jín
 kò nga'tsi nangi ra t́jín nga t́jngo isà'nde
 mé-ni nga ya kichja-ni a'ta 'tse Nainá.

¹⁰ Kò xítaxá ítjòn ki'nì
 kò na'mì ki'nì nga ma sihitjasòn-la Nainá;
 kò jñà kotèxoma ya a'ta nangi.

¹¹ 'Kia nga ískotsíjeen, kí'nchré-la jta-la íkjalí ra 'ño kjin millón ma-ni ra inchise ya andi-la ñánda nga t́jna ra t́jnasòn íxile nga t́batéxoma kò ya ñánda títsajna jñà ra títsajnakon kò títsajna-te jñà xítà jchínga. ¹²'Ñó jchán inchichja nga tsò:

Jè Forrè ra ini'ken,
 jé bakèn-la nga kata'yaxkón;
 nga jé ra t́jín-la nga'ño,
 kò jé ra t́jín-la kjoanchiná,
 kò jé ra t́jín-la kjoachjine,
 kò jé tsjá nga'ño;
 kò'sín kata'yaxkón,
 nga jeya katijna,
 kò nga jè, 'nga katijna.

¹³ Nga'tsi ra Nainá tsikínda ra t́jín ya ján ngajmi, kò ra t́jín í a'ta nangi, kò ra t́jín ya ajin 'ndé ján, kò ra t́jín ya ajin ndáchikon, kò nga'tsi tsajmì ra t́jín; kí'nchré-la nga kitsò:

Jè ra t́jnasòn ya íxile kò jè Forrè,

'nga katabìhijyo

kò kata'yaxkón nga jeya katabìhijyo

nga jñà ra tse nga'ñó t́jín-là skanda ta mé nìchjin-nioo.

¹⁴Jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon kitsó-ní:

—jKò'sín katama!

Kò jñà xítà jchínga ra kahíjòn ma-ni tsincha-niña-ní nga tsincha-xkó'nchi'ta-là nga kijtsexkón jè ra t́jnakon ki'ta skanda ta mé nìchjin-nioo.

Jñà chibà ra t́jíchjá'ñó ra ito ma-ni

6 ¹Akjòn 'kiaá kítsee nga jè Forrè tsjahíxìn ítjòn jngo chibà ñánda nga t́jíchjá'ñó xajon ra kjixkóya; akjòn kí'nchrè jngo-là jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon nga 'ñó kiichja. 'Koaá 'sín kitsò jta-là koni 'sín ma 'chon 'kia nga 'ñó tsin, kitsò:

—jNchrabí-róoi!

²Ískotsíjen-náa, kò jngo kabàyo ra chraba 'ki kítsee, kò jè ra t́jnakjá-là kabàyo, jngo yá chrjo'bì ra 'mì arco tsá'ya jè ra machjeén ya kjojchán, kò ítjábé jngo-là corona jè ra 'bì-là jñà xítà ra síkijne-là xítà kondra-là; akjòn kiì india-ni mé-ni nga síkijne-isa-ni.

³Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jò ñánda nga t́jíchjá'ñó xajon ra kjixkóya, kí'nchré-là jè ra ma-ni jò jñà ra títsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

⁴Kò ijngo kabàyo itjo ra inì 'ki; kò jè ra t́jnakjá-là kabàyo ki'tsí jngo-là kichà ndajò ra 'ñó je 'ki; tí'koaá ki'tsi-là nga'ñó nga jè katjahíxìn kjo'nchán ra t́jín ya a'ta nangi mé-ni nga t́jñà katasí'ken-ni xákjén xítà.

⁵'Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chibà ra ma-ni jàn ñánda nga t́jíchjá'ñó xajon ra kjixkóya, kí'nchré-là jè ra ma-ni jàn jñà ra títsajnakon nga kitsò:

—jNchrabí-róoi!

'Kia nga ískotsíjeen kítsee jngo kabàyo ra jmà 'ki; jè ra t́jnakjá-là jè kabàyo, jngo ra 'mì libra tsá'ya, jè ra machibaya-ni tsajmì. ⁶Kí'nchré jngo jta ra ya kiichja ya nga masen-là ñánda nga títsajna jñà ra títsajnakon nga kitsò:

—Nga jngo niso je trigo, jngo nichjin chjí-la chí'nda t́jín-ni; kò jè ra jàn niso cebada, tì'koaá jngoó nichjin chjí-la chí'nda t́jín-ni; tanga kí tà chjàn ta nikitsón-jìòn jñà sihìti kò jè nandá xán 'tse uva.

⁷Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chíba ra ma-ni ijòn ñánda nga t́jíchjá'ño xajon ra kjixkóya, kí'nchré-náa jta-la jè ra ma-ni ijòn jñà ra títsajnakon nga kitsò:

—¡Nchrabí-róoi!

⁸Ískotsíjen-náa, kò jngo kabàyo ra sinè 'ki kíjtsee kò jè ra t́jínakjá-la jè kabàyo rakìi, Kjobiyaá 'mì jè 'í-la, kò t́jen-ngi-la jè ra 'mì 'l'nde 'tse Mí'ken. Kí'tsí-la kjohixi nga nga'tsi xita ra t́jín ya isà'nde, jñà ra ijòn xita, jngo si'ken, nga koó kjoichán, koó kjinchrá, koó 'chin si'ken-ni, kò tì'koa koó cho 'tsen ra t́jín ya ajin ijñà si'ken-ni.

Jè chíba ra t́jíchjá'ño ra ma-ni 'òn kò ra ma-ni jon

⁹Kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chíba ra ma-ni 'òn ñánda nga t́jíchjá'ño xajon ra kjixkóya, kíjtse-náa ya анги ñánda nga sihiyosòn kjotjò ra mangatsja Nainá nga ya títsajna inìma tsje-la jñà xita ra ini'ken ra ta ngatjì-la 'én-la Nainá, tì'koaá nga ta ngatjì-la nga ngi kixi tsi'kénajmí 'én nda-la Cristo. ¹⁰Ñó inchichja nga tsò:

—Jì Na'in ra jì sabà t́jibatexomi, jì ra tsje tijni kò ra ngi jì ra kjohixi, ¿skanda mé nichjin 'kí-la jì kjohi'in kò kíndajín-la jì jñà xita ra títsajnakon ya isà'nde mé-ni nga síndajín-ni koni 'sín nga isì'ken-najin?

¹¹Kiaá kí'tsí-la níkje ra chroba kjòn; 'koaá tsi'kìn-la nga katasíkjáya chiba nichjin-isa, skanda 'kia nga kojngo'tá jñà ra 'ndse joó a'ta 'tse Cristo ra tì'koa ta ngatjì-la xá-la Nainá kiyájin.

¹²Kíjtse-náa 'kia nga jè Forrè tsjahíxìn jè chíba ra ma-ni jon ñánda nga t́jíchjá'ño xajon ra kjixkóya; 'kiaá 'ji jngo chón ra 'ño 'tσα; jè tsá'bí, jmà 'ki kjomà koni tsa jngo níkje jmà, kò jè sá, inì 'ki kjomà koni tsa jní. ¹³Kò jñà nitse ra t́jín ya ján ngajmi iskatsajo'tá skanda ya a'ta nangi koni 'sín ma 'i'ka jñà to chí'ndé 'kia nga 'ño 'ba tjo tsjè. ¹⁴Kò jè ngajmi isixkóya-ní koni tsa jngo xajon ra sixkóya; nga'tsi jñà nindo kò 'l'nde ra kjijin ndáchikon jahatjya 'l'nde-la. ¹⁵Jñà ra xitaxá ítjòn títsajna ya isà'nde, jñà xita ra 'ño nda 'yaxkón-la,

jñà ra xità nchiná, jñà xità ítjòn-là chíchàn, jñà xità ra tse nga'ño tjin-là, ra xità chi'nda ko jñà ra títsajnandií nga mì tsa ni tjin-là, yaá tsikitsajnangi ngijo ko ya ajin naxi nga tsikítsa'ma. ¹⁶Kítsò-là jñà nindo ko jñà naxi:

—Nchrabá kanè-nájin nga tijtsa i'nde-nájin mé-ni nga mì ske-najin jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko nga kítsajna'ma-lajin jè kjoiti-là jè Forrè. ¹⁷Nga ijyeé ijchó nichjin-là nga 'ño tse kjohi'in 'jiikó kjoiti-là Nainá ko kjoiti-là jè Forrè. ¿Yá ra koma kichíkjoa-là?

Jñà chi'nda-là Nainá ra isi'ta chiba

7 ¹Kia nga ijye kjomà kjoa kii, ijòn ikjalí kítsee ra ijncha kixi ya nga ijòn nga chrjangi-là isà'nde ra inchibíchjà-ikon-là tjo mé-ni nga mì ti kata'ba-ni ya asòn isà'nde ko ya ajin ndáchikon nga ti'koaá nijngo yá katasíttiya-là. ²Ti'koa kítsee ijngo-isa ikjalí ra ya tínchrabá-ni ya nándà nga bitjokátji-ni tsá'bí ra 'ya jngo kicha ra 'tse Nainá ra tíjnakon ra ma si'ta chiba-ni chi'nda-là; 'ño kiichja-là jñà ikjalí ra ijòn ma-ni ra ijye itjábé-là nga'ño nga tsjá'chin-là jè isà'nde ko jè ndáchikon, ³kítsò-là:

—Kì tà chjàn kó nìkoo jè isà'nde ko jè ndáchikon ko jñà yá, 'kia nga tikje si'ta chiba ya tátjen-là jñà ra chi'nda-là Nainá ma.

⁴Kí'nchré-là kótjin ma-ni jñà ra isi'ta chiba: jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni, ta nga'tsi ra tje-là xita Israel. ⁵Jñà nga'tsi tje-là xita kii ra isi'ta chiba: ra tje-là Judá, tejò jmi ma-ni; ra tje-là Rubén, tejò jmi ma-ni; ti'koaá tejò jmi ma-ni ra tje-là Gad; ⁶ra tje-là Aser, tejò jmi ma-ni; ra tje-là Neftalí, ti'koaá tejò jmi ma-ni; ko ra tje-là Manasés, tejò jmi ma-ni; ⁷ra tje-là Simeón, tejò jmi ma-ni; ti'koaá ra tje-là Leví, tejò jmi ma-ni; ko ra tje-là Isacar, tejò jmi ma-ni; ⁸ra ti'koaá tje-là Zabulón, tejò jmi ma-ni; ko ra tje-là José, tejò jmi ma-ni; ko ti'koaá tejò jmi ma-ni ra tje-là Benjamín. [Sabà isi'ta chibaá nga'tsi jñà xita kii.]

Xità ra kjin ma-ni ra kjiya nikje chroba

⁹Ra ijye kjomà jñà kjoa kii, 'kia nga ískotsíjeen, kjín jchán ma-ni xita kítsee ra niyá ma maxkiya-là. Yaá títsajna xita ra ya inchrabàjin-ni nga'tsi nangi ra tjin ya isà'nde; ko nga'tsi

tje-la xita ra tjin ya isà'nde; ko títsajnaá xita ra chja nga'tsi 'én ra tjin, ko xita ra ya inchrabà-ni nga'tsi naxindá ra tjin. Jná xita kii, yaá incha kixi ya ngixkon ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ngixkon Forrè. Saba nikje chrobaá kjòn ra kjiya, ko xkajén kjiya tsja. ¹⁰Nga'tsi jná xita kii 'nó inchichja nga tsò:

Jè Na'in-ná ra Nainá ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko jè Forrè,
kjomà-la tsachrekàjin-ná kjohi'in.

¹¹Nga'tsi jná ikjali, yaá incha kixi ya andi-la ñánda tíjna ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ñánda títsajna jná xita jchínga ra kahjòn ma-ni, ko jná ra ijòn ma-ni ra títsajnakon. Tsincha-niña-ní nga tsinchaxkó'nchi'ta a'ta nangi nga kijtsexkón jè Nainá, ¹²nga kitsò:

Ko'sín katama.

Jè ra Nainá, 'nga katijna, jè jeya katijna,
nga jè sabá ra tjin-la kjoachjine
ko ta jé ra ko'sín katatsò-la xita: “Tse kjonda kata'se-li”,
ko jè kata'yaxkón
nga jè sabà ra tjin-la kjotéxoma
ko ra tjin-la nga'nó.

Ko'sín katama skanda ta mé nichjin-nioo.

¹³Kiaá kiichja jngo jná xita jchínga, kitsò-na:

—Jná xita ra nikje chroba kjiya, ¿yá xita-ni, ko ñánda ka'fi-ni?

¹⁴Ko 'an, kixiín-la:

—Jii-ní ra 'yi na'in.

Ko jè kitsò-na:

—Jná-ní xita kii ra ya tsatojin kjohi'in jná nichjin 'kia nga 'nó tse kjohi'in ki'se, ra ko jni-la Forrè isitsje-ni nikje-la nga kjochroba-ni. ¹⁵Kii ko'sín ya títsajna-ni ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma nga nichjin ko nitjen inchisísin-la ya aya ingo-la. Ko jè ra tíjnasòn íxile, yaá kijnajin masen ki'ta-la nga siikinda. ¹⁶Mi ki ti kjinchrá siikjiín-ni, mi ti ki koxándá-la, ko mi ki ti bato tsjè koma-la ndabá-la tsá'bí ko mi ki ti chján-la ndabá. ¹⁷Nga jé Forrè ra tíjna ya masen-la ya ñánda tíjna jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma, jé siikinda koni 'sín makinda jná forrè ko jé skén-la ndiyá nga kiko ñánda nga tíjto nandá ra tíjnakon. Ko jé Nainá siixijno-ni nga'tsi ndáxkon jná xita kii.

Jè chiba ra tji'chja'ño ra ma-ni ito

8 ¹Kia nga jè Forré tsjahixìn jè chiba ra ma-ni ito ñánda nga tji'chja'ño xajon ra kji'xkóya, maseén-la hora jña ki'se ya ján ngajmi. ²Akjòn kítsee jña ìkjalì ra ito ma-ni ra incha kixi ya ngixkon Nainá nga jngó jngó chrjoo ki'tsi-la. ³Kiaá 'ji ijngo-isa ìkjalì ra 'ya jngo kicha sinè jè ra ya tiya chrjongó nainá; tsasijna kixi ya a'ta ímixa tsje ya ñánda nga ti jè chrjongó nainá; ki'tsi-isa-la mé-ni ya si'jngoko-ni jña kjobitsa'ba-la jña xita-la Nainá; yaá tsaká ya asòn ímixa tsje ra ngi kicha sinè ra tjna ya ngixkon jè ra tijnasòn íxile nga tibatéxoma. ⁴Jè ni'ndi-la chrjongó nainá, yaá tji'jngoko, ko jña kjobitsa'ba-la jña xita-la Nainá nga kijimijìn koni 'sín nga tsá'ya jè ìkjalì nga ijchò skanda ñánda nga tjna jè Nainá. ⁵Jè ìkjalì, akjòn 'kiaá iskábé jè kicha ra tiya chrjongó nainá; tsinchá-isa xó'bí ra títì nga tjsòn ya ímixa tsje; akjòn yaá isikàtjen ya asòn isà'nde, ko 'ño kitsin 'chon, ko ina'yá-la jta, ko 'ño jate ko ti'koaá 'tsa chón.

Mé ra kjomà a'ta 'tse jña chrjoo

⁶Jña ìkjalì ra ito ma-nioo ra ito chrjoo tji'ma'ya; tsikitsajna nda-ní nga si'kji'ndá chrjoo-la.

⁷Jè ìkjalì ra síjna ítjòn, isikji'ndá jè chrjoo-la; ko akjòn 'kiaá inikasén ya a'ta nangi jtsí najo ko ni'í ra tji'kójin jní. Nga jàn-ya isà'nde, jngo-yá kiti; ko ti'koaá ta nga'tsi jña yá ra tjin, jè ra jàn-ya, jngo-ya kiti-te; ko kiti ijye-ní nga'tsi xka ijña.

⁸Jè ìkjalì ra ma-ni jò isikji'ndá jè chrjoo-la; ko 'kiaá inikàtjen-jin ya ndáchikon jngo ra ko'sín 'ki koni jngo nindo ra 'ño jè 'ki ra títì jnga jnga. Ko jè ra jàn-ya 'ka tjin-ni jè ndáchikon, jngo-yá, ngi jní kjomà. ⁹Jña cho ra tjin ya ajin ndáchikon, jè ra jàn-ya ta nga'tsi cho, jngo-yá 'ken. Ko ti'koaá jè ra jàn-ya ta nga'tsi chitso ra tjin ya ajin ndáchikon, jè ra jngo-yá, ngi kinikitsón-ña-ní.

¹⁰Jè ìkjalì ra ma-ni jàn isikji'ndá jè chrjoo-la, ko jngo nitse ra 'ño jè 'ki iskàtjen-ngi-ni ya ján ngajmi ra ko'sín 'ki koni jngo ni'í ra títì jnga jnga; ko jè nitse rakì, jè ra jàn-ya ta nga'tsi xangá nandá, yaá iskàtjen-jin jè ra jngoyá xangá ko nga'tsi i'nde ñánda nga títjo nandá. ¹¹Jè 'í-la nitse rakì; xka tsja 'mì,

jè ra jàn-ya ma-ni ta nga'tsì nandá, jngo-yá kjotsja; kò kjín jchán xitá 'ken ta ngatjì-là nga kjotsja nandá.

¹² Jè ìkjalì ra ma-ni ijòn, isikji'ndá jè chrjoo-là, akjòn jè ra jàn-ya, koni 'sín 'ki jè tsá'bí, jngo-yá itsi'on; kò jè sá, 'koaá tì'sín kjomà; kò jñà nitse, 'koaá tì'sín kjomà-te; akjòn kjòjñò jngo-yá jè tsá'bí kò jè sá kò jñà nitse; kò jè nichjin 'kia nga jàn-ya tjín-ni, jngo-yá kjòjñò, kò 'koaá tì'sín kjomà 'kia nga nitjen.

¹³ 'Kiaá ískotsijeen, kí'nchrè jngo-là xija nga itjotjén ya masen-là ajin isén. Kò 'nó kiichja nga kitsò:

—iIma-ró-ni, ima-ró-ni, ima-ró-ni jñà xitá ra tjín ya a'ta nangi; batoó 'nó ton koma'tin 'kia nga siikji'ndá chrjoo-là jñà ìkjalì ra ngi jàn chija-isa!

Jè chrjo ra ma-ni 'òn

9 ¹ Jè ìkjalì ra ma-ni 'òn isikji'ndá jè chrjoo-là, kò kítseé jngoo nitse ra ya inchrabà-ni ya ján ngajmi nga iskàtjen-ngi ya a'ta nangi, kò jè kjongatsja yabi ra 'tse ngajo natjan. ² Akjòn iski'xa jè ngajo natjan; kò ni'ndí itjo koni tsa jngo ngajá ra 'nó je 'ki; kò jè ni'ndi ra itjo, jahajton-jñó-là jè tsá'bí ya ajin isén. ³ Ya ajin ni'ndi, yaá itjotin likò ra 'nó 'i' kjòn ra tsangasòn ya a'ta nangi; kò ki'tsí-là nga'nó nga ma 'kee na'yá-là koni 'sín 'bé na'yá-là jñà cho na'yá toxòli ra tjín ya a'ta nangi. ⁴ 'Koaá 'sín ki'tsi-là kjohixi nga mì kì jñà tsjá 'chin-là jñà ndijyi ra tjín ya isà'nde, kò nijñà xka ijñá kò nijngo yá; nga ta jñá katatsjá 'chin-là jñà xitá ra mì kì tji'ta chiba-là Nainá ya tótjen-là. ⁵ Mì kì ki'tsi'nde-là nga katasí'ken jñà xitá; ta jé-ní nga 'òn sá katatsjá-là kjohi'in; kò jè kjohi'in ra tsjá-là xitá, 'koaá 'sín ma koni 'sín ma 'kia nga 'bé-ná cho na'yá toxòli. ⁶ Jñà nichjin kiòò, jñà xitá koàtsji-ní kó'sín nga si'ken ijo-là, tanga mì kì sakò-là kó'sín nga ma kiyá; kò mején-là nga kiyá, tanga mì kì kiyá-jin.

⁷ Jñà likò kii, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn jñà kabayo ra ijye títsajnanda nga kiji kjojchán. Ya asòn sko, tjí'a jngo-là ra koni kjòn corona ra 'tse kichá sinè; kò isén-là, 'koaá 'sín kjòn koni kjòn isén-là xitá. ⁸ Jñà tsja-sko, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn jñà tsja-sko íchjín; kò jñà ni'ño, 'koaá 'sín kjòn koni tsa ni'ño xa. ⁹ Jñà xotjoba inìma-là, 'koaá 'sín kjòn koni kjòn jñà kichá ra faya jñà xitá ra fi kjojchán; jñà najngá-là, 'koaá

'sín na'yá-la nga fane koni tsa 'ñó kjín ma-ni kichá naxítji ra kabàyo tjí'ndofe-la nga inchimahachikon nga inchifi kojochán. ¹⁰Tjín ndi'tsin koni tsa cho na'yá toxòli; ko tjín-la na'yá; ko jñà ndi'tsin tjín-la nga'ñó nga ma 'òn sá sìki'on xità. ¹¹Jè ra tjína ítjòn-la jñà likò, jè ìkjali-la ra 'tse natjan; jè 'í-la ìkjali rakii nga 'én hebreo, Abadón 'mì, ko ra 'én griego, Apolión 'mì, [jè 'én ra tsò-ni: Jè ra ma-la síkitsón-ñà].

¹²Ijyeé tsato jè kjohi'in ra tjína ítjòn jè ra bato 'ñó ton kjomà'tin jñà xità; tanga ingi jò chija-isa ra 'sà nchrabá.

'Kia nga jane chrjo ra ma-ni jon

¹³Jè ìkjali ra ma-ni jon isikji'ndá jè chrjo-la, ko kí'nchré jngo-la jta ra ya inchrabà-ni ya nga ijòn nchrajá ra tjín-la ímixa tsje ra ngi kichá sinè ra ya síjna ya ngixkon Nainá, ¹⁴jè jta ra kitsò-la ìkjali ra ma-ni jon ra tsá'ya chrjoo:

—Chjíjnda'ñó-ni jñà ìkjali ra ijòn ma-ni ra tjí'tá'ñó ya chraña-la ndáje ra 'mì Éufrates.

¹⁵Ko itájjnda'ñó-ni jñà ìkjali ra ijòn ma-ni ra ijye ko'sín títsajnanda nga jè hora, ko jè nichjin, ko jè sá, ko jè nó, nga jè ra jàn-ya ta nga'tsì xità ra tjín, jngo-yá sì'ken. ¹⁶'An kí'nchrè-la kótjín ma-ni jñà chíchàn ra kabàyo títsajnakjá-la; jò sindo millón ma-ni.

¹⁷'Koaá 'sín tsatsíjen-na jñà kabàyo ko jñà xità ra títsajnakjá-la nga kichá tája kjijsa ya asòn inima-la ra ini tsijen koni ní'í, ko ra chji'ndi tsijen koni jngo najo ra 'mì zafiro, ko ra sinè tsijen koni jè chijo ra 'mì asùfre. Jñà sko kabàyo, 'koaá 'sín kjòn koni 'sín kjòn skò xa, ko ya tsa'ba, ní'í bitjo, ko ni'ndi, ko asùfre. ¹⁸Ta ngatji-la jñà nga jàn kjohi'in kii, jè ra jàn-ya ta nga'tsì xità ra tjín, jngo-yá 'ken. Jé ní'í ko jè ni'ndi ko azufre ra bitjo ya tsa'ba kabàyo isi'ken. ¹⁹Jñà kabàyo yaá tjí'a nga'ñó-la ya tsa'ba ko ya atjòn ndi'tsin. Jñà ndi'tsin, 'koaá 'sín tjín skò koni 'sín kjòn ye; ko jé ma tsjáhi'in-la xità.

²⁰Jñà xità ra tsijnengi-ni ra mì kii 'ken 'kia nga kjomà kjohi'in kii, takó mì kii isikájno jñà jé-la ko mì kii kitsjin-jìn; takó jñà kijtsexkón jñà inima 'cho-la ní'í, ko jñà xkósòn ra nainá tsò-la, koni jñà ra kichá sinè, ko ra kichá chroba, ko ra kichá bronce, ko ra najo, ko ra yá, jñà ra mì kii tsijen-la, ko mì kii 'nchré, ko mì kii ma-la fi. ²¹Ko jñà xità kii, mì kii isikájno-jìn, ko mì kii kitsjin-jìn nga ma-la sí'ken xità, ko mì kii kitsjin-jìn nga

ma-la 'sín ra kjoatj'ee, ko nì m̀ k̀ kitsjin-jìn nga ma-la 'sín
kjoachijngi, ko m̀ k̀ kitsjin-jìn nga ma-la síchijé.

Jè ìkjali ra kjiya tsja jngo xajon ra itsé 'ki

10 ¹Ìjngo ìkjali kítse-isa ra tjín-la nga'nó ra ya
tínchrabájen-ni ya ngajmi nga tjikótjijno síjnajin ifi;
ya sko, jngo 'ya síjnasòn; jè isén-la, 'koaá 'ki koni jè tsá'bí, ko
jñà ndsako, 'koaá kjòn koni tsa ni'í ra incha kixi nga inchitì.
²Jngo xajon ra itsé 'ki tsá'ya ra kjiina tsijen; ko jè ndsako kixi,
yaá tsasíjnajin ya ajin ndáchikon ko jè ndsako ngaskoán, yaá
tsasíjna ya asòn nangi. ³Ko 'nó jchán kiichja; 'koaá 'sín kitsò
koni 'sín tsò jè xa 'kia nga kjindáya. 'Kia nga ijye kiichja, itóo
'chon ina'yá jta-la. ⁴'Kia nga ijye kí'nchrè jta-la 'chon ra ito
ina'yá-la nga kiichja, tjín-ni nga xajoón ki'tàa; tanga kí'nchrè
jngo-la jta ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-na:

—Ta jì katasijin-li jñà 'én ra kàchja jñà 'chon ra ito ma-nioo;
kì tà chjàn xajon bi'tì.

⁵Jè ìkjali ra kítsee ra ya síjnasòn ya ndáchikon ko ya
asòn nangi, iskimítjeén jè tsja kixi ya ján ngajmi, ⁶ko 'koaá
'sín kitsjá kixi 'én-la a'ta 'tse Nainá ra tíjnakon skanda ta
mé nichjin-nioo, jè ra tsikínda jè ngajmi ko jè nangi ko jè
ndáchikon ko nga'tsi tsajmì ra tjín ya ngajmi, ya a'ta nangi, ko
ya ndáchikon; 'koaá 'sín kitsò:

—Mì tì k̀ 'se-isa-ni nichjin, nga mì tì k̀ skoóna kjoa-ni. ⁷Nga
jè nichjin 'kia nga ki'tsia jè ìkjali ra ma-ni ito nga síkjindáya
jè chrjoo-la, 'kiaá kitjasòn jè kjoa ra tíj'ma-la Nainá koni 'sín
ijye kitsò jñà xita chi'nda-la ra kiichja ngajo-la.

⁸Jè jta ra asa kí'nchrè-la nga 'sa ítòn ra ngajmi inchrabà-ni,
india kiichja-isa-na nga kitsò-na:

—'Tin, ko chjíbì jè xajon itsé ra kjiina tsijen ra kjiya tsja jè
ìkjali ra síjna kixi ya asòn ndáchikon ko ya asòn nangi.

⁹Kì kásen'ta-la 'an jè ìkjali ko akjòn kixin-la:

—'Ti-ná jè xajon itsé ra tja'chí.

Ko jè ìkjali kitsó-na:

—Chjíbì ko chjinii; ya a'a ndsa'bì, ixií kama-li koni tsa tsjén;
tanga ya aya indsi'bì, tsjayaá koma.

¹⁰Ískábé-náa jè xajon itsé ra tsá'ya jè ìkjali; 'kia nga ijye
ískíne, ixi'á ki'sin ya ndsa'baa koni tsa tsjén, tanga ya aya
indsi'bà tsjayaá kjomà. ¹¹'Kiaá ki'mì-isa-na:

—Machjeén-ní nga india k_{in}ákjoa ngajo-la Nainá nga kó'sín koma'tin jñà x_{it}a ra k_jin nax_{in}dá nchrabá-ni k_o ra k_jin nangi chja-ni k_o ra k_jin skoya t_jín-ni 'én ra chja, k_o kó'sín koma'tin ra x_{it}axá t_{it}jòn t_{it}sajna.

Jñà x_{it}a ra jò ma-ni ra tsjá 'én-la

11 ¹Kiaá ki'tsi ngó-na yá ra ma mach_{ib}a-ni ra koni 'ki ndijyi 'ki, k_o ki'mì-na:

—T_{is}t_{ij}in k_o t_{ich}ib_{ii} jè ingo ítjòn-la Nainá k_o jè ímixa tsje-la k_o t_{ix}kiyi kótjín ma-ni jñà ra yá be_xkón Nainá. ²Tanga k_i tà chjàn n_{ich}ib_{ii} jè nd_{its}in-la ingo. Jè i'nde rak_i, jñà itjábé-la jñà ra tax_ki x_{it}a ra mì tsa x_{it}a judío. K_o jñà x_{it}a k_i, ichán-jò sá kot_{ex}omasòn jè nax_{in}dá Jerusalén ra i'nde tsje-la Nainá. ³K_o sikásén-náa jñà x_{it}a-na ra jò ma-ni ra tsjá 'én ra a'ta tsá'an nga jngo jmi k_o jò sindo k_o jàn-kan n_{ich}jin k_{ich}jaya; k_o jñà nikje ra k_jóya, nikje naxá k_jòn [mé-ni k_okòn chiya-ni jè k_joba ra 'se].

⁴Jñà ngajò x_{it}a ra tsjá 'én, jñá-ní ngajò yá olivo k_o ngajò k_{ich}a candelero ra incha kix_i yá ngixk_on Nainá ra batéxoma-la isà'nde. ⁵Tsa yá ra mejèn-la nga s_iiki'on jñà x_{it}a k_i, ni'í bachrje tsa'ba ra jngó-kjá india k_jón baká jñà x_{it}a kondra-la, k_o 'koaá 'sín kiyá ni'sín ta yá ra mejèn-la s_iiki'on. ⁶Jñà x_{it}a k_i, t_jín-la nga'ño nga ma k_{ich}hà-la jè ngajmi mé-ni nga mì t_i k_i 'koa-ni jtsí jñà n_{ich}jin 'kia nga k_{ich}jaya; ti'koaá t_jín-la nga'ño a'ta 'tse nandá nga ma-la jn_i 's_iin; k_o t_jín-la nga'ño nga k_jin skoya k_johi'in tsjá-la jñà x_{it}a isà'nde; komaá-la k_o'sín 's_iin ni'sín ta kótjín 'ka mejèn-la. ⁷K_o jñà x_{it}a k_i, 'kia nga ijye tsjá 'én-la, jè cho ra 'ño 'cho 'kioo ra yá t_{it}bitjomijin-ni yá ngajo natjan, skajànk_o-ní k_o s_iikijne-la, k_o kiyá ngajò x_{it}a k_i. ⁸Jñà ijo-la x_{it}a k_i, yaá s_{ih}ijyo masen yá nd_{its}in-la jè nax_{in}dá-tjòn yá n_{án}da nga kisi'ta krò jè Na'ín-ná; jè 'í-la nax_{in}dá-tjòn rak_i, 'koaá 'sín ngoya-la koni tsa jè Sodoma k_o jè Egipto. ⁹K_o jñà x_{it}a-la nax_{in}dá ra t_jín isà'nde, k_o nga'tsì tje-la x_{it}a ra t_jín, k_o x_{it}a ra chja nga'tsì 'én ra t_jín, k_o x_{it}a ra yá i'nde-la nga'tsì nangi ra t_jín isà'nde, jàn n_{ich}jin masen ta sk_oòts_{ij}en-jnó jñà ijo-la mi'ken; k_o mì k_i tsjá'nde nga s_ii'nde. ¹⁰Jñà x_{it}a ra t_jín yá isà'nde, 'ño je 'sí k_iijna, nga ijyeé 'ken jñà x_{it}a k_i; skanda s_iikasén kañá-la tsajmì jñà xákjén; kí k_o'sín 'sin-ni nga tse k_johi'in is_ik_jiín jñà x_{it}a isà'nde a'ta 'tse x_{it}a k_i

ra kiichja ngajo-la Nainá. ¹¹ 'Kia nga ijye tsato ra jàn nichjin masen, jè Nainá isíkítsajnakon india-ni inìma-la nga jaáya-ila, akjòn tsincha kixi india-ni; nga'tsi xita ra kijtse 'ño kitsakjòn.

¹² Ngajò jñà xita kii, kií'nchré jngo-la jta ra 'ño kiichja ra ya ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-la:

—Nchrabámijìòn ya ijndí.

Akjòn kijìmjìn ya ajin ifi ya ján ngajmi, kò kijtse-ní nga'tsi jñà ra xita kondra-la ma. ¹³ Ti'kiaá-ni 'ji jngo chón ra 'ño jchán 'tsa; jè ra te-ya ma-ni kóho'ki naxindá, jngo-yá ixojen; kò ito jmi xita 'ken ra ta jè kjoa 'tse chón; kò jñà xita ra tsangì-ni, taxki 'ño itsakjòn, akjòn kiichja'ta-la Nainá ra tíjna ngajmi nga jeya isíkíjna.

¹⁴ Ijyeé tsato jè kjohi'in ra ma-ni jò, jè ra bato 'ño ton kjomà'tin jñà xita; tanga ijyeé nchrabá ndìton jè ra ma-ni jàn.

'Kia nga jane jè chrjo ra ma-ni ito

¹⁵ Jè ikjali ra ma-ni ito isikji'ndá jè chrjoo-la kò kjín jchán jta ina'yá-la ya ngajmi ra 'ño kiichja nga kitsò:

Jñà kjotéxoma ra tjín ya isà'nde

ijyeé 'tseé jè Na'in-ná ra batéxoma-ná

kò jè Cristo ra jè isikasén;

kò jè kotéxoma skanda ta mé nichjin-nioo.

¹⁶ Jñà xita jchínga ra kahíjòn ma-ni ra ya títsanè íxile ya ngixkon Nainá, tsikítsajna-niña-ní nga tsinchaxkó'nchi nga kijtsexkón Nainá, ¹⁷ kitsò:

'Koáá 'sín 'mì-lajin Na'in ra Nainá 'mì-li nga tse kjonda kata'se-li,

nga ta ji ta jngo-ní ra bato tse nga'ño tjín-li;

ji ra tijni skanda 'ndi 'ndi

kò ra tijna-ni skanda kjo'tsia,

[kò ji ra 'sa kji'li india-ni];

nga ijyeé kachjíbí jè nga'ño ra tjín-li;

kò ijyeé kabi'tsii nga ji kotéxomi.

¹⁸ Nga'tsi jñà ra taxki xita ra mì tsa xita judío, ijyeé kjojtì-la; tanga ijyeé ijchó nichjin-la nga 'jíkii jè kjojtì-li nga 'kii kjohi'in,

kò jè nichjin nga kíndajín-la jñà xita ra ijye 'ken,

kò jè nichjin nga 'ki-la jè kjotjò ra bakèn-la jñà xita

chi'nda-li ra kiichja ngajo-li

ko jñà ra xita-la Nainá
 ko nga'tsi jñà ra beXkón-li,
 nga'tsi ra itsiñá kjòn ko nga'tsi jñà ra jchínga kjòn;
 ko jè nichjin nga sikjehesin jñà xita ra ma-la síkjesòn
 xita isà'nde.

¹⁹Ko itjá'xaá jè i'nde tsje-la Nainá ra tíjna ya ján ngajmi;
 ya aya i'nde tsje-la tsatsijen-ni jè kàxa ra tsikíndajín-ni kjoa
 jè Nainá ko jñà xita; akjòn 'nó jate ni'í 'chon, ko kjín jta
 ina'yá-la, ko 'nó kitsin 'chon, ko 'tsa chón ti'koaá 'tsa jtsí najo
 ra 'nó tsiña kjòn.

Jè chjoón ko jè ye

12 ¹Ya ján ngajmi jngo kjoXkón tsatsijen; jngo chjoón
 tsatsijen ra tjikótjijno tsá'bí koni tsa tjikótjijno jngo
 nikje ko jè sá yaá tíjngangi ya ndsako ko jngo corona tjí'a sko
 ra tejò nitse tjí'ta-la. ²Jè chjoón rakii, i'ndí tjíhi'ma-la; ko 'nó
 jchán tikjindáyako indsi'ba nga títsin i'ndí-la ko tsee kjohi'in
 tísíkjíin. ³Ya ján ngajmi, ijngo kjoXkón tsatsijen-isa: jngo ye
 ra 'nó je 'ki tsatsijen ra iní 'ki, ko ito ma-ni sko; ko te ma-ni
 jñà nchrajá-la, ko jngó jngó corona ra itsiñá kjòn tjí'a nga jngó
 jngó sko. ⁴Jè ndi'tsin ye, jngo jtín nitse tsikí'ndofe jè ra jàn jtín
 ta nga'tsi jñà nitse ra jtín ya ján ngajmi; akjòn yaá tsikítsajo
 ya a'ta nangi. Jè ye yaá tsasijna'tà-la jè chjoón ra mejèn jtsín
 i'ndí-la, mé-ni nga jè skine-ni jè i'ndí-la chjoón 'kia nga ijye
 jtsín. ⁵Jè chjoón, jngo i'ndí 'xin kitsin-la ra ko'sín kotèxoma-la
 nga'tsi naxindá ra jtín isà'nde koni jngo xita ra kjiya tsja jngo
 kichá ra koni 'ki xkahijnchra 'ki nga kijnè-la kjohi'in xita
 ra mì kì 'nchréhijon-la. Ngi koó kjohi'in kotèxoma-la nga'tsi
 naxindá ra jtín. Tanga ta nditoón itja'an-la jè i'ndí-la chjoón
 rakii; ko yaá inikasén ya ján ngajmi ya nándá nga tíjna jè
 Nainá nga tíbatèxoma. ⁶Jè chjoón, tsanga-ní; yaá kiji ya i'nde
 a'ta xin nándá nangi kixì, ya nándá nga Nainá ijye tsikíjnanda
 jngo-la i'nde, mé-ni nga ya kata'bi-la tsajmì ra skine ra jngo
 jmi ko jò sindo ko jàn-kan nichjin ya kíjna.

⁷Ra ijye kjomà askan-nioo, ya ján ngajmi, kjojchán ki'se. Jè
 ikjalí ítjòn ra 'mì Miguel ko jñà ikjalí-la, iskajàn-koò jè ye ra
 'nó je 'kioo. Jè ye ra 'nó je 'kioo, ko jñà ikjalí ra jtín-la ra jè,
 ni'sín 'nó iskajàn-ko jñà ikjalí-la Nainá, ⁸mì kì ma isikijne-la,
 ko mì ti kì mé i'nde ki'se-la ya ján ngajmi. ⁹Koaá 'sín kjomà-ni

nga itjokàjin ya ngajmi jè ye jchá ra 'mì: Xità-níí, kò ra 'mì: Xità Kondra, ra kondacha-la nga'tsi jñà xita isà'nde. Yaá inikàtjen-ngi ya a'ta nangi kò jñà ikjalí ra tjín-la.

¹⁰Kí'nchré jngo-la jta ya ján ngajmi ra 'nó kiichja nga kitsò:

—'Ndi 'ndi, ijyee ijchó nichjin nga jè Nainá síkítsahijyondíí xita xàngieé, nándà nga jè Nainá kòkòn nga'nó-la koni 'sín nga jè batéxoma kò jè kjotéxoma ra tjín-la jè Cristo [ra jè isikasén]. Nga ijyee kinikàtjen-ngi jè ra kò nichjin kò nitjen tsakánè-la 'én ndiso jñà xita xàngieé ya ngixkon Nainá. ¹¹Jñà xita xàngieé, ngi kòo nga'nó ra tjín-la jè jní ra tsikíxten jè Forré isikijne-ila, kò ngi kòo jñà 'én ra kitsjà a'ta 'tse Nainá, kò mì kì kitsakjòn-la ní'sín kjòbiya. ¹²Tsja kata'se-la jè ngajmi kò jñà ra ya títsajna. Tanga, ima-ró-no jiòn ra ya títsajna ya a'ta nangi kò ya ajin ndáchikon nga jè xita-níí ijyee ya ijchòkajen-nè-no kò 'nó jti tjín-la; nga be-ní nga ta chibaá nichjin kíjna-isa.

¹³Kia nga ijyee kíjtsee jè ye ra 'nó je 'ki nga ijyee inikàtjen-ngi ya a'ta nangi, tsahatjingíí-la jè chjoón ra kitsin-la i'ndí 'xin. ¹⁴Tanga jè chjoón, jò najngá-la xija tsi'kì-la ra 'nó i'i kjòn mé-ni nga kjomà itjotjén-ni nga tsanga-la jè ye ra 'nó je 'kioo; yaá kiji ya i'nde a'ta xìn nándà nga nangi kixi; jàn nó masen ya tsikijna nándà nga tjínè-la nga kòkinda kò nga 'kì-la tsajmì ra skine. ¹⁵Jè ye ra je 'kioo, nandá tsachrje tsa'ba, ra ya tsachrjetjingi-la jè chjoón, mé-ni nga jè ndáje ra tsachrje tsa'ba komaá ikò chrjoba-ni jè chjoón. ¹⁶Tanga jé nangi tsasiko jè chjoón; itjá'xajín jè nangi, kò yaá 'jaha'sen jè ndáje ra tsachrje tsa'ba jè ye ra 'nó je 'kioo. ¹⁷'Nó jti kjomà-isa-la jè ye a'ta 'tse jè chjoón nga mì kì kjomà isiko; akjòn yaá kijitjingi-la jñà xita ra ya chja-ni tje-la chjoón rakíi nga kii kjaán-kò nga'tsi xita ra síhitjasòn jñà kjotéxoma-la Nainá kò jñà ra nda tsjá 'én-la a'ta 'tse Cristo. ¹⁸Kò jè ye yaá tsikijnajin chrjoo ra tjín ya andi ndáchikon.

Jò cho i'i ra 'cho kjòn

13 ¹Kíjtse-náa nga jngo cho ra 'nó 'cho 'kioo itjomijìn-jin-ni ya ajin ndáchikon ra ito ma-ni sko kò te ma-ni nchrajá-la kò jngó jngó corona ra itsíná kjòn tjí'a nga jngó jngó nchrajá-la; kò ra jngó jngó sko tjí'ta jngo 'í ra chjajno-la Nainá. ²Jè cho ra 'nó 'cho 'kioo ra kíjtsee, 'koaá 'ki koni kjòn jñà xa indò; kò jñà ndsako, 'koaá kjòn koni jñà

ndsak_o ch_o oso; k_o jè tsa'ba, 'koaá 'ki koni 'sín kjòn tsa'ba xa; jè nga'nó-la jè ye ra 'nó je 'kioo k_o jè i'nde-la ñánda nga tibatéxoma, yaá kisingatsja jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ra itjojin-ni ndáchikon. K_o 'nó tse kjotéxoma kitsjà-la. ³Nó tse kiti jngo sk_o jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo; 'koaá 'ki koni tsa ijye kiyá; tanga ya sk_o ñánda nga 'nó tse kiti-la, kjondaá-ni. Nga'tsi xita ra tjín nga tjijsa isà'nde ngi ta kjóxkón-la jè kjoa ra kjomà, k_o yaá kii'ta-la jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo. ⁴Nga'tsi xita kijtsexkón-ní jè ye ra kitsjà-la kjotéxoma ra tísichjeén jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo, k_o jñà xita ti'koaá kijtsexkón-te jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo; akjòn kitsò:

—Tsin jngo-isa koni jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo; k_o niyá ra chíkjoa-la nga skajàn-k_o.

⁵Jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ki'tsi'ndeé-la nga katachja jñà 'én ra jè 'nga síkijna ijo-la nga chjajno-la Nainá. Ti'koaá ki'tsi'ndeé-la nga ichán jò sá katatéxoma. ⁶K_o 'koaá 'sín ki'sin; kiichjajno-la Nainá, k_o kiichjajno-la jè 'í-la Nainá k_o jè Ni'ya Tsje-la k_o kiichjajno-te-la jñà xita ra ya títsajna ngajmi. ⁷K_o ki'tsi'ndeé-la nga iskajàn-k_o jñà xita-la Nainá, k_o skanda isikijneé-la. K_o ti'koaá ki'tsi-la kjotéxoma a'ta 'tse nga'tsi tje-la xita ra tjín, k_o a'ta 'tse nga'tsi naxindá ra tjín, k_o a'ta 'tse xita ra chja nga'tsi 'én ra tjín, k_o a'ta 'tse nga'tsi naxindá ra chja-ni nga jngó jngó nangi ra tjín isà'nde. ⁸K_o nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde, jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo, skexkón, jñà ra mì kì tsa ya tjí'ta 'í-la skanda nga ti'sa tjà'tsin-la isà'nde jè xajon 'tse kjobinachon ra 'tse Forrè-la Nainá ra ini'ken.

⁹Nda katafiya-la nga'tsi xita: ¹⁰Jñà ra ijye k_o'sín ki'tsi-la nga ndayá kiji, xá ndayá kiji-ni. K_o jñà ra ijye k_o'sín ki'tsi-la nga kicha ndajò kiyá-ni, xá kicha ndajò kiyá-ni. Yaá ijndí machjeén nga nda katachíkjoako-la k_o kixi katitsahijyo ki'ta jñà ra xita-la Nainá.

¹¹Ra kjomà askan-nioo, ijngo ch_o ra 'nó 'cho 'kioo kítsee, ra ya itjomijín-ni ya ajin nangi; jò ma-ni nchrajá-la ra k_o'sín kjòn koni kjòn nchrajá-la forrè, k_o 'koaá 'sín chja koni jngo ye ra 'nó je 'ki. ¹²'Koaá 'sín tjín-la kjotéxoma koni jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ra tjina ítjòn nga ya síjna ya ngixk_on. K_o jé bínè-la nga'tsi xita ra tjín nga tíjngo isà'nde mé-ni nga jè katabexkón-ni jè ch_o ra 'nó 'cho 'kioo ra tjina ítjòn ra kjonda-ni ñánda 'nó tse kiti jngo sk_o. ¹³Ti'koaá ki'sin kjoxxkón

ra 'ñó i'in tjin, skanda kjamà-la isikjinchrabájen-ni ni'í ya ján ngajmi nga iskatsajo skanda ya a'ta nangi ra kijtse nga'tsi xita. ¹⁴Ko iskondachaá-la nga'tsi xita ra tjin ya isà'nde, ta ngatji-la jñà kjojkón ra ki'tsi'nde-la nga ki'sin ya ngixkon cho ra 'ñó 'cho 'kioo ra tjna ítjòn; tsikí'tin jñà xita mé-ni nga kátinda jngo xkósòn-la jè cho ra tjna ítjòn ra ni'sín kichà ndajò kiti jngo-ni sko, tanga jaáya-la ko tijnakon-ní. ¹⁵Jè cho ra 'ñó 'cho 'kioo ra ma-ni jò, ki'tsí-la nga'ñó nga isíkijnakon jè xkósòn ra isinda mé-ni ma-la katachja-ni ko nga katasí'ken nga'tsi xita ra mì kì skexkón. ¹⁶Koaá 'sín tsikínè-la jñà ra ixti ko jñà ra xita jchínga, jñà ra xita nchiná ko jñà ra xita ima, jñà xita ra títsajnandí ko jñà ra chí'nda títsajna'ñó, mé-ni nga katasí'ta chíba-ni ya tsja kixi ko ñá tsa ya atjòn tótjen-la. ¹⁷Nijngo xita ra ma kotse tsajmì, ko nijngo ra ma kotina, tsa mì jè chíba-la cho ra kù ko tsa mì jè 'í-la tjí'ta chíba-ni, ko tsa mì tjí'ta-la jè número 'tse 'í-la. ¹⁸Í i'ndí machjeén jè kjobítsjen ra chjine; jè ra nda machiya-la, katabíxkiyaá jè número-la cho ra 'ñó 'cho 'kioo; ko jè número rakì, jngo número ra jchaxkon-la jngo xita; jè número: ra jon sindo ko jàn-kan ko jon, (666).

**Jè Forrè-la Nainá ko jñà xita ra jngo sindo ko
ichán ijòn jmi ma-ni**

14 ¹Ra kjomà askan-nioo, 'kia nga ískotsíjeen, kítse-náa jè Forrè nga síjnasòn ya nindo ra 'mì Sión nga ijncha'ta-la jñà xita ra jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni nga tjí'ta ya tótjen-la xita kù jè 'í-la Forrè l'ndí-la Nainá ko jè 'í-la Na'in-la. ²Ko kí'nchrè-la jta ra ngajmi inchrabà-ni ra ko'sín 'ñó fane koni jè nandá 'kia nga 'ñó maje, ko koni 'sín ma jè 'chon 'kia nga 'ñó tsin; jè jta ra kí'nchrè-la, 'koaá 'sín tsò koni 'sín na'yá-la ya ñánda nga kjin ma-ni xita ra síkjane jñà ní'ñó ra 'mì arpa. ³Ko jngo 'én xitse tíjnda ya ngixkon jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ngixkon jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon ko ya ngixkon jñà xita jchínga; niyá ra kjomà-la kise-isa jè 'én xitse rakì, ta jñá-ní ra jngo sindo ko ichán ijòn jmi ma-ni jñà ra ijye itjokàjin kjohi'in 'tse isà'nde. ⁴Jñà xita kù, mì tsa íchjín tsikítsajnako, ngi tsjeé kisíjchá ijo-la. Jñà xita kù ra fitjingi-la jè Forrè ni'sín ta ñánda nga fi. Jñà-ní ra itjokàjin ítjòn kjohi'in a'ta 'tse xita isà'nde ko jñá-ní ra kjongatsja

ítjòn Nainá kò jè Forrè; ⁵ra ñimé 'én ndiso itjo ya tsa'ba, kò ñimé jè isakò a'ta 'tse xita kii ya ngixkòn Nainá.

Jña ìkjali ra jàn ma-ni

⁶Ìjngo ìkjali kítsee ra tsá'bajin isén ra tsá'ya jè 'én xitsee ra nda tsò a'ta 'tse Cristo ra títina skanda ta mé nichjin-nioo mé-ni nga 'keènajmíya-la nga'tsi xita ra títin ya isà'nde, nga'tsi xita ra títin nga jngó jngó nangi, kò nga'tsi xita tje-la xita ra títin, kò xita ra chja nga'tsi 'én ra títin, kò xita ra títin ta nga'tsi naxindá ra títin ya isà'nde. ⁷Ñó chja nga tsò:

—Tiskón-la jè Nainá kò jeya tikítina, nga ijyee ijchó nichjin nga kùndajín. Jchaxkón jè ra tsikínda ngajmi, nangi, ndáchikon kò nga'tsi i'nde ñánda títjo nandá.

⁸Ìjngo ìkjali tsatsíjen ra 'ño chja-te nga tsò:

—Ijyee iskajen-ngi, ijyee iskajen-ngi jè naxindá Babilonia, jè naxindá ra 'ño je 'ki; jè ra tsakón-ya-la xita isà'nde nga kjíí nainá kiitjingi-la, ra 'koá ngoya-la koni jè kisíka'chi-ni xita xán 'tse kjoachijngi-la.

⁹Kò ìjngo ìkjali tsatsíjen ra ma-ni jàn, ra 'ño chja nga tsò:

—Tsa yá ra skexkón jè cho ra 'ño 'cho 'kioo kò tsa skexkón-te jè isén-la kò tsa tsjá'nde nga si'ta chiba ya tótjen-la kò ya tsja, ¹⁰'koá 'sín Nainá tsjá i'in-te-la koni tsa skí nandá xán-la uva ra 'ya kjoiti-la Nainá, koni jngo xán ra títina chítin ra 'ño 'nga títin-la kò ra 'ño kjàn, ra xá ngi jè sabà Nainá tsikínda nga kòkòn kjoiti-la. Tsee kjohi'in 'ki-la; ngi koo ní' kò chijo azufre ra 'ño tsjè títin nga koto kjohi'in ya ngixkòn ìkjali tsje-la Nainá kò ya ngixkòn Forrè. ¹¹Jè ní'ndi 'tse kjohi'in-la, kjitá nichjin nga kítjo kò nijngo nichjin nga mì kì kítjo skanda ta kjíá-nioo. Kò níkjíá ma síkjáya ní'sín nichjin kò ní'sín nitjen jña ra kò'sín bekkón jè cho rakii ra 'ño 'cho 'kioo, kò jña ra bekkón-te jè isén-la, kò jña ra kitsjá'nde nga isi'ta chiba ra a'ta 'tse cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹²Ií ijndí machjeén nga nda katachíkjoa-la jña xita-la Nainá ra nda síhitjasòn kjotéxoma-la kò ra nda makjín-la ra a'ta 'tse Jesús.

¹³Kí'nchrè jngo 'én ra ngajmi inchrabà-ni ra kitsò-na:

—Kò'sín títin xajon: “Ndi 'ndi-ni kò jña nichjin ra 'sa nchrabá-isa, mé ta nda-la jña ra ya kiyájin koni 'sín makjín-la a'ta 'tse Na'ín-ná.”

“Kixí kjoa”, tsò jè Inìma Tsje-la Nainá: “Jñà xìta kìi, sìkjáyaá-ni nga'tsi xá iyí ra ki'sin; kò yaá jcha-la jñà kjoa ra nda ki'sin ya a'ta nangi.”

'Kia nga koxkósòn xìta ra tjin a'ta nangi

¹⁴'Kia nga ískotsíjeen, jngo ifi chraba kíjtsee; ya asòn-la ifi tijnasòn jngo ra koni 'ki i'ndí-la xìta 'ki; jngo corona ra ngi kichá sinè tjí'a ya sko, kò jngo kichá tsitin tsá'ya ra ma tisòn-ni ijñá ra 'nó ijò 'ki. ¹⁵Ijngo ìkjalì itjo-ni ya i'nde tsje-la Nainá, ra 'nó kìichja-la ra tjna ya asòn ifi nga kitsò-la:

—Ti'tsiì nga tichásin jñà tsajmì ra ijye kjójchá kò tíxkí, nga ijyee ijchó chiba-la nga koxkó jñà tsajmì kìi, nga ijyee kjójchá nga'tsi tsajmì ra tjin ya a'ta nangi.

¹⁶Jè ra tijnasòn ya asòn ifi 'tsoón kichá-la ya a'ta nangi kò jñà tsajmì ra tjin ya a'ta nangi isinchaxkó-ní.

¹⁷Ijngo ìkjalì itjo-ni ya i'nde tsje-la Nainá ra tjna ya ján ngajmi ra tsá'ya-te jngo kichá tsitin ra ma tisòn-ni ijñá ra 'nó ijò kji-te. ¹⁸Ijngo ìkjalì ra be 'tse ni'í itjo-ni ya nándá tjna ímixa tsje-la Nainá, kò 'nó kìichja-la jè ìkjalì ra tsá'ya jè kichá tsitin ra 'nó ijò; kitsò-la:

—Ti'tsiì nga tichjín kichá ijò-li nga tichá'tì jñà to uva jñà ra tjin ya a'ta nangi nga ijyee kjójchá tsje-nì.

¹⁹Jè ìkjalì 'tsoón jè kichá-la ya a'ta nangi. Tsate'tà jñà to uva; akjòn yaá isìkatsajoyá ya chitso najo, ra 'ya kjojtì-la Nainá. ²⁰Mì tsa ya ajin naxindá isinè jñà to uva; yaá andi-la naxindá-ní nga isinè; 'kia nga ijye isinè, jní itjo ya nándá nga isinèya; 'nó tse tsangasòn jè jní ra ya itjo; skanda ijchòtjìngi-la ya freno ra tjí'a ya tsa'ba kabàyo, skanda jàn sindo kilómetro tsangasòn.

Jñà ìkjalì ra ito ma-ni ra ito kjohi'in 'jìikó

15 ¹Ijngo kjoa tsatsíjen-na ya ján ngajmi ra 'nó jeya tsatsíjen kò 'nó xkón 'ki: Ito ma-ni ìkjalì ra ito kjohi'in 'ya, jñà kjohi'in ra fehe'ta-ni; nga yaá sìikjehe'ta-ni jè kjojtì-la Nainá.

²Ti'koagá kíjtsee-te ra koni 'ki ndáchikon ra chitsín 'ki ra tjíkjìin-kò ni'í ra títi jngá. Kò yaá ijncha kixì ya asòn ndáchikon rakìi jñà xìta ra ijye isikijne a'ta 'tse cho ra 'nó 'cho 'kioo, kò nga isikijne-te a'ta 'tse xkósòn-la cho rakìi, kò ni mì

kì kitsjá'nde nga isi'ta chibá jè número ra 'tse 'í-la cho rakìi.
 Nga'tsi jñà xitá kii, kjiya tsja jñà ní'no arpa ra Nainá kitsjà-la.
 3 Kò jè inçhise jè 'én ra kise jè Moisés ra chi'nda-la Nainá, kò jè
 'én ra kise jè Forrè, ra tsò:

Na'in ra Nainá 'mì-li, ra batoó tse nga'ño tjín-li,
 'ño jeya kò 'ño xkón tjín nga'tsi kjoa ra 'nì.

Jì, ngi ta kjoa kixií ra 'nì, kò ngi ndaá tjín nga'tsi kjoa ra
 'nì,

kò jì-ní Xitaxá ítjòn ra batéxoma-la nga'tsi xitá isà'nde.

4 ¿Yá ra mì kì jtsakjòn-li Na'in?

¿Yá ra mì kì skexkón-li?

Tajngo-ní ra jì nga xitá tsje.

'Koaá ma-ni nga nga'tsi xitá ra tjín ya isà'nde kjinçhrabá-ní
 nga skexkón-li

nga ijyeeé tí'ya-la jè kjoakixi ra 'nì.

5 'Kia nga ijye kíjtsee jñà kjoa kii, ískotsíjen-náa nga ya ján
 ngajmi itjá'xa jè i'nde tsje-la Nainá ra tjína ya aya Ni'ya Nikje
 ra bakón nga ya tjína Nainá. 6 Jñà ìkjalí ra ito ma-nioo ra ito
 kjohi'in 'ya, itjoó ya i'nde tsje-la Nainá. Kjiya nikje nda ra 'ño
 çhraba kjòn ra 'ño fate tsijen; kò tjíkjá-la ya asòn iníma-la
 xinçho ra ngi kichá sinè. 7 Jngo itjojin jñà ra ijòn ma-nioo ra
 tjítsajnakon, nga jngó jngó çhítsín ra ngi kichá sinè kitsjà-la
 nga jngó jngó ìkjalí ra ito ma-nioo. Kò jñà çhítsín kii, yaá
 ijncha kjohi'in ra 'ya kjojtí-la Nainá ra tjínakon skanda ta mé
 nichjin-nioo. 8 Ya aya i'nde tsje-la Nainá, ngi kitseeé jè ni'ndi ra
 ya inçhrabà-ni a'ta 'tse kjoajeya-la Nainá kò a'ta 'tse nga'ño-la;
 niyá ra ma 'jaha'sen ya aya i'nde tsje 'kia nga takó kjè bitjasòn
 kjohi'in ra ito ma-ni ra 'jilkó jñà ìkjalí ra ito ma-nioo.

Chítsín ra ito ma-ni ra 'tse kjojtí-la Nainá

16 1 Kí'nchré jngo jtá ra 'ño kílchja ra ya itjo-ni ya i'nde
 tsje-la Nainá, ra kitsò-la jñà ìkjalí ra ito ma-ni:

—Tangió kò tixten ya asòn isà'nde jè kjohi'in ra 'ya kjojtí-la
 Nainá ra tjíya ya çhítsín ra ito ma-ni.

2 Kijì jngo ìkjalí ra kii ítjòn; tsikíxten ya asòn isà'nde jè ra
 tjíya jè çhítsín ra tsá'ya; nga'tsi jñà xitá ra tjí'ta-la chibá-la cho
 ra 'ño 'cho 'kioo, kò jñà ra bekkón jè isén-la cho rakìi, jngo
 'chin tsako-la nga tsajajno jtsé ijo-la ra bato 'ño 'cho tsatsíjen
 kò ra bato tse kjohi'in kitsjà-la.

³Jè ìkjalì ra ma-ni jò, yaá tsikíxten-jin ya ajin ndáchikon jè ra tjíya chĩtsín-là; jè ndáchikon ngi kjójnì-ní koni tsa jnì-là xita ra xá ini'ken-ni, kò nga'tsì cho ra tjín ya ajin ndáchikon ngi 'ken ijye-ní.

⁴Jè ìkjalì ra ma-ni jàn, yaá tsikíxten ra tjíya chĩtsín-là ya ñánda nga tjín xangá nandá kò ya ñánda nga tíjjo nandá; jñà nandá saba jnì kjomà. ⁵Kí'nchré-là jè ìkjalì ra 'tse nandá nga kitsò:

—Jì Nà'in, kjohixí ra tji'nì koni 'sín tjinikasín kjohi'in kii ta ngatjì-là kjoa ra tjín isà'nde, nga xita tsje-ní ra jì kò jíí-ní ra tijni 'ndi 'ndi kò jíí-ní ra tijna-ni skanda tì'sa kjotseé. ⁶Nga jñà xita kii, tsikíxten jnì nga isì'ken jñà xita-li kò jñà xita ra kiichja ngajo-li; kò 'ndi 'ndi, 'koaá 'sín tji'bi-là jì nga jnì kata'bi koni 'sín nga bakèn-là.

⁷Tì'koaá kí'nchré jngo-là jta ra ya a'ta ímixa tsje-là Nainá kiichja-ni nga kitsò:

—Jì Nà'in ra Nainá 'mì-li, jì ra bato tse nga'ño tjín-li, kixí kjoa, jñà kjohi'in ra tji'bi-là xita, ngi kixi tjín koni 'sín nga bakèn-là.

⁸Jè ìkjalì ra ma-ni ijòn, yaá tsikíxten-jnó tsá'bí jè ra tjíya chĩtsín-là; kò jè tsá'bí ki'tsi'ndeé-là nga jè ndabá-là 'ño katachjàn-là xita. ⁹Kò batoó 'ño kichjàn-là jè ndabá-là tsá'bí jñà ijo-là xita; kò jñà xita kii, ta isaá kiichjajno jnchro-là Nainá ra tjín-là nga'ño a'ta 'tse kjohi'in kii; kò mì kì isíkájno jé-là, kò nì mì jeya isíkájna Nainá.

¹⁰Jè ìkjalì ra ma-ni 'òn, yaá tsikíxten-jnó ra tjíya chĩtsín-là ya ñánda nga tíbatéxoma jè cho ra 'ño 'cho 'kioo; ya ñánda nga tíbatéxoma, 'ño kjòjñò nítjen. Jñà xita ra ya títsajna, ngi iskinenè ndijen-là ta ngatjì-là nga ajò kjomà-là ijo-là jñà kjoa kii. ¹¹Takó mì kì isíkájno jé-là xita kii; ta isaá jnchro kiichjajno-là Nainá ra 'tse ngajmi ta ngatjì-là nga ajò kjomà-là jñà 'chin jtsé ra tsako-là ijo-là.

¹²Jè ìkjalì ra ma-ni jon, yaá tsikíxten-jín ra tjíya chĩtsín-là ya ndáje ra 'mì Éufrates; jè nandá-là xangá jè, kixiya-ní mé-ni nga ma koto-ni jñà xitaxá ítjòn ra ya nchrabá-ni ya ñánda nga bitjokátji-ni tsá'bí.

¹³Kíjtse-náa tsa'ba jè ye ra 'ño je 'ki kò ya tsa'ba jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, kò ya tsa'ba jè xita ra kiichjaya 'én ndiso nga itjo jàn inìma 'cho ra koni kjòn xke kjòn. ¹⁴Jñà inìma 'cho

kìi, inìma 'cho-la níí-ní; jñà ra bakón kjojkón kò ra fi nga bíxkóya jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya nga tíjngo isà'nde nga skajàn jè nichjìn ra ijye kò'sín tjínda-la jè Nainá ra bato tse nga'nño tjín-la. ¹⁵ “Nda tiná'ya, nga 'koaá 'sín kjí'ia ra 'an koni 'sín 'fii jngo xita chijé. Mé ta nda-la jè xita ra ijye tjínanda 'kia nga 'an ra kjí'ia kò ra ijye kjijnanda nikje-la; kò tsa kjijna líká, jchaá-la kjosabà-la.” ¹⁶ Jñà inìma 'cho-la níí, yaá tsikíxkóya jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde ya i'nde ñánda nga 'mì Armagedón ra 'én hebreo.

¹⁷ Jè ìkjalì ra ma-ni ito, yaá tsikíxten ya ajin isén jè ra tjíya jè chitsín-la. Ya aya i'nde tsje-la Nainá ra tjína ján ngajmi ñánda nga tjína jè ra tjinasòn íxile nga tibatéxoma itjo jngo jta ra 'ño kiichja nga kitsò:

—Ijyeé itjasòn.

¹⁸ Akjòn taxki 'ño jate, kò ina'yá-la jta, kò kitsin 'chon; 'tsa chón ra bato 'ño 'tsa; kjè sa nijngo chón ra kò'sín ta 'ño 'ba skanda 'kia nga tisa isinda jñà xita ya asòn isà'nde. ¹⁹ Jè naxindá ra 'ño nda 'yaxkon-la, jàn-ya kjomà. Kò jñà naxindá ra chja-ni jngó jngó nangi ra tjín isà'nde, jngo kjá ixojen. Kò jè naxindá ra 'mì Babilonia ra 'ño nda 'yaxkon-la mì kì isikato jè Nainá; kitsjá-la kjohi'in ra ijncha chitsín ñánda nga 'ya kjojtì-la ra 'ño ajò kjomà-la. ²⁰ Nga'tsì nangi ra ya kjihijyo ya ajin ndáchikon, jngo kjá kichija; kò jñà nindo, mì kì tì kijcha-ila. ²¹ Ján ngajmi inchrabà-ni jtsí najo ra iskatsanè jñà xita; kò 'ño tsiña kjòn skanda tsatoó-la ichán kilo iyí nga jngó jngó. Jñà xita 'ño kiichjajno-la Nainá ta ngatjì-la jè kjohi'in ra 'jiikó jtsí najo nga batoó tse kjohi'in ki'tsi-la.

Kó'sín nga ki'tsi-la kjohi'in jè chjoón skáya

17 ¹ Jíi jngo jñà ìkjalì ra ito ma-ni jñà ra ito chitsín 'ya ra ito skoya kjohi'in ijncha; tsakákoò-na nga kitsò-na:

—Nchrabí, kokon-la jè kjohi'in ra 'ki-la jè chjoón skáya ra 'ño nda 'yaxkon-la ra ya tjína ñánda nga 'ño kjìn xangá nandá kjihijyo. ² Jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde yaá isingásòn-kò chjoón skáya rakìi nga kjíí nainá kijtjngi-la ra 'koa ngoya-la koni tsa ya kiskàjin-kò kjoachijngi-la chjoón skáya ra kìi, kò nga'tsì xita ra tjín nga tíjngo isà'nde jé xán 'tse kjoachijngi-la chjoón rakìi kjo'chì-ni.

³'Kia nga isikatsíjen jngo-na kjoa jè Inìma Tsje-la Nainá, jè ìkjalì yaá ìko-na ya ì'nde a'ta xìn ñánda nangi kixì. Yaá kítse jngo chjoón ra tíjnakjá jngo-la cho ra 'ño 'cho 'kioo ko ra inì 'ki. Jè cho rakì, tíjn-jno tíjn'ta ya ijo-la 'én ra 'cho tsò nga chjajno-la Nainá; ko ito ma-ni skò ko te ma-ni nchrajá-la. ⁴Jè chjoón rakì, nikje chji'ndì ko nikje inì 'ki ra kjiya; kicha siné ijájno, ko najo chjí ra 'ño nda kjòn ko jè najo ra 'mì perla. Ko tsá'ya jngo chítsín ra ngi kicha siné ra ya tjíya nga'tsi kjoa'cho-la ko kjoatjé ra 'tse kjoachijngi ra 'sín. ⁵Ya tótjen-la jí'ta jngo 'í ra kjo'ma ra mì kì fíya-ná mé-ni kotsò-ni, jè ra tsò: “Jè naxínda je Babilonia, ra 'ño 'yaxkon-la, jè ra na-la ma nga'tsi íchjín skáya ra tíjn ko nga'tsi kjoa'cho ra tíjn ya isà'nde.” ⁶Kítse-náa jè chjoón 'chi ra jní-la xita-la Nainá kjo'chi-ni ko jní-la xita ra ini'ken ra ta ngatjí 'tse Jesús. Ko 'kia nga kítsee, ta 'koaá kjomà-na, ngi ta kjóxkón-na. ⁷Kiaá kitsò-na jè ìkjalì:

—¿Mé-ni nga maxkón-li? 'Aán koxín-la kó'sín tsò-ni jè kjoa'ma ra a'ta 'tse chjoón rakì ko a'ta 'tse cho ra 'ño 'cho 'ki ra tíjnakjá-la, jè ra ito ma-ni skò ko ra te ma-ni nchrajá-la. ⁸Jè cho ra kà'yi, jè-ní ra tíjnakon nga tí'sa-ni, tanga ijye 'ken-ní, ko ijyeé mejèn nchrabámijìn-ni ya ngajo natjan nga kiji ya ñánda nga ngi ta ya jchija. Jñà xita isà'nde ra mì tsa ya jí'ta 'í-la ya xajon ra 'tse kjobinachon skanda tí'kia-ni nga tí'sa isinda isà'nde, ta koxkón-la 'kia nga skoòtsíjen-la jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, nga jè-ní ra tíjnakon nga tí'sa-ni, ra ijye 'ken ko kotsíjen india-ni.

⁹Yaá ijndí machjeén jè kjobítsjen ra chjine jíjn. Jñà skò ra ito ma-ni, itoó nindo tsò-ni; ko jñà nindo kii, yaá tíjnason jè chjoón rakì; jñà skò ra ito ma-ni, tí'koaá ito xitaxá ítjòn tsò-ni. ¹⁰Ko 'òn ma-ni ra ijye iskajen-ngi; jngo-isa-ni ra takó tíbatéxoma; jè ra ijngo, takó kjè kì 'fii; tanga 'kia nga kj'íi, ta chibaá nichjín kotéxoma. ¹¹Jè cho ra 'ño 'cho 'ki ra tíjnakon nga tí'sa-ni, tanga ijye 'ken, jè-ní ra ma-ni jin xitaxá ítjòn; yaá tíjnajin-la jñà ra ito ma-ni ko yaá tífi ñánda nga ta ya jchija.

¹²Jñà nchrajá ra te ma-ni ra kà'yi, teé xitaxá ítjòn jíjn-ni ra takó kjè kì bí'tsia nga batéxoma. Tanga ta jngoó hora nga xitaxá koma nga taña kotéxoma-kjo ko jè cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹³Jñà xitaxá ítjòn kii ra te ma-ni, ta jngoó kjobítsjen jíjn-la nga yaá siingatsja jñà nga'ño-la ko jè kjotéxoma-la jè cho ra 'ño

'cho 'kioo. ¹⁴Skajàn-kjo-koó jè Forrè, ko jé Forrè sìikijne; nga jé batéxoma-la nga'tsi xita ra batéxoma, ko jé Xitaxá Itjòn-la nga'tsi ra xitaxá itjòn títshijyo; ko jña ra ya tjtshijyo-ko, xá inakjoá-ila, ko xá itjahájin-ni, ko kixí síkitjasòn-la.

¹⁵Kitsò-isa-na jè ìkjalì:

—Jè nandá ra kàchitsjen-la ñánda nga tjna jè chjoón skáya rakì, naxindá-ní, xita kjin-ní, jñá-ní xita ra tjin nga jngó jngó nangi ra tjin ya isà'nde, ko jñá-ní xita ra chja nga'tsi 'én ra tjin ya isà'nde. ¹⁶Jña nchrajá ra te ma-ni kà'yi ko jè cho ra 'ño 'cho 'kioo, kojtikeyè jè chjoón skáya rakì. Sketon-ní ko síkájna líka-nì, skineé jè ijo-la ko ngi koó ni'í nga kòkà-ni. ¹⁷Nga jè Nainá, 'koaá 'sín ijye tsikjín ya kjobítsjen-la jña xita kì, nga ko'sín kata'sín koni 'sín jè Nainá iskosòn-la. 'Koaá ma-ni nga sìjngoó jña kjobítsjen-la jña xita kì nga sìngatsja jña kjetéxoma-la jè cho ra 'ño 'cho 'kioo. ¹⁸Jè chjoón ra kà'yi, jè-ní jè naxindá-je ra batéxoma-la nga'tsi xitaxá itjòn ra tjin ya isà'nde.

Kó'sín nga iskajen-ngi jè naxindá Babilonia

18 ¹Ra ijye kjomá kjoa kì, ijngo ìkjalì kítse-isa ra inchrabàjen-ni ya ján ngajmi ra 'ño tse nga'ño tjin-la; jè kjoajeya-la ra 'ño jate tsatsjen, ngi kishisen tjinngo ya a'ta nangi. ²Ñó kiichja nga kitsò:

—Ijyeé iskajen-ngi, ijyeé iskajen-ngi jè naxindá-je ra 'mì Babilonia; ijyeé ta i'nde-la inima 'cho-la nií kjamà ko ngajo-la nga'tsi ra inima 'cho ra tjé kjòn; ko yaá títshajna jña nise ra 'ño 'cho kjòn ra mì kì ma chine. ³Nga nga'tsi xita isà'nde, yaá isíngásòn-ko jè naxindá je rakì nga kj'íi nainá kiitjingi-la koni 'sín xita ra kjoachijngi 'sín, 'koaá ngoya-la tsa ya kjo'chi-ni xita jña kjoachijngi ra ki'se ya ajin naxindá ra kì. Ko jña xitaxá títjòn ra tjin ya isà'nde, ti'koaá yaá kiitjingi-te-la ra kj'íi nainá ra tjin ya naxindá rakì koni tsa ki'sin-te kjoachijngi. Ko jña xita isà'nde ra batínaya-ni tsajmì, yaá kjonchiná-ni nga'ta 'tse kjoa'cho ra ki'se-la jè naxindá ra kì.

⁴Ijngo jta kí'nchre-isa-la ra ngajmi inchrabà-ni nga kitsò:

—Jìòn ra naxindá tsa'an, títjokajion jè i'nde rakì, mé-ni nga mì ya kjótsji-jé-te-no jè jé ra 'sín, ko ti'koaá mé-ni mì ya kòkò-te-no jña kjohi'in ra tjábé-la. ⁵Nga jña jé-la ijyeé 'ño kjetse skanda ijye tshijin i ngajmi, ko jè Nainá tí'sín kindá

nga'tsi kjoa'cho ra inchi'sín. ⁶Ko'sín katama'tin ngajo-ni koni 'sín nga ki'sín ra jè. Jò 'ka ko'sín katama'tin ngajo-ni koni 'sín tjín kjoa'cho ra ki'sín. Tijé-ni chitsín ra tsikíndayá xán, jò 'ka ko'ki jchá 'ti ngajo-ila koni 'sín jchá xán ra jè tsikínda. ⁷Ta ngatji-la nga jeya isíkijna ijo-la ko nga isitsjako-te ijo-la, ko'sín 'ti-la kjohi'in nga katakjindáya-ni ndáxkon. Nga 'koaá 'sín tsò ya ajin iníma-la: “Aán-ná chjoón ítjòn ko 'aán tíbatexóma, ko mì tsa chjoón jch'an-jiàan, ko nijngo nichjin nga kjohi'in sikjiáan.” ⁸'Koaá ma-ni nga ta jngo kjón nichjin kj'íí kanè ijye kjohi'in ra 'ki-la: kiyá xita-la; skíndaya-ni ndáxkon; kokjijnchrá-la. Ko ngi ni'í kjehesko-ni. Nga batoó tjín-la nga'nó jè Nainá ra ijye ko'sín kiskosòn-la nga kotjín kjohi'in tsjá-la.

⁹Jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya isà'nde, 'nó skíndayake ko 'nó 'on kama-la 'kia nga ske nga tímihijín jè ni'ndi-la nga títi jè naxindá je rakii ya nándá nga kijitjingi-la nainá xkósòn ra tjín ya naxindá je rakii ra 'koa ngoya-la koni tsa kijitjingi jngo-la chjoón ra kisiko kjoachijngi ko nga kisitsjako ijo-la. ¹⁰Kjiín kincha-ni nga jtsakjòn-la jè kjohi'in rakii; 'nó kichja nga kítso: —iIma-ró-ni, ima-ró-ni naxindá je Babilonia ra 'nó nda kijchaxkon-la, nga ta jngohíjta kjón-ní kà'fiikánè-la jè kjohi'in ra ka'bi-la!

¹¹Jñà xita ra tjín ya isà'nde ra batínaya-ni tsajmì, ti'koaá skíndayakeé-te nga baá 'se-la nga mì ti yá ra kotse-ni jñà tsajmì-la, ¹²jñà tsajmì ra kicha sinè, ra kicha chroba, ko najo chjí ra 'nó nda kjòn, ko ndáton ra 'mì perla, ko nikje chjí ra chroba kjòn, ko ra chji'ndi nájtsé kjòn, ko nikje ra ngi seda ko nikje ra inì kjòn, ko nga'tsi yá íte ra nda jne, ko kjín ndiyá-la tsajmì chjí ra ngi ninda ni'nó cho isinda-ni, ko tsajmì ra yá akon isinda-ni, ko kicha bronze, ko jñà kicha ra 'mì hierro, ko jñà najo ra 'mì marmol; ¹³ko jñà chrjaba-yá canela, nga'tsi tsajmì ra nda jne, ko chrjongó nainá, ko perfume ra 'nó nda jne ra 'mì mirra, chrjongó 'tse yá olivo, ko xán ra 'tse to uva, ko sihitì, ko chijo niño nchrajín ko trigo, ko jñà cho ra ma 'ba 'chá, ko forrè, ko kabayo, ko carreta, skanda satína-te jñà xita ra chi'nda 'nó síxá. ¹⁴Kítso-la:

—iNga'tsi kjoa ra nda isasèn-la ijo-li, ijyeé itjahíxìn-li; ijyeé inichija tsji nga'tsi tsajmì ra nda kjòn ra tsjachi tsiki, ko ni-ti-jngo nichjin sakò india-ili!

¹⁵Jñà xit̄a ra t̄jín ya isà'nde ra batínaya tsajmì ra ya kjonchiná a'ta 'tse naxindá rakìi, kjiín kìncha-ni nga jtsakjòn 'kia nga ske jè kjohi'in rakìi. 'Ñó skindayake kò baá 'se-la, ¹⁶nga kitsò:

—Mé ta jé-la jè naxindá-je ra ngi nikje lino chraba tsakjaya, kò nikje ra chji'ndi nájtsé, kò ra nikje inì, kò nga tsajajno ya ijo-la ra ngi kich̄a sinè, kò najò chjì ra 'ñó nda kjòn, kò ndátòn ra 'mì perla, ¹⁷nga ta jngohíjta kjón-ní kafehesòn-ni nga'tsi kjoanchiná ra t̄jín-la!

Nga'tsi xit̄a ra síxáko chitso kò nga'tsi xit̄a ra ya inchifiya ya chitso, kò jñà xit̄a ra ya síxá ya aya chitso kò nga'tsi ra ya síxá ya ajin ndáchikon, kjiín tsincha-ni ¹⁸'kia nga kijtse jè ni'ndi-la nga títi jè naxindá rakìi; 'ñó kiichj̄a nga kitsò:

—Ni kjè sa jngo naxindá ta nda ki'yaxkon-la koni jè naxindá ra títi 'ndi-ni.

¹⁹Tsikíxten-jnó chijo ya skò kò 'ñó ba ki'se-la nga iskindayake nga kitsò:

—Mé ta jé-la jè naxindá-je rakìi, nga nga'tsi ra t̄jín-la chitso ya ajin ndáchikon, ndaá kjonchiná-ni a'ta 'tse kjonchiná ra ki'se-la jè naxindá je rakìi, kò 'ndi-ni ta jngohíjta kjón-ní kafehesòn-ni nga'tsi kjoanchiná-la.

²⁰Nga'tsi ra titsajna ján ngajmi, tsjaá kata'se-no; kò nga'tsiò ra xit̄a-la Nainá ma, kò jìòn ra tsikíxáya-no Cristo, kò jìòn ra inakjoá ngajo-la Nainá, tsja 'tè-la takòn. Nga ijyeé jè Nainá kàtsjáhi'in-la ta ngatjì-la nga'tsi kjoa ra isìko-najìòn.

²¹Jngo ikjalì ra 'ñó tse nga'ñó t̄jín-la, jngo najò tse iskábé ra najò natsí ra litji 'ki, akjòn yaá isikàtjen-jin ya ajin ndáchikon, kitsò:

—Naxindá Babilonia ra 'ñó nda kijchaxkon-la, 'koaá tì'sín 'ñó nanga skajin-ndá kò ngi jchija-ní kò mì tì yá ra skexkon-isa-ni ya isà'nde. ²²Kò ya i'nde rakìi, mì tì kì kiná'ya-ila jñà ra síkjane arpa kò jñà ra síkjane chrjoo itsjì kò jñà ra síkjane chrjoo i'i. Kò mì tì yá xit̄a 'se-ni ra ma-la síxáko ta mé tsajmì-nioo. Kò mì tì kì mé najò molino koxáko-ni. ²³Ni-ti-jngo ni'í kohisen-ni ya i'nde rakìi, kò mì tì yá xit̄a kixan-ni, ta ngatjì-la nga batoó 'ñó nchiná kina'yà-la nga tíjngo isà'nde jñà xit̄a-la ra tsatìnaya-ni tsajmì, kò ta ngatjì-la nga jñà kjoatj'ee ra ki'se jè naxindá rakìi, tsikíndisoko nga'tsi naxindá ra t̄jín isà'nde. ²⁴Jé naxindá rakìi t̄jín-la jé nga kinì'ken kò nga

kixaájten jní-lá xítá-lá Nainá kō jñà ra isìchjeén Nainá nga kiichja ngajo-lá, skanda nga'tsi xítá ra kinì'ken nga tíjngo isà'nde.

Kó'sín nga 'yaxkón kō nga nitsjakō Nainá yá ján ngajmi

19 ¹Kia nga ijye tsato jñà kjoa kìi, yá ján ngajmi kí'nchre-lá jta ra 'nó jchán ina'yá-lá koni tsa kjín jchán ma-ni xítá nga kitsò:

¡Aleluya! ¡Nda kata'yaxkón Nainá!

Nga jè tsachrjekàjin-ná kjohi'in,

kō jè-ní ra jeya tíjna

kō ra 'nga tíjna

kō ra tse nga'nó tíjn-lá;

² nga ndaá tíjn kō kixíí tíjn koni 'sín nga bíndajín ra jè,

koni 'sín nga ijye kitsjá-lá kjohi'in jè naxínda je rakìi,

ra isìkitsón-jin isà'nde nga tsakón-lá xítá nga kj'íi nainá

kiitjingi-lá,

'koáá ngoya-lá koni tsa tsakón-lá a'ta 'tse kjoachijngi-lá

kō kitsjá ngajo-lá kjohi'in

koni 'sín nga tsikíxten jní-lá nga kisì'ken jñà ra chì'nda-lá

Nainá kjomà.

³Íjngo 'ká kitsò-isa:

—¡Aleluya! ¡Nda kata'yaxkón Nainá! Nga jè ni'ndi ra tífaá'ndi nándá nga títi naxínda rakìi, 'koáá 'sín kjoáá'ndi skanda ta mé nichjin-ni.

⁴Jñà xítá jchínga ra kahíjòn ma-ni kō jñà ra ijòn ma-ni ra títsajnakon, tsincha-xkó'nchi-niña-ní nga kijtsexkón jè Nainá ra tíjnasòn íxile-lá nga tíbatéxoma kō kitsò:

—¡Kō'sín katama, nda kata'yaxkón jè Nainá! ¡Aleluya!

⁵Jngo jta itjo-ni yá nándá nga tíjna jè ra tíjnasòn íxile nga tíbatéxoma ra kitsò:

Nda jchaxkón Nainá nga'tsiò ra chì'nda-lá ma,

kō íchjín kō íchjá kō íxti kō i'ndí,

jiòn ra ngi koó kjoskon-no nga 'yaxkón Nainá.

⁶Tí'koáá kí'nchre jtaá-te-lá ra 'koá 'sín ina'yá-lá koni tsa kjín jchán ma-ni xítá ra kiichja, koni tsa faháya-lá jè nandá 'kia nga 'nó fane, kō koni 'sín nga faháya-lá jè 'chon 'kia nga 'nó tsin, nga inchitsò:

¡Aleluya!

ĩNda jchaxkón jè Nainá ra Na'ín-ná!
 Nga jè ra bato 'ñó tse nga'ño tjin-la
 kò ijyeé jè tíbatéxoma.

⁷ Tsja 'ké-lá jè inìma-ná
 kò sìtsjakeé jè takén
 kò jeya sikíjneé ra jè,
 nga ijyeé ijchó nichjin-la nga kixan jè Forrè.
 Kò jè chjoón-la ijyeé tijnanda,

⁸ kò ijyeé ka'bì-la nikje chraba ra kjónaya,
 jngo nikje tsje ra 'ño chjí-la ra ngi nikje fate-ní.

Jè nikje chraba ra 'ño chjí-la jè jngoya-la jñà kjoa ra nda 'sín
 jñà xita-la Nainá.

⁹ Jè ìkjalì kitsò-na:

—Xajon ti'tì jñà 'én kì: “Mé ta nda-la jñà xita ra xá
 inakjoá-ila nga ya kokjen-kò jè Forrè 'kia nga kixan nga kijnna
 'sí.”

Kò kitsò-isa-na:

—Jñá kì ra ngi 'én kixi-la Nainá.

¹⁰ Tsásen-xkó'nchi'tá-la 'an jè ìkjalì nga mejèn-na nga
 skexkón, tanga kitsò-na:

—Majìn, kì tà chjàn ko'sín 'nì; tì'koaá chì'nda-la Nainá-ná ra
 'an koni nga jì, kò koni jñà 'ndsì ra i'ka ra nda inchifitjìngi-la
 'én kixi ra kitsjà Jesús. Jè Nainá nda jchaxkín.

Jñà 'én kixi ra kitsjà jè Jesús, tijná-ni ra síchiya-la jñà xita ra
 síchjeén Nainá nga chja ngajo-la.

Jè ra tijnasòn-la jè kabàyo chraba

¹¹ 'Kiaá kítsee jè ngajmi nga tì'xá, kò jngo kabàyo chraba
 tsatsjén. Kò jè ra tijnakjá-la, jò 'í tjin-la, jngo ra tsò-ni: Ngì
 Kixíí Síhitjasòn, kò ra ijngo: Ngì Xita Kixi-ní. Nga ngi kixíí 'sín
 'kia nga bínda-jín kjoa kò 'kia nga kjaán. ¹² Jñà xkon, 'koaá 'sín
 kjòn koni tsa títi ni'í; kò ya skò kjín jchán corona ra itsíná kjòn
 tji'a-la, kò jngo 'í tji'ta-la ra mì kì yá be kòtsò-ni; ta jngoó jè
 ra be. ¹³ Jè nikje ra kjinaya, jní ijàjno tijnngo. Kò jè 'í-la, 'Én-la
 Nainá 'mì. ¹⁴ Yaá tjìngi-la jñà chíchàn ra 'tse ngajmi; kjiya nikje
 chraba ra ngi tsje kjòn kò ra 'ño chjí-la; títsakjá-la kabàyo ra
 chraba kjòn. ¹⁵ Jngo kichà ndajò ra itsjí 'ki ra 'ño ijò bitjo-ni ya
 tsa'ba jè ra tsjáhi'in-la nga'tsi xita naxindá ra tjin ya isà'nde.
 Kò jngo kichà koaya tsja nga kotéxoma-ila jñà naxindá. Jè

sabá kōsinè to uva yā aya chitso najō nga kōchrje nandá xán ra t̄jiko k̄jōjti-lā Nainá ra tse k̄johi'in 'ya, nga bato tse nga'ñó t̄jín-lā ra jè. ¹⁶ Yā āsòn nikje-lā kō yā āsòn chrjamí-lā t̄jí'ta 'én ra tsò: “Jè ra xitaxá ít̄jòn-lā ra xitaxá tít̄jòn tít̄sajna kō jè ra batéxoma-lā nga'tsi xitā ra batéxoma.”

¹⁷ Jngo ìkjalì kítsee ra yā s̄jnasòn yā tsá'bí nga 'ñó k̄iichja-lā nga'tsi chō ra t̄jímajin yā ājin isén ra k̄jine ijo seen nga kitsò-la:

—Nchrabá tíxkóya xàngioo nga'tsi-no, mé-ni nga ch̄jine-no nga'tsi j̄nā ijo ra jè Nainá ijye t̄jinda-lā, ¹⁸ nga ch̄jinee ijo-lā j̄nā ra xitaxá ít̄jòn, kō ijo ra 'tse chíchàn ít̄jòn, kō ra 'tse xitā nchíná, kō ijo-lā kabàyo, kō 'tse xitā ra bitsakjā-lā, kō ijo-lā ra nga'tsi ta yá xitā-ni, ra xitā ch̄i'nda kō j̄nā ra mì tsa xitā ch̄i'nda, kō íchjín kō íchjā kō ìxti kō i'ndí.

¹⁹ Kō kítse-náa jè chō ra 'ñó 'cho 'kioo kō nga'tsi j̄nā ra xitaxá ít̄jòn tít̄sajna yā isà'nde kō j̄nā chíchàn-lā; k̄jókóya-ní mé-ni nga skajàn-kō-ni jè ra t̄jínakjā-lā jè kabàyo chraba kō chíchàn-lā ra t̄jiko. ²⁰ Tanga indabá'ñó jè chō ra 'ñó 'cho 'kioo kō indabá'ñó-te jè ra k̄iichjaya 'én ndiso, jè ra ki'sìn k̄joxkón yā ngxkōn jè chō ra 'ñó 'cho 'kioo nga tsikíndacha-lā j̄nā xitā ra isi'ta ch̄iba-lā nga t̄i'koaá k̄jtsexkón jè isén-lā jè chō rak̄i. Yáá inìkatsajin t̄ikon ngajòo yā ājin ni'í ra t̄itì jngā ra ngi kōó azufre t̄itì-ni. ²¹ J̄nā xitā ra i'ka, jè 'ken-ni jè k̄icha ndajò ra t̄íbitjo yā tsa'ba jè ra t̄jínakjā-lā jè kabàyo; nga'tsi j̄nā chō ra bimajin yā ājin isén ra k̄jine ijo seen, j̄nā k̄joski-ni nga kiskine ijo 'ken-lā nga'tsi j̄nā xitā k̄i.

Jè ra jngo jmi nó

20 ¹ Jngo ìkjalì kítse-isa ra ngajmi itjojen-ni; 'ya jè yabi 'tse ngajō natjan, kō jngo cadena ra 'ñó je 'ki k̄jinaya tsja. ² Itsabá'ñó jè yē jchá ra 'mì: Xitā-níí, kō ra 'mì: Xitā Kondra, nga jngo jmi nó tsikíté'ñó. ³ Kō yáá isikàtjen-ya yā ngajō natjan kō yáá tsikíchjà'ya. Tsikí'ta jngo ch̄iba nga tsikíchjà'ñó mé-ni nga mì yá ra kōma skííxa-ni kō mì t̄i k̄i kōma k̄iindisoko-ni j̄nā xitā naxindá ra t̄jín yā isà'nde skanda 'kia nga ijye koto jngo jmi nó. Ak̄jòn 'kiaá t̄jájnda'ñó chiba n̄ichjin india-ni.

⁴ Kítse-náa íxile ra ijncha ñánda nga t̄isatéxoma, kō yáá tsikitsajna j̄nā ra xá kō'sín tsi'kì-lā k̄jotéxoma nga j̄nā

kìndajín. Kò kítseé-náa jñà inìma tsje-la jñà xítà ra kitisín ra ta ngatjì-la jñà 'én kixì ra kitsjà a'ta 'tse Jesús kò ra ta ngatjì-la nga jñà 'én-la Nainá kijitjìngi-la. Jñà xítà ra mì tsa jè kijtsexkón jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò tì'koa mì kì kijtsexkón jè isén-la cho rakìi, kò nga mì kì kitsjá'nde nga isi'ta-la jè chiba-la cho rakìi ya tótjen-la kò ya tsja. Jñà xítà kii, tsikitsajnaoón india-ni, kò jngo jmi nó tsatéxoma kò jè Cristo. ⁵Ijndí nga jaáya ítjòn-la xítà. Tanga jñà mi'ken ra i'ka, skanda 'kiaá jaáya india-ila 'kia nga ijye tsato ra jngo jmi nó. ⁶Mé ta nda-la jñà xítà ra koko-la nga kjoaáya ítjòn-la! Xítà kii, ijye xítà-la Nainá koma. Nga jè kjobiya ra bijchó jò-ni, mì tì kì mé nga'nó tjin-la ra a'ta 'tse; mì tì mé ma siiko-ni. Ta isaá na'mì kama ra a'ta 'tse Nainá kò a'ta 'tse Cristo kò jngo jmi nó taña kotèxoma kò.

⁷Kia nga ijye kje ra jngo jmi nó jè ra xítà kondra kitjo-ni ya ñánda tjna'ya nga tísíkiín kjohi'in; ⁸kojmendií-ní mé-ni nga skoóndacha-la nga'tsi jñà xítà naxindá ra tjin nga tjngo isá'nde, jè Gog kò Magog. Kííxkóya xákjín mé-ni nga skajàn-ni nga 'se kjojchán. Batoó kjín ma-ni, 'koaá jngoya-la koni jñà chrjo ra ijncha ya andi ndáchikon. ⁹Tsinchimasòn-ní kóho'ki nga tjngo isá'nde; jngo tjandi kijì-la ya ñánda nga títsajna jñà xítà-la Nainá kò jè naxindá ra Nainá tsjake. Tanga jè Nainá, ni'í isikjinchrabájen-ni ya ján ngajmi nga tsaká nga'tsiòo. ¹⁰Kò jè xítà-níí ra tsikíndocho-la, yaá inikàtjen-jin ya ñánda nga títi jnga ni'í ra ngi kò azufre títi-ni, ya ñánda nga ijye títsajna jè cho ra 'nó 'cho 'kioo kò jè ra kiichjaya 'én ndiso; yaá siikjiiín kjohi'in nga kò nichjin kò nitjen skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo.

'Kia nga sindajín-la jñà mi'ken

¹¹Kítseé jngo íxile ra chraba 'ki kò ra 'nó je 'ki nga tijnasòn jè ra ya tíbatéxoma. 'Kia nga tsatsíjen jè ra tijnasòn íxile chraba, jè nangi kò jè ngajmi mì kì kijcha-la kó'sín nga ichijà. ¹²Kò kítse-náa jñà mi'ken ra íchjín kò íchjá kò jñà ra íxti kò i'ndí kjòn nga ijncha kixì ya ngixkon Nainá. Jñà libro itjá'xajin-ní [ñánda tji'ta mé ra ki'sin nga jngó jngó xítà], kò ijngo itjá'xa-isa ra askan-nioo jè ra libro 'tse kjobinachon; isindajín-la jñà mi'ken koni 'sín tjin kjoa ra ki'sin nga jngó jngó koni 'sín nga tji'ta jñà libro ra itjá'xajin. ¹³Jè ndáchikon

kitsjà jñà mi'ken ra ya tjíhijyo-là. Jè ì'nde 'tse mi'ken kò jè ì'nde 'tse kjohi'in kitsjá jñà mi'ken ra ya títsajna-là; kò 'koaá 'sín isindajín-là koni 'sín tjín kjoa ra ki'sín nga jngó jngó.
¹⁴⁻¹⁵ Jè ì'nde-là mi'ken kò jè ì'nde-là kjohi'in yaá inikatsajojín ya ñánda nga títi jnga ni'í. Kò jñà mi'ken ra mì kì isakò 'í-là ya a'ta xajon 'tse kjobinachon, yaá iskatsajojín-te ya ajin ni'í ra ngi títi jnga. Jé kjobiya rakì ra bijchó jò-ni.

Jngo ngajmi xitse kò jngo nangi xitse

21 ¹ Jngo ngajmi xitse kò jngo nangi xitse kítsee; jè ngajmi ra tíjna nga tí'sa ítjòn kò jè nangi, ijyeé kichija; kò mì tì kì mé ndáchikon kijna-ni. ² Kò kítsee-te naxindá tsje-là Nainá ra jè Jerusalén xitse, nga tínchrabájen-ni ngajmi ya ñánda nga tíjna Nainá, jè naxindá ra ijye kò'sín tíjnanda koni jngo chjoón ra kixan ra ijye tíjnda-là ijo-là nga tíkoá nga skaábé 'xin-là. ³ Jngo jta ra ngajmi inchrabà-ni kí'nchre-là ra 'ño kiichja nga kitsò:

—Chítsijen-la jè Ni'ya Tsje-là Nainá, ijyeé yaá tíjnajin masen-là jñà xita. Nga jè Nainá kíjnajin masen-là jñà xita, nga xita naxindá-là koma. Jè sabá Nainá kíjnako jñà xita kii nga Nainá-là kító-là. ⁴ Jè sabá Nainá sxi-xi-ni nga'tsi ndáxkon xita; kò mì kì tì yá xita ra kiyá-ni; kò mì kì tì yá ra skindaya-ni ndáxkon; kò mì kì tì yá ra 'on koma-là nga skiíjo-kò ijo-là; nga ijye tsato ra kjoa jchínga.

⁵ Kò jè ra tíjnason íxile ñánda nga tíbatéxoma, kitsó-ní:

—¡Chítsijen! 'An, tísixitseyá ijyeé-na nga'tsi tsajmì ra tjín.

Kò kitsò-na:

—Xajon ti'ti jñà ra 'an kotíxian-la; nga jñà 'én kii, ngi 'én kixi-ní kò ngi kixií tjín.

⁶ Kò kitsò-isa-na:

—Ijyeé itjasòn. 'An-ná ra tíjna ítjòn-na skanda kjo'tsia kò 'an-ná ra tíjna skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; 'an-ná ra tsiki'tsiá-na kò 'an-ná ra sikjehe'ta-na. Jñà ra xándá-là, ta kjotjò tsja-là nandá ra sk'í, ya ì'nde ñánda tíbitjo nandá ra tsjá kjobinachon. ⁷ Jñà ra sijkijne, jñá kongatsja ijye nga'tsi kjoanda kii; 'aán koma jè Nainá-là kò jñá koma íxti-na. ⁸ Tanga jñà xita ra tsakjón, kò jñà ra mì makjiín-là, jñà ra 'ño 'cho tjín kjoa ra 'sín, kò jñà ra xita sí'ken, jñà xita chijngi kò jñà xita ra 'sín kjoatj'ee, jñà xita ra kji'í nainá bexkón kò nga'tsi jñà ra xita

ndiso, yaá kòkò-la ya ñánda nga títi ni'í-jnga nga ngi kò azufre títi. Jé rakìi, kjobiya ra bijchó jò-ni.

Naxindá xitse ra 'mì Jerusalén

⁹Ji kasi'ta chraña jngo-na jña ìkjalì ra ito ma-ni, jña ra tjíma'ya jña chitsín ra ito ndiyá-la kjobi'in ra fehe'ta-ni tjíya, kò tsakákoð-na nga kitsò-na:

—Nchrabí ya ijndíi, mé-ni nga kokon-la jè chjoón ra tíjnanda jè ra kixan-kò jè Forrè.

¹⁰Kia nga jè Iníma Tsje-la Nainá isikatsíjen jngo-na kjoa, jè ìkjalì yaá ìkò-na ñánda síjna jngo nindo ra je 'ki kò 'nga 'ki, kò tsakón-na jè naxindá ra je 'ki ra naxindá tsje ra 'mì Jerusalén ra ya itjojen-ni ján ngajmi ra 'tse Nainá inchrabà-ni. ¹¹Jè naxindá tsje Jerusalén, 'koaá 'sín 'ño fate tsatsíjen koni tsa jngo najo chjí ra 'ño nda 'ki; kò ngi 'koaá 'sín fate koni jè najo ra 'mì jaspe ra kò'sín tsijen-yá-ni koni tsa chitsín. Kì kò'sín fate tsatsíjen-ni nga jé kjoajeya-la Nainá kò'sín isikatsíjen. ¹²Jngo chrjó ra 'ño je kò 'ño 'nga tjíchjàndi-ila jè naxindá rakìi, kò tejò ma-ni jña xotjoba-la. Nga jngó jngó xotjoba jngo ìkjalì síjnajto. Kò yaá tjí'ta 'í-la jña ra tejò naxindá ra ya inchrabà'ta-ni ixti-la Israel. ¹³Ya ñánda tjo-ni tsá'bí, jàn xotjoba tjín-la. Kò ya ñánda kàtjì-ni tsá'bí, tì'koaá jàn xotjoba tjín-la. Ya nga kixi-la ñánda tjo-ni tsá'bí jàn xotjoba tjín-la, kò ya ngaskoán-la ñánda nga tjo-ni tsá'bí tì'koa jàn xotjoba tjín-la. ¹⁴Jè chrjó ra tjíchjàndi-ni ya naxindá, tejò chrjó tjà'tsin tjín ya ñánda nga tejò 'í tjí'ta ra 'tse jña xita ra tejò ma-ni ra tsikíxáya-la jè Forrè.

¹⁵Jè ìkjalì ra túbako-na, jngo kicha kjiya tsja ra ngi kicha sinè ra koni 'ki jngo yá ra ma machiba-ni 'ki, jè ra síchjeén nga machiba-ni jè naxindá kò jè chrjó ra tjíchjàndi-ni naxindá kò jña xotjoba-la. ¹⁶Jè naxindá, 'koaá 'ki koni tsa jngo kàxa. 'Koaá tì 'ki ndajò-ni koni 'ki nga teyá. Jè ìkjalì, jé kicha ra tsá'ya kisichiba-ni jè naxindá. Jò jmi kò jò sindo kilómetro tjín-la. 'Koaá tì 'ki tjín-la, jè ra ndajò kò ra teyá kò ra 'nga. ¹⁷Isichibaá-te jè chrjó ra tjíchjàndi-la jè naxindá, jngo sindo kò ichán ijòn xkó ndseé tjín-la ra chiba 'tse xita isichjeén jè ìkjalì, [jè ra ichán nanga tjín-ni].

¹⁸Jè chrjó ra tjíchjàndi-ni, ngi jé kisinda-ni najo chjí ra 'mì jaspe. Tanga ra jè naxindá, ngi kicha sinè ra jè. 'Koaá 'sín

tsijen koni jngo chĩtsín ra tsje. ¹⁹Ko jñà chrjó tjà'tsin jè chrjó ra tjíchjàndi-ni ya naxindá, ngi sabà jñà najo chjí ra 'nó nda kjòn ijájno; jè ra tǐjna ítjòn, jé najo ra 'mì jaspe; jè ra ma-ni jò, jé najo ra 'mì zafiro; jè ra ma-ni jàn, jé najo ra 'mì ágata; jè ra ma-ni ijòn, jé najo ra 'mì esmeralda; ²⁰jè ra ma-ni 'òn, jé najo ra 'mì ónice; jè ra ma-ni jon, jé najo ra 'mì cornalina; jè ra ma-ni ito, jé najo ra 'mì crisólito; jè ra ma-ni jin, jé najo ra 'mì berilo; jè ra ma-ni ijan, jé najo ra 'mì topacio; jè ra ma-ni te, jé najo ra 'mì crisoprasso; jè ra ma-ni tejngo, jé najo ra 'mì jacinto; ko jè ra ma-ni tejò, jé najo ra 'mì amatista. ²¹Jñà tejò xotjòba-la, tejò najo chjí ra 'mì perla tjín-ni. Nga jngó jngó xotjòba, jngoó najo chjí ra 'mì perla tjínda-ni. Jè ndiyá té-la naxindá, ngi kichá sinè-ní; 'koaá 'sín nda fate tsijen koni tsa jngo chĩtsín.

²²Ya ajin naxindá, nijngo ingo kǐjtsee. Nga jè sabá Na'ín-ná ra Nainá ra bato tse nga'nó tjín-la, ko jè Forrè, ra ma ingo-la. ²³Jè naxindá, mì tsa tǐ tsá'bí ko mì tsa tǐjè sá machjeén-ila nga síhisen-la; nga jè sabá kjoajeya-la Nainá síhisen-la; ko jé Forrè ma ni'í-la. ²⁴Jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde, jè kjoahisen-la Nainá kímahisen-ni; ko jñà xitaxá ítjòn ra tjín ya a'ta nangi, kikoó kjoanchiná-la nga ya siingatsja. ²⁵Jñà xotjòba-la naxindá níkjíá nga sichjà 'kia nga nichjin; nga ya ijndáa, mì kǐ tsa kojñò-jìn. ²⁶Jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde yaá kiko nga'tsi kjoanchiná-la ko nga'tsi ra 'nó nda kjòn nga ya siingatsja. ²⁷Nimé kjoatjé ma kjoaha'sen; nijngo ra kjoa'cho 'sín ko ra 'én ndiso chja ma kjoaha'sen-jin naxindá; ta jñà kjoaha'sen jñà ra tjí'ta 'í-la jè xajon-la Forrè ra 'tse kjobinachon.

22 ¹Ra kjomà askan-nioo jé ìkjalí tsakón jngo-na xangá ñánda nga tí'fa nandá ra kijjna tsjé tsje, jè nandá ra tsjá kjobinachon, ra ngi fate-ní koni tsa jngo chĩtsín. Yaá tíbitjo-ni ya ñánda nga tǐjna Nainá nga tǐjnasòn íxile nga tíbatéxoma ko ya ñánda nga tǐjna-te jè Forrè. ²Jè xangá nandá, yaá 'fa ya nga masen-la jè ndiyá té-la naxindá. Ya nga ngajò 'ka andi-la xangá nandá, síjna jè yá ra tsjá kjobinachon; jè yá, tejò 'ka majchá to-la nga inó; jngo 'ká majchá nga jngó jngó sá; jñà xka-la yá, jñà maxki-ila jñà xita naxindá ra tjín ya isà'nde. ³Mì kǐ tǐ mé kjoa 'se-ni ra mì kǐ sasén-la Nainá. Nga yaá kijna jè Nainá ko jè Forrè nga kotéxoma; ko jñà ra chí'nda-la ma, yaá síxá'ta-la. ⁴Ngi skoó'an tsijen Nainá; ko

jè 'í-là Nainá, yaá sí'ta ya tótjen-là. ⁵Ya ijndáa, mì kì tì nìtjen 'se-ni; kò mì tsa nì'í isen kochjeén-ila, kò mì tsa tì nì'í-là tsá'bí kochjeén-ila; nga jè sabà Nainá ra Na'ín-ná síhisen-là. Kò jñá kotèxoma skanda ta kjiá-nioo kò skanda ta mé nichjin-nioo.

Ijyeé kjochraña nga kj'íi jè Cristo

⁶Jè ìkjali kitsò-na:

—Jñà 'én kii, ngi 'én kixi-ní kò ngi kixi'í tjin. Jè Na'ín-ná ra Nainá jè ra síchiya-là jñà xita ra chja ngajo-là, jè kàsikasén jè ìkjali-là mé-ni nga kòkòn-là jñà xita chi'nda-là jñà kjoa ra ta nditon kjón-ní kòkama.

⁷—iNda chítsijen, 'an ijyeé kj'íi nditon-ná!

iMé tã nda-là jñà ra nda síhitjasòn jñà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakii!

⁸An ra 'mì-na Juan, 'aán-ná ra kí'nchree kò ra kíjtsee jñà kjoa kii. 'Kia nga ijye kí'nchree kò nga kíjtsee, tsásen-xkó'nchi-niña-náa ya анги ndsako jè ìkjali ra tìbakón-na jñà kjoa kii, nga kíjtsexkóon. ⁹Tanga jè ìkjali kitsò-na:

—Majìn kì tà chjàn kò'sín 'nì. Nga 'an, tì'koaá tì chi'ndaá-te ma koni ngaji, kò koni jñà 'ndsii jñà ra síhjeén Nainá nga chja ngajo-là, kò jñà ra síhitjasòn jñà 'én ra tjí'ta jè xajon rakii. Jé Nainá, ra jchaxkiín.

¹⁰Kò kitsò-isa-na:

—Kì tà chjàn bi'ma-jìn jñà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakii, nga ijyeé kjochraña nichjin nga kitjasòn koni 'sín tíhja. ¹¹Jñà ra mì tsa xita kixi ya ngixkon Nainá, takó kò'sín katitsajna; kò jñà xita ra 'cho 'sín, takó kò'sín 'cho kata'sín-te; tanga jñà ra xita kixi ya ngixkon Nainá, kò'sín kixi katitsajna; kò jñà ra xita tsje, kò'sín tsje katitsajna-isa.

¹²—Nda chítsijen, 'an, ijyeé kj'íi nditon-ná nga 'ya jè kjetjò ra tsja-là nga jngó jngó xita koni 'sín tjin kjoa ra ki'sin nga jngó jngó. ¹³'Aán-ná ra tijná ítjòn-na skanda kjo'tsia kò 'aán-ná ra tijná skanda 'kia nga kjehe'tà nichjin; 'an-ná ra tsiki'tsia-na kò 'an-ná ra sikjéhe'ta-na. 'Aán tijná ítjòn kò 'aán fehe'ta-na.

¹⁴Mé tã nda-là jñà xita ra [jè jní-là Forrè] sítsje-ni nikje-là mé-ni nga ki'nde-là nga ma skine to-là jè yá ra tsjá kjòbinachon, kò mé-ni nga tjó'nde-là nga ya xotjòba-là naxindá ma kjoaha'sen-ni. ¹⁵Tanga nditsiaán kítsajna jñà ra xita naá, kò jñà xita ra 'sín kjoatj'ee, kò jñà ra kjoa chijngi

'sín, kò jǎ̀nà ra sí'ken xítà, kò jǎ̀nà ra kjí'í nainá be_xkón kò nga'tsì jǎ̀nà ra tsjake kjoandiso kò ra 'én ndiso chjã.

¹⁶—'An ra 'mì-na Jesús, 'aán-ná ra ísikásén-no jè ìkjali-na mé-ni nga tsjá-no 'én a'ta 'tse kjoa kii, jiòn ra xita naxindá-na ma. 'An-ná jè jts'én ra itjo'ta-ni tje-lã David; 'an-ná jè nitse-xó ra 'nó fate 'ki ra tjo 'kia nga tajñòya.

¹⁷Jè Inìma Tsje-lã Nainá kò jè chjoón ra tíjnanda nga kixan, tsó-ní:

—Nchrabí [Nã'ìn Jesús].

Kò jiòn ra ìnchina'yá, kotixó-te:

—Nchrabí [Nã'ìn Jesús].

Jiòn ra xándá-no kò ra mejèn-no, nchrabá, 'tio kjotjò jè nandá ra tsjá kjobinachon.

¹⁸'An, 'koáá 'sín tíxian-no nga'tsì-no ra na'yá jǎ̀nà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta xajon rakii: Tsa yá ra kiisòn-isa-lã koni 'sín nga ijye tjí'ta, jè Nainá kiisòn-isa-lã jǎ̀nà kjohi'in ra tjí'ta xajon rakii.

¹⁹Kò tsa yá ra kjohíxìn i'ka-lã jǎ̀nà 'én ra kitsjà Nainá ra tjí'ta jè xajon rakii, jé Nainá kjohíxìn-lã jè kjonda ra kòkò-lã a'ta 'tse yá ra tsjá kjobinachon kò a'ta 'tse naxindá tsje-lã Nainá ra tjí'ta xajon rakii.

²⁰Jè ra títsjá kixi 'én-lã a'ta 'tse kjoa kii, tsó-ní:

—Ngi kixií kjoa, ijyeé kjí'í nditoón-ná ra 'an.

Jon, kò'sín katama. ¡Nchrabí ji Nã'ìn Jesús!

²¹Jè kjonda-lã Nã'ín-ná Jesucristo katijnako-no nga'tsì-no. Kò'sín katama.